GEORGII BVCHANANI SCOTI Poetæ eximij Franciscanus & fratres,

Quibus accessere varia eiusdem & aliorum Poëmata quorum & titulos & nomina XVI. indicabit pagina.

Eiusdem Psalmos seorsim non sine accessione excudit

BASILEAE RAVRACORVM THOMAS GVARINVS NERVIVS.

In I. Sannaz. H. Fracast. A. Flam. H
Vid. A. Nauger. P. Bemb. Italos, Mich
Hosp. Adr. Torneb. Io. Aurat. Gallos,
& Georg. Buchan. Sco-
tum.

Car. Vtenhouij Pleumosij Distichon.

Tres Italos Galli senos vicere, sed vnum
Vincere Scotigenam non valuere nouem.

Adr. Torneb. lib. Aduersar. 1. cap. 2.

Neminem esse existimo in Gallia pau lò humaniorem, cui Georgius Buchana nanus non sit notus, non solùm eximiu Poëta: verum etiam vir omni liberali eru ditione non leuiter tinctus, sed penitus imbutus. &c.

P. VIRGILII MARO- nis in Sanctam Inquisitionem Hi spanicam

Ad Sereniss. Angliæ Reginam Eli- zabetham Acrostichis.

I gnipotens Sanctum cui fecit Iberia nome N
Q uale vomat virus, quàm sit mala Vipera tact V,
I mmemor Humani, diuini nescia iuri S
I udicia exercens quoties Minoia sæui T
I gnibus, in libro variè describitur ist O.
H unc meritò Regina tuo sacramus honor I
Sp es ô Saxonidûm fidißima, talia monstr A
N oxia mille modis letho quæ, D IV A, dedist I,
C uius & auspicijs terra hæc Furia exulat Angl A.

Mexentius è Virgil. concinnabat.

CAR. VTENHO
uio F. Erudito iuxtà ac sincero amico S.

Censor meorũ carminũ Utenhoui, meo
Commendo fratres hos tibi,
Fratres quidẽ fraterrimos: hoc est mal
Crassos, ineptos, garrulos.
Tu necte, plecte, cæde, fac gemant suis
Uariata terga funibus.
Sin pectus illis non sit insanabile,
Medentis vt ferant manum:
Unus mederi poteris, artes cui suas
Indulsit vni Delius.
Sic vt profunda conditum caligine,
Ab vsq; lethæis vadis (*su*
NONNUM euocaris, grauiter irat
Parcis retexi stamina:
Et ius Latinæ ciuitatis & togæ
Resuscitato indulseris:
Et qui latebat antè squallidus situ,
Grays

Graiisq́; vix notus suis:
[C]ultu Latino nunc superbus ambulans
Uates vetustos prouocat.
[H]unc suscitare qui potueris mortuum,
Fors & meos fraterculos
[S]anare penitus si minus queas, tamen
A' fauce mortis erues.
[N]ec id laboro delicato in ocio
Ut suauiter curent cutem.
[S]atis superq́; est si malignè victitent,
Pannis & annis obsiti,
[L]aceri flagellis, aridi, famelici,
Quæ vita digna est fratribus:
[D]iuq́; viuant & pœnas luant diu,
Mortemq́; timeant, & velint.

Edinburgo 1564. Idib. Iunijs.

Qui te vnicè diligit
Buchananus.

Ad Georg. Buchananum Scotum.

Buchan aneiubar Tenebrionum,
Qui te Grammaticas tribus vereri
(Censor sit modo Beza) ne vel hilum
Scriptis nuper es editis professus,
Huc accede tuo comes patrono:
Et me (quandoquidem semel vocasti
Censorem quoq; carminum tuorum)
In salsis, mihi quos dicas, Iambis,
Doctorum licet omnium vel vnus
Sis doctißimus, edocendus audi.
Est quod versibus in tuis requiram,
Est quod versibus in tuis refutem,
Est quod te peragam reum Solœci,
Ipsis Grammaticæ tribus magistris
Contra te facientibus, meæq;
Suffragantibus accusationi,
Magno non sine teste Prisciano,
Cuius fuste caput feris colurno
Excidit tibi quando Solœcismus.

Vis paucis doceam sit ecquid istud?
Versus vel semel hos tuos reuoluas,
Te lapsum validis tui Valentis
Conuictus rationibus nec ipse,
Ni dispar tibi factus es, negabis.
Commendas mihi ter quaterq́ Fratres
Buchanane tuos satis superq́
Spectatos mihi cognitosq́ dudum.
Sed quorsum Pleonasmus ille Fratres?
Fratres dicere sat semel fuisset:
Fratres dic semel hos, habesq́ pictos
Belle me Hercle λακωνικωτάτως τε.
Cur fraterrimus hic vel ille dictus
Est frater tibi, fratre quando Frater
Haud est fratrior alter altero, nec
Pater patrior alter altero, nec
Mater matrior altera altera, nec
Soror vel magis hac soror vel illa.
Prior nec prior hoc prior nec illo:
Primi dicier ergo non priores

 Debebant,

Debebant, hominum Terentianè
Qui se non dubitant vocare primos,
Nec sunt: classis in vltimæ referri
Digni centurias, vel in profundum
Detrudi potius Stygis barathrum.
Ponti-nec magis iste- Fex, nec ille:
Omnes Pontifices fabriq; Pontis,
Pontis sed Phlegethontis æstuosi:
Omnes Pontifices fabriq; ponti,
Ponti qui Stygios vomit Cerastas.
Omnes Pontifices, licet nec vnum
Pontem fecerit hic vel ille, Pontem
Præter, (nomẽ & hinc habẽt) Auerni:
In quo Pontibus est opus, Paludes
Riui flumina stagna vbi lacusq;
Hanc propter quoq; pontibus libenter
Causam cœlicolæ carent beati:
Hanc propter quoq; Pontifex & ipse
Causam creditur exulare cœlo,
Cum Consortibus & Phalange fratrum.

Nam quis Pontibus est locus, vel vsus
Docti Pontificis precor, nec vnum
Flumen repperias vbi? Proinde
Cœlo Pontifices procul, tremendi
Ditis regna petant, petant Auerni
(Illic flumina sunt,) tenebricosam
(Illic Pontibus est opus) profundi
(Illic Pontifice est opus) Paludem.

Valens Coruiuotus H. Prælo currente fundi-tabat.

II. SONNET AVS, DV LIVRE DES REgrets de Ioach. Du-Bellay Angeuin, Sonnet.

Buchanan, qui d'vn vers aux plus vieux comparable,
Le surnom du Sauuage ostes à l'Escoissois,
Si i'auois Apollon facile en mon Francois,
Comme en ton Grec tu l'as, & Latin fauorable,

Ie ne ferois monter spectacle miserable
Dessus vn eschafault les miseres de Roys,
Mais ie rendrois par tout d'vne plus simple voix
Le nom de Marguerite aux peuples admirable:

Ie dirois ses vertus, & dirois que les cieulx
L'ayant fait naistre icy d'vn temps si vicieux
Pour estre l'ornement, & la fleur de son aage,

N'ont moins en cest endroict demonstré leur scauoir,
Leur pouuoir, leur vertu, que les Muses d'auoir
Fait naistre vn Buchanan de l'Escosse Sauuage.

A la Royne d'Escosse douariere de France Sonnet de Char. Vtenhoue.

Madame tu m'as faict si bon recueil à l'heure,
Que ie receu cest heur de me voir pres de toy,
Qu'encores auiourdhuy grand aise ie recoy,
A penser seulement au lieu de ta demeure.

Bucha-

Buchanan est heureux pour autant qu'il demeure
Chéz celle qui le rang tient de Royne & de Roy,
Et elle heureuse außi d'auoir celuy chez soy
Qui fait que de Dauid l'Harmonie ne meure:

Celui qui auiourdhuy par vn nouueau sentier
Incognu à noz yeulx aux Romains le premier
A monstré la facon d'escrire en leur langage.

Defen Phœbus defen, pren la querelle en main
Puis que ton Buchanan surmonte le Romain,
Que le braue Escossois ne soit plus dict Sauuage.

Elegiæ ad Georg. Buchananum Scotum Fragmentum Mexentij.

In Bullam Papalem, & Bullam Latronem de quo Dion in vita Seueri Imp.

Illita Funigerûm venabula sanguine Fratrum,
Tinctaq; Purpurei tela cruore Patris
Musa Caledonijs nuper tua legit in agris,
Lectaq; sacrauit munera grata mihi.
Néue retundantur tuus est præfixus Iambus,
Dentibus Arcadij plus metuendus apri.
Quo te non rabies, non lingua proterua, nec vltrix
Ira repertorem ceu prius Archilochum,

Sed

Sed dolor armauit ſpatio maturus & annis,
Sed Ratio ſimplex & pietatis amor.
Et meritò: quis enim niſi quẽ haud dolor afficit vllus,
Ni pietatis egens, ni rationis inops?
Qui ferat orbe truces patulo regnare latrones?
Inq́; Dei Antitheon quis probet æde coli?
Sunt tibi magna nimis Pater ô Sanctiſsime regna,
Iugera prouentus ſunt nimis ampla tui.
Cuncta ſed exuperans hominum patrimonia Cenſus
(Eloquar an taceam?) contigit vnde tibi?
Nobilis hiſtorico memoratur Bulla Dioni
Mille latrocinijs, mille fuiſſe dolis.
Pluribus è ſpolijs Romani Curia Papæ
Creuit, & eſt bullis amplificata ſuis:
Quemq́; Dion credit fatis ceſsiſſe reuixit
Saluus adhuc, multis conſpiciturq́; locis.
Cernis vt huius opes ope Cerberus ille triformis
Congerat, & ſummi perdat ouile Dei?
Dic mihi cui vita eſt humana ſimillima bullæ,
Qui fit in hac ſummum ponat vt ille bonum?
Scilicet haud bonus eſt Dialecticus, hinc etiam illi
Bulla ὑποκείμενον eſt, vita κατηγορικόν.

Val. Cor. H. 1568.

Som-

Somnium.

Manè sub Auroram nitidæ vicinia lucis
Pallida venturo cùm facit astra die:
Arctior irriguos somnus complectitur artus,
Demulcens placido languida membra sinu.
Cum mihi Franciscus nodosa cannabe cinctus,
Astitit ante torum stigmata nota gerens.
In manibus sacra vestis erat, cum fune Galerus,
Palla, fenestratus calceus, hasta, liber.
Et mihi subridens, hanc protinus indue dixit,
Et mea dehinc mundi transfuga castra subi.
Linque voluptates cum sollicitudine blandas,
Vanaq́; continui gaudia plena metus.
Me duce spes fragiles, & inanes despice curas:
Et superûm recto tramite limen adi.
Obstupui subita defixus imagine, donec
Vix dedit hos tandem lingua coacta sonos.
Pace, inquam, vestri liceat depromere verum
Ordinis, haud humeris conuenit ista meis.
Qui feret hanc vestem, fiat seruire paratus,
At mihi libertas illa paterna placet.
Qui ferat hanc, ponat perfricta fronte ruborem,
At non ingenuus nos sinit ista pudor.
Qui feret hanc, fallat, palpet, pro tempore fingat,
At me simplicitas, nudaq́; vita iuuat.
Nec me Phthiriasis, nec rancida cantio terret,
Inq́; diem ignauæ viuere more feræ:

Ostia

Oſtia nec circum magno mugire boatu,
Si tamen his nugis ætheris aula patet.
Peruia ſed raris ſunt cœli regna cucullis,
Vix Monachis illic creditur eſſe locus.
Mentior, aut peragra ſaxo fundata vetuſto
Delubra, & titulos per ſimulachra lege.
Multus honoratis fulgebit Epiſcopus aris,
Rara cucullato ſternitur ara gregi.
Atq; inter monachos erit hæc rariſsima veſtis:
Induat hanc, ſi quis gaudeat eſſe miſer:
Quod ſi tanta meæ tangit te cura ſalutis,
Vis mihi, vis animæ conſuluiſſe meæ?
Quilibet hac alius mendicet veſte ſuperbus:
At mihi da mitram, purpureamq; togam.

NON TAM ERRATA QVAM *uariæ lectiones, emendationes exemplaris deprauatiſsimi, è coniecturis* C. V. *qui excuſum peruolitauit.*

Pagina 3. Verſu 1. Paulum. 10.20. al. ſcurra vagus. 11.12. Anchiſiaden. 13.3. al. ſuper ingere faſcem. 22.19. al. cœpta recludam. 23.20. ταῦτ' .26.8. Acheronte. 27.11. genitumque. 29.6. extructa. 36.5. al. ſeuit. 37.2. humeros. 43.23. lupanar. 25. & 27. inuenies. 44.1. lupis. 2. Gradiuo. 47.10. ſacra. 23. canesq;. 50.23. amnium decurſ. 55.25. en ſub. 57.28. bus tironum turba. 62.7. Phœbæo. 65.27. celat. 65.19. tur Aemonios. 22. auratis. 68.22. iungunt. 69.18. celant. 70.4. ſuccedant. & 14. Cytherea. 17. pulchra. 20. millia. 71.2. tempora ca. 4. cutis, rub. 10. ſenatorem. 73.17. Domiduce unico uerbo. 76.9. es teſt. 77.2. ab Aetnæis. 79.26. Meduſæis. 80.1. leuis eſt. 17. tunc ego. 82.27. vnanimes. 83.18. numina. 86.6. liuor. 23. præcipitare. 88.15. captiuum. 89.6. amica. 23. ne metuas. 94.9. cupidæq; vid. 97.8. Vietum puer. 98.8. immodicos.

19.Detinet legat Vtenh. 101.18.pœnas. 102.3.multò ſe. 103.4.& horrida. 105.16. diues. 106.14. innexa. 107.20. al.ācrius inſinuans. 22.ſollicitat. 110.1.gelidos. 16.ſeruet. 17.ni vano. 111.22. cula faſtis legit Vtenh. 113.22.vinclis. 130.21.χέίρ τινος. Ibidem, κατέχευε. 22.σεμνοχαριπρεπίην; 23.ἐξ οὗ. 131.19.ἦ γε σύν. 133.4. pote eſt amare. 138.2.prærogatiua. 141.1.datæ. 144.1.propius. 184.15.premebat. 199.11.vix tenuiſſe.In Torneb. 3.8. cygneo. 4.33.haberi. 5.25.Viſius auſa. 8.24.mométa leonis Vtenh.legit. 17. 16. firmabant omina legit Vtenh. 19. 3. queis chara fuêre. 26.Threicio. 23.2.largæ. 23.honorem. 25.26.aſperi. 28.13.Phœbæus olor. 16.nec non. 22.Melitique. 29.18.qui doctoris eget Vtenh.leg. 27.Relliq. 31.18.ſtribiligine. 36.24.Latonia. 37.17. cæde procorum. 25.modulo. 28.ſpecioſæ front. 38.1. Cytherea. 2.deformibus ora. 4.propinant. 20.charæ. 40.11.omnibus. 21.generat. 41.6.parca fid. 24.metire vir. 42.24. fori fil. 43.21. querelæ. 44.14. viderit Orci. 26.al.at Reg. 45.3.amandat. 10.ſceptro. 13.in faſtum al.ſe barbara natio tollet. 15.Mendiciq;. 25.Proſeuchæ. 29.inſontes ducit. 46.12. Sirenum. 13. primum dulces ant. 47.læna. 20.Phœbæos. 24.pectore Merc. 48.23.verum. 49.9.cyathum. 13.ambitione. 16.Non ad. 20.ſuffragia. 53.al.animiſque fauere. 55.17.Hanc poſ. 36.27.al.occubaſque letho. 57.1. al. Ad manes properans acerbus imos? 9. & 10.legitur in archetypo vt quem fundimus obſtrepentis ore vates anſeris,&c. 59.2.in Autogr.Torneb.quod penes Vtenh. erat Orco te legitur. 60.3.rellig.4.Dolij. Dolium malè & curtauit & tornauit Turneb. Ibid. 9.10.11.12. Verſus in autographo nō extant Vtenh. ſed octauum ſequitur qui hic in ordine 13 eſt hoc modo Nam nunc Elyſij colis vireta. 62.1.C.Vtenh. D.H.B. Ex Hoſp. 73.3.Hirrus & adde comma,. 19.agreſtibus. 74.genitrici. 76.6.al.quo ſit ritu. 80.15.Fons blandus. 26.Laurea. 81.9.peregrè. 14.per rura,&c. 82.7.domitorem Aſiæ. 8.ab ſciſſum. 83.3.tumidum cor. 24.abiere. 84.9.laceſſere. 22.videt vſq. 85.10.precamur. 88.13.rediturum. 97.9.Cornelí. 100.22. vetulo. 102.1.accipiunt. 17.premeret. 106.16. Non vnquam. 107.25. Scythis. 108.6. immenſis ſump. 28.ingenij. 111.11.triſtia. 115.4.nota. 20.ſtudium mirent. 117.17. En. Ex Aurat.120.15. auri. 123. 17. liberata. 127. 5. fuſis adde & copulam. 128.24. temeraria. 138.2. cœpta cantu. 151.9.cerit ipſe. 152.24. fila can. 157.25.Bacche car. 158.26.nil. 159.15.querimonias. 160.11.remotis. 166.14.patricium. 168.Graioſque & Latios utraque docta modos.170.21.impetus.

HOC

HOC CONTENTA volumine.

GEOR-

GEORGII BVCHA-
NANI SCOTI, FRANCISCA-
nus & Fratres.

VNde nouus rigor in vultu? tri-
stisq; seueris
Frons caperata minis, tardiq;
modestia gressus?
Illaq; frenatæ constans custodia
linguæ?
Quò lepor, et risus abiêre, sa-
lesq; venusti?
Nec pila delectat, nec rauci in puluere circi
Flectere cornipedem, volucrem nec ducere visco,
Nec leporem canibus, nec certo comminus ictu
Figere ramosi viuacia pectora cerui?
Sæpe mihi humanæ meditanti incommoda vitæ,
Spesq; leues, trepidosq; metus, vanosq; labores,
Gaudiaq; instabili semper fucata sereno,
Non secus ac nauis lato iactata profundo,
Quam venti, violensq; æstus, canusq; magister
In diuersa trahunt, tuto subducere portu
Decreui quodcunq; mihi superesse fugacis
Fata sinent æui, sanctisq; impendere curis
Finem animæ, et stolidæ lacrymis commissa iuuentæ
Abluere insani citra commercia mundi.
O' sanctum, festumq; diem, cùm cannabe cinctus

Obrasumq; caput duro velante cucullo,
Auspicijs Francisce tuis animo insitus astris
Præcipiam æthereã terreno in corpore vitam.
Hic scopus, hæc meta est, plenis huc tendere velis
Mens auet, vt stabili tandem statione potita
Irrita fallacis fugiat ludibria mundi.
Si tibi propositum est sanctæ compendia vitæ
Carpere per virtutis iter, nucibusq; relictis
Exerere immersam cæca caligine mentem, &
Ad fontes penetrare boni, tenebrisq; remotis
Tollere perspicuos animi ad cœlestia visus,
Vota quidem laudo, & magnis congratulor ausis:
Sed si degeneris recti seduceris vmbra,
Et sequeris vanum transuerso tramite fastum,
Dum tempus te resq; sinit, ceciniße receptum
Ne pigeat, temerè incœptos nec flectere cursus.
Neu tu sinceri recteq; monentis amici
Despice consilium, nec te plus obsitus annis
Error, & insani moueant deliria vulgi,
Quàm ratio simplex & nullis oblita fucis,
Et veri inuentrix: sed nec me oppedere cœlo
Crede, nec in Diuos rediuiuam attollere phlegram.
Nanq; ego sum teneris semper veneratus ab annis
Pontifices, sanctosq; patres, quos candida virtus
Reddidit æterna dignos in sæcula fama.
Attamen haud quoties longo sub syrmate rasum
Cerno caput, tortum funem, latumq; galerum,
Atq; fenestratum soles captare cothurnum

Cernere

Cernere me paulum credo: nam veste sub illa
Sæpe latent sæui truculenta mente tyranni,
Sæpe latro, lurcoq; vorax, & fœdus adulter,
Et simulatus amor, fallaxq; modestia vultus,
Quæ tegit innumeras sub ouillo vellere fraudes.
Ergo caue ne te falso sub nomine mendax
Simplicitas fors transuersum seducat, & illuc,
Vnde referre pedem nequeas, trahat: & puerum olim
Me quoq; penè suis gens hæc in retia mendax
Traxerat illecebris, nisi opem mihi fortè tulisset
Cœlitùs oblata Eubuli sapientia cani.
Et quoniam, vt video, morbo cruciaris eodem,
Siue nocens gramen, magici ue potentia cantus,
Seu genij fraus fortè mali tibi sustulit omne
Iudicium, sæuo mentem excantante veneno,
Experiar furias purgamine mentis eodem
Expugnare tibi, quo me sine fine furentem,
Gaudentemq; malis, indulgentemq; furori
Eubuli eripuit diuina scientia docti.
Tu modò ne dubita, monitis nec certius istis
Esse puta insanæ quod ructauêre Sibyllæ.
Ergo vbi lustrali nouies te asperseris vnda,
Signarisq; nouem crucibus, totiesq; meracum
Hauseris helleborum, niueo cum flore reuulsum
Moly tenens, memori quæ dicam mente reconde.
Hæc licet à sanctis olim gens patribus orta
Clara quidem niueo morum candore refulsit,
Impleuitq; sua venientia sæcula fama,

At nunc posteritas vera pietate relicta
Degenerem quæstum, sordesq; secuta, caducas
Cogit opes, ficta & sub Relligione pudendos
Occultat mores, & famæ innixa parentum
Seducit stolidum pietatis imagine vulgus.
Et ne fortè tibi præstringat lumina vanus
Splendor, & attonito velut ad spectacula vultu
Suspicias sanctæ simulachra euanida vitæ,
Eia age spectemus quid sit, quod vulgus, & ipsi
Pontifices rerum domini, summiq; Monarchæ
Tantùm admirentur, quid raso vertice caluum
Conferat esse caput, quid longo syrmate talos
Vsq; tegi, soleasq; æstiuum admittere solem,
Et quæ prætextu latitent portenta sub illo
Quæ monstra abscondat vestis sinuosa, quid artis
Vana superstitio, mentes vt fascinet æquas,
Est commenta, suas quàm vendat callida nugas.
Principiò huc omnes tanquam ad viuaria currũt,
Queis res nulla domi est, quibus est irata nouerca,
Quos durus pater, aut plagosi dextra magistri
Territat, aut legum timor, aut quos dedita somno
Exercet nullis Lethæa ignauia curis.
Deinde quibus gelidus circum præcordia sanguis
Obstitit ingenio, quos sacro à fonte Camœnæ,
Quos Pallas Phœbusq; fugat, quos sidere toruo
Aspicit infausto volucer Tegeaticus ortu.
Hi cùm infrugiferæ spatium triuere iuuentæ
Musarum in studijs frustra, iam mollibus vmbris

Sic

Sic fracti, nec bella pati, nec ducere remos,
Nec terram in curuo norunt suspendere aratro:
Ergo famem aduersus, violentaq́; frigora brumæ,
Hic sibi desidiæ portum, atq; ignobilis oti
Esse rati, huc properant: illis custodia portæ
Creditur, ast alijs cura est commissa culinæ,
Hic hortos fodit, hic viduas circumuenit: illi
Pinguius ingenium est, rus ibit, fallet agrestûm
Vulgus hebes, pueris fragrantia poma, puellis
Amuleta dabit tenero redimicula collo,
Donec blanditijs, fabellisq́; admirandis
De Laruis, deq́; Empusis, & lumine cassis
Tandem captatum trahat in sua retia piscem.
Adde his quos febris, quos vexat dira phrenesis,
Aut alius cerebri expugnator morbus: in ipsa
Morte siti, cùm iam medicus spondere salutem
Desierit, longa stolidi vertigine iurant
Se, (quodcunq; æui placati numinis ira
Iam deploratæ dignetur iungere vitæ)
In Franciscano victuros esse cucullo.
Hîc aliquis sancta pietate Paterculus ardens
Protinus insternit fuscam cum cannabe vestem,
Et caput exscalpit cerebrosum, & somnia blanda
Garrit in auriculam, meritorum mille trecentos
Promittit modios, venias inculcat, Olympum
Defuncto spondet, viuo spondere paratus,
Captatæ potius quàm vel semiuncia prædæ
Vna breuis pereat: Tum spe lactatus inani

Interea miser ægrotus iubet optima quæq;
Deferri ad monachos argentea vasa, tapetas,
Mollicalas vestes, & quicquid venditur auro,
Quatenus haud illis nudos fas tangere nummos.
Verùm hæc pinguiculis tenduntur retia turdis,
His cœlum venale patet: si Codrus & Irus
Pauper obit, cessat pietas, non cymbala clangunt,
Nænia nulla sonat, serie nec candida longa
Pompa præit, nullo planguntur funera luctu.
Sed nec Funigeræ minor est accessio turbæ,
Cùm mens vesano inflammata cupidine vultum
Affingit spernentis opes, viliq; paratu,
Incessuq; graui, & ficta probitate loquendi
Seducit stolidam pietatis imagine plebem.
Nec prius ille furens animi satiabitur ardor,
Ambitioq; procax, donec cum fune cucullo
Abiecto induerit regali tempora mitra,
Et quantum fas est mortali accedere cœlo
Scandat, & in terris cœlestes tractet habenas.
Sunt quoq; qui sordes fœdosq; hoc tegmine mores
Posse latere putent, misero vt dent verba popello,
Dum vitæ infami speciosum obtexere velum
Contenti, introrsus pleni ambitionis & iræ,
Inuidiæ & fraudis, Christi prædentur ouile,
Incautum occulto vulgus fallente veneno.
Adijce præterea quos præceps alea nudat,
Quos Venus eneruat, quos & potatio pernox
Eiecit patrijs laribus, quos vrget egestas,

Et quibus haud quaquam res sunt in amore secundæ,
Fastosæq; inopes exclusit limen amicæ,
Quos scelus infamat, tutor quos vrget auarus
Huc, velut ad tutum cunctis est cursus asylum.
Hoc procerum è numero crescit generosa propago
Funigeri gregis: hi patres quibus ille superbit
Ordo sacer, seges hæc orbis moderatur habenas,
Quos metus, ira, furor, mens tarda, ignauia, crimen,
Ambitio, res aduersæ fastidia vitæ,
Durus amor, durus pater, implacata nouerca,
Et mendax virtutis amor collegit in vnum.
Nanq; velut quondam cùm res aduersa premebat,
Ad laqueum, ad præceps, ad toxica, flumina, pontes,
Atq; truces gladios, caligantesq́; fenestras
Cursus erat, duram cupienti euadere sortem:
Sic modò cùm sceleris pudor, aut formido seueri
Iudicis, aut grauior cunctis infamia pœnis
Vrget, ad hunc scopulum Francisci in syrmate fune
Cingimur, & tanquam pariter cum vertice radi
Mens etiam scelerata queat, de sacrilegis &
De parricidis, de furibus, atq; cynædis,
Nos faciet cœli subitos rasura colonos.
Dira suum nunquam mutant aconita vigorem
Vimq́; mali, quamuis auro gemmáue bibantur:
Atq; asinus quanquam Tyrio conspectus in ostro,
Semper erit tardus, lea sæua, dolosus Ichneumon,
Vrsa vorax, auidus vultur, bos mitis, hirundo
Garrula: sic animi non mores exuit atros

Veſtis hyperboreas ſuperans candore pruinas.
  Nec ſimul exuuijs poſitis Maßyla venenum
Vipera deponit, nec Tigris monte relicto
Mitior ingenio eſt: ſic nec tranſcurrere montes,
Aut mare, vel populi cœtus vitare, vel atra
Veſte tegi, aut niuea, corioúe, aut fune recingi,
Aut mendicatum ſemper corrodere panem
Turbatæ poterit mentis ſedare tumultus.
„ Semper enim quocunq; loco, quocunq; receſſus
„ Degeris, vſq; licet Ryphææ frigora brumæ
„ Fugeris, aut calidam vicino ſole Syenem,
„ Te dolus & mentis maleſuada cupido ſequetur,
Et vigil occultis cruciabere pectora curis.
  Nec ſi marmoreis circundatus vndiq; clauſtris
Fugeris aſpectus hominum, te ſæua relinquet
Tempeſtas veſani animi, te conſcius horror
Mentis aget vigilem, tibi diras triſtia formas
Somnia nocte ferent, te inſano turgida faſtu
Gloria ſublimem ventoſis euehet alis,
Dum furit effractis tandem perrumpere clatris.
  Scilicet is nuper contemptus homuncio, qui nec
Prima elementa ſonis poterat diſtinguere certis,
Et quem nec ſtabulo purgando, olidæ'ue popinæ
Præficeres, raſus, Sophiæq; auctore cucullo
Tectus, erit ſubitò doctus, ſapiens, & honeſtus,
Et grauis, & prudens: iam de balatrone modeſtus,
De Lenone pudens, & de latrone ſeuerus,
Et frater ſuperûm, & cœli penè inſitus aulæ.

Frater

Frater dixit, ita est, fratres vetuêre, cauendum est:
Frater erit iudex, causam committere non vis:
Fratribus? in sanctos quicquam caue dicere fratres:
Tantum iuris habet cerebelli insania calui.
Et miramur adhuc simili si errore vetustas
Crediderit Cadmo serpentis dentibus olim
Esse satos comites, vel si Pagasæus Iason
Horruerit magicos terra prægnante tumultus,
Cùm modò qui fuerat caprimulgus, treßis agaso,
Scurra vagus, subitò mutatus numine mentem
Fiat Aristoteles, Xenophon, Plato, Zeno, Cleanthes.
Nunc quibus hæc studijs gens desidiosa popellum
Captet, & in laqueos viduas trahat, omnia turbet,
Inuoluatq; orbem tenebris, & mobile vulgus
Fascinet occulto sensim serpente veneno,
Si vacat expediam: fraudes, ludibria, furta,
Philtraq;, & arcanas tibi pandere moliar artes.
Primùm vbi detonso vesano vertice, caudex
Qui fuerat, fit homo subitus, ceu vomere Thusco
Erutus ille Tages, vates iam doctus in ipso
Nascendi articulo: discit componere gressus,
Cancellare manus, caput inclinare sinistrum,
Versus humum spectare, oculis defigere limis
Omnia, pallori similem confingere vultum,
Sulphuris affuso circum os, & tempora fumo:
Effugere occursus hominum, compescere risum
Si quis adest, coràm reticere, interq; precandum
Inuitis oculis lacrymas simulare, boatu

Rancidulo in templis natiuum frangere cantum:
Cùm bibitur, calicem digito cohibere sinistro,
Conceptis verbis de somno surgere, mensam
Ponere, adire, referre, iubere, orare, salutem
Dicere, conceptis vrinam reddere verbis,
Scire quibus nodis & quot distinguere funem
Fas sit, vbi facilis pateat venatio prædæ,
Quo pueros fallas, quo tu sermone puellas
In Venerem accendas, viduas quæ retia captent,
Quo regum teneas aures, quæ munera placent
Terrarum dominos, quo vulgus mobile fuco
Decipias, quibus ægrotos in limine vitæ
Illaquees verbis, & testamenta resignes.
Hæc sunt Funigeræ miranda proëmia sectæ,
Vera rudimenta, & sanctæ præludia vitæ:
Hoc est, cur aliquis patriam, charosq; propinquos
Abneget, & dulces obliuiscatur amicos:
Cur vagus, exul, inops, erro, peregrinus, & exlex
More feræ toties mutet præsepe, tot annos
Scurra procax currat, cunctos allatret, in omnes
Sæuus, blandus, atrox, inimicus, amicus, vt aluus
Imperat: hæc illis lex vna & regula vitæ est.
Hæc vbi iam praui docilis præcepta iuuentus
Imbibit, & vitæ sese deuouit inerti
Protinus è caluo senior grege, lippus, inermis
Gingiuas, tremulusq; manus, rugisq; verendus
Incipit arcanæ latebras euoluere sectæ,
Et sophiam abstrusam placidis recludere dictis.

O iuue-

O iuuenes, inquit, quos torti vincula funis,
Quos tonsura eadem, soleæq; fenestra reclusæ,
Par votum, vestesq; pares, atq; otia iungunt:
Iam mihi vix raris variantur tempora canis,
Vox fragilis, latus infirmum, gressusq; labantes.
Iam propè decurso spatio spectare propinquam
Fata iubent metam, iam quinquagesima meßis
Sub calido semper placidè transacta cucullo
Liberat officijs vitæ, fortuna benigna
Me tamen haud frustrà longum seruauit in æuum:
Nam ceu Tiresias Itachum, Priameïus heros
Magnum Anchisiadem iterumq; iterumq, monebat,
Quos peteret tutò portus, quò flectere cursus
Deberet, leuibus fugeret quæ littora velis.
Cur ego vos animæ nostræ pars maxima amicis
Non monitis horter? digreßum & pauca sub ipsum
Edoceam? iuuat exhaustos iterare labores,
Et sulcata meis percurrere littora remis.
  Principio cùm vestra ætas sic mollibus vmbris
Sit fracta, vt nec bella pati, nec frangere remis
Aequora, nec terram poßit versare ligone,
Et fuget Aonias socors ignauia Musas,
Huc animos iuuenes certatim aduertite, et acri
Mente Seraphinæ mysteria discite sectæ.
  Sancta quidem certis fulcitur secta columnis,
E quibus in primis locuples Confeßio largo
Prouentu est, gnauum non deceptura colonum,
Vt seges agricolam fallat, pulsataq; tristi

Grandi-

Grandine vix raris ſpumet vindemia prælis,
Et pecus abſtulerit belli furor, vnica nunquam
Artifici imponit CONFESSIO *callida docto.*
Hoc telo armatus noſter ſe Regibus ordo
Terribilem oſtendit, ſolioq; extruſit auito
Quos viſum eſt, alios ad ſumma cacumina rerum
Extulit, & multa ſtabiliuit cæde tribunal.
Nanq; vbi cunctorum ſenſus, ſecretaq; mentis
Noueris, in promptu eſt tibi coniurata fouere
Pectora conſilijs, timidumq; in fœdera vulgus
Cogere, vt ignotas poßint expendere vires,
Vel proceres merito de te bene prodere regi.
Ergo, (vos ſiquidem numerandi crimina cura
Detineat,) matrona locum ditißima primum
Vendicet, aut dulci aſſuetus Daniſta *lucello.*
Proxima mercator teneat loca, tertius ordo
Nobilium eſt, quos aut ditat quæſita rapinis
Præda, vel innocuo manus oblita ſanguine ciuis
Reddidit inſignes: poſt hos, aut diuitis aulæ
Aſſecla, aut famulus, ancilla, puella, puellus.
Sed neq; lenonem, nec tu contemne latronem,
Spes modò ſit lucri: qui nil quod donet habebit,
Ἐς κόρακας. *Quis enim ſterili committere ſanus*
Semen agro curet? quis inanes irriget hortos?
Hic vbi ſecretam penitus demiſſus in aulam
Pectoris, arcanas latebras cognoueris, omnes
Tum facies rerum, tum vafrum Protea *finge,*
Cùm tibi crediderit virgo, quod credere matri,

Quod

Quod socius socio, quod nolit nupta marito,
Tum pete securus quiduis, tum vincula captis
Inijce, tunc humeris quemuis super aggere fascem.
Nam semel arcanæ tibi qui penetralia mentis
Nudarit, penitusq; al o sub corde repostos
Detexit sensus animi, timet, horret, & odit,
Quamuis dißimulet: sed mens mala conscia pallet
Ne commissa tegas malè vino liber, & ira
Commotus, magnoq; satis non munere cultus.
Hoc vbi fertilior præda est deprensa capistro,
Posce, iube, rape, stringe, omnem dum spongia succũ
Egerat, exhaustumq; penum in tua congere claustra.
Nec tamen ætatis, nec te discrimina sexus
Prætereant. Primæ quoniam lanuginis ætas
In Venerem est præceps, lucris addicta senectus,
Virgo capi facilis blandæ dulcedine linguæ
Vana superstitio mentes exercet aniles,
Mercator dulci postponit numina lucro.
Si matrona potens, vel prædæ victima opimæ
Incidit in casses, cautus confinge petendi
Mille nouas artes: caries annosa columnas
Diruerit, sacram Boreas nudauerit ædem,
Claustra latus magna pandant adaperta ruina,
Desint ligna foco, nemorum si diues abundet:
Si locuples agri est, atrum corrodere panem
Finge tuos fratres, languescant pocula vappa:
Rustica cortis aues, agnos, hœdosq; petulcos
Mittat: ab vrbanis sacræ pete stragula mensæ,

Posce

Posce sacras vestes, quodq; oras ambiat aurum,
Quod calicem fractum instauret, quod lignea pingat
Signa, quod in vitreis posit splendere fenestris:
Det miles prædæ partem, furtiq; latrones,
Mercator fuluis redimat periuria nummis.
Et quoniam teneræ nequeunt donare puellæ
Munera, dent quod habent, quod securæ dare possũt:
Quæ data non pereunt, quæ frustra nõ data perdunt.
Segnior in Venerem si qua est, accende monendo,
Pande voluptatisq; modos, formasq; latentes,
Quærendoq; doce Veneris quem nesciat vsum.
Talia quærenti facilem quæ commodat aurem,
Sit licet antiquis magis illa seuera Sabinis,
Nosse volet, notum quod posse iuuare putabit.
Interdum tanquam cupias reprehendere luxum
Vestis, & accensum gemmis quod fulgurat aurum,
Lacteolas furtim dextra constringe papillas,
Inq; gradum fractos digito compone capillos,
Et pede tange pedem, dextram dextra, oribus ora:
Sic dices rides, sic molliter oscula iungis:
Oscula commissas inter luctantia linguas,
Sic te tractandam præbes, tractataq; gaudes:
Sic pede, sic digito, sic tu promittis ocello,
Hoc loqueris nutu, tali noctem abnuis ore:
Sic per inoffensas graderis secura tenebras,
Sic aperis limen, sic nullo murmure claudis.
Hæc animo memori præcepta recondite fratres:
Quæq; locus, tempusq; dabunt, quæ sexus & ætas
Permit-

Permittent: hinc diues opum venit annua cura:
Spesq; voluptatum, charæ sine crimine famæ.
Quòd si quis sanctæ fugiat commercia sectæ,
Sentinamq; tuæ nolit mandare cloacæ,
Illius ancillas, famulosq; accerse loquaces:
Inquire in mores, paßim sere crimina, in aurem
Omnibus obganni secreta piacula: quòd si
Criminibus non vlla locum fortuna ministret,
Actaq; sincerè constet pars maxima vitæ,
Hæreticum clama nitidum prætexere fucum
Occulti sceleris maculis, tacitoq; veneno.
Sic hos in laqueos trepida formidine, & illos
Credulitate trahes, vel spe, vel fraude vel arte,
Vt captum teneas intra tua retia piscem,
Grande scelus leuibus contentus plectere pœnis.
Nec precibus longis, lacrymisúe piacula dele
Horrida, sed nummis loculos, non pectora fraude
Exhauri, vel templa iube, vel claustra vel aras
Extruat, aut multis redimat ieiunia Mißis.
Hoc quoq; præmoneo super omnia, corda iuuẽtæ
Infice, sopitos accende libidinis ignes:
Semina flagitij in vacuo turgentia campo
Vsq; foue, plenos sceleris dum reddere fructus
Poßint, & latè in pingui regnare nouali.
Hic ager, hæc seges est, hæc nostræ vinea sectæ.
Hunc igitur multo scelerum pinguescere cœno
Effice, & infusis hunc exaturato cloacis.
Non tam Ryphææ metuenda iniuria brumæ,

Atq; superfuso tellus submersa profundo,
Aridaq; insolitis candens feruoribus æstas,
Quàm ne discußis tenebris resipiscere mundus
Incipiat, quàm ne patefacto lumine veri
Inspiciat nostras plebecula stulta tenebras.
Sed iam ruricolis labor impendendus, apricos
Iam lustrare iuuat campos, perq; ardua montium
Ire iuga, & latos indagine claudere saltus.
Ecquis iö iuuenes tenebris, et inertibus vmbris
Posthabitis, strepituq; vrbis, nigraq; popina
Audet in aërios nemorum conscendere tractus?
Bacchatosq; choris Nympharum accedere fontes?
Prataq; purpurea semper renouata iuuenta?
O mihi si calido ferueret corpore sanguis
Integer, & validæ vires, firmataq; neruis
Membra suis, quàm prata libens & florea tempe
Aspicerem, & viridis captans vmbracula syluæ,
Et tremulæ leue murmur aquæ, cantusq; volucrum,
Languida sepositis releuarem pectora curis:
Nunc quoniam hæc nobis inuidit serior ætas
Commoda, & effœtis membris ignaua voluptas,
Vestrum opus hoc iuuenes, vestra hæc vindemia, laxas
Ferte plagas, laqueos innectite, tendite caßes,
Aruaq; Funigero resonent pecorosa Molosso.
Primùm igitur qui rura petis, si mollia tardo
Membra labant æuo (cum nos equitate parentis
Francisci præcepta vetent) aut vilis aselli,
Aut hinni ambigui, aut sterilis preme tergora mulæ,

Carpe

Carpe viam pedibus iuuenis, nec munera desint,
Quæ faciles capiant animos, pictæue tabellæ,
Aut scelerum veniæ simulachráue plumbea, imago
Chartea, vel paucis venalia munera nummis.
Nam neq; piscator sapiens radiantibus auro
Piscem hamis captat, nec serica retia tendit.
Sæpe & odoratis oneretur mantica pomis,
Sæpe pirum, primamq; manu decerpito ficum.
Pisce etiam piscis capitur, grus capta volantes
Fallit sæpe grues, nec sperni vilia credas
Munera diuitibus: Cernis quàm parua feroces
Vincla feras teneant, quàm paruos currat ad hamos
Mulus: virga tenet grandem viscata volucrem.
Adde, quod haud cunctis est vtile retia syluis
Tendere, nec Mulus quauis capietur in vnda,
Nec laqueo accipitres venatur callidus auceps,
Nec Cererem dabit omnis ager, nec Maßicus humor
Aspera purpureis vestit dumeta racemis.
Dispice propterea, quo tendas retia saltu,
Cui laqueos prædæ, quem fallat linea piscem.
Nec tibi sum (multis licet hoc arrideat) auctor,
Vt sacra dißimulet teneram rasura puellam,
Quæ fessa anxiferis soluat præcordia curis,
Ambigua quanuis sexum mentita figura
Decipiat multos, tamen hinc discrimina mille,
Mille manent casus: sæpe haud frustrata sagaces
Suspicio occulti pandit vestigia furti,
Sæpe etiam læsi grauis imminet ira mariti,

Perſequiturq́; fugam, & rapta pro coniuge ſæuit
Bella ciens: ſacræ non illum infamia ſectæ,
Non pudor, aut pietas poterit cohibere furentem:
Dedecus in vulgus profert, rumoribus iras
Expiat, in cunctas ſerpit noua fabula cœnas.
Aut ſi turgidior mouit præcordia bilis,
Vel reſecat ferro peccantia membra, vel arcto
Fune ligans tendit, vel terga caputq́; colurno
Fuſte domat, ſanctā haud veritus temerare coronam.
Arbitror & vobis notum, quod contigit olim
Burdegalæ, nec, ſi ignotum eſt, narrare pigebit.
Obfuit exemplum patribus, fortaſſe nepotes
Inſtruet. Eximia quidam pietate probatus
Frater erat, quo non quæſtus ſtudioſior alter,
Nec magis edoctus laqueo implicuiſſe tenaci
Pinguiculas viduas, ſtupidoq́; imponere vulgo.
Hic vbi iam multos prædator callidus annos
Santonicos luſtraſſet agros, & vtrumq; Garumnæ
Littus, & antiquæ felicia rura Tholoſæ:
Tandem Burdegalam fatis vrgentibus intrat
Cum conſorte viæ, nouies cui turgida pleno
Orbe diem admorat partus Lucina propinqui,
Illa rudis miles, tumidi dum crimina celat
Iam matura vteri, colluctaturq́; dolori,
Audet iter, longosq́; viæ perferre labores,
Nec timet irato ſeſe committere ponto:
Tantus amor ſacræ penitus ſe addicere ſectæ.
Ecce autem pronum dum findit puppe Garunam,
Fluctuat

Fluctuat & tumidis pinus vexata procellis,
Heu bene celati patefecit damna pudoris,
Dum timor introrſus gemitusq́; & verba retentat,
Dum labor in veras cogit prorumpere voces,
Editus in medijs infans euagijt vndis.
Pars facti nouitate ſtupet, quodq́; audijt ipſa
Vix audiſſe putat: petulantior altera riſu
Perſonat: aſt alius tumida ſuccenſus ab ira
In mare præcipitem monachum, & cũ prole parentẽ
Proturbare iubet, letoq́; abolere nefandum
Dedecus, & monſtro miſeram releuare carinam.
Hinc tumidos fluctus, pontoq́; furente procellas,
Ventorumq́; minas, & apertam numinis iram.
Si quis adeſt animi pius, & moderatior iræ
Occultare cupit facinus, parcitq́; benignus
Errori, humanos prudens expendere lapſus,
Agnoſcitq́; ſuas alieno in crimine vires.
Ergo dum trepidant diſcordia pectora vulgi,
Nautarumq́; fremit per littora rauca tumultus,
Infelix frater turbæ ſeſe inſinuans clam
Tramitibus cæcis elabitur, oraq́; velans
Vertice demiſſo peregrinas exul ad vrbes
Mœſtus abit, pœnasq́; domi, famamq́; ſiniſtram
Formidans, miſeramq́; gemens cum prole puellam,
Quam ſolam, atq; ægram nuda liquiſſet in acta
Inter inhumani riſum & ludibria vulgi.
Ipſe ego tum validus, viridiq́; in flore iuuentæ,
Nec linguæ nec vocis inops, nec flectere corda

Plebis inexpertus stolidæ rumore secundo,
Vix tamen aduersæ gliscentia murmura famæ
Flectere, vix potui populi compescere voces,
Sæpe licet verbis factum execrarer amaris,
Auctorem sceleris comitem licet esse Lutheri
Iurarem sanctæ latitantem nomine sectæ.
Nec minus in terra comes est infamis Ibera
Pusio, sed forsan minus est formidinis illic,
Quòd Veneris nullo produnt commercia partu.
Sed quid opus toties sese obiectare periclis,
Et non parsuræ cuiquam committere famæ,
Cùm liceat tutò, liceat rumore secundo
Vndiq; securos Veneris decerpere fructus?
Neue mihi fatuas ruris sectare puellas,
Custodesq; gregis calido sub sole recoctas:
Sed si qua est matrona potens, & militis vxor
In locuplete domo viduas exercita noctes!
Dum bello externis vir debacchatur in oris,
Interea vacuos valido tu Marte penates
Oppugna, nec blanditijs, nec parce querelis,
Nec precibus: primus si non patefecerit arcem
Impetus, haud animi timidus frangare, sed infer
Arma audax, viduæ interdum miserere puellæ,
Ingratum nunc finge virum cum pellice noctes
Ducere, deserto dum secubat illa cubili:
Crede mihi obsepti perfringes claustra pudoris,
Atq; aliqua inuenies aditum, votoq; frueris,
Præsertim occultos tibi cum Confeßio sensus
Nudet,

Nudet, & integrum non sit simulare pudorem.
Sic tibi per cunctos grassari impunè penates
Fas erit, & geminos pariter decerpere fructus.
Nanq; vbi prostrati perrupit iura pudoris
Fœmina, neglecto redimet sua gaudia censu.
Penè mihi exciderat, quod primùm penè monere
Debueram gnauos ruris genialis alumnos,
Vt quid quæq; domus præstet, quid vir, mulier úe
Quæq;, sit in memores id cura referre tabellas,
Ne, noua cui fuerit prouincia tradita sorti,
Annua vel redimit qui vectigalia, vel qui
Hospes ad externas, vt fit, proficiscitur vrbes,
Erret inops animi, dubius cœnæq; larisq;,
Quæ petat ignarus, quæ vitet tecta, quid inde
Speret, vbi certum faciant mendacia quæstum.
Atq; vbi successor te tardum exceperit æuo
Iunior, huic tabulis descriptum tradere censum
Non satis, arcanis muliebria nomina saltem
Punge notis, si qua est animo obfirmata rebelli,
Si qua procax, simplex, incesta, proterua, benigna,
Cuiq; notent mores proprijs discrimina signis.
Sed me præteritæ suauißima mentio vitæ
Longius ac volui tenuit. Pars maxima rerum
Restat adhuc, sanctæ columen, caput, anchora sectæ.
Nam vaga sub certas comprendere crimina formas,
Et se prodentes animi pernoscere mores
Artis opus modicæ est, celeriq; addiscitur vsu,
Inq; peragrandis sola est industria villis.

At verò è celsæ sublimem sede cathedræ
Mille oculos in se intentos, auresq; tenere,
Et velut iniectis tot circunflectere frenis
Ora hominum, & resides animos turbare tumultu,
Et molli alloquio trepidos componere motus,
Magnæ mentis opus, cui sit solertia prudens,
Ingeniumq; capax, proiecta audacia, promptus
Sermo, pudor nullus, firmum latus, acer in ore
Cui vigor, & vocis sonus asper, lenis, acerbus,
Vt res cunq; feret: cui vultus cereus, omnes
Transire in formas docilis, mens subdola, fallax,
Et recti prauiq; tenax: pro tempore fingat,
Dissimulet, simulet, præsens vbi postulat vsus.
Hæc quotus in turbæ quisq; est tot millibus vnus
Qui præstare potest? nisi si cui fortè benignus
Deucalion raro finxit præcordia saxo.
Nec tamẽ expectet quisquam dum Rhetora fingẽs
Diuitis eloquij prima incunabula pandam,
Et vulgata scholis passim præcepta reuoluam,
Tradere quæ possit triuialis cura magistri,
Vos ô Calliope precor aspirate canenti,
Maius opus moueo: sed nec per deuia Tulli,
Aut Fabij longos te circunducere tractus,
Aut per Aristotelis spineta asperrima conor.
Commodius patefiet iter, qua nulla salebra
Offendet pulsata pedem qua semita nostris
Trita rotis noto deducet limite gressus,
Mollia cliuosi dirimens compendia prati.

Pri-

Primùm iter ingressus tenerum de fronte pudorē
Excute: nec vacuæ est vnquam pudor vtilis aluo,
Nec decet audacem nisi ficta modestia scurram.
Quòd si naturæ vitio malè firma ruborem
Frons trahit, & subitas confundit purpura malas:
Tum tibi vel frictus, vel Bacchi largior vsus,
Curáq; & assiduæ meditatio garrula rixæ
Durabit solidum rubicunda per ora cruorem.
Nec te Grammaticas opus est ediscere nugas,
Et tetricis languere scholis, tantùm elige gnomas
Priscorum è libris paucas: tria commata Tullî,
Virgilij totidem versus, vel carmem Horatî
Dimidium. hæc omnis ceu condimenta loquelæ
Semper habe in promptu, sic crescit opinio, surget
Hinc decus, & stupidi magna admiratio vulgi.
Noui ego, qui tantum ter quinq; Latina teneret
Verba, sed ingenij sic dexteritate valebat,
Vt quocunq; loco, de re quacunq; parata
Semper, & ad nutum posita in statione teneret,
ταῦτα ἀπαμειβόμενος. *nec te vox barbara turbet,*
Aut temerè erumpens lingua titubante solœcus:
Tot sanctos oppone patres, mysteria sacra
Turpe est Grammaticis submittere colla capistris.
Nec mihi displiceat primo muliebria passus
Flore æui, hinc effrons audacia nascitur, atq;
Fœmineum in morem rixandi insana voluptas.
Cura sit in primis tibi linguam armare veneno
Verborum, Aethna animas, animas tibi torreat Hecla,

Tartara sulphureis voluant incendia fumis
Mixta, tibi nigris Phlegetontias vnda cerastis
Bulliat, & miseras lacerent Cacodæmones vmbras,
Donec fracta crepent longis subdentibus ossa.
Nec minus horrendos purgatrix flamma vapores
Euomat, æterno nisi quòd non æstuet igne,
Sed precibus vinci queat, & lustralibus vndis
Extingui, Bullis minui, Missisq; leuari.
Hic ager est diues, nostriq; Colonia Papæ:
Nectaris hic fons est, hæc vectigalia nostri
Ordinis, hæc fatuo tenduntur retia vulgo.
Ista relegatos cœlesti à limine manes
Contineat sedes, donec mercede soluta
Extrahat è calida excoctos fornace sacerdos
Is musset Missas, venijs venetur, & vndis
Irrorans magicis findat caua busta susurris:
Sed tantum dites cruciatu liberet vmbras.
Ista tibi ad populum clamanti sylua ministret
Tela: nec vt desint metuas, dum scripta manebunt
Virgilij, dum Lombardi Rhapsodia, Thusci
Nugæ Antonini, sacri commenta legentur
Gregorij, vel mendici mendacia Thomæ.
Néue ruant lapsis tam ditia tecta columnis,
Quæ super æternam posita est Ecclesia petram,
Tu Petrum super ædifica, qui claudere cœlum,
Tartara qui solus possit, nec tartara tantùm
Soluere, sed loculos fatuorum, arcæ sed auaræ
Vincula, sed stantem plenum ad præsepe iuuencam.

Hæc

Hæc qui ſacrilegis auſit conuellere verbis
Schiſmaticus ſit, & Hæreticus, ſit torris Auernæ
Ollæ, opifex ſcelerum, Furiarum filius, Orci
Germen, & in mentem quicquid tibi ſplendida bilis
Suggeret: huc omnes tonitrus, huc fulgura linguæ
Congere, proq; focis hic depugnetur & aris.
Frigida tu Chriſti, & comitum præcepta ſeueris
Linque ſcholis: aut ſi quis adhuc antiqua requirat
Antiquarius, & veterum ieiunia patrum,
Tu mihi crede tuæ ſemper memor eſto culinæ.
Et quoniam in proceres vulgus maledicta libenter
Accipit, & fandi hæc late patet area: bella,
Furta, latrocinia & vis, fraus, iniuria, cædes,
Atq; ingens ſcelerum ſemper ſeſe offeret agmen:
Illic tela tuæ poteris diſtringere linguæ.
Res tamen hæc populo longè eſt gratiſſima, quādo
Ordo ſacerdotum eſt acri perfuſus aceto.
Nec locus eſt alius fœcundior, vt neq; in vlla
Parte magis vitæ regnante libidine tetra.
Hic & craſſorum licet abdomen monachorum
Arripere, hic luxum, cœloq; minantia tecta
Pontificum, fractiq; malis alimenta popelli
In fumum & cinerem conuerſa, domeſtica caſtra
Scortorum, ſcelerum artifices, molleſq; cynædos,
Lenones, ſcurras, balatrones pſallere doctos
Semiuiros, geſtire manu, pede plaudere terram,
Et condire nouis exotica fercula ſuccis:
Præſulis hæc ſancti quando eſt non vltima virtus

Maiorum à magna non degenerare culina.
Interea fac stet mendicus ad ostia Christus,
Imploretq; fidem vinosi antistitis algens,
Et sitiens, saniemq; vno non vlcera stillans,
Nec ferat vllus opem, nisi fortè canicula blanda,
Et saturo domino clementior vlcera lambat.
Hic poteris totum Bernardum effundere, manes
Ex Archeronte ciere, animæq; audire querelas
Implorantis opem. Sed quid numeramus arenam
Littoris? hîc nunquam mihi crede oratio deerit,
Dum Papa omnipotens Capitolî immobile saxum
Accolet, imperiumq; Pater coleatus habebit.
Ne nimium Sodomam tamen, infamemq; Gomorram
Ingere, doctores ne culpa redarguat ipsos.
Hac vbi iam fueris sat debacchatus arena,
Et proceres licuit populo laniare secundo,
Collige paulatim tete, proceresq; iacentes
Erige, sint sontes, & nullo à crimine puri.
Non tamen his cuiuis fas obgannire, nec arcto
Soluere colla iugo, quamuis moderetur habenas
Sacrilegus Iudas, Romanaq; templa gubernet,
Trudat & innumeros ad pallida Tartara manes,
Priuato mutire nefas: rapiatq;, feratq;,
Et laceret totum conuulso cardine mundum.
Tu tacitus specta, dices, mundiq; ruentis
Vindictam permitte Deo: citiusq; parentis
Inualidi iugulum ferro reclude, profana
Quàm violes dextra rasi malè sanus honorem

Verticis,

Verticis, vxorem quanuis manifestus adulter,
Et natos, natasq́; tuas compresserit, & te:
Sed nube, atq; tace potius, nullumq́; recuses
Flagitium, quàm traducas quos vnctio sanctos
Et rasura facit, sacræq́; Licentia Bullæ.
His vbi præceptis molles calfeceris aures,
Tum licet adijcias magnæ primordia Missæ:
Quoq́; sacerdotum gentem decorarit honore
Cœlituum pater: vt soli sibi fingere numen
Murmure verborum poßint, tenuiq́; farinæ
È massa generare Deum, genitumq́; repentè
Frangere, sacrato fractum mersare falerno,
Visceraq́;, & carnes, cumq́; albis ossa medullis,
Semianimesq́; artus auidam demergere in aluum:
Tanta sacerdoti cùm sit permissa potestas,
Quam neq; purpurei poßint sibi sumere reges,
Quisquis & æthereos bonus angelus incolit orbes,
Quisquis & infernas malus angelus incolit vmbras,
De pane vt numen faciant, de numine φφ
Vnde homini fragili hæc proiecta audacia, vt ausit
Christophorum vel Christiuorum violare nefando
Sacrificum verbo, aut sceleratam impingere dextrã.
Sic in sacrificos iaciens conuicia vulgus
Conciliare potes: sic rursum auertere læsi
Iram sacrifici poteris, cùm numinis instar
Efficies sacrosanctum, atq; à formidine duri
Iudicis exemptum: quanuis fregiße paternum
Vicini clament iugulum, matrisq́; morantis

genitumq;

Vota Sibyllinam laqueo finiſse ſenectam.
Nam velut ex vſu eſt cunctis afferre timorem
Ordinibus, cunctos ſic conciliare neceſſe eſt,
Vnde vel exigui fulgebit ſpecula lucri.
Vnum illud moneo, atq; iterumq́; iterumq́; monebo,
Et tamen haud vnquam monitum ſatis eſſe putabo.
Tarſenſis fuge ſcripta ſenis, fuge toxica noſtri
Ordinis. O` primis vtinam perijſſet in annis,
Aut manſiſſet adhuc hoſtis: licet, antè renatus
Viuifica quàm lympha eſſet, tam multa dediſſet
Funera, graſſatus ferro, ingentiq; procella
Afflixiſſet adhuc tenerum pietatis ouile:
Plus tamen adſcriptus nobis, plus factus amicus
Obfuit: & niſi Funigeri præſaga parentis
(Cornua cui nomen dederant) oracula fallant,
Tempus erit, cùm Paulinis malè credula ſcriptis
Turba ſacerdotes templis expellet, & aris:
Quæq; propè in terris ædes imitantur Olympum
Diruet, & cineres diuorum atq; oſſa profundo
Merget, & immiſſo victricis lumine veri
Oſtendet populo myſteria noſtra profano.
Illa meo (ſiquidem ventura eſt) ſerior æuo
Hora precor veniat. Sed vos quibus imminet ingens
Tempeſtas, vigilare decet, cunctoſq́; monere
Opportunè, importunè ne incauta iuuentus
Occulta attingat prorſus myſteria Pauli,
Neúe in vulgares veſana audacia linguas
Transferat, indocto non committenda popello.

Quæ

Quæ quia non penitus fas est abolere, probata
Tot ſerie annorum (quæ cautio proxima) ſaltem
Efficite vt vulgus tenebris velut abdita cæcis
Sorbonæ hæc ſenibus lippis tractanda relinquat:
Sed tum cùm reſides acuerunt pocula ſenſus.
Noſtra licet ſuper has ſit ſecta extuncta columnas extructa
Præcipuè, non pauca tamen, nec parua ſuperſunt:
Sed propè iam vulgata, nec artis egentia noſtræ,
Nec vocis: ſed quiſq; ſibi quæ tradat, & vſu
Addiſcat, thalamos ceu conciliare iugales,
Aut malè coniunctas cauſando ſoluere tædas,
Aut vbi deprenſo rupta eſt concordia mœcho
Vxori à duro veniam impetrare marito.
Illa tamen patribus ſeges olim vberrima noſtris
Fingere nocturnos lemures, maneſq; vagantes
Luſtrali compeſcere aqua, magiciſq; ſuſurris,
Frigida nunc tota eſt: poſtquam naſuta iuuentus
Pectora craßorum malè credula ridet auorum:
Nec credit niſi quæ ſcriptura teſte probaris:
Coniurata licet magnis Sorbona ſigillis
Figmenta affirmet. Verum melioribus annis
Hæc thalami clauſas frangebat machina portas,
Hæc teſtamenti tabulas mutabat, & ibat
Vir peregrè Romã, aut Solymã, dum tædia mœchum
Iam ſibi permißi caperent lecti: aſt vbi diues
Vmbra oblita ſui paucas in funera Mißas
Legarat, potiuſq; ſuis bona linquere natis
Duceret excedens, quàm noſtros vngere caules,

Non

Non impunè nefas soliti id perferre Priores.
Is dolor arma dedit generosis fratribus vndam
Ad Ligeris, quâ diues agri, quâ diues Iacchi
Ostentat longè formosa Aurelia turres.
Et nisi cauta parum pietas in fraude paranda
Inter tot vigiles Argos deprensa fuisset,
Partus honor nostræ foret & dignatio sectæ,
Sæpe quidem nobis facimus mala multa: velut cùm
Alter in alterius damnum sese ordinis armat.
Berna nouum sibi Franciscum iam finxerat, & iam
Stigmata clara pedum, & manuum confixa patebãt:
Ni vicina dolens augescere commoda liuor,
Ficta renudasset magno ludibria risu,
Nec damno leuiore. Italæ sapientia maior
Illa oræ, quæ Senensis tacitè Catharinæ
Vulnera dißimulans pensat mendacia quæstu,
Barbaricumq; ad sese his artibus attrahit aurum.
Sed tamen hoc æuo temerè miracula fingi
Noluerim, nisi monticolas inter crassosq;
Pastores: nec pastores iam spernere tutum est:
Quando etiam in solas migrat sapientia syluas.
Quis rigidos Scotos gelidi sub vertice cœli
Aut animum, aut aures, oculosúe habuisse putaßet?
Et tamen ille catus vetularum Langius auceps
Cùm teter locus errori, & nox cæca faueret,
Non potuit celare piæ ludibria fraudis.
Campus erat latè incultus, non floribus horti
Arrident, non messe agri, non frondibus arbos,

Vix ſterilis ſiccis veſtitur arena myricis:
Et pecorum rara in ſolis veſtigia terris:
Vicini deſerta vocant. ibi ſaxea ſubter
Antra tegunt nigras Vulcania ſemina cautes:
Sulphureis paßim concepta incendia venis
Fumiferam voluunt nebulam, piceoq́; vapore
Semper anhelat humus, cæcisq́; incluſa cauernis
Flamma furens, dum luctando penetrare ſub auras
Conatur, totis paßim ſpiracula campis
Findit, & ingenti tellurem pandit hiatu.
Teter odor, triſtisq́; habitus, faciesq́; locorum:
Illic ſæpe animas torqueri Langius, illic
Sæpe queri, & longas in fletum ducere voces
Audijt, aut voluit credi audiuiſſe frequenter,
Et vitulabundos cacodæmonas, & per arenas
Caudarum longos ſinuatim ducere tractus.
Sæpe etiam infernæ (quoties ieiunus adibat
Antra) ſibi viſus nidorem haurire culinæ.
His vbi iam vulgi ſtolidas rumoribus aures
Imbuerat, parat Exorciſmum, circulus ingens
Ducitur, hunc intra ſpatio breuiore minores:
In medio ſtabat palus, iuxtaq́; catinus
Plenus aquæ, ſed cui cineremq́; ſalemq́; ſacerdos
Addiderat multo cum murmure, nec ſine anhelis
Flatibus. hoc poſtquam ſcena eſt inſtructa paratu,
Langius ipſe pater ſacro venerandus amictu,
Circum omnem irrorat ſetoſi aſpergine ſceptri,
Verbaq́; præcipiti contortuplicata rotatu

Con-

Conuoluens, cœlum ac terras adiurat, & vndas,
Et tremefacta imis Acherontia regna cauernis.
Et iam nox aderat secreti conscia sacri,
Iamq; è vicinis populus conuenerat agris,
Matres atq; viri, pueri innuptæq; puellæ,
Scire auidi quò tanta cadant promissa, nisi ille
Conscia secreti formidans lumina & aures
Esse procul magna iussisset voce profanos:
Qui'ue sacerdoti non illa luce disertè
Cuncta susurrasset tacituram crimina in aurem.
Laica ne trepidi fugiant commercia manes,
Ne'ue inhians prædæ vel ieiunus Cacodæmon
Inuolet, & laceret sceleratorum vnguibus artus.
Ducitur ad palum velut hostia Rusticus ipse,
Ficta quidem gnarus cuncta, at formidine tanta
Attonitus, quàm si Stygia egressurus ab aluo
Aspiciat nudas mandentem Cerberon vmbras,
Siue animo timor à puero conceptus, aniles
Fabellæ haud modicus pueris plorantibus horror,
Siue locus fumo, & cæca caligine opacus,
Et velut infernæ terrebat imago culinæ.
Cætera submoto clàm cuncta peracta popello:
Sed tamen audiri gemitus, vocesq; minantis
Dæmonibus, mixtæq; preces, nulloq; rogante
Interdum responsa dari: nunc tollere vultus
In cœlum, nunc figere humi, nunc plangere pectus
Langius, & sacra templum conspergere lympha,
Donec auis lucis prænuncia spectra moneret
Cedere

Cedere, & in veterem se denuò condere nidum.
Tum templo egreßi, dicenda tacenda referre
Langius, vmbrarum pœnas, flammæ rapidam vim
Lustralis, quot carnifices cacodæmones ollas
Admoueant, verubus quot figant, fluctibus vmbras
Quot merſent gelidis, quot Mißis cuiq; leuetur
Pœna, velut ciuis Stygio vixiſset Auerno,
Ordine cuncta recenſebat: neq; credula deerat
Turba homini: purgatricis rediuiua fauillæ
Gloria creſcebat multùm indignante Luthero:
Et creuiſſet adhuc, niſi vel formidine captus,
Vel pretio victus, vel vino rusticus ille
Anormis comes, Exorciſmi proditor eheu,
Cuncta reuelaßet taciti mendacia ſacri.
Ex illo fluere, & retrò ſublapſa referri
Spes prædæ, & nimium viuacis gloria veri
Creſcere. Quapropter moneo dehinc fingite parcè
Somnia nocturnos lemures, miracula, ni fors
Aut apud extremos fieri dicantur Iberos,
Americóſue, aut Aethiopas, calidóue ſub axe,
Et caput ignotis vbi Nilus condit arenis,
Vnde aderit nemo, qui teſtis dicta refutet.
Forſitan externos ſolertia fugerit hoſtes
Callida, ſed peſtem natam intra viſcera, & ipſis
Hærentem venis hominum vix vlla cauebit
Cura, niſi noſtros vis prouida numinis olim
Reſpexiſſet auos, iamdudum Funiger ordo
Proditus à proprijs miſerè perijßet alumnis.

Si quis erit fratrum, qui suasus dæmonis ausit
Efferre in vulgus mysteria condita, fraudes
Occultas, ritus nocturni arcana, negatum
Depositum, cæsas post stupra nefanda puellas,
Quicquid & extinctis frater patrare lucernis
In fratres solet imberbes, hæc prodere si quis
Audeat, extemplò scelerato sanguine pœnas
Soluat, & æterna compostus pace quiescat.
Hæc sunt, quæ nostro liceat sermone monere.
Et iam plena epulis mensarum fercula fumant,
Latrantemq; fame stomachū prope verba relinquūt.
Hactenus Eubulus, qui facta nefanda perosus,
Funigerûm pœnas etiam metuebat acerbas,
Orgia non veritus populo euulgare profano,
Is mihi carminibus lustrato, & sulphure, & ouo,
Et viua rorato vnda cerebrosa fugauit
Somnia, de rasis, de cannabe, deq; cucullis,
Inq; hominum nugis ad lucra nefaria fictis,
Nulla esse ad vitam docuit momenta beatam:

GEORG. BVCHANANI
Franciscani finis.

GEORGII BVCHAnani Scoti, *Fratres Fraterrimi.*

In Antonium Tomarium Abbatem.

O Fama priſci laudibus ſæcli tumens,
Præſens ſuperbo deſpuens faſtidio,
Accede, ſpecta quid priorũ tẽporum
Opponat ætas noſtra magniloquentiæ:
Non quod Platoni, rancidoúe Socrati,
Sophisq; falſo dictitatis comparet,
Sed Chriſtianæ puritatis vnicum
Exemplar, vnum ſpecimen, vnam imaginem,
Vnamq; vitæ corrigendæ regulam,
Vnumq; Chriſti proximè veſtigia
Qui perſequatur, indicetq; cæteris,
Vitamq; vita penitus exprimat ſua,
Antonium Tomarianum Antiſtitem.
Chriſti parentum nemo vidit alterum,
Nec ipſa mater nouit Antonî patrem.
Vterq; paſtor, noſter hac parte eſt prior,
Hic paſcit herbis, ille verbis pauerat.
Vt quinq; panibus ille quinq; millia
Saturauit, iſte (ne ſaturitas noxia
Animæ inquinaret puritatem) vt arbitror,

Ad quinq; panes quinq; plebis millia
Redegit, vt si quid superstit,(vt reor)
Fragmenta posset absq; cophino tollere.
Vt ille vera vitis,hic verus meri
Est vter:ille verba serit,hic viros.
Piscator hic,piscator ille,retia
Vterq; tendit dispari compendio,
Comprendit ille pauculos pauperculos,
At iste claustra plena monachis pinguibus.
Aucupibus hic est atq; venatoribus
Comitatus,olim vt ille piscatoribus.
Et hic & ille crediti cum fœnore
Exactor asper,dena vtriq; altera decem
Talenta,quinq; quinq; pariunt altera.
Quæ sparsit alius hic & ille colligit:
Quæ serit alius,hic & ille demetit.
Cum publicanis atq; peccatoribus
Libenter ille cœnitare dictus est,
Cum publicanis atq; peccatoribus
Sic ratio nostro semper est Antonio,
Vt penè decoris immemor,lucri memor
Publicanus esse non recuset:pauperum
Secuta Christum turba semper est comes,
At iste latè quàm patet vicinia,
Agris propinquos pauperes reddit suis,
Quorum caterua qua nequit pedibus sequi,
Diris, probrisq; sequitur & conuicijs.
Christi perunxit vna peccatrix caput,

Pedesq;

Pedesq; lacrymis lauit, extersit comis:
Istius humores, colla, pectus, brachia,
Caput, pedesq; & crura, ventrem & ilia
Si scire cupias quot meretrices lauent,
Tergant, refoueant, induant & exuant,
Scies facilius quot capillos verticis
Ex area alba tonsor illi demetat.
Christus paternam iam reuisurus domum,
Fidis tuendum comitibus gregem dedit:
At hic Auernam iam reuisurus domum,
Monachis tuendum pinguibus gregem dedit.
Paßim per agros iam cucullati patres
Oues sequuntur, & colono paupere
Cum prole pulso sordida latè solum
Pastore monacho paret vni Antonio,
Vt per propinqua rura grex sit vnius,
Et vnum ouile, & pastor vnus: vnica
Sed pars omissa est, vnicam quam maximè
Agere decebat. Christus immeritò vt luit,
Sic iste meritò luere pœnas debuit.
Sed iusta si quid vota pauperum valent,
Quos laribus inopes expulit, sontem hæ manent
Inter comantes angue torto Erinnyas

In Beleagonem.

Beleago fomes & parens mendacij,
Ab ore cuius pauida veritas fugit,
Mali susurrat nescio quid clanculum,

At fama de illo non susurrat, sed palàm
Hoc vniuersus populus affirmat, quòd est
Beleago fomes & parens mendacij,
Ab ore cuius pauida Veritas fugit.
Hoc igitur æquus æstimator iudicet,
An mentiatur populus vniuersus, an
Beleago fomes & parens mendacij,
Ab ore cuius pauida Veritas fugit.

Imago ad peregrè venientes religionis ergò.

Fare agè qui terras lustras vagus hospes & vndas,
Quid petis hinc? longæ quæ tibi causa viæ?
Non Deus hic quisquã, nec imagine numen in ista est,
Nos lapis, & tantùm putria ligna sumus:
Vermibus esca, cibus tineis, domus hospita blattis,
Opprobrium cœli, ludibriumq; soli.
Non capiunt humiles numen cœleste penates,
Structa nec humana saxea tecta manu.
Quem mare, quem tellus, quẽ non capit igneus æther,
Clauditur in nullo spiritus ille loco.
Vt Christum inuenias, animi secreta reuolue,
Aut lege fatidici quæ cecinere patres.
Aut quæ diues habet paßim circumspice mundus,
Hæc vera est ædes, hoc penetrale Dei.
At quisquis picto gaudet dare basia trunco,
Crassaq; puluereo lingere saxa croco.
» *Dignus morte perit, qui mortua viuus adorat,*

Et vi-

Et vitæ in fragili ſpem ſibi ponit humo.
Si te picta iuuant, cariem ne perline trunci,
Sed vera mentem ſimplicitate tuam.
Hac ratione domi poteris reperire, quòd omnes
Erro vagus terras, ſic peragrando, fugis.

Ad Paſquillum.

Præſule de Paulo præſul doctiſsime vatum,
Paſquille dic quid ſentias.
Nec melius paulò quicquam eſt antiſtite Paulo,
Et peius eſt Paulo nihil.

Ad Eliſabetham Sereniſsimam Angliæ Reginam, Ode.

Quamuis vetuſto ſtemmate ſplendeas
Regina princeps optima principum,
Quacunq; magnum ſol per orbem
Flammiferos agitat iugales;
Quamuis feroci Marte ſubegeris
Hoſtes rebelles, & populi feros
Motus, & inſanos tumultus
Lenieris, ſine cæde, victrix
Virtutis inter tot titulos tuæ, &
Laudum perennes fulget adoreas
De fauce auarorum latronum
Relligio pia vindicata.
Iam nulla ſaxis figimus oſcula,
Nulla è ſepulchris tracta cadauera

Gemmis refulgent, fascinantq;
Indociles animos popelli.
Non otiosæ dedita næniæ
Mendica fratrum turba rapacium
Paßim vagatur, collocatq́;
Fœmineo insidias pudori.
Sub te licebit principe liberè
Christum fateri, ficta refellere,
Mysteriumq́; veritatis
Seposito reserare fuco.
Ergo salutis sollicitum tuæ
Cœleste numen peruigil excubat,
Et impiorum inauspicata
Vota facit, retegitq́; fraudes.
Super Dracones fortis inambula,
Sæuam leonum frange ferociam.
Per aspides erra, & per oras
Quas Libycus Basiliscus afflat.
Cœli fauor te, te pietas tua,
Te supplicantûm continuæ preces
(Prædonibus quos ex auaris
Eripis) incolumem reducent.

Pistoris & Pictoris Dialogismus.

Contendunt specimen pistor pictorúe vter edat
Pulchrius, hic fuco doctior, ille foco.
Hic fecisse Deum se iactat, rettulit ille:
Corpus ego verum, tu simulacra facis.

Dentibus

Dentibus aßiduè teritur Deus hic tuus inquit:
Corrodunt vermes, rettulit ille, tuum.
Pictor ait, Multos meus integer astat in annos,
Sæpe vna innumeros deuorat hora tuos.
At tibi vix toto Deus vnus pingitur anno,
Pistor ait, decies mille dat hora mihi.
Parcite, ait Mystes, frustra contendere verbis,
Nil sine me poterit vester vterq; DEVS.
Et quia vtrunq; sacrum reddo, mihi seruit vterq;:
Atq; hic mendicat, manditur ille mihi.

Ad Idolorum cultorem.

Manè pater noster, cum surda Idola salutans
Ingeminas, sana mente videre loqui.
Saxeus illo ipso magis es, me iudice, saxo?
Quippe patrem saxum qui fateare tuum.

In eundem.

Oscula, serta, rosas das & libamina saxo?
Teq; cupis dici, cum facis ista, pium.
Quid tibi pro tanta maius pietate precemur,
Quàm vt fias numen tu quoq; quale colis?

In P. T. D. R. H, P. I. Hypocritam.

Ille vides Naso qui incedit sesquipedali,
Qui quicquid loquitur sesquipedale sonat.
Qui longo gaudet voces producere tractu,

Qui semper longo syrmate verrit humum.
Qui latus exhaustum non vna sindone vestit,
Qui capiti inducit pilea plura pilis.
Rarus sermo, grauis gressus, talaris amictus,
Vt rere egregij sint ea signa Sophi.
Sed cur sacrificos gaudet stipare cynædos?
Cur sapiens stolidos sic sine fine colit?
Auctio sectorum cordi est, non actio sectæ,
Donec sector erit, nempe secutor erit.

In Pium Pontificem.

Vendidit ære Polum, terras in morte relinquit,
Styx superest Papæ quam colat vna pio.

In Iulium.

Stare diu haud poterant, mundusq; & Iulius vnà,
Omnia perdendi tam ferus ardor erat.
Ergo ne ante diem rerum structura periret,
Ad Styga discessit Iulius ante diem.

In Paulum Pontificem.

Paulus ab Ebræo scis quantum distet Iuda,
Hic cœli Dominum vendidit, ille domum.

In Pontifices.

Pædicat Paulus, contemnit fœdera Clemens,
Sacrilega tractat Iulius arma manu.
Et quisquam sceleris nomen formidat inane,
Autores scelerum qui videt esse Deos?

In Ro-

In Romam carmen, vt omnium venustiss. ita verissimum.

Hi colles, vbi nunc vides ruinas,
Et tantùm veteris cadauer vrbis,
Quondam cæca LVPIS *fuêre lustra,*
Donec per freta vectus Archas exul,
Pani pelleret vt LVPOS *Lycæo*
LVPERCALIA *festa dedicauit:*
Nudos currere iußit & LVPERCOS,
Sacrum & collibus addidit LVPERCAL.
Sed vis insita, contumaxq́; flecti,
Peruicit genius laborem & artem,
Et per sæcula longa ne perirent
Istis semina collibus LVPINA,
Tristes progenuit solum LVPINOS,
Lætos progenuit LVPOS *salictum,*
Et coniunx LVPA *Faustulo tyranni*
Albani pecoris fuit magistro:
Et qui mœnia prima condidere,
Nutriuit LVPA *Romulum Remumq́;.*
Et Floralia festa sunt LVPARVM,
Et quondam in media fuit suburra
Vico vrbis celeberrimo, LVPINAR,
Et quos Fabricios graues putabis,
Obserua, iuuenes LVPOS *voraces,*
Et quas Sulpitias reare castas,
Obserua, iuuenes LVPAS *salaces,*

Et

Et ne posse Deos LAPIS *carere*
Credamus, sacer est LVPVS *Gradino,*
Et LVPOS *mare laneos & amnis*
Sub criptam mediæ vomit suburræ.
Nec putris soboles araneorum
Non cognomine nobilis LVPORVM *est.*
Totam deniq; quantacunq; Roma est,
Nascentem, vegetam excute, & ruentem,
Nihil comperies nisi LVPERCOS,
LVPERCALE, LVPOS, LVPAS, LVPANAR.

In eandem Romam.

Non ego Romulea miror quòd pastor in vrbe
Sceptra gerat, pastor conditor vrbis erat.
Cumq; LVPAE *gentis nutritus lacte sit auctor,*
Non ego Romulea miror in vrbe LVPOS.
Illa meum superat tantùm admiratio captum,
Quomodo securum seruet ouile LVPVS.

In eandem.

Roma armis terras, ratibusq; subegerat vndas,
Atq; ijdem fines orbis & vrbis erant.
Vincere restabat cœlum, perfregit Olympum
Priscorum pietas aurea Pontificum.
At bona posteritas, ausis ne cedat auitis,
Tartara præcipiti currit ad atra gradu.

Pas-

Pasquillus loquitur.

Eſſe putas forſan me fragmina trunca columnæ,
Vel de præcipiti ſaxa voluta iugo.
Falleris, ille ego ſum Paſquillus in vrbe Quirini
Notus, & in formas impiger ire nouas.
Nunc putor inducto Cyllenius eſſe galero,
Me facit æquoreum fuſcina ſumpta Deum.
Adde mihi citharam, fiam manifeſtus Apollo,
Pampineos thyrſos adde, Lyæus ero.
Pallada me clypeus, Phœbem facit aureus arcus,
Da fulmen, Iuno dixerit eſſe Iouem.
Sum pax, ſum bellum, lis, & concordia, fio
Nunc volucris, pennis nunc fera tecta pilis.
Deniq; tranſiero cuncta in miracula rerum,
Sed puero Romæ non licet eſſe mihi.
Hoc quoq; ero per purpureos aliquando cynædos,
Si liceat laxas non habuiſſe nates.

In Dionem & Clementem.

Ebria cùm dubio titubans veſtigia paſſu
Vix regit, & blæſo blandior ore ſonat,
Cum lacrymis oculiq; madent, pectusq; falerno,
Sanctè feſta Dion ſe coluiſſe putat.
Sic etenim ſuaſit multos diffuſus in annos
Ritus ab antiquis vſq; petitus auis.
At Clemens dum ſancta legit monumenta parentum,
Dum populo ad cœli limina pandit iter,

Otia

Otia legitimo violat dum festa labore,
Ritè diem festum se coluisse putat.
Sic etenim veterum suadent monumenta parentum,
Oreq; veridici prodita iußa Dei.
Vtrum igitur laudas? quando defendit vterq;,
Legibus hic, causam moribus ille suam.
Si liceat iustè causas expendere, festum
Ille colens violat, hic violando colit.

Fratres fraterrimi.

Cùm monachi fratres sint quos vel candida vestis,
Vel nigra, vel gemino mixta colore tegit.
Quanta tamen miseros agitat discordia fratres?
Quàm non fraternæ fœdera pacis amant?
Non ita germanum reducem trux oderat Atreus,
Atrea, visceribus non satur ille suis.
Mitius Oedipodæ soboles exarsit in iras,
Mitior indomitas incitat ira feras,
Euentu ô simili cesset fraterna simultas,
Et dirimat caluos exitus iste patres.
Dentibus & gladijs in mutua vulnera currant,
Ira nec extremi cesset in igne rogi.

In Pantalabum.

Dicunt Grammatici suos Cucullos,
Dicunt Rhetores horridos Cucullos:
Et quisquis Latias semel Camœnas
Vel primis modò contigit labellis,

Sic olim in Satyris Cucullum Aquinas
Et durum & Venetum poëta dixit.
Verùm Pantalabus seuerus ille
Franciscanus, & horridus sophista,
Clamosæ & Sophiæ senex magister,
Dicit perpetuò suam Cucullam,
Laudat perpetuò suam Cucullam,
Per sacram quoq; peierat Cucullam,
Suosq; edocuit Cuculliones,
Sacram spem sibi ponere in Cuculla,
Prudens id facit ille, ne quid erres
Non lapsu temerario loquendi,
Nec quòd sic genus ille fœmineum
Ardeat miser impotente amore,
Caluo vertice, languidoq; pene,
Sed quòd relligiosa res sit illis,
Cum deest fœmina, masculis abuti.

fœmininum

In eundem.

Si quis iam tremula piger senecta,
Morbo, aut vulnere languidus recumbat,
Statim Pantalabus sagax odorem
Sentit funeris, & cadauer, antè
Quàm coruiq;, canesq;, vulturesq;,
Et sagacius acribus Molossis
Per vestigia certa certus ædes
Aegroti petit esuritor audax,
Pulsa coniuge, liberis, propinquis,

Ceras

Ceras delet, & oblinit priores,
Natos abdicat, occinitq́; in aurem
Morbo desipientis, & senecta
Deliri senis, vt caput Cucullo
Obducat, moriatur in Cucullo,
Amorem superûm sacrum Cucullum,
Timorem cacodæmonum Cucullum,
Cuncti delitias poli Cucullum,
Id vnum canit, vrget, orat, instat,
Id vnum reboat, sonat, tonatq́;,
Id vnum tamen expedire nescit
(Negotî quod erat caput) beati
Quî fit vt moriamur in Cucullo,
Cum nemo bene viuat in Cucullo.

In eundem.

Vis te miremur, putri quòd verme cucullo
Vndante absumpto viscera pelle patent.
Impia quòd stolido vendas mendacia vulgo,
Quòd laudet nugas plebs malè sana tuas.
Quod malè dum cantas, quos non intelligis hymnos,
Rancida de balba sibila nare sones.
Quòd tribus Anticyris caput insanabile radas,
Quòd bibat immundam calceus vdus aquam.
Quod tunicam fluxam nodosa cannabe cingas,
Cum melius fauces stringeret illa tuas.
Miramur certè, sed non cum deside vulgo,
Sed velut Harpyias, Gorgonas aut Furias.

Fra-

Fratres extra mundum.

Pene, manu, lingua fratres munda omnia fœdant,
In mundo meritò ſeſe habitare negant.

In Petrum Gonellum Dominicanum.

In vino audiuit verum latitare Gonellus,
Seſquipede extento pinguis aqualiculo.
Sic ne ait in nugis fruſtrà conſumpſimus annos,
Et tulimus tetricæ iurgia lenta ſcholæ?
Ergo vale ſterilis veri Sorbona, tuumq́;
Accipe diſcipulum docta taberna nouum.
Ex illo ad craßam ſcrutatur dolia fecem,
Peruigil & noctes perbibit, atq; dies.
Tandem conſumptis fœcunda in pocula nummis,
Hoc veri inuenit, nil ſcio, nil habeo.
Solandoq́; ſui lepidè ludibria damni,
Socrate ſe iactat non minus eſſe Sophon.

In Petrum Gonellum.

Cùm vetus effuſo biberetur milite vinum,
Nec fore maturum ſpes foret vlla nouum.
Immatura pater biberet ne vina Gonellus,
Matura Stygias morte petiuit aquas.

Ad diuum Antonium.

Diceris Antoni porcos pauiße ſubulcus
Viuus, adhuc monachos lumine caßus alis.

Par stupor ingenij est, ventrisq; abdomen vtrisq;,
Sorde pari gaudent, ingluuieq; pari.
Nec minus hoc mutum pecus est brutumq; suillo,
Nec minus insipidum nec minus, illepidum.
Cætera conueniunt, sed non leuis error in vno est,
Debuit & monachis glans cibus esse tuis.

In Scarabœum.

Cum te Mula vehit nihilo te indoctior ipso,
Et nitet (vt par est) murice vterq; pari.
Ni proceres Scarabœę colant te, & vulgus adoret,
Presbyteris, clamas, nullus habetur honos.
Non tum ceßat honos, præsul cùm spernitur excors,
Sed cùm regnat ὄνος, tum malè ceßit honos.

Longum vale.

Ieiuna miseræ tesqua Lusitaniæ
Glebæq;, tantùm fertiles penuriæ
Valete longum. At tu beata Gallia
Salue bonarum blanda nutrix artium,
Cœlo salubri, fertili frugum solo,
Vmbrosa colles pampini molli coma,
Pecorosa saltus, rigua valles fontibus,
Prati virentis picta campos floribus,
Velifera longis ãnimum decursibus,
Piscosa stagnis, riuulis, lacubus, mari,
Et hinc & illinc portuoso littore
Orbem receptans hospitem, atq; orbi tuas

Opes

Opes viciſsim non auara impertiens,
Amœna villis, tuta muris, turribus
Superba, tectis lauta, cultu ſplendida,
Victu modeſta, moribus non aſpera,
Sermone comis, patria gentium omnium
Communis, animi fida, pace florida,
Iucunda, facilis, Marte terrifica, minax,
Inuicta, rebus non ſecundis inſolens,
Nec ſorte dubia fracta, cultrix numinis
Sincera, ritum in exterum non degener.
Neſcit calores lenis æſtas torridos,
Frangit rigores bruma flammis aſperos,
Non peſtilentis pallet Auſtri ſpiritu
Autumnus æquis temperatus flatibus,
Non ver ſolutis amnium repagulis
Inundat agros, & labores eluit.
Ni patrio te amore diligam, & colam
Dum viuo, rurſus non recuſo viſere
Ieiuna miſeræ teſqua Luſitaniæ,
Glebaſq; tantùm fertiles penuriæ.

Braſilia.

Africa deſeritur, miles mendicat egenus,
Vi ſine tuta fugax oppida Maurus habet.
Accipit obſcœnos Braſilia fuſca colonos,
Quiq; prius fœdè vixerat, arua fodit.
Qui ſua militibus tollit, dat rura cynædis,
Iurè ſub aduerſo nil bene Marte gerit.

In Colonias Brasilienses, vel Sodomitas.

Descende cœlo turbine flammeo
Armatus iras Angele vindices,
Libidinum iam notus vltor
Exitio Sodomæ impudicæ.
En rursus armis quod pereat tuis
Lustrum Gomorrhæ suscitat æmulum
Syrûm propago, & execrandæ
Spurcitiæ renouat palæstram.
Pars illa mundi quam sibi propriam
Sedem dicauit mollis Amœnitas
Luxusq́;, sub fœdis colonis
Seruitium tolerat pudendum.
Abominandis arsit amoribus
Strigosus æstu, pauperie & fame
Glandis vorator virulentum
È raphanis redolens odorem.
Quem rêre ponet nequitiæ modum
Frenis libido libera? & insolens
Humanioris ferre victus
Illecebras meliore cœlo.
Ò Christiani infamia nominis,
Ò fœda labes & nota temporum,
Ò turpium turpisq́; causa, &
Exitus, & precium laborum.
Ignota rostris verrimus æquora,

Gentes

Gentes quietas sollicitauimus
Terrore belli, orbisq; pacem
Miscuimus misero tumultu.
Per ferrum & ignes & mare naufragum
Secreta rerum claustra refregimus,
Ne deesset impuris cynædis
Prostibulum Veneris nefandæ.
Gens illa nullos mitis in hospites
Et ora victu assueta nefario
Portenta conspexit Cyclopum
Sanguinea dape fœdiora.
Nunc Scylla sæuos exere nunc canes,
Nunc nunc Charybdis vortice spumeo
Conuolue fluctus, & carinas
Flagitijs grauidas resorbe.
Aut hisce tellus in patulos specus,
Aether'ue flammis perde sequacibus
Turpes colonos Christianæ
Dedecus opprobriumq; terræ.

In posthumum.

Esse Lutheranum rumor te posthume clamat:
Sed tuus Antistes te tamen esse negat.
Tam bene ait comedis quàm si vel Episcopus esses,
Et potas dubiam peruigil vsq; diem.
Nec memor es Christi, nisi cùm iurare libebit,
Nec scis Scripturæ vel breue Iota sacræ.
Nempe per hæc sueuit nunquam fallentia signa

Ille vigil sanas noscere pastor oues.
Quisquã igitur dubitat, rumor'ne an Episcopus erret,
Tam benè commissam qui sibi nouit ouem.

In Codrum.

Ille senex ciuis rigidiq; exemplar honesti,
Codrus heri paruo conditus est tumulo.
Sed neq; funereæ præceßit nænia pompæ,
Pensilibus signis nec nituere faces:
Lurida nec pullam sumpsit cognatio vestem,
Tinnula nec mœstos æra dedere sonos:
Funera nec densæ celebrarunt agmina turbæ,
Præfica nec luctum sollicitauit anus:
Vix datus est tumulus, Codrum si rêre fuisse
Fortè Lutheranum, fallere, pauper erat.

In Chrysalum.

Flaua Ceres longi spes interceperat anni,
Aruerat pigro vinea tosta gelu.
Morbus oues rapuit, furto periere capellæ,
Inter opus fracti succubuere boues.
Ergo opibus caris cum Chrysalus eße superstes
Nollet, & in laqueum iam sua colla daret:
Succurrit laqueum numis venire quaternis:
Ergo nos gratis nec moriamur, ait.
Ensis adest, stricto transfigere pectora ferro
Dum parat, & sumptus hîc quoq; adesse videt:
Tanti, fossor ait, tanti vespillo, sacerdos

Cereus,

Cereus, & tanti cymbala rauca crepant,
Et precibus pretium est etiam, pretiumq; sepulchro:
Ergo placet rapidis mergere corpus aquis.
Dumq; cadit, certè quamuis mare dixit auarum es,
Attamen hic gratis, credo, iacere licet.

Palinodia.

Visus eram nuper cœli procul aurea supra
Sidera, Gorgoneo scandere vectus equo.
Quâ secat in geminas orbem via lactea partes,
Et Iouis ad magni limina pandit iter.
Fas mihi sit mundi reserare arcana latentis,
Fas mihi sit vera pandere visa fide.
Non ego Phlegræis venio speculator ab armis,
Rursus vt attonitum terreat ossa polum.
Nec mihi furtiuæ damnarunt crimina flammæ,
Viscera Caucaseis dilanianda feris.
Nec mea garrulitas sacræ malè conscia mensæ
In refugo meruit flumine ferre sitim.
Sacra fero, miranda cano, memoranda reuoluo,
Vt colat æternos impia turba Deos.
Rursus vt ingrato superûm clementia mundo
Nota sit, & quisquis numina nouit, amet.
Ergo vbi siderei steteram prope limina templi,
Explicuit fuluas regia vasta fores.
Et subito duri me Iudicis ante tribunal
Increpitans, magno murmure, turba trahit.
Rasus erat vertex, facies irata, minaxq;,

Et breuior tristi barba supercilio.
Omnibus vnus erat cinctus, color omnibus vnus,
Qui solet esse asinis, anseribusq; feris.
Qui color in salice est, & Palladis arbore, qualem
Hospita Threicij gurgitis ales habet.
Et nisi fluxa sinus talos penderet ad imos,
Cercopithecorum penula vestis erat.
Idem cinctus erat, cultus, vultusq; colorq;
Iudicis, & paribus frons caperata minis.
Vno alijs dispar discrimine, quòd foret acri
Aut stimulo spinæ sanguinolenta manus:
Aut rigida forsan nimis obluctante puella,
Fœmineæ palmas cuspide fixus acus.
Is quassans caput, & suffusus lumina flamma,
Irato tales fudit ab ore sonos:
Tú ne, ait, in nostros ausus blaterare sodales,
Nil veritus caluos tot violare senes:
Prodere nec populo mysteria nostra profano,
Sanctaq; funereæ spernere iura togæ:
Lignipedes ridere patres, sanctamq; coronam,
Et mendicatos absq; pudore cibos?
Quòd cum fratre soror clausa sine lumine cella,
Quòd Tiro imberbis cum seniore gerat?
Frustra pontifices cœlo, nos æqua potestas,
Frustra nos Regum sceptra verenda timent:
Si tibi fas nostræ est impunè illudere sectæ,
Si plebs exemplo sollicitata tuo
Rideat, exerta comitetur Sannio lingua,

Perq;

Perq́; vias digito ſtulta iuuenta notet.
Vos age quid ſtatis? ſcelerato auferte lacernam,
Vt vitium linguæ cætera membra luant.
Nec mora, diripiunt fratres à pectore veſtes,
Sectaq́; nodoſa cannabe terga notant,
Alternantq́; vices, & acerbant verbera verbis,
Verba oculis, oculos nutibus atq; minis.
Dum feriunt, numerant ad ſingula verbera Diuos, * De par Dieu, Depar ſa mere. &c.
Grata foret cunctis ceu mea pœna Deis.
Nec mea carnifices fratres laßant mala, quamuis
Deficerent Diui, deficeretq́, dies.
Perdiderat rabiesq́; modum, plagæq́; figuram,
Atq; vnum in toto corpore vulnus erat.
Talis erat (ſi vera fides) Hieronymus olim,
Dum ſtudium ob Tullì vapulat ante Deum.
Sic cute direpta Satyrum videre Celenæ,
Tibia cum blandæ eſt victa canore lyræ.
Vt primùm fari licuit, meq́; ipſe recep i
Nudus, & in nuda ſanguinolentus humo.
Clamabam, nunc parce pater, nunc parcite fratres,
Cæde mea ſanctas conſcelerare manus.
Parce pater, ſic ille ſacer Seraphicus ordo
Floreat auſpicijs ſanctior vſq; tuis.
Sic mendicantum genti turba inſcia veri
Affluat, & nunquam credula deſit anus.
Veſtra nec incauto pateant mendacia vulgo,
Nec videat craſſos plebs tunicata dolos.
Et noua ſub patribus tronum tiurba ſeueris. *tiuonum turba

Inueniat quæstus ingeniosa nouos.
Seu malè lustratis manes excire sepulcris,
Fingere seu tacita somnia nocte libet,
Relligio nubes animis offundat agrestum,
Obijciat tenebras sancta Lauerna suas.
Quæq; vident oculi se non vidiße reantur,
Deq; fide facti sit dubitare nefas.
Quòd si fortè sacra lateat sub veste puella,
Quæ releuet longæ tædia lenta viæ:
Aut tenuet multa craßum farragine corpus,
Si caro spiritui quando rebellis erit.
Callida decipiant animos commenta profanos,
Et vetet vlterius quærere velle Timor.
Fallat & incautos pietatis imago maritos,
Et capiat faciles sicula tenta nurus.
Sic tibi, si quando iunges per stagna, lacusq;
Cum ranis socias alitibusq; preces,
Vide lege ndā auream. Nulla tuum superet cornix vel rana canorem,
Ore úe præcipitet mobiliore sonos.
Siue tibi pulex, fraterúe pediculus obsit,
Et tenuem signet pustula multa cutem,
Innocuos vngues vtriusq; à sanguine serues,
Neu tibi cognata pollue cæde manus.
Sed tua fraterno pietas dignetur amore
(Vt solita est) vulpes carniuorosq; lupos.
Et quibus indulsit vitam pater omnibus idem,
Siue ferat tellus, seu ferat illa fretum,
Mortua tu comedas animalia, culpa profani

Sit

Sit populi, ijs vitæ corripuisse moras.
Quæcunq; in sacram fratrum conuicia vestem,
Non verita est olim fundere lingua procax,
Cuncta recantabo, maledicta priora rependam
Laudibus, & fratrum nomen in astra feram:

Palinodia.

Vobis relligio est sincero assuescere recto,
Relligio est Christi facta, fidemq́; sequi.
Raraq́; simplicitas, et rara modestia vobis,
Et virtus rara est, & probitatis honos.
Fastus inauditus, nullaq́; libidine victum
Robur, nec duro fracta labore manus.
Claßica non placidos turbant Mauortia somnos,
Nil opus insano verba locare foro:
Semina non aruo, non vitem credere sulco,
Nec dare nubifero vela necesse noto:
Sed veluti mures alieno parta labore
Carpitis, & vitam ducitis angelicam.
Vos chorus, & cantus, nitidi vos floribus horti,
Cinctaq́; porticibus tecta superba tenent.
Quicquid vbiq; labor per dura pericula quærit,
Quod clam fur aufert, latro palamúe rapit,
Vos penes est fructus, penes est vos vsus & esus,
Ad dominos redeunt damna, pericla, dolor:
Copiaq́; & luxus vobis in paupere vita est,
Nil est, & superant multa, nihilq́; deest.
Vos pro me misero fratres orate, patremq́;

Flectite, pro vobis sic roget ille Deum,
Sic flectat: Nos interea quod possumus vnum,
Facta recantatis splendida carminibus
Dicemus: Teneræ nec furta silebo iuuentæ,
Addita nec manibus stigmata, nec pedibus.
Et quæ longa forent numeranti singula, at vnum
Vide Legendam auream * Non est fas numeris præteriisse meis.
Fortè furens malè morigeri petulantia membri
Vrebat patrem sæuius igne pium:
Quid faceret? peteret sanctarum claustra sororum?
Claustra procul, nusquã sancta propinqua soror:
Vulgiuagum peteret populo spectante Lupanar?
Nequitiæ fieret proditor ipse suæ.
Eloquio matres blando tentaret honestas?
Ferre nequit longas sicula tenta moras.
Ergo velut taurus crabronum cuspide fixus,
Corripuit, rabies quâ stimulabat, iter.
Nudus & in gelida stratus niue membra volutat,
Et fingit globulos, pertercbratq; niuem,
Imponitq; suo veluti collaria peni,
Et iubet optata conditione frui.
Hæc, ait Aemilia est, hæc est generosa Corynna,
Hæc illa est longis Gellia flaua comis.
Deinde alias numerat præstanti corpore Nymphas,
Nomine formosæ nulla corona caret.
Tum veluti Cossus spoliis insignis opimis,
Per fora, per vicos victor amoris ouat.
Parcite clamabat, me parcite dicere sanctum,

Non

Non ego sum,(ceu vos creditis eße)pius.
Sum miser,& meritò duro sic plector ab hoste,
Nequitiæ pœnas persoluöq; meæ.
Pene coronato populus dum spectat ouantem,
Hic silet,hic risu personat,ille dolet.
At miseræ matres,nuptæ innuptæq; puellæ
A' lacrymis siccas non tenuere genas.
Illa quidem iustis res annumeranda triumphis
Inter facta pij prodigiosa patris.
Quòd quamuis asinis membrosior omnibus eßet,
Et Venerem in nulla perdomuisset equa:
Tot tamen haud multis mulos genuißet in annis,
Quot nec in vmbriferis Mænala celsa iugis.
Vt pater audiuit sancti præconia membri,
Lætior ad laudes iam meliorq; suas,
Arrisit,tremulosq; abijt prurigo per artus,
Et me cum somno deseruêre minæ.

FRATRVM FRATERR.
finis.

GEORGII BVCHA-nani Scoti, Elegiarũ liber vnus.

Quàm miſera ſit conditio docentium literas humaniores Lutetiæ.

ITE leues nugæ, ſterileſq́; valete Camœnæ,
Grataq́; Phœbeo Caſtalis vnda choro.
Ite, ſat eſt: primos vobiſcũ abſumpſimus (annos,
Optima pars vitæ deperijtq́; meæ.
Quærite quem capiat ieiuna cantus in vmbra:
Quærite qui pota carmina cantet aqua.
Dulcibus illecebris tenerum vos fallitis æuum,
Dum ſequitur blandæ carmen inerme lyræ.
Debita militiæ molli langueſcit in vmbra,
Et fluit ignauis fracta iuuenta ſonis.
Ante diem curuos ſenium graue contrahit artus,
Imminet ante ſuum mors properata diem:
Ora notat pallor, macies in corpore toto eſt,
Et tetrico in vultu mortis imago ſedet.
Ocia dum captas, præceps in mille labores
Irruis, & curis angeris vſq; nouis.
Nocte leues ſomnos reſolutus compede foſſor
Carpit, & in medijs nauta quieſcit aquis.
Nocte leues ſomnos carpit defeſſus arator,
Nocte quies ventis, Ionioq́; mari:
Nocte tibi nigræ fuligo bibenda lucernæ,

Si

Si modò Calliopes castra sequenda putes:
Et tanquam Libyco serues curuata metallo
Robora, & Herculea poma ferenda manu.
Peruigil in lucem lecta atq; relecta reuolues,
Et putri excuties scripta sepulta situ.
Sæpe caput scalpes, & viuos roseris vngues,
Irata feries pulpita sæpe manu.
Hinc subitæ mortes, & spes prærepta senectæ
Nec tibi fert Clio, nec tibi Phœbus opem.
Si caput in cubitum laßa ceruice recumbat,
Et sopor exiguus lumina fessa premat.
Ecce vigil subitò quartam denunciat horam,
Et tonitru horrifico lumina clausa quatit.
Excutit attonito somnos sonus æris acuti,
Admonet & molli membra * leuare toro. * leuanda.
Vix siluit, iam quinta sonat: iam ianitor vrget
Cymbala, tirones ad sua signa vocans.
Mox sequitur longa metuendus veste magister,
Ex humero læuo mantica terga premit.
Dextera crudeli in pueros armata flagello est:
Læua tenet magni fortè Maronis opus.
Iam sedet, & longis clamoribus ilia rumpit,
Excutit implicitos ingenioq́; locos.
Corrigit, & delet, mutat, vigilata labore
Promit, in obscuro quæ latuere diu.
Magna nec ingenijs æui explorata prioris
Eruit, inuentas nec sibi cælat opes.
Alter abest, petiturq́; alter, mercede parato

Qui vocet, & fictos condiat arte dolos.
Ille caret caligis, huic rupta calceus alter
Pelle hiat, ille dolet, scribit & ille domum.
Hinc virgæ, strepitusq; sonant, fletuq; rigantur
Ora, inter lacrymas transigiturq; dies.
Dein nos sacra vocant, dein rursus lectio, rursus
Verbera: sumendo vix datur hora cibo.
Protinus amota sequitur noua lectio mensa,
Excipit hanc rursus altera, cœna breuis.
Surgitur, in seram noctem labor improbus exit:
Ceu breuis ærumnis hora diurna foret.
Quid memorem interea fastidia mille laborum,
Quæ non ingenua mente ferenda putes?
Ecce tibi erronum plenas ex vrbe phalanges,
Terraq; ferratis calcibus icta tremit:
Turba ruit, stolidasq; legentibus applicat aures,
Quales Phœbææ Phryx dedit antè lyræ.
Et queritur nullis onerari compita chartis,
Esse & Alexandrum nullo in honore suum:
Nec grauidum pleno turgescere margine librum,
Neglectumq; premi vile Guidonis opus.
Curritur ad montem magno cum murmure acutum,
Aut alias ædes sicubi Beta sapit.
Quid referam quoties defenditur acer Orestes
Carmina vel numeris cùm caruere suis?
Archadico iuueni quod læua in parte mamillæ
Nil salit, iratus clamat vterq; parens:
Conqueritur nullo labentia tempora fructu,

Totq; diu sumptus deperijsse suos.
Aestimat & nostros non æqua lance labores:
Temporis & nulla damna rependit ope.
Adde, quòd Aonidûm paupertas semper adhærens
It comes, & castris militat ipsa suis.
Siue canas acies in Turcica bella paratas,
Siue aptas tenui mollia verba lyræ:
Siue leui captas populi spectacula socco,
Turgidus aut tragico syrmate verris humum:
Deniq; quicquid agis, comes aßidet improba egestas,
Siue poëma canis, siue poëma doces.
Bella gerunt vrbes septem de patria Homeri:
Nulla domus viuo, patria nulla fuit.
Aeger, inops patrios deplorat Tityrus agros,
Statius instantem vix fugat arte famem.
Exul hyperboreum Naso proiectus ad axem,
Exilium Musis imputat ille suum.
Ipse Deus vatum vaccas pauisse Pheræas
Creditur, Atmonios & numeraße greges.
Calliope longum cœlebs cur vixit in æuum?
Nempe nihil doti quod numeraret, erat.
Interea celeri cursu delabitur ætas,
Et quæritur duram tarda senecta famem.
Et dolet ignauis studijs lusisse iuuentam,
Iactaq; in infidam semina mœret humum:
Nullaq; maturis congesta viatica canis,
Nec faciles portus iam reperire ratem.
Ite igitur Musæ steriles, aliumq; ministrum

Quærite: nos aliò sors animusq́; vocat.

Maiæ Calendæ.

Festa vocant, lætisq́; comes lasciuia festis,
Et chorus, & choreæ blandus amicus amor,
Ludit & admissis leuis indulgentia frenis,
Et leuat assueto libera colla iugo.
Interea vigiles paulùm secedite curæ,
Et genitor curæ dure facesse labor.
Este procul lites, & amaræ iurgia linguæ,
Mixtaq́; flebilibus mœsta querela sonis:
Dum renouat Maius senium reuolubilis æui,
Et tenerum verno pingit honore solum:
Dum cœli iuuenile decus, mundiq́; iuuenta,
Per non ingratas itq́; reditq́; vices,
Inq́; recurrentes sine fine reuertitur ortus,
Et nunquam fessis sæcula lustrat equis.
Hunc iocus, hunc tenera mensem cum matre Cupido
Vendicat: hunc risus, & sine felle sales:
Hunc hilaris genius, genij & germana voluptas,
Et pellucentes gratia picta sinus.
Ipsa suo Cypris præsens adbirat honori,
Et recreat flamma splendidiore polum:
Ipsa nouos cultus, niueoq́; monilia collo
Induitur, Marti ceu placitura suo.
Lætus amor iaculis Sicula fornace recoctis,
Splendida sanguinea spicula cote terit.
Has linit ambrosia, linit illas felle sagittas,

Et

Et renouat flamma lucidiore faces.
Cernis vt Assyrios latè Dea fragret odores,
Implicet & flauas verna corona comas.
Vt manus Eois radiet stellata smaragdis,
Vt fluat in nitidos aurea palla pedes?
Lustret, vt intento choreas puer improbus arcu,
Vt tenera fundat spicula certa manu,
Vt face nunc iuuenes, face nunc petat ille puellas,
Asperaq́; inuicto fœdere corda domet.
Quà Dea progreditur fragrant per compita flores,
Et media placidum frondet in vrbe nemus:
Quà Deus ingreditur festi per compita plausus,
Et vox leticiæ testis in astra volat.
Applauditq́; deæ stratis mare leniter vndis,
Lætaq́; lasciuis squamea turba choris.
Applauduntq́; Deo pueri, innuptæq́; puellæ,
Queîs rudis in vacuo pectore flamma calet.
Plaudit vtriq; Deo quicquid creat humidus aer,
Quicquid alit tellus, æquora quicquid alunt:
Rara procellosæ fugiunt in vellera nubes,
Mollior arboreis sibilat aura comis.
Purior auratis Pyroeis splendescit habenis,
Phœbus ab æquoreis purior exit aquis,
Herba comis, tellus nitet herbis, frondibus arbor,
Luxuriat lætum læta per arua pecus.
Carcere liber equus spacijs lasciuit apertis?
Iactat & vndantes per fera colla iubas.
Tondet ouis pratum, petulans salit agnus in herba,

Pro niuea taurus coniuge bella gerit.
Rupis inaccessæ scandunt dumeta capellæ,
Hœdus & infirma prælia fronte mouet.
Interea pastor geniali stratus in vmbra,
Discutit incomptis tædia lenta modis.
Nunc & odorata somnos inuitat in herba,
Nunc strepitum captat prætereuntis aquæ:
Intentusq; sedet liquidas piscator ad vndas,
Dum tremulum fallax linea sentit onus:
Forsan & elusos quærit quibus instruat hamos,
Explicat aut cauta retia longa manu.
Pampinus appositæ complexus brachia syluæ,
Vestit adoptiuis robora nuda comis.
Poma nemus pingunt, meditatur vinea botros,
Prouentu segetis diues inundat ager.
Tityrus in calathis tibi lilia Thestili cana
Seruat, & in calathis aurea mala suis,
Cumq; suis nidis Prognen, Prognesq; sororem,
Et te cum nidis blanda columba tuis.
Garrula per virides ludunt examina ramos,
Et tenui syluas gutture mulcet auis.
Basia Chaoniæ iungant lasciua columbæ,
Ingemit extinctum tinnula mater Itym.
Hanc iuuat ad nitidum pennas extendere solem,
Hæc querulam pleno conuolat ore domum.
Hæc luteum suspendit opus, fugit illa per auras,
Et liquidas alis stringere gaudet aquas.
Ridet ager, rident syluæ, micat igneus axis,

Et

Et placidum sternit lenior aura fretum.
Hinc procul ergo abeant cruciantes pectora curæ,
Vanaq́; quærendæ sollicitudo rei.
Pone supercilium capulo vicina senectus,
De tetrica rigidas excute fronte minas.
Vtq́; nouus, posito veteri squalore, senectæ
Pandit odoriferas fertilis annus opes:
Postq́; pruinosæ languentia frigora brumæ
Rura nouat veris floridioris honos:
Vos quoq; paulisper placidos diffundite vultus,
Aspera cum duris ponite iussa minis.
Carpite dum fas est fugitiuæ gaudia vitæ,
Credite vos iuuenes esse, fuisse senes.
Vt sua munifico diffundit præmia vultu,
Omniferos pandens copia larga sinus:
Vt vetat ignauæ reparans incommoda brumæ,
Turpia sollicitæ damna timere famis:
Pandite sepositas quas cœlant horrea fruges,
Parcaq́; congestas arca refundat opes.
Nec tenebris claudat generosum cella Lyæum,
Quam dat arenoso Vasconis vua solo:
Qui nisi depromis, acri languescit aceto,
Teq́; monet vitæ commoditate frui.
Vos quoq; turba feri pueris inuisa magistri,
Qui geritis dura lenta flagella manu,
Ponite difficiles in idonea tempora vultus,
Incutiant nullos verbera secta metus.
Parcite plagosis ferulis, virgæq; sonoræ

Nec ſcuticæ teneras lædat habena manus.
Candida nec mœſtis ſuffundite fletibus ora,
Nec fœdet niueam puſtula rupta cutem.
Poſt ſua Pierijs ſuccedant otia Muſis,
Largaq́; Caſtalius fœnora reddat ager.
Interea iuuenes molles celebrate choreas,
Et genium feſtis exhilarate iocis.
Læta fugent lites,ludis concedite luctus,
Pro rixa riſus,crimine carmen eat.
Nec tetrici nuptas cuſtodia dura mariti
Arceat, aut dura ianua clauſa ſera:
Sollicitæ timidas nec matris cura puellas
Cogat in obſcura delituiſſe domo.
Pandite lacteolas(iuſſit Cytheræa)papillas,
Excipiant flauas lactea colla comas.
Luceat igniferis Sidonia pelle Pyropis,
Pulcra verecundus purpuret ora pudor.
Hæc ſunt militiæ Mauortia tela potentis,
Tela triumphatis imperioſa Deis.
Tela,quibus fuſis iuuenilis milia turbæ
Plurima cûm pereant,plura periſſe petunt.
Dum choreas ætas,dum blandi gratia veris,
Libera dum feſtus gaudia Maius habet:
Carpe roſas,& ni carpas peritura liguſtra,
Et vitæ credas hæc ſimulacra tuæ.
Horrifer vt Boreas agri genialis honorem
Exuit,vt canas fundit in arua niues:
Frondibus vt ſpoliat ſyluas,vt floribus hortos,

Pigraq́;

Pigraq; concretis flumina frenat aquis:
Sic tibi deformes mutabunt tempora cani,
Contrahet & vultus arida ruga tuos.
Pendebit laxata cutis, rubigine dentes
Squalebunt, oculos inficietq; rubor.
Mellea deficiet facundæ gratia linguæ,
Imminet en vitæ frigida bruma tuæ.
Dum nos ergo sinunt fata inuidiosa, senecta
Temporis vtatur vere, iuuenta suo.

Ad Briandum Vallium senatorem Burdegal. pro Lena apologia.

Posse putet quisquam fieri, doctissime Valli,
In famulas Veneris durus vt esse queas?
Idem posse suos in fontes flumina labi
Credat, & auersis astra redire rotis.
Et tamen in fontes vt flumina lapsa recurrant,
Et retrò auersis astra ferantur equis:
Non erit in Veneris Valli censura ministras
Aspera, nec rigidis contrahet ora minis.
Non ea rusticitas, rigor est nec tetricus illi,
Cordaq; montanis asperiora feris:
Sed facilis candor, doctisq; exculta Camœnis
Pectora, quæ sæuæ nil feritatis habent:
Quæ iocus & salibus capiat condita venustas,
Quæq; iuuent, risus, gratia blanda, lepos.
Adde quòd est leuibus non impenetrabile telis
Cor tibi: sensisti tu quoq; quid sit Amor.

Inter & ingenuas, præstas quibus omnibus, artes,
Materiam flammis repperit ille suis:
Cùm tibi iucundo pectus premeretur amaro,
Serperet in curas & noua cura tuas.
Quæ tibi mens? quæ vita, animi miserande fuißet,
Tum tibi, si fidam lena negaßet opem?
Olim tu quod eras, alios nunc eße putato:
Quæq; tibi fuerant, ijs modò grata puta.
Aut potius, iuuenes ceu sis reuolutus in annos,
Ante tuum hanc causam finge tribunal agi.
Finge ream lenam, iuueni quòd morte sub ipsa
Officij fuerit fida ministra sui,
Quòd medico certam nullo spondente salutem,
Spem misero vitæ fecit, opemq; tulit.
Quòd natum patri, ciuem seruauerit vrbi,
Hæc age quo pœnæ nomine digna putes?
At vos maiorum requiescite molliter vmbræ?
Vestráq; purpureo floreat vrna croco?
Qui bene seruati statuistis præmia ciuis,
Vt premeret fortes querna corona comas.
Illo debuerat mulier tam strennua nasci
Tempore, virtuti cùm suus esset honos.
Clarior haud eßet Latijs Larentia fastis?
Aut Dea, quæ nuda vult meretrice coli.
At nunc inuidiæ est virtus? contemptus honesti
Neglecto recti pondere, regna tenet.
Quæ fora tot caperent statuas, si digna fuißent
Reddita virtuti dona virago tuæ?

Quæ nũc,me miſerum,es rea criminis,id modò crimẽ
 Si ſit,quo dempto viuere nemo poteſt.
Officium ſi crimen erit, ſi nocte dieq́;
 Aſpera blandiloqua frangere corda prece.
Vincula ſi Veneris ſunt noxia,legibus arce,
 Nulla dehinc ornet limina feſtus Hymen.
Ne liceat grauibus medicos accerſere morbis,
 Si nullum, medicos qui vocet,eſſe licet.
Sin & blanda Venus generantûm ſæcla propaget,
 Et medicam morbis addere fas ſit opem:
Poſcere ſin fas eſt,quæ fas feciſſe,rogare,
 Et medicum,& Venerem conciliare licet.
Quòd ſi parua licet magnis componere, lenæ
 Munere comperies quot placuiſſe Deos?
An'ne aliud quàm lena Venus? quàm leno Cupido?
 Quæq́; præeſt primis pronuba Iuno toris?
Quiq́; domas duras Domiti? & Domi duce puellæ
 Ductor ad externos cùm venit illa lares?
An'ne iugatiuum tibi, Pilumnumq́; Premamq́;,
 Pertundam, & Subigum,teq́; Hymenæe canam?
Cumq́; Libentina Manturnamq́; Volupiamq́;,
 Et quæ de timida virgine nomen habet?
Sedula multorum,valli,ſi lena deorum
 Impleuit partes,crimen id eſſe putas?
Dedecus eſt homini,quod numinis æquat honores?
 Res erit huic pœnæ quæ dedit aſtra deis?
Sed neq; connubijs præſunt hæc numina ſolis,
 Et ſine connubio eſt non inamœna Venus.

Respice Pieridas, Valli, tua numina, Musas,
Virgo in virgineo vix erit vlla choro.
Orphea mulcentem syluas agnoscit, & amnes
Calliope genetrix, Vranieq́; Linum.
Furta tegens vterus reliquas facit esse pudicas,
Quæ casta est? sterilis, vel sine teste parens.
Nec tædis super astra fides seruata maritis,
Nec patrem appellas ipse Gradiue Iouem.
Fortè pudicitiæ sæclis fuit ampla vetustis
Gloria: sed titulo gloria sola tenus.
Quam nunc vtilitas, mos, consensusq́; recusat
Publicus, haud falso si licet ore loqui.
Cùm mare, cùm tellus homines populetur, & ignes,
Tot pereant morbo, tot fera bella necent,
Cumq́; hominum in peius solertia callida semper
Inueniat causas in sua fata nouas,
Tun' prohibere potes Veneris commercia? lenas
Si tollis, Veneris commoda quanta vetas?
Tun' prohibere audes Veneris commercia? sola
Humanum poterunt quæ reparare genus?
Nam neq; Parthenijs nunc quercubus editur Arcas,
Curetes pluuio nec geniti imbre cadunt:
Nec grauida fratres funduntur nube bimembres,
Nec viuunt Pyrrhæ saxa animata manu:
Myrmidonas nusquam gignit formica, nec vsquam
Ficta Prometheo spirat imago luto.
Vna quidem superest, superest ars vnica, Valli,
Quæ reparat nostrum, continuatq́; genus.

Huic

Huic quota pars restat detracto munere lenæ
Siue torus, Veneris seu vaga furta placent?
Lena toros auget fœcunda prole maritos,
Ne serie soboles deficiente cadat.
At si legitimi seruentur fœdera lecti,
Opprimet illustres quanta ruina domos?
Iupiter & Bacchus succurret munere lenæ?
Atq; geret partes Mars & Apollo viri.
Gignet Alexandrum serpens, qui Persida vincat?
Perniciem Libyes Scipiademq; Draco,
Aut personatus iuuenis sub nomine amicæ
Sacra bonæ intrabit non temeranda Deæ.
Sed neq; coniugium coniux castum expetet vllus,
Si quicquam sano in pectore mentis habet.
Quæ casta est, tetrica est eadem, tristisq;, nec octo
Diducit risu mensibus ora quater.
Oscula dat veluti pulla cum syndone mater,
Funera quæ nati luget acerba sui.
Prætereo prudens quos nox, thalamusq; torusq;
Continet occultos & sine teste iocos?
Quos mihi si tollis, nec casta Lucretia coniux
Hac placeat lecto conditione meo.
At quæ furtiuæ Veneris commercia nouit,
Mille virum tristem leniet illa modis,
Si peregrè it, plorat, redeuntem amplectitur, vlnis
Comprimit, exanimis deficit inq; sinu:
Accusatq; moras, & verbis oscula iungit:
Oscula dum iungit, fletibus ora rigat.

Et queritur ceu læsa prior suspiria ducens?
Percursatq; agili sedulitate domum.
Hæc bona si doctæ debent connubia lenæ,
Quantum illi cœlebs debeat ergo torus?
Debet ei cœlebs, gelido quòd sidere brumæ
Non cubat occlusas frigidus ante fores.
Fabula quòd non sit vulgi rumore sinistro,
Apta quòd officijs tempora liber agat.
Ipse tibi est testis (quid enim manifesta negemus?)
Ars lenæ quantum commoditatis habet.
Quæ si opera quondam te destituißet amantem,
Venisset studijs heu mora quanta tuis?
Publica Burdegalæ prohibent decreta lupanar?
Iudicio lenæ nec licet esse tuo.
Quid facient inopes iuuenes, peregrinaq́; turba?
Quid miseri mystæ, Funigeriq́; greges?
Quid monachi reliqui? quorum tentigine neruos
Aßidua vexant vina, iuuenta, quies?
Claudere cùm precibus poßint Acheronta polumq́;,
Et cœli, Stygias & reserare fores,
Securè vt precibus poßint intendere, apud te
Illorum iustas fac valuisse preces.
Adde quòd è furto proles felicius exit,
Quàm cum legitimo vincula more ligant.
Nempe quod assuetæ Veneris fastidia gignit
Copia, nec gratum quod licet, esse solet:
Sensus hebes languet? torpetq; ignaua voluptas,
Acrius ardescit sæpe repulsus amor.

De

De Iunone Ioui ſatus eſt modò Mulciber vnus
Claudus, ab Aetnes ſqualidus vſq; rogis.
Mars furto, & Pallas, Phœbus, Bacchusq́; Venusq́;,
Et qui ſaxificæ Gorgonis ora tulit,
Quiq́; tulit cœlum, quiq́; extulit igne parentem,
Quemq́; ſuum auctorem Martia Roma colit.
Quosq́; foret longè numerare moleſtius, vndæ
Quàm Libycæ fluctus ſi numerare velis.
Nec tamen hìc metuit liuor confingere crimen,
Eſſe vbi par merito gratia nulla poteſt.
Nec ſatis hoc viſum eſt meritis non præmia reddi,
Sed vitij officio nomina falſa damus.
Peccet vt hic vulgus, queisq́; ignorantia craſſa
Obſita Cymmeria pectora nube premit,
Abſit ab ingenio, valli, fœdiſsima labes,
Barbaries mores nec notet iſta tuos.
Quod fuit officium quondam melioribus annis,
Vt vitium, crimen, nequitiamq́; putes.
Nam neq; vim vertit, natiuaq́; nomina rerum
Vt niueas tingit cana ſenecta comas.
Nec ſi mutarit tempus cum corpore formam,
In vitium virtus degenerare poteſt.
Sola manet patiens æui, ſecuraq́; damni,
Nec metuit longas temporis vna moras.
Virtutem appellem? quid ni? quæ noxia nulli,
Eximia multis commoditate placet.
Vt tibi non proſit, ſeris neq; ſeruiat annis,
Vtilis at nato ſors erit illa tuo.

Atta-

Attamen haud Veneris tibi ſic deferbuit ardor,
Nullaq́; ſub docto pectore flamma calet,
Vt veteres penitus poßis abdicere amores,
Nullaq́; Cyprigenæ gaudia noſſe deæ.
Nulla quoq; vt capias, nimium liuoris iniqui eſt,
Queis careas, alios velle carere bonis.
Nam licet acer equus ſenio ſit fractus inerti,
Bellica cùm raucæ ſigna dedere tubæ,
Mente furit, terramq; ferit pede, ſurrigit aures,
Robore adhuc retinens deficiente minas,
Ductor & emeritis Martem qui deſerit armis,
Et procul à caſtris otia lentus agit,
Inſtruit exemplis iuuenes? hortatibus implet?
Nec ſibi calcatas obſtruit ille vias.
Abſit, vt inuideas alijs tendentibus illuc,
Quo tibi, ſed lenæ munere, facta via eſt.
Per Charites, Muſasq́; tuas, Valli optime, quarum
Funguntur lenæ carmina ſæpe vice.
Myſtica per Veneris, quarum eſt lena vna ſacerdos,
Perq́; Cupidineas tela timenda, faces.
Per Veneris comites Bacchum, riſusq́;, ſalesq́;
Quæq́; hilarent genium gaudia læta tuum,
Vel mitte innocuam, vel lenam abſolue nocentem,
Si modò quod lena eſt, lena ſit vlla nocens.
Finge tibi pariter cunctas procumbere lenas,
A' quibus officium ſedulitatis habes?
Finge tibi pariter cunctas aſtare puellas,
Oreq́; blandiloquo talia verba queri.

Aut

Aut vna damnato omnes, aut crimine ſolue,
Iuncta etiam noſtris eſt tua culpa malis.
Damna, ſi damnare potes, quæ noxia nulli,
Grata ſua multis ſedulitate fuit.
Quam nemo accuſat, quam nemo coarguit, idem
Quin teſtis culpam publicet ipſe ſuam.
lla poteſt mores, populo quoq; teſte, tueri,
Legitimus quæſtus nunc facit eſſe ream.
Si vitium eſſe putes, poteris non credere factum:
Si factum credas, ne vitium eſſe putes.

Ad Ptolemæum Luxium Taſteum, & Iacobum Teuium, cùm ex diſtillatione articulari morbo laboraret, 1544.

O' animæ Ptolemæe meæ pars altera, tuq;
Altera pars animæ Teui Iacobe meæ,
Scire iuuat quid agam, viuo modò, ſi modò viuit
Pondus iners animæ corpus inane ſuæ.
Sed tamen ingratas ceu viui ducimus auras,
Et trahit exanimem languida vita moram:
Ignea vis febris rapido ſic perfurit æſtu,
Vt minus Aetnæi ſæuiat ira rogi.
Torrida concretis lapideſcunt viſcera grumis,
Et latebras renum calculus vrit atrox.
Vt Cereris poſſint, vt Bacchi munera credi
Facta Meduſeis obriguiſſe comis.

Sed

Sed tamen hæc nostri lenis est accessio morbi,
 Et pars immensi vix numeranda mali:
Humor enim cunctos latè diffusus in artus,
 Qua iungunt flexus oßibus ossa suos.
Obsedit cæcas pigro marcore lacunas,
 Cunctaq; torpenti frigore membra ligat.
Ex humeris pendent sine robore brachia laxa?
 Nec fluidum ceruix sustinet ægra caput:
Genua labant, & crura tremunt: laßiq; recusant
 Tam celeres nuper, me modò ferre pedes.
Sic ego defunctus iam viuo, mihiq; superstes
 Et vitæ amisso munere, fata moror.
Quodq; mihi superest fugitiuæ lucis, id omne
 Diuidit in pœnas Parca seuera meas.
Nam dum lenta coquit neruos pituita, cauisq;
 In latebris tabes viscida membra coquit:
Tum ego felicem Tityum atq; Promethea clamo,
 Vna quibus tantùm viscera carpat auis.
Non ita distentis laxantur corpora neruis,
 Cum petitur dubij criminis indicium:
Non ita vexatæ tenduntur vincula nauis,
 Cùm Notus insano miscuit astra freto:
Hic vbi desæuit, succedit calculus: illum
 Protinus innascens acrior Hydra subit.
Aut caua timnitu demurmurat auris acuto?
 Aut facit arentem febris anhela sitim?
Aut sensim illabens lentus pulmonibus humor,
 Vexatum tußi quassat vtrunq; latus.

Interea medicus decocti vligine ligni
    Oppugnat lentam persequiturq; luem.
Hic cibus, hic potus tenuatos recreat artus,
    Et cum vicina prælia morte gerit.
At macie informi succum populante refugit
    Et vigor & vultu qui fuit antè color.
Squallidus obsedit faciem situs, ossaq; præbent
    Membra per arentem dinumeranda cutem.
Et velut in speculo se lumina cernere nolint
    In latebras penitus retrò abiere suas.
Deniq; vos animis talem me fingite, quales
    Ad tumulos manes credit adeße Timor.
Qualia pinguntur miseris simulachra figuris
    Terrificæ Mortis mortiferæq; Famis.
At neq; Tastæus, nec Teuius aßidet, ore
    Suauiloquo longum qui vetet eße diem:
Nec mihi delicias blandi facit oris Alanus,
    Nec lepida alludit garrulitate Petrus:
Nec recreant animum doctis sermonibus ægrum,
    Cætera Vasconicæ turba diserta scholæ.
Sed nec amicitiæ mihi pectora cognita certæ
    In medijs hîc me deseruere malis.
Sæpe mihi medicas Groscollius explicat herbas,
    Et spe languentem consilioq; iuuat.
Sæpe mihi Stephani solertia prouida Carli
    Ad mala præsentem tristia portat opem.
Tornebus Aonij rarißima gloria cœtus,
    Officijs vacuum non sinit ire diem.

F Cætera-

Cæteraq́; vt cessent gelidè, pia cura sodalis
 Et patris, & patriæ sustinet vsq; vicem.
Ista leuant animum, cùm tellus luce retecta est:
 At cùm sol vitreis præcipitatur aquis,
Ingeminant mœsto pallentes agmine curæ,
 Fingit & in formas somnia mille sopor.
Illa mihi vestros per cæca silentia vultus,
 Oraq́; per tenebras conspicienda ferunt.
Alloquijsq́; leuant animum fallacibus ægrum,
 Et prohibent longas noctibus esse moras.
Sit licet hæc nimium leuis, & fugitiua voluptas,
 Dulce tamen caris sic quoq; posse frui.
Fors & nocte istuc etiam me somnia portant,
 Et statuor vestrum pallidus ante torum:
Et tenui fundens suspiria mœsta querela
 Commiseror vitæ fata sinistra meæ.
Hoc vetet illa mihi sors hactenus aspera, surda
 Nec saltem hîc nostras abnuat aure preces.
Et vos obscuræ suauißima pignora noctis
 Somnia, pennato concita turba gradu
Efficite absentes dolor hic ne tangat amicos,
 Solus & è nostris sim miser ipse malis.
Quòd si Parcarum non exorabile numen
 Ruperit ante suum stamina nostra diem,
Sera mei fidos accedas fama sodales
 Funeris, & longa quàm pote falle mora.
Et vos vanimes lacrymis absistite amici,
 Neu gemitu manes sollicitate meos.

Si quis erit sensus supera quid agatur in aula,
Libera cùm vinclis corporis vmbra fugit,
Vester erit luctus nostræ quoq; lugubris vmbræ,
Nec mihi mors longi meta doloris erit.

Ad Franciscum Oliuarium, Franciæ Cancellarium.

Si pudor audaces fineret suus esse Camœnas,
Et qui virginibus purpurat ora metus,
Omnis Aquitani properaret turba Lycæi
Ante tuas supplex manè rubente fores.
Quod tamen ingenuus fari pudor impedit illas,
Promptus & in sexu debiliore rubor:
Vna iubet teneris tibi cognita scilicet annis
Pauca quidem hæc verbis nos memorare suis.
Penè suum redijt circumfluus annus ad ortum,
Et propè defessis Phœbus anhelat equis,
Ex quo pauperies inopes miserabilis vrget
Pieridas iuueni uumina nota tibi.
Si fera barbaries trepidos vastaret agrestes,
Et quateret bello mœnia durus Iber.
Publica priuatas lenirent damna querelas, 13
Iunctaq; cum populi sollicitudo metu.
Nunc mala tempestas belli desæuijt, vrbes
Pax fouet, & pleno copia larga sinu.
Rura quies secura colit, mercator inermis
Impauido tutas remige sulcat aquas.

14 Cætera tranquillæ senserunt commoda pacis,
Cùm mala nos bellis asperiora premant.
Quid modò squallentes turpi rubigine mores
Profuerit studijs excoluisse bonis?
Quid modò barbariem iuuat expugnaße rebellem,
Inq́; triumphato figere castra solo,
Si tamen incolumi Francisco & prole, secundum
Te quoq; post regum sceptra, tenente locum,
Nos tenet obsessos miserè crudelis egestas,
Nec sinit Aonijs credere semen agris?
Hæc quoq; non nostræ pars est postrema querelæ,
Si tibi neglectæ destituamur ope:
Cùm tamen ad summos per nos sis vectus honores,
Ingenuo verum si licet ore loqui:
Quis neget insontes tali sub clade Camœnas,
Et non horrendi criminis esse reas?
Si nec Oliuari saltem tibi credita causa est
Nostra patrocinij digna fauore tui.
Si mala non puris vitiemus pocula succis,
Mistaq́; cum liquidis toxica demus aquis,
Non petimus velum deprensæ obtendere culpæ:
Plectantur pœnis crimina quæq; suis.
Aut si per steriles comites frustramur arenas,
Non habeat faciles nostra querela deos.
Sed neq; per steriles comites frustramur arenas,
Enecat iniectum nec sibi semen ager.
Conueniant quanuis Latiæ, Francæq́; Camœnæ
Quasq́; colit vasto, Teutonis ora solo,

Non

Non ſumus indecores Latijs Franciſq; Camœnis,
Quaſq; colit vaſto Teutonis ora ſolo.
Sin piget, & tanti non ſunt commercia noſtra,
Et nimio ſumptu credimur eſſe graues,
Id quoq; ne pigeat citò ſpem præcidere vanam,
Vulnera nec longa noſtra fouere mora.
Hæc vbi ſpes aberit, vicinos altera Iberos,
Aut petet aurifero littora flaua Tago.
Aut modò pacatos trans æquora lata Britannos,
Aut iuga Sithonia ſemper operta niue.
Quælibet accipient Muſas loca: nam neq; deerit
Inter inhumanos hoſpita terra Getas.
Tu modò per ſi quid iuueni indulſere Camœnæ,
Cùm numeris aures detinuere tuas,
Aut ope præſenti miſeras ſolare, & egenas,
Aut ſaltem auxilij ſpem citò tolle tui.

Ad Aliſam è morbo pallidam & macilentam.

Vera'ne te facies miſeranda oſtendit Aliſa,
An'ne oculos fallax decipit vmbra meos?
Sed neq; decipiunt oculos modus oris & artuum,
Et Charitum quales vix rear eſſe pedes.
Et tua qui ſemper ſequitur veſtigia, ſiue
Diſcere vult geſtus, ſiue docere, Decor.
Sed quota me miſerum, pars hæc illius Aliſæ eſt
Inter Hamadryadas quæ modò prima fuit?
Heu color, & vultus ſine ruſticitate modeſti,

Et lepor, & blandis ira proterua minis.
Heu vbi letiferas vibrantia lumina flammas,
Et matutinis æmula labra rosis?
An tibi Theßalici vis perniciosa veneni
Torret ad arcanos cerea membra focos?
Aemulus an liuor te perdidit? & Venus ipsa
Indoluit formæ dicta secunda tuæ?
At tibi ego infelix senium deforme timebam,
Et cum rugosis pallida labra genis,
Et quæcunq; olim longinqui temporis ætas
Inuida formosis damna parare solet.
Sed tenero securus eram de flore, nec vnquam
Credideram tantum fata ego posse nefas.
Vos ô quas penes est vitæq; necisq; potestas
Sortitæ nimiùm regna superba deæ,
Quale decus primo fraudatis flore iuuentæ,
Debuit hoc vestris non licuisse colis.
Si vos fortè iuuant fletus prope busta recentes,
Et semper lacrymis sparsa fauilla nouis,
Carpite maturosq; senes, vetulasq; rigentes,
Sparsaq; vix raris tempora cana comis:
Carpite quos inopis torquent fastidia vitæ,
Quiq; velint annos præcipitare suos.
Parcite formosis, breue ver dum transuolet æui,
Parua mora haud parui muneris instar erit.
O` fera Persephone merito dilecta tyranno,
Quem miseri luctus, vinclaq; sæua iuuant,
Non ego te facie credo placuiße marito,

Sæui-

Sæuitia captus palluit ille tua.
Tu'ne potes virides annos fraudare iuuentæ?
Et modò naſcentem præſecuiße comam?
Totq́; animas anima perdes crudelis in vna,
Heu fruſtra votis ſæpe vocata pijs.
At puto non longùm lætabere, ſi modò verum eſt
Ditis inhumanum pectus amore capi.
Sit licet & ferro, ſit durior ære rigenti,
Aſperior furijs ſit licet ille ſuis,
Hanc ſemel aſpiciat, feritas placata quieſcet,
Atq; hunc, qui vincit omnia, vincet amor.
Tum tibi prælatam neglecta dolebis Aliſam,
Et viduum flebis frigida ſera torum.
Quin animum noſtris frange exorata querelis,
Victuræq́; breuem temporis adde moram.
Quod tibi das, nobis poteris tribuiße videri,
Et lacrymas nobis, & tibi deme metum.

De Neæra.

Seruitij iuga dura & iniquum exoſus amorem
Eripui dominæ me, rapuiq́; fugam:
Senſit amor, pedibus celerem velocius alis
Vrget, & à nobis ſic fugitiuus abis?
Dumq́; facem rotat, & languentes colligit ignes,
Extinctam lacrymis hanc videt eſſe meis.
Ergo auidus pœnæ, tædæq́; iratus inermi
Omnia de pharetra ſpicula fundit humi.
Omnia me contra iaculatur, & omnia fruſtra,

Pectoribúsq; hærent ſpicula mille meis.
Cor, iecur & pulmo tot ſaucia facta ſagittis,
Quo iaculis facerent, non habuere moram.
Non tot in Actæa patuere foramina cera,
Tecta nouo populo cùm noua ponit apis.
Non ita pro foribus ſtamen tralucet, Arachne
Hoſtibus aligeris præmeditante dolos.
Feruida tot telis non proficientibus ira,
Fugit ad auxilium dia Neæra tuum.
Et capiti aßiſtens te dormitante capillum
Aureolum flauæ tollit ab orbe comæ.
Et mihi ridenti (quis enim non talia vincla
Rideat) arridens brachia vinxit Amor.
Luctantemq; diu, ſed fruſtra euadere, traxit
Captiuam, dominæ reſtituitq; meæ.
Et nunc ille ferox, ipſiq; rebellis amori
Ah pudet, & ſolitus fortia verba loqui.
Iuſſa fero ſtimuli patiens, nec iniquus habenis,
Et trahor iratæ prœda relictus heræ.
At vos quos oculis melior Venus aſpicit æquis,
Cunctáq; non durus vota ſecundat amor,
Ne gaudete, meis nec læti illudite damnis,
Quæ mea ſors hodie eſt, cras fore veſtra poteſt.

Ad Leonoram.

Ergo mihi nunquam niſi perſonata videnda es?
Cernere nec faciem fas Leonora tuam?
Alloquar abſentem præſens? in luce ſerena

Tan-

Tanquam ſint tenebræ, non videam quid amem?
Oſculer, amplectar, tractem quod cernere non eſt?
Et tecum veluti te ſine ſemper ero?
Non ego Penelopen, ſi non videatur, amabo,
Gorgona ſi videam, Gorgona forſan amem.
Illa vel Oedipodas, vel Phineas vrat amicas,
Quæ faciem metuit ne tueare ſuam.
Per te, per verum, quicunq; eſt ille, colorem,
Perq́; oculos, oculos qui rapuere meos:
Quiſquis is eſt, verum vultum permitte videri,
Te volo, perſonam nolo videre tuam.
Dummodo certus amem, quiduis patienter amabo,
Cum tegitur Virtus, creditur eſſe nefas.
Dum cutis exiguas viſcato polline mendas
Illinis, ingentes ſuſpicione facis.
Nam cùm vera latent vero maiora timentur,
Et mens quid paueat neſcia, cuncta pauet.
At tibi nec labris vultum deformis equinis
Aethiopum calido venit ab axe pater,
Decolor aut fuſci genuit te filia Mauri,
Candida ſed patriæ nympha colore ſuæ.
Vtq́; fores nigro nigra Aethiopiſſa parente,
Ne me tuas nigram ne tamen vllus amet.
Candida mens fuſci penſabit damna coloris,
Quæ facie ingrata eſt, ſimplicitate placet.
Nec ſapor eſt vnus cunctis iucundus, odorq́;,
Nec facies oculis omnibus vna placet.
Simplicitas me nuda iuuat, mihi baſia pura,

Seruabis monachis oscula picta tuis.
Illos picta iuuent, quibus est sub tegmine duro
Relligio mores dißimulare suos.

De eadem.

Qualiter vt Phrygij crepuit tinnitus ahëni,
Cymbala mellificas rauca morantur apes,
Sic mea se sistit, placidè & Leonora renidet,
Aera simul curua concrepuêre manu.
Hoc amat, hoc, sequitur stupidis hîc vultibus hæret,
Hos auida solos combibit aure sonos.
Non ferus argutas sonipes sic arrrigit aures,
Et furit vt tristes concinuere tubæ:
Non ita Mæonias matres stimulante Lyæo
Thyades effusis exiliere comis:
Non ita semimares Berecynthia tibia mystas
Cogit ad insanos membra secare modos:
Vt furit auditi crepitu Leonora metalli,
Gestit & assuetis obstupefacta sonis.
Cor salit, os ridet, lætis nitet ardor ocellis.
Palpitat & trepido sanguine vena micans:
Conferat huc magicos Circe Perseïa cantus,
Conferat Aeæis gramina lecta iugis,
Aes Leonora modò audierit, nec carmina vires,
Lecta nec Aeæis obtinet herba iugis.
Nec tamen ære capi nymphæ præcordia miror,
Aera mouent magnos sæpe minuta deos.
Est dea, Thessalicis sed cum iubet icta susurris

Luna,

Luna, laboranti fert sonus æris opem.
Quid rear? an cæcis rerum contagia causis
Naturæ certa corpora lege trahunt?
Ferro adamas, fuluo gaudet Leonora metallo,
scilicet ingenio paret vterq; suo.
Audijt Aonio ductos vbi pectine montes,
Et nemora Orpheis capta fuisse modis,
Et citharam auratam contendit, & aurea plectra,
Aureaq; Orpheæ fila fuiße lyræ.
Et Danaen pluuio felicem prædicat auro,
Aureaq; hac merito iudice dicta Venus.
Hinc licet Aeacides precibus contendat Achilles,
Forma animus factis, mobilitate virens,
Si pretium accedat, pretio concedet Achillis,
Cum precibus virtus, forma, iuuenta, genus.
Hoc videt, hoc audit sentitq;, ad cætera surdam,
Nec credas oculos hanc, nec habere manus.
Nec coram statuis procumbit ad oscula sacris,
Lamina ni primos integat alba pedes:
Pulsaq; templorum cùm turribus æra resultant
Tum canere ad Veneris prælia signa putat:
Hoc facit vt pigros senio tardosq; podagra
Illa sacerdotes inpatienter amet.
Sustinet amplexu demortua membra fouere,
Molliaq; ad canas oscula ferre comas:
Et fluere in vultus spumantis fila saliuæ,
Et gelido nasi rore madere sinus.
Eq; oculis putrem stillantibus ebibit imbrem,

Et ſcabri dentis læta venena vorat:
Frigentesq́; nouat iuuenilibus ignibus artus,
Excitat & niuea languida membra manu.
Tantùm in amore valet ſperati amor improbus æris,
Tot iuuenum pallens vota cadauer habet.
Sed neq; carnificis dextram fugit illa cruenti,
Munera carnificis ſi modò dextra ferat.
Nec ſimul infremuit venis furioſa libido,
Subijcere ærato membra recuſet equo.
At vos ò Myſtæ Veneris iuſtißima cura
Queis florem ætatis deuouet illa ſuæ,
Hoc pro tot meritis ſaltem præſtate, ſenecta
Cùm tumulo ingeſti pulueris oſſa teget,
Aenea ne querulos dent tintinnabula pulſus,
Nec trepidis manes ſollicitate ſonis.
Nam ſemel arguti murmur ſi clanxerit æris,
Vmbra etiam cœlum linquet, vt æra petat.

Ad Carolum Quintum Imperatorem Burdegalæ hoſpitio publico ſuſceptum, nomine Scholæ Burdegalenſis, 1539.

Vaſconidis regnator aquæ generoſe Garumna,
Cui toties Latios faſces, totiesq́; curule
Fas ebur, & veteres ingentia nomina patres
Cæruleo excepiße ſinu, non contigit vnquam
Hoſpitij tibi maior honos, licet vſq; vetuſti

Tempo-

Temporis æterno series repetatur ab æuo,
Roma atauos quamuis, magnæ licet æmula Romæ
Proferat antiquos tellus Byzantia patres:
Ausoniæ regalis honos, decus orbis Iberi
Carolus, Arctoi soboles Mauortia Rheni
Vasconicam subit hospes humũ, quem pnblica poscũt
Vota orbis, famulas cui porrigit obuius vlnas
Albula, natiui quem tentat turbidus auri
Delitijs reuocare Tagus, quem iure paterno
Cærulei repetunt prima incunabula Rheni,
Cernere quem cupiunt gemino sub sole superbi
Brabaricis ambo exuuijs hinc Ister, & illinc
Bragada Marmaricæ lentus sulcator arenæ.
Burdegalam tamen ille tuam, tua tecta Garumna
Ingens hospes init, tibi maiestate remissa
Imperij decrescit apex, tectoq; minori
Cæsareus succedit honos, priuata subire
Culmina dignantur Latij diademata regni.
Sic Hecale Aegiden, sic te Tyrinthia proles
Cæperunt rigidi mapalia nuda Molorchi:
Sic posita quondam sceptri grauitate perustos
Iupiter Aethiopas, canamq; reuisere Tethin
Gaudet, & alternis interserit otia curis.
Ergo hospes positisq; minis, ventisq; Garumna
Compositis, Borea non obluctante, vel Austro,
Tranquillus, mitisq; adsis, vultuq; sereno
Crispentur tremulæ Zephyris felicibus vndæ.
Depositum tibi grande orbis, tibi publica vota,

Spemq;

Spemq; suam credit, rectorem gentis Iberæ,
Ausoniæ dominum, Boreæ pugnacis alumnum,
Victorem Libycæ terræ, Scythiæq; timorem,
Quem colit occasus, Boreas amat, vltimus horret
Ortus, & infidi metuit solertia Mauri.
Cernis vt effractis popularia flumina claustris
Accurrant, properentq; tuis se iungere Nymphæ
Fluctibus, Oceanus refluis vt plenior vndis
Maiores conuoluat aquas, cupideq; videndi
Nereides, Nereusq; pater, Tritonq; canorus,
Et senior Glaucus, viridisq; examina Phorci
Discursent tremula per stagna liquentia cauda?
Tu quoq; magnanimûm quamuis stirps Carole auorũ
Magnanimis sis maior auis, te Gallia quamuis
Obuia sollicitet, quamuis cunabula pandat
Rhenus, & Austriaci reuocent molimina sceptri,
Burdegalæ exiguos ne dedignere penates
Hospitio sancire tuo, quæ dispare quamuis
Fortunæ splendore tuo, paruoq; paratu
Te capit hospitio, studio in te fortè fideli,
Atq; animo regum ingentes æquauerit aulas.
At famæ si danda fides, subiere minores
Numina sæpe casas, ac non ingrata voluntas
Hospitis, & magnum cepit mens grata Tonantem.
Obsequijs concede pijs, concede fauori
Burdegalæ, totam tibi quæ cum ciuibus vrbem
Deuouet, vt seri poßint meminisse nepotes
Quę loca tu quondam, quæ tecta impleueris ingens

Hosp es

Hoſpes, & externis veniens peregrinus ab oris,
Diſcere magnanimi cupiat veſtigia Carli.
Si locus hic ſupereſt, inter ſi nomina tanta
Admittunt tenues communia gaudia Muſas,
Verſibus incultis Aquitanis turba Camœnis
Dedita te ſtudijs patronum, & pacis adorat
Auctorem, facileſq́; vias, facileſq́; recurſus
Exoptat, Pylios & cùm ſuperaueris annos,
Iam tibi promiſſam ſuper aurea ſidera vitam.

Deſiderium Lutetiæ.

O' formoſa Amarylli, tuo iam ſeptima bruma
Me procul aſpectu, iam ſeptima detinet æſtas:
Sed neq; ſeptima bruma niualibus horrida nimbis,
Septima nec rapidis candens feruoribus æſtas
Extinxit vigiles noſtro ſub pectore curas.
Tu mihi manè nouo carmen, dum roſida tondet
Arua pecus, medio tu carmen ſolis in æſtu,
Et cùm iam longas præceps Nox porrigit vmbras,
Nec mihi quæ tenebris condit Nox omnia, vultus
Eſt potis occultare tuos, te nocte ſub atra
Alloquor, amplector, falſaq́; in imagine ſomni
Gaudia ſollicitam palpant euanida mentem:
At cùm ſomnus abit, curis cùm luce renatis
Tecta miſer fugio, tanquam mihi tecta doloris
Semina ſubijciant, & ſolis mœſtus in agris,
Quà vagus error agit feror, & deſerta querelis
Antra meis, ſyluaſq́; & conſcia ſaxa fatigo.

Sola meos planctus Echo miserata gementi
Adgemit, & quoties suspiria pectore duco,
Hæc quoq; vicino toties suspirat ab antro,
Sæpe super celsæ prærupta cacumina rupis
In mare prospiciens spumantia cærula demens
Alloquor, & surdis iacto irrita vota procellis.
O mare, quæq; maris vitreas Nereides vndas
Finditis, in vestros placidæ me admittite portus:
Aut hoc si nimium est, nec naufragus ire recuso,
Dummodò delectas teneam vel naufragus oras.
O quoties dixi Zephyris properantibus illuc,
Felices pulchram visuri Amaryllida venti,
Sic neq; Pyrene duris in cotibus alas
Atteret, & vestros non rumpent nubila cursus.
Dicite vesanos Amaryllidi Daphnidos ignes.
O quoties Euro leuibus cum raderet alis
Aequora, dicebam felix Amaryllide visa.
Dic mihi núm meminit nostri? núm mutua sentit
Vulnera? num veteris viuunt vestigia flammæ?
Ille ferox contra rauco cùm murmure stridens,
Auolet irati similis, mihi frigore pectus
Congelat, exanimes torpor grauis alligat artus.
Nec me pastorum recreant solamina, nec me
Fistula, Nympharumq; leues per prata choreæ,
Nec quæ capripedes modulantur carmina Panes,
Vna meos sic est prædata Amaryllis amores.
Et me tympana docta ciere canora Lycisca,
Et me blanda Melænis amauit, Iberides ambæ,

Ambæ

Ambæ florentes annis,opibusq; superbæ.
Et mihi dotales centum cum matribus agnos
Ipsi promisere patres,mihi munera matres
Spondebant clàm multa,meum nec munera pectus,
Nec niuei mouere suis cum matribus agni,
Nec quas blanditias teneræ dixêre puellæ,
Nec quas delitias teneræ fecere puellæ.
Quantum ver hyemem, victum puer integer æui,
Ter viduam thalamis virgo matura parentem,
Quàm superat Durium Rhodanus, quàm Sequana
Lenis Arar Sycorim,Ligeris formosus Iberũ,(Mũdã,
Francigenas inter Ligeris pulcherrimus amnes,
Tantum omnes vincit Nymphas Amaryllis Iberas.
Sæpe suos vultus speculata Melænis in vnda
Composuit, pinxitq; oculos,finxitq; capillum,
Et voluit,simul & meruit formosa videri.
Sæpe mihi dixit,animi malè perdite Daphni,
Cur tibi longinquos libet insanire furores?
Et quod ames dare nostra potest tibi terra,racemos
Collige purpureos,& spes ne concipe lentas.
Sæpe choros festos me prætereunte Lycisca
Cernere dißimulans,vultusq; auersa canebat,
Hæc,pedibus terram,& manibus caua tympana pul-
Et Nemesis grauis ira,atq; irritabile numen (sans:
Et Nemesis læsos etiam punitur amores.
Vidi ego dum leporem venator captat,Echinum
Spernere,post vanos redeuntem deinde labores,
Vespere nec retuliße domum leporem, nec Echinum.

Vidi ego qui mulum peteret piscator, & arctis
Retibus implicitam tincam spreuisset opimam,
Vespere nec retulisse domum mulum, neq; tincam.
Vidi ego qui calamos crescentes ordine risit
Pastor arundineos, dum torno rasile buxum
Frustra amat (interea calamos quos riserat, alter
Pastor habet) fragiles contentum inflare cicutas.
Sic solet in modicos Nemesis contundere fastus.
Hæc & plura Melænis, & hæc & plura Lycisca
Cantabant surdas frustra mihi semper ad aures.
Sed canis antè lupas, & taurus diliget vrsas,
Et vulpem lepores, & amabit dama leænas,
Quàm vel tympana docta ciere canora Lycisca,
Mutabit nostros vel blanda Melænis amores.
Et prius æquoribus pisces & montibus vmbræ,
Et volucres deerunt syluis, & murmura ventis,
Quàm mihi discedent formosæ Amaryllidos ignes,
Illa meum rudibus succendit pectora flammis,
Timet illa meos moriens morientis amores.

Genethliacon Iacobi sexti Regis Scotorum.

Cresce puer patriæ auspicijs felicibus orte,
Expectate puer, cui vatum oracla priorum
Aurea compositis promittunt sæcula bellis.
Tuq; peregrinis toties pulsata procellis
Penè tuo toties excisa Britannia ferro,
Exere læta caput, cohibe pacalis oliuæ

Fronde

Fronde comam, repara flammis fœdata ruinis
Conuulsa, & pulso quate squallida tecta colono.
Pone metum, æternam spondent tibi sidera pacem.
Iam neq; Saxonidæ Scotos, nec Saxona Scotus
Infestus premet, & cognato sanguine ferrum
Polluet, & miseras prædando exhauriet vrbes.
Sed quibus antè feri tractabunt arma Gradiui,
Iam dehinc pacatis coniungent fœdera dextris.
Vos quoq; felices felici prole parentes,
Iam tenerum teneris puerum consuescite ab annis
Iusticiæ, sanctumq; bibat virtutis amorem
Cum lacte & primis pietas comes addita cunis,
Conformetq; animũ, & pariter cum corpore crescat.
Non ita conuersi puppis moderamine claui "
Flectitur, vt populi pendent à principe mores. "
Non carcer, legumq; minæ, toruæq; secures "
Sic animos terrent trepidos formidine pœnæ, "
Vt veræ virtutis honos, moresq; modesti "
Regis, & innocui decus & reuerentia sceptri "
Conuertunt mentes ad honesta exempla sequaces. "
Sic vbi de patrio rediuiuus funere Phœnix
Auroræ ad populos redit, & cunabula secum
Ipse sua & cineres patris, inferiasq; decoris
Fert humeris, quacunq; citis adremigat alis,
Indigenæ comitantur aues, celebrantq; canoro
Agmine, non illa species incognita tantum,
Aut picturatæ capiunt spectacula pennæ,
Quàm pietas, pietas etiam intellecta volucrum

Sensibus: vsqueadeò recti Natura per omnes
» Diffudit rerum viuacia semina partes,
Sic in Regem oculos populus defigit, & vnum
Admirantur, amant, imitantur, seq́; suosq́;
Ex hoc ceu speculo tentant effingere mores.
» Quod non sanguinei metuenda potentia ferri
» Exprimet, & nitidæ florentes ære phalanges,
Hoc præstabit amor, certat cum principe vulgus
Officijs, & amat cùm se deprendit amari.
Et domino seruit, quia non seruire necesse est.
Quasq́; bonus princeps laxat sponte, arctat habenas,
Deposcitq́; iugum quod vi cogente metuq́;
Reiecturus erat, contra indulgentior ille
Rexq́; paterq́; suis adimit, subit ipse labores,
Quæq́; iubet primus præit, & legum aspera iussa
Mollia parendo facit, erratisq́; suorum
Parcere non durus, sibi inexorabilis vni.
Ille, nec in cultu superet, mensaq́; domoq́;
Quem posuit natura modum, nec more ferarum
In Venerem præceps, sed certo fine pudoris
Casta colat sancti genialia fœdera lecti.
Quis bombyce ausit cultus fœdare viriles,
Si ferat indigenam maiestas regia vestem?
Quis de lege tori tanquam sit dura queratur,
Cùm teneat Regem, cui non temulentia turpis
Principe sub sicco? patrios quis frangere mores
Audeat, ignauoq́; animum corrumpere luxu,
Ipse voluptatum cùm princeps fræna coërcet,

Et

Et nimium lætam vitiorum comprimat herbam?
Talem Romulidæ tranquilla pace fruentem
Sacrificum videre Numam, Solomonta potentem
Palmifer Euphrates: non illis lethifer ensis,
Non bellator equus firmauit regna, nec axis
Falcifer, aut densis legio conserta maniplis,
Sed pietatis amor, sed nulli noxia virtus,
Fretaq; præsidio Maiestas iuris inermi.
At qui gemmiferos victor penetrauit ad Indos
Dux Macedûm, quiq; Ausoniam tenuere superbo
Imperio reges, aut ferro, aut tabe veneni
Effudêre animas, & cædem cæde piarunt.
Scilicet humano generi natura benigni
Nil dedit, aut tribuet moderato principe maius,
In quo vera Dei, viuensq; elucet imago.
Hanc seu Rex vitijs contaminet ipse pudendis,
Siue alius ferro violet vel fraude, seueras
Sacrilego Deus ipse petet de sanguine pænas,
Contemptumq; sui simulacri haud linquet inultum,
Sic Nero crudelis, sic Flauius vltimus, & qui
Imperio Siculas vrbes tenuêre superbo,
Effigiem fœdare Dei exitialibus ausi
Flagitijs, ipsa periere à stirpe recisi.
Sic qui se iusti macularunt sanguine Serui,
Et qui legitimos ferro flammaq; petiuit
Rectores patriæ Catilina nefarius, acti
In furias misero vix tandem funere vitam
Inuisam posuêre, ignominiaq; perenni

Fœdauere suam ventura in secula gentem.
Hæc tener addiscat, maturo exerceat æuo,
» *Et regnare putet multos se latius, oræ*
» *Hesperiæ fuscos quàm si coniunxerit Indos,*
» *Si poterit Rex esse sui Rex esse suorum.*

Desiderium Ptolomæi Luxij Tastæi.

Vsque adeò patrij sordet tibi ripa Garumnæ,
Pictones vt scopulos, atq; horrida tesqua frutetis
Durus ames? nec te socium, pecorisq; larisq;
Cura tenet, nec quam socijs pecoriq; lariq;
Prætuleras, cui sæpe rosas, cui sæpe solebas
Pallida cum niueis vaccinia ferre ligustris:
Quam tu sideribus, quam tu componere soli
Ausus eras, cuius nitidis radiantia gemmis
Sola tibi purum fundebant lumina lumen.
Nunc tamē (heu nunquā constans in amore voluptas)
Tu procul hinc steriles rupes colis immemor agri
Vasconiciq; gregis, Nymphæq; oblitus amatæ:
Forsitan & stupidas bona carmina perdis ad aures,
Interea nostris pastoria fistula syluis
Muta silet, mutæ pecudes, mutæq; volucres,
Nec strepit assueto Zephyri leuis aura susurro.
Noctua successit Philomelæ, & Acanthidi bubo,
Stryxq; nocens pueris, & tristis ad omina Cornix,
Raucaq; fluminæ recinunt conuicia ranæ.
Sic vbi fausta sedet volucris, non gutture læto

Mulcet

Mulcet agros, non in tractus lasciua volatu
Emicat aërios, tristi sed murmure mœstum,
Et lugubre sonans sedet in dumis desertis
Abdita, turbatis deformis est horrida pennis.
Ipse ego cùm calamos mœsti solatia luctus
Sumere tentarem, crudumq; leuare dolorem
Carmine, vix primis admoram labra cicutis,
Siue fuit casus, seu (quod magis auguror) omen,
Et mala quæ mentem nunquam præsagia fallunt,
Flebile raucisonæ responsauêre cicutæ.
Ipsæ etiam in tumidis Nymphæ Oceanitides vndis,
Ipsæ etiam in placidis Nymphæ Dardonides antris,
Ipsi etiam montes, ipsæ etiam conualles
Auditæ longas per noctem iterare querelas.
Sed neq; te tantum, (quanquam te flumina lugent)
Nec tantùm Nymphæ, syluæ, volucresq́; feræq́;,
Quantum te in solis solus gemit Agrius antris,
Illum ego congressusq́; hominum & consortia tecta
Vitantem, tacitæ per muta silentia syluæ
Dum sequor, & voces capto, & vestigia seruo,
Hæc memini mœsta conuicia fundere lingua.
Pictones ô scopuli, & nudis imperuia saxis
Culmina, & exiguæ malè pinguia culta Crotellæ,
Quæq́; paris raras tantùm sylua horrida glandes,
Ah quibus infames magicis in collibus herbas
Gignitis? Aeæi quæ vis occulta veneni
Hinc procul in vestris Ptolemæum detinet oris?
Certè ibi purpureis non Lotos aquatica baccis

Quæ tenuit socios tardè redeuntis Vlyssei,
Non Cereri lustratus ager, non commoda bubus
Pascua, non virides generoso palmite colles,
Qualia Vasconicæ felicia iugera glebæ,
Cæteraq́; vt constent, non quæ dedit vbera primùm
Hic genitrix, non quod tua primùm infantia cœlum
Hausit, & infirmis pulsus vagitibus aër,
Reptatumq́; solum puero, non falce notata
Sylua sub hirsuto seruat tua carmina libro,
Carmina nequicquam memorē spondentia mentem.
Quid tamen hoc prodest, patrij quòd ripa Garumnæ
Et virides frondes, & amœnam in frondibus vmbram
Prima tibi dederit, si tu non tangeris istis.
At te si capiunt inamœno robore colles,
Quodq́; per incultas arescit gramen arenas,
Raraq́; quæ canis languet vindemia saxis,
Ipse suas vites, sua pinguia culta Garumna
Oderit, & nulla redimitus arundine frontem
In mare per steriles lentè prorepet arenas.
Quid precer ô syluæ vobis, quid saxa, quid vndæ?
Quid campis precer, & pecori, pecorisq́; magistris,
Quos mihi, quos patriæ Ptolemæus prætulit oræ?
Sylua neget glandes, & Bacchi munera colles,
Torreat arua sitis, scabies pecus, atra magistros
Pestis, & insani perimant contagia morbi,
Sospite Tastæo patriæq́; mihiq́; sibiq́;
Immemor vt visat memores inuitus amicos.
Hei mihi? quid syluæ & campi meruere? quid vndæ?
Quid

Quid pecus? & pecoris quid commeruêre magistri?
Hæc ego deuoueam, patrijs quæ prætulit aruis
Pascua Tastæus? piget, & mea vota retracto:
Rursus & iratæ linguæ maledicta recanto.
Glande nemus, fœtu pecus, vua vitis abundet,
Puraq́; perspicuis manet de fontibus vnda,
Pabula dent campi, syluæ pastoribus vmbras,
Sub quibus arguta carmen modulentur auena.
Quæ te cunq; tenet tellus, quæcunq; tenebit
Siue per æstiferas Libyæ sitientis arenas
Pastor ages pecudes, Boreæ seu iuncta niuali
Rura coles, Libycum Boreas riget imbribus axem,
Et rigor Arctous tepido mitescat ab Austro,
Et quacunq; feres greßus, tibi balsama sudet
Quercus, mella rubis, tribulisq́; legatur amomum,
Dum neq; terra ferax mellis, neq́; diuos amomo
Esse tibi patrio videatur amicius aruo.
Me miserum? quid vana queror? procul ille remotis
Saltibus externos forsan suspirat amores.
At vos ô venti, tuq́; ô pulsata querelis
Aura meis toties, & amari conscia luctus
Partem aliquam duras Ptolemæi perfer ad aures.
Ille licet scopulis (quod non puto) durior ipsis
Fiat, & antiqui (quod nolim) oblitus amici,
Cùm tamen audierit gemitus, moturaq́; rupes
Verba mei luctus, nostro ingemet ille dolori,
Dicet, & hic nostræ fuit admirator auenæ.
Plura locuturo vultum sub nube recondens

Tristior occiduas Phœbus descendit in vndas.

Francisci Valesij, & Mariæ Stuartæ Regum Franciæ & Scotiæ, Epithalamium.

Vnde repentino fremuerunt viscera motu?
Cur Phœbum desueta pati præcordia anhelus
Feruor agit, mutæq́; diu Parnasidos vmbræ
Turba iterum arcanis renouat Pæana sub antris?
Nuper enim memini squallebat marcida Laurus,
Muta chelys, tristis Phœbus citharæq́; repertor
Archas, & ad surdas fundebam vota sorores.
Nunc Phœbi delubra patent, nunc Delphica rupes
Panditur, & sacro cortina remugit ab antro.
Nunc Lauro meliore comas inuexa sororum
Turba venit, nunc Aoniæ, non inuida Lymphæ
Irrigat æternos Pimplæi ruris honores,
Lætaq́; Pieriæ reuirescit gloria syluæ.
Fallimur? an nitidæ tibi se Francisce Camœnæ
Exornant? tibi serta parant, tibi flore recenti
Templa nouant, mutumq́; diu formidine Martis
Gaudent insolitis celebrare Helicona choreis.
Scilicet haud alius nemoris decerpere fructus
Dignior Aonij, seu quem numerare triumphos
Fortè iuuat patrios, seu consecrata Camœnis
Otia? sic certè est. Hinc læto compita plausu
Cuncta fremunt, legumq́; exuta licentia frenos
Ludit? Hymen, Hymenæus adest, lux illa pudicis

Exopta-

Exoptata diu votis, lux aurea venit,
Venit. Habes tandem toties quod mente petisti:
Ò decus Hectoridûm iuuenis, iam pone querelas,
Desine spes nimium lentas, iam desine longas
Incusare moras, dum tardum signifer annum
Torqueat, ignauos peragat dum Cynthia menses,
Grande moræ precium fers: quod si prisca tulißent
Sæcula, non raptos fleßet Menelaus amores,
Et sine vi, sine cæde Phrygum Cytherea probatæ
Soluere Priamidæ potuisset præmia formæ.
Digna quidem facies, quam vel trans æquoris æstus
Claße Paris rapiat, vel coniurata reposcat
Græcia, nec minus est animi tibi, nec minor ardor
Quàm Phrygio, Graioúe duci, si postulet arma
Coniugij tutela tui. Sed mitior in te
Et Venus, & teneri fuit indulgentia nati,
Qui quod ames tribuêre domi, puerilibus annis
Cœptus amor tecum creuit, quantumq; iuuentæ
Viribus acceßit, tanto se flamma per artus
Acrius accendens tenerum pascebat amorem.
Non tibi cura fuit, quæ sæpius anxia Regum
Pectora sollicitet longinquæ obnoxia flammæ,
Nec metus is torsit, veri prænuncia fama
Ne vero maiora ferat, dum secula prisca
Eleuat, & primum formæ tibi spondet honorem:
Cera nec in varias docilis transire figuras
Suspendit trepidam dubia formidine mentem.
Nec tua commisti tacitis suspiria chartis,

Rumo-

Rumorisq; vagam timuisti pallidus vmbram,
Ipse tibi explorator eras, formæq; probator,
Et morum testis: nec conciliauit amorem
Hanc tibi luxuries legum indignata teneri
Imperio, aut primis temerarius ardor ab annis,
Sed sexu virtus, annis prudentia maior,
Et decori pudor, & coniuncta modestia sceptris,
Atq; hæc cuncta ligans arcano Gratia nexu.
Spes igitur dubiæ, lentæq; facessite curæ,
Ipse tuis oculis tua vota tuere, probasq;,
Speratosq; leges sine sollicitudine fructus,
Nullaq; fallacis delusus imagine somni
Irrita mendaci facies conuicia nocti.
Expectatus Hymen iam iunget fœdere dextras,
Mox etiam amplecti, mox & geminare licebit
Basia, mox etiam non tantùm basia: sed tu
Quamlibet approperes, animo moderare, beatum
Nobiscum partire diem, tu gaudia noctis
Solus tota feres: quanquam neq; gaudia noctis
Solus tota feres: & nos communiter æquum est
Læticiam gaudere tuam, communia vota
Fecimus, & sacras pariter placauimus aras,
Miscuimusq; preces, & spesq; metusq; tuosq;
Sensimus affectus, ægrè tecum hausimus vna
Tædia longa moræ, Superi nunc plena secundi
Gaudia cùm referant, sensus peruenit ad omnes
Læticiæ, mentemq; ciens renouata voluptas
Crescit, & exultant trepidis præcordia fibris.

Qua-

Qualis vbi Eois Phœbus caput extulit vndis
Purus, & auratum non turbidus extulit axem,
Cuspide iucundæ lucis percussa renident
Arua, micat tremulo crispatus lumine pontus,
Lenibus aspirat flabris innubilus aër,
Blanda serenati ridet clementia cœli.
At si nubiferos effuderit Aeolus Austros,
Et pluuijs grauidam cœlo subtexuit vmbram,
Mœsta horret rerum facies, deformia lugent
Arua, tument fluctus, campis grauis incubat aër,
Torpet & obductum picea caligine cœlum.
Sic ex te populus suspensus gaudia, curas,
Mœroresq; trahit, rosea nec sola iuuenta
Florida, nec spatijs quæ te propioribus ætas
Insequitur, genio indulget, vultuq; soluto
Lusibus exhilarant aptos iuuenilibus annos.
Hunc posita vultus grauitate seuerior ætas
Lætatur celebrare diem, matresq; verendæ
Non tacito hunc, tacitoq; optat virguncula voto.
Quid loquar humanas admittere gaudia mentes?
Ipsa parens rerum totos renouata per artus
Gestit, & in vestros penitus conspirat honores.
Aspice iam primum radiati luminis orbem
Semper inexhausto lustrantem lampade terras
Vt niteat, blanda vt flagrantes mitiget ignes
Temperie, vt cupido spectacula vestra tueri
Purpureo vultus maturior exerat ortu,
Serius occiduas currus demittat in vndas,

Vt gelidas repetens flamma propiore triones
Contrahat æstiuas angusta luce tenebras.
Ipsa etiam tellus virides renouatur amictus,
Et modò pampineas meditatur collibus vmbras,
Et modò meße agros, modò pingit floribus hortos,
Horrida nec tenero ceßant mansuescere fœtu
Tesqua, nec armati spina sub brachia vepres,
Nec curuare feros pomis auiaria ramos,
Inq; omnes frugum facies bona copia cornu
Soluit, & omniferum beat indulgentior annum
Pignoris hoc spondens felices omine tædas.
Fortunati ambo, & felici tempore nati,
Et thalamis iuncti, vestram concordia mundi
Spem fouet, aspirat votis, indulget honori:
Atq; vtinam nullis vnquam labefacta querelis
Coniugium hoc canos concordia seruet in annos,
Et mihi in vano fallax præcordia Phœbus
Impulit augurio, quem iungit sanguinis ortus,
Et commune genus proauûm serieq; perenni
Fœdus amicitiæ solidum, quem more vetusto
18 Sancta verendarum committunt fœdera legum,
Nulla dies vnquam vestrum diuellet amorem:
Vos quoq; fœlici lucent quibus omine tædæ,
Quò studium, populiq; fauor, quò publica regni
Vota precesq; vocant, alacres accedite: tuq;
Tu prior ô Reges non ementite parentes,
Hectoride iuuenis tota complectere mente
Quam dedit vxorem tibi lex, natura sororem,

Parentem imperio sexus, dominamq́; voluntas,
Quàm sociam vitæ tibi coniunxere parentes,
Et genus, & virtus, & forma, & nubilis ætas,
Et promissa fides, & qui tot vincula nectens
Firmius arctat amor totidem per vincula nexus.
Si tibi communi ascensu connubia Diuæ
Annuerent, Paris vmbrosa quas vidit in Ida,
Permittantq́; tuo socias tibi iungere tædas
Arbitrio, quid iam voti licet improbus optes
Amplius eximiæ delectat gratia formæ,
Aspice quantus honos frontis, quæ gratia blandis
Interfusa genis, quàm mitis flamma decoris
Fulguret ex oculis, quàm conspirarit amico
Fœdere cum tenera grauitas matura iuuenta,
Lenis & augusta cùm maiestate venustas,
Pectora nec formæ cedunt exercita curis
Palladijs, & Pierias exculta per artes
Tranquillant placidos Sophia sub iudice mores.
Si series generis, longusq́; propaginis ordo
Quæritur: hæc vna centum de stirpe nepotes
Sceptriferos numerare potest, hæc regia sola est,
Quæ bis dena suis includat sæcula factis.
Vnica vicinis toties pulsata procellis
Externi immunis domini, quodcunq; vetustum
Gentibus in reliquis vel narrat fama, vel audet
Fabula, longæuis vel credunt sæcula fastis,
Huc compone, nouum est: Ampla si dote moueris,
Accipe dotales Mauortia pectora Scotos,

Nec

Nec tibi frugiferæ memorabo hîc iugera glebæ,
Aut æris grauidos & plumbi pondere sulcos,
Et nitidos auro montes, ferroq́; rigentes,
Deq́; metalliferis manantia flumina venis:
Quæq́; beant alias communia commoda gentes.
Hæc vulgus miretur iners, quiq́; omnia spernunt
Præter opes, quibus aßiduè sitis acris habendi
Tabifico oblimat præcordia crassa veneno.
Illa pharetratis est propria gloria Scotis,
Cingere venatu saltus, superare natando
Flumina, ferre famem, contemnere frigora & æstus.
Nec fossa & muris patriam, sed Marte tueri,
Et spreta incolumem vita defendere famam,
Polliciti seruare fidem, sanctumq́; vereri
Numen amicitiæ, mores, non munus amare.
Artibus his, totum fremerent cùm bella per orbem,
Nullaq́; non leges tellus mutaret auitas
Externo subiecta iugo, gens vna vetustis
Sedibus antiqua sub libertate resedit.
Substitit hîc Gothi furor, hic grauis impetus hæsit
Saxonis, hîc Cimber superato Saxone, & acri
Perdomito Neuster Cimbro. Si voluere priscos
Non piget annales, hîc & victoria fixit
Præcipitem Romana gradum, quẽ non grauis Auster
Reppulit, incultis non squallens Parthia campis,
Non æstu Meroë, non frigore Rhenus & Albis
Tardauit, Latium remorata est Scotia cursum:
Solaq́; gens mundi est, cum qua non culmine montis,

Non

Non rapidi ripis amnis, non obijce syluæ,
Non vasti spatijs campi Romana potestas,
Sed muris fossaq; sui confinia regni
Muniuit, gentesq; alias cùm pelleret armis
Sedibus, aut victos vilem seruarit in vsum
Seruitij, hic contenta suos defendere fines
Roma securigeris prætendit mœnia Scotis,
Hic spe progressus posita Carronis ad vndam
Terminus Ausonij signat diuortia regni.
Ne'ue putes duri studijs assueta Gradiui
Pectora mansuetas non emollescere ad artes,
Hæc quoq; cùm Latiũ quateret Mars barbarus orbẽ
Sola propè expulsis fuit hospita terra Camœnis.
Hinc Sophiæ Graiæ, Sophiæ decreta Latinæ
Doctoresq; rudis, formatoresq; iuuentæ
Carolus ad Celtas traduxit: Carolus idem
Qui Francis Latios fasces, trabeamq; Quirini
Ferre dedit Francis, coniunxit fœdere Scotos,
Fœdere, quod neq; Mars ferro, nec turbida posŝit
Soluere seditio, aut dominandi insana cupido,
Nec series æui, nec vis vlla altera, præter
Sanctius, & vinctis fœdus propioribus arctans.
Tu licet ex illa numeres ætate triumphos,
Et coniuratum cunctis è partibus orbem
Nominis ad Franci exitium, sine milite Scoto
Nulla vnquam Francis fulsit victoria castris,
Nulla vnquam Hectoridas sine Scoto sanguine clades
Sæuior oppreŝit: tulit hæc communiter omnes

Fortunæ gens vna vices. Francisce minantes
Sæpe in se vertit gladios: scit belliger Anglus,
Scit ferus hoc Batauus, testis Phaëtontias vnda,
Nec semel infaustis repetita Neapolis armis:
Hanc tibi dat coniux dotem, tot sæcula fidam,
Coniunctamq; tuis sociali fœdere gentem,
Auspicium fœlix thalamis concordibus, armis
Indomitos populos per tot discrimina, felix
Auspicium bellis venturæq; omina palmæ.
At tu coniugio Nymphæ dignata superbo
Te licet & Iuno, & bellis metuenda virago,
Et Venus, & Charitum larga indulgentia certet
Muneribus decorare suis, licet ille secundus
Spe votisq; hominum Francæ moderator habenæ
Et solo genitore minor tibi Regia sceptra
Submittat, blando & dominam te prædicet ore,
Sexum agnosce tamen, dominæq; immunis habenæ
Hactenus, imperio iam nunc assuesce iugali.
Disce iugum, sed cum dilecto coniuge ferre:
Disce pati imperium, victrix patiendo futura.
Aspicis Oceanum saxa indignatus vt vndis
Verberet, & cautes tumida circunfremat ira:
Rupibus incursat, demoliturq; procellis
Fundamenta terens, scopulisq; assultat adesis.
Ast vbi se tellus molli substrauit arena,
Hospitioq; Deum blandè inuitauit amœno,
Ipse domat vires, placidusq; & se minor ire
In thalamos gaudet non toruo turbidus ore,

Non spumis fremituq; minax, sed fronte serena
Littus inoffensum lambit, sensimq; relabens
Arrepit facilis cerni, & ceu millia captet
Oscula, ludentes in littore lubricat vndas.
Cernis vt infirmis hedera enitatur in altum
Frondibus, & molli serpens in robora flexu
Paulatim insinuet sese, & complexibus hærens
Emicet, & medijs pariter caput inserat astris:
Flectitur obsequio rigor, obsequioq; paratur,
Et retinetur amor: Neu te iactura relictæ
Sollicitet patriæ, desideriumq; parentis.
Hæc quoq; terra tibi patria est, hîc stirpe propinqui,
Hîc generis pars magna tui, multosq; per annos
Fortunatorum series longißima Regum,
Vnde genus ducis, rerum moderatur habenas.
Quoquò oculos vertes, quoquò vestigia flectes,
Cognatis pars nulla vacat, locus exhibet omnis
Aut generis socios, aut fastis inclyta gentis
Ostentat monumenta tuæ. Iam vt cætera mittam,
Hîc te qui cunctis meritò præponderat vnus
Expectat longè pulcherrimus Hectoridarum,
Penè tibi stirpis communis origine frater.
Mox etiam fratrem quòd vincat amore futurus
Et matrem, & quicquid consanguinitate verendum
Lex facit, & legum quàm iussa valentior vlla
Naturæ arcanos pulsans reuerentia sensus.
Hic quoq; ni iustis obsistent numina votis,
Falsaq; credulitas frustra spem nutrit inanem,

Filius ore patrem referens, & filia matrem
Sanguine communi vinclum communis amoris
Firmabunt, breuibusq; amplexi colla lacertis
Discutient blando curarum nubila risu.
Hunc vitæ mihi fata modum concedite, donec
Iuncta Caledoniæ tot sæclis Gallia genti
Officijs, pactisq;, & legum compede fratrum
Subdita dehinc sceptris animo coalescat, & vndis
Quos mare, quos vastis cœlum spatijsq; solumq;
Diuidit, hos populum Concordia nectat in vnum,
Aequæua æternis cœli Concordia flammis.

De Equo Elogium.

Cætera rerum opifex animalia finxit ad vsus
Quæq; suos: Equus ad cunctos se accommodat vnus,
Plaustra trahit, fert clitellas, fert esseda, terram
Vomere proscindit, dominum fert siue natatu
Flumina, seu fossam saltu, seu vincere cursu
Est salebras opus, aut canibus circundare saltus,
Aut molles glomerare gradus, aut flectere gyros,
Libera seu vacuis ludat lasciuia campis.
Quòd si bella vocent, tremulos vigor acer in artus
It, domino & socias vomit ore & naribus iras.
Vulneribusq; offert generosum pectus, & vnà
Gaudia mœrorem sumit ponitq; vicißim
Cum domino: sortem sic officiosus in omnem
Vt veteres nobis tam certo fœdere iunctum
Crediderint mixta coalescere posse figura,

Inq;

Inq; Pelethronijs Centauros edere siluis.

Deploratio status rei Gallicæ, sub mortem Francisci Secundi Regis.

O Dea quæ nimijs succeßibus inuida fastus
Spesq; premis timidas, si Gallia fortè secundis
Non moderata animum rebus, si prodiga linguæ,
Improba si voti tua numina læserit, iræ
Pone modum, & feßis propius bona consule rebus.
Quicquid enim pœnæ meruit vel noxa vel error
Cladibus eluimus, quos non infecimus amnes
Sanguine, naufragijs mare teximus, oßibus agros?
Oppida quot spoliata? suis viduata colonis
Rura quot incultis horrent squallentia dumis?
Pax quoq; non fido vultum fucata veneno
Sæuior incubuit bello: Dum thura litamus
Ignibus & superis læti instauramus honores,
Ipse gubernator fortunæ victima ad oram
Immatura suo turbauit gaudia luctu,
Concußitq; vna pariter labefacta ruina
Omnia finito vix tandem eluximus anno:
Iam lacrymæ rediere nouæ, cumulata feruntur
Funera funeribus, & clades clade, nouoq;
Vulnere crudescit propè iam coitura cicatrix.
Ipsa etiam tetro Discordia fœta veneno
His maius meditata nefas de sede silentum
Euocat infernas supera ad conuexa sorores,

Inq; animos odij fundens mala semina & iræ,
Et procerum mentes priuata ad commoda torquens
In commune vetat socias extendere curas.
Quæ iam dedecoris, quæ damni exempla supersunt?
Quæ non pertulimus vel mox ventura timemus?
Cladibus infestos etiam satiauimus hostes,
Inuidiæ arbitrio pœnas expendimus, ista
Sint satis erroris culpæúe piacula nostræ.
Accipite hæc superi faciles, succurrite genti,
Inq; feros belli clades conuertite Turcas.

ODARVM VEL HENDE-casyllaborum Liber vnus.

In Neæram.

QVantum delitias tuas amabam,
Odi deterius duplo, ampliusq;
Tuam nequitiam & procacitatem,
Postquam te propius Neæra noui.
At tu si penitus perire me vis,
Si vis perditè amem, & magis magisq;
Totis artubus imbibam furorem,
Sis nequam magis, & magis proterua.
Nam quo nequior es, proteruiorq;,
Tanto impensius vror inquieto
Ventilante odio faces amoris,
Et lentas iterum ciente flammas:
Quòd si sis melior, modestiorq;

Ode-

Odero minus, & minus te amabo.

In eandem.

Seu procacibus annuas ocellis,
Seu minacibus abnuas ocellis,
Iuxtà me miserum Neæra perdis.
Spe torques modò credula timentem,
Nunc formidine maceras dolentem,
Spes, si lumine respicis benigno,
Lentis ignibus vstulat medullas:
Timor, lumine si aspicis maligno,
Pigro frigore congelat medullas.
Sic iactor miser huc & huc timores
Spesq́; inter dubiæ patens procellæ:
Nec vnquam vigili quieta curæ
Vitæ noxúe diesúe mi refulsit.
O` sæuißime numinum Cupido,
Si infensus pariter fauensq́; perdis,
Quis portus mihi spem feret salutis?

In eandem.

Quùm primùm mihi candidæ Neæræ
Illos sideribus pares ocellos
Ostendistis ocelluli miselli,
Illa principium fuit malorum,
Illa lux animi ruina nostri.
Sic primis radijs repente tactus
Totus intremui cohorruiq́;,
Vt leues nemorum comæ virentum
Primis flatibus intremunt Fauonî:

Et cor iam meditans ad illam abire
Per pectus trepidansq́; palpitansq́;
Iamq́; euadere, iamq́; gestiebat,
Ceu solet puer artubus tenellis
Quem nutrix gremio fouet, parentem
Affectare oculis & ore, parua
Iactans brachia: ceu solent volucres
Adhuc inuolucres volandi inani
Infirmas studio mouere pennas:
Tum mens prouida, virium suarum
Quippe conscia, ne locus dolosis
Esset insidijs miselli ocelli,
Vos ad pectoris excubare portas
Insomni statione iußit. At vos
Siue blanditijs dolisúe capti,
Seu somno superante, siue sponte
Consensistis, herumq́; prodidistis.
Fugit corq́; animusq́;, me relicto
Ex corde exanimo: quod ergo fletu
Nunc satisfacere arbitremini vos,
Nil est, quem lacrymis mouere vultis
Non adest animusq́; corúe: ad illam
Ite: orateq́; & impetrate ab illa,
Ni exoraritis, impetraritisq́;,
Faxo illam aspiciatis vsq; & vsq;,
Donec vos ita luce reddat orbos,
Vt me corde animoq́; fecit orbum.

Ad eandem.

Risus, blanditiæ, procacitates,
Lusus nequitiæ, facetiæq;
Ioci, delitiæq; & illecebræ,
Et suspiria, & oscula, & susurri,
Et quicquid malesana corda amantum
Blandis ebria fascinat venenis,
Hinc facessite: Iam vale Neæra,
At tu Mens bona, sanitas, salusq;,
Continentia, castitas, pudorq;,
Et modestia, veritasq; simplex,
Fraudes acribus intuens ocellis,
Et quisquis malesana corda amantum
Funestis Deus eximis venenis,
Adsis: adsere me mihi, impotentis
Vix tandem dominæ iugo solutum.
Frustra blanditiæ appulistis ad me,
Frustra nequitiæ venitis ad me,
Frustra delitiæ obsidebitis me:
Frustra me illecebræ, & procacitates,
Et suspiria, & oscula, & susurri
Et quisquis malesana corda amantum
Blandis ebria fascinas venenis,
Frustra iam aggrediemini dehinc me.
Quid me mollibus implicas lacertis?
Quid procacibus intuere ocellis?
Quid fallacibus osculis inescas?

Ne labris labra inepta, pectoriúe
Pectus consere, machinis nec istis
Vllus iam superest locus, nec arti:
Non sum stultus vt antè. Iam Neæra
Vale, dum bona, dum pudica nobis
Charis charior æstimata ocellis.
At postquam es mala & impudica, nobis
Vili vilior æstimata cœno.
Eheu me miserum: statim volata
Vnda lucida per genas sinusq;
Insultat tremulo fugax rotatu,
Et per turgidulas fluens papillas
Sensim gemmeus intumescit imber,
Molles agglomerans decenter orbes.
Ergo hæc possum ego lentus intueri?
Cernam ferreus ergo saxeusq;
Corrumpi malè tam bonos ocellos?
Hæc si possum ego lentus intueri,
Possum & ferreus esse saxeusq;.
Quin vos mens bona, sanitas, salusq;
Continentia, castitas pudorq;
Et modestia, veritasq; simplex
Fraudes acribus intuens venenis,
Et quisquis malesana corda amantûm
Funestis Deus eximis venenis,
Hinc facessite: vos adeste rursus
Risus, blanditiæ, procacitates,
Lusus, nequitiæ, facetiæq;,

Ioci,

Ioci, delitiæq; & illecebræ,
Et suspiria, & oscula, & susurri,
Et quicquid malesana corda amantûm
Blandis ebria fascinat venenis,
Sic me viuere, sic mori suaue est.

Ad Antonium Goueanum.

Si quicquam Goueane fas mihi esset
Inuidere tibiúe, Teuioúe,
Et te nostro ego Teuio inuiderem,
Et nostrum tibi Teuium inuiderem.
Sed cùm me nihil inuidere sit fas,
Vel tibi Goueane Teuioúe,
Si fas est quod amor dolorq́; cogit,
Vobis imprecor vsq; & imprecabor,
Vterq; vt mihi sed citò rependat
Hoc prauum ob facinus, malumq́; pœnas:
Te mî Teuius inuidere poßit,
Tu poßis mihi Teuium inuidere.
Ambobus mihi si frui licebit,
Cœlum Dijs ego non suum inuidebo,
Sed sortem mihi Dij meam inuidebunt.

Ad Neæram.

Cùm das basia, nectaris Neæra
Das mî pocula, das dapes deorum,
Vt factus videar mihi repente
Vnus è numero deûm, deisúe

Si quid altius est, beatiusúe.
Sed nectar mihi dulce basiorum
Sic fallacibus imbuis venenis,
Vt qui nunc fueram Deus, Deisúe
Si quid altius est beatiusúe,
Præceps in Stygium datus barathrum,
Degam Erinnyás *inter, aut barathrum*
Si quid sit Stygium infra Erinnyasúe.
Sic statim mihi cor, iecur, medullas
Et venas tacitè malum pererrat,
Sic corpus mihi tabe colliquescit,
Ardet ignibus, æstuat venenis,
Sic mentem mala pestis occupauit,
Vt sit nectare suauius venenum,
Vita mors potior, labor quiete,
Sanitate furor, salute morbus.

In Beleagonem.

Iudæum Beleago *quòd negas te,*
Et vis testibus id probare magnis:
Erras, testibus ista non probatur
Res, (vt scis puto) mentula probatur.

In Gelliam.

Cùm conchis grauis æquoris Britanni,
Et rubri maris, Indiciq; *onusta*
Incedis spolijs, nitesq; Serum
Molli stamine, mille cum venenis,

Fuco, Polline, lacte, purpurißa,
Cerussa, marathro, œsipo, ordeoq;
Oris, Gorgona nudam adulterasti,
Orbemq; ad speculi diu refinxti,
Cùm tectoria coaluere prima,
Crusta cùm patitur coacta solem,
Prodis Gellia ceu recens Promethei
In fornace recocta, flagitasq;
Ecquid tum videare: Picta bellè.

Ad Gulielmum Lurium Longanum Senatorem Burdeg.

Orabam modò blandius Camœnas,
Vt dignum mihi carmen explicarent
Longani auribus, eruditione
Dignum, & iudicio politiore,
Cum mî talia reddit vna, ad illum
Nec tuis precibus locusúe opusúe est:
Nos sic diligit, excolit fouetq;,
Vt non diligat amplius Minerua.
At saltem mihi Diua carmen inquam,
Commendatior illi vt eße poßim,
Qui sic diligit vnicè Camœnas,
Qui sic diligitur sacris Camœnis,
Concede: illa refert, Ineptè tantùm
Te nostri comitem chori eße dicas,
Et communibus in sacris ministrum.

Hoc illi satis est, sacris Camœnis
Qui sic diligitur, sacras Camœnas
Qui sic vnice amat, colit, fouetq;, vt
Probetq; omnia quæ probent Camœnæ,
Probentq; omnia quæ probet, Camœnæ.

D. Galtero Haddono magistro libellorum supplicum sereniss. Angliæ Reginæ.

Iambi.

Frustra senectam Haddone prouocas meam,
Læta ad iuuentæ munia,
Musasq; longo desides silentio
Arenam in antiquam vocas.
Aetas choreis cum vigebat aptior
Et lusibus decentior,
Vix me in Britannis montibus natum & solo
Inerudito & sæculo
Raræ audiebant, raræ adibant fontium
Deæ sacrorum præsides.
Nunc cum capillis sparserit canentibus
Decliuis ætas tempora,
Cum pulset annus penè sexagesimus,
Animiq; langueat vigor.
Surdus roganti Phœbus aurem denegat,
Musæ vocantem negligunt.
Nec Phyllidis me nunc iuuat flauam comam
Præferre Bacchi crinibus,

Nec in Neæræ perfidam superbiam
Sæuos Iambos stringere.
Nec si quis olim stimulus ingenio additus
Animum excitabat languidum,
Sed mißionem cum senecta flagitet
Iustam, valetudo imperet,
Libens quiesco & acquiesco legibus
Peioris æui aheneis,
Tibiq; cui sors liberali dextera
Opes, honores, otium
Natura mentem vegeto adhuc in corpore
Diuiniorem indulserit,
Applaudo (solum quod queo) magno gradu
Parnaßi ad alta culmina
Fœliciore ætate eunti, & alite
Et enthea vi pectoris.
Nam si quid olim effœta mens fœlicius
Nunc temerè fundat, id Deæ,
Cui nostra Musa dedicata est, debeo.
Non viribus mei ingenî:
Hæc est Thalia nostra, nostri pectinis
Hæc est magistra & arbitra,
Quæ sola Phœbo digna cantat, & canì
Est digna Phœbi barbito,
Aut alia si qua barbito Phœbi parem
Nostræ Deæ æquat barbiton.
Quòd si Dearum vtrinq; mentes copulet
Amica vis concordiæ,

Sermone qui nunc vix pedestri repo humi
Plebeia fingens carmina,
Arcanæ rupis Delphicæ silentia
Situq́; longo squallidos
Tripodas mouebo, & masculo dicam sono
Iucunda pacis ocia.
Dicam Gradiuum vinculis coërcitum,
Legum coactam iniuriam
Parere frenis vim repressam, & aurei
Beata secli commoda.
Et nostra si quid audiendum vox dabit,
Laudi Dearum seruiet.
Virtute quarum Pax agros Britanniæ,
Vrbes fides, fora æquitas
Et templa pietas impijs erroribus
Procul relegatis, colet.

Adamas in cordis effigiem sculptus, annuloq́; insertus, quem Maria Scotorum Regina ad Elizabetham Anglorum Reginam misit anno 1564.

Non me materies facit superbum,
Quòd ferro insuperabilis, quòd igni,
Non candor macula carens, nitoris
Non lux perspicui, nec ars magistri
Qui formam dedit hanc, datam loquaci

Circum

Circùm vestijt eleganter auro:
Sed quòd cor Dominæ meæ figura
Tam certa exprimo, pectore vt recluso
Cor si luminibus queat videri,
Cor non lumina certius viderent.
Sic constantia firma cordi vtriq;,
Sic candor macula carens, nitoris
Sic lux perspicui, nihil doli intus
Celans, omnia deniq; æqua præter
Vnam duritiem: dein secundus
Hic gradus mihi sortis est fauentis,
Talem Heroïda quod videre sperem,
Qualem spes mihi nulla erat videndi,
Antiqua Domina semel relicta.
O` si fors mihi faxit, vtriusq;
Nectam vt corda adamantina catena,
Quam nec suspicio, æmulatioúe,
Liuorúe, aut odium, aut senecta soluat:
Tam beatior omnibus lapillis,
Tam sim clarior omnibus lapillis,
Tam sim carior omnibus lapillis,
Quàm sum durior omnibus lapillis.

In effigiem Reginæ Angliæ Elizabethæ Epigrammata tria, ad Carolum Vtenhouium F. Gandauum.

Morte carent superi, superis par cætera Diua est
Saxonidas iusto quæ regit imperio:
At morte vt careat mortali stirpe creata
Non dare Lysippus, Praxitelesúe potest.
Musa potest, fati domitrix, quæ pectora vatum,
Enthea fatidico Musa furore quatit.
Te manet Vtenhoui decus hoc, decus hoc manet illam,
Vt celebris numeris fiat vterq; tuis.
Solus enim vates es tali Heroide dignus,
Hæc sola ingenio est area digna tuo.

In eandem.

Quæ manus artificis tria sic confudit, vt vno
Gratia Maiestas & Decor ore micent?
Non pictoris opus fuit hoc, sed Pectoris, vnde
Diuinæ in tabulam mentis imago fluit.

Idem Grecè.

χεὶρ τίνος ἀρχετύπου τρία τῶς κατέχευε, προσώπῳ
ὥστε συναστράπτειν σεμνοχαριπρεπίην
ζωγράφου οὐ πέλεν ἔργον, ἀτὰρ μάλα στήθεος, ἐξ οὗ
θεσπεσίοιο νόου ἐς πλάκ' ἄγαλμα ῥέει.

χωρὶς τοῦ θεοῦ
οὐθὲν ὁ βίος.

Le mesme en Francois, par le mesme Interprete.

Par quel peintre, dy moy, sont si tres-bien encloses,
Au pourtraict d'vn visage ensemble ces trois choses?
La Maiesté, la Grace, & la rare Beauté?
D'vn peintre, croyez moy, cecy n'a point esté (rage,
L'œuure, ains de sa poictrine, & de son sainct cou-
Dont dans ce beau tableau va decoulant l'image.

In eandem.

Cuius imago deæ est, facie cui lucet in vna
Temperie mixta Iuno, Minerua, Venus?
Est dea, quid dubitem? cui sic conspirat amicè
Mascula Vis, hilaris Gratia, celsus Honos:
Aut Dea si non est, diua est quæ præsidet Anglis,
Ingenio vultu moribus æqua deis.

Idem Græcè, eodem interp.

τίς τινος ἠὲ θεᾶς εἰκὼν πέλει ἥδε, προσώπῳ
ἧς ἐνὶ συλλάμπει ἥρα, ἀθῆνα, κύπρις,
ἐντρεπὲς ἐστὶ θεά. φιλικῶς ὡς ἥγε συνᾴδει
ἄρσενος ἶς, χαρίεν κάλλος, ἐϋκλείη.
ἢν θεὸς οὐ τελέθῃ, νύμφη πέλεν ἥτις ἀνάσσει
ἄγγλοις, ὦπα, φυὴν καὶ τρόπον ἰσόθεος.

Οὐθὲν ἄτερ μυσέων καὶ χαρίτων ὁ βίος.

Ad omnibus & Musis & Gratijs dextris natam Virgunculam 13 ann. Camillam, Io. Morelli & Antoniæ Deloinæ F. ᾠδάριον.

Camilla multò me mihi charior,
Aut si quid ipso est me mihi charius,
Camilla doctorum parentum
Et patriæ decus & voluptas:
Ni gratiæ te plus oculis ament,
Ni te Camœnæ plus oculis ament,
Nec Gratias gratas putabo,
Nec lepidas rear esse Musas.
Quæ virgo nondum nubilis, artibus
Doctis Mineruam, pectine Apollinem,
Cantu Camœnas, & lepôre
Exuperas Charites vel æquas:
Hos nempe fructus Vtenhouî decet
Horto educatam fundere Lauream,
Cui Lympha radices tenellas
Pegaseo recreat liquore.

C. V. ad eandem, eam sui oblitam querens.

Pegase te haud frustra volucrem finxere poëtæ,
Carmina iam faciunt iamq; loquũtur equi.

Ioach. Bellaij in eandem.

Patris delicias sui Camillam,
Quam finxit manibus suis Dione,

Quam

Quam sinu Charites suo educarunt,
Auget quæ numerum nouem sororum,
Amat plus oculis suis Morellus,
Seu quid plus oculis potest amari.
Morello similis suo Camilla
Sic est, tam simile haud sit ouum vt ouo.
Illam moribus imbuit pudicis
Mater, sicq; suam excolit Camillam,
Vt florem tenerum excolunt puellæ.
Sic ludit Latijs modis Camilla,
Camillam vt Latij putes alumnam.
Sic Græcè loquitur Camilla, iures
Vt ipsas minus Atticas Athenas.
Ebræas quoq; litteras Camilla
Tam pingit bene, quàm suas Latini.
Sic versus patrios facit Camilla,
Ronsardus queat inuidere vt ipse.
Sic canit fidibus Camilla, vt ipse
Camillæ queat inuidere Phœbus.
Et vix, quod stupeas, videt Camilla,
Videt vix decimam Camilla messem.

In eandem eiusq; sorores, Lucretiam
& Dianam Morellides,
Car. Vtenh.

τρεῖς ποτ' ἔσαν χάριτες κοῦραι διός, αὖθις ἔσονται
τρεῖς πάλιν, οὐχὶ πατρὸς κοῦραι διός, ἀλλὰ Μορέλλου.

Idem Latinè.

Tres fuerant quondam Charites Iouis inclyta proles,

Tres iterum Charites naſcuntur, non Iouis illæ
Progenies, docti ſed docta propago Morelli.

Ad eandem G. B. C. V. nomine.

Et decor, & facies cum ſimplicitate modeſta,
Inſidioſa oculis, imperioſa animis,
Et victura feras docti Vox pectoris index
Penè parem ſuperis te facit eſſe Deis.
Si par eximiam decorat Conſtantia formam,
Hæc faciet ſuperi vt ſint tibi penè pares.

Ad Car. Vtenh. cui cum cœnam condixiſſet, non venit.

Ad cœnam tecum vates tuus affore dixit:
Dixit, ſed vates dicere falſa ſolent.

Ad G. M. B. Car. Vtenh. qui cum ſe ei ad cœnam affore negaſſet, venit.

Quæris an ad cœnam tibi ſim conuiua futurus,
Non ego: Conuiuam te quoq; nolo mihi.

GEORGII BVCHANANI
Odarum & Epigrammatum Finis.

MEDEA
EVRIPIDIS POETÆ TRAGICI, GEORGIO *Buchanano Scoto Interprete.*

I 4

AD ILLVSTRISSIMVM PRINCIPEM IOANnem à Lucẽburgo, Iueriaci Abbatem, Georgij Buchanani Prefatio.

NON dubito plerosq; futuros, Princeps clarißime, qui statim vbi hæc in manus sumpserint, meam admirentur impudentiam, vel potius temeritatem, quòd in tanto bonorum ingeniorum prouentu, id ego potißimùm sim ausus aggredi, quod aliorum vel pudor refugerat, vel reformidarat audacia, atque Euripidi vertendo manum admoliri non pertimuerim, præsertim cum non ignorarem hanc à plerisq; rem prius tentatam, vni Erasmo ita succeßisse, vt iuxtà ab incepto me deterrere debuerit illorum casus, atque huius felicitas: qui præterquam quòd ad eam rem venerat tot bonarum artium præsidio instructus, etiam si qua erat in hac parte nouitatis gratia, eã præoccupauerat. Accedit & illud, quòd præter summam in choris obscuritatem (quæ huic scriptori

ſcriptori adeò familiaris eſt, vt eam de induſtria ſectatus eſſe videatur) hæc ipſa quondam fabula ab Ennio prius verſa fuerat, cuius non pauci verſus adhuc in veterum Commentarijs paſſim leguntur: quorum comparatio his noſtris, alioqui obſcuris, plurimum ſua luce officere poſſet. Ego verò tantum abeſt vt his à ſcribendo rebus fuerim deterritus, vt in vtriuſq; fortunæ qualemcunq; euentum nõ mediocre præſidium hinc fore iam animo præceperim, atque mihi ipſi quodammodo ſpoponderim. Nam tametſi plauſum à ſtudioſorum theatro hæc fabula non accipiat, ſi vtcunque tamen ſteterit, nec ignominioſe explodatur, nunquam æquè moleſtè feram, Ennij atque Eraſmi auctoritate mihi tenebras offundi, quàm me poſt tam præclara nomina qualemcunque ſaltem locum tenuiſſe. Hoc verò quicquid eſt operæ, nos tibi Princeps clariß. potißimùm cenſuimus dicandum, nõ modò vt grati ſaltem animi profeßione tuam erga me ſummam teſtarer humanitatem, aut à veſtræ familiæ nobilißimæ ſplendore contra calumniantium inuidiam præſidium mihi peterem, ſed vt meliori ſpe reliquorum doctorum

suffragijs me cōmitterem, si tui iudicij prærogatiuo subnixus essem: qui cū in omni disciplinarum genere principatū teneas, ac in hoc poeticæ studio singulari quadā felicitate verseris, soles tamen, ut inquit ille, meas esse aliquid putare nugas.

ARGVMENTVM.

IAson Medea comite Corinthum profectus, cum Glauca Creontis Corinthiorũ regis filia nuptias paciscitur. Medea verò indicto à Creonte exilio, vnius diei moram exorat. Idq́; beneficium vt remuneraretur, dono per filios ad Glaucam mittit vestem & coronam aureã, quibus illa induta extinguitur: Creon quoq; filiæ adhęrens perit. Medea cùm suos interfecisset liberos, currum quem à Sole acceperat, alatis draconibus iunctũ, conscendit, atq; Athenas profugit. Ibiq́; Ægeo Pandionis filio nubit. Pherecydes autem & Simonides aiunt, Iasonem à Medea recoctum, iuuenem denuò factum. De patre verò eius Æsone, is qui de Argonautarum reditu scripsit, ita inquit:

Atq; iterum blanda fecit reuiuere iuuenta
Aesona, subtili distringens arte senectam,
Plurima cum labris coxißet pharmaca in aureis.

Æschylus in fabula quæ Nutrices Bacchi inscribitur, ait, Bacchi nutrices, earumque viros, iuuenes ab ea denuò factos. Staphilus autem inquit Iasonem quodammodo à Medea peremptum. Nam cum eius suasu sub Argus puppe obdormiret, nauisque iamiam vetustate solueretur, ruina puppis oppressus perijt.

Aliter, per Aristophanem Grammaticum.

Medea odio aduersus Iasonem concepto propter nuptias Glaucæ Creontis filiæ, Glaucam, Creonta, ac suos etiam liberos interemit, relictoq; Iasone Ægeo nupsit.

Fabula Corinthi fingitur agi. Chorus est è mulieribus Corinthijs. Docuit eam Pythodoro prætore circiter octogesimam septimam Olympiadem.

PERSONAE.

Nutrix Medeæ	Creon Rex
Pædagogus	Iason
Medea	Ægeus Rex Athen.
Chorus mulierum Corinthiarum	Nuntius
	Filij Medeæ.

EVRI-

EVRIPIDIS TRAGICI MEDEA.

NVTRIX.

VTinam Pelasgis littus Argo ad Colchicũ
Non transuolasset Cyaneas Symplegadas:
Nec strata saltu pinus olim Pelio
C ecidisset: acta nec virorum fortium
D extris, tulißet arietis spolium aurei
P elia imperante: non hera excelsam mea
M edea Iolchon appulißet, Iasonis
A more sæuo pectus ægrum saucia:
A uctor puellis nec trucidandi patrem
P eliam, Corinthi degeret cum liberis,
V iroq; gentis cuius exul incolit
S olum, fauorem demereri sedula,
E t ipsa vbique morem Iasoni gerens:
» F elicitatem quam supremam existimo,
» C oncors marito mulier vbi degit suo.
N unc odia feruent, dißident charißimi
N uper: suorum liberorum proditor,
H eræq; Iason nuptijs regalibus
F ruitur, tyranni filiam Corinthij
C reontis arcto coniugem amplexu fouens.
A t misera miseris habita ludibrio modis
M edea, pactam clamat infelix fidem:

Pignus-

P ignusq́; fidei dexteram inuocat dati:
T estesq́; pacti conscios facit deos,
N on ita merenti quam rependat gratiam
F allax Iason. inedia se macerans
I acet: doloris magnitudine obruta,
F lumine perenni lacrymarum liquitur.
E x quo mariti sensit in se iniuriam,
I mmota vultus, mœsta terræ lumina
F igit: procellæ similis, aut scopulo, abnuit
S urdis amicorum auribus solamina:
N isi quòd subinde colla flectens candida,
S ecreta secum expostulat, deflens patrem,
P atriam, penates patrios, quos prodidit,
V irum secuta cui modò contemnitur.
A t misera tandem iam suis didicit malis,
Q uàm sit paternum suaue non linquere solum. "
I nfensa natos odit: aspectu frui
N on gaudet, illud vereor, vt ne quid noui
E xcogitet. nam cum patitur iniuriam "
E latus animus, haud facilè sibi temperat. "
H anc noui ego probè: trepidaq́; exanimor metu
N e ferrum acutum condat in præcordia,
I ngressa furtim tectum vbi torus sternitur:
A ut ne maritum perimat, ac sponsam simul:
D ein maius ipsa subeat infortunium.
M etuenda sanè est, nec facilè victoriam
R eferet, in illam si quis odia exerceat.
A t cursu omisso iam reuersi liberi

Non mente voluunt matris infaustæ mala.
„ Puerulis animus grauibus haud curis patet.

Pæd. Antiquum herilis familiæ peculium,
Quid sola stabas conquerens propter fores?
Abs te relinqui sola, Medea vt feret?

Nut. Senex minister liberorum Iasonis,
„ Mancipia frugi, si quid euenerit heris,
„ Aequè dolere suo decet vt incommodo.
Vis me doloris eò redegit, vt solo
Cœlóq; cogar euomere dominæ mala.

Pæd. Quid? misera nondum luctui statuit modum?

Nut. A' fine tantum luctus, ô bone vir, abest,
Vt hæc doloris sola sint primordia.

Pæd. O' stulta, siquidem sic decet de heris loqui,
Vt nil malorum comperit recentium:

Nut. Quid istud est? ne pigeat effari, senex.

Pæd. Nil. extulisse me priora pœnitet.

Nut. Amabò, me conseruus haud celaueris.
Nam si necesse est, spondeo silentium.

Pæd. Sacras ad vndas abeo Pyrenes, vbi
Sedere soliti sunt ad aleam senes.
Colloquia dum clàm capto secreta, audio
Exigere pueros vt Corintho cogitet
Cum matre, regni sceptra qui hic tenet Creon:
Verùs ne rumor hic sit, haud certò scio.
Falsum esse mallem, ac falsus vt sit comprecor.

Nut. Et hæc Iason liberis fieri sinet,
Iratus etsi dissidet cum coniuge.

Affini-

A ffinitati vetus amor cedit nouæ: Pæd.
N ec huic amicus perstat ille familiæ.
P erimus igitur, si malum accedit malo Nut.
N ouum vetusto, donec exhaustum hoc erit.
A t tu quiesce, & comprime hæc silentio. Pæd.
N am tempus haud dũ est, hoc heræ, vt fiat palàm.
A udite pueri, qualis in vos sit parens. Nut.
P erire nolim, dominus est enim meus:
V erùm erga amicos perfidus deprenditur.
P ublica querela est ista, iamdudum ipsa scis, Pæd.
S ibi malle cunctos esse bene, quàm proximo: “
H unc iure, at alium commodo addictum suo. “
S i charitati liberûm sponsam pater
P ræfert Iason, nil facit certè noui.
I ntrò ite pueri, cuncta succedent bene. Nut.
A t tu seorsum hos contine, quantum potes,
N éue ad parentem propius accedere sinas.
I ra frementem nuper, oculis flammeis
V idi minantem nescio quid istis: neq;
I mponet iræ frena, donec quempiam
F eriat. in hostes potius vtinam hunc impetum
F ortuna, amicis incolumibus, transferat.
I nfelix ego, miseris curis Med.
C onfecta, hei mihi quomodo perij:
H oc, hoc ipsum est, chari pueri, Nut.
A estuat ira animus genitricis.
T urget bilis, properate citò,
T ecta subite:

Neue

N eue accedite lumina proprius,
N eue adieritis, sed vitate
A nimumq; ferum, ac triste ingenium
M entis præcipitis: iamiam ite,
I ntrò abscedite celeri passu.
N am luctus dubio procul olim
N ubes surgens subitò ardebit
M aiore furore: ac patrabit
A liquid mentis vis infrenis,
E t serie stimulata malorum.
Med. H eu, heu, toleraui misera, tole-
raui mala magnis deflenda
L uctibus. O' nati scelerati
V os malè perdat miseranda parens
C um patre, ac tota domus pereat.
Nut. M e miseram, cur natos patris
P eccato adscribis? cur illos
O disti? hei mihi pueri miserè
M etuo ne quid secus eueniat.
» G rauis est regum fastus, & iræ
» N imium memoris, qui dare leges
» S unt soliti alijs, lege soluti
» I psi. iudice me libertas
» P ar, & vitæ æquatio præstat,
» S eq; assuescere legibus æquis,
» S i non regifico splendore, at
» T utò consenuisse licebit.
N am popularius æqui iuris

Primum

P rimum est nomen, & experiundo, &
V su longè præstabilius.
A t sublimia nunquam stabili "
P erstant homini fixa pede diu, ac "
S i quando sors læua intonuit, "
H oc ex fonte innumeræ luctus
V ndæ in splendida tecta redundant.
V ocem audiui, audiui planctum Cho.
M iseræ Colchidos. animi nondum
A estus composuit. fare age anus.
I n vestibulo stans audiui
I ntra atria clamorem. haud lætor
V estræ mulier luctu domus,
A c mihi minimè grata geruntur.
D omus heu perijt. Nut.
D eserta omnia. detinet illum
A ula tyranni, ac contabescit
L uctu in thalamis hera, amicorum
N ullo mollita animum hortatu.
H eu heu, ruat in caput hoc miserum Med
F ulmen ab æthere. quis mihi superest
D ehinc vitæ vsus, viuere vt optem?
E heu longis tristem curis,
P arcæ, miseram abrumpite vitam.
A udisti ô Iupiter, ô tellus, Cho.
O' lux, quam vocem misera edat
M ulier? quod tandem immoderatum
T halami desiderium cogit,

S tulta, accelerare horam fati?
I ſtud ne expete, quòd ſi coniux
C onnubio tuus alio fruitur,
I d ne improperes illi crimen.
H anc tibi iudex Iupiter æquus
D irimet litem. ne te affligtes
S ocium lugendo tori.
Med. O' magna Themi, atq; Artemi ſancta,
C ernitis, impius in me coniux
Q uale patrarit facinus, ſancto
M ibi iureiurando adſtrictus?
Q uem cum ſponſa vtinam ſimul ipſis
A edibus oppreſſos conſpiciam,
Q ui immeritam læſere priores.
O' pater, ô patria à me inhoneſtè
G ermano deſerta perempto.
Nut. Q uos vocet audis, quos imploret?
T hemin auguſtam, cum Ioue, præſes
Q ui creditur eſſe ſacramenti.
N ec cohibere hera poterit facilè
P ectoris æſtus.
Ch. Q ui fiet prodeat vt coram?
A uribus vt ſermonis noſtri
V ocem hauriat, vt, ſi pote fieri,
A cres animi leniat iras,
A c violentum ingenium ponat?
Nut. H audquaquam ſedulitas noſtra
D eerit amicis.

At

A t abi mea tu, dominamq́; foras Ch.
E duc, atq; alloquere. heus propera,
N e designet quicquam asperius
H os aduersum, quos habet intus.
G liscit enim vis sæua doloris.
E ffecta hæc dabo. Sed metuo vt heræ Nut.
P ersuadere queam. ista labori
G ratia vestro à me referetur:
E tsi fœtæ more leænæ
L uminis acies flammea seruis
T riste minetur, si quis propius
V t compellet, tentet adire.
N il peccarit, veterum læua ac "
P ræpostera qui vocet ingenia, "
Q ui cantus ad sacra deorum, "
A d conuiuia, festasq́; epulas "
I nstituêre, illecebras gratas "
A uribus: at suauiloquum carmen "
N emo inuenit quo sedaret "
T ristes animi curas, vnde "
M ortes, plurimaq́; mala erumpunt "
E uersura domos. verùm istis "
C antu medicari vtiltus erat. "
A d lautas epulas quid frustra "
I lia tendunt, copia vbi dapis "
P ræsente animum lætitia explet? "
M œsti luctus gemitus nostras Ch.
P erculit aures, clamat misera

Illa,quam dolor edere cogit,
Voce,malum compellans sponsum,
Veteris desertorem thalami,
Læsa Themin Ioue natam implorat,
Arbitram iurisiurandi
Quæ illexit miseram ad solum Achiuûm
Per mare sæuum,Scythiæ aduersum,
Per ponti immensi spumantes
Cano sale fauces angustas.
Med. *Egressa tecto sum,Corinthiæ nurus,*
De me querendi ne sit vlli occasio.
Plerosq; noui,quòd seorsum degerent,
Habitos superbos: hos frequens præsentia
Fecit molestos: alius ingressus viam
Vitæ quietæ,ignauiæ subit notam:
Quia iudicandi certa veritas abest
Oculis ab hominum,qui priusquam pectoris
Norint recessus intimos,visos modò
Odere,nullis prouocati iniurijs.
Ergo vrbis hospes moribus se accommodet.
Nec laudo ciuem,contumax qui ciuibus,
Asperq; agresti degit insolentia.
At enim inopinum hoc quod mihi euenit malum,
Vitam abstulit viuæ.pereo.vitæ exui
Iamdudum amorem,amore mortis percita.
In quo reposita cuncta habebam,peßimus
Planè virorum me reliquit vir meus.
„ *Nihil miserius fœminis,terra,omnium*

Quæcunq;

Quæcunq; viuunt,menteq́; vigent,edidit. "
Primùm necesse est opibus immensis virum "
Emere,suiq́; accipere dominum corporis. "
Accedit aliud huic malo grauius malum, "
In quo periclum maximum,frugi vir,an "
Nequam: mulieri repudium infame est, neq; "
Sponsæ maritum ius recusandi est suum. "
In iura moresq́; venientem opus est nouos "
Planè ariolari: quippe quæ haud didicit domi "
Quali marito seruiendum sibi foret. "
Et ista rectè cuncta cum curaueris, "
Si degat vnà spontè vir patiens iugi, "
Beata vita est.sin secus,præstat mori. "
Domesticorum si quis offendat virum, "
Foras profectus sedat ægritudinem, "
Charis amicis iunctus,aut æqualibus: "
At nos necesse est vnius ab arbitrio "
Pendêre, in vnumq́; intueri: & interim "
Vitam periclis non carentem degere "
Domi asseuerant,ferre sese lanceam. "
Errore ducti:nam ter in acie prius "
Armata certem, liberos quàm edam semel. "
Sed non vtrasq; hæc spectat æquè oratio.
Hæc nanq; patria tibi,hic penates patrij,
Præsidia vitæ,grata conuersatio
Inter sodales.contrà inops ego,patria
Extorris,aspra læsa contumelia,
À coniuge solo aduecta præda barbaro.

Non hic propinquus, mater, aut germanus est,
Ad quos malorum afflicta tempestatibus
Me veluti portum recipere in tutum queam.
Tantisper igitur impetrare abs te velim,
Dum mihi facultas aliqua, ratióue suppetet
Qua de marito expetere supplicium queam,
Ob quæ patrauit immerenti, & plectere
Illi locatam cum parente filiam,
" Sis tacita, plena mulier alioqui metus,
" Infirma, ferrum contueri haud sustinet:
" At in torum si quispiam peccauerit,
" Nullum cruoris pectus est sitientius.
Ch. Id fiet. etenim iure pœnas expetis
Medea, sortem nec dolere te tuam
Miror, Creonta sed video regem gradum
Ferre huc, nouorum consiliorum nuncium.
Cr. Te, torua, vultu tetrico, iratam viro
Medea, monui, regno vt extorris meo
Comitata geminis hinc abires liberis,
Vetui morari. quando decreti arbiter
Istius ego sum, non reuertar hinc prius
Domum, exulem quàm finibus protrusero.
Med. Hei pereo, penitus vndecunq; miserrima.
Omnes rudentes explicant hostes mei:
Mali nec vsquam commodus datur exitus.
Afflicta quanuis peßimè, id quæram tamen,
Quæ causa regno me exigere cogit Creon?
Cr. Te metuo (quorsum falsa opus prætendere?)

Letale

L etale gnatæ ne exitium ſtruas meæ.
C auſæ timorem ſuggerunt hunc plurimæ.
S agax es, artes gnara longè peßimas,
G rauiterq́; tædis orba fers diuortium,
E t nunc minari fama te refert malum
S ponſoq́;,ſponſæq́;,& nouæ nuptæ patri.
A t id prius quàm fiat,anteuortere
V olo cauendo.præſtat autem odium tuum
N unc ferre,ſera quàm,peracto facinore,
H anc lenitatem luere pœnitentia.
N on fama primùm nunc nocet Creon mihi **Med.**
M iſeræ,ſed antè damna non ſemel dedit.
Q uicunque vera præditus prudentia eſt, “
N e diſciplinis liberos impenſius “
E rudiat æquo,nec ſapere doceat nimis. “
N am pigra præter quæ ſequuntur ocia, “
O bliquus vrget liuor illos ciuium. “
A pud imperitos ſcita ſi ſophiæ noua “
P romas,ineptum rentur,atq; inutilem. “
A t ſi putere denuò præcellere “
H os qui ſophorum authoritatem vendicant, “
E ris moleſtus.idq́; adeò mihi euenit. “
P erita cum ſim,hos vrit inuidentia:
H is ocioſa dicor: illis diſplicet
D iuerſa vitæ ratio: nec deſunt quibus
O beſſe videar mediocri hac ſapientia.
T u quoq; vereris ne quid in te perpetrem.
N on hic mearum,ne time,rerum eſt ſtatus,

R eges vt à me metuere deceat, Creon.
A t tu quid in me perpetraſti iniquius?
N atam elocaſti cui tibi lubitum eſt viro:
A t ego maritum proſequor odio meum.
N ec temerè opinor iſta geßiſti: neq;
R ebus ſecundis inuideo: quin nuptias
F acite, beati viuite: latebras fugæ
P ermitte tantùm hic. læſa licet, iniurias
M ußabo: diſcam cedere melioribus.
Cr. S pecioſa ſunt hæc, blandaq; auribus, tamen
V ereor, repoſtum ne coquas animo malum.
A tque adeò, tanto credo quàm pridem minus.
" P ræcipitis iræ mulierem, aut etiam virum,
" V ites facilius, quàm modeſtum atq; tacitum.
D eſine morandi fando cauſas nectere.
A bi: ſtatutum eſt ita: nec ars vlla faciet
I ſthic vt habites, me peroſa hoſtiliter.
Med. P er genua quæſo, perq; deſponſam recens.
Cr. A h, verba perdis. neutiquam perſuaſeris.
Med. E t me repelles, haud reueritus ſupplicem?
Cr. E quidem familiæ non meæ te præfero.
Med. O patria, ſubijt nunc recordatio tui.
Cr. Q ua nil ſecundum liberos mihi charius.
Med. O amor, hominibus peſtis exitiabilis.
Cr. P erinde opinor, res vti ſeſe dabit.
Med. Q uis author horum, tu memento Iuppiter.
Cr. A bſcede inepta, meq; curis libera.
Med. C uræ premunt me, nec egeo curis nouis.

Hinc

Hinc exigêre subitò seruili manu. Cr.
Noli obsecro: sed id te sine exorem Creon. Med.
Adhuc molesta mulier eris, vti video. Cr.
Abibo. non, hoc vt precibus impetrem, ago. Med.
Quorsum igitur vrges, nec meo abscedis solo? Cr.
Vnum instruendæ modò fugæ indulge diem: Med.
Et quando curam hanc genitor abiecit, sine
Me comminisci liberis opem vltimam.
Miserescat horum. nam & tibi sunt liberi.
Parens parentis calamitatibus faue.
Nam nulla cruciat cura me exilij mei,
Sed liberorum miseriæ me macerant.
Haud impotenti mente sum, & tyrannica: Cr.
Quin sæpe damno mihi meus pudor fuit.
Et nunc apertè mulier erratum meum
Præuideo: verùm vince, quod vis accipe.
Præmoneo tamen id, si morantem crastinus
Hîc te videbit Phœbus, ac natos tuos,
Actum est, peristi, fixa stat sententia.
Nunc, si necesse est, lucis vnius moram
Permitto. nam nil interim patraueris
Horum, timore quæ me habent nunc anxium.
Infelix mulier, misera, malis Cho.
Miseris obnoxia, quò tandem
Te vertes? cuius amicitiam,
Cuius tectum, aut terram inuenies
Portum malis?
Traxit ineluctabile fatum

I n mare te Medea malorum.

Med. M alè cuncta cedunt vndecunq;.quis neget?
S ed ne putetis peßimè hac succedere,
S ponsis adhuc mihi pugna superest cum nouis:
I ngens futurus est labor cum affinibus.
C redis tyranno quisse me palparier,
N i subfuisset spes lucri,vel spes doli?
S upplex fuissem? contigißem illi manum?
A t ille tanta præditus vecordia est,
V t cum liceret obuiàm conatibus,
S i me expulißet,ire,permisit diem
H unc me manere:tres ego hostes qua meos
M actabo,patrem,filiam,meum virum.
S ed tanta leti cum facultas suppetat,
V nde inchoabo,dubia, amicæ,fluctuo:
S ubdámne thalamis,nuptialibus faces?
A n ferro acuto rupta fodiam pectora,
I ngressa furtim tectum vbi torus sternitur?
S ed me moratur vna res:si capta sim
I n tecta scandens,per dolum dum rem gero,
P erempta risus exhibebo maleuolis.
A t vsitatam præstat insistere viam,
C uius perita sum,necandi pharmacis.
E sto,perierint:quod recipiet me oppidum?
Q uod erit asylum? fida quæ fidi hospitis
D omus patebit,protegetue perfugam?
N usquam est.manebo paulum,dum stabilia
A licunde nobis præsidia sese offerent.

Dolis

D olis adoriar, clamq́; perfungar nece.
S i pellat hinc me fors ineluctabilis,
M ucrone peragam facinus ipsa vel palàm:
L ubens peribo, modò queam illos perdere.
A d culmen imus præcipitis audaciæ.
R egina nobis culta semper vnicè
H ecate triformis, artis adiutrix meæ,
T e iuro, nostra quæ colis penetralia,
N ostro è dolore nemo referet gaudium.
H is luctuosas atq; acerbas nuptias,
A ffinitatem funebrem, & meam fugam
R eddam. eia cunctis vtere simul artibus
M edea, cuncta conuoca consilia. age,
A ggredere facinus. nunc opus constantia,
A nimoq́; forti. quæ feras, vides. caue
V t ne propines risui nepotibus
T e Sisyphæis, nuptijsq́; Iasonis,
T e, patre claro, Soleq́; proauo editam.
P erita es ipsa, deinde nata fœmina:
I gnaua quibus est mens honesta ad omnia, "
A d turpe superest facinus omne audacia. "
R etrò ad fontes sacra feruntur Ch.
F lumina, ius & fas vertuntur.
H ominum plena dolis consilia.
N ec pacta fides dijs sat certa est.
A udiet ex hoc muliebre bene
G enus. accrescet gloria nobis.
N on iam deinceps fama sinistra

T raducet fœmineum ſexum.
E x hoc mutabit Muſa modos
V atum priſcorum, qui cantu
M uliebrem celebrant perfidiam.
A t ſi cœleſte melos citharæ
N os docuiſſet carminis author
P hœbus, paria audiſſet
P rogenies virûm.
S ed multa poteſt longior ætas
N obis exprobrare, viriſq́;.
A t tu patriam deſeruiſti
A nimi vecors, vecta gemellos
T rans ſcopulos ponti, ac peregrinam
H abitas terram, orbata cubilis
T ædis vidui, ac miſera hinc exul
E ijciêre ignominioſe.
P erijt reuerentia iurisiu-
randi. nullus ſupereſt Graijs
P udor, in cœlum ſed reuolauit.
T ibi verò nec patria domus eſt
I nfelix, in quam ceu portum
P erfugias è thalami curis.
S ed regina potentior
O ccupat aulam.
Iaſ. N on nunc, ſed antè ſæpe perſpectum eſt mihi
„ Q uàm ſit malum impotens & immedicabile
„ I ra aſpra, licitum fuerat & terra, & domo
„ H ic tibi frui, ſiquidem tuliſſes molliter

Poten-

Potentiorum imperia, quæ nunc exulas
Ob vana verba, quæ molestiam mihi
Minimè facessunt. perge, vti facis, dicere,
Longè virorum pessimum esse Iasonem.
At quæ in tyrannos blatterasti, si exul es
Ob hæc, recense pro lucro iussam fugam.
Ego sæuientum molliebam principum
Animos feroces, ne exulares: tu tamen
Stulta esse pergis, prodigens conuicia,
Dirisq; reges deuouens. itaq; exulas.
Nec ista amicos me mouent vt deseram.
Adsum, tuisq; commodis mulier vaco,
Vt ne recedas hinc inops cum liberis,
Egêns ue rerum. multa secum incommoda "
Ferre fuga sueuit. sed nec indignè fero, "
Nec velle possum malè tibi, & si me oderis.

Med.

O pessime vndequaq;. nam imbecillitas
Conuiciari me sinit tantùm mea.
Me adisti, adisti, maximè mortalium
Exose dijsq;, mihiq;, cunctisq; hominibus.
Non fortitudo est ista, non fiducia, "
Læsos amicos contueri comminus, "
Sed morbus vnus omnium grauissimus "
Additus hominibus, impudentia. id tamen "
Abs te probè actum est, quòd adieris: ego vt leuem "
Animum dolore, iurgia in te congerens:
Et tu vicissim sentias molestiam.
Et primùm, vt à primis initijs ordiar,

S alutis author tibi ſui, vt Graij ſciunt,
Q uoſcunq; tecum vexit Argo Pelias.
F lammam vomentes iuſſus es tauros iugo
S upponere, & letale ſulcis condere
S emen, draconem ſæpe in orbes nexilem,
C ircunuolutum vellus auro fulgidum, &
S opore nunquam feßa victum lumina
F allere: perempto tibi dedi illo cernere
V itale lumen: prodito patre, & domo,
A pplicui Iolchon te ſecuta, tibi nimis
H ic obſecundans, ac mihi parum prouidens.
P eliam peremi, morte qua nulla grauior,
M anu ſuorum liberorum. ſuſtuli
T ibi metum omnem. tu tot ob beneficia
N os prodidiſti, prædo perfidißime,
N ouas ſecutus nuptias, poſt liberos
D e me creatos. orbus etenim ſi fores,
V eniam dediſſem coniugis cupido nouæ:
D ein peieratis dijs fides fluxa: ac ſatis
S tatuere nequeo, quos putabas tum deos
R egnare, credas nunc quoq;, an potius nouum
I us eſſe, fásq; traditum mortalibus,
V t qui tibi ipſi es conſcius periurij.
O' tacta ſæpe dextera, ô ſæpe genua
F ruſtra prehenſa tibi manu infidißima,
V t ſpes fefellit: age, velut amicum alloquar,
S perantis inſtar aliquod abs te commodum.
E t enim rogando detegam ſcelus tuum.

Quò

Quò nunc reuertar? spreta quò me conferam?
An ad penates patrios, ac patriam,
Quam, te secuta, prodidi? an potius petam
Peliæ misellas filias, quæ me hospitem
Tractent benignè patris ob necem sui?
Sic est, amicos perdidi domesticos:
Quos non decebat afficere me iniuria,
Te propter, hostes vniuersos reddidi.
Ergo beatam inter Pelasgidas nurus
Me reddidisti pro his beneficijs. virum
Sum singularem nacta, fidumq; misera.
Si profuga cogor hoc solo egredier, inops,
Deserta amicis, sola, solis liberis
Comitata, pulchrum elogium erit sponso nouo
Mendica proles, exulans cum coniuge,
Cui debet, aura quòd fruitur. O Iupiter
Adulterini indicia cur certa hominibus „
Auri dedisti, sed virûm in corpore nota „
Impressa nulla est, vnde noscantur mali? „
Grauis ira res est, & malum insatiabile Ch.
Amici amicis conferunt cum iurgia. „
Me, vt video, oportet eloquendi esse haud rudem: Ias.
Verùm gubernatoris instar callidi
Effugere summa linteorum margine
Loquacitatem, mulier, istam futilem.
Ego, beneficium quando nimium exaggeras,
Venerem salutis autumo authorem meæ,
Ducemq; cursus, nec deûm aut hominum alteri

Debere

D *ebere ob illa ſentio me gratiam.*
I *ngenij acumen acre ſuppetit tibi: at*
O *rationis arrogans iactantia eſt,*
E *a cum recens, quæ coacta feceras*
A *more, duris nos vt è laboribus*
E *ruere poſſes. illa tamen examine*
L *ibrare nolo exactiore. ſicubi*
P *roſueris, agnoſco libens beneficium.*
A *t, vt docebo te, incolumitate ex mea*
P *lus quàm dediſti, ad te redundat commodi:*
P *rimùm, Pelaſgam, patria pro barbara,*
T *erram colis, vbi lex & æquitas vigent,*
N *ec iura cedunt gratiæ vel viribus.*
O *mnesq; doctam te eſſe Graij intelligunt:*
F *amaq; flores. finibus ſi in vltimis*
O *rbis habitares, mentio haud fieret tui.*
M *ihi nec aurum ſit domi aggeſtum, neq;*
O *rphea canendo ſuauitas quæ vicerit,*
S *plendore ſi non ſortis hæc decoret fauor.*
H *æc dicta noſtris ſint ſuper laboribus,*
C *ontentionem quando ad hanc me prouocas:*
A *t quæ exprobraſti regijs de nuptijs,*
P *rimùm, reperies hic ſapere me, dein virum*
E *t temperantem & tibi, meisq; liberis*
F *idelem amicum. ſed quieſce tu interim.*
V *t me Corinthon ex Iolcho contuli,*
C *umulo malorum inexplicabili obrutus,*
Q *uid comminiſci commodum potui magis,*

Quàm

Quàm si puellam regiam exul ducerem?
Non(quod tibi ægre est)quòd torum odissem tuum,
Sponsæq; amore saucius forem nouæ,
Nec numero vt vlli liberûm contenderem.
Sat liberorum est:de sobole nil conqueror.
Sed,quod putandum plurimi est,vt splendidè
Aeuum exigamus,neúe penuria premat,
Quippe indigentes qui fugere procul sciam
Cunctos amicos: vtq; familiæ meæ
Pro dignitate,liberos educerem,
Ex teq; natis gignerem fratres,pares
Quos simul honorum per gradus producerem,
Meamq; postquam constabilijßem domum,
Felix vt essem.liberis sanè tibi
Haud est opus alijs: mihi verò vtile est
Consulere natis per futura pignora.
Num cogitasse videor absurdè? torus
Modò ne angat animum,haud istud ipsa dixeris.
At eò mulierum creuit impotentia: “
Si coniugalis salua sit fides tori, “
Tum cuncta rectè creditis succedere. “
Si in hac sinistrè parte quidquam euenerit, “
Quæ chara fuerant,sunt statim inimicißima. “
At quàm fuißet procreasse liberos “
Aliunde melius,nec fuiße fœminas? “
Exempta quantis vita foret hominum malis? “
Hæc pulchrè Iason perpolita oratio est, Ch.
At mihi videre(inuita quanuis,proloquar)

E gisse iniquè, coniugem cum proderes.
Med. Q uàm nostra vulgo dißidet sententia:
,, O rationis qui probus erit artifex,
,, F actisq; iniquis, hunc reor grauißima
,, P œna esse dignum. nam quæ iniqua comere
,, S e gloriatur lingua, non maleficio
,, V llo abstinebit, ac vacua sapientiæ est.
I gitur omitte splendidis coloribus
F ucare verum, & eloquendi viribus.
V erbo quidem vno te subitò confecero.
S iquidem fuisses vir bonus, te oportuit
N on hæc amicis clam peregiße: at prius
M e persuasa nuptias facere nouas.
Ias. Q uin paruisses mihi suadenti probè,
S iquidem indicassem nuptias, quæ nec modò
T umidi minuere pectoris bilem potes.
Med. N on hæc mouebat causa te, sed barbaras
T ædas senectam adusq;, fore putaueras
P arùm decoras. Ias. Tibi velim id persuadeas,
N on me secutum regijs his nuptijs
C upidinem vxoris, sed, vti dixi prius,
T uæ saluti consulebam, ac liberis
M eis, vti de stirpe fratres regia
D omui futuros præsidia progignerem.
Med. N e mihi dolori iuncta sit felicitas,
O pesq;, quæ cor triste curis vlcerent.
Ias. H æc vota vertes, tibiq; melius consules
P recando, ne quod vtile est, triste id putes:

Nec

N ec cum secundæ res erunt, te esse miseram.
I llude. persugium tibi inuentum est. ego Med.
D eserta cogor his profugere finibus.
T ibi author ipsa es, ne alteri id des crimini. Ias.
Q uî nam? nouis quòd prodidi te nuptijs? Med.
D iris tyrannos execrandis deuouens. Ias.
E t execratur vestra me inuicem domus. Med.
Q uot his supersunt plura, quæ haud redarguo? Ias.
A t si qua poscis præsidia tuæ fugæ,
N atis'ue, nostris ex opibus accipere, age
P rofer, parato liberali dextera
D onare, nostros tesseras ad hospites
D are, vt exulantem recipiant humaniter.
H æc si recuses mulier, haud rectè sapis.
I ram remitte: consulas tibi melius.
T uis nec vti volumus hospitibus, neq; Med.
A ccipere quicquam, nec dederis aliquid mihi.
N am quæ mali dant dona, prosunt nemini.
A t ego deorum sancta testor numina, ee
N atis paratum cuncta me dare, tibiq;. Ias.
S ed tu recusas optima, & ferocia
F ugas amicos, ac malo id quidem tuo.
I, sponsam amatam visę. nimium demoror Med.
A b eius oculis te procul. agite, nuptias
F acite. fauentes fortè si respexerint
N os dij, pigebit apparasse nuptias.
S i iusto amores acrius Ch.
H umana corda vulnerent,

V irtus facesßit, deperit
F amæ decus. sed si Cypris
G radu modesto venerit,
N emo deorum est gratior.
R egina Cypris, aureo
E x arcu ineuitabilem
I n me sagittam haud torseris,
A moris vnctam nectare.
M i grata temperantia,
M unus deûm pulcherrimum.
I nfrenis iracundia,
R ixosaq; æmulatio,
M entem mihi ne saucient
V lla dolentem pellice,
O' sancta Cypris, quæ toros
A mas carentes litibus:
P arata promptè expendere
L ecti iugalis crimina.
O` patria, ô ædes meæ,
N unquam exul, & consilij inops
A euum molestè transigam,
C onfecta miseris luctibus.
O` fata, fata tollite
E x hoc prius me lumine.
» I nter molesta cuncta nil
» M olestius cognouimus,
» P elli solo quàm patrio.
N ec id relatu didicimus

Alte-

A lterius.haud te ciuitas
M iseratur, aut æqualium
Q uisquam grauissimis malis
P ressam.malè pereat miser, "
M iserabilisq; nemini, "
Q ui,cum licet,nullo colit "
O fficio amicos: nec aperit "
S yncera claustra pectoris. "
M ihi quidem amicus nunquam erit.
M edea salue.hoc pulchrius procœmium Aeg.
N emo habet,amicos quo salutarit suos.
S alue propago prouidi Pandionis Med.
A egeu.vnde in istud contulisti tè solum?
P hœbi vetustum deserens oraculum. Aeg.
C ur vmbilicum faticanum adisti soli? Med.
P rolis cupido consulere adegit deum. Aeg.
E t sobolis orbus,per deos,æuum exigis? Med.
O rbus,voluntas quando sic tulit deûm. Aeg.
C œlébs ne,vinctus an iugali copula? Med.
H aud nuptialis fuimus expertes tori. Aeg.
Q uid tandem Apollo rettulit de liberis? Med.
C armen facultatem supra humani ingenî. Aeg.
R esponsa nobis noſse num fas est dei? Med.
F as est.peritæ nanq; mentis indiget. Aeg.
Q uid ergo dixit? scire si fas est,refer. Med.
V tri eminentem soluere vetuit pedem. Aeg.
N empe antè quã facias quid,aut quem adeas locum. Med.
P rius paternam quàm adiero rursus domum. Aeg.

Med. Tu cuius ergô ad hancce tellurem venis?
Aeg. Pittheus tyrannus quispiam est Trœzenius.
Med. Pelopis, vt aiunt, filius sanctißimus.
Aeg. Communicare oraculum cum illo volo.
Med. Sanè peritus talium & gnarus vir est.
Aeg. Mihiq; amicos inter acceptißimus.
Med. Sit auspicatum quicquid animo destinas.
Aeg. Cur corpus, oculusq; ita tuus contabuit?
Med. Aegeu, maritus peßimus hominum est meus.
Aeg. Quid ais? apertè profer ægritudinem.
Med. Immeritam Iason afficit me iniuria.
Aeg. Quí nam? profare quicquid est, apertius.
Med. Habet supra me coniugem domus heram.
Aeg. Nempe ausus istud facinus est fœdißimum?
Med. Sic est. priores nunc amicos despicit.
Aeg. Amore captus, an torum exosus tuum?
Med. Ingenti amore, nec suis fidus manet.
Aeg. Valeat, malitia si modò est qua prædicas.
Med. Affinitatem concupiuit regiam.
Aeg. Quis coniugem illi dederit, hoc edissere.
Med. Is, qui Corinthi sceptra moderatur Creon.
Aeg. Veniam meretur, mulier, iste tuus dolor.
Med. Ad hæc & exul hoc misera pellor solo.
Aeg. A' quo? recens hoc denuò narras malum.
Med. Regno exulare me Creon isto iubet.
Aeg. Sinit hoc Iason? nec equidem hoc facinus probo.
Med. Verbo repugnat, exigi re non vetat.
Sed te per istud oro mentum, per tua

T e genua supplex, supplices tendo manus,
M iserere miserere mulieris miserrimæ:
N ec orbam amicis, exulemq́; despice.
R egno domoq́; contubernalem excipe.
S ic efficacem sortiantur exitum
Q uæ à dijs petisti liberis super, ipseq́;
M oriare felix. comminisci haud alteram
Q ualis reperta est sponte, potuisses viam.
D ehinc faxo ne sis sterilis, & sobole domum
F undabo vestram: tale noui pharmacum.
P ermulta sunt cur facere tibi gratum hic velim. Aeg.
P rimùm deorum, liberûm dein gratia
Q uos polliceris. muneri nanq; huic ego
I nefficax sum totus. ita profectò habet.
T u si Cecropium adueneris solum, hospitem
R ecipere nitar, cultor vt iusti vnicè.
P ræmoneo tantùm id te mulier, ex hoc solo haud
T e duco: verùm spontè si perueneris
N ostras ad ædes, tuta mecum manseris.
N ec vim time. te neutiquam dimisero.
Q uin effer ipsa spontè gressum hinc. nam id velim,
M e criminandi ne sit hospitibus locus.
I d fiet: at si dederis, ita fore hæc, fidem, Med.
V otis abundè satis erit factum meis.
M ihi ne parum credis? quid hic est scrupuli? Aeg.
C redo: sed odit me domus Peliæ, & Creon: Med.
N ec me vt reuellant hi tuo sines solo,
I uratus, ac vinctus sacramento mihi.

V erbis ligatus, testibusq; dijs, meus
F ies amicus, nec fidem præconibus
Q ui me reposcent, facilè habebis. nanq; ego
I nfirma sum: illis regna, vires, oppida
L argè supersunt, ac opes tyrannicæ.
Aeg. P robè elocuta es, mulier, atq; prouidè.
E t quando visum est sic tibi, non abnuo,
A duersus hostes hunc tuos prætendere
P otero colorem: tutiusq; istud reor.
P ræsidia muni, verbáq; ac deos præi.
Med. I ura solum terræ, patremq; mei patris
S olem, deorumq; vniuersum adijce genus.
Aeg. Q uid præbiturum, vel negaturum? refer.
Med. Q uòd non repelles exulem regno tuo:
N ec si meorum quispiam velit hostium
E ducere, haud id viuus & volens sines.
Aeg. T ellurem & almum deiero Solis iubar,
D eosq; cunctos, firma fore quæ postulas.
Med. S at est. quid autem pœnæ erit, si peieres?
Aeg. Q uæ peierantes pœna consequi solet.
Med. A uibus secundis perge, cuncta rectè habent.
E go te reuisam protinus, vbi fecero
Q uæ destinaui, & quæ volebam, vbi assequar.
Ch. A t te pacifer hinc Mercurius
I ncolumem ad tua tecta reducat.
Q uæq; agitas animo, perficere
D et tibi: nam generosus
M ihi vir visus es, Aegeu.

O' Iup-

O' Iuppiter, Iouisq; fas, fixq; aurea Med.
P hœbi, trophæum nunc feram illustrißimum.
N unc rectà ad ipsam tendimus victoriam.
S pes expetendi de hoste supplicij datur.
N am quà pericli supererat vel plurimum,
P ortus repertus natus est Pandionis.
P osthac rudentem principem ligabimus,
C ursum tenentes rectà ad vrbem Palladis.
N unc cuncta prodam, mente quæ cælaueram.
A c dicta crede seriò, quæ proloquar.
M ittam è ministris quempiam, qui Iasonem
A ccersat ad me. pòst vbi peruenerit,
O ratione blandiore colloquar.
R ectè videri nuptias & ordine
F actas, quibus me bene merentem prodidit,
N ec parua secum ferre dicam commoda:
P etamq; natis hic licere viuere:
N on quòd relinqui liberos velim meos,
E t hostium hic exponier ludibrio:
S ed vt puellam regiam perimam dolo.
N am dona sponsæ quæ ferant, natis dabo,
S ubtile peplum, cum corona nexili
E x auro, vt isthoc munere redimant fugam.
Q uòd si recepta dona corpus tetigerint,
P eribit ipsa, & quisquis admorit manum:
S ic imbuentur efficaci pharmaco.
A tq; hic loquendi de his mihi statuam modum.
S ed corda mœror obruit, cum cogito

Quantum supersit perpetrandum dehinc scelus.
Mactabo natos: nec manu quisquam mea
Hos liberabit. pòst vbi turbauero
Penitus Iasonis domum, vertam solum
Profuga, per emptis liberis charißimis,
Cæde inquinata dexteram nefaria.
Non est ferendum, fœminæ charißimæ,
Risus vt hosti materia sim. sic eat.
Quid enim relictum est cur iuuet dehinc viuere?
Nam nec patria, nec mihi domus, nec miseriæ
Perfugia restant vlla. tunc insanij,
Patrios penates cum reliqui, credula
Homini Pelasgo, qui fauente numine
Pœnas rependet. nam nec ex me liberos
Viuos videbit dehinc, nec è sponsa noua
Gignet: venenis sed mala peribit malis.
Me nemo posthac insimulet ignauiæ,
Aut imbecillem desidemúe censeat.
Quin contrà amicis beneuolam, hostibus grauem.
Nam quisquis istis præditus erit moribus,
Aeuum perenni laude clarum transiget.
Cho. Arcana nobis quando credis pectoris,
Prodeße cupio tibi, ac tueri publicum
Mortalium ius, fasq;. quare suadeo
Ne tam nefando scelere te contamines.
Med. Hæc fixa perstant. ac tibi ignosci potest
Isthæc loquenti, quæ pari haud premeris malo.
Ch. Mactare sobolem mulier audebis tuam?

Id nem-

I d nempe coniux maximè indignè feret. Med.
E t tu miserijs maximis cumulaberis. Cho.
S ic eat. inanis omnis est oratio, Med.
A b instituto quæ refrenet. verùm age,
O pera fideli semper vtimur tua
A d cuncta, tectam quæ fidem desiderant.
A dduc maritum. at ne reuela regibus
C onsilia nostra, si sapis, & es fœmina.
C ecropidæ, quondam felices, Cho.
E t sancta deûm soboles,
A rua inuicta ac sacra colentes,
A urea quos sapientia pascit,
L ucida puræ per spacia æthræ
T raducentes molliter æuum.
V bi castas quondam Pieridas
F ama nouem peperisse
N arrat flauam Harmonien,
V bi pulchriflui flumina propter
C ephisi Venerem aiunt fessam
M ollibus exhalando flabris,
E t blandum spirantibus auris
C ampos afflauisse beatos,
D um nectit purpuream roseo ac
S uaueolenti è flore coronam
A mbrosiæ comæ.
I n quam, vt referunt, comites sophiæ
M isit amores, omnigenæ essent
V t virtutis opitulatores.

Qui-

Qui'nam sacrorum fluuiorum
Vrbs, & cunctis hospita tellus
Te venientem accipiet, sobolis
Execranda cæde cruentam?
Quin expende hic inter amicos
Quantum aggrediare nefas. animum
Refer ad tristia funera prolis.
Ne, per genua oramus pariter
Cunctæ, ne progeniem perimas.
Vnde hæc cruda audacia cordi?
Vnde hæc cæca temeritas? natis
Nempe inferre manum pote proprijs?
Qui'nam immunes fletibus oculos
In natorum funere habebis?
Cum procumbet soboles supplex
Inter cædem, miseranda animi
Sanguine poteris tingere dextram.

Iaſ. Aduenio iussus. quamlibet succenseas,
Hic tibi deesse nolui. sed expedi
Ecquid requiras modò nouæ ex nobis rei.

Med. Iason, oro, quicquid in te dixerim,
Ignosce. nostra si quid iracundia
Asperius egit, te remittere id decet
Beneficiorum memoriæ communium.
Nanque ipsa mecum sola dum ratiocinor,
Me me reprendi. misera, cur insanio?
Infensa cur sum recta consulentibus?
Hostis tyrannis sum, viroq;, qui facit

Quod vtilißimum est mihi, sociam tori
Dum rege natam ducit, ac natis meis
Fratres creabit. non furoris impetum
Frenare par est? quid fero, cum præbeant
Dij cuncta abundè? non mihi sunt liberi?
Orbos amicis video nos, & exules.
Hæc mente voluens, quanta vis insaniæ
Me tenuit, iramq; immerentem intelligo.
Quin laudo nunc te, prouidumq; iudico,
Qui tam potentem affinitatem adiunxeris.
Ego stulta certè, consilî quæ particeps
Istius eße, quæ ministra debui
Adstare lecto coniugis nouæ, atq; ei
Gratum quod eßet, facere. verùm nos sumus
Non dico pestis quanta, certè fœminæ. «
Sed te malorum non decet fieri æmulum:
Et stulta stultis dicta dictis reddere.
Insaniebam, fateor, antè: cedo nunc.
Consultius deliberaui. ô liberi,
O liberi, huc accedite, exite huc, domo
Prodite, complectamini, alloquamini
Cum matre patrem: pristinum deponite
Odium in amicos cum parente pristinos.
Iam fœdus ictum est: ira ceßit: dexteram
Prehendite. hei mihi, subit animum mali
Memoria tecti. O liberi, an superstites
Exporrigetis dexteras charas diu?
Hei misera, lacrymis nuper obsita & metu,

O dium paternum tempus vbi iam lenijt,
R igare fletu cogor ora denuò.
Cho. E t nostra liquidis ora fletibus madent,
P ræsente maius ne quod accidat nefas.
Ias. H æc laudo mulier. illa nec grauiter fero.
„ P ar est profectò, fœmina vti succenseat
„ N ouas marito contrahenti nuptias.
A t saniora consilia tuus animus
A dmisit: ipsaq; admonente tempore
F ideliorem percipis sententiam:
Q uod esse munus fœminæ arbitror probæ.
N ec oscitanter, filij charißimi,
V estræ salutis inita ratio est à patre,
S iquidem fauentes habeat inceptis deos.
N am spero terræ vos adhuc Corinthiæ
O lim futuros principes cum fratribus.
S ed crescite modò: cætera expediet pater,
D iuumq; quisquis nos benignus aspicit.
V tinam ex ephebis exeuntes vos probè
V ideam institutos, superioresq; hostibus.
S ed cur tenellas vda lacrymis genas
M œres, retrorsum flexa vultus candidos?
N ec hæc libenter auribus verba imbibis?
Med. N il. liberorum memoria animum perculit.
Ias. B ono animo es. istis ego probè prospexero.
Med. F iet, tibi parebo. verùm fœmina
„ S um. natus autem sexus hic ad lacrymas.
Ias. C ur tantopere verò ingemiscis pignora?

E *a nempe peperi. cum precarer prosperè* Med.
H *is, me subibat tacita commiseratio,*
A *n certa sint hæc vota. Sed qua gratia*
H *uc te vocaui, ex parte dictum: cætera*
E *go in memoriam suggeram. Cum regibus*
V *isum sit isto me relegare è solo,*
I *d esse video commodißimum mihi,*
P *rincipibus vt ne sim impedimento, & tibi,*
H *îc commorando: quippe cum infensa videam*
A *ulæ, exulatum propero. verùm liberi*
V *t educari patria poßint manu,*
R *oga Creontem ne iubeat esse exules.*
C *ertum experiri, at nescio an persuasero.* Iaſ.
A *t tu iubeto sponsa genitorem vt roget,* Med.
H *inc exulatum ne releget liberos.*
F *iet, & opinor impetraturam, nisi* Iaſ.
A *cæterarum discrepabit moribus.*
E *t ego laboris huius adiutrix ero.* Med.
N *am dona mittam, pulchrius quibus nihil*
N *unc inter homines est, sat id scio, peplum*
T *enue ferentes filios, & aureum*
O *rbem coronæ. Sed ministrorum illico*
A *liquem necesse est ferre mundum hunc muliebrē.*
F *elicitate non fruetur simplice,*
S *ed mille sanè commodis cumulabitur,*
T *e nacta thalamo coniugem, virum optimum,*
A *depta cultus quos patris mei pater*
P *hœbus, ferendos posteris dedit suis.*

Hæc

H æc capite manibus dona nuptialia
N ati, ac beatæ ferte sponsæ regiæ.
N on respuenda capiet vtiq; munera.
Ias. C ur ipsa tete stulta spolias his? putas
V llis egere regiam peplis domum,
A uróue? serua, ne dederis hæc. sat scio,
A licuius esse si putabit me preci,
A uro maritum sponsa longè præferet.
Med. O mitte, flecti muneribus aiunt deos.
„ O ratione qualibet potentius
„ A pud homines aurum est. fouet felicior
I llam aura sortis. cuncta fortunat deus
I lli: puella regnat, ego fugam haud modò
A uro, sed anima liberûm redimam lubens.
A t vos propinquas filij ingreßi domos,
N ouam parentis coniugem, dominam meam,
O rate, deprecamini ne vertere
S olum necesse sit, offerentes in manum
H æc dona. multum nanq; nostra id interest,
I llius isthæc munera accipi manu.
I te, & peracta re probè ex sententia,
M atri referte nuncium qualem cupit.
Cho. N ulla dehinc superest spes pueros,
V icturos: ad cædem properant.
S ponsa coronam fuluam accipiet.
M isera accipiet miserum exitium,
F lauæq; comæ dirum ornatum
A cceptum, capiti imponet.

G ratia pepli,& nitor ambrosius
A uro tempora cingere coget.
S ponsa ornabitur Orco.
T ales cadet in laqueos,
M isero & fato defungetur.
N ec mortis patet exitus vsquam.
T u verò ô miser,ô infelix
S ponse,affinis dum vis regum
E sse,calamitatem imprudens
A ccersis natis,ac sponsæ
M iserum exitium. O miseranda parens
P uerorum,tua lugeo fata,
Q uæ thalamos geniales propter,
D ulcia priues pignora vita.
Q uos tibi vir linquens iniustè
N uptæ thalamo alterius fruitur.
N atis remissum est,ô hera,exilium tuis. Pæd.
R egina munus in manum accepit lubens.
T ranquilla pueris cuncta sunt illinc tuis.
H ei. Pæd. Quid gemiscis,cuncta cum feliciter Med.
C edant? quid ora vertis illuc candida?
M eum nec audis mente læta nuntium?
Ae, æ.
Med.
H æc cum relatis nuncijs haud congruunt. Pæd.
V æ denuò,væ. Pæd. Num fefellit opinio Med.
M ea me,malumq; nuncium inuitus fero?
Q uæ nunciata,nuntiata. haud culpo te. Med.
D eiecta vultus ergo quid fletu mades? Pæd.

P erit inuoluta:ſat ſcio,ingrediar iter
M iſerrimum iam,miſerius etiam meos
M iſſura natos per iter.alloqui lubet.
D ate,date matri dexteram,amplectamini
N ati parentem.O mihi manus chariſsima,ò
C hariſsimum os.O' forma,grataq; facies.
F elicitatem,ſed ibi,vobis comprecor.
N am quicquid hic ſupererat,abſtulit pater.
O' molle corpus,grataq; amplexatio,
B landumq; ſpirans ſuauis oris halitus.
A bite,abite,contueri non queo
V os iam.malorum cedo magnitudini,
V ideoq; quantum perpetrabitur nephas.
„ S ed peſsimorum facinorum genitor furor
R atione maior me retrorſum diſtrabit.
Ch. M ecum ſæpe exactius
S um conata expendere,ac
S ubtili librare examine,
N um deceat diſquirere fœminas
D e rebus ſubtilibus anxiè.
„ N ec nobis Muſarum aliena
„ S unt commercia.Sunt ſapientiæ
„ C orda capacia,non tamen omnibus:
„ S ed rara inter copia fœminas
„ I ndulget ſtudijs ſapientiæ.
„ I llud verò auſim contendere,
„ H is cum longè actum felicius,
„ Q uibus æuum penitus tranſigere

Contigit

Contigit orbis ſobolis, ‟
Quàm quibus eſt numeroſa propago ‟
Sorte data: orbi quòd inexperti ‟
Ignorent, an dulce, an amarum ‟
Sit genuiſſe: anxietatibus ‟
Vacui innumeris viuant. ſoboles ‟
Queis numeroſa eſt, anxia curis ‟
Degunt miſeræ tempora vitæ. ‟
Primùm vt honoſtè educent, vitæ- ‟
que neceſſaria ſubſidia parent. ‟
Deinde accedit ad alias curas ‟
Illud, ſint'ne futuri (incertum) ‟
Malè compoſitis moribus, an boni. ‟
Id quoq; poſtremum mortalium ‟
Nulli non graue proloquar, etſi ‟
Cætera vitæ commoda ſuppetant, ‟
Et pubentes iam perueniat ‟
Corpus ad annos, moribus optimis ‟
Exculto ingenio, dea inutilis ‟
Tum ſi illa incumbet Mors, dulces ‟
Ac emittat ſub tartara liberos: ‟
Quî fuit vtile, pignora propter ‟
Hunc adiectum à dijs, mortalibus ‟
Intolerandum luctus cumulum? ‟
Iamdudum, amicæ, operior exitum rei, Med.
Fortuna quò ſe vertat illic, præſtolans.
Atqui è miniſtris cerno quendam Iaſonis
Greſſus ferentem ad nos anhelo ſpiritu.

I ram esse Panos,aut deûm cuiuspiam
R ata,eiulauit lugubre. antè candidis
N am tincta spumis ora vidit,& oculis
C ircunrotari pupullas,& sanguinis
I nane corpus.eiulatum flebilem
D ein exicipit ploratus.alia ipsum ad patrem
F estinat,alia calamitatem coniugis
N ouum ad maritum currit vt recenseat.
T ota in tumultus versa varios regia
S trepebat.& iam cursor accelerans gradum
L assus citatum,ad terminum peruenerat.
H æc muta,clauso quæ iacebat lumine,
S uspiria trahens grauiter,expergiscitur.
M isera gerebat cum duplice bellum malo.
N am quæ præmebat verticem auro tortili
C orona,mirum,flammeam scaturiginem
V oracis ignis euomebat.at pepli
T enues,tuorum liberorum munera,
N iueum exedebant corpus,& miseræ cutem.
P orrò illa surgens è throno,comam igneam
R otat,huc & illuc vsta iactans tempora,
Q uærens coronam excutere:at insolubilis
A urum tenebat nexus:& quoties comam
Q uatiebat,ignis sæuiebat acrius
D uplo.mali tum victa magnitudine
C ecidit,parenti cognitu tantùm suo
F acilis:nec oculis forma constabat sua,
D ecor nec oris,vertice è summo cruor

Stillabat

S tillabat igne mixtus. auulsa ossibus
C aro, venenis per genas tacitis fluit,
C eu tæda lentis læsa sudat lacrymis.
R es dira visu, terror omnes occupat,
T angere cadauer nemo vt ausit. scilicet
M agistra sors aduersa nos erudierat.
I gnarus autem genitor infœlix mali,
V t tecta primùm contigit, cadaueri
I nfusus ingemuit, & vlnis comprimens,
A tque osculatus, soluit ora talibus:
O` nata misera, quis deorum perdidit
S ic morte fœda te? quis orbauit senem
C apulo propinquum, tristeq́; silicernium?
V tinam liceret nata tecum commori:
V t lacrymis & luctibus fecit modum,
S enile corpus alleuare dum cupit,
P eplis adhæsit tenuibus, vti laureis
R amis adhæret hedera, tum certaminis
H orrenda facies oritur: ille tollere
G enua experitur, illa contrà nititur.
S i in vim parabat, viua vellens viscera
N udabat ossa, deinde sensim languit.
F ugiente vita spiritum tandem miser
E fflauit, impar inualescenti malo.
I am iuncta genitor nataq́; cadauera iacent,
D ignum profectò lacrymis spectaculum.
D e te quid opus oratione? senties
P œnæ expetitæ iam vicissitudinem.

Ch. *Audis puerorum audis vocem*
O` misera, ô infelix mulier,
Tectum ingrediar, pignora rapiam è
Cæde nefanda.
Puer. *Per ô deorum numen opitulamini*
Dum licet, in ipsis penè retibus sumus.
Cho. *Misera aut ferrum aut silicem gestas*
Pectore, quæ propria mactabis
Dextra, pignora quæ peperisti.
Vnam secula memorant, vnam
Ino, quam fœdasse cruore
Sui recensent pignoris charam manum,
Nec sponte, diro sed furore percitam,
Insanientem Iuno cum miseram domo
Exegit. oblita cæde natorum impia
Perijt peremptis liberis mortis comes,
Progreßa littus vltra, in æquor decidens.
Quid sceleris iam restat inausum?
" *O` fœminei thalami curæ*
" *Pleni anxiferæ, quanta è vobis*
" *Homines torquet lerna malorum!*
Ias. *Quæ statis hasce propter ædes fœminæ,*
Est'ne intus author facinoris nefarij
Medea, sese an abripuit aliò fuga?
Tellure sese ni recondat obrutam,
Penna úe liquidas ætheris findat plagas,
Domui rependet capta pœnas regiæ.
An se, interempta stirpe regum, credidit

I mpunè tectis hisce posse euadere?
N ec illius me cura, sed sobolis coquit.
N anq; illa pœnas soluet his quos læserat,
S ed liberorum huc venio vitæ vt consulam:
N e scelera matris vindicantes impiæ
G enere propinqui aduersus illos sæuiant.
N escis malorum quò redactus sis miser Ch.
I ason, aliàs ista nunquam diceres.
Q uid est? an etiam me interimere cogitat? Ias.
C æsi occiderunt liberi matris manu. Ch.
H ei mihi, quid ais? vt me iugulasti fœmina. Ias.
V t luce cassis cogita de liberis. Cho.
V bi eos peremit? intus, an foris? refer. Ias.
F oribus reclusis funera intuebere. Ch.
A uferte vectes, tollite hinc repagula Ias.
S tatim ministri, scelus vt aspiciam duplex,
I llos peremptos, hanc, vti pœnam exigam.
Q uid frustra in istas arietas pulsans fores, Med.
C æsosq;, meq; cædis authorem petens?
L aborem omitte hunc: meq;, si qua in re est opus,
A ffare: manibus haud licebit tangere.
T alem parentis Sol pater currum mihi
Q uo me tuerer è manu hostili, dedit.
O dira, dijs ô mulier immortalibus Ias.
E xosa, mihiq;, & omnibus mortalibus:
Q uæ sustinebas liberorum pectori
I nserere ferrum mater, orbum & perdere
M e: & his patratis intueri sustines

Solem,

F estáq; dicabo in posterum solennia,
A t ipsa Erechthei propero ad vrbem, vbi Aegeo
I ungar marito, filio Pandionis.
T u verò, vt æquuum est te, peribis pessimè,
A rgus reliquijs tempora effractus tuæ,
F inem nefastum sentiens thalami mei.
Ias. A t te cruentæ filiorum Erinnyes
P erdant, & vltrix iusticia cædis feræ.
Med. E cquis deorum te audiet, vel dæmonum,
P eriure, fallax, hospitumq; proditor?
Ias. A h ab nefanda liberorum carnifex.
Med. P roficiscere domum, conde tumulo coniugem.
Ias. N atis orbus geminis abeo.
Med. N ondum luges. senium expecta.
Ias. O charissima pignora. Med. Matri
C hara profectò, patri minimè.
Ias. T amen extinxti. Med. Te vt cruciarem.
Ias. H eu me miserum. tangere chara
C upio natorum ora meorum,
Med. N unc alloqueris, nunc amplecti
O ptas, dudum quos repulisti.
Ias. P er ô deorum numen id tribue mihi,
V t molle corpus liberûm tangam manu.
Med. M inimè. incassum verba profundis.
Ias. I uppiter hóc ne, vt spernimur, audis,
Q uæq; scelesta patrauerit in me
L ea, natorum cæde cruenta?
Q uod licet vnum, fleo, vociferor,

Testes-

T estesq; deos aduoco, natos
Q uòd me attingere manibus prohibes
A bs te ocisos, quòd mihi tollis
F uneris arbitrium: quos vtinam
N unquam ego genuissem, abs te vt cæsos
C ernere cogerer ipse superstes.
D ispensat mortalia cuncta
C œlo Iuppiter, inopina Dei — Ch.
P lurima peragunt: spes euentus "
F raudant sæpe suo: quæ credas "
F ieri haud posse, expediet Deus, vt "
F inem hæc nunc sortita est fabula. "

Acta fuit Burdegalæ, anno
M. D. XLIII.

ALCESTIS

EVRIPIDIS POETÆ TRAGICI:

Georgio Buchanano Scoto Interprete.

AD ILLUSTRISS. PRINCIPEM D. MARGARItam, *Henrici Secundi Francorum Regis sororem, in Alcestin Præfatio.*

ALcestin Euripidis ante aliquot annos à me Latinã factam, ad te potissimùm, MARGARITA Principũ optima, cẽsui mittendam. Nec id ea modò causa feci, qua cæteri ferè solent, qui hoc tempore in scribendo aliquid aut possunt, aut audẽt: vt videlicet hac prærogatiua freti, aliorum iudicia minus reformident, & authoritate nominis tui aduersus calumniantium malignitatẽ se tueantur: sed quòd huius Fabulę lectionem tibi multis de causis nõ ingratam fore sperabam. Est enim orationis genere leni, & æquabili, &, quod Euripidis propriũ est, suaui: parricidij verò & veneficij, & reliquorum, quibus aliæ Tragœdię plenę sunt,

ſunt, ſcelerum, nulla prorſus hîc mentio, nullum omnino ueſtigium. Contrà verò coniugalis amoris, pietatis, humanitatis, & aliorũ officiorum adeò plena ſunt omnia, vt non verear hanc fabulam comparare cum libris eorũ Philoſophorũ, qui ex profeſſo virtutis præcepta tradiderunt: ac neſcio an etiam præferre debeam. Actio enim rerũ ſermone & ſpiritu penè animata, acrius quàm nuda præcepta ſenſus impellit, & facilius in animos influit & illabit: atq; vbi illapſum fuerit, firmius hæret, & quaſi radices agit. Quòd ſi quis minus ad te pertinere credat iſta, quòd eò iã in omni virtutis genere ſis progreſſa, vt nõ ſis alienis exemplis confirmãda, ſed alios tuo exemplo ad virtutem prouoces, fallitur vehemẽter, meo quidem iudicio: præcepta enim officiorũ, & rerum præclarè geſtarum memoria, aliȷs fortaſsis vtiliora erunt, qui ea legunt, vt velut ad normam ſuos mores eò dirigant: illis certè iucundiſsima eſſe debent, qui iam perfuncti di-

 ſcendi,

ſcendi, & imitandi laboribus, ſub aliena perſona ſuas laudes citra omnem adulationis ſuſpicionem legunt. Habet enim hæc Fabula, quantum ego quidē iudicare poſſum, earũ virtutũ, quas in te nõ minus libēter agnoſcimus, quàm in Alceſtide legētes miramur, adeò expreſſam imaginem, vt quoties eam in manus ſumas, toties tuarum tibi virtutum in mentem veniat neceſſe eſt: eam cum laudari audies, de tuis moribus iudicium fieri exiſtimes. Eam igitur ad te, vt dixi, mittimus. Quòd ſi audacius à me factum videatur, eam tu potiſsimùm culpam præſtes oportet: quę me tua authoritate ad ſcribendum impuliſti, & in arenam productum omni fauoris genere proſequeris, & foues. Vale.

AD

AD SERENISS. IVXTA' AC eruditiſs. Angliæ Reginā ELIZABETHAM, in Alceſten Epigramma.

Cùm tibi flebilibus Pythias ſaltata cothurnis
Non oculos poſſet, non ſatiare animum,
Iamq; iuberetur lacrymoſa Tragœdia rurſus
Ire ſub aſpectum Regia virgo tuum:
(Alpha Robertorum Dudleius ille Robertus,
Teſtis & orator Foxius huius erit)
Te quoq; tam rara motam pietate recordor
A' lacrymis ſiccas non tenuiſſe genas.
Scilicet ille, (nihil quo mitius aſpicit æther)
Tam tibi COR *placidum tam tibi mite dedit,*
Fas ſit vt, & verè mihi dicere: nullius vnquam
Sanguine Regales te maculaſſe manus.
Si Pythiæ Pietas, Pietas ſi vera Damonis
Vda fuit lacrymis facta potentis Heræ,
Quis, ſimul Alceſten ſubeuntem fata mariti
Viderit, haud mœſtis fletibus ora riget?
Perlege priſcorum numeroſa volumina vatum,
Quicquid & Annales temporis huius habent,
Rarus amor fratres alterna morte redemptos
Compulit alternis ire redire vijs.
Filius à Stygio patrem qui liberet Orco,
Forſan in hiſtorijs vnus & alter erit.
At quæ proijciat charo pro coniuge vitam,
Alite Soligena rarior vſq; fuit.
Quare age quæ raris ſuperas virtutibus annos,
Cui niſi quod rarum, nil placuiſſe ſolet,
Quæ triuiale nihil, ſed pulchra, ſed omnia rara,
Concipis, ò ſexus gloria rara tui:
Quam penes eſt vnam noſtro rariſsimus æuo
CANDOR, *& integræ Relligionis amor,*
Rara Fides, Pietas, Conſtantia, rara Poteſtas,
Quaq; capax rarum nil magis orbis habet,

Per Genium Regina tuum, per & omnia rara,
Per tibi qui tribuit Regia sceptra, Deum,
Saltet vt hanc tragico tua gens mirè apta cothurno,
(Rarior vt pietas desinat esse) iube.

ΚἈΡ-ὍΛΟΣ, θεῷ ξὺν, ΟὙΘΈΝ—
—Ὅ— ΒΙ΄ΟΣ πέλει θεοῖο.

S. Maiest. T. perpetua obseruantiæ voluntate deditissimus

Carolus Vthenhouius
F. Gand.

ALCESTIDIS ARGVM.

CVm iã moriturus esset Admetus, Apollo à Parcis impetrauit ei, vt quantũ vixisset, alterũ tantum viueret, si alium daret, qui pro se moreretur. Parens autẽ vterque cùm hãc pro filio moriendi conditionem recusasset, Alcestis vxor se obtulit. Paucos verò post dies cùm ea incidisset calamitas, Hercules aduenit. Is edoctus ab vno ministrorũ, quæ Alcesti contigerant, ad sepulcrum profectus, Mortem abegit: mulierem veste obnubit: atque Admetum orat, vt eã à se acceptam seruet. Affirmabat enim sibi, cũ lucta vicisset, eam præmio datã. Id cùm abnueret Admetus, detectam ei, quã lugebat, ostendit vxorẽ.

PERSONAE.

Apollo.	Seruus.
Thanatos.	Admetus.
Chorus.	Eumelus.
Semichorion.	Hercules.
Ancilla Alcest.	Pheres.
Alcestis.	

EVRI-

EVRIPIDIS POETÆ TRAGICI Alcestis:

GEORGIO BVCHANANO INTERPRETE.

Prologus.

APOLLO.

O Tecta chara Regis Admeti, in quibus
Conuictor esse pertuli seruis, Deus.
Huc me coëgit, filium Aesculapium
Flāmis trisulcis cùm peremit Iupiter.
Ego impotenti sæuus ira, fulminis
Fabros Cyclopas perimo: pœnas vt darem,
Mortalis esse me viri seruum pater
Voluit. Profectus igitur huc, pecus hospitis
Paui, domumq; præstiti incolumem hactenus:
Vt sancta sancto quæ Pheretis filio
Pareret: ipsum liberaui è faucibus
Leti imminentis præoccupans Parcas dolo.
Nanq; annuerunt mihi Deæ, vt subducerem
Admetum ab Orco, & funus in præsentia
Aliud, loco eius, Manibus supponerem:
Cumq; ambijsset ille amicos, omnium
Expertus animos, patris, ac matris senis
Quæ peperit ipsum, nemo præter coniugem

I nuentus vnam est, sponte quæ prior mori
V oluit, nec alma luce postea frui.
E a baiulatur nunc manus inter domi
F rigente sensim corpore: hæc etenim dies
D ecreta fato est, morte vitam vt exuat.
S ed funus hic ne polluat me, desero
C haros penates. Mortuorum sed propè
T hanatos sacerdos aduenit, sub tartara
R apturus illam. Tempori verò huc adest,
H unc præstitutum mortis obseruans diem.

ACTVS PRIMVS.

Thanatos, Apollo,
Chorus, Ancilla.

Than. Ha, ha, ha, ha.
Quid tibi tandem hic Phœbe negotij?
Quid oberras hæc limina propter?
I terum iniurius es Dijs Stygijs,
Q uorum aboles ac tollis honores.
N on sat erat tibi, morti Admeti
I niecisse moram arte dolosa
C ircunuentis Parcis? Iterum
A rcitenentem cur modò dextram
A rmatus ades Peliæ obseruans
N atam, quæ pro coniuge charo est
P ollicita mori?

Bono animo es, æquum, iusq́;, fasq́; poscimus. Apol.
Quorsum igitur arcu, iusta si petis, est opus? Than.
Hæc arma semper ferre consuetum est mihi. Apol.
Opemq́; ferre præter æquum his ædibus? Than.
Hominis amici mihi dolori est calamitas. Apol.
Etiam hoc secundo fraudor abs te funere? Than.
Atqui nec illud abstuli inuito tibi. Apol.
Cur viuit ergo, nec apud inferos agit? Than.
Sponsæ redemptus morte, quam tu nunc petis. Apol.
Et quam silentes mortuam ad Manes *agam.* Than.
Perge, aufer: etenim nescio an persuasero. Apol.
Mî, munus ipsum cuius est occidere? Than.
Minimè, morantes morte sed tollere senes. Apol.
Quò verba spectent, & voluntas tua, scio. Than.
Alcestidi ergo non licet senio frui. Apol.
Non licet. Honores, Phœbe, *nos etiam iuuant.* Than.
Nil præter animam poteris vnam tollere. Apol.
Ex morte iuuenum maius accedet decus. Than.
At vetula moriens ditius tumulabitur. Apol.
Lex hæc rem habentes, Phœbe, *solos respicit.* Than.
Quid? tu Sophistes *inscijs nobis eras.* Apol.
Res ampla quibus est, redimerent mortis moras. Than.
Non ergo visum est tibi facere gratum hic mihi? Apol.
Minimè. Ipse *morum non meorum ignarus es.* Than.
Quos nec deorum, nec hominum vllus diligit. Apol.
Haud cuncta poteris præter æquum consequi. Than.
At reprimetur ista sæua immanitas Apol.
Quamlibet acerba. Talis *accedet domum*

Pheretis

P heretis hoſpes imperante Euryſtheo
T hrace ab niuoſa quadrijugos abducere:
A cceptus hoſpes ille in Admeti domum
V i tollet iſtam fœminam tibi, neq;
H anc à me inibis gratiam: & cum ingratijs
E adem peregeris, odio eſſe haud deſines.
Than. V t multa dicas, nil tamen profeceris.
H æc mulier Orci pallidam viſet domum.
P roperoq́; ad ipſam, vt enſe delibem comam.
„ D amnatus ille Manibus deis erit,
„ C uicunq; ferrum hoc verticem libauerit.
Chor. Q uæ pro foribus taciturna quies?
C ur conticuit domus Admeti?
Sem. N ullus adeſt qui narret amicus:
A n lugenda eſt filia Peliæ
A lceſtis ceu mortua, an aura
F ruitur ſupera, quæ optima longè
M ihiq́;, & cunctis fœmina viſa eſt
I n coniugem fuiſſe?
Sem. A udit ne quiſquam lacrymarum, aut planctuum
S onum per ædes, flentium aut ſuſpiria?
Sem. M inimè: ſed neq; famulûm quiſquam
A d veſtibulum eſt. Vtinam ô Pæan,
A uxiliator in hac clade adſis,
A tq; ſalutifer aſpiciare.
Sem. N ec tacita domus defuncta eſſet
D omina: nec clàm condita tumulo eſt.
Sem. V nde? haud video quid te recreet.

Támne

T ámne probam clam populo Admetus Sem.
C oniugem humaßet funere vili?
N ec ante portas conſpicor Sem.
F ontanæ aquæ lauacra, ceu
A d mortuorum ianuas
A ſſueuit: haud propter fores
A bſciſſa coma eſt, poſita in luctu
Q uæ funereo cæditur, vſquam
N eq; virginem perſtrepit agmen.
A tqui hæc fuerat præſcripta dies, Sem.
Q ua tenebroſum viſeret Orcum.
Q uorſum hæc memoras? Sem.
P upugiſti cor, pupugiſti animum. Sem.
C um bonos Parcæ rapiunt ſeueræ, Chor.
Q ui bonus vixit teneris ab annis,
I ure eos luget. Neq; enim Chimeræ
A rua ſi remis adeas, vel æſtu
S emper arentes Garamantum arenas,
T emplaq́; Ammonis, miſeræ prece vmbras
F aucibus tetri rapies ab Orci.
M ors gradu triſtis properat citato:
N ec focos iuxta video Deorum,
Q uem ſacerdotum precibus fatigem.
S i modò argutis oculis decorus
F ilius Phœbi hac frueretur aura,
I lla deſertis Stygijs tenebris,
N octis & portis, Acheronte ab ipſo
V iua rediret.

Nanq;

N anq; defunctos reuocabat Orco,
A ntequam telo trifido timendus
I upiter sæuos iaculatus ignes,
P erculit illum.
N ulla spes vitæ reliqua est:peregit
C uncta Rex:omnes pecudum cruentis
S tragibus Diuûm cumulantur aræ.
N ec mali est vsquam fuga certa certi.
S ed vda lacrymis quæpiam egreditur domo
A ncilla. Miserum me, quid affert noui?
V eniam meretur luctus hic, si quicquam heris
A ccidit acerbum. Scire at illud gestio,
V ita fruatur mulier, an iam perierit.
Anc. V iuam vocare, & mortuam pariter licet.
Chor. Q uî poterit idem viuus esse & mortuus?
Anc. V ix ducit ægra spiritum ad thalami fores.
Chor. V xore quali qualis orbabere miser?
Anc. I am coniuge orbus dominus istud sentiet.
Chor. N ec spes salutis vlla restat amplius?
Anc. F ati prementis instat illi terminus.
Chor. E rgo apparantur iusta ritè funeri?
Anc. M undus paratus est, quem humo condat simul.
Chor. P ræstante sese coniuge orbatum sciat,
S ub orbe cœli nulla qua melior fuit.
Anc. Q uid ni? quis aliter sentiat? quî fœmina
P otuißet vlla facere gloriosius,
S uumq; amorem prodere manifestius
E rga maritum, quàm suam si impenderit

Vitam

Vitam illi? at ista cuncta nouit ciuitas.
At obstupesces, si modò audies, domi
Quæ perpetrarit. Destinatum cùm diem
Adesse sensit, lauta viuo flumine
Corpus decorum, cedrino ex armario
Effert amictum: compta deinde splendidè
Mundo superbo constitit domesticam
Vestam ante, tales ora soluens in preces:
O' Dea, ego tristes abeo ad vmbrarum domos:
Tibi aduoluta te precor nouißimùm
Orbos tuere liberos: huic coniugem
Charam, maritum filiæ da splendidum.
Nec, velut acerbo rapta mater funere est,
Præcipitet illos Parca præcox: sed sua in
Patria beati transigant, ac suauiter
Iucunda vitæ spatia. Cunctas Regiæ
Accessit aras, supplicauit, singulas
Festa corona myrteæ cinxit comæ:
Nec ora fletu madida, nec suspirio
Indice doloris, vis nec instantis mali
Vultus decori pristinum carpsit decus.
At coniugalem vt attigit thalamum, ac torum,
Lacrymis profusis soluit ora talibus:
O' lecte, vbi mihi morte quem redimo mea
Soluit pudorem virginalem vir, vale.
Nec te quidem odi, me tametsi extinxeris.
Nam dum recuso coniugem, & te prodere,
Morior. At alia te tenebit fœmina

N on castior, fortasse fortunatior.
T um deuoluta exosculatur lectulum,
T otumq; inundat lacrymarum flumine.
V bi tandem abundè fletuum profuderat,
R euoluta strato ex ædibus se proripit.
A c sæpe thalamo egressa rediit denuò,
S upraq; lectum denuò incubuit. Peplos
F lebant tenentes liberi: illa amplexibus
M odò hunc, modò illam comprimebat, scilicet
M oritura iamiam: flebili tota domo
F amuli tumultu fata lugebant heræ.
A t illa dextram singulis dedit, neq;
Q uisquam inter omnes adeò contempus fuit,
Q uem affata non sit mutuis sermonibus.
A tq; ista turbant nunc domum Admeti mala,
Q uæ morte poterat fugere: mortem dum fugit,
N unc sempiternum sibi dolorem accersiit.

Chor. H is ingemiscit igitur Admetus malis,
Q uem fata nupta diuidunt ab optima.

Anc. L uget profectò, coniugem charam tenens
V lnis, rogansq; morte ne se deserat:
A bsurda poscens, quæq; fieri non queant.
T abescit illa, & languidum manus onus
P roiecta inertis, debilem etsi spiritum
V ix fessa ducat, intueri solem auet,
A lmæq; lucis vltimo aspectu frui,
V isura nunquam splendidum posthac iubar.
S ed abeo, teq; adesse nunciauero.

Nec

Nec semper omnes Regibus ciues fauent, "
Nec rebus adsunt turbidis alacriter. "
At tu vetustus amicus es meis heris.
O' Dij, quæ fuga superest cladis, Ch.
Quæ fuga sortis, quæ imminet aulæ?
Exit ne aliquis? lacerem'ne comam?
Pullo'ne tegam corpus amictu?
Certa res est, certa amici: Anc.
Sed precemur numina.
Nam potestas est Deorum,
Visq; longè maxima.
O' Apollo sancte, cladis
Exitum huius inueni.
Affer affer remedium nunc,
Vt prius commentus es.
Nunc ades salutifer:
Pelle fatum lugubre,
Ditis implacabilis
Pectus atrox mitiga.
Heu, heu. ve, ve. Cho.
O' nate, nate Pheretis Admete, ô miser,
Qua clade premeris orbus ista coniuge?
Pateris ferro rem fugiendam,
Et grauiori clade piandam,
Quàm si laquei de trabe celsa
Tereti nectas vincula collo.
Non enim charam modò, at
Coniugem charißimam

H ac morientem luce videbis.
S ed iam maritus ipse progreditur domo.
P heræa tellus ingemisce, illacryma.
O ptima longè fœmina morbo
C ontabescens Ditis ad vmbras
S ub caua rapitur viscera terræ.
" N unquam thalamos plus lætitiæ,
" Quàm tristitiæ ferre fatebor.
P artim id veteris casibus æui
D octus, partim hac clade recenti
R egis, quem longè optima coniux
M orte relinquens, non sinet vnquam
D ehinc vitalem viuere vitam.

ACTVS SECVNDVS.

Alcestis — Admetus
Eumelus — Chorus.

Alc. O sol, luxq; diurna,
Cœlestesq; rotatæ
C eleri turbine nubes.
Ad. M e, teq; miseros aspicit duos tua
N il promerentes morte dignum cœlitus.
Alc. O tellus, ô atria, thalami
O geniales patriæ Iolci.
Ad. S ustolle teipsam ô misera, neu me deseras,
S ed flecte precibus omnium dominos Deos.

Biscal-

B iscalmam video, video ratem: Al
A tq; vmbrarum portitor hærens
C onto accersit me properè Charon.
A ge festina, quæ causa moræ?
P ræsto cætera cuncta: moraris
N os sola, gradu celeri propera.
H eu, nauigationem acerbam istam mihi Ad.
M emoras: malorum quanta nos moles premit.
E ripit, eripit quidam tibi me Alc.
(N on ne vides) ad tecta silentum.
F ronte subnigra lumina Pluto in-
tentat celer huc. Quid facis? aufer.
Q uod miserabilis iter insisto.
A cerbum amicis ac mihi, atq; liberis: Ad.
(Queis luctus hic est proprius) miserrimum.
I am dimittite, dimittite me. Alc.
G enua labant: iam deponite me.
O culos densæ condunt tenebræ,
P ueri, ô pueri, iam vestra parens
N ulla est, nulla est iam vestra parens.
V alete nati. & lumen almum cernite.
H ei mihi: tristis vox ferit aures, Ad.
A c morte mihi durior omni.
N e me desere, ne per superos
T olera: nam te lumine cassa
V iuere acerbum est, Pendet ab vna
T e mea mors, ac vita: ita nobis
T ui amor penitus fixus inhæret.

Alc. A dmete,cernis quo in loco res ſint meæ.
Q uæ ſentit animus,ante mortem proloqui
V olo.Salutem prætuli meæ tuam.
P er ſita lucem cùm liceret cernere,
M oror,fuiſset cùm integrum haud pro te mori:
S edmihi maritum,quem luberet Theſſalum
E ligere,ſedes & beatas regio
I colere luxu: abs te auulſa viuere
R nui orphanis cum liberis: vitæ meæ
Minimè peperci,ætate quamuis integra.
C ùm,qui genuerat te pater,quæq; peperit
T e prodidiſſet mater,auras linquere,
Q uibus decorum iam per ætatem foret,
I t glorioſa morte vitam filio
S uo redimere,quippe quibus vnicus eras,
N ec ſpem relictam procreandi liberos
T e functo haberent.Viueremus tu,ac ego.
N ec tu dolores ſolitudinem tori
V idui,nec orbos educares liberos:
S ed hæc Deorum quando quiſpiam gradu
H oc ire voluit,ſic eant.at gratiam
H anc tu referto,quam peto,haud meritis parem:
" (N am par rependi pretium animæ nullum poteſt.)
S ed quam ipſe iuſtam dixeris,cùm diligas
A eque,atq; ego iſtos,ſi ſapis,pueros,meæ
D omini face iſti ſint domus: nec liberis
I nduc nouercam fœminam minus probam
P arente,natis quæ manum impingat meis,

Tuisq;

T *uisq́;,liuor tristis vbi stimulos ciet.*
V *tiq; caue istud faxis oro.Prioribus* "
I *nimica natis cùm nouerca inducitur,* "
N *ihilo cruenta vipera est clementior.* "
I *n patre magnum filius præsidium habet,*
S *ermone cum quo mutuo poßit frui.*
T *u nata verò quomodo educaberis*
I *n virginali ætate honestè? quam tuo*
N *uptam parenti sors dabit,quæ nec nota*
T *e fœdet vlla,nec tuas ipso in aditu*
F *lorentis æui nuptias contaminet?*
N *eq; elocabit mater vnquam te,neq; in*
D *olore partus aßidens solabitur:*
V *bi nil parentis charitate est suauius.* "
M *ori necesse est me: timori nec malum*
C *ras istud,aut in tertium est mensis diem.*
I *amiam inter vmbras luce cassas censeor.*
V *alete,læti viuite:at tu vir potes*
T *e gloriari coniugem nactum optimam,*
E *t vos,parentis optimæ vos filios.*
B *ono animo es: huius polliceri hoc nomine* Ch.
E *go nil verebor,mente ni prorsus caret.*
N *e metue,fient ista,fient.Nam mea* Ad.
V *iua vt fuisti sola,sola mortua*
D *icêre coniux: nec tuo vlla me loco*
S *uum vocabit sponsa Theßalis virum:*
Q *uamuis superbos generis enumeret auos,*
F *ormæ decore quamlibet præfulgeat.*

Sat liberorum eſt, liceat iſtis modò frui
Deos precamur, quando te frui haud licet.
Nec finietur luctus hic ſpatio annuo:
Sed omne in æuum, quod ſupererit dehinc mihi,
Lugebo. Matrem, quæ peperit, odio ac patrem
Habebo, amici quando verbo, non re erant.
Tibi ego ſalutem debeo, quæ pro mea
Anima dediſti, quod homini eſt chariſſimum.
Nón iure, tali quando priuor coniuge,
Dura inter æuum tranſigam ſuſpiria?
Nec cœtus, aut æqualium conuiuia
Pòſt me iuuabunt: nec coronæ floreæ,
Cantus'ue dulces: noſtra nec citharam manus
Dehinc tanget vnquam, nec Libyſſæ ad tibiæ
Sonos canoros animus oblectabitur.
Nam cuncta vitæ tu abſtuliſti gaudia.
Quin & periti dextera artificis tua
In lecto imago ficta collocabitur.
Amplectar illam manibus, illi procidens
Tuum vocabo nomen: vlnis coniugem
Charam tenere non tenens fingam tamen.
Eſt ea voluptas frigida: at moleſtiam
Animi leuabit: vmbra me per ſomnia
" *Vtinam reuerſa oblectet. Etiam lurida*
" *Sub nocte amicos ſuaue vultus cernere,*
" *Quocunq; ſeſe in tempore offerent. Mihi*
Si lingua adeſſet Orphei, & blandum melos
Furuæ canendo pectus vt Proſerpinæ,

Duri

D uri vel Orci flecterem, ac reducerem
T e, promptus irem: centiceps nec me canis,
N ec qui silentes portitor Manes vehit,
P rohiberet, almum viua per me denuò
D onec videres lumen. Illic mortua
N unc præstolare, donec illuc mortuum
M e fata mittent, ac domum ambobus para,
V nà vt habitemus. Nam sepulchro corpora
V no imperabo collocari, & conseri
L ateri latus te propter extensum meum:
N ec ipsa mors me poterit abs te auellere,
Q uæ sola nobis vsq; fida inuenta sis.
M œrore digna est. Itaq; luctus particeps — Ch.
H uius ero, amicum velut amico conuenit.
I psi hæc loquentem filij audistis patrem. — Alc.
N ullam deinceps spondet aliam coniugem
S ibi fore, nec me luce cassam negliget.
N unc aßeuero id, atq; perfectum dabo. — Ad.
C ape pignus horum de mea pueros manu. — Alc.
A ccipio charum pignus è chara manu. — Ad.
H is tu puellis mater esto meo loco. — Alc.
T e morte rapta cogit id necessitas. — Ad.
I ntereo, nati, par fuit cùm viuere. — Al.
Q uæ nam futura est vita mihi superstiti? — Ad.
T e mitigabit temporis longinquitas. — Alc.
Q ui perijt autem, in posterum iam fit nihil
D uc, duc me ad Orcum per Deos tecum simul. — Ad.
I n morte nostra sat superq; cladis [illegible] — Alc.

Ad. S *ors sæua, quali viduor abs te coniuge?*
Alc. A *t at tenebræ iamiam oboriuntur oculis.*
Ad. P *erij profectò, si modò abs te deseror.*
Alc. N *il me putaris iam, velut nusquam forem.*
Ad. A *ttolle vultus, liberos neu deseras.*
Alc. N *on sponte certè, sed valete, liberi.*
Ad. O *culos ad illos tolle, tolle, & aspice.*
Alc. S *um nulla posthac.* Ad. *Quid agis? ita me deseris?*
Alc. V *aleto.* Ad. *Miseris heu pereo miser modis.*
Cho. P *erijt, nec vsquam est vxor Admeti amplius.*
Eum. H *ei mihi misero, perijt mater.*
O` *pater, adijt manes: neq; iam*
D *ulci fruitur lumine solis.*
M *e deseruit, me orbum infelix.*
L *anguidulos cerne oculos, rigidas*
C *erne manus. ô genitrix audi,*
A *udi genitrix, ego te appello:*
T *ua procliuis ad oscula pullus.*
Ad. N *il audientem, nil videntem affare. ego,*
V *osq; ambo, sæua clade perculsi sumus.*
Eum. P *uer, ô genitor, matre orbatus,*
S *olus deseror. ô me miseris*
P *ressum ærumnis, teq; sororem,*
Q *uam premit eadem sors. ô genitor,*
I *nfrugiferos, infrugiferos*
T *halamos nactus es: haud tetigisti*
H *ac cum coniuge claustra senectæ.*
P *rius erepta est. te pereunte*

Geni-

G enitrix, pariter domus euersa est.
A dmete, clades has necesse est perpeti: Chor.
N ec primus es, nec vltimus mortalium
V xore viduatus proba. Atq; id cogita
N os vniuersos esse morti obnoxios.
S cio, nec ista me repentè perculit Ad.
A erumna: pridem præscius malo premor.
S ed efferendæ funus huic parabitur.
A deste, & alternante planctu lugubri
D ate iusta. Diti dicite implacabili
P æana. Sceptris Thessalum quisquis meis
P aret, mulieris huius ergo publicè
L ugere iubeo rasili tonsos coma,
P ulloq; amictu. Quadrijugosq; iungite
C urrus: superbam sonipedum è collo iubam
T undete ferro: tibiæ nusquam sonus
S trepat per vrbem, vel suauiloquæ lyræ
B is luna senos donec orbes impleat.
N am neq; cadauer hoc sepeliam charius
V llum, nec in me paribus officijs, neq;
H onoribus eam prosequi dignis queam,
Q uæ me redemit sola morte vicaria.
O Peliæ mihi nata, vale, Chor.
Q uæ Orci habitas sine sole domos.
A t sciat arbiter hoc Stygius
N igricomans Deus, atq; senex
P ortitor exanimem populum
Q ui vehit, & subigit residens

P uppe ratem celerem,mulier
O ptima longè Acherontis aquas,
O ptima fœmina tranſuchitur
R ate biſcalma
P ieridum tu carmen alumnis
D ecantabere diu:montigena
T e teſtudine ſeptem neruis
R eſonante canent,ac ſine cithara
M emores repetent carmine laudes,
C um redeuntis circulus anni
M enſem Spartæ Carneium iterat,
L unaq; pernox verè benigno
P leno pernitet orbe decora.
I nq; beatis diuitis agri
D ecantabere ſemper Athenis.
T ales mors tua ſufficit hymnos
V atibus.ô reuocare liceret
S i te ſuperas rurſus ad auras
E tenebroſis ſedibus Orci,
E Cocyti fluctibus,alno
E fluminea,quæ vehit vmbras.
T u fœminei gloria ſexus
S ola reperta es,coniugis Orco
Q uæ mutata anima animam eriperes.
T erra leuis tibi ſit ſuper oſſa.
Q uòd ſi tedis vir tuus alijs
C aptus erit,mihi iure inuiſus,
N atiſq; tuis deget,quando

Nec tua mater,nec qui genuit
Te senior pater,abdere vellent
Pro nato sua corpora terra,
Nec seruarint, etsi feris
Candida sparsi tempora canis.
At tu primo in flore iuuentæ
Iuuenis redimens fata mariti
Deseris duras ô mihi talem
Vitæ sociam Dij date sponsam,
Quæ iucundum transigat æuum
Mecum:at vitæ cognita paucis
Est mortalibus ista voluptas.
Ciues Pheræam qui colitis vrbem, an domi est Her.
Admetus? Chor. Intus est Pheretis filius.
At quæ te ad vrbem causa adegit Thessalam,
Hospes Pheræas aduenires vt domos?
Obeo laborem Eurystheo Tirynthio. Her.
Quò tendis?error quis vagabundum trahit? Chor.
Diomedis vt Thracis quadrigas huc agam. Her.
Quî poteris?hospes an vetus forsan tibi est? Chor.
Minimè,nec vnquam Bistonum attigi solum. Her.
Potiare vt illis,ferro oportet cernere. Chor.
Sed nec labores refugere,vt velim,licet. Her.
Cæso redibis Rege vel cæsus cades. Chor.
Discrimen istud non adeo nunc primitus. Her.
Quid promouebis,dominum vbi deuiceris? Chor.
Captos tyranno tradam equos Tirynthio. Her.
Frænare captos alter haud facilis labor. Chor.

Her. An fortè flammas euomunt è naribus?
Chor. Auidis virorum membra laniant dentibus.
Her. Memoras ferarum, non equorum pabulum.
Chor. Præsepe tabo sordidum intuebere.
Her. Quo patre iactat educator se editum?
Chor. Marte, & opulentam frænat armis Thraciam.
Her. Fatis laborem debitum agnosco meis,
Per aspra semper quæ petunt sublimia.
Cum Marte natis optimum fuerat manum
Non contulisse, primitus Lycaone,
Ac deinde Cygno. Tertius porrò hic mihi
Cum domino, equisq; exhauriendus est labor.
Mortalium sed nullus intuebitur
Hostis pauentem dexteram Alcmena satum.
Chor. Atqui ipse dominus huius Admetus soli
Huc tecta liquens dirigit rectà gradum.
Ad. Ioue nate salue, Persei clarum genus.
Her. Admete salue, rector inclyte Thessalûm.
Ad. Vtinam. Beneuolum te mihi certò scio.
Her. Tonsura verò quid sibi hæc vult lugubris?
Ad. Hodie cadauer efferendum est hinc mihi.
Her. Auertat istud fors malum à natis tuis.
Ad. Viuunt creati liberi de me domi.
Her. Maturus annis fortè genitor occidit?
Ad. Et ille superat, atq; mater, Hercules.
Her. An igitur vxor perijt Alcestis tua?
Ad. De vxore nobis sermo sese offert duplex.
Her. Fató ne functam dicis? an superat adhuc?

Obijt,

O bijt,nec obijt:meq; luctu conficit. Ad.
P erplexus es iuxta atq; pridem intelligo. Her.
F ati ne nosti quæ premat necessitas? Ad.
P ollicita mortem nempe pro te occumbere. Her.
S i pepigit istud,quomodo hanc viuam putas? Ad.
L ugendo clades interim ne præueni. Herc.
C ui mors propinqua est,iam perisse illum puto. Ad.
Q ui perijt autem,iure nusquam dixeris.
N on esse,& esse discrepant longissimè. Her.
S ic tibi videtur,Hercules:aliter mihi. Ad.
Q uid ergo luges?quis'nam amicorum óccidit? Her.
M ulier.Mulieris mentio facta est modò. Ad.
A liena vobis,an propinqua sanguine? Her.
A liena quanuis iuncta necessitudine. Ad.
Q uinam ergo vitam finijt domi tuæ? Her.
H ic educata est orba patre mortuo. Ad.
V tinam dolore comperissem liberum. Her.
E xpecto quorsum tendat ista oratio. Ad.
A lterius hospes hospitis domum petam. Her.
B ona verba.facinus istud auertat Deus. Ad.
I ngrata lugenti hospitis præsentia est. Her.
I ngredere tu ædes,mortui sint mortui. Ad.
H ospiti epulari turpe funesta in domo. Her.
D ucam seorsum te hospitum ad cœnacula. Ad.
S ine abire,inibis gratiam à me maximam. Her.
M inimè.Nec alios hospes accedes lares. Ad.
H eus tu,præito,reclude posticum ædium.
I ube atrienses apparare largiter

Hospi-

H ospitibus epulas. Limen autem claudite,
Q uod medium ab aula separat cœnacula.
N on est decorum, luctus vt conuiuio
O bstrepat, & aures hospitum offendat dolor.
Chor. A dmete, quid agis? tanta cùm te calamitas
P remat, recipies hospites? ita desipis?
Ad. A tqui domo illum si expulissem, & mœnibus
H ospitij egentem, an id probares? neutiquam.
M inus hospitalis, non minus miser forem.
A d calamitates illud etiam accederet,
V t hospitum hostis mea vocaretur domus.
N unc hospitem illum habebo rursus optimum,
S iticulosum quando ad Argos venero.
Chor. C ur ergo, amicus siquidem is est, vti tu ais,
H unc esse passus nescium ærumnæ es tuæ?
Ad. S iquidem ille nostrum scisset infortunium,
N unquam subisset atrium domus meæ.
A t facere stultè me ille forsan rebitur,
N ec hæc probabit. Mea sed aula haud hospites
H uc ventitantes scit repellere turpiter.
Chor. O viri hospita liberi
S emper atria, quæ incola
S e dignatus Apollo
E st Phœbus citharæ sciens.
N ec Deum puduit domus
H uius lanigeros greges
C uruis pascere vallibus:
E t per prata virentia

Pasto-

P astoralia carmina
B landa pangere fistula.
Q uin & versiculorum
L yncum turba suauibus
E mollita modis, gregi
I unxit intrepido latus.
A rmentumq; leonum
V enit fului comantum
E x Othry nemoroso.
A d tuæ strepitum lyræ
A pplausit maculosus
P ictorum hinnuleum chorus,
P ernici pede deserens
A bietum alticomum nemus,
D octo carmine concitus.
E rgo tu pecoris domum
F ertilißimam colis
L impidum propter lacum
B æbiæ, arui & iugera:
E t patentibus soli
T erminos conuallibus,
Q ua iubar solis cadens
N ube currus induit,
A d molossos pertinet:
E t freta Aegei maris,
A estuosa & littora
C elsum ad vsq; Pelion.
N unc apertis ædibus

H umidis fletu genis
H oſpitem recipit tamen,
C oniugis modò mortuæ
F lens adhuc funus recens.
N am pudori pronus eſt
C andor ingenuus, neq;
V lla pars ſapientiæ
A beſt, cùm probitas adeſt.
E t mentem bona ſpes habet,
S ucceſſura homini pio
O mnia rectè.

Ad. C iues Pheræi qui hîc adeſtis ſedulò,
F amuli cadauer ritè compoſitum ad rogum
S ublimè portant, ac ſepulchri ad aggerem.
A t vos ſupremam prodeuntem iam viam
D e more defunctam vltimùm alloquamini.

Chor. A tqui ſenili cerno genitorem gradu
H uc ſe ferentem, coniugi & mundum tuæ
P ortare famulos Manibus donaria.

Her. M œroris adſum particeps, fili, tui.
P roba & pudica ſanè es orbus coniuge.
S ed iſta quamuis dura perpeſſu, tamen
F eras neceſſe eſt. Accipe hunc mundum, ac humi
V nà reconde. Honore corpus proſequi
I llius æquum eſt, quæ prior pro te mori
S uſtinuit: ac ne ſobolis orbus degerem
T riſtem ſenectam, & luctuoſam te ſine
P erfecit vna: cæteriſq; fœminis

Tam

T am illuſtre facinus auſa peperit gloriam.
O' ſoſpitatrix filij, quæ mortuos
N os ſuſcitaſti, iam vale. Ac Manes tibi
P lacidos, bonoſq; ſub Acheronte imo precor.
T ales hominibus vtiles tedas reor,
A ut vincla nunquam noſſe coniugalia.
N ec has rogatu noſtro ad inferias ades. **Ad.**
P ræſens amicûm nec mihi in numero es, neq;
H unc induetur illa mundum, aut indiga
R erum tuarum ſepelietur. Tum æquius
D olore fuerat, fata cum me tollerent.
A n qui ſtetiſti tum eminus, quiq; alteram
S enex puellam ſiueris pro te mori,
I llacrymabis funeri huic? Nec mihi pater
V erus fuiſti, nec peperit ea me parens,
F alſò parentem quæ meam ſe dictitat:
S ed ſtirpe ſeruili editum in lucem tua
M e admouit vxor vberi furtim ſuo.
E t tu quis eſſes prodidit periculum.
N am nec patrem te exiſtimo verè meum:
A ut ſi es, pauore nemo te mortalium
S uperat inerti, qui ſupremo in limine
V itæ, ſenecta languidus, nec volueris,
N ec fueris auſus emori pro filio.
S ed has mulierem hanc exteram in ſe ſumere
P artes tuliſtis: quam genitricem, & patrem
S olam vocare iure poſſum æquiſſimo.
A t te facinoris tam decori gloria

I ngens manebat, filium superstitem
S i morte genitor liberauisses tua:
C ùm posset æui reliquus haud longus tibi
R estare cursus. Quod supererat temporis,
M ecum ista viuo viua consenesceret,
T edis nec orbus macerarer luctibus.
A t tu beata vita quicquid parturit
F ructus, tulisti: sceptra qui florentibus
T enueris annis: meq́; regni filium
H æredem habueris, orbus vt ne liberis
V acuam alienis dißipandam linqueres
D omum. Nec illud dixeris, te à filio
P rodi, senectam quòd tuam contempserit,
V t qui reueritus semper vnus maximè
T e sim. Rependis gratiam hanc contrà mihi
C um matre genitor. sed nec alios liberos
D e hinc gignere potes, qui senectutem tuam
A lant, & ornent. Neq; enim humabere hac manu.
E tenim quod ad te pertinet, sum mortuus
I amdudum. At alium si salutis vindicem
S um nactus, atq; intueor eius munere
H oc lumen almum, me illius natum puto,
V icesq; senij huic educandi debeo.
V anè profectò postulant senes mori,
E t de senecta longiore expostulant.
S i mors propinquet, nemo iam cupit mori,
N emo senectam queritur amplius grauem.
Chor. A bsq; his malorum iam sat est. Quiescite.

Nec

Nec tu paternam nate bilem exaspera.
O' nate, probris quem laceßis arrogans? Pher.
Venalium'ne de grege, aut Lydum, aut Phryga,
An Theßalum me Theßalo nescis patre,
Planeq; stirpe generis ingenui satum?
Nimis insolenter contumeliosus es:
Et verba iuuenis in patrem petulantia
Iactas. At isthic haud procax gratis eris.
Dominus familiæ te edidi vt fores meæ:
Deinde educaui, non prior vt extinguerer.
Nec hanc habemus traditam à maioribus
Legem, vt parentes morte seruent liberos.
Nec Graius hic mos. Siue felix, seu miser,
Tibi natus vni es. Cuncta ego officia patris
Tibi cumulatè præstiti: latè imperas
Populis, & agri fusa latè iugera,
Quæ mihi reliquit genitor, hæc linquam tibi.
Qua fraudo te in re? quámue facio iniuriam?
Ne morere pro alio, nec ego pro te. Cernere
Tibi dulce lucem est, dulce patri itidem puta.
Nam reputo mecum, quot manendum secula
Sit inter vmbras, quàm breuibus angustijs
Sint clausa vitæ spatia, sed blandula tamen.
At tu recusas impudenter emori,
Vltraq; fato destinatum terminum
Vxore cesa viuis: ac redarguis
Dein me pauoris, fœmina, timidißime,
Inferior ipse, quæ tuam iuuenis vicem

F ormoſe inſtâ periјt. Atenim callidè
R ationes iniſti, qua perennè viueres,
S i vt quumq; nactus coniugem ſis, ne mori
P ro te recuſet, perſuadere poteris.
D eindipſe timidus impetis conuitijs,
Q ui facere renuant hæc, amicos. heus tace:
T ecumq; reputa, vita ceu dulcis tibi eſt,
D ulcem eſse cunctis. Si ingeras opprobria
H au falſa rurſum, & plura forſan audies.
Ch. I am ſit malorum ſuperiorum acceßio.
S enex, omitte exaſperare filium.
Ad. C um me locuto cuncta prome. veritas
S i audita te vrit, abſtinendum iniuria.
Pher. P ro te fuiſſet grauius erratum mori.
Ad. N il ergo refert iuuenis obeat, an ſenex?
Phe. V na anima oportet, non duabus viuere.
Ad. Q uin viue, ſecla donec anteas Iouis.
Phe. Sic immerentes hem parentes deuoues.
Ad. T e nempe vitæ longioris amor tenet.
Phe. A t pro te opinor hoc cadauer efferunt.
Ad. Q uod te pauoris arguit timidißime.
Phe. P ro me periſſe hanc haud opinor dixeris.
Ad. V tinam aliquando tibi opus opera ſit mea.
Phe. S æpè eſto coniux, efferas vt plurimas.
Ad. T ibi hoc pudendum, qui recuſaris mori.
Phe. S uaue lumen hoc, ſuaue cernere.
Ad. I gnauus animi es, nec viri quicquam tenes.
Phe. N on funus effers lætus, ac ridens ſenis.

Vtcun-

Vtcunq; moriere, moriere inglorius. A
Audire malè post fata non curæ est mihi. P.
O' he, senectus plena vt impudentiæ est. A
Haud impudens hæc, illa sed stolida fuit. Pl.
Abi, atq; humare me cadauer hoc sine. Ac
Abeo. ipse humabis, quippe qui ipse occideris. Ph
At tu propinquis coniugis pœnas dabis.
Posthac Acastum nemo censebit virum,
Germanæ inultam si ferat tacitus necem.
Nunc apage tuq́;, & vxor orbi liberum Ad
Viuente nato: digni vt estis, carpite
Miseram senectam, nec eadem mecum domus
Vos capiet. Ite. Patrium præconio
Siquidem liceret tibi larem interdicere,
Nihil moratus hunc tibi interdicerem.
At nos, ferendum quippe præsens est malum,
Eamus ignem mortuæ supponere.
Fortibus ô miserabilis ausis, Cho.
O' generosa, atq; optima longè
Salue. Sit tibi bonus, ac placidus
Athlantiades, Plutoq́; facilis
Te suscipiat. Si qua bonorum
Illinc præmia, cum Persephone
Vitæ fructus carpe bene actæ.
Plerosq; memini plurimarum gentium, Ser.
Domoq́;, & epulis hic ab Admeto hospites
Olim receptos: hospite isto at nequior
Se in hos penates nullus vnquam contulit.

F uncsta primùm tecta non exhorruit
I ntrare, luctu squalidum cernens herum.
D ein fortuitos apparatus insolens
N on consulebat clade perspecta boni.
S i quid deesset immodestè clamitans
I d flagitabat. Cymbium & manibus capax
T ollens meraco ingurgitat se sanguine
N igræ parentis, vsq; dum affusa vndiq;
C alfecit artus flamma vino exæstuans.
D einde impeditus fronde myrthea comam
A greste latrat: dissonos licet sonos
A udire pariter. Ille securus animi
I n clade nostra cantitat. Nos autem heram
L acrymis profusis flemus optimam. haud tamen
S pectante, fletu commadescimus hospite,
Q uando ita voluntas fert herilis. interim
E go peregrinum hunc excipio dapibus domi
F urem scelestum, & impium sicarium.
E ffertur illa, funeri nec prodij
C omes, manúue nuda planxi pectora,
D ominámue luxu. quæ parens fuerat mihi,
S eruisq; cunctis, quæ mariti mollibus
F rangebat iras vocibus, mille & malis
N os eruebat. Itaq; iure hunc odero,
Q ui tecta subijt in calamitate hospitem.
Her. H eus tu, seuerum cur tuere, ac tetricum?
H aud esse toruo erga hospites vultu decet
S eruum, sed animo excipere læto comiter.

T u domino amicum ſuſcipis ſupercili
S eueritate triſti, & ore turbido,
I ntentus animum cladis in luctum exteræ.
A ccede propius huc, vti ſapientior
R eddare. Noſti lege qua mortalia
N atura genuit? haud opinor. vnde enim
I d noſſe poſſes ſeruus? at de me accipe.
M ori neceſſe eſt omnibus mortalibus.
N ec vllus hominum nouit, an ſit craſtinæ
V iſurus ortum lucis. etenim lubrica
F ortuna cæcas temperat rerum vices,
Q uæ nec doceri, aut arte comprendi queant.
H æc doctus ex me, genium age exhilara. Bibe.
Q uodcunq; vitæ ſinguli afferunt dies,
I d crede noſtrum, ſortis eſſe cætera.
P ræterea hominibus cælitum ſuauißimam
L ongè Dionem cole: benigna etenim dea eſt.
H æc alia omitte, & mihi monenti obtempera;
S iquidem videntur vera, quæ tibi conſulo.
A tq; adeò opinor, exolutus his malis,
C omamq; vinctus flore nobiſcum bibes
I ſtius inanis liber ægritudinis.
N ec dubito, quin ſi proluat ſemel cyphus
I nuerſus hic te, ex vultuoſo & tetrico
E ffinget alium. Quando mortales ſumus,
E x vſu opinor ſapere nos mortalia.
N am tetricorum & triſtium ærumna potius
Q uàm vita, vita me putanda eſt iudice.

Ser. Hæc scimus. Atqui familiæ præsens status
Nihil habet aptum risui, & conuiuijs.
Her. Mulieris obitum ne exteræ supra modum
Defle, familiæ quando salui sunt heri.
Ser. Salui? fugit te quanta clades nos premit.
Her. Nisi fortè dominus me fefellerit tuus.
Ser. Nimis ille, nimis est hospitalis omnibus.
Her. Minimè: nec ad eum funus externum attinet.
Ser. Nimis hoc profectò familiare funus est.
Her. Fors me malorum quippiam celauerit.
Ser. Perge esse lætus, nos heri tangant mala.
Her. Hic sermo luctus exteræ haud exordium est.
Ser. Nec tibi epulanti mœstitudinem afferam.
Her. Iniuriam tuli haud ferendam ab hospite.
Ser. Alieno adisti hanc hospes aulam in tempore.
Nam luctuosa cuncta cernis, rasile
Caput, & amictum lugubrem. Herc. Nũ liberûm
Decessit aliquis, an grauis senio pater?
Ser. Extincta coniux hospes Admeti occidit.
Her. Quid ais? deinde me recepit hospitem?
Ser. Suis pudebat te repellere ab ædibus.
Her. Ô quali es orbus, ô miserrime, coniuge.
Ser. Quæ clade eadem pariter omnes perdidit.
Her. Quin sentiebam id vda cernens lumina,
Tristemq; vultum, rasilemq; verticem.
Tamen exterum illi funus esse credidi:
Ac vi coactus hanc subiui ianuam:
Atq; in statu isto turbido rerum bibi,

Et

E t hoſpitalis hominis aſſedi in domo
C onuiua demens flore vinctus tempora.
S ed culpa, qui non indicaueris, tua eſt,
A erumna tanta cùm familiæ incumberet:
S ed vbi'nam humatur? qua profectus reperiam?
L ariſſæ ad alta nobilis qua mœnia Ser.
R ectà itur, vrbis ante portam protinus
T umulum videbis artifice factum manu.
O` anime, corq́; exercitum moleſtijs, Her.
O ſtende qualem Electryonis filia
A lcmena ſobolem procrearit te Ioui.
S ubtrahere fato fœminam extinctam eſt opus,
S uosq́; rurſus ad penates ducere
A lceſtin, Admeto vt rependam gratiam.
I bo, & nigrantis ſqualido ferrugine
S tolæ tyranno Manium inſidias dabo.
A tq; illum opinor deprehendam ad aggerem
T umuli bibentem victimarum ſanguinem.
Q uòd ſi è latebris clanculum irruens eum
P rendam, & lacertis ſtrinxero circundatis,
V tcunq; latera verſet, eripiet mihi
H unc nemo, donec coniugem Admeti auferam.
S in aucupantem hæc præda me fefellerit,
N ec ad cruoris adſit hauſtus, inferum
R eges adibo, & regna ſolis neſcia,
P oſcamq́;, necnon impetraturum reor,
A lceſtin, vt eam coniugi tradam in manum,
Q ui me recepit hoſpitem, nec reppulit

Quanuis acerbo sauciatus vulnere,
Animo sed alto id me reueritus abdidit.
Quis Theßalûm est in hospites benignior,
Graium'ue? certè sordido non dixerit,
Generosus animi cnm sit, beneficium datum.

Ad. Heu mœstum aditum, tristem aspectum
Vidui tecti. Quò feror? vbi sum?
Quid loquar? aut quid taceam?
Qui peream? ô me misero fato
Genitum. functos morte beatos
Duco. his gratulor. hos amo. cum illis
Degere dehinc libet. haud libet auras
Cernere superas. haud iuuat almæ
Dehinc vestigia figere terræ.
Obside tali despoliatum
Mors me sæuo pignerat Orco.

Ch. Subi, subi tenebras
Tecti: subi. tulisti
Digna lacrymis: tulisti
Calamitatem lugubrem.
Conditos nil lacrymæ
Coniugis manes iuuant.

Ad. Hoc, hoc verbo vulnera renouas.
Quæ magis homini est aspra calamitas,
Quàm spoliari coniuge fida?
Vtinam tedæ, thalamiq; exors
Socia haud vlli tecta habitassem
Lectos vacuos coniuge, & orbam

Sobolis

S obolis vitam duco beatam.
V nam in vitam impendere curas
E st moderati sarcina luctus:
A t languentia pignora morbo, &
D eformati funere thalami
I ntolerandi est cumulus luctus:
P ræsertim, cùm coniugis orbam &
S obolis liceat ducere vitam.
S ors, sors ineluctabilis — Ch.
P remit, nec vllus lacrymis
M odus est. Acerba fers, tamen
P erfer. etenim nec coniuge
T u primus orbus es. alios
M ortalium alia calamitas
D olore sæuo conficit.
L ongi ô luctus, ô amicorum — Ad.
D esideria luce carentum.
C ur vetuisti me præcipitem
T riste sepulchri mittere in antrum,
E t cum coniuge fida pariter
T umuli vnius mole recondi?
A ccepisset geminas pro vna
A nimas Pluto, transq; fretassent
D uo fidißima pectora pariter
S tygias vndas.
M ihi vir quidam sanguine iunctus — Ch.
P uerum amisit lacrymis dignum,
S olam generis spem, moderatè

Tamen

T amem ærumnam hanc pertulit, etsi
O rbus sobolis vertice cano,
E t præcipiti languidus æuo.
Ad. O mutati facies tecti.
Q uînam ingrediar, quînam habitabo
V ersis fatis? hei mihi quantum
D istat ab illa domus hæc, olim
Q uam Peliacæ lumine tedæ,
E t festis vlulatam hymenæis
I ngrediebar dexteræ inhærens
C haræ coniugis, ac multisono
C onuiuarum strepitu à tergo,
Q ui beatos dicerent
M eq́;, & illam mortuam.
Q uippe vtrosq; nobiles,
E t vtrinq; ex optimis
E ditos maioribus
C oniugali vinculo
C opulatos. At modò
N uptialis carminis
L uctus occupat locum:
P roq́; candidis peplis
P ulla vestis ad toros
M e reducit cœlibes.
Ch. M ali inexperto tibi fortunæ
D olor hic cursum rupit amicæ:
A t seruasti vitam animamq́;:
M ortua coniux liquit amantem:

Quæ

Quæ noua mentem turbat imago?
Multos coniuge mors orbauit,
Soluens socij fœdera lecti.
Etsi aliter alijs visum, amici, coniugis Ad.
Feliciorem duco, quàm sortem meam:
Erepta nanq; plurimis molestijs,
Cum laude summa triste nil dehinc sentiet.
At ego, perisse quem fuerat æquum, meo
Fato superstes vitam agam illætabilem:
Quod adeò iam nunc sentio. Nam quî domum
Subire potero hanc? quem alloquar? cuius fruar
Sermone? mentem quo domi oblectem? gradum
Quò vertam? vbiq; solitudo in ædibus
Mœrore mentem conficit, cùm coniugis
Vacuum cubile cerno, cùm vacuam throni
Sedem relictam, & squalidum situ solum.
Circaq; genua procidentes liberi
Deflent parentem lacrymantes. serui hera
Sese queruntur destitutos optima.
Atq; is domi rerum est status mihi. At foris
Me Thessalorum nuptiæ, me fœminis
Cœtus frequentes enecabunt, different
Dolore miserum vxoris æquales meæ:
Quas quo intuebor ore? Tum si quis malè
Animatus in me est, soluet ora talibus:
En quem cupido fœda vitæ detinet,
Metusq; mortis, qui redemit coniugis
Se morte ab Orco ignauus: ac vir postea

Sibi

S *ibi videtur.* Tum *parentes proprios*
I *nfensus odit, ipse non ausus mori.*
H *ic rumor inter improbos me differet.*
E *cquem ergo vita mihi voluptatem feret,*
Q *uem fama lacerat, & calamitas obruit?*
Ch. E *go ignota profano*
P *er compendia vulgo*
M *usarum comes iui:*
E *t sermonibus aurem*
D *octis applicui meam*
N *on raro.* At *remedij genus*
N *ondum vllum reperi, cui*
C *edat dura necessitas.*
H *anc contra medicamina*
D *octi nec dedit* Orphei
T *hressis in tabulis manus:*
N *ec cum Asclepiadis pater*
P *hœbus pharmaca proderet,*
V *t mortalibus ægris*
M *orbo membra leuarent,*
H *anc aduersus opem tulit.*
S *olas huius ad aras*
N *on est ire* De*æ, neq;*
A *d simulacra, nec vlla*
E *st placabilis hostia.*
O' *diua, ô, violentior*
A *d me ne solito veni.*
N *am tu cōsilijs comes*

Quic-

Q uicquid Iuppiter annuit,
C ertum ducis ad exitum:
T u dextra facili domas
D uri robora ferri.
N ec faſtum tibi mentis
I nfrænem cohibet pudor.
E t dextræ infragili ſuæ
V inclo te implicuit Dea.
P erfer. Nam neq; fato
F unctos æthereas trahes
F lendo rurſus ad auras.
M ors etiam notha pignora
D iuum falce metit ſua,
D um nobiſcum erat omnibus
C hara, & mortua chara erit.
T u lecti tibi comparem
S upra omnes generoſam es
S ortitus. Neq; coniugis
B uſtum vllus numeret tuæ
I nter funereas ſpecus,
A ggere quæ tumuli premunt
V ita functa cadauera.
D iuinis ſed honoribus
A equet religio hoſpitum
M anes. Atq; aliquis via
F lectens dixerit olim:
H æc moriendo viri ſui
V itam ſponte redemit.

Nunc

N unc auget numerum Deûm.
S alue, ô sancta. ope sospita
N os præsens. Ita votis
I llam, atq; omnibus bonis
L ongum posteritas colet.
S ed visa fallunt me, nisi Alcmena satus
A dmete ad ædes dirigit greßum tuas.
Her. A dmete amicos liberè eloqui decet,
N ec in recessu pectoris silentio
A bdere, quod ægre est. amici haberes me vt loco,
D ignus videbar, clade cùm in tua afforem:
A t tu propinquo coniugis iam funere
N on indicato me recepisti hospitem,
C eu cura premeret te doloris exteri.
A t ego coronis tempora euinctus deis
L ibaui apud te in lugubri lætus domo.
I rascor equidem, irascor hac iniuria
A ffectus abs te, sed tuis iam luctibus
A cerbitatis nolo quicquam apponere.
C ausamq;, cur huc sum reuersus, denuò
N arrabo. mulierem interim hanc serua mihi,
D um Rege cæso Bistonum huc redux agam
T hraces quadrijugos. Sin quod absit accidat,
(N am me vt reducant sospitem precor Deos)
H anc dono, dicoq; familiæ ancillam tuæ,
Q uæ parta nobis est labore maximo.
P roposita nanq; publico in certamine
S udore digna deprehendi præmia,

V nde hanc reporto victor. è certamine
L euiore munus erant equi victoribus.
M aiora sed qui vicerant, vt cæstibus,
L ucta'ue fortes dona referebant boum
A rmenta. post hæc vltimo fœmina loco.
C umq; incidissem fortè, turpe sum ratus
C um laude pariter præmium contemnere.
S ed vt antè dixi, fœminam curæ tuæ
C ommendo, quam non prædo per vim sustuli,
S ed comparatam maximis laboribus
A dduco. Fors factum ipse pòst laudaueris.
Q uòd clam te habuerim calamitatem coniugis, Ad
N e interpretere contumeliæ, Hercules,
I d ergo factum, aut quòd sinistrè sentiam
D e te. Dolori sed dolorem adieceras,
A lterius ædes si subisses hospitis.
N am flere clades sat mihi fuerat meas.
S ed hanc puellam, si pote, obsecro iube
A sseruet alius Thessalûm, quem non pari
S ors calamitate perculit. Multi hospites
T ibi sunt Pheræi. Memoriam cladis meæ
R enouare omitte. non potero siccis domi
O culis tueri hanc. vulneri vulnus nouum
N e appone: satis est cladium, quod nunc premit.
Q ua parte poterit ædium seruarier
C astè puella? vestis adolescentulam,
C ultusq; loquitur. an virûm in commercio?
Q ui poterit inter assiduo iuuenes agens

C astam tueri se? nec in promptu Hercules
R egere iuuentam est: ac mihi cura est tui.
F unctæ'ne fato coniugis thalamo hanc alam?
E t qui in cubili collocabo hanc illius?
O ffensionem hic metuo duplicem, & ciuium
N e criminetur quispiam me, & optimè
D e me merentis proditorem coniugis
D icat puellæ alterius amplexu frui.
S ponsamq; vereor mortuam, cuius mihi
E sse sacrosanctam memoriam meritò decet.
M e multa circunspicere par. O' fœmina
Q uæcunq; tandem es, es profectò Alcestidi
M odo, & statura corporis simillima.
M e miserum. ab oculis per Deos procul meis
A page mulierem hanc, ne'ue perdas perditum.
N anq; intueri coniugem videor meam,
C um intueor istam. pectus horror obsidet,
F ontes ab oculis lacrymarum profluunt.
N unc calamitatis huius, heu miser, miser,
A cerbitatem luctuosam sentio.
Ch. L audare sortem non equidem possum tuam.
T amen ferendum, quisquis es, quod dant Dei.
Her. S i mihi potestas esset hæc diuinitus
C oncessa, ab vmbris coniugem vt reducerem,
E amq; possem tibi referre gratiam.
Ad. S cio referres promptus. at cuinam hoc datum?
N ec luce cassis luce pòst frui licet.
Her. P erfer modestè, ne'ue te afflictes nimis.

Lenire

L enire verbis facile, quod durum est pati. Ad.
Q uid promouebis, perpetim si lugeas? Her.
S cio. dolendi sed voluptas me huc rapit. Ad.
E xtinctam amare lacrymandi occasio est. Her.
E tiam miserius quàm loquor me perdidit. Ad.
V xore es orbus optima. quis id neget? Her.
N ullo vt fruatur pectus hoc pòst gaudio. Ad.
T empus leuabit, quod recens nunc est malum. Her.
T empus profectò, si mori tempus vocas. Ad.
T e mitigabit vxor, ac tedæ nouæ. Her.
A u, quid ais? ex te haud istud expectaueram. Ad.
E xpers iugalis exiges vitam tori? Her.
N ulla accubabit mulier vnquam huic pectori. Ad.
P rodesse reris posse te sic mortuæ? Her.
V bi, vbi sit, illam honore semper prosequar. Ad.
H æc laudo sanè, laudo. sed stultè facis. Her.
S ponsum nec vlla me vocabit fœmina. Ad.
Q uin coniugem erga laudo nimirum fidem. Her.
S i negligam etiam mortuam, peream malè. Ad.
N unc recipe tecto hanc stirpe nobili satam. Her.
P er qui creauit te Iouem istud deprecor. Ad.
H oc si recusas, perperam tibi consulis. Her.
H oc ni recuso, macerabor luctibus. Ad.
O bsequere, & huius non pigebit gratiæ. Her.
V tinam haud tulisses præmium hoc certaminis. Ad.
E t mecum es huius particeps victoriæ. Her.
P robè es locutus, sed recedat fœmina. Ad.
S iquidem est necesse: at num necesse sit, vide. Her.

Ad. N ecesse: nisi ob id fortè tu succenseas.
Her. N on temerè id à te tantoperè contenderem.
Ad. A ge, vince: quanuis grata minimè postules.
Her. Factum probabis postea: pare modò.
Ad. S iquidem hanc subire tecta oportet, ducite.
Herc. S eruis mulierem hanc neutiquam commisero.
Ad. Q uin ipse in ædes ducito illam si lubet.
Her. T ibi profectò mulierem tradam in manum.
Ad. E go haud tetigero. tecta subeunti patent.
Her. T uæ stat vni dexteræ hanc concredere.
Ad. C oactus istud, atq; nolens perpetro.
Her. P rotende promptus dexteram, tange hospitam.
Ad. P rotendo, veluti Gorgonis sectum ad caput.
Her. T enes'ne? Ad. sanè teneo. Her. serua iam, & Ioue
N atum fatebere generosum olim hospitem.
I psam intuere, similis vxori an tuæ
S it, ac beatus luctum iam desine.
Ad. O' Dij boni ô miraculum inopinum, ac nouum,
O culis profectò coniugem intueor meam:
A ut me deorum quispiam ludibrio
R ecreat, inani corda lactans gaudio.
Her. N on ita: sed ipsam coniugem cernis tuam.
Ad. N e larua ab vmbris missa sit, circunspice.
Her. C aue esse credas hospitem tuum Magum.
Ad. S ed quam sepelij, coniugem intueor meam?
Her. S ic. At fidem tu, & iure forti non habes.
Ad. T ango, alloquorq; coniugem vt viuam meam?
Her. A lloquere. votis quicquid optabas habes.

O' cor-

Ò corpus,ocule ô coniugis charißimæ, Ad.
Spem præter habeo te,videre postea
Quã non putarã posse me? Her. Ne dubita:habes.
Modò ne Deorum quispiam inuideat tibi.
Ò clara soboles maximi Iouis,vtinam Ad.
Beatus æuum transigas,ac sospitem
Te seruet idem,qui creauit,Iuppiter.
Nam me iacentem solus erexti. è Styge
Quonam reduxti ad lumen hanc rursus modò?
Depræliatus cum tyranno Manium. Her.
Vbi nactus illum prælio congreßus es? Ad.
Propter sepulcri dexteram inieci aggerem. Her.
Quid muta tandem perseuerat fœmina? Ad.
Nondum tibi fas eius alloquio frui, Her.
Dijs antequàm sese expiarit Manibus,
Terrisq; lucem tertia ostendet dies.
Duc coniugem intrò iam tuam,ac in posterum
Admete,iusti cultor,atq; in hospites
Pius esse persta. Vale. Ego Stheneli filio
Abeo imperatum mihi laborem vt exequar.
Mane,ac penates,& dapes adi sacras. Ad.
Id fiet aliàs. nunc celeritate est opus. Her.
Dij rem secundent,teq; reddant sospitem. Ad.
Edico cunctis ciuibus regni mei,
Ob res secundas vt choris indulgeant.
Et victimarum sanguine aras imbuant.
Mutata vitæ in melius est facies modò.
Felicitatem nec tego ingratus meam.

Chor. F ortuna vices lubrica versat
V arias docilis sumere formas.
I nopina Dei plurima peragunt.
N on succedunt quæ fore speras:
Q uæ fore nemo posse putaret,
S æpe expediunt numina. Qualem
H æc sortita est fabula finem.

FINIS.

IEPHTHES SIVE VOTVM TRAGOEDIA,

AVTHORE GEORgio Buchanano Scoto.

AD ILLVSTRISSIMVM VIRVM CAROLVM COSſæum Franciæ Mareſcalum, ac apud Taurinos Regis Francorum præfectum, in Iephthen Tragœdiam Præfatio.

ABſurdum fortaſſe rem facere quibuſdam videbor, qui ad te hominem ab ineunte ætate militaribus imbutum ſtudijs, & inter arma tubasquè ſemper verſatum, munuſculum hoc literarium mittam. Sed hi ferè hoc abſurdum exiſtimaturi ſunt, qui haud harum rerum inter ſe cõſenſionẽ non ſatis animaduertunt, aut tuum ingenium parum habent perſpectum. Neque enim inter rei militaris, & literarum ſtudium ea eſt, quam plerique falsò putant, diſcordia: ſed ſumma potius concordia, & occulta quædam naturæ cõſpiratio. Quanquam enim ſuperioribus aliquot ſeculis ſiue homi-

hominũ inertia, siue falsa quadam persuasione diuisæ fuerunt hæ professiones, nunquam tamen peruersa imperitorum opinio tãtum potuit, vt ipsæ inter se veterem illam, & naturalem, vt ita loquar, cognationem obliuiscerentur. Omnes enim omnium ætatum Imperatores, qui res præclaras gesserunt, aut ipsi doctissimi fuerũt, aut viros doctrina illustres summo amore prosecuti sunt. Neque profectò fieri potest, vt magnus & excelsus animus, qui neglectis rebus caducis, æternitatis memoriam ante oculos habet propositã, non etiam memoriæ & antiquitatis custodes literas amet. Neque alij ferè sunt, qui literas oderũt, & contẽnunt, quàm qui vita per ignauiam & flagitia turpiter acta, cõscientiam posteritatis reformidant: vt non minus verè quàm eleganter mihi cecinisse videatur Claudianus,

Gaudet enim Virtus testes sibi iungere Musas.

Carmen amat, quisquis carmine digna gerit.

Contrà verò qui omne suum studiũ in

eo posuerũt, vt perfectę virtutis imaginẽ sibi ad imitationẽ proponerent.

—& quæ natura negauit

Visibus humanis, oculis ea pectoris haurirent, quanta eos lætitia affectum iri putemus, si eius, quam tantoperè animo persequuntur, viuum & spirans simulachrum (vt ita dicam) nacti fuerint? Sed & præter hanc mutuam virtutis admirationem, & naturæ quam dixi consensionem, accedit vtilitatis etiam mutuæ quædam species. Nam vt illustrium facinorum author non immeritò eum suspicit, quem virtutis tradendæ magistrum & illustrandæ artificem esse videt, & velut parentem colit, non eum, à quo huius, qua fruimur, lucis breuem vsuram acceperit, sed alteram illam lõgè diuturniorem vitam in posteritatis memoria collocatã speret: ita ille alter libenter amplectitur segetem, & materiam suæ gloriæ sibi oblatam:

—qua se quoq; poßit
Tollere humo, victorq; virûm volitare per ora.

Vterq;

Vterq; enim etsi opinione hominum imparem, pari tamen studio ex eodem fundo gloriæ fructum petit. Sed hæc ad omnes communiter pertinent, qui, vt ait Salustius, præclari facinoris, aut artis bonæ famam quærunt. Illa verò tua sunt propria, quòd à primis vsq; adolescentiæ spatijs ea fuisti in patriam charitate, in bello fortitudine, in pace temperantia & æquitate, vt omnibus qui literas colunt, tuarũ virtutũ exemplar edideris, quod posteritati ad imitationem proponere, & possint, & debeant: quod literas Philippi Cossei fratris tui Episcopi Constantiensis patrocinio orbatas, in diuerso vitæ instituto tamen fouendas, ac tuendas susceperis quòd doctissimos homines semper tecum habeas, quibuscum etiã in medio sæuissimi belli ardore Musisq; Mineruam temperes, & Geticum modereris Apolline Martem: quòd filium ita literis instituendum in pueritia cures, vt hnac tam amplam laudis & gloriæ hæreditatem à parente acceptam

ptam non solùm tueri, sed etiam augere posset. Me autem absentem, nec vlla alia re, quàm literarum commendatione tibi cognitum ita complexus es omnibus humanitatis & liberalitatis officijs, vt si quis ingenij mei sit fructus, si qua vigiliarum velut fœtura, ea meritò ad te redire debeat. Quod quidem adeò auidè facit meus hic Iephthes, vt qui antea publicam lucem, & cœtus hominum reformidabat, te patrono fretus prodeat, & in spē nō nullā etiam publici fauoris sese erigat. Quid enim nō illis sibi speret auspicijs, quib. disciplinam militarē ad antiquę seueritatis exemplum videt emēdatam, & vetustam belli gloriam Galliæ restitutā, cùm bellica fortitudine legum & iusticiæ cultum, cum summa omnium rerū licentia summam omnium rerum non modò tuam, sed etiam tuorum omniū continentiam videt coniunctam. His ego causis impulsus, hanc meam lucubratiunculam sub tuo potissimum nomine in manus hominum exire volui.

Tu

Tu verò, vt spero, hoc meũ siue tuorũ in me officiorũ testimonium, siue meæ erga te beneuolentię significationem, quæ tua est humanitas & in literas amor, boni consules. Vale. Lutetiæ Parisiorum, quinto Cal. Aug. M. D. LIIII.

ARGVMENTVM EX *Libro Iudicum sumptum.*

IEphthes Galaddi filius patre defuncto à fratribus domo pulsus est, quòd negarēt æquum esse, vt nothus cum legitimis filijs in hæreditate paterna diuidenda æquaretur. Is cùm ob inopiam collecta manu latrocinio viueret, ac fortitudinis magnũ specimen dedisset, primùm à cognatis, deinde à reliquis Hebræis dux factus est aduersus Ammonitas, qui viginti propè annorum grauissima seruitute eos presserant. Profecturus igitur in expeditionem, vouit, se, si victor reuerteretur, qui primus domo sua egrederetur, eum Deo sacrificaturum. Prima reuertenti occurrit vnica filia: eam Deo immolat.

PERSONAE.

Angelus prologus.
Storge mater. Iphis filia.
Chorus indigenarum puellarum.
Iephthes Imperator.
Symmachus amicus.
Sacerdos. Nuncius.

IEPHTHES,

IEPHTHES SIVE VOTVM, TRAGOEDIA.

ANGELVS PROLOGVS.

M Agni tonantis huc miniſter aliger,
C æelo relicto, mittor Iſaci ad lares,
S olumq; promiſſum Iſaci nepotibus,
S olum regendis deſtinatum gentibus,
S i pacta ſacri intaminata fœderis
S eruaſſet: arma ſed modò quod Ammonia
E xpauit arcto ſeruitutis ſub iugo,
T ulitq; quicquid triſte, crudele, aſperum,
I ratus audet victor, aut victus timet.
V ix docta tandem calamitatibus, Deum
A gnoſcere patrum cœpit & nefarios
M entita cultus numinis ludibria
I nſpecta noſſe, nota floccipendere.
E t ſerò quanuis, ad patrem redijt ſuum.
H umana ſed mens neſcia modum ponere
R ebus, ſecundis intumet ſucceſſibus.
Q uo plura hominibus contulit bonitas Dei,
O ccæcat animos altior ſecuritas,
V anoq; faſtu turgidos ſuperbia
S timulat inanis. Qualis in dominum furit
E qui ferocis contumax proteruitas,
I mperia paulum ſi remiſſa ſentiat:
A c vix lupatis domitus, & calcaribus

Duris

D uris cruentus,redit ad officium,& suo
O btemperat hero:sic populus hic peruicax,
C eruice dura,pronus in peius,flagrum
S i conquieuit paululum, nouos Deos
A sciscit,& se dêdit alijs ritibus,
I gnota sacra sequitur. Atq; adeò parens
B enignus animos turgidos licentia,
B ello,faméue,pestilentiúe aëre
F rangit,rebellem comprimens ferociam.
A t rursus,animi ne cadat fiducia
S erie malorum continenter obruta,
M ittit prophetas,bellicos mittit duces,
Q ui seruitutis liberatos asperæ
V inclis reducant,pristinisq; ritibus
S eruire cogant:arma nunc Ammonia
V t excitauit in rebelles, ac Dei
I ussus relictis,impijs erroribus
S e mancipantes. Sed modum statuens suæ
I ræ,propitius liberatorem dedit:
N on è potentum quempiam numero,grauem
T urba clientum,liberisúe turgidum:
S ed è paternis exulantem sedibus
I ephthen, suisq; fratribus spretum,satum
G enitrice vili:ne superba gens suis
A ßignet armis,quod manu gestum est Dei:
V t sciat & Ammon hactenus se viribus
N on floruisse proprijs,sed vindicem
C ælestis iræ. Porrò, ne Iephthes quoq;

Se me

S e metiatur exitu huius prælij,
E t intumescat insolens rebus bonis,
D amno obruetur protinus domestico:
C edentq́; fracti contumaces spiritus.
E tenim arma in hostes perfidos cum sumeret,
B elli secundus si daretur exitus,
Q uodcunq; primum se obuiam ferret sibi,
P romisit aris se daturum victimam.
H eu quanta moles imminet tibi mali
M iserande! quantis obruere luctibus!
V t te propinqui credulum spes gaudij
F allit! Propago sola, quæ patriam domum
T ibi nata seruat, prima patri se offeret,
V t gratuletur prosperum armorum exitum:
M agnoq́; soluet fœnore, ac iugulo luet
F elicitatis misera præcox gaudium.
A tq; ecce mater tristis egreditur domo,
Q uam somniorum nocte tota terruit
T remendus horror: nataq́; parenti comes,
P ræ se ferentes mentis ægrimoniam
M œrore vultus, gestibus, silentio.

STORGE, mater. IPHIS, filia.

E Heu recenti corda palpitant metu,
Mens horret, hæret vox in ipsis faucibus,
N ec ora verbis peruium præbent iter:
N octurna sic me visa miseram territant,

Et

E t dira turbant inquietam insomnia,
G rauibusq́; curis pectus vrunt anxium.
A t tu nitentis summe dominator poli,
A uerte in hostes luctuosum & funebre
O men, mihiq́; placidus, & gnatæ meæ,
Q uæ sola spes & familiæ solatium
S uperest, senectæ columen vnicum meæ.
Q uin ominare chara mater lætius, Iph.
V anæq́; causas abijce ægritudinis:
E t ista mentis turbidæ ludibria
S ecura sperne, spretaq́; obliuiscere.
V tinam liceret. sed metus veluti recens, Stor.
Q uoties recordor, concutit formidine
M entem, atq; imago somnij tristißimi
O berrat animo: pectus horrificat timor.
I am cuncta paßim blanda strauerat quies,
M utumq́; nox induxerat silentium:
V idi luporum concito cursu gregem
R ictu cruento, spumeo, rabido, vnguibus
S æuum recuruis præcipite ferri impetu
I mbellia, in pecora vidua pastoribus.
T um pauidi ouilis fida custodia canis
L upos abegit: atq; ad infirmum pecus
T repidi timoris exanime adhuc memoria
D enuò reuersus, è sinu timidam meo
A gnam reuulsam dente laniauit truci.
O sol, ô vaga lumina lunæ,
P ictaq́; tacito sidera mundo

E t tu nox mihi conscia curæ
N igris referens somnia pennis,
S i quid natæ miseræ impendet,
S i quem casum fata minantur,
C aput hoc prius in tartara miserum
D etrudite, dum spes ambiguæ
A lternantibus angunt curis
I ncerta suæ pectora cladis.
Iph. C ur miserè animum crucias mater,
L uctuq; tuo cumulas luctum
P ublicum, & acres renouas curas?
O mine læto reducem potius
P ositis questibus excipe patrem.
Q ui nisi vano mens augurio
C redula nimium pectora fallit,
S polijs aderit clarus opimis,
R emq;, & laudem, & decus æternum
G enti referens, patriæq; suæ.
Stor. N on hunc tenorem parca mihi vitæ dedit.
Q uod tempus vnquam lacrymis caruit mihi,
E x quo parentis primùm ab aluo prodij?
P rimùm iuuenta seruitutem patriæ,
T ristesq; vidit hostici agminis minas,
P ecorumq; raptus, sterile sine cultu solum,
C ædes, cruores, vastitatem, incendia,
P rofana sacra mista. Non vnquam mihi
S ecura vitæ fluxit vlla portio
V t trudit vndas vnda, fluctus fluctui

Cedit

C edit ſequenti,pellitur dies die,
S emper premuntur præterita nouis malis:
D olor dolori,luctui eſt luctus comes:
F ratrem,patremq́; perculit belli furor:
C onfecta curis mater inter funera
C ognata ſenuit,perduelles perfidos
A rmis maritus vrget. His maius nefas
T amen veretur animus. Iph. Immodicus timor
F acile ſiniſtris adhibet augurijs fidem.
V tinam ſecundis audiam rumoribus Stor.
V irum reuerſum,ſoſpitemq́; exercitum
S alua familia. Iph. Veniet haud dubiè parens
I ncolumis. Idem bella qui ſuaſit Deus
S aluum reducet laude cumulatum noua.

CHORVS.

I ordanis vitreo gurgite qui rigas
C onualles virides,paſcua diuidens
F œcunda Iſacidûm flumine languidò,
E t nunquam poſita frigoribus coma
F ormoſum Solymæ palmiferæ nemus,
E n vnquam miſeræ candidus afferet
C urarum vacuæ lucifer hunc diem,
C ùm cernam patriam libera liberam,
Q uæ nunc ſeruitij vincula Barbari
I nfelix patitur. Nobilis Iſaci
S anguis degeneris fert domini iugum:
E t quos nec Phariæ rex tumidus plagæ

V rgens falciferis terruit axibus,
N ec trux purpurei sæuities freti
V ndarum refluis obruit æstibus,
N ec deserta Arabum vomeris inscia,
N ec portenta hominum mole cyclopia
F regerunt, timidi mancipium sumus
A mmonis. Grauius flagitium est malo,
S ub turpi domino segne iugum pati.
A t tu summe parens, qui mare turbidum
C omponis, placidi qui maris æquora
C auri nubiferis flatibus excitas,
E t terræ stabilis dura tremoribus
F undamenta quatis, mobilis & poli
S istis præcipitem cum libuit fugam,
C ladibus tandem satiate nostris:
D esine irarum, propiusq; fessis
G entis afflictæ facilis bonusq;
C onsule rebus.
N ostra si pœnas meruit seueras
C ulpa, si quondam tibi separatam
A bijcis sortem, vitijs iniquus
S i pater nostris, minus obsequentes
D eseris natos, & inexpiatá
A nte dilecti populi querelas
D espicis ira:
N ec tibi Syrus, neq; dirus Ammon,
N ec Phari rector tumidus minacis
E xpetat pœnas, neq; sit prophano

In

I n tuis caſtris gladio poteſtas.
I gnis armatus potius triſulci
T u pater dextram iaculis tremendis
V indicis flammæ face contumaces
O bruas vrbes, chaos aut patentis
D euoret terræ miſeros colonos,
A ut ſuperfuſis adoperta tellus
H auriat vndis.
N e feros hoſtis tumeat ſecundis
I nſolens rebus, populusq́; muti
S tipitis cultor, tua qui nefando
P olluit ritu ſacra, ne quod ira
S æuijt in nos tua, vertat Ammon
I n ſuas laudes, carie pereſi
T hure dum placat ſimulachra trunci,
T eq́; veſano neget ore gentem
S emper addictam tibi ſe premente
P oſſe tueri.
A h miſer, quantos tibi riſus iſte
M ox dabit fletus? Breue diluendum eſt
G audium longis lacrymis. citato
A duolat curſu leuis hora. tempus,
V ana ni vatem ſpecies inani
S pe fouet, tempus properat, viciſſim
C ùm grauis victor mala ſeruitutis
S entiet duræ. Neq; enim cruorem
V ſq; ſanctorum patiere inultum,
N ec tuas aras dabis execrandis

P ollui sacris. Vtinam supremæ
T erminus vitæ mihi in hoc supersit,
P atrio donec tibi sacra ritu,
D um tibi gratum memori canamus
P ectore carmen.
S ed ecce celeri nuncius properat gradu.
N i fallit animus, venit ab exercitu.
A gnosco. sic est. scire quid ferat, iuuat.

NVNCIVS, CHORVS.

Saluete veteris Abrahami filiæ,
V ereq; sancti sancta progenies patris.
I sthæc ne Iephthæ est Imperatoris domus?
A n me fefellit error ambiguum viæ?
Chor. E t ista Iephthæ domus, & hæc est filia.
S ed quam reportas spem, refer, si quid vacat.
Nun. N empe istud ipsum missus huc sum, vt nunciem.
F usis, fugatis hostibus, victoria,
R e, laude parta saluus est exercitus.
H æc summa. Chor. Paucis plurima vt cõplexus es:
A udita primùm, an visa fers, edissere.
Nun. V isa, acta, vera, certa, non rumoribus
C ollecta vanis affero: vt qui prælij
P ars ipse fuerim. Chor. Vt gesta res est, expedi.
Nun. V obis lubenter gaudium hoc impartior.
A urora primum luce cum rosea polum
P erfudit, Ammon segnis impatiens moræ,
E quis, virisq;, bellicorum & curruum.

Stre-

S trepitu tremendo latè inundarat ſolum.
I amq; explicata legio peditum per ſuas
S tabat cohortes, ferro & ære ſplendida:
T urmæ curules antè curuis falcibus
I bant minaces: fuderant ſe in cornua
E quites vtrinq;. noſter autem exercitus
C ampi patentis vltimos colles tenens,
N on aſper armis, nec paratu bellico,
S ed corda fœtus numinis fiducia,
I ræq; iuſtæ vindices animos gerens.
I bi noſter inter Imperator agmina
P ræcone miſſo tentat abſq; ſanguine
F inire bellum iure & æquis legibus,
V terq; populus vt vetuſti finibus
C ontentus agri, ab alteris iniuriam
V imq; abſtineret, rapta dominis redderet,
P acemq; bello, & certa dubijs præferat.
C ontrà ſuperbus militum hoſtis copijs,
A rmiſq; fretus, increpat ferociter
P ræconem, acerbis & minis calumniam
A ddit: duello ſe petere puro, & pio
A gros vetuſtos, vnde quondam Ammonidas
E xpulerat armis, viq; proles Iſaci
E greſſa terræ finibus Niloticæ.
Q uos ſi tenere perſtet, atq; iniuriam
B ello tueri præferat, quàm reddere
E repta per vim, vindices ſibi Deos
N on defuturos æqua poſtulantibus

S im partâ per vim iure malit linquere
S olymæa gens, & sponte cedat finibus,
Q uos limes Arnon & Iebocus terminant,
Q ua solitudo cogit agros vltima
I ordanis vsq; ad lentè euntis flumina,
A equis paratos facere pacem legibus,
F actamq́; gentis vtriusq; commodo
S anctè tueri. Hæc præco postquam rettulit,
R enunciare protinus Iephthes iubet,
N ec se, parentes nec suos Ammonio
P opulo dedisse fraude vel vi damna, nec
Q uos repetat agros nunc, fuisse finium
A mmonis vnquam, sæculis quos iam tribus
P ropago Iacobi absq; controuersia
T enuit: nec vlla facta mentio interim est
D e iure dubio vel ioco, vel serio.
N isi fortè Chamos quæ Deus tenuit tuus
T ibi iure cedent: noster autem quos Deus
P ossedit agros, deseret. Non deseret:
S ed vt ante bello victor agros hostibus
A demit, idem iustus arbiter modò
H uius secundos exitus pugnæ dabit,
E tiam secundum ius, & æquum. Vt rettulit
H æc præco, rauci clangor æris æthera
P ulsat, virorum clamor, armorum fragor,
F remitus equorum, curruum stridor boat:
C ælum remugit: fracta tellus axibus
G emit: recussum duplicant montes sonum.

Virtute

V *irtute & aſtu quiſq; pro ſe nititur.*
F *erit, feritur: pellitur, pellit: cruor*
P *ermutat amnes. nocte ſub denſa polum*
P *uluerea nubes occulit. numero ferox*
I *nſtabat Ammon, numinis fiducia*
E *t cauſa noſtris æquat animos iuſtior.*
D *um neutra cedit, vrget acies vtraq;,*
E *cce inter vmbras pulueris, cadentium*
L *amenta gemituſq; inter, atq; hortantium*
V *oces refulſit nube diducta dies,*
E *t vtraſq; turmas redditus cœlo fragor*
I *mpleuit. humilis omnium mentes pauor*
C *onſternat, enſe languido torpent manus,*
G *elidumq; lentos frigus artus alligat.*
I *bi imperator voce noſter maxima,*
A *lacriq; vultu, Te parens rerum ducem,*
T *uumq; ſequimur angelum. Deus, Deus*
I *nimica flammis ſternit illis agmina:*
T *otuſq; turmis fulget æther igneis.*
H *æc vox vtrunq; poſtquam exercitum*
P *eruaſit, amens alter in fugam ruit,*
P *auido nouatis inſtat alter viribus:*
N *ec his ſequendi finis, aut illis fugæ*
F *uit, tenebris donec atra nubilis*
N *obis quietem, illis latebras nox dedit.*
C *ur victor ergo non reducit copias?* Ch.
M *anc, vniuerſi nondum habes belli exitum.* Nunc.
F *orſan refectis hoſtis inſtat viribus.* Cho.

Nunc. S iquidem resument mortui vires nouas.
N anq; omne robur perfidæ gentis Deus
V no coegit demetendum prælio.
E rgo aut perempti corporum cumulis locum,
I n quo steterunt, obtinent, aut lurida
F usi per agros strage pascunt vultures.
E t ne resurgat denuo bellum nouum,
M ultos in annos dux futuri prouidus
P rospexit. Etiam peperit & nepotibus
S eris quietem. Victor arma Ammonium
P er omne nomen celeriter circunferens,
B is dena muris vertit oppida dirutis.
T ectis perustis puberes dedit neci:
V astauit agros. debiles tantùm senes,
P ueri tenelli, & fœminæ imbelles solum
V acuum pererrant, patriæ & casum gemunt.

CHORVS.

O aurei dux luminis
S ol, qui recursu præpete
V ices diurnas temperas,
E t igne flammifer vago
P artiris orbi tempora,
P ost lustra tandem quattuor
I ubar beatum in liberos
F undis nepotes Isaci.
I nauspicatos impetus
H ostis superbi dextera

I ephthæa fregit, spiritus
A mmonis acres contudit,
E t prædo præda factus est.
N ec tela Scythico profuit
P ennata neruos spargere,
R apax nec axis impetus
M inax recuruis falcibus,
N ec vis equorum, aut fortium
D ensæ phalanges militum
P remente texerunt Deo.
I amiam discite perfidi,
I amiam agnoscite. Non lapis,
N on lignum Deus est : neq;
Q uod vel sculpserit artifex
C ælo dextera ferreo,
V el plastes facili manu
F inxit, vultum hominis luto
M entitus madido : Deus
N oster arduus ætheris
A rces incolit igneas,
E t rerum sator, & salus,
M aiestate sua potens,
N ec cerni facilis, neq;
M ortali docilis manu
C ertam ducere imaginem.
V ecordem ille superbiam
R egum frænat, & impia
V ota, & spes nimias malum

I *ustus ducit ad exitum.*
I *lle innoxia pectora*
S *æuis pressa doloribus*
P *ræsenti auxilio leuat:*
E *t de puluere pauperem,*
E *t custodem olidi gregis*
S *ceptra attollit ad aurea,*
P *astorum diademate*
O *rnans tempora regio.*
H *unc vnum dominum, & Deum*
T *erræ dædala machina,*
S *ub quocunq; iacet die*
A *gnoscat, colat, atque amet.*
E *t quam sol oriens nouis*
S *ubiectam radijs ferit,*
E *t quam sub medio die*
I *ncendit propioribus*
F *lammis, quiq; bibit Tagum*
F *uluo gurgite nobilem,*
E *t qui perpetua niue*
D *amnatas habitant plagas.*
E *ia Hebraïdes aureis*
C *omptæ colla monilibus,*
P *erfusa ambrosiæ coma*
S *uaue fragret odoribus.*
E *ia Hebraïdes Indicis*
C *omptæ tempora gemmulis,*
T *erram multicoloribus*

Latè

L atè ſpargite floribus
C eſſant timnula cymbala,
C eſſant nablia, cum lyra
V ictori domino nouum
C armen dicere? tibiæ
C eßat multiforæ ſonus?
Q uis terram pede libero
P laudit? mollibus & choris,
F eſto lætus & ocio
C uras diluit aſperas?
F eſtas victima dux gregis
A ras imbuat: Arrabis
S uaueolentia nubila
I gnis halet odoribus:
E t tu progenies ducis,
M agni ſpes generis cape
C ultus filia ſplendidos,
E t patrem reducem pijs
L æta amplectere brachijs.
I amiam purpureos ſinus.
I phi aßume, retortulum
I am cirrum cohibe. ferit
A ures en fremitus virûm.
I pſe eſt, ipſe parens adeſt.

IEPHTHES.

Regnator orbis vnus, & verus Deus,
S olumq; numen propitium, pollens, potens,
I dem ſeuerus vltor, & clemens pater,

Tuis

T uis tremendus, & seuerus hostibus,
T uis amicis lenis, & salutifer,
I ræ timendæ, sed tamen placabilis,
A more feruens idem, & irritabilis:
N os seruitutis iusta presserunt mala,
M eritasq; pœnas dedimus impij impijs,
Q ui te relicto rege, patrono, Deo,
R erum parente, fonteq; perennis boni,
A d saxa stultas muta fudimus preces,
E t vana surdis vota lignis fecimus,
P udet fateri mentis æternæ capax
H omo, rationis particeps, mentis inopes
T runcos adorat, thura viuus mortuo
P ræbet, suumq; metuit artifex opus.
E rgo relicti, qui reliquimus, sumus.
P œnas subacti dedimus & fracti malis:
C um nunc Idume, nunc Palæstinæ manus,
N unc dirus Ammon, nunc Syrus contaminat
H æreditatem gentis, & sortem tuæ,
M alo eruditi, & hostium ludibrio
T andem coacti, vix reuersi ad te sumus.
A t tu benignus, atq; misericors Deus,
I usti furoris fræna compescis tui.
I ram remittis, & odij obliuisceris:
E t abdicatos filios culpa sua
R estituis iterum misericordia tua.
D efectionis ceu scelestæ sit parum
V eniam dedisse sontibus, cumulas nouis

Etiam

E tiam triumphis, laudibus, victoria.
E xutus armis hostis arcu languidus
A bijt remisso: bellici currus fugam
T otis morantur sparsa campis funera:
V olucresq; pascit, qui superbus vincula
S olymis parabat: contegit strages agros,
C ruorq; tumidas auget vndas barbarus.
E rgo Creator orbis, & magne arbiter,
M emores libenter mente grata gratias
A gimus, habemus: supplicesq; victimis
T uas ad aras patrio litabimus
R itu, canentes te Deum, ac patrum patrem,
Q ui per rubentis gurgites tumidos freti
N ostris dedisti tutum iter maioribus,
C ùm te iubente pigra moles æquoris
P osuit procellas, mobilis stupuit liquor
C ursu coacto, & vitreus crystallino
M uro pependit pontus hinc & hinc, viam
P ræbere iussus. fœderis memor tui,
P lacidus, propitiusq; accipe hæc serui tui,
E xigua quanuis vota, grato pectore
T amen profecta, debitaq; nuper tibi.
Q uod primùm ad ædes sospiti occurret meas,
T uas id aras imbuet grata hostia
S uo cruore, tuis beneficijs licet
P ar nulla possit comparari victima,
A t tu benignè memoris animi munera
I nterpretaris, vt fideliter tua.

Promissa

P romißa soluis, vota sic reddi tibi
F ideliter gaudes, potentiam exerens
E rga rebelles, exerens clementiam
E rga timentes. Vis nec vlla est altera,
C ui terra, cælum pareant, & tartara.

IPHIS, IEPHTHES, SYMMACHVS, CHORVS.

Prodeo parentis reducis vt læta, ac lubens
C onspicio vultus. O mihi secundum Deum.
G enitor verende, sine frui amplexu tuo.
C ur genitor à me torua vertis lumina?
Ieph. M e miserum. Iph. In hostes omen hoc vertat Deus.
Ieph. V tinam, sed in nos recidit. Iph. Heu quid audio?
Ieph. M iseræ parentem filiæ miserrimum.
Iph. H ei mihi tremisco: saluus est exercitus?
Ieph. F st saluus. Ip. Et tu victor? Iep. Ita se res habet.
Iph. N ulloq; corpus sauciatus vulnere?
Ieph. S ic est. Iph, Quid ergo de profundo pectore
S ecreta ducis ingemens suspiria?
Ieph. I d scire non est tibi opus in præsentia.
Iph. H ei mihi, quid in te misera peccaui pater?
Ieph. N ihil, sed in te misera peccauit pater.
Iph. I n me profectò quod sciam, erratum est nihil:
N ec si fuißet, id tibi molestiam
A fferre debet. Nam parentum iniurias
A equo necesse est liberi vt animo ferant.
Ieph. S apienter, ac vt te decet, nata, loqueris.
Q uantoq; tu sapientius loqueris, meum

Pectus

Pectus recludis altiore vulnere.
Quodcunq; mentem genitor exercet tuam, Iph.
Omitte. cunctis parta per te ciuibus
Tuo dolore gaudia haud contamines:
Tuaq; amicos sine frui præsentia.
Nobis pariet absentiam hæc præsentia. Ieph.
Belli pericla forte rursum te vocant. Iph.
Discrimen armis grauius imminet domi. Ieph.
Bello periclum grauius esse domi potest? Iph.
Bello salutem reperi, perij domi. Ieph.
Imò & familia salua per te, & patria est. Iph.
Est. gratiamq; debeo hoc nomine Deo. Ieph.
Ac nomine isto semper vtinam debeas. Iph.
Sed vereor ista vt salua persistant diu. Ieph.
Quare secundæ nunc pater cùm maximè Iph.
Res sunt, precari votaq; decet soluere:
Non cum reflauit sortis aura mobilis,
Palpare numen precibus, in re prospera
Obliuiosa sacra negligentia
Deserere. Facilem *quisquis incolumis* Deum
Sibi demereri studuit, vbi res ingruit
Aduersa, nixus conscientiæ bonæ
Fructu rogare numen audet propitium,
Iam sponte, vota nuncupat securius,
Et certiore spe futura concipit.
Iamdudum idipsum facere mecum cogito. Ieph.
Quid te moratur? Ieph. *Hæc relinque filia* Iph.
Curanda nobis. quod puellares decet

A nimos & annos, id tuæ curæ puta.
Iph. N on mihi alienum eſt, quicquid ad patrem attinet.
Ieph. F ateor. ſed interim vt domi rectè omnia
S int, prouide, & morem patri tuo gere.
H uc rurſus ad nos pòſt breui reuertere.
A deſſe oportet te ſacrificio ſtatim.
Iph. F iet, reuertor. Heu miſera, quidnam patri
M utauit animum priſtinum erga liberos?
H oc nemo nuper fuerat indulgentior,
N ec liberorum quiſquam amantior parens:
Q ui nunc ſeuerus, tetricus, triſtis, ferox
V ultu minaci bellicum præ ſe ferens
A dhuc tumultum. quicquid eſt, metuo nimis.
I d aſſequi vnum nequeo, quod propter me ait
S eſe dolere, nullius quæ conſcia
C ulpæ mihi ſim, qua parentem offenderim.
O` fœminarum ſorte vulgus aſpera
P roductum in auras, quas, licet culpa vacent,
R umor malignus dente rodit inuido:
P ro facto habetur quicquid ira finxerit
S erui loquacis, quod maritus ſuſpicax
C ommentus ipſe eſt, maleuola aut vicinia.
Q uid ſuſpicetur genitor, in mea manu
N on eſt. Remedium id arbitror tutiſſimum
I ntaminata conſcientia frui.
Sym. P robè loquuta es digna patre filia
V ictore, caſta digna matre, & patria.
H umana quanuis finxerit malignitas

Crimen

C rimen, repostos perspicit sensus Deus,
I lloq; vincit purus animus iudice.
S peranda ab illo, & expetenda præmia
V itæ peractæ. patris autem iniuria
A equi ac iniqui perferenda est liberis.
P roinde patri morigera domum interim
R euise. Si quid fama diuulgauerit,
H ic aucupabor, persequens vestigia
T ui parentis: mox tibi indicauero.
Q uin hoc amice pergis agere Symmache? Chor.
I d diligenter fiet. Chor. At quantum potes, Sym.
I sto puellam libera trepidam metu:
H oc poscit abs te ius amicitiæ vetus,
Q uæ culta primis vsq; ab incunabilis
F idei tenore semper vno perstitit:
H oc poscit ipsa patria, quæ Iephthæ suam
D ebet salutem. Sym. Quin tace, ac fidei meæ
P ermitte. Chor. At illud callidè vt fiat, vide,
A nimiq; cæcos penitus excutias sinus.
N e metue. nec me poterit ille, nec volet Sym.
C ælare sensus: apta noui tempora.

CHORVS.

I felix, pede fausto,
E t qui pectoris imo
C ernit clausa recessu
I dem testis, & æquus
I udex cœpta secundet.
A t te pessime liuor

A udax nectere fraudes,
E t committere ficto
D ulces crimine amicos,
E t rumore maligno
S anctæ fœdera tedæ
P ræceps soluere, charos
Q ui gaudes sua patres
C ontra pignora cæco
L inguæ armare veneno
I dem testis, & idem
S ecreti arbiter æquus
T e clausam tenebrosi
A ntris abdat auerni,
V nde has nec vaga sedes
V nquam fama reuisat.
O` quantum ille laborum
T ecum detrahet vnà.
Q uàm mortalia diris
C uris pectora soluet.

SYMMACHVS, IEPHTHES.

Q uidnam repentè ductor armis inclite
M utauit oris pristinum statum tui?
Q uæ mœstitudo læta turbat gaudia?
M etus recessit, perduelles perfidi
P œnas luerunt, parta patriæ quies.
C ùm gratuletur ciuitas victoriam
T ibi, tuumq; patria nomen laudibus
I n astra tollat, cantibus festis fremens,

Qui publici author gaudij es, non publicæ
Felicitatis eſſe debes particeps?
O' grata ſortis infimæ ſecuritas. Ieph.
Felice natum ſidere illum exiſtimo,
Procul tumultu qui remotus exigit
Ignotus æuum tuta per ſilentia.
At ego beatum potius illum duxero, Sym.
Cui vera virtus peperit æternum decus:
Quem de tenebris erutum popularibus
Splendore, vulgo & ſeparatum à deſide
Gloria futuris merita ſeclis conſecrat.
At qui ſopori deditus, & ignauiæ eſt,
Et vitam inertem pecudis inſtar tranſigit,
Nil intereſſe opinor, an ſit mortuus,
An morte vitam obſcuriorem duxerit,
Cùm par vtrunq; ſupprimat ſilentium.
Quapropter in te cuncta cùm congeſſerit
Quæcunq; amicum numen homini dare poteſt,
Laudes, honores, rem, decus, victoriam.
Benignitatem agnoſce gratus numinis,
Nec ſordidis ſententijs res ſplendidas
Corrumpe, cùm nil poßit eſſe gratius
Deo, beneficij quàm memor animus dati.
Præclara dictu res honor, victoria, Ieph.
Decus, triumphus, parta bello gloria.
At quæ videntur fronte prima ſuauia,
Eadem intuere propius, & intelliges
Condîta fellis acri amaritudine.

F ortuna nulli ſic refulſit proſpera,
A duerſa vt illam lance non penſet pari.
T riſtia ſecundis, & ſecunda triſtibus
V iciſsitudo acerba ſortis temperat.
P utas beatum me, beatitudinem
F ulgore inani metiens, & plauſibus
V ulgi, miſeriæ quem premunt certiſsimæ?
Sym. Q uin finge ſortem beneuolam ex ſententia
T ibi polliceri cuncta, quid ſupereſt adhuc
Q uod concupiſcas? Spretus, exul, patria
D omo repulſus, inq; ſolitudinem
D etruſus altam, pauperis dominus caſæ,
R epentè veluti ſomnio diues, tamen
F elicitatis arbiter iniquus tuæ
C onquereris. Altam ferre ſi ſortem nequis,
P uſillus animi es. ſin nequis agnoſcere
B enignitatem numinis, digniſsimus
R ebus relictis, priſtinoq; es tugurio.
P er ferrum & ignes regna mortales petunt:
T ibi nec petenti principatus contigit.
S uo cruore plurimi victoriam
R edimunt, ſuorum cæde, damno publico,
Q uam tu incruento marte, ſaluo exercitu
I ncolumis ipſe rettuliſti, patriæ
A uthor ſalutis, hoſtium terror, inopi
D e ſorte diues, liber è ſeruo, modò
I gnobilis, nunc clarus altum vertice
P ulſas olympum gloria, media modò

E plebe,

E plebe, populi principem locum tenes.
A d absolutam nil beatitudinem
D eest parte ab omni, præter animum muneris
T anti capacem, & prosperis rebus parem.
V t video, amice, publicus te error tenet: Ieph.
A t mentis oculis limpidè si cerneres
Q uàm magna magnis sint malis obnoxia,
T antoperè quem nunc laude prosequeris, statum
R erum mearum diceres miserrimum.
N on penè vitio semper id nostro euenit, Sym.
E t inquietæ mentis inconstantia,
N eutram vt feramus lance sortem æquabili.
T ranquillitatem pauperis laudat casæ
D iues, nec alta classico silentia
T urbata, somnos liberos in somnijs,
C uris vigilias. Pauper aurum, purpuram,
S eruos, clientes, apparatus regios,
A edesq; laxas fine nullo laudibus
T ollit, beatos diuites solos putat.
S ed rem suopte expende vtranq; examine:
S ors neutra pura est omnibus molestijs.
I nopes egestas angit, opulentos metus.
D iti est voluptas, pauperi securitas.
A cerba lætis sors vtrinq; miscuit.
S ed illa certè existimanda est optima,
Q uæ multa paucis læta condit tristibus,
D iuina qualem tibi dedit clementia,
C umulatam honore, laude, re, victoria:

Quam abnuere stulti est, perfidi haud agnoscere,
Nescire modicè ferre, vix reor viri.

Ieph. Frustrà mederi pharmacis vulgaribus
Conare nostro vulneri: sanabilis
Haec plaga non est, intimis vitalibus
Insedit, altè in viua penetrans viscera:
Eoq́; luctus est acerbior meus,
Quod culpa damnum, miseria errorem grauat.

Sym. Quin apud amicum quicquid est edissere,
Fidisq́; ne vereare rem credere auribus.

Ieph. Ecquid memoria te subit voti mei?

Sym. Quod nempe saluo es pollicitus exercitu?

Ieph. Rem loqueris ipsam. quod vtinam prudentior
Voto fuissem nuncupando, & cautior.

Sym. Quis hic sit error, comminisci non queo.

Ieph. Qui me meamq́; perditurus est domum.

Sym. Oblata poterit perdere omnes victima?

Ieph. Quae sola generis supererat spes filia.

Sym. Hanc immolabis? quae iubet necessitas?

Ieph. Quòd prima nobis obuia redeuntibus.

Sym. Quod tandem in hac re nata commisit scelus?

Ieph. Promissa certam vota postulant fidem.

Sym. Hic scrupus animum scilicet premit tuum?

Ieph. Premit, nec auelli ante pectori meo
Poterit, nefanda quàm cruentus victima
Miser vbi miseros perditus perdam meos,
Illisq́; iustas, ac mihi poenas luam.
At tu corusci rex vibrator fulminis,

Quem

Quem contremiscunt terra, cælum, tartarus,
Si quando iußis obsequens promptè tuis
Gratum quod esset dixerim'ue aut fecerim,
Audi precantem, & vota dexter adiuua:
Non nunc superbas postulo victorias,
Festosq; plausus, redde rursum prælia:
Crudelis in me victor Ammon irruat,
Et noxiam animam mille plagis exigat.
Heu mutatio subitæ sortis: Chor.
Vt perpetua serie lætum
Nil mortalibus vsq; relictum est:
Aut tu trisulcis diuidens cælum ignibus, Ieph.
In me scelestum parricidam & impium
Molire telum flammeo actum turbine:
Iam nunc nocentem, & si superſit amplius
Vitæ, futurum noxium in dies magis
Detrude viuum sub profunda tartara.
Non transigenda temerè res est tam grauis, Sym.
Turbata cæco dum tumultu mens furit:
Compone te te. cùm quiescet impetus,
Et liber animus sana consilia audiet,
Vnà cum amicis cuncta statues liberè.
Consilia dubijs remedium rebus ferunt. Ieph.
Qui consulit, cum nullus auxilio est locus,
Addit miserijs sponte stulticiam suis.
Remedia semper integra re suppetunt. Sym.
Nempe medicinam cùm modus patitur mali. Ieph.
Si fors initio res videtur ardua, Sym.

N on est quòd animum protinus despondeas.
Q uin consulendum censeo vel eo magis,
Q uod sæpe visum est vni inexplicabile
E xpedijt alius facilè. si cedant benè
C onsulta prauè, te sequetur gloria:
S i malè ceciderint, tu tamen culpa vacas.
A uthore magno desipere penè sapere est.
Q uòd si vndiquaq; claudit omnes exitus
I nuicta vis, aut fatum ineluctabile,
N ec explicare consilia sese queunt,
I dem probabunt quicquid eueniet, quibus
V sus fuisti in consulendo authoribus:
S in ipse reliquis facinus inscijs nouum
P erages, rogatus qui probaturus fuit
E uenta primus arguet: quanquam sciat
R emedia nulla, scisse vult credi tamen.
N e commonentem recta sperne. nam ferè
T emerè patrati pœnitentia est comes.

CHORVS.

Quanquam tristia, quanquam ingrata
R eferam, & luctus luctibus addam,
S tat sententia promere cuncta
O rdine matri, miseræ & gnatæ,
A ut consilio fortè, aut precibus
F atum auertere triste licebit.
S ubit interea communi hominum
S orti impendere lacrymas. primum
Q uid deplorem? miserum an patrem?

Quem

Q uem ſic valida compede vinctum
C onſilij exors detinet error,
V t ſola putet impietate
S e pietatem poßе tueri.
M iſeræ an doleam fata puellæ?
Q uam vernantem primo ætatis
F lore tenellæ ſpes ad opimas
E ductam, non hoſtica bella
P atria capta captam eripiunt:
N on dira lues cœlo immiſſa
P erimet, patrio ſed mactatu
V ictima diras imbuet aras,
E t vice brutæ pecudis iugulo
C alidam ſanguinis euomet vndam,
A rtus ferro trunca tenellos
Q uos nec violet barbarus hoſtis,
N ec montanæ feritas vrſæ
C rudo auderet carpere dente.
V ictore feret patre miſella,
Q uæ nec victore hoſte tuliſſet:
V os hoſtilia paßim campis
S parſa cadauera, ſi quis vita
V enit exutos ſenſus ad artus
G audete, aſpras cernite pœnas
V ictorem de ſeſe exigere.
H æc nimirum eſt addita noſtræ
V itæ ſors, vt triſtia lætis
V icibus ſubeant, tenebræ vt ſoli,

V t veri aspera bruma tepenti.
N ulla est adeò pura voluptas,
Q uam non tetro felle dolores
V itient: leuitas perfida sortis
V ice sæua res hominum miscet.
S ic vbi placidis sternitur vndis
A equor tacito lene sereno,
N igram glomerans turbo procellam
T umidos longè cumulat fluctus:
H inc remeabilis impetus æstus,
I llinc Cauri flabra proterui,
P er freta dubiam spumea puppim
R apiunt, nostræ hæc facies vitæ est
I nter cædes, furta, tumultus,
E t grauiores morte timores,
M ortis si quid læti illuxit
V elut arentes inter stipulas
F lammæ euanida lux fugitiuæ
C eleri velox auolat aura.
D ein perpetuis nexa cathenis
L ongi subeunt agmina luctus.

IEPHTHES, SACERDOS.

O' sol diurnæ lucis author, ô patres,
O' quicquid hominum sceleris immune es procul
A uerte vultus execrandis à sacris,
A ut tu cruorem virginalem innoxium
P otura tellus hisce patulos in specus
S inuq; vasto me vora, dum non nocens

Perire

Perire poſſum: quolibet me obrue loco.
Vel ipſum adire non recuſo tartarum,
Modo parricida tartarum non incolam.
Quid tartarum aio? tartarus mihi eſt domi.
Quo me profuſis mœſta coniux lacrymis
Rogabit ore? nata quo intuebitur
Moritura vultu? colla complectens preces
Quas admouebit voce lamentabili?
Hic vltimorum conſequi luctus ſolet Sac.
Comes malorum cùm medentium manum
Vulnus recuſat, aut peractum cùm ſcelus
Remedia refugit. Tu miſer ſis, an ſecus,
Tua repoſtum eſt in manu. integrum tibi eſt
Natam ſacrifices nec'ne, ſiue vt verius
Dicam, integrum non eſt, niſi ſi quis miſer
Sponte eſſe cupiat. integrum quomodo tibi eſt
Id perpetrare, ſacra quod vetat parens
Natura? pietas cui reluctatur? Deus
Quod abominatur? primum amare liberos
Natura noſtris inſeruit affectibus:
Nec noſtra tantum motus iſte pectora
Percellit, altum quicquid æquor permeat,
Celeri natatu, quicquid alis aëra
Findit, quod vtero cunq; cunctorum parens
Tellus creauit, ſentit affectus ſacros.
Nam patris hanc æterna prouidentia
Cæleſtis animis indidit mortalium
Ad educandos vtilem vim liberos,

E t continendam publicam concordiam
O rbis recentemq; sobolis propaginem
S emper nouandam. quoq; nomen arctius
I mprimeret istud mentibus, dici pater,
E t esse voluit. nec modò exemplo sui,
S ed & ferarum, & alitum atque piscium
P atriæ probauit charitatis vinculum,
N os, quibus vt hominis seruiamus nomini,
P eculiaris debet esse humanitas,
L ongè à ferarum vincimur clementia,
N ec scelere nostras inquinare dexteras
S at est. nefandum facinus ascribere iuuat
C ælo: cruentis victimis confingimus
G audere numen. quod nec Aegyptus Dei
I gnara patrat, nec superstitionibus
A ßyria falsis vna deditißima.
Q uam cæde puras nos manus est æquius
S eruare puris è parentibus satos,
E t pura castè sacra iußos numini
O fferre: nostro non litatur victimis
D eo cruentis, bubulo'ue sanguine,
P olluta nullo corda sed contagio,
E t mens recocta veritate simplice
I lli offerenda & casta conscientia.
C ur ergo leges victimas sacræ imperant?
Ieph. N on quòd bidentis cæde gaudeat Deus,
Sac. F amem'ue cæsi carnibus vituli expleat,
S ed audientes eße nos monitis iubet.

Non

N on nuncupata vota oportet reddere. Ieph.
S ed nuncnpare iusta tantum lex iubet. Sac.
I stud fuisset rectius ab exordio Ieph.
I d polliceri, quod probant ritus patrum.
N unc re peracta quod semel votum est Deo,
L ex missa cælo nos iubet dependere.
M actare natos quæ parentes lex iubet? Sac.
Q uæ vota iussit nuncupata reddere. Ieph.
F as' ne est vouere, quod nefas est reddere? Sac.
Q uinimo summum est, vota non soluere, nefas. Ieph.
Q uid si cremare iura vouisses patrum? Sac.
N emo ista sanus vota nuncupauerit. eph.
C ur? nónne sacris quod repugnent legibus? Sac.
S ic est. Sac. Quid ergo qui trucidat liberos? Ieph.
N on tam quid agitur interest, quàm cur agas. Ieph.
P arere iussis tibi videtur numinis? Sac.
M actare natum iussit Abramum Deus. Ieph.
Q ui iussit, idem quoq; vetuit occidere. Sac.
C ur ergo iussit? Sac. Vt probaretur fides Ieph.
S eclis futuris. Ieph. Cur vetuit? Sac. Ostendere
V el hinc volebat, victima obedientiam
M agis placere. Ieph. Nempe sacro numini
P arére oportet. Sac. Scilicet. Ieph. Iubet Deus
V ouere? Sac. Sanè. Iep. Et vota solui postulat?
S ic est. Ieph. Morantes increpat, & à perfidis Sac.
P œnas reposcit? Sac. Nihil habes hîc quo tuum
P ossis tueri facinus. infandum scelus
Q ui perpetrare spondet, vltro affectibus

Stultis

S tultis suisq; paret ille insomnijs.
P roinde voti quicquid istud est, Deum
C rudelitati desine ascribere tuæ:
N ec qui scelestos odit & nefarios
R itus sacratis execratur legibus,
S celere quod odit posse placari putes.
D iuina vox est vna, simplex veritas,
S ibiq; constans: quod semel iußit, ratum,
F ixumq; perstat tramite immuatbili:
N ec ad sinistram, dexteramúe paululum
D eflectere licet. intueri vnum hunc scopum
V erum est, ab vna lege consilia suæ
V itæ capeßere, quando ceu facem Deus
H anc esse iußit, quæ per incertas vias
E rrore cæco regeret instabiles gradus.
A b hac lucerna cùm procul te sentias
F lexisse temerè, nunc priusquam longius
A bducat error, in viam rursus redi.
S i stulta vota credis infandis sacris
P osse expiari, falleris. crudelitas
I sta cumulabit. non scelus tollet tuum:
N ec falsa species decipiat animum. Deus
V t ritè sacris gaudet oblatis, ita
N efanda vota respuit. nec abstulit
I mpunè, quanuis concitus studio pio,
A dmouit ignem qui profanum altaribus.
I gitur amica monita ne sperne, & Deum
P lacare dum vis, concitare desine,

Non

Non instituto qui coli gaudet tuo,
Sed sibi probatis lege, ritu, moribus.
Hos qui videntur sapere sæpe plurimum, Ieph.
Vulgusq́; supra se imperitum venditant,
Plerunq; veræ comperi prudentiæ
Minimum tenere. nemo negligentius
Ritus vetustos seruat, & mysteria
Facit minoris. vulgus indocile, ac rude
Voti tenax est, nescium fraudis, ratum
Quod pollicetur numini semel, putat:
Vt nil sit aliud sapere iam, me iudice,
Quàm scire velum noxiæ prætendere,
Fucumq́; factis peßimis inducere.
Quin potius illud cogitare erat æquius,
Culpa carere, quàm videri innoxios,
Aut fraudulentæ cautionis tegmine
Velare mentis improbæ versutias.
Pietatis ergo quisquis æmulos volet
Suos haberi liberos, ne litteris
Hos erudire studeat æquo impensius.
Nam litterarum quo quis est peritior,
Huic est sacrorum cura negligentior.
At rursus audi si vacat, vir optime, Sac.
Quàm cæca fallat credulum ignorantia.
Errore vulgi qui tuetur se, nihil
Opinor ideò peccat excusatius.
Nec istud vnquam moribus regnum malis
Permittat ille maximus rerum parens,

V t recta plebis improbæ consensio
I n praua vertat, è bono vt faciat malum.
N ec si tyrannis blandiens palpatio
P eiora laudet, recta mutans nomina,
E fficiet vt quæ visa multitudini
H onesta sunt, honesta fiant protinus.
V na est honesti forma simplex, quam neq;
V el vis tyranni, vel potentum authoritas
A dulterare poterit, aut corrumpere.
N unc quo quis est è plebe ferme indoctior,
A uthoritatem aßumit arrogantius
D iiudicandi in rebus obscurißimis:
E t pertinaci, quòd ferè ignorantiæ est,
A nimo tuetur dogma susceptum semel.
N ec interim æquo expendit examine mala,
A n recta sint, quæ pertinaciter tenet.
S ed cum inter omnes maximè cæcutiat,
C æcus videntes cæcitatis arguit.
V t cui perusta febre feruent viscera,
A mara cuncta credit, vnumq; autumat
S e sapere, cum desipiat vnus maximè:
S ic vos tenebris pectus atris nubili
I is imperare quæritis, quibus æquum erat
P arêre: quorum oportuit sententiam
S equi, esse comites cogitis, & impingere
I n saxa firmam sponte pellentes ratem.
R eligio vera est, veraq; pietas, Deum
N on instituto colere, quod commentus est

T ibi ipse, sacris victimas non quaslibet
M actare, sed quas missa legum cælitus
D ecreta poscunt, & patrum mores probant.
Q uodcunq; gestum est mente syncera, Deo — Ieph.
G ratum est, boniq; dona semper consulit,
Q uæcunq; corde sunt profecta simplice.
N ec numen aurum, sed animum dantis probat.
S i recta vitiat mentis improbitas malæ, — Sac.
N on ideo curua stultus animus corrigit.
N am quæ vocatis recta, simplicia, proba
S unt vanitatis plena dementissimæ.
N isi esse possit fortè quicquam vanius,
Q uàm ad veritatis lumen oculos claudere.
D ein cæcitatem lapsus in spontaneam
T itulis honestis in scelere laudem petis,
R erumq; tollis omnium discrimina,
D um iniqua iusta, fœda honesta mobilis
P endere vulgi statuis ex sententia.
Q uòd si potestas tanta sit sententijs
S tultorum, vt æqua iniqua faciant protinus,
V t sint profana sacra, ius iniuria:
C ur non & illud arbitremur posse eos,
I gnes in vndas, vndam in ignes vertere,
M utare lignis saxa, vitam mortuis
R euocare, motus temporum sistant citos,
E t sempiternas transferant rerum vices.
Q uòd si arbitraris hæc supra mortalium
V ires, & vni conditori obnoxia,

Quas ille leges prodidit semel puta
Aeq; perennes, ac ratas, aut amplius,
Nec vllum in illas esse ius mortalibus.
Nec qui supremus imminet mundo dies,
Edicta rumpet illius. cælum, & solum,
Et aëra, & aquas soluet ignis vltimus:
De lege verò quæ data est diuinitus,
Non carpet apicem temporis longinquitas.
Ieph. Vos ista per me si libet sectamini,
Quos iuuat haberi antistites prudentiæ:
Ego veritatem malo stultam, & simplicem,
Quàm splendidam fuco impiam sapientiam.

CHORVS.

O' Isacidas matrona inter
Rarum exemplum sortis amicæ
Quàm subito te fortuna atrox
Exitio submersit, & illum
Propè tangentem sidera fastum
Obruit, atræ & more procellæ
Luctu gaudia vertit acerbo.
Heu nunquam homini sat compertum
Quid petat, aut quid vitet in horas.
Quis tibi nuper non inuidit
Dux fortißime? cui propè supra
Votum acciderant prospera cuncta:
Clari generis splendor, casti
Thalami, soboles digna parente,
Partaq; valida gloria dextra.

Qui

Q ui nunc ſubitæ mole ruinæ
O brutus ipſis es miſerandus
H oſtibus, ac tua vota retractans
I mples miſeris aſtra querelis.
N empe erroris nebula, & tetris
I gnorantia ſepta tenebris
S ic humanas ſepelit mentes.
N ec perſpicuis animi quiſquam
O culis radios cernere potis eſt
V eri ſimplicis, aut virtutis
N udæ rectum inſiſtere callem.
S ed veluti ſub luce maligna
P er ſecretos nemorum anfractus
L ubricus error mille viarum
D ubio occurſu ludit euntes,
I nter varios ſemita flexus
N ulla placet, neq; diſplicet vlla:
S ic inter homines præter propter
D ubia incerti mente vagamur.
H ic venalem funere laurum
O cij impatiens dum ſibi quærit,
L uctu alieno dura per arma
R edimit vanæ murmura famæ.
C aptatores alius captans
D ulci ſteriles pignore lectos
M ulta penſat plebe clientum.
A tq; intenta fraude viciſſim
C oruos ludere gaudet hiantes

C unarum alter murmura blanda
T enero & balbas ore querelas
N on mutauerit opibus Crœsi,
A ut quas diuite lucidus vnda
R utilas Hermus voluit arenas.
V erùm nemo tam sapienter
V itam instituit, consilium vt non
D amnet decies ipse suum vna
F orsitan hora.
A tque en prodit squalida luctu
M iseram comitans nata parentem.
Q uàm dißimiles pro dolor illis
Q uæ conspicuæ nuper cunctis
L ætæq; noui laude triumphi
P enè attigerant vertice olympum:
N uper ad inuidiam vsq; beatæ,
N unc exemplum nobile sortis
V ariæ. sic Deus humana rotat,
I nstar volucris pulueris acti
T urbine celeri mobilis auræ:
A ut hybernæ more procellæ,
Q uæ violenti flamine Cauri
O bruit altos grandine montes.
M ox vbi roseo fulsit ab ortu
F ax perspicui pura diei,
L atè albentes fusa per agros
V ix conspecto sole liquescit.

STOR-

STORGE, IEPHTHES, IPHIS.

O' spes inanes: festa nuptialia
T ibi parabam nata, lucem cernere
I llam expetebam, sorte cùm te prospera
A uctam viderem liberis, & coniuge
C laro beatam: te senectutis meæ
F ore pollicebar columen ac solatium.
D e te augurabar falsa frustra insomnia.
N unc me insolenti sæuiens ludibrio,
S ortis furentis impotens immanitas,
F elicitatis de supremo culmine
D eiecit, vno cuncta vertens impetu.
O ter beatos, liberis quos hosticus
O rbauit ensis, pestilens aut aëris
L ues, famesúe, scelere quorum lacrymæ
C arent, doloremq; imputare alijs queunt.
A t hîc in vno scelere sexcenta scelera
F ortuna miscet, liberorum carnifex
P arens, scelesta sacra, ritu barbaro
A ræ cruentæ victimis nefarijs.
S i sancta sanctè sacra tantum numini
C redis probari, tolle morem barbarum:
C rudelitate sin propitius fit Deus,
E t me trucida victimam cum filia.
A cerbitatis plus satis complectitur — Ieph.
S ors nostra per se, nihil vt ac cedat mali:
Q uamobrem omitte meq; teq; incendere

N il profuturis luctui conuicijs.
N am sæua quanuis sit calamitas omnium,
S ors nostra multo cæteris est sæuior.
C oniuncta vestris innocentia est malis,
E t labe sceleris miseria infelix caret.
E go nec scelestus esse queo, ni sim miser.
N ec calamitosus sceleris expers degere:
S olusq; cogor facere facinus, & pati.
Stor. N empe ipse te te sponte cogis, & volens.
Ieph. V tinam ista nostri vota sint arbitrij,
P romissa nec sit abnegare nefarium.
Stor. S celesta vota grata non sunt numini.
Ieph. F uisse grata testis est victoria.
Stor. Q uid? polliceri quod tuum non est, potes?
Iep. M ea nata non est? Sto. Est. sed etiam vt sit mea.
C ommune pignus cùm sit, vni cur patri
M actare, vitam mihi tueri non licet?
Q uòd si liceret liberos addicere
P arentis alterius libidini, & impio
D irimere amoris vinculum diuortio,
P lus iure matri parte cederet sua:
M atri, salutis quæ sit author, quæ patri
I am sponte natam perdituro subtrahit.
Q uid nuptiales si pararentur faces,
V irumq; legeret filiæ suæ pater,
N on hîc parentis vtriusq; arbitrium
C ommune pariter liberis incumberet?
A t hæc societas impotens, & arrogans

E st coniugalis copulæ consortium
S eruare matri non licere, perdere
L icere patri. si modo quis perdidit
H anc, quam trucidat: cuius astans funeri
I mmanitatis gloriatur ambitu:
Q ui claustra dum reuellit animæ, dum latus
M ucrone sæuo reserat, & vitalibus
H aurit morantem sub profundis spiritum
C upit videri, non eget solatio.
F amam aucupatur liberorum è sangine, &
C ompensat aura sanctimoniæ scelus:
S eseq; iactat laude parricidij.
T u si parentis exuisti in liberos
M entem, furenti percitus vecordia,
P ermitte saltem matris indulgentiæ
A mare, non amare quod summum est scelus:
S eruare, summum quod nefas est perdere:
Q uod prodidiße sponte parricidio
E st grauius omni: quod trucidare propria
M anu, ferarum immanius truculentia est.
S i diuidendum pignus esset mutui
A moris, æqua lege non diuisimus:
V t tu vti, abuti morte, vita filij
P oßis, redundet ad genitricem modò
L uctus, dolores, lacrymæ, suspiria.
O' rupe dura durior, vel robore
P rognate crudo, cotibus vel asperis
I nter ferarum lustra, nec generis tenens

Nostri

N ostri,nec vlla sanguinis vestigia.
N um flente nata,lacrymante coniuge,
M œstis propinquis,liberorum carnifex
V llum doloris indicem gemitum dedit?
Q uin ad paternos nata procidis pedes?
O ratione si quid,aut lacrymis potes,
C or flecte durum,frange mentem ferream.
Iph. M iserere,genitor,te per hanc rogo manum
V oti potentem,compotem victoriæ.
P er si quid vnquam merita sum de te bene:
S i quando paruis comprimens te brachijs,
O nus pependi dulce de collo tuo:
P er si quid ex me tibi voluptatis fuit,
D epone mentem liberos erga trucem,
E t diritatis huius obliuiscere.
A ut si quid in te ex parte peccatum est mea,
P rofer.quod instat cunq; leuius perferam,
S i luere pœnas iure me cognouero.
Q uid ora vertis? misera quod feci nefas,
C ur esse patri debeam execrabilis,
V t contueri non queat vultus meos?
Ieph. N il nata per te perpetratum est,hoc meum
N efas,meum istud est scelus totum:meæ
I mmerita pœnas pendis imprudentiæ.
E go teq; meq;,misera,perdidi miser
V otis nefandis.quod vtinam prudentior
V erbis fuissem,aut prælio infelicior:
E t morte honesta tot virorum fortium

Inter cateruas cæsus hostili manu
Præoccupassem miseriæ portum meæ.
Ingrata nunc me vita mihi superstitem
Luctus reseruat semper vt videam nouos.
Tibi per nefanda sacra iuro, quæ Deo
Renuente voui, per mali cumulum mei,
Et luctuosam memoriam cladis tuæ,
Si morte redimi mors vicaria queat,
Vitam libenter filia tibi impenderem.
Ecquid beatus videor esse vos suprà?
Aequè atq; nos, aut amplius etiam miser. Iph.
Apud parentem quando leuis authoritas Stor.
Est huius, vnum coniugem coniux rogo,
Atq; id supremum, me mori pariter iube.
Mortem imputare, si me amas, potes mihi:
Sin oderis, tibi. doloribus exime
Me morte, teq; libera molestijs.
Patratur vna cæde sceleris plus satis. Ieph.
Ò sanctitas. ô fas, & innocentia: Stor.
Peccare metuit immolator filiæ.
Omitte mater lacrymas charissima, Iph.
Omitte questus, iurgia, & conuicia.
Et tu pater, quæ pectus anxium premit.
Depone curam: nec meam propter necem,
Vltro citroq; verba commutaueris.
Quod non volentem dura te necessitas
Isthuc coëgit, multa mihi faciunt fidem:
Mœstitia præsens, pristina indulgentia,

Et

E t nullius mens criminis mihi conſcia,
C ur commereri debeam mortem à patre.
Q uapropter iſtud quicquid eſt neceßitas
Q uod cogit, vltro non recuſa perpeti.
E t quam parenti, patriæq; debeo
A nimam, libenter reddo, & illud vltimum
N il poſtulatura genitrix poſthac rogo,
N e quid patri cauſa mea ſuccenſeas,
N eu ſis moleſta. mortuis ſi quis ſuper
S enſus ſepultis eſt eorum quæ gerunt
V iui, futurum crede manibus meis,
V t ſi quid aliud, id quidem gratißimum,
S i vos beatos, proſpereq́; degere
S im certa vitam: nec parentes ad meos
O fficia vitæ mutua quibus debeo
R eddere vicißim, & educandi ſoluere
P recium, ſenectæ infirmitatem ſuſtinens,
E x me redundet luctus, atq; acerbitas.
Stor. V tinam, precari ſi piè & ſanctè id licet,
D ominetur Ammon, priſtinum ferat iugum
I udæa: quanuis ſerua, certè viueres,
A ut morte ſaltem non nefanda occumberes.
S æuiſſet in nos leuius inſolentia
H oſtis furentis quàm patris victoria.
N ouaq́; fati, ſed miſerrima vice
S eruire votum eſt, & calamitas vincere.
O ſemper in nos vel fauens etiamnum atrox
F ortuna, quantis gaudij vſuram breuem

Luctus

L uctus acerbi fœnerasti lacrymis?
Q uin potius illi iusta supplicia luant, Iph.
N os, si necesse est, immerentes sanguine
A ras piemus, totq; cædes hostium
P ensemus vna sponte, gratiq; hostia.
H eu nata, nunc intelligo demum miser Ieph.
Q uàm fœda, sæua, dira designauerim,
Q ui prole tali temerè meme orbauerim.
S ed ipse de me sponte pœnas exigam.
T e nanq; iniquum est dare meæ dementiæ
P œnas, puellam innoxiam, superstite
A uthore luctus. ipse stultitiæ meæ
S upplicia pendam: nec mihi exprobrabitur
A b inuida vicinia, quòd vltima
S ub spatia vitæ parricida filiæ
M ihi peperci, liberumq; sanguine
V ili redemi turpis auram gloriæ.
A t tu beata hac charitate in patriam
P artemq; viue: cuius ætas dignior
S uperesse, quamq; gratiam nequit parens,
P ersoluat ille, solus æqua qui potest
P ro dignitate huic indoli rependere.
O mitte genitor has moras innectere, Iph.
M eumq; dictis mollibus frangere animum.
N ec fas, nec æquum te mea fungi vice.
M e vota poscunt. itaq; tibi animam libens
H anc reddo patri, reddo patriæ meæ.
N ec vlla Iephthæ me redarguet dies

Non

N on stirpe dignam. tolle, age, abduci iube.
D euota morti, & consecrata victima
P roieci amorem lucis: omnis est mora
M olesta. mater iam vale charissima,
E t vos penates patrij, in quibus dies
L ætos peregi, spes ad amplas molliter
E ducta, claris destinata nuptijs.
O' fata, fata & morte defuncti patres
A ccipite placidè destinatos patriæ
M anes saluti: tuq; lux nouissima
H odierna nostris haurienda oculis, vale.

CHORVS.

L aus fœminei famaq; sexus,
E t generosæ gloria stirpis,
A nimi nimium virgo virilis,
L icet iniuria tibi fatorum
V tiliores abscidit annos,
L icet immanis feritas parcæ
T eneri florem carpserit æui,
Q uod tibi vitæ sors detraxit,
F ama adijciet posthuma laudi:
E t qua primis Phœbus ab Indis
R utilæ tollit lumina flammæ,
T e posteritas sera loquetur.
T e qui primi flumina Nili
B ibit, & curru qui Sarmatico
S olidum non timet ire per Istrum.

C oncinet olim
N on formidine mortis inerti
P auidam, patriæ donasse alacrem
N atura tibi quos dedit annos.
N ostris longum tu dolor & honor
V irginibus, tibi thalami expertes
M œsto vlulatu flebile carmen
P er redeuntes recinent annos.
A t vos vestri dedecus æui
A nimam patriæ reddere segnes,
V os æternis tenebrarum vmbris
T eget obliuio longa sepultos,
E t generis pudor, & telluris
P ondus inutile, quos & præsens
S pernit & altera nesciet ætas.

STORGE, NVNCIVS.

H eu misera, an omnis spes salutis occidit?
E ffare. Nun. Res vt inter aduersas quidem
N on peßimè agitur. Stor. Si quid accidit boni,
E a blandientis sortis est crudelitas.
V enena dulci melle terra temperat.
Q uapropter ede quicquid occultas mali.
V sus dolendi, longaq́; experientia
I nduxit animo callum, vt amplius mihi
N ocere posset, nil reliquit sors sibi.
P arata certa est, sed misera securitas.
V t gesta res est ergo paucis accipe.

Nun.
Cum

C um ſtaret aras ante triſtes victima
I am deſtinata virgo, purpureum decus
P er alba fudit ora virgineus pudor
C œtus viriles intuerier inſolens,
V t ſi quis Indum purpura violet ebur,
R oſasúe niueis miſceat cum lilijs.
S ed ſe per ora cum pudore fuderat
P erſpicua certè iuncta vis fiduciæ,
I nterq́; flentes ſola fletibus carens,
V ultu remiſſo conſtitit firma, ac ſui
S ecura fati: quas tenebat lacrymas
P ropinqua morti virgo, populus non tenet.
A lium parentis beneficium recens mouet.
E t ſeruitutis patriæ exemptum iugum,
E t ſolitudo familiæ clariſſimæ.
A lius acerbam ſortis ingemuit vicem,
L ongoq́; luctu breue redemptum gaudium,
R aroq́; ſtabilem rebus in lætis fidem.
F lorem iuuentæ deflet ille, & ſiderum
S imiles ocellos, æmulamq́; auro comam,
S upraq́; ſexum pectoris conſtantiam.
E t fortè ſolito gratiorem afflauerat
N atura honorem, ceu ſupremo munere
D ignata funus nobilis viraginis,
V t iam ruentis æquor in Tarteſſium
P hœbi recedens eſſe gratior ſolet
S plendor, roſæq; verè ſupremo halitus
C olorq́; cupidos detinet oculos magis:

Sic

S ic virgo fati stans supremo in limine,
P arata morti, nec recusans molliter,
T urpiue torpens exitus formidine
C ommorat omnes, versaq; in se lumina
V ulgi stupentis traxerat miraculo,
E t triste cunctis attulit silentium.
N arrare porrò perge facinoris modum, Stor.
N eu parce matris auribus: nihil potes
A fferre triste, vt tristiora non sibi
P roponat animus. cuncta iam præcepta sunt.
A nimi virilis tum puella lumina Nunc.
A d clara tollens astra, concipit preces
E x ore casto voce, non fracta malis:
A eterne rerum genitor, atq; hominum parens,
T andem propitius gentis errori tuæ
I gnosce, & istam victimam lenis cape.
Q uòd si furoris exigis piaculum,
Q uæcunque nostra contumax superbia
S upplicia meruit, te parentem deserens
V tinam luatur hoc cruore: sæpius
V tinam liceret sanguinem profundere, &
H ic si parentum, & ciuium sita est salus,
I n me furoris impetum, ac iræ tuæ
P er mille mortes sæpius deflectere.
A t tu sacerdos quid metuis? (etenim metu
G elido tremebat) ades, & hanc luce exime
A nimam: morantem solue corporis obicem:
P opulum, parentem, meq; voto libera.

V t hæc locuta est, ille iamdudum parens
V isus cruentus, sæuiorq; tigride,
O culos amictu lacrymis madens tegit,
S eseq; damnans, votaq; temeraria.
F letu sacerdos obrutus vix soluere
A nimæ meatus potuit, & mœsto diu
T aciturna turba torpuit silentio.
V t vocis autem peruium patuit iter,
N on ille genitus, esse nec qualis solet
F remitus doloris, atq; lamentatio,
S ed concionis gratulantis murmure
C onfusa turba, teq; prædicantium
A duersa sortis inter aspræ vulnera.
E t blandientis læta dona fœminam
V nam beatam maximè, & miserrimam.
N am plaga quanuis altè ad ossa sederit,
M agni doloris magnum habes solatium.
S olamen ipso luctuosius malo,
Q uod leniendo exasperat malum vetus,
L uctusq; acerbi memoriam semper nouans
R educta cogit vulnera recrudescere:
Q uo fortiore nata tulit animo necem,
H oc angit animum tristior meum dolor.

**
*

ARGV-

ARGVMENTVM IN IEPHTEN Buchan. Car. Vtenhouio F. Auctore. Ad Lucretiam Morellam.

Fortè Galaddidæ, patris post Funera, Fratres
Dicere, Cede domo, non habuere nefas:
Iure cohæredem sibi scilicet esse negabant,
Supposita fratrem de genitrice nothum.
Ille latrociniis inopem traducere vitam
Cœpit, & in castris æra merere nouis.
Iamq; sui specimen cum terq; quaterq; dedisset
Roboris, & dextræ Martis ad arma bonæ:
Dux & ab Isacidis consanguineisq; creatus
Fertur in aduersos protinus Ammonidas,
Iam propè vicenis hos qui crudeliter annis
Compulerant famulo subdere colla iugo.
Ergo profecturus: Si victor ab hoste rediret,
Victima victrices imbuet ille manus
Quisquis erit (voti fuit hæc sententia) primus
Ille domo qui fors egredietur, ait.
Prima reuertenti ruit obuia filia Iephtæ
Vnica, victori victima fitq; patri.

Lectori. Typographus.

Ne quid Buchanani quod quidem extet alibi, iu re desideres Lector, quicquid corradere ab eo vel inuētum vel è græcis translatum vsquam potuimus, in vnum (quod aiunt) fascem coniectum, tibi offeri mus, dum reliqua, quorū nobis ab auctore facta spes est, à Buchan. pro pediē mittēda expectamus. Vale.

ΣΙΜΩΝΙΔΟΥ ΙΑΜΒΟΙ.

Ἐκ τῶν παρὰ τῷ στοβαίῳ ἐν τῷ ψόγῳ τῶν γυναικῶν.

Χωρὶς γυναικὸς θεὸς ἐποίησεν νόον
Τὰ πρῶτα, τὴν μὲν ἐξ ὑὸς τανύτριχος,
Τῇ πάντ᾽ ἀν᾽ οἶκον βορβόρῳ πεφυρμένα
Ἄκοσμα κεῖται, καὶ κυλινδεῖται χαμαί.
Αὐτὴ δ᾽ ἄλουτος ἄπλυτός τ᾽ ἐν εἵμασιν,
Ἐν κοπρίῃσιν ἡμένη πιαίνεται.
Τὴν δ᾽ ἐξ ἀλιτρῆς θεὸς ἔθηκ᾽ ἀλώπεκος
Γυναῖκα πάντων ἴδριν, οὐδέ μιν κακῶν
Λέληθεν οὐδὲν, οὐδὲ τῶν ἀμεινόνων.
Τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν εἶπε πολλάκις κακὸν,
Τὸ δ᾽ ἐσθλόν. ὀργὴν δ᾽ ἄλλοτ᾽ ἀλλοίην ἔχει.
Τὴν δ᾽ ἐκ κυνὸς λιτοργὸν αὐτομήτορα
Ἣ πάντ᾽ ἀκοῦσαι, πάντα δ᾽ εἰδέναι θέλει,
Πάντῃ δὲ παπταίνουσα καὶ πλανομένη
Λέληκεν, ἢν καὶ μηδέν᾽ ἀνθρώπων ὁρᾷ,
Παύσειε δ᾽ ἄν μιν οὔτ᾽ ἀπειλήσας ἀνὴρ,
Οὐδ᾽ εἰ χολωθεὶς ἐξαράξειεν λίθῳ
Ὀδόντας, οὐδ᾽ ἂν μειλίχως μυθεύμενος,
Οὐδ᾽ εἰ παρὰ ξείνοισιν ἡμένη τύχῃ.
Ἀλλ᾽ ἐμπέδως ἄπρηκτον αὔονην ἔχει.
Τὴν δὲ πλάσαντες γηΐνην ὀλύμπιοι
Ἔδωκαν ἀνδρὶ πονηρόν. οὔτε γὰρ κακὸν
Οὔτ᾽ ἐσθλὸν οὐδὲν οἶδε τοιαύτη γυνή.
Ἔργον δὲ μοῦνον ἐσθίειν ἐπίσταται.
Χ᾽ ὅταν κακὸν χειμῶνα ποιήσῃ θεὸς,
Ῥιγῶσα δίφρον ἆσσον ἕλκεται πυρός.

SIMONIDIS IAMBI.

Ex Stobæi Miſcellaneis de mulierum vituperio, Georg. Buchanano Interprete.

PRimùm ſeorſim à fœmina mentem Deus
Creauit: illam ex hiſpida ſetis ſuæ,
Cui cuncta cœno fœda ſordido domi
Humi ſuppellex turpiter prouoluitur.
Illota & ipſa ueſte turpis, ſqualida
Pingueſcit alto deſidens in ſtercore.
Aliam è ſceleſta uulpe formauit Deus,
Quæ cuncta nouit, nec boni quicquam aut mali
Ignorat. hoc in genere plurimum boni
Ineſt, maliq; plurimum: ac ſæpe temere
Modò huc, modò illuc flectit ira mobilis.
Alia parentem moribus refert canem,
Maledica, cuncta audire, cuncta cernere
Intenta, & acri cuncta figens lumine,
Paßim errat: & ſi neminem conſpexerit
Oblatrat. hanc uir nec minis compeſcere
Queat, nec ira turgidus ſi excuſſerit
Ei ſilice dentes, nec ſuaui blandiens
Sermone, nec ſi ſedeat inter hoſpites:
Sed pertinaci iurgio incaſſum furit.
Hanc fabricarunt terream Dij, inutile
Onus marito, nec boni quicquam aut mali
Quæ norit: unum id docta tantùm, gnauiter
Comeſſe: & algens bruma quum induxit niues
Horrens, ſedile propius ad focum admouet.

Τὴν δ' ἐκ θαλάσσης ἐν φρεσὶν γ' ἤδη νοεῖ,
Τὴν μὲν γελᾷ τε καὶ γέγηθεν ἡμέρην.
Ἐπαινέσει μιν ξεῖνος ἐν δόμοις ἰδὼν,
Οὐκ ἔστιν ἄλλη τῆσδε λωίων γυνὴ
Ἐν πᾶσιν ἀνθρώποισιν, οὐδὲ καλλίων.
Ἡδ' οὐκ ἀνεκτὸς οὐδ' ἐν ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν
Οὔτ' ἆσσον ἐλθεῖν, ἀλλὰ μαίνεται τότε
Ἄπλητον, ὥσπερ ἀμφὶ τέκνοισιν κύων.
Ἀμείλιχος δὲ πᾶσι, κἀποθυμία
Ἐχθροῖσιν ἴσα καὶ φίλοισι γίγνεται.
Ὥσπερ θάλασσα, πολλάκις μὲν ἀτρεμὴς
Ἕστηκ' ἀπήμων, χάρμα ναύτῃσιν μέγα
Θέρεος ἐν ὥρῃ, πολλάκις δὲ μαίνεται
Βαρυκτύποισι κύμασιν φορεομένη.
Ταύτῃ μάλιστ' ἔοικε τοιαύτη γυνὴ
Ὀργήν. φυὴν δὲ πόντος ἀλλοίην ἔχει.
Τὴν δ' ἔκ τε σποδιῆς καὶ παλιντριβέος ὄνου,
Ἣ σύν τ' ἀνάγκῃ σύν τ' ἐνιπῇσιν μόγις
Ἔρξε γοῦν ἅπαντα καὶ πονήσατο
Ἀρεστά. τόφρα δ' ἐσθίει μὲν ἐν μυχῷ
Προνὺξ προῆμαρ, ἐσθίει δ' ἐπ' ἐσχάρῃ.
Ὁμῶς δὲ καὶ πρὸς ἔργον ἀφροδίσιον
Ἐλθόντ' ἑταῖρον ὀντινοῦν ἐδέξατο.
Τὴν δ' ἐκ γαλῆς, δύστηνον οἰζυρὸν γένος.
Κείνῃ γὰρ οὔ τι καλὸν, οὐδ' ἐφίμερον
Πρόσεστιν, οὐδὲ τερπνὸν, οὐδ' ἐράσμιον.
Εὐνῆς δ' ἀδηνής ἐστιν ἀφροδισίης,
Τὸν δ' ἄνδρα τὸν παρόντα ναυσίῃ διδοῖ.
Κλέπτουσα δ' ἔρδει πολλὰ γείτονας κακὰ,
Ἄθυστα δ' ἱρὰ πολλάκις κατεσθίει.
Τὴν δ' ἵππος ἁβρὴ χαιτήεσσ' ἐγείνατο,

Nunc animum ad illam uerte quæ nata est mari,
Modò læta totum gaudet ac ridet diem,
Vt hospes illam laudet intuens domi,
Nullamq; iuret fœminam usquam gentium
Bonis honestisq; hac priorem moribus.
Aliâs nec ulli facilis aspici, neq;
Patiens adiri propius, indomitumq; furit,
Ceu fœta catulis accubans teneris canis,
Insuauis, aspra, tristis, ex æquo hostibus
Eadem atq; amicis: instar instabilis freti,
Quod nunc per æstum leniter stratum iacet
Fluctu quieto, & gaudium nautis parit:
Plerumq; uasto sæuiens cum murmure
Attollit undas. illius planè refert
Quæ nata ponto fœmina est imaginem,
Ingenio, & ira, ceu fretum, mutabili.
E cinere & asina exercita molestijs
Efficta, tandem uix coacta ui & minis,
In officio erit. desidens in angulo
Noctem diemq; se cibis ingurgitat,
Focumq; sese propter etiam ingurgitat.
Ad Veneris autem furta amicum quemlibet
Aduentitantem suscipit promiscuè.
Mustela genuit aliud infelix genus,
Miserumq;, formæ nulla cui sit gratia,
Nil suaue, nulla illecebra, nil amabile,
Inane amoris atq; mansuetudinis:
Et coniugalis negligens tori, uiro
Præsente, acerbo nauseat fastidio:
Furtisq; multis noxia est uiciniæ,
Nec dum immolatis uescitur etiam sacris.
Aliam equa molli genuit exultans iuba.

Ἡ δοῦλι' ἔργα καὶ δύην περιτρέπει,
Κ' οὔτ' ἂν μύλης ψαύσειεν, οὔτε κόσκινον
Ἄρειεν, οὔτε κόπρον ἐξ οἴκου βάλλοι.
Οὔτε πρὸς ἰπνὸν ἀσβόλην ἀλευμένη
Ἵζοιτ', ἀνάγκῃ δ' ἄνδρα ποιεῖται φίλον.
Λοῦται δὲ πάσης ἡμέρης ἀπὸ ῥύπον
Δίς, ἄλλοτε τρίς καὶ μύροις ἀλείφεται.
Ἀεὶ δὲ χαίτην ἐκτενισμένην φορεῖ
Βαθεῖαν, ἀνθέμοισιν ἐσκιασμένην.
Καλὸν μὲν οὖν θέαμα τοιαύτη γυνὴ
Ἄλλοισι, τῷ δ' ἔχοντι γίγνεται κακόν,
Ἢν μή τις ἢ τύραννος, ἢ σκηπτοῦχος ᾖ,
Ὅστις τοιούτοις θυμὸν ἀγλαΐζεται.
Τὴν δ' ἐκ πιθήκου· τοῦτο δὴ διακριδὸν
Ζεὺς ἀνδράσιν μέγιστον ὤπασεν κακόν.
Αἴσχιστα μὲν πρόσωπα, τοιαύτη γυνὴ
Εἶσιν δι' ἄστεος πᾶσιν ἀνθρώποις γέλως.
Ἐπ' αὐχένα βραχεῖα κινεῖται μόγις,
Ἄπυγος, αὐτόκολος. αὖ τάλας ἀνὴρ
Ὅστις κακὸν τοιοῦτον ἀγκαλίζεται.
Δήνεα δὲ πάντα καὶ τρόπους ἐπίσταται,
Ὥσπερ πίθηκος, οὐδέ οἱ γέλως μένει.
Οὐδ' ἄν τιν' εὖ ἔρξειεν, ἀλλὰ τοῦθ' ὁρᾷ,
Καὶ τοῦτο πᾶσαν ἡμέρην βουλεύεται,
Ὅκως τί χ' ὡς μέγιστον ἔρξειεν κακόν.
Τὴν δ' ἐκ μελίσσης, τήν τις εὐτυχεῖ λαβών,
Κείνῃ γὰρ οἴῃ μῶμος οὐ προσιζάνει,
Θάλλει δ' ὑπ' αὐτῆς κἀπαέξεται βίος.
Φίλη δὲ σὺν φιλοῦντι γηράσκει πόσει,
Τεκοῦσα καλὸν κ' οὐνομάκλυτον γένος.
Κἀριπρεπὴς μὲν ἐν γυναιξὶ γίγνεται

Πάσῃσι

Fugitans laboris & operum: hæc seruilium est:
Nec admouebit aut molæ manum, aut cribrum
Tollet, domo nec efferet sordes, neq;
Furno aßidebit, uerita ne fuligine
Contaminetur. se coacta coniugi
Simulat amicam: bis quotidie, interim
Ter abluit se, & spargit unguentis, comam
Densam per humeros fusa, flore uerticem
Vmbrata, pulchrum cæteris spectaculum,
Miserum marito: ni tyrannus quispiam
Sit, rexue, gaudens apparatu huiusmodi.
Hæc è parente simia est: qua Iupiter
Non tribuit homini pestilentius malum.
Huic singularis oris est deformitas:
Gradiens per urbem risui est passim omnibus
Ceruice circum uix caput flectit breui,
Depygis, arens osseis crurum artubus.
O' tale monstrum quisquis amplexu fouet
Miserum maritum. callet instar simiæ.
Menteśq; moresq; omnium: nec soluere
Risu ora curat, nec studet quicquam boni
Facere: sed unum id cogitat totum diem
Secumq; uersat, arte qua tandem scelus
Designet aliquod maxime nefarium.
Ex ape creatæ coniugis fœlix uir est,
Quæ sola nulli crimini est obnoxia,
Vitamq; longam & floridam facit uiro,
Charoq; chara consenescit coniugi,
Fœcunda pulchræ & splendidæ propaginis
Interq; cunctas fœminas spectabilem

Πάσῃσι, θείη δ' ἀμφιδέδρομεν χάρις.
Οὐδ' ἐν γυναιξὶν ἥδεται καθημένη,
Ὅκου λέγουσιν ἀφροδισίους λόγους.
Τοίας γυναῖκας ἀνδράσιν χαρίζεται
Ζεὺς τὰς ἀρίστας καὶ πολυφραδεστάτας.
Τὰ δ' ἄλλα φῦλα ταῦτα, μηχανῇ Διὸς
Ἔστιν τε πάντα καὶ παρ' ἀνδράσιν μένει.
Ζεὺς γὰρ μέγιστον τοῦτ' ἐποίησεν κακὸν
Γυναῖκας, ἤν τι καὶ δοκῶσιν ὠφελεῖν.
Ἔχοντι τῷ μάλιστα γίγνεται κακόν.
Οὐ γάρ κοτ' εὔφρων ἡμέρην διέρχεται
Ἅπασαν ὅστις σὺν γυναικὶ πέλλεται.
Οὐδ' αἶψα λιμὸν οἰκίης ἀπώσεται,
Ἐχθρὸν συνοικητῆρα δυσμενέα θεῶν.
Ἀνὴρ δ' ὅταν μάλιστα θυμηδεῖν δοκῇ
Κατ' οἶκον, ἢ θεοῦ μοῖραν ἢ ἀνθρώπου χάριν,
Εὑροῦσα μῶμον ἐς μάχην κορύσσεται.
Ὅκου γυνὴ γάρ ἐστιν, οὐδ' ἐς οἰκίαν
Ξεῖνον μολόντα προφρόνως δεχοίατο.
Ἥτις δέ τοι μάλιστα σωφρονεῖν δοκεῖ,
Αὕτη μέγιστα τυγχάνει λωβωμένη,
Κεχηνότος γὰρ ἀνδρός. οἱ δὲ γείτονες
Χαίρουσ' ὁρῶντες καὶ τὸν ὡς ἁμαρτάνει.
Τὴν ἣν δ' ἕκαστος αἰνέσει μεμνημένος
Γυναῖκα, τὴν δὲ θατέρου μωμήσεται.
Ἴσην δ' ἔχοντες μοῖραν οὐ γινώσκομεν.
Ζεὺς γὰρ μέγιστον τοῦτ' ἐποίησεν κακόν,
Καὶ δεσμὸν ἀμφέθηκεν ἄρρηκτον πέδης.
Ἐξ οὗτε τοὺς μὲν ἀΐδης ἐδέξατο
Γυναικὸς εἵνεκ' ἀμφιδηριωμένους.

Ἐκ τ

Decore circum gratia ambit undiq;
Diuina: segnes nec frequentat circulos,
Vbi de Venereis fabulantur fœminæ.
Tales mulieres Iupiter longè optimas
Et singulari præditas prudentia
Præbet benignus & fauens mortalibus.
At reliqua genera callido Iouis dolo
Creata cuncta sunt, & apud homines manent.
Has nempe pestem Iupiter grauissimam
Produxit, etiam ut ferre siquid commodi
Videantur, ipsum id sit marito incommodum.
Nec integrum unquam transiget lætus diem
Qui cum muliere degit una: nec famem
Diram à familia contubernalem, deumq;
Hostem repellet facilè quum uir maximè
Animo uidetur lætus, aut fato deûm,
Aut hominis ergò tum reperta criminis
Occasione comparat se prælio.
Nam sicubi ædes uxor ullas incolit,
Nunquam hospes hilarè poterit illic excipi.
Quod si qua frugi existimetur maximè
Longè supra omnes illa damnosissima est,
Nempe oscitante coniuge: at uicinia
Lætatur errore eius. & nuptam ad suam
Animum retorquens quisq; laudat propriam,
Culpat alienam coniugem: cum cæteris
Nec esse parili sorte nos cognoscimus.
Nam maximum istud Iupiter genuit malum
Vinclumq; nodo strinxit insolubili:
Vnde explicauit Pluto morte plurimos
Mulieris ergò conserentes dexteras.

APVD

Ἐκ τοῦ παρὰ τῷ αὐτῷ, ἐν τῷ περὶ τοῦ βίου, ὅτι βραχὺς καὶ εὐτελής.

Ὦ παῖ, τέλος μὲν Ζεὺς ἔχει βαρύκτυπος
Πάντων ὅσ' ἐστὶ, καὶ τίθησ' ὅπῃ θέλει.
Νόος δ' ἐπ' ἀνθρώποισιν οὐκ ἐφημέροις
Ἔστ', ἀλλ' ἐφημέριοι βροτοὶ δὴ ζώομεν,
Ὅπως ἕκαστον ἐκτελευτήσει θεός.
Ἐλπὶς δὲ πάντας κάλλισιν θέη τρέφει,
Ἄπρηκτον ὁρμαίνοντας, οἱ μὲν ἡμέρην
Μένουσιν ἐλθεῖν, οἱ δ' ἐτέων περιτροπάς.
Νέωτα δ' οὐδεὶς ὅστις δοκεῖ βροτῶν
Πλούτῳ τε κ' ἀγαθοῖσιν ἵξεσθαι φίλον.
Φθαίει δ' τὸν μὲν γῆρας ἄζηλον λαβὸν,
Πρὶν τέρμ' ἵκηται. τοὺς δὲ δύστηνοι νόσοι
Φθείρουσι θνητῶν. τοὺς δ' Ἄρει δεδμημένους
Πέμπει μελαίνης Ἀΐδης ὑπὸ χθονός.
Οἱ δ' ἐν θαλάσσῃ λαίλαπι κλονεύμενοι
Καὶ κύμασιν πολλοῖσι πορφυρῆς ἁλὸς,
Θνήσκουσιν, εὖτ' ἂν μὴ δυνήσωνται ζώειν.
Οἱ δ' ἀγχόνην ἅψαντο δυστήνῳ μόρῳ,
Καὐτάγρετοι λείπουσιν ἡλίου φάος.
Οὕτω κακῶν ἀπ' οὐδέν, ἀλλὰ μυρίαι
Βροτοῖσι κῆρες, κ' ἀνεπίφραστοι δύαι,
Καὶ πήματ' ἐστίν, εἰ δέ μοι πιθοίατο,
Οὐκ ἂν κακῶν ἐρῷμεν οὐδ' ἐν ἄλγεσι
Κακοῖς ἔχοντες θυμὸν αἰκιζοίμεθα.

Παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν τοῖς παρηγορικοῖς.

Τοῦ μὲν θανόντος οὐκ ἂν ἐνθυμοίμεθα,
Εἴ τι φρονοῖμεν, πλεῖον ἡμέρας μιᾶς.

Apud eundem in tractatu De breuitate vitæ.

G. B.

PEnes tonantem est exitus rerum Iouem
Fili, arbitratu cuncta qui gerit suo.
At mens hominibus nulla momentaneis
Est, in diemq; uiuitur mortalibus,
Prout quidq; numen singulis finiuerit,
Diuina blandis interim spes somnijs
Fouet uniuersos uana uoluentes diem
Expectat iste crastinum, ille plurimas
Messes: nec ullus non sibi mortalium
Promittit bilaremq; & opulentum proximum
Annum. sed alium tristis ante terminum
Mors occupauit: morbus alium lugubris
Extinguit: alios Martio in certamine
Domitos nigrantes pluto mittit ad domos;
Alijs procellis æstuantis æquoris
Iactans supremum claudit unda spiritum,
Quos uita curis tristis exercet malis
Hi lacrimosa ad fata recto nexili
Solis relinquunt sponte lumen. sic mali
Immune nihil est, mille sed mortalibus
Parcæ minantur, ac inexplicabilis
Dolor, & calamitas, si mihi tribuant fidem
Se nullus ultro cruciet indulgens malis,
Animum tenaci nec dolore exerceat.

Apud enndem in consolatorijs. G. B.

De luce cassis cor memoriam non supra
Vnum tenebit, si cor habeamus, diem.

Apud

Παρὰ τῷ αὐτῷ, ἐν τῷ ὅτι ἀβέβαιος ἡ τῶν ἀνθρώπων εὐπραξία.

Πάμπαν δ' ἄμωμος οὔτις οὔτ' ἀκήριος.

ΠΑΡΑ ΚΛΗΜΕΝΤΙ ΤΩ Ἀλεξανδρεῖ, Στρωμ. ς.

Γυναικὸς οὐδὲν χρῆμ' ἀνὴρ ληΐζεται
Ἐσθλῆς ἄμεινον, οὐδὲ ῥίγιον κακῆς.

ΠΑΡΑ ΤΩ ΣΤΟΒΑΙΩ, ἐν τῷ περὶ τοῦ βίου ὅτι βραχύς.

Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι μένει χρῆμ' ἔμπεδον αἰεί,
Ἓν δὲ τὸ κάλλιστον Χῖος ἔειπεν ἀνήρ,
Οἵη περ φύλλων γενεή, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν,
Παῦροί μιν θνητῶν οὔασι δεξάμενοι
Στέρνοις ἐγκατέθεντο. πάρεστι γὰρ ἐλπὶς ἑκάστῳ
Ἀνδρῶν, ἥτε νέων στήθεσιν ἐμφύεται.
Θνητῶν δ' ὄφρα τις ἄνθος ἔχει πολυήρατον ἥβης,
Κοῦφον ἔχων θυμὸν πόλλ' ἀτέλεστα νοεῖ.
Οὔτε γὰρ ἐλπίδ' ἔχει γηρασέμεν, οὐδὲ θανεῖσθαι,
Οὐδ' ὑγιὴς ὅταν ᾖ, φροντίδ' ἔχει καμάτου.
Νήπιοι οἷς ταύτῃ κεῖται νόος, οὐδέ τ' ἴσασιν
Ὡς χρόνος ἔσθ' ἥβης καὶ βιότοι' ὀλίγος
Θνητοῖς. ἀλλὰ σὺ ταῦτα μαθὼν βιότου ποτὶ τέρμα
Ψυχῇ τῶν ἀγαθῶν τλῆθι χαριζόμενος.

AD EVNDEM. DE INCERtitud.felicit. humanæ.G.B.

Nec ullus expers criminis nec mortis est.

APVD CLEMEN. ALEXAND. Strom. libro sexto G. B.

Muliere nulla res uiro præstantior
Bona euenire,nil mala peius potest.

APVD STOBAEVM, IN tract. De uitæ breuitate eodem Buchan.interpr.

Rebus in humanis nulla est constantia certa:
Veridico uates Chius ut ore canit,
Non minus est folijs hominum gens fluxa caducis.
Pauci ubi ceperunt auribus ista,suis
Pectoribus fixere,animis namq; indita quondam
Spes teneris blandè credula corda fouet.
Et dum læta uiret iucundo flore iuuenta,
Percusant animos irrita multa leues.
Nec senium mortemue pauet:neq; corpore sano
Prouida uenturi cura doloris adest.
O malè stultorum mens credula,qui breuis æui
Tempora non norint quàm fugitiua uolent.
At tu præmonitus nigræ ad confinia mortis
Lætus age,& genio gratificare tuo.

ADRIANI TOR-
NEBI REGII GRÆCÆ
*Philosophiæ, dum vixit, Profes-
soris variorum poema-
tum Silua.*

IN ADRIANVM TORNEBVM
Ex allusionum ad illustrium Virorum totius Europæ nomina
libro. C. V.

NIteris auctorũ Tornebe quod inclyte prauos,
Et malè tornatos explicuisse locos,
Quis tibi de facili neget indita nomina torno?
Nanq; malos facili corrigis arte libros:
TOR. *Ebr.* *Impiger explores, studioq; quod omnia lustres,*
Nominis exclamat syllaba prima tui.

In eundem.

AD GEORG. BVCHANA-
num suum.

Aonidum dictus tibi gloria rara sororum
TORNEBVS, *haud alio debuit ore cani.*

CAR. VTEN-
houius F.

ADRIANI TORNEBI
variorum Poematum Silua.

DE PROVENTV POETA-
rum Calisio capto.

Calisium quidni posis Helicona vocare?
Quò capto vatũ est tantus in vrbe chorus?
Quæ modo vix tacitis mussabãt tecta susur-
Vndiq; cygnæo carmine pulsa sonant. (ris,
Ipse loqui possum qui vix sermone soluto,
En conor certis nectere verba modis.
Si natura negat, facit exultatio versum:
Pesq; sua nobis sponte sub ora subit.
Corue poeta canes, fiesq; poetria pica,
Altera si laudem laurus honora ferat.
Hoc meritum est, Errice tuum, tua laurea linguam
Erudit, & versus docta magistra venit.

PANEGYRIS DE
Calisio capto.

Ertus inoffensæ vitæ cùm ducitur ordo,
Nec titubata tenor cõstãs vestigia ponit,
Aduersis nec læta labãt, rubigine virtus
Obduci solet, atq; situ squallente notari,
Perpetuis torpere bonis & hebescere sueta:
Ast vbi lætorum seriem transuersa repentè

Interrumpit atrox sæuo fortuna tumultu,
Se virtus animosa mouet, segnemq́; veternum
Excutit, & terso tandem splendere nitore
Incipit, & vera sese ostentare figura:
Exuit & senium, viridem reparatq; iuuentam,
Anguis vti primo posuit qui vere senectam:
Insultusq́; graues euincit sortis iniquæ.
Ista sub inuicto latitat quæ pectore virtus
Bellipotens Errice tuo, quo clarior esset,
Elicienda fuit damnis, vt saucia toto
Conatu connixa, ferox assurgeret omnes
Protinus in vires, armisq́; vt frangeret hostem.
Vidimus infando percussis vulnere Francis,
Dissimulare metum proceres, & fingere vultum
Non potuisse, suo signare sed ore pauorem.
Consternata vijs totis diffisa saluti
Agmina communi, conspeximus vrbe migrare.
Iustitio indicto puteal sanctumq́; tribunal
Vidimus orbatum turba caruisse togata.
Aduentare hostes, lituosq́; sonare canebat
Indulgens falsi tanto in discrimine rumor.
Aspera quis verum non vltra finxit? & illis
Prona fides vltra solitum fuit: auctor habere
Is verus meruit, quisquis teterrima dixit.
His tua non deiecta gradu, rex maxime, virtus
Inconcussa locum tenuit, seq́; omnia contra
Intulit obnoxijs animis & pectore firmo.
Hosti tunc acies intus, tunc bella coquebas:

Ingen-

Ingentesq; iræ tua tum præcordia flammas
Intus anhelabant, maioraq; cœpta parabant:
Lætitiamq; breuem diuturnaq; damna mouebas
Hostibus. Annus abit funesta strage cruentus:
Aequior at proprijs aperit tibi tempora fastis
Ianus, & in votum clades conuertit acerbas.
Crimen & inuidiam, meliori deesse, putauit:
Nec cœptis fauisse tuis, fouisseq; partes,
Dum nihil infractum bella instaurare tuetur.
In longum nec spem mittit, nec pendula torquet
Corda mora: matura tibi sed sistit opima
Præmia, quæ cupijt primis conferre calendis:
Nec fecisse piget, meritum nec luce dedisse,
Romuleos trabeæ solitæ qua tollere fasces.
Attamen ipsius pars anni vt nulla vacaret,
Occupat auspicijs ipsis vt inauguret eius
Prima rudimenta, atq; vt Francæ consecret aulæ.
Oceani segnes è gurgite purus Eoo
Extulit annus equos brumali sydere vernus,
Et sudum ostendens alieno mense serenum.
Prodierant pigris hybernis agmina tota,
Crispaq; per patulas vndabant signa nouales:
Clara dies hilarat penitus mauortia corda,
Imbuat vt miles nascentis protinus anni
Primitias virtute parat: tua Visus ausa
Concipit, Errice, & tua fortia iussa capeßit,
Atque agmē rapit, vt quid proxima spondeat æstas,
Tum proludat hyems, spemq; hostib. auferat omnem,

Indicatq́; metum, diroq́; sub omine mergat.
Est locus extremis quâ sunt confinia terris
Picardi & Flandri, Thetys quâ reflua ponti
Ambiguis vel inundat aquis, inundat arenas:
Et controuerso toties quæ limite cedit,
Vindicat alternis, seq́; in sua iura reponit:
Calisium haud priscis notum dixere minores.
Hîc angusta freti dirimunt discrimina Belgas,
Anglorumq́; latus, medijs quâ diuidit oras
Interfusus aquis pontus, compendia nautis
Traiectus monstrat breuis, & commercia mundi
Citro vltro iungit, strictas & plurima fauces
Mercibus Hesperijs onerata carina pererrat.
Terreus hîc olim campus, dum præpete cursu
Iccius aduersæ transmittit carbasa terræ
Portus, & ad reduces exporrigit ora faselos:
Dumq́; sinu Gessoriacum penetrare reducto
Longius, immissum penitus salis alluit æquor:
Nunc caua cæruleo quâ gurgite sæpe tenebat
Pinus iter, sulcos infindit durus arator,
Exercetq́; solum, glaucis regnataq́; diuis
Poßidet arua Ceres, campi quaq́; antè natabant,
Turrita Audomarum muri cinxere corona.
Calisij sedem pôst optauere coloni,
Et legere locum laribus: tum paupere cultu,
Et temere extructis, rudibusq́; mapalibus illum
Insedere, casisq́; & agresti culmine vicum.
Anglos dein veritus pinnis atq́; aggere firmat

Fran-

Francus,& æquoreo voluit confidere clauſtro.
Proh pudor,obſcœnum poſthæc inceſta maritum
Vxor Aquitanis dotalibus inuehit aruis,
Et te Picto dicat,propriumq́; adiudicat Anglo:
Colliditq́; domos,iurataq́; bella quietis
Inſpirat populis,regum communis Erinnys.
Non ſic tartareis Alecto emiſſa cauernis,
Armaret gentes odijs & bella cieret.
Anglum etiam proauita mouet Normania:nanq́;
Eiectum grauiter Franci ſe vindicis armis
Patroniq́; dolet: potiorem iactat iniquo
Aſſertore pium tam longa ſanguinis eße
Hæredem ſerie,repetitq́; à ſtemmate iura.
Ille etiam Francæ cupit aſpirare tiaræ:
Teſtaturq́; genus maternum,humanaq́; iura,
Pollutam queriturq́; fidem,legemq́; tuetur
Francus,lanificis quæ dextris regia ſceptra
Abnegat,& molli vetat elangueſcere ſexu.
Caliſium hinc longa capit obſidione,ſuoq́;
Fertilis vber agri Normana noualia Saxo
Adijcit imperio: ſolio tunc imminet vltro:
Et coniurato Burgundi Marte iuuatur,
Burgundi,qui patricia tum cæde cruentus,
Proditor ad ſeros commiſſa luenda nepotes
Tranſtulit,& cæde hac & proditione profanus:
Carolus vt tantam videt impendere ruinam,
Has diſiungit opes,Burgundaq́; fœdera ſancit.
Virginis hinc Anglos ductu(mirabile dictu)

Normani depellit ouans & Vasconis agro.
Hæsit in extrema celebris victoria meta,
Calisium tentare timet. Tu causa timoris
Angle, quòd vndenos sese reparârat in orbes
Luna prius, posses illa quàm sede potiri.
Cinxerat & vallo Burgundus & aggere frustra,
Ista Errice tibi prouincia dura, relicta est.
Hanc tamen hyberni cùm pulsant æquora cauri,
(Auspice temperies sed numine verna refulsit)
Cùm nemorosa feras villoso tergore produnt
Frigoribus sua lustra, mari dum nauita cedit,
Rura gelu dum claudit hyems, dum segnis arator,
Omnia naturæ dum fœdere bella quiescunt,
Luce vrbem decima recipis felicibus armis,
Quam vix vndecimo mense expugnauerat hostis:
Luciferos nec tot numerat tua laurea felix,
Hostica quot lunas prior imputat: & tamen illum
Munierat natura locum, manus arte Cyclopum
Obuallârat, & à terris abstraxerat æquor
Immissum feruente lacu: sed & alueus æstu
Illabente maris, pleno se gurgite tollit.
Qualiter Euboicis exundat littus in oris,
Cùm tumet Euripus reuocatis concitus vndis:
Cumq; annus rapidi sentit monumenta leonis,
Nilus vt æstiua se mole superijcit aruis.
Censeres terris Neptuni auulsa tridente,
Cæruleis transmissa vadis fundamina cingi,
Vrbem telluri limes nisi iungeret arctus.

Hunc

Hunc ſcopulum quis quæſo capi ſponſore putaret
Poſſe Deo? certuſq; fidem quis nam arctor haberet?
Expugnare duces tibi, quorum nota Gradiui
Militia eſt virtus, Errice neceſſe, priuſquàm
Vrbem oppugnares, multis fuit vſq; diebus.
Tendebant contrà, quodq́; haud promitteret æſtas,
Credere nolebant hyemis glacialibus auris,
Quæ fouet obſeſſos, obſeſſoresq́; fatigat.
Cæſareis fortuna fauens conatibus, vrbis
Mediomatricum deprenſa eſt mœnibus, ac ſe
Inclementi hyemis tum tempeſtate repulſam
Indulgere ſuo nequicquam ſenſit alumno.
Ille ſuas afflixit opes, dum prouocat amens
Concretam glaciem nimboſq́; niueſq́; laceſſit.
Is ſapit hoſtili quem facta pericula damno
Erudiunt. Erricus ad hæc, ſe fidere cœptis,
Augurioq́; animi quodam ſe impellier inquit.
Degenerem ſe ſcire hoſtem, quem effœminet illa,
Qua regitur malè fortis anus, triſtisq; Megæra,
Supplicijs quæ ſæua ſuos immanibus olim
Fregit, & ingenitæ quod erat virtutis ademit:
Summaq́; decuſſit tondente papauera ferro:
Exilijs vel dira ſolum mutare coegit,
Fœmineæ reliquum quod ſeſe emancipet aulæ,
Vulgus iners, vileſq́; animæ, cædiq́; paratæ,
Ceu pecudes, conferre manum & pugnare peroſæ,
Quos proaui vicere mei ductrice puella,
Hos ego rugoſa vetula regnante timerem?

Ille Gynæceio pensisq; assuetus Iberus,
Delicijs qui totus hebet, luxuq; liquescit,
Faxo sua mihi cum Cleopatra Antonius amens
Expendat pœnas, & supplex arma recondat.
Ille leui afflatu fortunæ, credo, beatum
Se putat eße, tamen sit ei victoria faxo,
Non minus ac coniux sterilis, quo pendat eadem
Coniugium & palmam trutina, nec speret vtrinq;.
Carolus asseruit qui victo Saxone Francum,
Saxona Burgundumq; iugo disiunxit amico:
At me rapta iuuant geminato ex hoste trophæa:
Coniunxisse placet, semel vt defungier vno
Marte mihi, & gemino liceat clarere triumpho.
Frigore nec moueor: medijs aquilonibus alpes
Gentibus innumeris stipatus & agmine Pœnus
Annibal immenso, superauit, & obuia rupit.
Tunc paßa est natura iugum, celsoq; minantes
Cœlo submisit scopulos, & iura recepit:
Atq; insessa hominum statione cacumina vidit
Ardua, pennigeris volucrum vix peruia seclis.
Quem populum terris imponere fata parabant,
Concußit labor ille ducis, populiq; ferocis
Pulsa loco est virtus, stratiq; cadauere campi.
Lydia Achæmenio sunt subdita regna tyranno,
Frigoribus dum sæuit hyems. non ipse serenos
Alcyonum despero dies, quibus æquora mulcet
Iuppiter, egelido cœlumq; tepore relaxat.
Nec nostros prohibere leue ac reparabile damnum
Successus

Succeßus valet: offenso illi quippe tenore
Fortius insurgent maiori mole cohorti:
Amnis vti rapido qui creuit plurimus imbri,
Obice sistit iter, mox eluctatur, inertes
Perrumpitq; moras, secumq; in prona volutat,
Quicquid obest victor, cursuq; citatior exit.
Acrior est virtus, quam suscitat ira dolorq;: "
Irritata venit, quæ morsu saucia damni
Angitur, & quærit collectis viribus hostem.
Quare agite, & rapto, potitur quo perfidus Anglus,
Ceu spoliumq; ostentat, & hac ceu vindice gleba,
Mancipij esse sui contendit Francica sceptra,
Vos hostem spoliate duces, actosq; profundo
Reddite iam toto diuisos orbe Britannos.
Maxime Francigenûm cœlestia, Visius inquit,
Cuius in arbitrio sunt lilia, terror Iberi,
Saxonis horror, amor patriæ, cui cedet iniquæ
Sortis acerba manus, se purgabitq; nocentem,
Quòd tua deseruit, diuersaq; castra secuta est.
En ego, quæ mandas, præsto sum vt iußa capessam:
Auspice te diuosq; tuos mihi dante secundos,
Aspera militia haud fuerit, non si agmine celsas
Ipse remetiri cogis brumalibus Alpes
Frigoribus, trepidamq; armis obsidere rursus
Italiam: si regna iubes in Daunia bellum,
Seruiet hæc deuota manus: felicibus armis
Quæ sceptris adiuncta tuis regna illa dedißet;
Ni temerata fides illic, pollutaq; turpi

Fœdera

Fœdera sancta forent caupona, & perfidus hospes,
Aequato velut ancipites examine lances,
Inclinaßet eam in partem, propensius vnde
Auri pondus erat. nam dum serit ille morarum
In nectitq́; dolos, dumq́; insidiosa susurrat
Dißidij commenta, fidem & disiungit amicam,
Inspiratq; odium, & socialia distrahit arma,
De manibus fortuna meis elapsa receßit.
Nec tamen interea campo se comminus hostis
Opposuit, claususq́; suis in mœnibus hæsit:
Degeneres veluti fouere cubilia siluis
Et latuere feræ. Nunc quæ mihi præcipis, illa
Exequar, extorrem trans & mare Saxona mittam:
Victorem & te Calisio præstabo recepto.
Tempus erat, quo bruma rigens graue frigus anhelat,
Threiciusq́; solum Boreas atq; asperat vndas,
Et quo constrictis durescunt flumima crustis,
Calcanturq́; rotis, insultanturq́; pedum vi,
Congerie quo ligna focis coniecta cremantur,
Et vix horrentem defendimus aera tectis:
Sed simul ac campis crispi fulsere dracones,
Et legio egressa est, quæ milite cingeret vrbem:
Ipsa repens desæuit hyems, frigusq́; remittit,
Vernaq́; temperies non sueto sydere ridet.
Ille sator rerum reducem qui temperat annum,
Qui nouat æstates, reuocat qui verna serena,
Qui rigidas hyemes, autumnum quiq́; nocentem
Certa lege refert, mutauit fœdera rerum,

Atq; vices, properata tibi qui verna reduxit
Tempora, & ante diem brumalia frigora soluit.
Hunc cœptis fauisse tuis non vlla fuisset
Aestatis tam certa fides, nec signa dedisset
Tam manifesta tuis, rigidas ac quando pruinas
Corpore semifero semper Capricornus anhelans,
Lenior incubuit terris, aurasq́; niuales
Discußit, lætumq́; afflauit veris honorem.
Augurijs alijs quid opus? præsagia diuûm
Quænam alia explorare cupis mage fida fauentum?
An defixa polo solis rota clara, diemq́;
Longius extendens, stantesq́; experta iugales,
Certius affirmet rex numina rebus adesse
Fausta tuis? horrenda gelu tibi bruma remisso
Ecce tepet, sternitq́; tuæ placida æquora claßi:
Et venit ad partes vltro, inuitatq́; morantes:
Frigora dedidicit, tempestatesq́; remouit.
Non tam præsentes potuisses noscere diuos,
Commoda legisses si tempora: militat æther
Auspicijs, Errice, tuis, mundiq́; sequuntur
Ipsa elementa deos, & coniurata fauorem
Commodat insolito moles operosa sereno.
Hæc animos hosti frangunt: tibi cernit amicos,
Quos timet aduersos diuos: & sperat iniquos,
Quos æquos videt esse tibi: præiudicat annum
In reliquum tam mitis hyems decurrere votis
Tempora grata tuis. si quid tentauerit hostis,
Obruet aut pelago naues nimbosus Orion,

Aut

Aut hærebit iners legio pluuialibus hœdis:
Signa mouere loco nec erit,nec vellere plantam:
Aenea voluenti nec agetur machina curru.
At legio pugnam,cœli defessa procella,
Si tentet, tibi terga dabit cædenda,neciq;
Marte tuo data sternet agros,& clade notabit
Profligata locum,ferisq; ne potibus edet.
Visius,vt iusti,crebris stationibus vrbem
Obsidet,Euripi quâq; vnda reciproca cingit
Arcem,tormentis murisq; atq; aggere firmam,
Verbere crebra quatit:tum rauca tonitrua vicit
Murales torquens immani pondere glandes
Machina:fulminea non sic se lampade vecors
Salmoneus iactauit ouans,talemq; fragorem
Non dedit,æthereos quando affectauit honores.
Illicet ingenti muri patuere ruina.
Corripiunt aditum duo mox fortissima belli
Robora,restantem cupidi expugnare cohortem,
Strozius Aumalusq;,loco mox pellitur Anglus,
Cedit & arce:manu qui si contenderet hilum,
Mox maris illapsus vel nostros mergeret æstus:
Aut interceptos diuisosq; obice ponti,
Hosti mactandos miseranda morte dedisset.
Temporis hoc de te breue decernebat & hoste
Momentum:articulo hoc victor victusq; dabatur.
Propugnasset enim aduersa pro parte tumescens
Pontus,& euersæ labem sarcire ruinæ
Impressa fossa licuisset & aggere iacto:

Spes & adempta foret potiundæ funditus vrbis,
Si qua animo virtus Anglo roburq; fuisset.
Horæ sextantem qui si durasset in hostem,
Vicerat: aduersum sed enim duo fulmina Martis
Strozius Aumalusq; loco pepulere feroces,
Arceq; præcipitem exturbant, funduntq; fugantq;
Postmodò flagitij tanti sed pœnitet Anglum,
Præsidiumq;, animis pelagi feruore receptis,
Distractum medijs interlabentibus vndis
A castris, tentare parat, pugnamq; lacessit.
Merserat Oceano rutilum nox humida solem:
Sublustri sed clara polo Diana micabat:
Illa acies sæui mutata sorte pericli,
Sublimi è specula cœli concurrere cernit:
Qualis Olympiaca sedet olim in gymnade iudex,
Solennes referunt sacra cùm quinquennia ludos:
Qui prius obsessi fuerant, obsidere certant.
Sed potior Francus quæsita laude locoq;:
Anglus at inferior concessa laude locoq;.
Saxone Franci animos attollit adorea pulso:
Attamen irritant nihilominus acriter Anglum,
Natiq;, vxoresq;, laresq;, aræq;, sociq;,
Atq; abolere parat desertæ dedecus arcis.
Illam multa viri per noctem fortia miscent
Vulnera: tormentis volucris pila nulla quiescit,
Non validis excussa toris lætalis arundo,
Liuida tartareo non glans explosa boatu,
Non tela aut ignes cessant, non mucro coruscus,

Plura

Plura refers tamen Angle loco congressus iniquo
Vulnera, Francorumq; tui sub Marte manipli
Multa cæde cadunt, vultumq; auertis ab hoste.
Interea prodit tenebris aurora fugatis,
Albescitq; dies, refugusq; relabitur æstus.
Tum verò haud dextra Saxo defendere fisus
Vrbem, velatis manibus, modò viuere pactus,
Omnia Visiade diuina humanaq; dedit.
Regina vt captam mox nuntius attulit vrbem,
Regalem lacerauit amictum, & pectora planxit,
Perdita, damnauitq; diem, vesciq; negauit,
Et cœtum auersata hominum penetrale petiuit
Multa gemens, diro peregrinas omine thædas
Execrans, pepigit quas nobilitatis iniquis
Infestisq; animis plebis, tum perfida misso
Iuratum violasse dolens interprete belli
Fœdus, & Hispanis interuenisse periclis.
Hìc furias malè sana vocat, quibus acta duellum
Indixit: vocat & Bellonam, Erebumq; chaosq;
Ingeminat, miseram cupiens abrumpere vitam.
Tres illam perhibent secretam ex ordine luces,
Et totidem noctes potu caruisse ciboq;:
Ieiunis quarta vix faucibus admouet escas
Luce: quod at vitæ reliquum est exhauriat, optat
Nobilitas plebesq; & sontem deuouet Orco:
Quæ rupto infaustum contraxit fœdere bellum,
Exteraq; indigenis spretis connubia legit,
Regia vt Hispanis enuberet Anglica sceptris,

Contempta

Contempta gente externo transcripta colono.
Sæpius ista fremunt: paulatim gliscere cruda
Seditio, & sæuire animis ignobile vulgus,
Atq; orbes glomerare, odijq; accendere causas,
Regibus & multis cæsis gens illa cruenta,
Principis & superis consueuit morte litare,
Publica in exitium conuertens damna potentum:
Dedendam esse neci clamant, eiusq; piandam
Interitu cladem: hîc quorum scelerata propinquos
Sustulerat, stimulos addunt, acuuntq; furorem.
Dij facerent vna caderent vt compare plaga,
Coniugio iuncti rex & regina sinistro:
Fœmineus ferrum cruor haud satis imbuet: ille
Accedat iugulus, quo fœmina capta nocente est,
Ad bellumq; impulsa: caput luat illud Iberi,
Quod patrauit opus: Si non pote, fœmina saltem
Calisio inferias funesto sanguine mittat.
Qua diuos, Errice, tibi pietate secundos
Tam meruisse potes, faciles vt vota quod vltra est
Donent? Calisium sat erat tibi Marte receptum:
Hoc cumulant meritum Anglorum ciuilibus armis,
Et reginæ odio, Burgundum & fœdere rupto
Exarmant, pronum vinci minimeq; rebellem,
Consociet nisi castra, suo tueatur & auro
Anglus, qui socijs abscedet protinus armis.
Euentura loquor, firmabunt omnia diui.
Fortè nouis ingens animo successibus Astur,
Prospera cui lætos tulerant æstiua triumphos,

Inferiora dijs vt non sentiret,& vltro
Stellanti iaceret maledicta minacia cœlo,
Ocia fallebat lusu,Francosq; proteruis
Vsq; iocis amens lacerabat,& vsq; rogabat,
Nonne pruinosis gelidoq; sub ætheris axe
Hybernis positis algeret Francus?& eius
Stiria in impexis durescceret horrida barbis?
Quem vapor æstiuus duræq; offensio pugnæ
Percalefecißet,glacies nonne vreret æquè?
Quanquam tum insolito vernabat sydere cœlum.
Is simul ac captam,dum luderet,audijt vrbem,
Perculsus stupuit,gelidusq; per ima cucurrit
Ossa tremor,steteruntq; comæ & vox faucibus hæsit.
Dein ad se vt redijt,disiecit ludicra,& ægro
Pectore crebra gemens mœstus suspiria duxit:
Et singultanti querulam vocem edidit ore.
Armis meis positis deprensum & milite misso,
Improba destituis fortuna,atq; obijcis hosti?
Siccine de manibus nostris elapsa repentè est
Laurea?sic Francum nec belli incommoda frangunt,
Sæua nec horrentis remorantur frigora brumæ?
Meq; hyememq; pari traductos ille triumpho
Victor aget:non ex facili certamine laudem,
Non æquo petit ille iugo,qui tempora victus,
Victoremq; parat communi clade notare:
Hisq; triumphatis memori se tradere famæ,
Saxonibus quid dico? meæ quid dico Britannæ?
Quos ego composita felices ante quiete,

Inuitos placidam temerando rumpere pacem,
Iure profanato & diuûm pietate coëgi?
Ista manet merces illos, queis chara fuero
Commoda nostra magis, quàm sanctum fasq; bonumq;?
Relligio nostris quis vilior vsibus? ecquem
Inueniam posthac facili qui peieret ausu,
Imputet atq; mihi violatæ pignora dextræ?
Iamiam perfidiæ Parmensem pœnitet actæ,
Venit in Hesperiam si præpete fama volatu,
Talia quæ pernix momento remige penna,
Nuntiat auroræ populis, solisq; cadentis
Qui Maura stridere globum nugantur in vnda:
Nec paria euentis narrat, sed guttura mille
Soluit, & in maius damna omnia semper acerbat,
Etsi vix poterit lingua superare loquaci
Dedecus acceptum, & captæ infortunia sedis.
Hæc pelago imponit frenos, hæc cerula Nerei
Regia, ceratas cui fas parere carinas.
Imminet hæc Flandro, in ceruice & faucibus vrget,
Hæc diti exuuijs raptis ex hoste superba,
Primitijs delubra deûm ditabit opimis,
Curuabitq; tholos, ædesq; relinquet inanes
Quæstori, & nostri minuet compendia fisci:
Auertetq; tuas lembis Antuerpia merces,
Prædatrixq; auidi dirimet commercia mundi:
Treicio ceu qui metatus littore sedem,
Angustum bouis accoluit de nomine pontum.
Huc & ab Hesperio qui sueti & cardine Eoo

Tendere nauigijs, sistent iter, atq; quiescet
Orbis opes solitus Flandris portare cataplus.
Nec mihi consultum est exhausto sumptibus, vnde
Pugnaces reparare manus ad prælia poßim,
Venalesq́; tuas Teuto conducere dextras.
Gens conducta meres aduersis hospita castris:
Quæq́; gerunt alij pia, tu ciuilia bella
Sola facis, ferrumq; in ciuis viscera condis:
Dumq; alijs vincis, tibi vinceris: atq; iuuentus,
Quæ melius sancta pro relligione periret,
Lucro animam impendit, pretioq́; paciscitur hostem,
Testaturq́; hominum nunquam se deesse furori,
Ausa pharetrato non comminus ire tyranno:
Virq; in Christicolas, in Turcam fœmina pugnat.
Hæc ille immani consumptus corda dolore:
At parte ex alia, festis gaudere choreis
Francorum populus, vittis innectere diuos,
Et celebrare deûm delubra, & limina fronde
Spargere, & in cunctis ignes accendere vicis:
Lætitiamq; agitare epulis cantuq; iocoq́;.
Tum de te Visi quis non est grata locutus?
Burgundum quoties equitem memorare iuuabat,
Præcipiti dare terga fuga turmalibus alis
Antè coegisses: Metis sub mœnibus vtq́;
Ipse triumphalem fregisses Cæsaris axem.
Tu formidatum mundo, vinciq; negatum
Posse caput primus superas: Tu frangis equestres
Victor Scloporum cuneos ad Rentia castra:

Te Belgæ timuere truces, te fortis Iberus:
Te prope Cæsarea fugit statione relicta
Carolus, vt trepidas vidit nutare cohortes.
Tu quoq; in Hesperiam magnam non agmine magno
Per medios hostes penetras, & salua reportas
Signa domum, iusto luctatus cum hoste, tuiq;
Cum capitis sectore, fidem qui prodidit auro
Perfidus, & socium nudauit milite pacto.
Nunc etiam extrema restantem in calce Britannum
Littorei Belgæ, maiorumq; ora notantem,
Stigmaq; inurentẽ, atq; vt compede regna prementẽ
Gallica, dux victum trans æquora glauca remittis,
Impingisq; vadis patriæ. nunc naufragus Anglus
Eiectusq; miserq; suæ est illisus arenæ.
Qui vasti à nobis aberit discrimine ponti.
Præclarè fines Visi regis arbiter æquus.
Sæpius hæc iterant, satias nec carminis vlla.
Nec fratrem, cui purpureo velata galero
Tempora, prætereunt hilares, patriamq; beatam
Esse pari fratrum celebrant, quorum arma tubasq;
Alter obit, victor patriæ decus atq; reportat:
Consilijs vsuq; togæ præstantior alter
Errici releuat curas, & corde capaci
Sufficit & musis, & rerum sustinet actus,
Partitumq; vigil tempus dispensat vtrisq;:
Squallida Barbarico nec secula nostra veterno
Esse sinit, castas nec mendicare Camœnas.
Visius hinc pergit, raptoq; citatius omni

Agmine, turritas ingenti mole Vinarum
Arces circundat pluteis,& verbere multo
Tormentorum,apices pinnasq; & mœnia pessum
Deijcit,aggestumq; solo mox æquat aceruum,
Iunctus erat muro qui terreus,hinc tuba cantu
Signa dat,atq; acrem ciet ad certamina pubem.
Primus ibi ante omnes iuuenum comitante caterua.
Infers, Andellote,gradum,atq; inuadis in hostem:
Et comes accedit Memorantius inclitus, ambo
Felices,si non desideret iste parentem,
Tu fratrem,indignos duri quos alea Martis
Importuna fero captiuos traderet hosti.
Hos rapidus Rhodanus,vitreis hos Sequana limphis,
Hos liquidus Ligeris,flêrunt hos marmora ponti.
Mox ruit his ducibus tanto impete feruida pubes,
Quantus Hyperboreis Aquilo prolapsus ab antris,
Incumbit pelago,campisq; natantibus instat,
Et possessa alijs sibi vindicat æquora ventis:
Quaq; dedit sonitum,maria inclinata propellit.
Non hostes sufferre valent,metit efferus ensis
Saxonaq; Hispanumq; trucemq; ad barbara Belgã.
Sternitur omnis humus,cereali vt mergite passim
Stratus ager,frugum expositis per rura maniplis.
Vnus vix tanto è numero tu,Græe,superstes.
Seruatum lucro quàm cæsum impendere ferro
Maluit,& prædam quàm miles inane cadauer
Optauit potius:tu saluus vindice nummo.
Ista bifrons expensa tulit tibi munera Ianus,

Atq; tuis annum ceptis, Errice, sacrauit,
Qui te tam large donauit pignore strenæ.
Successus vrgere tuos & adesse fauori
Cœlicolûm sis quæso memor: nunc hostis inermis
Militibus caret & nummis: occurrere diuis
Quid lentus cessas fautoribus? ánne relinques,
Quos faustos precibus votis & emacibus ante
Optâsses, fibra & pecudum censuq; mereri?
Esse duces cupiunt, comes hos vt passibus æquis
Ipse sequare, vide. tibi si, dum sæua procella
In regnis grassata tuas euerteret vrbes,
Hanc aliquis diuûm certò promitteret horam,
Credere vix posses: sed si tamen illa veniret,
Hostis perniciem iurares, contigit illa:
Iniicienda manus, ne mox præteruolet, hostis
Ille tuus ducit dum segnia tempora victor,
Se vinci sensit, lapsasq; resurgere partes.
Funestæ Latio manârant sanguine Cannæ,
Et Pœni modios cumulauerat annulus auro:
Dum tamen ille sedet, dum cunctaturq; vocanti
Fortunæ præsto esse comes, Romamq; iacentem
Respirare sinit, diuûm irrita munera sensit.
Nam velut execto collo numerosior hydra,
Multiplicata suis damnis, violentior hostem
Creuit in aduersum, decus illi & frondis honoræ
Eripuit, victrixq; dijs solennia soluit.
Imperium est mundi iuuenis Pellæus adeptus,
Dum victis instat, dumq; omni à parte timetur:

Creditur & tergis hærere fugacibus, & dum
Hostibus improuisus adest, nec nuncius illum
Aduentare ferit rumor, venisse sed hostis
Conspicit oppreßus, nec fidit ad arma vocare.
Bella Dionæus quoq; fulminis ocyor alis
Cæsar, vt excußus balearis verbere fundæ
Geßit, vincendusq; mora, fuit impete victor.

AD HENRICVM II. FRANcorum Regem inuictiss. De Caleto recepta.

Non parca fati conscia, Lubricæ
Non sortis axis sistere nescius,
Non siderum lapsus, sed vnus
Rerum opifex moderatur orbem.
Qui terram inertem stare loco iubet,
Aequor perennes voluere vortices,
Cœlumq; nunc lucem tenebris,
Nunc tenebras variare luce.
Qui temperatæ sceptra modestiæ
Dat, & proteruæ frena superbiæ,
Qui lacrymis fœdat triumphos,
Et lacrymas hilarat triumphis.
Exempla longè ne repetam: En iacet
Fractusq; & expes quem gremio suo
Fortuna fotum, nuper omnes
Per populos tumidum ferebat.

Nec tu, secundo flamine quem super
Felicitatis vexerat æquora,
HENRICE, virtus, nescijsti
Imbriferæ fremitum procellæ.
Sed pertinax hunc fastus adhuc premit,
Vrgetq; preßum, & progeniem sui
Fiducia pari tumentem
Clade pari exagitat Philippum.
Te, qui minorem te superis geris,
Culpamq; fletu diluis agnitam,
Mitis parens placatus audit,
Et solitum cumulat fauorem:
Redintegratæ nec tibi gratiæ
Obscura promit signa: sub algido
Nox Capricorno longa terras
Perpetuis tenebris premebat:
Rigebat auris bruma niualibus,
Amnes acuto constiterant gelu,
Deformis horror incubabat
Iugeribus viduis colono:
At signa castris Francus vt extulit,
Ductorq; Franci GVISIVS agminis,
Arrisit algenti sub arcto
Temperies melioris auræ:
Hyems retuso languida spiculo
Vim mitigauit frigoris asperit,
Siccis per hybernum serenum
Nube caua stetit imber aruis.

Strauit quietis æquora fluctibus
Neptunus, antris condidit Aeolus
Ventos, nisi Francas secundo
Flamine qui veherent carinas.
Per arua nuper squalida, & ignibus
Adhuc Britanni penè calentibus,
Cornu benigno commeatus
Copia luxuriam refudit.
Idem vt reductas condidit oppidis
Francus cohortes, mitis hyems modò
Se rursus armauit procellis,
Et positas renouauit iras.
Stant lenta pigro flumina marmore,
Canisq; campi sub niuibus latent,
Diuerberatum sæuit æquor
Horriferis Aquilonis alis.
Ergo nec altis cincta paludibus
Tulêre vires mœnia Gallicas
Nec arcibus tutæ paludes
Præcipitem tenuere cursum.
Lorene Princeps, præcipuo Dei
Fauore fœlix, præcipuas Deus
Cui tradidit partes, superbos
Vt premeres domitrice dextra:
Vnius anni curriculo, sequens
Vix credet ætas, promeritas tibi
Tot laureas, nec si perauras
Pegasea veherere penna.

Cesse-

Ceſſere ſaltus ninguidi, & Alpium
Inſerta cœlo culmina, cùm pater
Romanus oraret, propinquæ vt
Subijceres humeros ruinæ.
Defenſa Roma, & capta valentia
Coacta pacem Parthenope pati,
Fama tui Seguſianus
Barbarica face liberatus.
Aequor procellis, terra paludibus,
Armis Britannus, mœnia ſæculis
Inuicta longis, inſolentes
Munierant animos Caletum:
Lorena virtus, ſueta per inuia
Non vſitatum carpere tramitem,
Inuicta deuincendo, famam
Laude noua veterem refellit.
Ferox Britannus, viribus ante hac
Gallisq; ſemper cladibus imminens,
Vix ſe putat ſecurum ab hoſte,
Fluctibus Oceani diremptus:
Regina, pacem neſcia perpeti
Iam ſpreta mœret fœdera, iam Dei
Iram pauet ſibi imminentem,
Vindicis & furiæ flagellum.
Ciues & hoſtes iam pariter ſuos
Odit pauetq;, & ciuium & hoſtium
Hirudo communis, cruorem
Aequè auidè ſitiens vtrunq;.

Huic luce terror Martius aßonat
Diræq; cædis mens sibi conscia,
Vmbræq; nocturnæ quietem
Terrificis agitant figuris.

La. B. Te.

AD CLARISS. VIRVM Michaelem Hospitalem, Supremum tunc Præsidem rationum Regiarum, nunc Gall. Cancellarium. Adr. Turnebi Epistola.

HOspitialis amor musarum deliciæq;
Carmina Cirrhææ non inficianda cateruæ
Qui fundis Phœbus olor, quem gemma decúsq;
Sydereum nostri veneratur Margaris æui,
Pegasei tutela chori, Phœbiq; patrona:
Splendidus Aßyrio necnon quem Carolus ostro
Obseruat, castus Iouis Aonidumq; sacerdos:
Accipe quæ falsis iniusta calumnia verbis
Obijcitur nobis, & promitur ore profano:
Et musas defende reas, fontemq; Mineruam,
Per latus hæ quoniam nunc nostrum vtræq; petũtur,
Multi in nos Anyti paßim Molitiq; renati,
Socratico qui nos euertere crimine tentant:
Esse iuuentutis nos sæua venena loquuntur,
Atq; nouos inferre Deos, noua numina, ritus

Insolitos,quicquid Germania deniq; peccat,
Nos sumus authores,scelus & commisimus ipsi,
Plectimur & miseri,quicquid delirat,Achiui:
Et causam quamcunq; sibi confingere malunt,
Noscere quàm veram,pestisq; exquirere venas.
Atqui vel meritò decerni premia nobis
Crediderim debere,bonos retinere solemus
Quòd iuuenes veterum in scriptis præstantibus,omni
Quæ labe & labis sunt suspicione remota.
Excutito iuueni veteris proba signa monetæ
E manibus, mox inuenies versare numisma
Ista recente nota quod cudit adultera forma.
Prisca igitur pubem qui non vult scripta doceri,
Ad noua mittit eam,& gentis commercia Græcæ
Qui vetat,à vitreo non improbat ille Lemano.
Gallica scripta etenim de religione reuoluet
Marte suo solus nullo præeunte magistro,
Qui docturus eget sudatq; vt Achaica discat.
Nunc adeo studio qui tam feruente docemus,
Vix tamen ad nostras paucos adducere sellas
Possumus:hinc longè fugiunt horrentq; laborem:
Faucibus ast auidis sitiunt haurire liquorem,
Mustra nunc nuper quem prodita secta propinat:
Vnguiculis hoc à teneris cirrata caterua
Expetit,atq; cupit primæuo flore iuuentus.
Gymnasia & quod nunc minus esse frequentia vulgò
Cernimus,efficiunt de religione libelli
Vernæ atq; indigenæ:viget hæc doctrina viritim,

In studijsq; hominum versatur delicijsq;.
Is iuuat hoc vitium cui nostra professio dira est,
Et fouet aduersas partes: queis tradit inermes
Musarum nos præsidijs & numine nudos,
Vnde amentatis defendi poßumus hastis.
Quippe etenim nostræ multa adiumenta parari
Hinc causæ poßunt, meliориq; ille lacerto
Pugnabit, tali qui luserit antè palæstra.
Ingenuam quòd si doctrinam hinc eße fugandam
Credimus, ah præiudicio quàm nostra premetur
Causa graui, si nostra bonas exosa sit artes
Secta, subæratum tactum velut indicis aurum.
De pietate reos quos torret flamma rogalis,
In cruce pendentes & viuo sulphure sparsos,
Cernimus ignaros humili de plebe quirites,
Atq; rudes Graiæ iuuenes Latiæq; Mineruæ.
Nunc remoue Graiam pueris Latiamq; camœnam,
Supplicium cunctis laqueumq; atrasq; fauillas
Mandabis, quoniam succo tingentur eodem.
Rarus at è doctis de relligione Deorum
Qui malè sentiat est: si quando vsuuenit istud,
Prodigij simile est: at tralatitia fraus hæc
Indoctos tunica solita est vestire molesta,
Et velut Alcidas Oetæis tradere flammis.
Perfidus ille piæ iuratus apostata sectæ
Hostis, Romanas nutu qui flexit habenas,
Sanxerat edicto, quod & hos tentare videmus,
Græcorum ne quis libros tractare sophorum

Aude-

Auderet manibus, Christi qui dogma probaret.
Dij meliora pijs, erroremq; hostibus illum:
Et dirum quod nos scimus fecisse tyrannum,
Relligio vt Christi penitus calcata iaceret,
Ne nos sancta sinant imitari numina diuûm,
Augusti quòd si valuissent iussa profani,
Gregorius nullus, Basilius nullus & esset,
Aureus & muto Chrysostomus ore sileret.
Atque palæstinæ cui Graiæ & pagina chartæ
Displicet, huic locuples reus est Hieronymus, almæ
Relligionis apex, Latij doctissimus orbis:
Hac ope qui nixus supra, caput extulit, omnes:
Hac ope vti nudus, caput infra subijcit omnes.
Dij potius faciant, Musarum & præses Apollo,
Vt ceu Circæis quæ grunijt ebria succis
Turba, nouas procul hinc cogatur quærere sedes,
Aut salsamentis laxos præbere cucullos,
Infantes nobis balba stribiliginæ linguæ
Quæ parit, atq; animi claudos, & sorde sepultos:
Optima quàm veterum nobis monumenta virorum
Interdicantur, quamq; in præsepia fœda
AEæi migrare gregis cogamur ab aula,
Frugibus inuentis & glandem dente molamus.
Archetypas quòd si statuas, priscaq; toreuma
Cœlatum dextra, si dimidiata sigilla,
Et mutilum Galbam auriculis nasoq; minorem
Miramur, precium nugis & ponimus istis:
Quantò Euangelij nos exemplaria debent

Arche-

Archetypa oblectare magis, quæ cœlite penna
Et medicus Lucas & Cephæ aßecla notauit,
Et vas delectum domino, & sectator amatus.
Istos quod scripsisse scio, prostratus adoro,
Et veneror prope sacra ferens. non martyris ossa
Relliquiasq; colo prona mage mente piaq;,
Quam sanctis quæ scripta viris dictauit, anhela
Numinis aura sacri: proprio cui displicet ore
Et sermone suo dum fatur Apostolus, ipsum
Eijcit, & Christi legatum audire recusat,
Non nisi qui Græca ad Romanos voce profatur.
Regia si cuiquam formata diplomata, ceris
Et siganta forent, cerebri sanine putares,
Si quacunq; manu descripta tenere penes se
In forulis exempla domi quàm regia mallet?
Ob legem infandi populus Mahumetis Eous
Scripta Sabæa probat, nec scripta nefaria falsi
In linguas sinit ille alias concedere vatis:
Et nos quæ primis signauit verba tabellis
Sanctior arcanos euoluens spiritus actus,
Pellemus? solásq; procul mittemus in oras?
Quæ scelus admißum fraudemq; piacula soluent,
Si quis proiecto tam sit temerarius auso?
Hoc tamen heu qui tentet erit, quia dia patrona
Musarum procul hinc parat ire sequiq; maritum
Margaris: in solo reliqua est fiducia Carlo,
Coccinei statione chori qui fulget in alta:
Huic bonus author eris, poterisq; hunc recta docere,

Et tantùm prohibere nefas. nam tendere contra
Muneris esse tui sentis: expectat id à te
Quisquis Apollineo mentem concussus ab œstro est.
Regis vt ergo mei præses rationibus instas,
Consule Musarum sic tu rationibus idem,
Vt non sit Paulo dediscere Græca necesse:
Neu' reus in causa damnetur Apostolus ista.

D. M. FRANCISCI DVARENI, Iurisconsultorum huius memoriæ facilè principis, hoc funebre carmen Adr. Turnebus mœstissimus canebat.

TV'nc sacer legum vates, & iuris Apollo,
Tun' æqui consulta Themis, tun' fasq; piumq;
Et superis demissa polis Astræa, relinquis
Tam subitò mortale genus? spretaq; caducæ
Conditione plagæ, Duarene, micantia cœli
Præpetibus subnixus abis ad sydera pennis?
Siccine nos Duarene fugis doctißime legum
Interpres, cupidosq; tui, iurisq; boniq;?
Lingua iuuentuti tua quod condibat, amico
Suadelæ perfusa fauo, quæ rore liquenti
Irrigui mellis totum manabat Hymettum,
Hauserat & liquidum ius, impurasq; lacunas
Setigeris linquebat apris, secloq; suillo
Fœda volutabra, & cœnoso gurgite lamas.

Quis tibi nunc succeßor erit? cui munia mandas
Docte tua, atq; vicem quis nobis obtinet istam?
Cui Biturix plaudet, veterem quòd vindicet vrbem
Acarieq; situq; veternosaq; senecta,
Et renouet, iuuenum distendens mœnia turba?
Quæ posthac viduis mœrebunt frigida tectis,
Rarus desertis errabit & aduena vicis.
Nam simul atq; tuos mors frigore perculit artus,
Defluxit studiosa cohors, paßimq; migrantum
Cernere erat totas per singula compita turbas,
Illecebris cantus syluas Oeagrius Orpheus
Vt traxit, vocalis vti delphinas Arion,
Saxa mouere sono veluti testudinis olim
Dircæus potuit Thebanæ conditor vrbis,
Duxit & auritum lapidem quocunq; vocauit:
Sic Duarene tuæ facundia mellea vocis,
Fœcundus sic iure animus sophiaq; refertus
Ducere conuentus vtroq; ex axe solebat.
Terrarum tractus tu, vasti quamlibet essent,
Et Libyæ solas nullis cultoribus oras,
Ingenio Duarene tuo linguaq; frequentes
Reddere vel poteras: at nunc te funere merso,
Ante frequens, orba Biturix palatur in vrbe
Solus, & vt vacui metitur iugera campi.

Viuere te decuit longæuæ secla Sibyllæ:
Nestorea decuit te longius ire senecta,
Virtuti sophiæq; tuæ si numina diuûm
Aequa forent, hominumq; genus si iusq; bonumq;

Respice-

Respicerent, quorum eximius solusq́; merebas
Interpres dici. Quòd si fors aspera diuûm
Conditione viris licuisset flectere fata:
Vel prece vel precio nobis Duarene redemptus
Nunc eßes saluus, si pro te fortè viritim
Contribuenda etiam vitæ pars magna fuisset.
Non exorato, sed stant adamante reuincta
Fata deum, clauoq́; rigent confixa trabali.
Attamen ipse tui meliori parte superstes,
Romulidùm dum iura forum colet, vsq; fereris,
Ingenij parta monumentis laude decorus,
Miretur quæ posteritas, quæ laudet ametq́;,
Quæ dirimant lites, ius eruat vnde potestas
Omnis, & ambiguam iudex examinet artem:
Mortali regione etiam dicêre relicta,
Curriculo volucri subuectus in æthera, diuûm
Concilio adscriptus supra cœlestia templa,
Virginis assessor, solio quæ iusta tonantis
Aßidet, æquata suspendit & omnia lance.

EPITHALAMIVM FRANcisci Valesij, illustrißimi Franciæ Delphini, & Mariæ Stuartæ, sereniss. Scotorum Reginæ, Adr. Tornebo authore.

AOnio Musæ lauitis quæ flumine crinem.
Aurataq; nitens testudine Delie Pæan,

Huc hilares, huc ferte pedem, celebrate choreis
Carminibusq́; diem, domitis quo lætior Indis
Non fuit, optata sibi cum Minoida thæda
Euantes inter Satyros Nymphasq́; iugauit
Liber, & æthereis monumenta dicauit in oris:
Nec cùm placata Tirynthius antè nouerca,
Vina ministrantem thalamo sibi nexuit Heben:
Terrigenis nec cùm victis Saturnius olim
Iunonem sceptris sociam cœlestibus auxit.
Inferat huc lætum gressum matrona tonantis
Pronuba: quæq́; sacra sancis connubia flamma,
Adsis ô Erycina fauens, Hymeneus & adsit,
Et Iocus, atq́; Charis pellucida veste fluenti.
Tu quoq; ab vndisono Nereu caput exere ponto
Cærulea indutus scutulata, Salacia præsto
Sit comes, & longis verrentes æquora caudis
Tritonesq́;, & Leucothoë, Inousq; Palæmon,
Et senior Phorci chorus, éque Anthedone Glaucus.
Res agitur nam vestra. mari circunflua magno
Insula, quam medijs fundat Neptunus in vndis,
Nereïdi Scotæ regno possessa paterno,
Delphino dotalis erit mox Regia Franco:
Nereis & vobis authoribus apparat ipsa
Nubere, & auspicibus: qualis nec Pulchra Dione,
Cæsia nec Pallas, nec erat Lathonia Phœbe:
Marmorea nec fronte Dryas, nec candida Nais:
Nulla nec in terris, in fluminibusúe sonoris
Par specie Nympha est, nec Hamadryas incola siluæ,

Nec formosa Napæa, nec hospita montis Oreas,
Quæ flauum tereti crinem modò colligit auro,
Nunc leuibus passum ventis diffundere donat.
Hæc gemmã supperat, rutilum quæ diuidit aurum:
Baccatum hæc eadem superat formosa monile:
In varios & cùm se pingit terra colores,
Non tamen huic vllum florem, quẽ comparet, effert.
Nec verò Pario scalptum de marmore signum,
Non ebore expressum, fuluo non ære politum,
In tabula aut pictum manus emendatius edet.
An quæ magnanimum generauit mater Achillem
Se Thetis huic æquet nitidis argentea plantis?
Ledæóne parem quæ concolor exijt ouo
Se ferat? Europam licèt hæc Asiamq; potentem
Rapta decem duro bello colliserit annos?
An quæ Pisæam tabo maculauit arenam
Sanguinolenta nurus miserorum cæde procerum,
Cuius emi thalamos ipsa bene morte putabant,
Tantalides socero rapuit quam deniq; victo,
Auriga prodente rotas, axesq; citatos?
Omnes hæc formas præstanti corpore & ore
Exuperat, Paride & pomum vel iudice ferret.
Hæc tereti filo, & procero corpore surgit
Primæuo sub flore: suo metitur & vltra
Matres se virgo modulò, suggestus & alti
Verticis humani capitis fastigia supra
Eminet, & quarti vix est in carcere lustri.
Huic decus & tantum speciosa frontis honorem

Inuidit Cytheræa Venus, populataq́; sæua
Diua lue, obsæuit varis deformibus oro.
Sic quæ pellicibus nuptæ insidiantur auaris,
Quas forma plus poße dolent, medicata popinant
Pocula, guttata lentigine stellio quæ tu
Inficis, vt vario signetur tergore vultus
Discolor, & maculis liuescant ora subortis.
Non tulit inuidiam Cypriæ tamen æmula Iuno,
Non pallas, rursum se pulcra in virgine vinci
Turpe ratæ. nam quam poßent opponere victæ
Victrici, magica malus hanc si fascinus arte
Deleret speciem, vel diro crimine morbus,
Liuida quem tacito cantâßet murmure Cypris?
Illa superba suis tum formæ dotibus, atq;
Imperiosa bonis quanto molimine sese
In medium ferret? quanto subnixaq́; fastu
Calcaret superas fœdata virgine diuas?
Vtraq; cœlum igitur medica quos arte magistros
Indigetes habet atq; deos prece supplice poscit
Auxilium, chare morbiq́; leuamen alumnæ.
Ilicet aduenīunt, habilisq́; armaria cistæ
Expediunt, disclusa locis & pharmaca promunt,
Ambrosiæ succos, & odoriferam panaceam.
Nectar & æternum cum pæonia glycyside,
Phyllirides Chiron, Amythaoniusq́; Melampus,
Phœbus acersecomes, natusq́; Coronide diuus
Phœbigena, & nati Podalirius, atq; Machaon
Phœbigenæ, Pæonq́; deis gratißimus arte

Qui medica est, Coi nec abest reuerenda magistri
Canities, nec Pergamei pia cura Galeni.
Hi vultum emaculant, nitidæ decor ecce iuuentæ
Lætior effulget, lepidusq́; est pristina supra
Mox formæ cumulatus honos, damnoq́; venustas
Vberior: Venus est nec dedignata iuuare,
Quem sic sollicito curari vidit Olympo:
Et dixit, Primæ maneant te præmia formæ:
Maior vt est nostra tua virgo Britannia Cypro:
Turpe mihi nec erit iam post te ferre secundas.
Cœlicolûm quæ cura deûm es, quam lucifer idem
In regnum misit, diasq́; in luminis oras.
Priuatæ nil sortis habes, obnoxia nulli
Vixisti, solioq; rudem nox imbuit ortus.
Auspicioq́; pari decurrunt tempora vitæ
Et regni momenta tui: quin coniuge felix,
Inq́; manum mox conuenies, partuq́; beata
Liligero sobolem primæuo in sanguine Franco
Sufficies, regesq́; parens sata regibus edes:
Perpetua nec sola dolens carpêre iuuenta,
Effœta steriliq́; nurus nuptura senecta,
Vicinam referens exacta ætate Britannam:
Qualis in Idæa mater Berecynthia silua,
Formosum deformis anus quæ deperit Atyn:
Et biiugo saltus peragrat subuecta leone,
Cœlitibus ridenda deis, & amore pudenda.
Corporis has & Sortis opes virtutibus æquat
Scota suis, superatq́; magis, si cogitet artes

Ingenuas, si virgineum quis ritè pudorem,
Relligiosa piæ si quis sacraria mentis,
Pectoris & penetrale, animi sanctosq; recessus:
Vt minimum fortuna bonum, faciesq; putetur:
Vendicet & primas in ea sibi splendida virtus.
Hanc tener & spacijs vitam primoribus orsus,
Felicis patris fortunatissimus hæres
Olim cum seris regem pronepotibus auctum
Asseret Erricum nitidi plaga lucida cœli,
Connubio ducit stabili, diuûmq; virûmq;
Omnibus plausuq; fauor fremituq; secundus
Quod sequitur, cunctorũ animũ & pertentat ouantẽ
Lætitia, hanc gestu, vultuq;, & voce fatẽtur.
Maturasse deos tibi coniugialia iura
Crediderim, pulchra quàm primũ vt prole parentem
Conspicerent. queis nanq; negant dulcissima stirpis
Pignora, queis renuunt charos extollere natos,
Hæ vel anus nubunt, vel anus his ducere suadent.
Præcipis hic quantùm, tantò es felicior istis
Iudicio Francisce deûm: genialia demum
Fœdera sunt, si quid generant qui littora ponti
Arida bobus arat, steriles qui versat arenas,
Irritus est vanusq; labor: sunt irrita iusti
Pacta thori, si progenies hinc nulla sequatur.
Nube caua minus est Iunonis falsus adulter,
Connubio quàm sunt isti. dedit illa bimembres
Centauros, istud tenues vanescit in auras
Ludibrij specie, aut fallacis imagine somni:

Fœdera

Fœdera nec populis nec regnis firma coibunt:
Et malè concordi rumpetur gratia nexu
At duo perpetua constringes lege maritus
Sceptra: dies Francis Scotisq; hæc fœdera nunquam
Dissoluet: conuexa polus dum sydera pascet,
Durabunt, niueo sic vellere parco fidelis
Nunquam frangendum deduxit pollice filum.
 Est generis tibi summus apex Francisce, nec vllus
Se memorare parem, vel nobilitate priorem
Se iactare potest: aliorum clara propago
Ornari vestræ se censet imagine ceræ,
Mentitoq; petit non raro stemmate Franci
Ornamenta suo generi. nam hinc omnis origo
Nobilium, caput hinc, hinc fons scatet vsq; perennis
Diffluus in riuos. decus attamen ecce supremum
Nobilitas alio solio, fuluumq́; leonem
Liligero misces in scuti vmbone vireto.
 Hos tibi despondit thalamos pater optimus armis:
Hos tibi purpurea quem causia contegit vmbra,
Conciliauit: eos sed iunxit pronuba mater
Matronale decus, cuius stola longa virili
Aemula parq; togæ quemuis virtutibus æquat.
 Concipe iam tantis æquos successibus actus,
Atq; animo mentire virum, factisq́; parentem
Disce sequi, similes & nobis redde triumphos.
Is Belgis inferre manu lacrimabile bellum
Apparat, auditu iam territat arduus hostem:
Qui timidus veniamq; petit, pacemq́; precatur,

Et vitta comptos prætendit supplice ramos.
Se meruisse malum scit, nec defendere posse:
Tanta virûm moles, tantum ruet agmen equorum,
Omnia quod latè vice turbinis atq; procellæ.
Proteret immani strage, inuoluetq́; ruina:
Nunc palmam eiurat, victusq́; paciscitur esse
Ante tubam, incerti nec ei placet alea Martis,
Pernicies Belgas ne certa à culmine sternat.
Immemor es nunquam simulatæ fraudis Ibere,
Nec vestri latuere doli: trahis vsq;, morasq́;
Nectis, vt effugias ducendo tempora cladem,
Militis & spacio se frangat vt impetus acer:
Aut belli nunc furta paras, obrepis & astu.
Sed tua pellucet fraus improba: munus habebit
Connubiale patris partum felicibus armis
Franciscus Belgas: tantundem & quærere natis
Exemplo patrio doctusq́; hoc pignore discet:
Insistetq́; viam Errici, atq; illustria facta
Reddet, & inuicti volet æquiparare magistrum.
Euenient pòst ista: deo nunc auspice festus
A nobis cantetur Hymen, genialis agatur
Iste dies, diro nec liuida lingua veneno
Obstrepat, obscœno nec murmure vulneret aures:
Litigiosa fore sileant vadimonia, prætor
Iuridicus cesset, latrare tribunal, & atram
Nunc versare reis vrnam quæsitor omittat.
Lætitiæ vacet iste dies: ferrugine cœlum
Detersa niteat, sudamq́; exporrigat æthram:

Et tacitis sublapsa vadis se flumina voluant:
Cõprimat æquor aquas, tumidis nec murmuret vndis
Et rapidi ponant venti, leniq; susurro
Mulceat angustæ Zephyrus sudantia turbæ
Agmina, quæ totis inhiant spectacula votis:
Commodet alma suum rerum natura fauorem:
Approbet & nitido fœdus geniale sereno.
Faxit & æthereos qui numine sustinet orbes,
Vt multis olim regnum voluentibus annis
Cum sene Francisco senior pater istud habenis
Temperet, vt cœpit iustis, atq; augeat armis:
Semper & imperium Valesi domus inclita seruet
Et nati natorum, & qui nascentur ab illis.

CL. V. FRANCISCO OLIVArio, Franciæ Cancellario, Adr. Tornebus S. P. D.

IVris Oliuari custos atq; eius amußis,
Francisco cui sic Regi adsediße potestas,
Adsidet vt summo iustißima virgo tonanti,
Aestimat æquata quæ rerum pondera libra:
Si licet vt nostræ tibi iurgia pauca querelæ
Eloquar: indignor nos pacis commoda solos
Non sentire, quibus Phœbi sunt ocia cordi:
Sed bellum tolerare famis, sine fœdere nostra
Vsq; triennali macie quæ viscera torquet,
Tabe quidem potuit tanti vel temporis olim

Inte-

Interijsse deus, si tam nec nectar haberet
Ambrosiamq; diu, quàm nos stipis ære caremus.
Quam non ista fames expugnatura Saguntum?
Cecropijs quam non Melon domitura sub armis
Esset? & heu quas non hæc proderet hostibus arces?
Exangues gerimus vultus, & pallida semper
Ora fame: harpyias nostra & ieiunia macras
Andina referunt descriptas rite papyro.
Ossea iam reliqua est nobis tantummodò forma,
Qua laruæ & lemures pueros terrere suêrunt:
Perq; vias vrbis malè dum reptamus inanes,
Vegrandi macie feraliq; ore notati,
Occurrit quicunq;, crucis signacula diris
Obijcit ominibus, manes ceu videris Orci
Emissos latebris, simulacra'ue luce carentum.
Nec desunt magicis qui dicant esse susurris
Excitas tumulis vmbras Acheronte remissas.
Nos alij nostri dicunt opprobria secli,
Qui saturis alijs & pingui abdomine tensis,
Per plateas vrbis monogrammi incedimus ægri,
Tabifica enecti soli esurieq; fameq;,
Ceu seges annonam, meßis victumq; negârit,
Atq; homines vulsis pascant radicibus herbæ.
Hæc prohibere potes solo ludibria nutu,
Commodus hic nobis tua si suffragia præstes.
Dedecus ac Regi est tam macros dicier eius
Eße profeßores, nec eis procedere solis
Militiæ æs iustæ: nisi si transcribere creuit

Funi-

Funigerum in cœtum, vel mendicabula vulgi,
Reginamq; iubet nos eiurare Monetam:
Nitriacasúe procul nos hinc emandat in oras,
Cogit & arbuteo fœtu baccaq; rubente,
Soliuagos inter Faunos & lustra ferarum,
Solariq; famem & ieiunia longa domare,
Bullaq; pelliceo substringere tegmina nodo.
Haud magnum, nobis sis magno emensus aceruo
Auri constructi, fuerit sestertia pauca
Rex animi haud parci: nihiloq; hac paupere septro
Is fuerit causa magis, & res laude feretur.
Omnibus inuisas vel egestas nostra camœnas
Reddet, & in factum se barbara secula tollent,
Caupo, piscator, salsamentarius, auceps:
Mendicisq; suas musis opponere gazas
Non formidabunt, potiori vt sorte beati.
Atq; equidem rastros meditor iam transfuga libris
Damnatis, studiumúe aliquod non nobile, pannos
Quod laceros, quod pauperiem procul exigat à me.
Arte etenim quamuis turpi pinguescere præstat,
Inter Lectorum quàm ieiunare cathedras,
Non moueor titulis, nec inani nomine Regum
Ambitiosus emo famam, si commoda desint:
Regius haud lector sine re, & lare dicier opto.
Esse togatorum malim vltimus, atq; pro seuchæ
Incola, quàm miserum sic ducere longius æuum.
Qui sator est litis rabula, in ius quiq; viator
Insontes duro iugulatos fœnore duci,

Rem facit, at que redit quæsito pignore felix:
Ocia læta fouent multos, & inertia præbet
Quo mœchas & scorta beent: spurcoq; redundat
Lenoni quod detur, eis: ad præmia peccat
Virginibus stuprum, nuptis qui probra susurrat,
Blandus adulator splendenti fulget abolla,
Regificas parasitus edax & ructat ad escas:
Sola pruinoso glacialiq; horrida panno
Esurit at doctis nunc gens operata camœnis.
O mihi si primæ redeant exordia vitæ,
Et liceat quod secter iter perpendere rursum,
Næ Maro, quantumuis Syrenum gutture cantet,
Me verò dulces primùm ante omnia Musæ
Accipiant, cœliq; vias & sydera monstrent,
Non mihi suauisono mentem excantauerit ore,
Ieiunas vt amem diuas, quæ nocte dieq;
Laßârint vbi perpetuo me tempore, nudum
Dimittant, velut è medijs incendia flammis,
In sterili aut veluti fracta rate littore ponant
Sim potius fullo, potius sim pastor, arator,
Vespillo, pistor, sim calceolarius, auceps:
Mendicas quàm Calliopes sequar ipse catastas.
Pauca hæc sum nostra pro conditione locutus,
Sed tua verbosas non ferrent tempora nugas.
Offendant quòd si querulæ te murmura chartæ,
Non ego culpandus, rea sed facienda poëtæ
Virgilij duris vrgens in rebus egestas.

DE NOVA CAPTANDÆ è literis vtilitatis ratione, Satyra.

EGO TIBI SALVTEM.

Quòd quereris Leoquerne tuas algere camœnas,
Nulla operosorum quòd & emolumenta laborum.
Mucida quòd farris vix est mordere canini
Frusta tibi, genuinus & est persæpe quietus
Latranti stomacho, miseri ceu sabbata verpi
Mandarint ieiuna tibi, pannucea vestit (ambit,
Quòd malè lena humeros, malè quòd centunculus
Desine velle queri. versus scis ipse canoros
Pangere, sed nescis homines & fallere cantu.
Mercurium sibi iungit enim, vel friget Apollo.
Ille dolis & præstigijs subrepit, & astu:
Occultoq; homines scit delinire susurro:
Intrat & in mentes, blando fallitq; veneno.
Delius hoc aliquid fortasse interprete possit:
Inuito nil posse putes. mentitur olores
Phebæos persæpe vafer, quos rudere credas
Arcadici pecoris, raucæ aut conuicia ranæ.
Vis artes doceam quibus admirabilis esse
Possis? obsequio grassare, & falle doloso
Pectere Mercurij, atq; homines sic blandus inesca:
Rem facies, & lautus eris, qui frigore torpes.
Imprimis vt qui in longinquas nauigat oras
Deuehat vt merces, quæstu tendatq; locellos,

Censeo

Censeo in Italiam, trans & gradiaris vt alpes.
Hinc preciosa venit merx, quæ nos ducit hiantes
Defixosq́; tenet: siquis mendacia plaustris
Quatuor inde refert simulatis oblita fucis
Si Romam sonat, & Pataui si perstrepit vrbem,
Vndiuagos & si Venetos, atq; Appula rura,
Si præ se Gallas contemnit & improbus artes,
Despuit inq; sinum Gallæ sermone Mineruæ,
Nauseat offensusq́;, cibo ceu pastus amaro.
Has fraudes imitare: nihil studuiße iuuabit,
Hoc tibi si desit: studium si desit, & adsit
Hoc tibi, de doctis facilis sit palma poëtis.
Nec peregrinari à Musis nugacibus eße
Damnosum credas, dispendi non erit hilum
Hinc tibi: nanq; solet cumulare profectio Musas.
Tergeminum sophos inde feres, sapiensq; merebis
Censeri, doctusq́;: at si hic desederis, atque
Te mœrore malo, & macie confeceris ægrum
Inuigilans studijs, rudis insanusq; fereris.
Est illic Helicon, illic Parnasia laurus,
Et fons Pegaseo quem protulit vngula cornu.
Sed memor hoc etiam præceptum in pectore condas,
Tu Gallum dones Italis, verùm Ausona Gallis
Fac referas, cultu inceßu, gestuq́;, sonoq́;
Italus huc versa tu pelle redito decorus,
Mirandusq; tuis, nostrorum hæc esca virorum est.
Hinc te suspiciet multùm, qui riserit antè.
E re sed fuerit vel commendante galero

Puniceo

Puniceo rediisse domum, scriptoue libello
Docti hominis celebratum te illic ante fuisse
Non vili elogio. Verùm exemplaria nobis
Deportes quibus institus es, didasq; viritim.
Erueris populo te, & habenti nubila terræ
Hoc lusu: non fallit enim isthæc alea quenquam.
Sed memor hos captato, quibus ventosa supremæ
Nomen doctrinæ præpostera detulit aula:
Ad cyatum prandente solent qui diuite totas
Vbere cum Latio verbis euoluere Athenas:
Omnia qui se scire putant, qui diuitis aures
Infatuant, pascuntq; eius, qui gestit apisci
Ambicione mala doctrinæ nomen & auram,
Quales Assyrio fulgentes conspicis ostro.
Declamatores isti te ad pocula belli
Hon ad clepsydram, donabunt laude libenti,
Diuidere & tecum musas, & cedere partem,
Cùm sapias Italum cœlum, baccamq; Sabinam:
Non nolent, sed eos tu compensare memento
Officio: tua commoditans sufragia promptus,
Atq; vicem referens: testis non mutuus hic est
Fraudi, relligio secus est fecisse videri.
Præ cunctis tamen hoc vnum meminisse velim te,
Vt quascunq; nurus studiosas aula loquetur,
Insinues te illis: harum nam gratia parta
Non ægrè fatuæ te commendauerit auri.
Sed quæsita tibi sit opinio fraude, tuenda
Arte, subinde aliquid non magnum scribe sagaci

Cura, quod magni numeros referatúe Maronis,
Vel Marci linguam. Nam emendicata per artem
Iungere verba queas, si non tibi saxea fibra est,
Paucula: gustũ etenim aut specimẽ dare plus satis hic (est.
Edi nec tamen ista velim. nam qui sua vulgat
Prostituit sese: fiduciaq; artis habetur,
Quod plures faciant, id contempsisse videri.
Quinetiam quicunq; aliquid sub publica mittunt
Præla, notes vltro censor grauis atq; seuerus.
Auribus hæc tua sed paucis lege, qui tua prompti
Sint miraturi: fautores nactus & istos
Puniceis recita petasis, nuribusq; superbis.
Euge sophosq; feres, & præmia lauta merebis.
Olim sed si quid vulgas, inscribere nomen
Si sapis, ipse tuum meditatæ parcito chartæ,
Ne quis abortiuus, malè prognatusq; parentem
Nomine præscripto fœtus traducat ineptum:
Nomine nam tacito potes explorare, videntur
Qualia quæ scribis cunctis, nec fama vacillat
Hac ratione hilum, si fors minus illa probentur:
Agnita quod non sint, incerto & patre vagentur,
Expositi veluti pueri, vulgoúe creati.
Sin ea quis laudet, venias assertor, & vltro
Esse tua hæc clames, auctor, vindexq;, paterq;.
Inseruire licet famæ tamen, vt nihil vnquam
Scribas: aucupium hoc facile est, pulchrũ, atq; beatũ,
[illegible] tractes arte. in manibus numerosius esse
Sparge tuis magni moliminis argumentum:

Indice

Indice te populus mox demonstrauerit omnis,
Suspiciet te turba hominum, cœtusq; loquetur.
De fato quidam veterator dixit in aula
Scribere se: Latium mox est & Cecropis vrbem
Creditus exhausisse, parem nec habere putatus:
Inde magistratus cepit, seditq; curuli,
Regibus emunctis, mucosa, & nare reuulsa.
At tamen huic fuerat de fato littera nulla,
Nullus apex: sed fouit eam tamen vsq; superstes
Famam, dum sera ludibria morte paterent:
Nam vacui foruli, pluteiq; iacente reperti:
Parcaq;, quæ fucum conuinceret, vna reperta est.
Esse viris *alius magnum de illustribus orsum — P. Paschal.
In manibus sibi narrat, & astu decipit isto
Iam tria lustra homines: sed nec promissa Metonis
Annus persoluet iam lustra nouissima torquens:
Ambitiosus & est quicunq;, hoc nomine captus,
Eblandiri hominem studet, & captare laborat,
Hæreat illustris quo tanti in margine libri.
Grande operæpretium est cautus veterator adeptus,
Regibus & magno diuturna silentia vendit,
Inducens Stygiæ claris obliuia Lethes.
Parthica nam vincet falsus mendacia: quenquam
Aeuo nec memori tradet, sed sublinet ora
Omnibus, & candens equus hunc portabit, alet Rex.
Quis neget hunc nullo felicem (quæso) labore?
Grunius hæc strinxi Gatianus, patre colono
Cretus, & inuitis amplexus carmina rastris:

Plura magiſter at his tibi ſuppeditauerit vſus.
Iamq; vale noſtri ſemper memor: inde futurus
Auſpice Mercurio, vel verius aucupe, felix.

CONTRA GRVNIVM
Epiſtola.

HOc merui ſperare? parant hæc præmia Diui?
Vt quod ab impura lutulentus porcus ineptè
Grunit hara, feciſſe puter? quenquámne ſuilli
Ipſe volutabri cœno obleuiſſe videbor?
Non ita Pegaſidas ſanctiſsima numina Vatum
Fas odiße mihi, violareq;, perfidus harum
Immundum vt liquidis immittam fontibus aprum.
Grunius hic quicunq;, tuis ſus Dædala Circe,
Gruniat in ſeptis cum turpi Elpenore clauſus,
Ne latices turbare ſacros, ne ſpargere labe
Dilectos muſis iterum temerarius auſit.
Illum adeò quòd ſi tenuiſſe potentibus herbis
In ſtabulis Aeæa nequis, Calydonis vt olim
Euaſtator aper, concurſibus vndiq; preſſus
Heroum, calido venabula ſanguine tinget.
Hoc etiam reſtabat, vti cœnoſa Mineruam
Nunc ſus pollueret, roſtroq; laceſſeret vnco.
Ille laceßit enim Diuam, qui fœdat alumnos
Illius, in gremio quos nutrijt alma diſerto:
Principibus quos erudijt, magniſq; ſacrauit
Regibus, æternæ mandantes nomina famæ.

Queis Deus è fuluo præcordia condidit auro:
Lumina quos nostræ voluit venientibus esse
Aetatis, ne victa situ torperet inerti,
Et tacitam densa tegerent obliuia nube.
Setigerúmne pecus tales inuadere tentat?
Quos homines inter voluit Deus ipse micare,
Ignes effulget velut inter Luna minores:
Quorum augusta sonant si quando nomina, lite
Abstinuiße decet, linguis omnesq; fauere,
Relligiosa deûm ceu curent orgia Mystæ.
At pecus istud iners, cui pro sale vita parata,
Quodq; animo nihil, at genio sapit atq; palato,
Visceribus veluti proprijs obsonia nobis
Instruat, & nobis ceu cœnam ventre falisco,
Ceu propria nobis è carne tomacula ponat:
Concisa ponit doctorum è laude minutal:
Proq; suo nobis summittit fercula tergo.
Huius &, heu: pecudis modò vel me rumor iniquus
Immeritum fœda transformat imagine, vel me
Garrulus Eumæum pecudis modò personat esse.
Hoc ego si feci, sceleratas cæde paterna
Commaculâsse manus, diuorum numina sancta
Impius & verbis credar violaße nefandis.
Quòd me vtinam nunquam numeros attingere musæ
Siuissent, nunquam carmen dictasset Apollo:
Vt culpa, sic nunc & suspicione vacarem:
Nunc versus fecere reum, non culpa nocentem.
Nostraq; traxerunt innoxia carmina crimen.

Nunc vertens agitur paulò plus annus, haberi
In vatum numero cùm cœpi versiculorum
Ob tricas apinasq́;: hæ nugæ, heu! seria mergunt
In mala præcipitem, Satyrarum scriptor haberi
Iam mercor, videorq́; nocens, suffusus amaro
Felle, & doctorum credor communis Erinnys.
Soluere Pierides vestris cultoribus hæc si
Præmia consuêstis, turpemq́; rependere famam,
Non mihi Pegasei tanti sit gloria fontis,
Parnasusq́; biceps, vestriq́; sacraria montis,
Vt mutare bonum cupiam cum carmine nomen:
Res vestras sed habere deæ vos, atq́; valere
Iam iubeam, vestrosq́; pedes numerosq́; relinquam.
Sed tamen effrenis quæ tanta licentia linguæ,
Vt læsisse sacros vates, Phœbiq́; clientes
Mentiri me ausit, falsum & confingere crimen?
Quorum adeo charum est nomẽ mihi, sanctaq́; fama,
Dente Theonino vt si quenquam forte malignè
Morderi videam, non poßim ferre, vicemq́;
Obtrectatori referam: mox scrinia nactus
Versibus vlciscar petulantis iurgia linguæ:
Ieiunum in scurram quod carmen comprobat istud.
Nam Carlus si quid limauit doctius olim,
En malè pastus adest ad pabula protinus illa,
Et mordet roditq́;, malus quæ Momus amaret:
Rasa negat tereti vel torno scripta rotari:
Vel sensu nutare putat, vel verba diserti
Flagitat hic etiam Ciceronis, & omnia culpat.

Hoſpitialis item ſi quando poëma peregit,
A Muſis quod opus cælatum, & Apolline dicas,
Quæ breuis ignarus, proceraq; ſyllaba quæ ſit,
Carmen iter teneat vel quo pede neſcius, vltro
Regiæ in impluuio medio circundatus orbe
Vnguentatorum cirratorumq; rotundo,
Præclarus recitat, conducendusq; magiſter:
Geſtus & eludit, mimæq; argutia dextræ,
Dum recitat, criſpo ſuſpendit & omnia naſo.
Et modò faſtidit, nunc deſpuit, eleuat illa,
Nauſeat his, laudatq; nihil: Cur deniq; dicit,
Hic ſcribit verſus, & publica munera mittit?
Hunc agitat rabies, agitat fanaticus error:
Nec ſapere hunc vnquam duxi: ſapit hercle poëta
Nullus, ab irata quatitur chorus ille Diana.
Sic furit in denſa veſanus ſcurra corona.
Hunc poſſum ſatyram pro vobis ſcribere Docti,
Dente Lycambeo ſi quis vos mordeat amens,
Pennigero & poſſum ſic ilia figere telo:
Sacrilegum ſed velle nefas, in viſcera veſtra,
Et nomen rigidi vt ſtringam mucronis acumen,
Non magis hercle queam, quàm ſanctis ipſe deorum
Vnquam funeſtos immittere ſedibus ignes.
Par ſcelus vtrunq; eſt. nanq; & vos Enthea Phœbo
Pectora qui geritis, Clarij delubra vocare
Ius & fas fuerit: qui vos violauerit, ille
Tutelam temerat veſtram ſacra numina Phœbi,
Dignus Apollineo qui ſaucius occubet arcu,

Eius vt occubuit confossus arundine Python.
Quòd si vt Lenæo vitis vastator Iaccho
Ob meritam iucunda cadit caper hostia noxam,
Victima sic musas placaret amica luto sus:
Grunius è cæcis mox erutus iste latebris,
Deuoto porcus iugulo scelus omne piaret.
Ara cruentatur sed nullo sanguine diuæ
Vestra, nec est vobis fas porci cæde litari.
Fors tamen ista lui cupitis si sonte cruore,
Deprecor illepido ne succidanea porco
Hostia substituar, scelus vt sua pœna sequatur,
Nec timeat, cuius sibi non malè conscia mens est.

ADRIANI TORNEBI REgij Grecarum literarum professoris in obitum Ioach. Bellaij Andini.

Bellai, gremio Mineruæ docto
Quem fouit, Charis & venusta pauit
Succis ambrosiæq; nectarisq;:
Os cui suada lepore tinxit omni,
Plus quàm Mopsopio fauens pericli:
Quem Phœbus, comes & Camæna Phœbi
Fontis Pierij rigauit vnda:
Et vincto pede fecit & soluto,
In lingua Latiáq; Gallicáq;,
Et fandi Coryphæon & canendi,
Sic nos deseris occidisq; letho,

Manes

Manes ante diem petens sepultos?
Sic florentibus, ah, ademptus annis
Et luctum & gemitum relinquis orbi,
Qui desiderio tui senescit?
Nanq; omnes veneres, ioci, lepôres,
Atq; omnis decor, elegantiæq;
Tecum cespite conteguntur vno:
Et versus silet absonumúe stridet,
Vt nunc fundimus obstrepentis ore
Gerras anseris, aut inauspicatæ
Infaustos vlulæ modos ciemus: al. cientis.
Cùm Phœbeius vnus oscen esses,
Musarum philomela cùm canora,
Vocaliq; dares suauiores
Cantus gutture, quàm senexúe cygnus,
Aeger funera cum propinqua cantat,
Vel phœnix reparatus è fauilla,
Solem cùm modulis nouum salutat.
Aequum stamina non erat Sorores,
Fusis fata virûm suis rotanteis,
Firma rumpere sic tibi iuuenta:
Verùm impendere tota pensa summo primo.
Vati debuerant, nec imputare
Esset quòd colus euoluta tota.
Quin si quid reliqui fuisset vlli,
Cuius iam breue stamen amputassent,
Summæ debuerant id applicare,
Et producere posteros Decembres,

Vltra secula Nestoris diserti,
Vltra tempora pulueris Sibyllæ,
Tithoniq; senis superstes æuum.
Cur regni Deus arbiter silentis
Sic, heu: te iuuat inuidere nobis,
Si quicquam eximium est, vt occupare
Illud mox properes manu rapaci:
Vsuramq; neges, moramq; lucis
Longam, dimidiata fata carpens?
Cur ah non potius solo gementi
Tollis pondus inertium virorum?
Cur viuacia fata tendis istis?
Fastidis nimis improbos, diuq;
Expectas nimis vsq; prorogando:
Contrà in limine tu bonos iuuentæ,
Actis vix bene quinq; sæpe lustris,
Thesauris auidus nigris recondis,
Nati sint velut in tuam rapinam.
Atqui cùm probitas & his, & illis
Accrescat sua prauitas in horas:
In prauis properare debuisti,
Ipsos vt minus improbos haberes:
Esse at lentior in bonis vicissim,
Esset quò tibi fœnerata virtus.
Funestus fuit annus iste Musis,
Quo sunt lumina rapta litterarum.
Morbus Scaligerum peremit, arte
Clarum Pæonis eloquentiaq;,

Altumq; in penetralibus Lycei.
Morti te, Duarene, pignerauit
Quartanarius æstuosus ardor,
Legum ænigmata, iuris atq; nodos
Soluentem melius peritiusq;,
Quàm vel Scæuola, Paulus, Vlpianus.
Non te garrula suspicaxq; fama,
Ficti nuncia pertinaxq; falsi,
Præstantem omnibus eruditione,
Queis splendere datum toga forensi,
Atq; attollere dignitate fasces,
Dotali in lare liberam solutum
Vitam reddere, Ranconete, siuit.
Galandi, columen decusq; Phœbi
Viuebas, Academiæq; princeps:
Nec vir maximus oderas pusillum
Qui te suspiciebat Adrianum,
Et te plus oculis suis amabat:
Heu te tormina sæua sustulerunt,
Dira & proluuie cruoris aluus:
Nec te Pergamei senisq; Coi
Hoc morbo potuit leuare cura.
Phœbus nunc & Hyantiæ sorores
Ne lugubria, ne nigros amictus.
Tristes funere quos tuo gerebant,
Ponant, continuetur vt nefastus
Luctus, victima concidit poeta
En noster, Stygio Ioui sacrata.

Nunc

Nunc de Castalia triumphat Orcus,
Cuius pignora prima vindicauit:
Nobis reliquias notæ secundæ
Dimisit, dolij velutq; fæcem,
Quam lucrum putat esse non habere.
Es fœlix tamen & beatus, hac qui
BELLAI, regione demigrasti,
Quæ fraudi plaga crimiuiq; prostat.
Non in carcere nam tenebricoso
Inter tartareas manebis vmbras,
Nec Dis te picea locabit aula:
Sed nigri effugies locos Auerni,
Et mox Elysij petes vireta
Campi, deuia sedibus nocentum,
Quam laudis cupidi pijq; manes
Oram præpetibus sequuntur alis.
Illic largior ætheris sereni
Lux, & purior aura te fouebit:
Illic concilio frui Deorum,
Illic cernere quicquid & licebit
Omni tempora seculo tulerunt
Præstans integritate literisq;:
Nec florere malos & immerentes
Indignabere, laudis ac honesti
Calcatis titulis vt inquinatis,
Et virtute iacente vt obsoleta.
Illuc adueniente te Poëtæ,
Quos in delicijs amoribusq;

Viuus

Viuus ſemper habere conſuêſti,
Occurrent tibi plurima ſalute
Extemplo, oſcula diuidentq́; multa.
Te Galandius obuijs lacertis
Mox viſum excipiet, manuq́; prendet
Sermonem & feret eloquens magiſter,
Vitæ commoda quo perennis edet,
Et vitæ mala colliget caducæ:
De me nonnihil, & rogabit ille
Fortaßis, niſi poculo capaci
Lethes faucibus ebibit liquorem:
Nec quam ceperat hîc ſuperſtes ante
De me ſollicitudinem, ſepultus
Illic forſan omittet, hac & vna
Vretur malè cogitatione,
Quòd ſim præſidio cliens patroni
Orbatus: ſed ei memento dicas,
Ne ſe maceret, aut beata vitæ
Turbet gaudia: me ſatis ſuperq́;
Eius munificentia beatum
Eße, vt ſuppetat hîc viatici ſat,
Quo vel non malè vita tranſigatur,
In veſtramúe coloniam migretur.
Nunc hoc vt caput expietur omni
Vitæ crimine, vota mando vobis,
Fœlices animæ & mihi verendæ,
Pro me vt numina Cœlitum rogetis,
Allegoq́; preces ad illa veſtras.

CAR.

CAROL. VTENHOVIO Strena.

Limina qui Ianus postesq; foresq; tuetur,
Frontibus & geminis antè retroq; videt
Hanc tibi felici referet Deus omine lucem,
Annus & vt fausto tramite, faxit, eat.

Idem græcè C. V. interpr. Ὥς Ι. Λ.

Δισσομέτωπε θύρας φλιὰς οὐδοῦς τε φυλάσσων,
ὄμμασι παπταίνων νῶτα καὶ ὦπα τεοῖς
Γρωβετὲς λογίῳ φαίνοις ἐνδέξια Ἰάνῳ
πᾶς τε καὶ οἱ λυκάβας αἴσιος αἰὲν ἴοι.

Ad Carolum Vtenhouium.

Vtenhoui lætum accipias faustumq; precamur
CRES iste à nobis quod tibi portat aue.

Adr. Tornebi Poëmatum finis.

CLARIS. DOCTISSIMI'QVE VIRI, MICH. *Hospitalis, magni Galliæ Cancellarij, variorum poëmatum Silua.*

EX ALLVSIONVM ipsius libro.

Hospitio profugas hac tempestate Camænas
Excipis, hospitibus nec sua Iura negas.
HOSPITA—LIS *gemina nõ hinc mihi voce sed (vna es,*
Exulat hospitio LIS *mala nanq́; tuo*
Hospitij cessere tibi pro munere Musæ
Nomen & hinc Xenij iure parentis habes.

ALIVD IN ILLVD MICH. Hosp. elogium

IMPAVIDVM FERIENT RVINAE. Ad Ioan. Morellum Ebred.

Tota licet vasti labefiat machina mundi,
Inq́; suum redeant cuncta elementa chaos:
Nescius in varias Lopitalius ire figuras,
Impduidus, solidæ rupis & instar erit.

Ὁ—ΒΙΌΣ βροτῶν θεοῖο
ἄτερ ΟΥ̓ΘῈΝ ἀμβρόσιο.

Carol. Vtenhouius, Car. F.

MICH. HOSPITA-
lis magni Galliæ Cancellarij, vario- rum poëmatum Silua.

DE SACRA FRANCISCI II. Galliarum Regis initiatione, regniq́; ipsius administrandi proui- dentia, Sermo.

Coelesti est oleo Mariæ puer vnctus ad aram
Virginis. hoc felix vt sit faustumq́; precamur,
Tithoni longos superet vel Nestoris annos:
Talibus intereà discat regnare magistris,
Qualeîs non alios Regum prior extulit ætas:
Nec quondam puero delegit mater Achilli.
Discat difficilem longè plus omnibus artem,
Antiquos vt amet regere & defendere fineîs
Imperij: dominis quæ sunt aliena relinquat.
Illum vicini Reges venerentur, vt alto
Sanctum aliquod terris demissum numen Olympo,
Illius externi cupiant componere liteîs
Arbitrio populi, cupiant discedere bello.
Nec tam fortis amet dici quàm iustus, & armis
Parta per humanas fugiat cognomina cædeîs.
Obseruet promissa, fidemq́; immobilis hosti:

Nec pacem in bello, neq; bellum in pace requirat.
Aut quid discipulos Christi nos esse fatemur,
Si nulla in nobis expreßa illius imago est?
Haud minor in patriam pietas, ciueisq; tuendos
Cura sit: vt patrium bonus illis præstet amorem.
Tardus, & ad pœnam dubijs, idem acer apertis
Criminibus vindex, rigidus legumq; minister.
Nec res iudicio finitasq; ordine liteis
Rescindat: nec supplicio pœnaue nocenteis
Damnatosq; leuet, legum nec vincula soluat.
Siue magistratus, sacrorum siue legendi
Pontifices, secum ipse diu multumq; requirat
Ecquis apud ciueis tanto sit dignus honore:
Nec precibus, precioue locum det, equisue citatis,
More sed antiquo, lecti proscribat aperte
Pontificis nomen vel Iudicis. audiat omneis
Quorumcunq; hominum voces & dicta. morando
Consilium melius capiet, neq; sero pigebit
Agnouiße malum re deniq; turpiter acta.
Quos non fallit enim Reges inscitia rerum?
Aut quænam vitare dolos prudentia poßit,
Vni quum plures ficti insidiantur amici?
Nam quandoq; dies veniet metuenda futuri
Iudicij: quam nemo diem Rex, siue Senator,
Siue Magistratus fugiet: poscetur ab ipso
Principe, non tantum rerum quas gesserit ipse
Subtilis ratio: verum & quas gesserit olim
Improbus aut iudex, aut praua mente sacerdos,

Aut

Aut alij, quibus est delata à Rege potestas.
Ille miser pœnas alieni criminis, imò
Exoluet proprij, qui non prouiderit antè
Quos, quibus immeritos viuens mandaret honores:
Quosúe minus dignos sacris præponeret aris.
Nec mihi dignus erit diuina humanaq; iura
Qui didicit, si non idem coniunxerit æqui
Atq; boni studium, si non pietatis amorem:
Et nisi pauperibus faueat, locupletibus æquè,
Et nisi templorum reditus largitur egenis.
Quò mihi nobilitas, quò vana scientia rerum,
Si pietas aberit sacris, à iudice virtus:
Si venalis erit prætor: si fonte lauamur,
Vngimur: & terra depenso condimur auro?
Ex his nulla igitur reditura pecunia rebus
Regali fisco, reditura est nulla ministris.
Nec tamen ille suos, nec quos respublica numnos
Suppêditat, demens alios conuertet in vsus.
Nec dabit indignis, nebulonibus, aut parasitis,
Sed bonus vt tutor, qui se rationibus olim
Cogitat adstrictum, summa pietate fideq;
Rem geret, atq; noui resecabit inania luxus
Instrumenta: modum veterem patriumq; reducet
Vestibus, & mensis. sic vectigalia porrò
Quæ vis præteriti suasitq; iniuria belli,
Par erit atq; decens immensa remittere plebi:
Contentum paruo paucis nam rebus egêre
Conuenit. vlla tamen rodat ne bestia fiscos,

Neúe Palatinus sorex, aut blatta, videbit.
Scilicet hæc pridem toto fœdißima regno
Inualuit pestis: viresq́; & robora pascit
Imperij, vix quarta redit vel tertia Regi
Pars canonis. nimiùm multi regalibus vncas
Admouere manus loculis. reuocandus in arctum
Ille ingens numerus, frænanda licentia furum.
Quò magis id fiat, neúe hæc scelerata propago
Patronos habeat defensoresq́; nefandi
Criminis: hoc mihi sæpe monendum & sæpius, omnes
Abstineant donis, præsertim quiq́; futuris
Iudicijs præerunt, & quorum est summa potestas.
Tam firmũ nihil est, tã clausum, aut deniq; sanctum,
Quod non expugnet vis auri: nec minus est fur
Qui prædæ partem capit, ac qui surripit ipse.
Tu furem excusas Regi corruptus ab illo,
Restituisq́; loco damnatum, turpiter vnde
Exciderat, quid agis? nempe hoc, furetur vt antè.
Quid, præter veniam, censes quum præmia furi
Danda velut merito? pudor est, pudor, addere plura,
Ergo paucorum fidei mandabitur arca
Publica, nam valde est custodia lubrica nummi.
Ipsi custodes custodis egêre videntur.
At fiscos augere malis rationibus vllis
Ne cupiat, fictiq́; suos ne criminis vnquam
Insimulet, iustóue rei nec fine peracti
Ne bona liberto properet donare potenti.
Sæpe bonus minimeq́; nocens sectoris auari

Oppri

Opprimitur studijs: & crimine concidit vno,
Quòd pulchras ædes, vel opimum poßidet agrum.
Ne nimis etiam vel delatoribus aurem
Præbeat, iniustoúe sinat succumbere quenquam
Iudicio, ne pro compertis atq; probatis
Accipiat, quæ vox inimica vel æmula finxit.
Turpe quidem miseros vita spoliare, bonisq;:
Turpius at recti specie, falsisq; latenter
Testibus appositis, & iudice non satis æquo.
Condemnat cupidè nimis illum Prætor iniquus,
Cui putat iratum Regem, vel Regis amicos.
Quò grauius peccant patulis qui crimina Reges
Auribus accipiunt, quæ de quocunq; feruntur:
Præsertim inuisum vel detestabile crimen
Cùm fortè arguitur reus admisiße: velut si
Maiestas populi vel Regis læsa putetur,
Intendit parteis animum quæsitor in omneis:
Ipsa fidem, simul est audita calumnia, fecit.
Occidit infelix intra ipsa exordia, nullo
Sæpe suo merito: sceleris vel temporis ardens
Inuidia potius. neq; post adiuuerit illum
Commonstrare dolos, fictumq; ostendere crimen.
Prima semel defixa animis hæsere, nec vnquam
Stultitiam volet ille suam quicunq; fateri,
Credulus & præceps: sed prima tuebitur vsq;,
Et semel offensum constans offendere perget.
Quærendum fuerat, quis sit delator, & in quem
Dicat, quoúe animo, prior eius vita reine

Absentis melior: nam qui bonus antè fuisset,
Ausum immane nefas subitò, vix credere par est.
Si tamen vrgetur res suspicione, vocandus
Est reus, obiecto coràm vt se crimine purget.
Horrebit vultum falsus delator, & ipso
Aspectu confusus erit, dignamq; subibit
Pro scelere immani tanto sub iudice pœnam.
At delatorum genus vtile, sæua nocentum
Ne Regem lateant peccata, bonosq; malosq;
Vt quamuis absens facilè internoscere poßit.
Est ita: dum norint sibi non impunè futurum,
Si quid in auriculam mendax effundere lingua
Ausa fuit. tua me bis, Carole, dextra saluum
Præstitit à rabidi ferali dente leonis:
Nec metuam diras vnquam te vindice linguas.
Atq; vtinam quàm se præclara est vltus Apelles
Insignis tabula, tam nostro carmine poßim
Exprimere hoc quàm sit tetrum exitialéq; monstrum
Regibus & populis: quantas det sæpe ruinas.
Ostendam planè quibus orta calumnia surgit
Principijs: vt auariciam toruumq; tuentem
Inuidiam comites secum trahat, vt mala blandis
Insinuet dictis & blando carmina vultu.
Regem autem stupidum, buccisq; fluentibus ore
Distorto, fœda facie, rudentis aselli
Auriculis, quocunq; vocauerit illa, sequentem.
Ipsius ante fores delator & ostia circum
Excubat obseruans, vt verus nequis amicus

Ingre-

Ingrediens somno stertentem suscitet alto:
Et faciat, tenebris amotis, cernere verum.
Sic perit ille miser fictis ignarus & absens
Criminibus, quoniam purgandi oblata potestas
Nulla sui, vel Rege aliud curante, vel istum,
Vt magnum longumq́; nimis, fugiente laborem.
Fac non nolle, tamen studijs illius honestis
Obstabunt, alijq́; moras & tempora nectent:
Prætermissa semel referet se occasio nunquam.
At noster faciles aditus venientibus vltrò
Præbebit populis, oblatos ipse libellos
Accipiet manibus, lacrymosas ipse querelas
Audiet, & responsa dabit poscentibus ipse.
Quàm iucunda, putas, facies est regia ciui
Et quàm grata suo? tanti nihil esse videtur.
Nunquam, dura licet, grauis illius ore repulsa est.
Annuit: hoc quodcunq; etiam debebimus ipsi.
Respuit: audiuit prius is tamen, inde negauit.
Atq; ita nemo ferè tristis discedit ab illo.
Et patrum fama est ætate fuisse, iuberent
Qui mollem Reges & inertem ducere vitam,
Nil agere, & leuibus traducere tempora nugis:
Nullum congressu, nullum sermone petentem
Dignari, celso tenues contemnere vultu:
Abijcere imperij curam, nullamq́; suarum
Luce voluptatum, nullam intermittere nocte:
Is fructus regni tanquam si maximus esset.
Tales Aßyrij Reges, Franciq; fuère

Tota Palatinis dum rerum cura magistris
Ceßerat: hæc illis regni socordia finem
Attulit: his animos contra ius fásq; rebelles.
Quare nec fidum potes hunc, nec Regis amantem
Dicere qui celsos vsurpat Regis honores,
Abrogat imperium domino. Capitale nefásq;
Est Persis habitum, solio sedisse tyranni.
Tu solus regnes, solus domineris in aula,
Nil adeò Regi præter diadema relinquas,
Et nudos regni titulos, & nomen inane?
Quid non ambitio, quid non mortalibus auri
Suadet auara fames? moderata potentia quanto
Iustior est, & quàm magis expers ipsa pericli?
Ne sit Rex igitur vel iners, vel mollis, & otî
Atq; voluptatum cœno demersus in alto.
Regem nanq; volo, non fucum inducere regnis.
Nec sibi plus sumant comites, quàm legibus æquum,
Quàm mos & ratio, quàm Rex concesserit illis.
Nec verò ludis Reges prohibemus honestis,
Venatúq;, piláq;, virilibus insuper armis:
Idq; adeò si fortè vacabit, & omnibus antè
Defuncti curis fuerint, operumq; soluti.
At si continuò pergent aßuescere ludis,
Pòst ægrè redeunt & tardi ad seria, quum res
Exigit: idcirco pueri iuuenesq; docendi
Ante annos atq; ante diem supponere duro
Colla iugo, ne ferre laborem fortè recusent
Insolitum, grauior quum pòst accesserit ætas.

Anglus

Anglus Aquitano Francos eiecerat agro,
Et desperatis iam rebus Poto redibat,
Hirrus & insignes armorum laudibus ambo.
Atq;, vt dura nimis belli fortuna ferebat,
Tectum ingens mœsti subeunt, Regemq́; salutant.
Ille choros media ridens agitabat in aula,
Permistus niueo candentibus ore puellis:
Et procul vt vidit, Sciténe (exclamat) amici,
Exercere pedes videor? Cui Poto vel Hirrus,
Tristia ducentes suspiria pectore ab imo:
Næ tu inter ludos choreasq́;, sepultus amore
Fœmineo, perdis pulchrum hoc & nobile regnum.
At non incassum iuuenes ea dicta dedêre.
Nam subitò memorant ex illo tempore Regem
Mutatum, & positis conuersum ad seria ludis.
Seruandi studium gregis, armentiq́;, fidelis
Pastor habet: cuiusq́; rei sua cura magistris.
Ars etiam quædam dominari in bruta putatur.
Quam si turpe, malumq́; viris aggrestibus artem
Negligere, aut nescire etiam: quàm turpius, istos
Qui præsunt hominum generi, non illa tenere,
Nec curare, quibus homines populiq́; reguntur?
Rex igitur primis noster iam discat ab annis,
Quæ tanto imperio dignum se reddere poßint.
Et quanquam fidis comitatum semper amicis
Esse velim, nihil & moliri insigne, vel altum,
Nil operæprecium, consultis non prius illis:
Non tamen vsq; suis diffidet viribus, vt non

Audeat ipse aliquid per se, vt non antè remotis
Omnibus in tacito se consulat ipse recessu,
Quid Regem deceat, quid honestum, aut vtile factu:
Quam rem suscipiat, quibus explicet inde ministris:
Vt caueat vitetq; dolos, & praua suorum
Consilia, vt monitis addat melioribus aurem.
Quinetiam admissus semel imprudentibus error
Multorum erudijt menteis: vitæq; sequentis
Dux bonus & sapiens est Regibus, atq; magister:
Hoc faciens lapsus sum turpiter: hic mihi stulto
Verba dedit: posthac nobis erit ille cauendus:
Hunc mihi delegi rectè cui credere poßim.
Sic medium teneat, neq; se plus plus diligat æquo
Elatus blandis hominum sermonibus, Aula
Quos habet innumeros: neq; sese negligat ipsum.
Sed grauis vt censor voces & verba loquentum
Expendet: fictis veros distinguet amicos.
Atque vtinam centum genetrici proroget annos,
Proroget vxori, atque amitæ Deus: & tibi fratres
Longa duos præstet venturi temporis ætas
Incolumes, ortos Lotari sanguine fratres.
Hũcq; senẽ profugũ, modò qui reuocatus in Aulam est,
Vnde per inuidiam pulsus decesserat olim.
Non pia, non & fida tibi. Rex maxime, deerunt
Consilia his viuis, Res (si vacat) aspice cœptas,
Aspice prima tui quæ sint fundamina regni,
Maiorum nemo posuit meliora tuorum.
Non tamen idcirco tibi palpum obtrude, vel illis:

Nam

Nam quid sola potest hominum prudentia? verùm,
Principium tibi sit, bone Rex, & norma regendi
Imperij, aßiduus timor & reuerentia sancti
Numinis: hæc præeat tanquam fax semper eunti.
Nanque homines, quamuis præclara mente fideq́;,
Multa vel ignari peccant, vel non inhonestis
Impulsi studijs, aliquáve cupidine, multa
Mille modis alijs etiam sine fraude: pariq́;
Inuoluunt errore animos & pectora Regum.
Non ita cœlestes animæ, quibus omnia semper
Cognita sunt penitus rerum quæcunq; geruntur.
Nec fallit quenquam Deus, & neque fallitur ipse.
Hic tua cæca reget tenebris vestigia noctis,
Luce reget media: nemo duce labitur illo.
Cuius nempe vicem quando geris, & tua nulli
Magnorum cedit collata potentia Regum,
Omnia dicta (quoad poteris) tuaq́; omnia facta
Aßimilare Deo, debesq́; accepta referre.
Et quoniam (veteres vt dicunt) maximus idemq́;
Optimus est, talem quoque te præstare memento.
Nos autem, qui visum vlli notumq́; negamus
Esse Deum, tamen & qualis sit patria virtus,
Maiestas & quanta Dei genitoris, ab ipso
Conijcimus nato: qui se mortalibus olim
Miscuit: & pariter vixit, mox deinde reuixit.
Quem viuum quisquis vidit, putet ille parentem
Se vidisse: fuit nam vera ipsius imago
Filius in terris. noscendi hæc vna parentis

Præterea

Præterea via nulla. sed ille per æthera purum
Iampridem elapsus, celso consedit Olympo.
Atqui multa sui nobis monimenta reliquit
Ingenij, morum, veræ pietatis: ab illo
Tradita perfectæ manauit formula vitæ.
Ille Deum quo sit cultu, qua mente colendus,
Qua prece conueniat placari, & quàm bene grata
Ipsius ante aram cordis cadat hostia nostri,
Edocuit, verum templisque indixit honorem.
Omnibus hunc animi neruis, & pectore toto
Diligere, atque aliud nihil æquè iussit amare,
Qui cœlum & stellas, & totum condidit orbem:
Nos genuit, pascit genitos, alit, educat almo
Vbere: parcit eis, meritò quos perdere poßit.
Et quis enim nostrum peccat non omnibus horis
Supplicio condigna graui? tamen omnia tentat
Ille prius, sæuum iaciat quàm nubibus ignem:
Dátque locum veniæ, quoties se surrigit antè
Lapsus homo, & vita mutat meliore priorem.
Qualis amor domini, talem nos inter amorem
Reddere & auxilio miseros opibúsque iuuare
Præcipimur, nullam reminisci temporis iram
Præteriti, nullam ad Solem perferre cadentem:
Et faciles vltróque aliorum ignoscere culpæ.
Hoc nos priuati, quibus est cognatio nulla
Cum Superis, facimus: quo Reges æquius omneis
Dijs genitos facere, & cœlo se reddere dignos.
Tu verò cui summa Deo delata potestas,

Quiq;

Quiq́; etiam præstas alijs tam Regibus vnus,
Quàm Reges alios plebi præstare videmus,
Tu bonus & clemens esto similisq; Deorum,
Qui cœlos habitant. propria est clementia Regum.
Tu mâlis seruare tuos, quàm perdere, ciuêis:
Et quam olim veniam expectas à Rege Deorum,
Impertire alijs hominum Rex. vtere parcè,
Aut nunquam, horribili gladio, nisi pene coactus
In desperatos, medicorum more, secantum
Arida quæ modò sunt, & putrida corpore membra.
Est quiddam medium, nec laus quærenda seueri,
Supplicijs hominum, nec laus clementis & æqui,
Est venia paßim tribuenda, & dissoluendis
Legibus. Exemplum non longè extraq́; petetur
Lenis mansuetiq́; animi. fer lumina retrò.
Vel genitore tuo, vel auo clementius vnquam
Nil sumus experti. facilis vel promptus ad iram
Neuter erat. iecur & placabile pectus vtrique.
At genitrice tua que fœmina mitior vlla est
Omnibus in terris? quæ quum excandescere nuper
Iure videretur cæso potuisse marito,
Non solùm non vlta suos est illa dolores,
Sponte sed ignouit, suaq́; ijs permisit habere,
À quibus atroces animis exceperat ictus.
Ignouêre suis obtrectatoribus ipsi,
Quorum consilio stat adhuc res Gallica, Fratres.
Multa noui quæ ferre solent exordia regni
Damna, fugas, raptúsq; bonorum, vincula, cædes,

Nec

Nec sumus à quoquam paßi, neque Principe nostro
Sensimus: inuersus sonitum vix reddidit Axis.
Ergo sis, Francisce, tuis & mitis & æquus
Ciuibus: ac mandata Dei cultumq; perennem
Iam meditare puer, curam meditare tuorum.
Nanque hæc prima tuæ virtutis semina surgent
Paulatim, pariterq; tuo cum corpore crescent,
Et super alta suos extendent sydera ramos.
Tunc neque nos puero sub Rege fuisse pigebit,
Nec te discipulum taleis habuisse magistros
Imperij, & iuuenem laudes æquâsse parentum.

AD FRANCISCVM OLIuarium Franciæ Cancellarium.

Vobiscum Remos vnà comes ire parabam,
Quum me Patronus fisci reuocauit in vrbem
Auditum Italicas rationes, vtq; præessem
Iudicio, quod erat de furtis atque rapinis
Regis opum: nolens opera imperfecta reliqui.
Quid facerem? medio rationum examine Burgus
Quæstor in Aruernos properè discedere iussus.
Nil contra absentem nobis decernere visum est.
Altera Beloti dilata est quæstio morbo.
Is rem quæsierat princeps, causamq; tenebat
Implicitam multis ambagibus atq; latebris.
Longum, cognitionem alij mandare, fuißet.

Nunc

Nunc equidem ſine febre, parùm ſed corpore firmo eſt.
Sic fuit hæc mea vana, reiq; induſtria nulli
Vtilis: & tanto carui tamen orbus amico.
Nam facturus eram Remos iter hoc ego tecum.
Tecum perpetuò (via quàm longinqua) fuiſſem.
At Lotarenum validi iuueneſq; ſequentur:
Non ego, quem tardum & ſegnem facit ægra ſenectus.
Ille fugit, comiteſq; ſuos præteruolat omneis.
Ipſe procul ſequor: ad menſam tamen vſq; paratam
Maturè venio. quid enim? fortaſſe periclum eſt
Vt calidus ſudanſq; bibam. qui verterat antè
Nos aliquis, nec fronte magis tamen ille benigna
Excipitur, nec ſede magis dignatur honeſta.
Interdum & pateram feruens contingere plenam
Non audet, ſtomachi veritus, lateriſq; dolorem:
Et me iam ſaturo demum incipit eſſe placentam.
Sic neque dura pigris, neq; ſunt incommoda tardis
Omnia. Sed doleo diuulſum me ſine cauſſa
Conuictu Franciſce tuo: nec deinde ſuperba
Remorum vidiſſe foro ſpectacula, pompam
Sacrorum longam, miſſa & Ciboria cœlo:
Aureolum puerum (curam ſobolemq́; Deorum)
Sole magis nitido radiantem, Heroas & illi
Biſſenos, duodena latus velut aſtra, tegenteis:
Regem ipſum nudis humeris, & pectore nudo,
Remigij ſucceſſoris genua ante volutum
Suppliciter, cui multa Sacerdos ritè precatus
Sacro nuda oleo perfundit membra, grauemq́;

Imponit

Imponit capiti gemmis auroq́; coronam.
Insequitur plausúsque virûm, clangorq́; tubarum.
Ingens lætitia tectum circunsonat omnes
Franciscum, Regem simul vna voce salutant.
Hæc ego nec vidi, posthac neq; spero videre.
Vt sint læta diu precor, vt felicia longo
Tempore, néve vllo turbentur gaudia luctu.
At vos rumor erat celsum procedere Barrum
Vsque, nec Octobris redituros ante Calendas.
Certum est intereà paulisper (dum licet) vti
Libertate mihi concessa: & visere nostro
Stampensi fuerit vindemia qualis in agro.
Vt me vel referam Germani ad nobile fanum,
Parisiam vel (eò si fortè recurritis) vrbem.
Aut vbi sors blandus pulchro dat nomina vico,
Aut Blesis, alióve loco me denique sistam.
Quòd si me nostri rationem poscitis otî,
Nil præter nugas, & carmina vana feretis.

AD FRANCISCVM LOTA-ringum Guisiorum Principem, Epistola.

AVt tu rem nobis conuulso cardine lapsam
Vnus restitues, primaq́; in sede locabis:
Aut certè nullis vnquam fortuna resurget
Gallica temporibus: sed humi despecta iacebit
Aeternum. Manet illa, manet te lauria, ductor
Maxime Francorum. Quis enim se compararet alter?

Quem

Quemúe ducem potius Rex *tanto opponeret hosti?*
Illius expulso nuper genitore triumphum
Egisti: pulso veniet par gloria nato.
Est illud vestro generi fatale, tuæq;
Virtutis proprium, magnos compescere fastus
Burgundæ gentis: quæ nunc sociata Britannis
Rege nouo exultans, nostris in finibus agros
Præsidijs vacuos populatur, & oppida carpit.
Vt coniux perægrè redeuntem casta maritum,
Ipsa domi longo cùm tempore sola fuisset,
Excipit amplexu tenero: voluuntur obortæ
Lætitiâ lacrymæ perq; illius ora genasq;:
Haud minus aduentu Rex *ipse* Erricus, *& omnis*
Visa domus gaudere tuo: par rura per vrbes
Festa celebrantur plenis conuiuia mensis.
Vt Sol *exoriens concussas grandine siluas,*
Depreßos & humi flores, languentiaq; arua
Erigit, & cœlum radijs terrasq; serenat:
Sic perculsa graui tu vulnere pectora plebis
Nobiliumq; animos reficis, speq; arduus imples.
Et modò noster Eques *sæuo concisus ab hoste,*
Te rectore, diu non se fore sperat inultum,
Et spolia Hispanos *ereptaq; signa reposcit.*
Hæc hominum de te spes vulgo est: irrita ne sit
Illa, vide. Permulta *potes numerare trophæa*
Hostibus à domitis, multos numerare triumphos:
Quos tamen vna dies, vnusq; euertere casus
Et fortuna potest: laudemq; abolere priorem.

Annibal & Pompeius item duo lumina gentis
Quisq; suæ, multas bello retulere coronas,
Collatis ausi toties decernere signis:
Victus vterq;, fuit documento, quàm nihil vsquam
Perpetuum solet in terris fixumq; manere:
Humanis quàm nulla subest constantia rebus.
Quid, domitorum Asiæ Cyrum, non vna subegit
Fœmina, & abscisum caput illi sanguine mersit?
Nam cur ipse tuos exempla domestica ponam
Ante oculòs? Cur Parthenopes tentata beatæ
Regna tuis atauis, infausto Marte, per annos
Centum continuos, Errici pòst quoq; Regis
Auspicijs, ductuq; tuo? Fuit exitus idem
Penè tibi: nisi quòd seruatus cum duce miles
Incolumis saluusq; domum patriamq; reuertit.
Hoc ducis egregij prudentia fecit, vt illos
Quos adeò seruare salus nec si velit ipsa,
Posse videbatur, cunctos seruaret ad vnum.
Parua manus, sed enim grauibus defuncta periclis
Sæpius, & multos quondam perpessa labores.
Nec tibi prætermissa tui pars muneris vlla,
Tantùm displicuisse Deo mihi caussa videtur:
Aut nimia hæc totum iam penè vagata per orbem
Ambitio, aut ciues aliquid peccauimus ipsi.
Si gaudet rerum vicibus Fortuna, diuq;
Stare loco nescit, si nos huc versat & illuc,
Arbitrioq; suo spoliat, vel honoribus auget:
Idq; alijs belli ducibus si contigit antè

Inmu-

Innumeris, tibi si contingere posse putabis,
Noli præteritis nimium confidere factis,
Neue feras cœlo caput altius, aut timidum cor,
Neu metue euentus dubios, tristemq; futuri
Temporis inuidiam, leuis aut opprobria vulgi:
Sed quencunq; dabit finem Deus, *accipe grato*
Præsentiq; animo. Caussas *mortalibus esse*
Ignotas voluit: tua sit modò culpa, caueto.
Quid si nec populo, quæ tot victoria votis
Expetitur, Regi *nec sæpe sit vtilis ipsi?*
Impleuit varijs Asiæ victoria Romam
Delicijs: & quam non Punica *bella tot annos*
Continuata prius, non regis & arma Philippi
Contuderant, peregrina seueram perdidit vrbem
Luxuria. hinc cædes, & publica furta, rapinæ,
Direptæq; vrbes, sociorum, & dira cupido
Regnandi in patria, ciuilia deniq; bella.
Insubrum capto duce nuper, & vbere campo
Felicis nimium populi, fœdeq; peremptis
Heluetijs Francisco *ausis concurrere* Regi,
Plus damniq; maliq; accepit Gallia, *capto*
Quàm pòst Rege *suo* Ticini *ad fluminis vndas.*
Imperium Francorum *& gloria nominis aucta est:*
Sed mores abire boni. Vix *octo* Loisi
Regis ab interitu numeramus lustra, fuisse
Dicas mille, viris tantùm distamus ab illis,
Prima quibus tum cura fuit seruare paternum
Prædiolum, seruare larem vigilanter auitum:

Tum desiderijs fines adhibere, modumq́;
Sumptibus, & proprio contentis, iam nihil vltrà
Appetere, & nullas vicino intendere lites:
Castra sequi, & pulchram bello sibi quærere laudem:
Rarò in conspectum Regis procerumq́; venire.
Scire nec obsequijs animos captare potentum,
Nec blando sermone mereri præmia Regum:
Scire famem perferre, sitimq́;, & frigus, & æstum:
Scire equitem medio peditemq́; lacescere campo.
Horum de numero procedat si quis in Aulam,
Horridus, & sudore fluens, & puluere plenus,
Quos istis auro fulgentibus, & bene lautis,
Commoueat risus: vt præter sibila secum
Nil prorsus referat. Quid nos victore putamus
Aequius imperium aut melius sub Rege futurum?
Pauci adeò Reges fortunam ferre secundam
Aequa mente sciunt: & iam securus ab hoste,
In sua rex strictum conuertit viscera ferrum:
Sæpe vel incautos conficta calumnia Reges
Auribus apprendit, turpisúe inscitia rerum.
Arguitur sceleris, villam qui fortè propinquam
Hîc habet, & vidit vsq; sua quam Regis amicus.
Ornantur testes, miseroq́; redempta parantur
Iudicia, ô saltem redimat se Castoris instar
Castoreo, & salua iactet patrimonia vita.
Sed viuis rerum dominis aliena tenêre
Nec tutò se posse putant. Ea nos bona stulti
Ducimus, exitio multis quæ sæpe fuêre.

Mille

Mille cadunt populis ducibusq; incommoda victis:
Multò plura cadunt etiam victoribus ipsis:
Interitusq; ferunt animorum & corporis vnà.
Corrumpunt hominum felicia tempora mentes:
Auertuntq; Deo sensus, nec tollere cœlo
Ora sinunt. Quis enim lætis cœlestia rebus
Cogitat? aduersis, quàm sit miseranda monemur
Conditio nostræ, quàm vilis & infima, vitæ.
Tunc opis humanæ deiecti præsidio, spem
Vertimus ad Superos trepidi, veniamq; præcamur:
Mutamus mores. ea nos via lenis in altum
Ducit, vbi sedes animis æterna beatis.
Miramur si quando preces non auribus æquis
Accipit, aut hominum reddit contraria votis
Sæpe Deus: durumq; inclementemq; vocamus.
Vt pater infanti puero si dira venena,
Siue micans ferrum, aut aliud quid fortè petenti
Mortiferum, tamen ille negat: tibi durus & asper,
Non patrio indulgens potius videatur amori?
Ergo tu referre putas nihil, hostibus vtrùm,
An gesti nobis accedat gloria belli?
Non ego. Sed primùm iubeo nos quærere pacem:
Si pax nulla datur, nec conditionibus æquis,
Contestare Deos inuitum accingier armis:
Auxilioq; voca. non illi tempore longo
Numina passuri sua sunt contempta iacere.
Si necdum melior belli fortuna sequetur:
Rursus & auersi placanda est numinis ira.

Nec pecudum fibris, sed pura mente litandum est,
Sincerisq; animis: Cùm sit Deus optimus ipse,
Non amat ille preces, non impia vota malorum.
Tu plenus stupri, plenusq; libidinis intus,
Et furax, & auarus, & ambitiosus honorum,
Impetrare putas aliquid te posse, priusquam
Ablueris sacra viui te fluminis vnda:
Quem foribus templi sapiens arcere sacerdos
Debuit, atq; reos inter plorare iubere.
Tu prima si luce genu curuaueris aras
Ante Deûm, tibi deinde putas extrema licere
Omnia: rideri non vult Deus, & videt intus
Quid tectum vel fronte geras, vel pectore clausum:
Et fictas odit lacrymas, simulataq; verba.
Iactabat Legis studium Pharisæus, & ore
Decantata suo Mosis mandata ferebat,
Displicuit Domino: Manceps, quia turpia coràm
Lucra fatebatur, venia donatus abiuit.
Nos etiam aduersæ nuper cùm nuntia pugnæ
Fama repens nostras inopinaq; venit ad aures,
Consternati animis, quibus arma viriq; deeßent:
Cumq; putaretur portæ iam proximus hostis,
Ad delubra Deûm confugimus, & prece multa
Suppliciter pacem veniamq; poposcimus illos.
Continuit se quisq; dies vix quatuor, hostis
Cùm subitò regredi, vel non procedere, fertur.
Ilicet excussa formidine protinus omnes
Ad vomitum redeunt, & vitæ probra prioris.

Vt pueri lusum repetunt abeunte magistro.
Nunc peccant homines peiora prioribus illis,
Nec dilata putant, sed tempus in omne remissa
Supplicia: elusisq; Deis impunè, iocantur.
Hostis abit. Qui scis an verè ineunte redibit
Fortior & melior? nobis sunt omnia victis
Inferiora. Ducis Roma, Latioq; remissi
Non feret aspectum Germanus miles: & ora
Vertet ob os illius. Ea spe ducitur omnis
Gallia. nec quisquam est alius, quo fidere tantùm,
Quoúe magis ductore animos attollere possit.
Verùm multa cadunt inter duo tempora, multæ hoc
Ne duce pugnetur possunt existere causæ.
Aut quisnam Superûm fatis iræq; resistat?
    Mutemus mores igitur, veniamq́; precemur,
Imprimisq; Deos & tota mente colamus
Et totis animis: exin nos inter amemus.
Sit bene sarta velut multorum gratia fratrum:
Nec minor alterius quàm nostræ cura salutis.
Quæ si fixa animo penitus mandata geremus,
Mortes, exilia, atq; fugas, & damna bonorum,
Quæq; solent alia aduersis accedere rebus,
Haud magni faciemus. erunt neq; tristia nobis
Aspera, nec vel amara nimis, vel dura ferendo.
    Scilicet extinctos merces vberrima cœlo,
Et promissa manent æternæ præmia vitæ.

DE CALETI ET GVINÆ, Oppidorum proximo hoc bello captorum, expugnatione, Carmen longè doctißimum.

Sic mutat Fortuna vices, & ludit atrocem
More suo ludum, nunc his, nunc æquior illis.
Nos adeò fusi, & magno certamine victi
Nuper ab Hispanis, fortes modò vicimus Anglos:
Ereptas patribus tandemq; recepimus vrbes:
Oceano in medio iussos regnare Britannis.
Illi cum lacrymis terra ceßêre retenta,
Possessaq; suis atauis iam tempore longo.
Namq; erat in fatis redditurum haud antè Caletum
Ad veteres dominos, quàm se Regina marito
Traderet externo, veterumq; propagine Regum
Posthabita, nouus hic succederet aduena regnis.
Ipse, Valesina venturum è stirpe nepotem,
Merlinus vates multò prædixerat antè.
Sanguinis vltorem nostri, cladisq; futurum
Cresciacæ, cecidit qua Francica penè iuuentus
Omnis, & extinctæ sunt longa in tempora vires.
Non magis ille suis (quanquam verißimus auctor)
Creditus est, Troiæ Priami quàm filia Regis.
Quinetiam tantùm his animi victoria duplex
Addiderat, tantus nostri contemptus, vt arcis
In foribus summis legeretur marmore duro
Incisum Carmen (valet id sermone Latino)

TVM

TVM DEMVM FRANCVS PREMET
OBSIDIONE CALETVM,
CVM FERRVM PLVMBVMVE NA-
TABIT SVBERIS INSTAR.

Barbara vox, supráq; hominum fiducia morem.
Sed neque tot circumductæ, fusæq; paludes,
Totq; obiecta vias paßim castella per omneis
Præsidijs incessa virûm, potuêre morari
Nostrorum turmas equitum, peditumq; cohortes.
Ipse feros secum diuersis partibus orbis
Adductos rapiens comites, sublimis in alto
Lotarenus equo, prius est conspectus ad vrbem
Designare locum castris, & cingere vallo,
Quàm miseri ciues illum potuisse putarent
Angustos aditus, arctósque euadere calles.
Hic, labor exoriturq; nouus, maiorq; priore.
Murus erat latere è cocto firmißimus, alta
Incinctus fossa, verùm pòst aggere nullo
Subnixus, lapidis iactu vix æquore distans.
In medio littus, Nerei quod proluit vnda,
Bisque die refluo terris illabitur æstu.
Tum me ludentem nemo, conchásve legentem
Viderit. at siccam postquam mare liquit arenam
Discedens, pedibus tamen hìc consistitur ægrè.
Nec patiens onerum locus est: & sæpius altè
Subsidet, iniectoq; fatiscit pondere tellus.
Hac regione, leui subiectis cratibus alno,
Exponenda fuit tamen omnis machina belli.

Ingens præterea, ſuſpectuq́; ardua turris
Mißilibus portumq́; globis, littuſq́; premebat.
Omnia quæ tam multa ferox incommoda noſter
Miles, & vnius vicit ducis inclyta virtus.
Expugnata prius turris: mox Regia muro
Iuncta domus, primos aditus patefecit in vrbem.
Armatis data pax, & inermibus: vrbe relicta
Illæſi ciues aliò concedere iußi.
At tu Guina ferox, Domini clementis & æqui
Audires potius leges, & mollia iuſſa,
Quàm Rex experiare, manu quid poßit & armis.
Non tua nunc euerſa, ſoloq́; æquata iacerent
Mœnia: non domibus lapſis inducat aratrum
Agricola, inq́; nouo ſementem præparet aruo.
Quis furor, aut quænam rabies hæc, ſtrage virorum
Non contenta, ſimul niſi totas hauriat vrbes,
Integraq́; addictis cum ciuibus oppida ſacret
Dijs Erebi? Nuper Teruenam vidimus vrbem
In Morinis, Ediniq́; ſuperbam vidimus arcem.
Vix in vtriſq; locis hodie veſtigia parent
Tectorum, quæ ſint fortaßis in hoſte ferenda.
Id verò, manibus proprijs ſua mœnia ciues
Deijcere, incenſaſq; faces ſupponere tectis,
Parcere nec patriæ, victor cui parceret hoſtis,
Quale fuiſſe putas, hominum magis, ánne ferarum?
Sed noſtris ducibus præclaro munere Diuûm
Intentata prius cœlo victoria venit.
Cùm mare cùm glacialis hyems, & cùm vetus vrbis

Glori

Gloria, cumq́; recens aduersæ infamia pugnæ,
Et nimiùm Fortuna diu contraria possent
Talibus, audaces quamuis, abducere cœptis:
Mens Errice tamen semper tibi constitit vna:
Te solum referunt animos firmasse tuorum.
Scilicet vt Regum cœlesti numine mentes
Impelliq́;, trahiq́;, Deis quocunque videtur,
Et quo mortales nequeunt pertingere sensus,
Addiscant homines, mirari cur ita fiant
Plurima, factorumq́; absistant quærere causas.
Ac Deus is, quicunque tibi fuit istius author
Consilij, monstrauit iter, ducibusq́; præiuit
Idem Errice tuis, donec res ordine gesta est.
Idem, multorum cùm posceret æra dierum
Miles inops, & signa sequi se posse negaret,
Exhausto penitus belli per tempora fisco:
Hunc animum in patriam dedit hanc tibi Carole mentē,
Vt tu vas, sponsorq́; rei communis, in vrbe
Parisia, biduo omne bonis à ciuibus aurum
Acciperes: quæ mox diuisa pecunia fratri
Morigeros comites, & ad omnia iussa paratos
Reddidit. His opibus pulsi ceßère Britanni
Littoribus nostris maria vltra cærula Ponti.
Quas, ergo, tot opumq́;, Deo, tantæq́; datori
Lætitiæ, nobis fas est persoluere grates?
An delecta boum, pecudum vel corpora centum
Illius ante pias grati mactabimus aras?
An lætum Pæana canemus, Ioq́; triumphe?

Quodq́;

Quodq́; solet dici victorum carmen honori?
Vsurpata malis cultoribus ista Deorum.
Nos hanc gloriolam potius, laudemq́; sinamus
Inuicto, fortiq́; Deo: turgentia Regum
Colla superborum qui proterit, & pede calcat:
Subiectos, humilesq́;, ipsiq́; accepta ferenteis
Omnia, tollit humo supera ad conuexa polorum.
Qui nos successu nimio, rebúsq́; secundis
Inflatos, ideò castigat more paterno
Casibus exercens varijs, ne nostra putemus
Quæ nos ille frui secura mente sinebat:
Vt rerum & columen nostrarum, spemq́; salutis,
Priuati, Regesq́;, Deo ponamus in vno:
Nec fracti nimiùm, dura cùm sorte grauamur:
Nec rursum elati, veniunt cùm prospera nobis.

IN REDITVM FRANCISCI LOTARENI GVISIORVM DVCIS.

ITe coronati, festiuoq́; agmine Ciues:
Ite, nouis quam mos Regibus ire viam.
Ite Magistratus cum fascibus, ite ministri
Sacrorum: ite minor turba, Senator, Eques.
Omne forum sileat: clausæ sint vrbe tabernæ
Artificum: locus hoc nullus honore vacet,
En vobis erit ad primum, lapidémve secundum,
Obuius in niueo dux Guisianus equo:

Victor

Victor ab indomitis qui nunc redit vsq; Britannis,
Quâ maris angusto cogitur vnda freto.
Multos ille armis populos, multa oppida cepit:
Gallorum fines protulit Oceano.
Quis Guinam potuisse capi, potuisse Caletum
Credat, vt aduersus stet genus omne virûm?
Ipsa suis opibus fidens, & Rege marito,
Hoc longè veniens spreuerat antè malum:
Arguerat vaniq; suos Regina timoris:
Nulla sed inuitis sat loca tuta Deis.
Aspice, nec gemmis volitat, nec splendidus auro,
Captiuos hominum nec trahit ille greges.
E tantis spolijs, prædæq; ingentis aceruo,
Nil tulit, hunc albo corpore præter equum.
Hunc tamen, vt quoties gradietur, nobilis huius
In patriam toties sit memor officij.
Cætera pro meritis socios diuisit in omnes,
Contentus laudis præmia ferre domum.
Ergo prætereunte viro bona dicite verba,
Et manibus plausum congeminate pijs:
Atque Deos orate, sinant hunc, Principe nostro
Incolumi, longos vt superesse dies.
Hoc ego nec flauos metuam rectore Britannos,
Nec Batauæ gentis Vangionumq; minas.
Sperem etiam magni superato flumine Rheni,
Lilia Pannonico fixa videre solo.
Talibus incœptis moliri, Errice, decebat
Regna tibi fatis debita, spemq; nurus:

Imperiumq; tuum media regione subacta,
Extremis hominum continuare Scotis.

IN REDITVM EIVSDEM DVCIS, IOACHIM. BELLAIVS.

Vt quondam in patriam retulit cùm signa Camillus,
Spectandum niueis se dedit altus equis:
Guisius è domitis nuper sic ipse Britannis
Signa refert, niueo sic quoq; vectus equo.
Aequo præda duci prædæ melioris auaro
Albus cessit equusq́; cætera miles habet.
Hæc ille ex capto retulit spolia ampla Caleto,
Hanc prædam victo victor ab hoste tulit.
At non parua tulit virtutis præmia, victor
Hostis qui rediit, victor & ipse sui.
Multorum præda est, miles quam quisq; reportat.
Vnius est magni præda sed ista ducis.

AD CLARISSIMVN VIrum M. Hospitalem, Hel. Andreas.

Sint emissa licet suppresso nomine patris.
Continuò agnouit pignora quisque tua.
Incessu grauitas, procero in corpore candor,
Cumq́; sale ardua mens, ingeniumq́; pium.
Dotibus est amplus, clarusq; Philoxenus istis:

Talis

Talis musa recens edita clam, ergo tua.

DE THEAVILLA CAPTA, MICH. HOSPIT. CARMEN.

VT grauis & senio confectus miles ad arma
Cùm patriæ res poscet, inutilis ipse, vocabit
Florenteis alios quantùm contendere nixu
Et laterum & vocis poterit, seseq; paratum
Ostendet ferro patriam defendere & armis,
Amissæ quondam superent in corpore vires:
Sic ego, cui tenuis puero, vel nulla facultas
Antè fuit, nullus scribendi carminis vsus,
Et siquid fuerat, veniens tamen abstulit ætas,
Hortari aßiduè nostros haud desino vates,
Argumenta sibi præclaris sumere digna
Quemlibet ingenijs, patriamq; ornare, virosq;,
Siue pares illis, seu non virtute minores,
Quos aut Virgilius, quos aut cantauit Homerus.
Ni Danaos ea maior erit laus, mille profectos
Nauibus à patria, decimo vix segniter anno
Vnam Asiæ cepisse dolis & fraudibus vrbem:
Aut magnum Aeneam Rutulos superasse colonos
Fretum opibusq; suis socialiq; agmine fretum
Arcadis Euandri, tria quàm fortißima bello
Oppida ter denis (summùm) expugnaße diebus.
Nec verò Phrygio conflatum milite molli

Præsidium

Præsidium intus erat. Sed defensore Britanno
Guina tenebatur, celsiq; arx alta Caleti.
Hic quoque plus operis, Theauillam nanq; paludes
Vndique cingebant, gelidiq; profunda Mosellæ
Flumina, delectumq; ex omni milite robur,
Præstanteisq; viros incluserat vrbe Philippus:
Quum Metis fabricas & ahenea multa parari
Audisset tormenta, pilasq; ex ære, simulq;
Ingentem valde numerum mixti sale nitro
Sulphuris. hæc secum haud frustrà prouisa putabat.
Hisq; velut claustris sperabat, & obice tali
Nostra moraturum se, iam gradientia campo
Agmina: dum vocat ipse suos malè parcus eunteis
Tardius, & segnes cogit sub signa maniplos.
Obsessi interea media plus parte suorum
Amissa, cùm murum hostis turremq; teneret,
Nostrorum (superest via quando hæc vna salutis)
Permisêre ducum fidei res, arma, virosq;.
Omnia, quæ illorum precibus concessa benignè:
Et medici morbos curareq; vulnera iußi,
Pertulerant toto ciues quæ plurima bello:
Adiutiq; inopes & equis & nauibus, vtrum
Carpere iter mallent: tum si quis in vrbe manêre
Vellet & in patria, non ægre facta potestas.
Hæc demùm insignis pietas, ea regia virtus,
Vt bello premere armatos, sic parcere victis.
Nec tam se fortes animi generosaq; monstrans
Pectora, dum vertunt imis à sedibus vrbes

Compl[illegible] cæde vias:nec tantum laudis ab illa.
Strage domum referent:quàm cùm miserabile vulgus
Illæsum seruant,illibatumq́; pudorem
Virginibus.trahit hæc quamuis aliena stupentum
Corda virùm,& sæuos clementia mitigat hostes,
Ipsis sæpe suum facinus victoribus,ipsis
Displicet.hoc iterum quàm nolint vincere pacto:
Aut quis Marcelli,quis non audiuit inanes
Corneli gemitus,admistaq́; gaudia luctu:
Dum duo diuersis regionibus oppida vertunt
Maxima,nec cohibere valent iam militis iras,
Quin ruat,& rapidis permisceat omnia flammis?
Ipse ferus quanuis cædiq́; aßuetus Achilles
Vix,puto,vix teneat lacrymas,si versa videret
Pergama,si pulchris subiecta incendia tectis,
Ante virûm matres,& matrum ante ora puellas
Prostitui,capita illidi puerilia muris,
Si nullo ætatis,nullo discrimine sexus
Per vicos paßim proiecta cadauera cernat.
Et captæ si quid grauius tum contigit vrbi.

Nos vnum & commune quibus nomen dedit vna
Relligio,ritusq́; pares,moremq́; sacrorum,
Quanquam diuisis cœlo,terraq́;,mariq́;,
Quanquam sub Regum positis ditione duorum,
Nos tanquam fratres vno genitore creati.
Complures,nos vnius quasi corporis artus,
Indorum vel more Scytharum bella geramus?
Qui neq; dicuntur pueris,senibusue caducis

Parcere, nec tenera quanuis ætate puellis.
Ipsa (nefas dictu) captorum viscera torrent
Ignibus, & diris epulanda apponere mensis
Haud dubitant. Quin hæc potius crudelia, fratres,
Bella relinquamus, nostris contraria votis,
Bella aduersa Deo. quæ si quandoq; coacti
Suscipimus, bellum nobis cum fratribus esse
In mentem veniat, quibus æquum, lege, paremq;
Ac nobis, ipsi præstare iubemur amorem.

Hæc animo reputans, nec pacem poscere, duces
Turpe: nec oranti pacem concedere, turpe.
Ergo nec patria, nec Regis nomine quicquam
Indignum fecit, puero qui nuper eunti
Traditus ad matrem ductor custosq; fidelis,
Conuentu in medio sermonem iniecit honestum
Aeterna de pace prior: nec protinus hosti
Plus aliquid iusto tribuit, faßusúe timorem est.
Nempe aliud potius quid poscat & optet, ab illo
Rege suo veniens alijs qui regibus anteit
Omnibus, & pietatis habet cognomen in illis
Præcipuæ, quæ vox potuit magis vlla decêre
Pontificem? Nimis ille ferox auidusq; fuisse
Sanguinis humani legatus ab vrbe videtur
Ad Pœnas Fabius, qui cùm mandata Senatus
Effari iußus Tyrijs præsentibus esset,
Facto è veste sinu, bellum hîc pacemq; tenemus:
Sumite de medio vobis vtrumlibet, inquit:
Tu, verò acclamant, vtrum placet elige. Bellum

Effuso

Effuso simul ille sinu se tradere, dixit.
Mallem equidem pacem. non tot pòst nominis Afri
Italiciq; malo perijßent millia letho.
    Attamen est nostri sermo reiectus ab hoste
Pacificatoris. Quid nos ignauius arma
Cepimus, eiecti spe pacis, an acrius, ipsos
Auxilio nobis sperantes affore Diuos?
Semper enim superi reges odêre superbos.
Supplicibus parcunt, pacemq; petentibus vltrò.
    Quid? qui præsidium capta dimisit ab vrbe,
Emisit ciues cum matribus atq; puellis
Saluos incolumesq;, fidem seruauit, & omne
Præstitit officium charis quod sueuit amicis,
Non tibi maior erit, quàm si iugulaßet inermes
Armatosq; simul, venum aut captiua dedisset
Corpora, & in cinerem vertisset tecta domosq;?
    Quare magnificis, fratrum celebrandus vterq;
Laudibus, ille quidem mihi semper & omnibus horis
Huic seruatori patriæ, finesq; regenti
Francorum veteres, vos ô quibus aurea pleno
Egregij vates fundit se copia cornu,
Concinite æternos meritis pro talibus hymnos.
Nec tu Rex Henrice, tenax & parcus honorum
Erga illum fueris, tibi qui diuersa trophæa
Hostibus à victis statuit duo maxima, paucis
Mensibus. Hic te Rege fuit dignißimus vno:
Hunc fortuna ducem meruit tua. respice quantum
Terrarum ditione tenes, quas finibus vrbes

Ille tuis, qui rura vel agros addidit: omnis
Oceanus tibi seruit, & omnis ripa Mosellæ
Proxima Treueris, Germaniq; hospita Rheni.
Hoc duce, præterito recreati corda timore
Incipimus sperare etiam, nos posse recentem
Aspersam maculam Quintino abstergere bello.
Dij te longæuum nobis Henrice, ducemq;
Hunc tibi longæuum seruent: vt & ipse requiras
Extinctum nunquam, te nec desideret ille.

IN FRANCISCI ILLVstrissimi Franciæ Delphini, & Mariæ sereniss. Scotorum reginæ nuptias, Carmen.

ME ne etiam cantare iubes & ludere versu
Nec dum maturæ teneros ætatis amores,
Quos insueta Venus lasciua compede vinxit
Ante diem, thalamoq; pares sociauit eburno?
Digna magis placidis vatum quos educat aula
Res erat ingenijs, vel docta Lutetia fundit
Quos gremio fœcunda suo. mihi publica rerum
Cura gerendarum sensus effecit amaros:
Lætitiamq; omnem vetula grauis abstulit ætas.
Ipse quidem satis vsq; satis fecisse videbor,
Attulero causas properati fœderis huius
Reges & populos inter duo. nanq; malignè

Quidam

Quidam homines etiam hæc vulgò connubia rodunt.
Non quo more solent humiles de plebe mariti
Expectare, pilus dum mentum mollis inumbret,
Et iustæ vigeant robusto in corpore vires,
Sic Reges faciunt. licet illis ducere lectas
Quandocunq; volunt, quacunq; ætate puellas
In magno numero. Personis regia paucis
Progenies, paucis domibus concluditur arctè.
Vnde semel neglecta prior quæ se obtulit istis
Conditio, frustra similis venientibus annis
Quæritur. hinc natis quandoq; superbia patrum
Obfuit: innuptæq; domi mansère puellæ,
Et solæ in vacuo longùm gemuêre cubili,
Nulla expers adeò prorsus fortuna malorum est.
Sed par non aliud conuenit pulchrius vnquam
Nobiliusúe. Puer vultu facieq; decora
Iam magni fortisq; futuri principis olim
Dat clarũ specimen: super hæc quoq; plurima in illo
Semina virtutis sunt non obscura paternæ.
Illa autem præstat reliquis pulcherrima forma
Virginibus, comitesq; suas supereminet omneis:
Aspectu veneranda, putes vt numen inesse,
Tantus in ore decor, maiestas regia tanta est,
Accessere etiam diuinæ Palladis artes,
Et maior sexu prudentia, maior & annis.
Quæ bona, si posita in mediocri sorte fuissent,
Per se magna tamen poterant atq; ampla videri.
Lucent illa quidem mage Regibus insita magnis:

Tum decus accipiunt à Regibus ipsa vicißim,
Splendidior gemma vt meliore inclusa metallo.
Accipe nunc quid opum vel vterq;, vel altera doti
Contulerit. Puer Henrici spes magna parentis,
Vnus & imperij Francorum ac nominis hæres
Designatus: at illa suo regina marito
Scotorum tabulis Regnum dotalibus affert.
Paruum (inquis) paruum. fateor, componimus illud
Si nostro. sed cuius opem sensitq; paratum
Non semel auxilium labefactis Gallia rebus.
Cùm bellum gererent nostris in finibus Angli,
Desertam illorum patriam simul agmine facto
Scoti incursabant. metus hic sua protinus illos
Respicere, & nostris cogebat cedere terris.
Quinetiam tellus his tam fœcunda virorum,
Tamq; ardens animus belliq; incensus amore,
Vt cùm alius præmeret vicinum exercitus hostem,
Suppetias alius nobis laturus eodem
Tempore, cærulei transmitteret æquora Ponti.
Pro quo rex Scotus frater sociusq; vocari
Regibus à Francis meruit: stipantq; frequentes
Semper adhuc Scoti Francorum corpora Regum.
Nunc quondam socia, & longo diuisa locorum
Atq; maris tractu, viuent & legibus ijsdem.
Et discent vni domino parére libenter
Regna duo. At medij qui sunt vtrisq; Britanni
Forsitan hostiles animos, odiumq; remittent:
Hærediq; ferent materni sanguinis vltrò

Imperium. vel, ſi malint contendere bello,
Diſcent quid virtus poßit coniuncta duorum.
Magna quidem memoro, ſed enim Dij cætera, Guinis
Exciſis, captoq́; iubent ſperare Caleto.
At vos lætitia, Galli Scotiq́;, ſolutos
Exhilarate animos, atq; omnem ponite curam:
Tuq́; Errice parens, & tu Catharina bonorum
Tot Regum genitrix, & tu Soror optima Regis:
Vos etiam fratres duo gentis lumina noſtræ,
Clari ambo ſtudijs ciuilibus, alter & armis,
Quorum pulchra ſoror regi eſt enixa marito
Hoc decus. Ille quidem moriens hæc tanta videre
Gaudia non potuit. natorum cura ſuorum
Si qua tamen reliqua eſt patribus iam lumine caßis,
Ipſum credibile eſt lætari virgine tali,
Et tanto genero: grauiter neq; ferre vetuſtum
Gentis adoptiuo cognomine creſcere nomen.
At mater regina libens ſpectacula cernat
Hæc oculis, nec ferre viæ curſusq́; laborem
Extimeat, nec ſe rapidis committere ventis.
Sed potior pietas, & rerum publica cura
Diſtinet, inuitamq́; locis conſiſtere cogit.
Omnes præterea quibus aut bona, vel quibus æqua
Mens fuit, hunc fauſtis fortunatisq́; diebus
Inſeruêre diem: atq; eius meminiſſe nepotes
Præcipiunt. Ipſi reges, quos ordine ſtanteis
Cernimus ex altis fora deſpectare columnis,
Exultaſſe mihi, ſignumq́; dediſſe videntur

Lætitiæ. tantò mage ferrea corda quibusdam
Sunt hominum, quàm vel statuis è marmore ductis.
Nam quid iactatas memorem per compita voces,
Multorum & fictas lacrymas, perijsse ferentum
Omnia: & abscissam longos spem pacis in annos,
Si Francis illæsa fides, Scotisq; maneret?
Quinetiam, versis animis, noua fœdera Regem,
Atq; alias aliasq; nurus spectare iubebant:
Vnam autem gemina (credo) iam prole parentem,
Bis totidem natam quot Regis filius annos.
Quæ res visa parùm, vel iniquis auribus, æqua.
Idcirco regi confingitur esse Philippo
Nubilis & matura viro iam filia, nobis
Quam spondêre velit, finemq; imponere bello.
Hæc primùm fabella creauit Regis amicis
Inuidiam: detecta, aliquo pòst tempore, risum
Commouit populis: tam vana & turpia liuor
Sæpe malus stultos adigit prorumpere verba:
Quos ego commoneo, perfectis deniq; rebus,
Desinere in vulgus pueriles spargere nugas:
Desinere &, quæ visa Deis sunt, tendere contrà.
Nũ studijs, genere atq; opibus, num deniq; forma
Inuenient aliam, quæ se huic componere posit?
Quid promissa fides, cùm flens regina puellam
Mater adhuc teneram Regi transmisit: & illo
Pignore firmauit tabulas & pacta futuri
Coniugij? vel tot precibus votisq; petitam
Perfidiosa suis nunc Gallia reddat amicis?

Illa

Illa viro despecta alij cùm nupserit, omnem
Semper agat vitam non immemor antè repulsæ:
Et iustum cupiens vlcisci irata dolorem,
Cum ducibus nostris gerat implacabile bellum:
Aut fœdè populetur agros, aut nauibus ignes
Inijciat, nostriq; infestet littoris oram.
Vt nec commoueat sese: tamen Anglia nullum
A tergo metuens, conscensis nauibus, hostem
Tetra magis, belloq; incumbat durior vni.
Sic nobis veniat cum damno dedecus ingens.
Dij tantum prohibete malum, atq; auertite nostris
Verticibus. nimis illa, nimis cum dote remissa
Gentis Aquitanæ coniux magno stetit olim
Regibus. hic nostras veterum malus error auorum
Erudijt menteis, & cernere fecit acutùm.
Vos inimicitias, odia aut priuata secuti
Non potuistis item perpendere, quid sit honestum,
Et quid damnosum, aut communiter vtile nobis.
Tempus erit, cùm læta domus se regia tollet
Natorum numero, & diuinæ stirpis honore.
Quot dabit illa viros, tot erunt tribuenda viritim
Regna superstitibus. continget Gallia primo:
Proximus Insubrûm populos, omnemq; tenebit
Italiam, Alpinis à montibus vsq; Tarentum.
Hic Scotis & iura dabit: reget ille Britannos.
Accipient alias alij mox ordine sedes.
Sic totum natis genitor dispertiet orbèm.
Hæc mihi nanque suo vati prædixit Apollo.

Quæ mea posteritas (vt spero) læta videbit:
Et dicet (si nostra manent modò carmina) dicet,
Ista olim iam noster auus ventura canebat,
Maxima pars hominum fieri cùm posse negaret.

AD CAROLVM CARDINALEM Lotarenum, de pace, Carmen.

SI pacem tecum referes, tua munia Regi
Et populo non grata minus promittere possum,
Quàm fraterna fuit nuper victoria pulsis
Hostibus, & capto magna cum laude Caleto.
Ingenium tibi Dij, sermonem & verba dedêre,
Queis animos regere, & quôuis impellere posis.
Nec renuunt hostes, nec pacem nolle Philippus
Dicitur. At Christerna sui cupidissima nati,
Nonnunquam teneris missura amplexibus illum est,
Quem bello speret nequicquam posse teneri.
Quo sit nostra loco, quo res (neque te fugit) hostis.
Opprimimur Celtæ pariter, Belgæq; malorum
Ingenti cumulo, quæ nos accersimus ipsi.
Iam nimiùm longo vexatur lassa duello
Gallia: iam rerum damnosa mole fatiscit.
Præcipites coguntur agris migrare coloni,
Atque alio sub sole nouas sibi quærere sedes:
Ipsa quoque immodicis plebs vectigalibus impar,
Oppida, certatimq; domos & tecta relinquit.

Nobilitas

Nobilitas longæ sumptus, & ferre laborem
Militiæ se posse negat. nec iam locus vsquàm est,
Pressa mali videas vbi non vestigia tanti,
Quis modus irarum, finísve aliena petendi?
Hoc animis odium, lacrymosi & semina belli,
Iandudum, iam tempus erat deponere Reges:
Iam satis experti bello, quid possit vterque,
Quasq; trahat secum & quantas in prælia vires.
Barbarus externis ideò conscribitur oris
Miles, vt obuersa Turcis statione relicta
Ferrum in nos amens, in nostraq; viscera vertat?
O cæcas hominum mentes: dum mutua stulti
Pastores odia exercent, lupus intrat ouile:
Seq; super caulas saltu iacit, & pecus omne
Dentibus infrendens laniat, pecorisq; magistros:
Namq; malum hoc domibus si nondum adrepere
vestris
Sensistis, moueant aliena pericula saltem:
Et Rhodus, & patruo non pridem erepta, Philippe,
Buda tuo, & miseræ bis iam tentata Viennæ
Mœnia: quæ tristem dederint si versa ruinam,
Pugnandum hic nobis vicini ad flumina Rheni
Cum Turcis erit, atque Schythis, cum milite Græco.
Forsitan huius erunt tot tantaq; præmia belli,
Vt valeant abolêre metum victoribus omnem:
Nempe aliquod positum est opulentum & nobile re-
gnum
In medio, lateq; patens prouincia, parti

Alterutri

Alterutri cessura Deûm quæ munere vincet.
Huc ades, atq; ex præteritis venientia rerum
Collige: non obscura dabunt se signa futuri
Temporis. Istorum donec vixêre parentes
Triginta totos bellum geßêre per annos:
Exhausêre suas profusis sumptibus vrbes,
Multa virûm turpiq; dederunt millia letho.
Et quid post tantos morientibus vsq; labores,
Quid lucri rediјt? prorsus nihil. vtraq; multis
Sæpe malis concussa, steterunt finibus ijsdem
Regna tamen: nec quicquam alter decerpsit ab agro
Alterius. tam sæpè cadunt conamina Regum
Irrita. Quinetiam senior iam plenus honorum,
Cùm iuuenem amisso regem genitore superbus
Despiceret, nec stare paterno fœdere vellet:
Illi congressus malè, fugit: & arma coactus
Ponere, & infelix patrijs decedere regnis:
Vt viuens funus sibi duceret, atq; sepulchri
Vltima in Hesperia solennem conderet aram.
Vertit pòst paulò fortuna, vicemq; Philippus
Reddidit Errici ducibus. nec longa fuêre
Gaudia victori, capta mox vrbe Caletûm,
Et penitus nostro depulsis orbe Britannis.
Nunc iterum summis bellum reparatur vtrinq;
Viribus, acsi primùm hodiè noua prælia tentent.
Quando igitur sine pace nequit manus vlla mederi
Tot tantisq; malis, adhibe vim pectoris omnem,
Inienij, linguæq;, ac vocis melle fluentis,

Suauius.

Suauius. hanc nobis optatam confice pacem
Lotarene, tibi debebit Gallia multum.
Nil te, pontificis cura nil dignius vnquam
Suſcipies: mandata tui ſuprema magiſtri,
Promißam pueroq́; fidem ſeruare memento.
Hoc faciens, querna in reditu cingêre corona,
Et meritum Patriſpatriæ cognomen habebis.

AD MARGARITAM, REgis ſororem, Epiſtola.

EN toties noua cura ſubit tibi pectus honeſtum
Regia virgo, ſubit veteris noua cura clientis,
Excipiunt alios aliiq́; ſubinde labores:
Cura mei non digna tuo, non virginis ortæ
Regibus ingenio, Regis non digna ſorore.
Et quid enim damni Reſpublica fecerit, aut tu,
Ignotum mihi perpetua ſi nocte prematur
Nomen, & hic noſter conſiſtat curſus honorum?
Quanquam non obſcura nimis ſunt tempora noſtræ
Prima iuuentutis, vitæq́; haud pœnitet actæ:
Forſitan & veniens fuerit nec innutilis ætas.
Non tamen eſt nobis tanti decus, aut honor vllus,
Vt grauis vſq; tibi vel debeat eſſe moleſtus:
Et pudet, in noſtra tantum te ponere cauſſa
Temporis & ſtudii, tantum cepiße laborem:
Pergere continuò benefacta recentia primis

Accumu-

Accumulare, nouóq; tibi me obstringere nexu.
Quinetiam ambitione mala peccare, nimisq;
Gnauiter & cupidè prensans offendere poßim.
Nec cogi, precibúsve adigi, vult summa potestas,
Nec se pulsari patitur: mala nomina tanquam
Creditor appellet, strictóq; reposcat auarus
Iudicio: semper nec largitoribus idem
Est animus, non mens eadem, non vna voluntas.
Regibus & mos est regumq; vetustus amicis,
In sublime suos nullo discrimine primùm
Tollere, diuitijs opibusq; explere beatos:
Inde subit satias cum nil superaddere poßunt.
Sæpe vel indignos tot honoribus, aut malè grates
Prouexisse piget, serumq; haud tempore sumunt
Consilium, aut mores quos prima ætate probabant
Incipiunt odisse senes, & protinus ipsos
Quos habuere duces olim, scelerumq; ministros:
Vlcisciq; deinde viros fit ludus, & alto
Exturbare gradu: sequitur grauis ecce ruina,
Horrendumq; malis intentat visa pauorem.
Vt taceam peregrina, domo producere poßum
Nomina non ignota virûm, quos Gallia valde est
Altius euectos prius admirata, iacenteis
Non minus afflictosq; solo mirata subinde est.
Id verò visum meritò cecidisse quibusdam,
Pro quo Fortunam nescissent ferre secundam.
Tristis & aspectu miserabilis vsque bonorum
Casus erat: tum si qui aut nullo crimine certo

Conci-

Conciderant, aut caußa minus cum nota fuißet.
Nam cui sunt hominum satis explorata Deorum
Consilia? aut quænam superis sit caußa premendi
Huius, & illius tollendi? Nostra vagatur
In tenebris, nec cæca potest mens cernere verum.
Sæpe bonos dictis, aut suspitione maligna
Insonteis premimus, culpandos sæpe tuemur.
Siue tamen dignas meriti pro crimine pœnas
Legibus exoluunt, iniusta siue grauantur
Inuidia, leuitate bonorum siue datoris:
Tam fœdi rerum euentus, tam tistria debent
Torpenteis nobis animos exempla mouere:
Sollicitos etiamq; futuri, & reddere cautos.
Sunt & apiscendis in honoribus atq; gerendis
Sunt quædam præcepta, quibus ratione docemur
Lætari modicè partis, modiceq; dolêre
Amißis, cupido communem poscere curam
Non animo. rursus nec detrectare laborem
Militiæ, aut alium, patriæ si postulat vsus.
Imprimis, moneo, vires examinet antè
Quisq; suas tacitus, ne quem minus aptus & impar
Delatum capiat, neu sponte inuadat honorem,
Si valet ingenio, confidit & arte regendi
Vtiliter populos, patriæ si feruet amore,
Cur operam præbere suis, cur ferre recuset
Ciuibus acer opem? quin & bonus offerat vltrò
Si melius rem auctore geri se posse putabit.
¶ Vt si quando atra cùm tempestate coorta

Forte

Forte regat nauem rudis ignarusq; magister,
Iactatamq; mari scopulis illidere tendat
Nescius, huic tu cùm poßis occurrere damno
Expectes, dum te socij comitesq; requirant
Auxilium, & dubites clauum extorquere sedenti?
Armatus vel cùm succedat mœnibus hostis,
Præfectusq; loci fugiat statione relicta,
Non hunc tu retrahas obtorto ad mœnia collo,
Arma vel indigno eripias, tibi strennuus aptes,
Priuatáq; manu patriam tutêre salutem?
Ille decus laudemq; tulit, qui tempore lectum
Non opportuno, terror cùm maximus eßet
Persarum belli, tantùm ciuilibus aptum
Prætorem studijs, nullo castrensis at vsu
Militiæ, ignauumq; ducem submouit honore,
Persuasum multo prius vt decederet auro:
Imperiumq; sibi fortißimus ipse recepit,
Quo patriam, & pulchras victor seruauit Athenas.
Nec minor illa fuit Thebani gloria ciuis,
Qui succeßorem castris exclusit: & vltrà
Legitimum tempus vetitos produxit honores,
Exemplo fortaße malo, si praua nepotum
Mens animusq; foret: sed tum reuerentia legum,
Iudicijq; metus patriæ conceßit amori.
Imposuit bello finem, Danaumq; per vrbes
Constituit dominas victa Lacedæmone Thebas.
Ergo recusandus labor vllus, honosq; gerenti
Rem benè, præstantiq; viro non eße videtur.

Est

Eſt tamen eſt aliquis tibi ſuffragator honoris
Relligione fideq́; excellens antè legendus,
Cui velut innixus firmo conſurgere trunco
Poßis, atq; leues omneis contemnere ventos.
Bellum eſt nanq; viris, & creſcere rebus honeſtis.
Ipſe vide, quo ſis animo, qua mente capeſſas
Publica: ſæpe bonus petijt qui ciuis honorem
Oblatum cœpitúe libens, corruptus adepto eſt.
Sit via plana licet, facilisq; aſcenſus in altum,
Difficile in ſummo pedibus conſiſtere rectis:
Lubricus, & partem locus eſt procliuis in omnem:
Caligant in luce oculi, nec ferre nitorem
Aut Solis poſſunt radios. magis optima quæq;
Ingenia eßе ſolent obnoxia caſibus iſtis.
Vt paulùm ſe ſuſtineant, pòſt illa videbis
Alterius cadere impulſu, ferriq; deorſum.
Præterea ſtudium nulli ſatis, aut ſua conſtat
Conditio: nunc his animus, nunc ducitur illis.
Semper & vlterius vani ſplendoris amore
Progreditur, ſemperq́; nouas feſtinat ad artes.
Antè ſenex perfuſa videt ſua tempora canis,
Supremumq́; inſtare diem, quàm laſſus eundi
Tandem fixa loco veſtigia ponat in vno,
Quàm ſecum ſtatuat cuinam ſeſe applicet arti.
Vt qui Dædalei concluſus carceris intra
Ancipites flexus indeprenſosq́; viarum,
Hoc dubius modò carpit iter, modò neſcius illud:
Cumq́; diu multos errans confecerit orbes

Huc sese referet, primùm discesserat vnde.
Tanquam aut Callipides, qui crura pedesq; mouendo
Aßiduè, nunquam tamen est procedere visus.
Talis homo, plerumq; solet traducere vitam
Irrequietus, inops rerum quibus intus abundat:
Et posita ante oculos conquirens trans mare longè.
Erroris qui fortè modum si fecerit vsquam,
Atq; habitare domi volet ambitione relicta:
At vicinus ei lites, & bella mouebit:
Et neq; longa sinet cum dulcibus otia natis
Carpere. sic nostra aut aliena peste grauamur.
Inuidiæ flamma est nulla vitabilis arte,
Nullis consilijs. Tantùm illud, ne quid & ante,
Et post delatos nequid peccemus honores,
Poscendum à Superis, & nos pro parte virili
Nos toti debemus in hanc incumbere curam:
Præcipuè nobis animos ne gratia turbet,
Alteriusúe odium, ne verba minæq; potentum,
Néue preces, ne turpis auaro in iudice quæstus.
Quæ mala iam multas verterunt funditus vrbes:
Et vertent alias, nisi quis Deus exigit istos
Vrbe foroq; lupos, & pacem reddit ouili.
Sic facilè euentus rerum quoscunq; feremus,
Si praui nullius erit mens conscia facti:
Si nostro neq; partus erit, neq; perditus vllo
Dulcis honos vitio: si rectè gesimus illum.
Quò minus ista mihi dudum promissa, laboro
Vt tandem veniant, & quæ tu debita dicis.

Cætera

Cætera nec vereor, tua ne leuis acta retractes:
Aut nostri pertæsa vetes me longius ire,
Deijciasúe gradu, quo me paulò antè locasti.
Note mihi tua summa fides, prudentia multis
Nota mihi rebus, nota est constantia morum.
Nemo tuas vnquam verbis fallacibus aures
Delator, nemo simulatus cepit amicus.
Libertas vrbana tibi iucundior omni
Obsequio: semper facilis venientibus ad te,
Et comis, non blanda: grauis, non dura fuisti.
Scilicet adiutrix inopum, tu sola bonorum es
Perfugium, tua sancta domus: tibi regia circùm
Mensa frequens hominum laudatis cœtibus omnem,
Quàm longa est, cœnam vario sermone trahentûm.
In medio Regina sedes, velut arbitra rectè
Dictorum, aut pleni moderatrix vna theatri,
Audis sermones, audis mala scripta, poëtæ
Vel bona quæ recitant: & præmia diuidis æqua
Omnibus: aut fratrem nunc maxima bella gerentem
Concilias potiora colentibus otia Musis.
Sic bona communi vobis delata parente,
Sic ambo tenuistis, vt in te pacis amorem
Vulgò omnes, belli studiumq; mirentur in illo:
Et dubitent hodiéne togæ, plus laudis, an armis:
Nobilior lauri folijs, hederáne corona.
Me paruum atq; humilem, vix fama & nomine (notum,
Iudicio surrexêre tuo, dignumq; tuarum
Esse habitum cura, longo iam tempore, rerum,

Quanti, virgo, putas, quantum mihi laudis ab illo
Acceßisse die, quo me Regina vocasti?
Nam si principibus placuisse quibuslibet, amplum &
Magnificum est: quid ei, Regis quæ filia, Regis
Et soror est? quæ tam reliquis & lumine mentis
Præstat & ingenij, quàm Luna minoribus astris?
Hoc magnum satis vsq; satis, nimiumq; videri
Debuit: hoc fretus contemnere cætera possum.

MICH. HOSPITALIS IN Andream Tiraquellum.

Qvi nondum planè tersus, nondumq; politus
Olim imprudentis domini liber ænea claustra
Ruperat, effracto veluti qui carcere fugit
Hinnulus, & spacijs decurrere gaudet apertis:
Tandem opera magna, studioq; retractus herili
Sub clauem tristesq; foros, ibi tempore longo
Oppreßus latuit: Nunc multò quàm fuit antè
Diuitior, plenis & iam maturior annis
Redditur in lucem: qui tantum distat ab illo,
Quàm grauis & sapiens annis iuuenilibus ætas.
Vtq; scias planè perfectum, authore libenti
Prodit, iudicium, lector, graue cuius apud te est.
Multa quidem monumenta tuæ virtutis habemus
Andrea, multis venit tibi gloria rebus:
At te non alio tantùm iactaueris vllo,

Iudice

Iudice me, nullo ingenium tibi se mage tollet:
Quàm quo vincla doces animis aptare duorum,
Et quibus ille roget verbis, quibus illa sequatur.
Quæ sint coniugij stantis, quæ iura soluti:
Vno cuncta simul conclusa volumine iusto.
Scripserit haud dudum quanuis opus vtile, nostro
De conseruandis in nomine rebus auitis:
Quæ vel nequitia, vel dura sorte propinqui
Mutarunt dominum, atq; alieno iure tenentur.
Ipsa tibi fœcunda licet natura, nouarum
Quotidie rerum species, formasq́; ministret,
Mox alium iungens, alio defuncta, laborem:
Ingenij specimen nequeas tamen edere maius.
Sic etenim macra & sterili versatus es in re,
Tot dotes istuc, bona tot peregrina tulisti,
Vt nihil vberius, meliusúe hoc viderit ætas
Ea dici quod sæpe solet, præstantia posse
Ingenia è paruis elephantos reddere muscis.
Sic culicem noster, sic Græcus lusit Homerus
Prælia ranarum nunquam pugnata duello.
Tantò est humanis maior mens ignea rebus,
Quæ penetrat cœlos, & tartara tendit adima
Dilatat, constringit, adauget, diminuit res.

FINIS.

IO. AVRATI LEMOVICIS, REGII GRAE-
carum literarum in Academia Parisiensi professoris, Poëmatia.

IN IO. AVRATVM LEMOuicem. Ex Allusionum ipsius Libro primo.

Carmina cùm facias præsentibus aurea Musis
Conueniens meritis nomen adepte tuis
Diceris Auratus: diceris at alter Aratus,
Nomine si fuerit littera dempta tuo.
Sic mihi tu geminæ decoratus munere linguæ
Auratus Latius, Græcus Aratus eris.
Ni satis hoc (auro tua nanq; poëmata certant)
Virgilius Latius, Græcus Homerus eris.
Carmine Mœoniden, Latium si vincet Homerum
Vllus in hoc æuo, Ianus Aratus erit.

Aliud in eundem.

Vt nihil est fului pretio pretiosius auro
Sic nihil est pretio quod tua scripta premat.

Carol. Vtenhouius F.

IOAN.

IOHAN. AVRATI
Regij Græcarum literarum professoris, Poematia.

AD ILLVSTRISS. PRINCIpem Carolum Cardinalem Lotharingum.

Portat in auratis Victoria Carole pennis
Henricum ad cœlum, Guisiademq́; tuum.
Et mea nunc præter solitum temeraria Musa
Ad cœlum audaci nititur ire via.
Sed si blanda tui subuexerit aura fauoris,
Quos canit, astra super Musa secuta canet.

IN GVISII DVCIS REDITVM EX ITALIA.

SOLVANT *Camœnæ triste silentium,*
Soluant: & acri Guisiadem lyra
Cantent, remoto iam Britanno
Mœnibus à patrijs tumultu.
Nuper secundus dum terere Annibal
Fastus superbos tenderet Alpium,
Ausi feroces tum Britanni

Gallica sunt penetrare rura
Orbata tanto præside, tot virùm
Cùm cæsa fœdè millia, proh nefas:
Tot vincta ductorum pudendis
Brachia nobilium catenis.
Iam gloriari quidlibet insolens
Iactabat Anglus, celsa Lutetiæ
Se templa fundo diruturum,
Sacrilegis spoliata dextris.
Sed Guisiani fama ferociam
Gentis superbæ contudit ocyus:
Vix ductor auditur redire
Guisius, & fugitant Britanni.
Vt fortè viso cùm cane Theßalo
Immanis ausi conscius aufugit
Agna lupus laxis remißa
Faucibus horribiliq; dente.
Nec mirum, agebat non stimulus ducem
In bella simplex: mixtus erat dolor
Acer pudori, capta signa
Gallica, se reuocatum ab ausis.
Vt pœnus olim, Scipio cùm vreret
Arces Elisæ, iam Capitolio,
Cuncto timente iam Senatu,
Signa domum reuocare iussus.

DE CALETVM VRBE NVper à gallis Guisio duce recepta, Carmen alternum Aurati.

Loquuntur inter se

NVNTIVS ET VVLGVS GALLICVM.

CLAMATE GALLI NVNC *ter io io.*
Quæ læta Gallis instat ouatio?
N.*Capti Caletes.*V.*Multa paucis*
Digna nouo memoras triumpho.
N.*Vicêre Galli,sed duce Guisio:*
V.*Io triumphe,nunc ter io io.*
N.*Vicêre victores Britannos:*
V.*Nunc ter io,ter io triumphe.*
N.*Annos ducentos serua Britanniæ*
*Vrbs libertata est.*V.*Nunc ter io io.*
N.*Migrate iam prisci coloni.*
V.*Nunc ter io,ter io triumphe.*
N.*Illinc Philippus pulsus Ibericus.*
V.*Pulsus Philippus antè Valesius.*
N.*Vt nominum,sic fata rerum.*
V.*Nunc ter io,ter io triumphe.*
N.*Rex pulsus Anglis antè Valesius:*

Rex

Rex nunc repellit ecce Valesius
Henricus Anglos. V. Est nepos, est
Vltus auos: ter io triumphe.
N. Medi feroces Ecbatana ob sua.
V. Angli minaces ob sua Risbana.
N. Sed capta Græcis illa, Gallis
Viribus hæc. V. Ter io triumphe.
N. Non iam Britannos ardua mœnia
Seruant Caletum. V. Nunc ter io io.
N. Non æstuarij fossa clausi.
V. Nunc ter io, ter io triumphe.
N. Quâ nuper Anglus oppida Gallica
Trux aßilibat liberius vagans:
Hac aßilit nunc Gallus Angla.
V. Nunc ter io, ter io triumphe
N. Nunc præda prædo factus. V. io io.
N. Victusq; victor. V. Nunc ter io io.
N. Nunc prouocator prouocatur.
V. Nunc ter io, ter io triumphe.
N. Henricus author tam subiti boni,
Qui Guisium cum fulminibus suis
Misit Caletes territurum
Igne suo. V. Ter io triumphe.
N. Hispanus hostis non semel hunc ducem
Sensit valentem. V. Túncne Valentia est
Cùm capta? N. Et ad Rantina castra,
Atq; Mosellica. V. Io triumphe.
N. Olim puellæ vis Lotharingicæ

Pelleb

Pellebat Anglos (mira, sed acta res)
A Gallia: nunc Gallia Anglos
Vis iterum Lotharinga pellit.
V. Fatale quoddam ius Lotharingiæ est
Gallos ab armis asserere Anglicis
Quondam puellari, virili
Marte recèns: ter io triumphe.
N. Rex, ánne dux est ipse beatior?
V. Ambo beati, Rex duce, Rege dux.
N. Ambobus ergo ambo canamus:
V. N. Nunc ter io, ter io duobus.

AD HENRICVM VALESIVM Regem inuictiss.
DE CALETICA VICTORIA.

Alternis loquuntur duo de plebe Gallica.

GALLVS I.

AVdax Iberus coniugio nouo,
G. II. Dotalis audax imperio Insulæ,
G. I. Henrice te tentârat vltro,
G. II. Nunc timet ante tuos Caletes.
G. I. Sic vltro Atridem voce lacessere
Ausus superba vxorius ille Phryx:
G. II. Sic mox lacessitum refugit
Coniugis in gremium recurrens.

G. I. Iur-

G. I. Iurgauit vxor tunc reducem Parin:
G. II. Iurgabit vxor nunc reducem virum:
G. I. Quòd turpiter ceßißet ille:
G. II. Quòd modò turpiter iste ceßit.
G. I. Ergo (inquiebat tunc Helene suo)
Victus redis tu semiuir à viro:
G. II. Ergo redis tu (dicet Angla)
Victe viris vir Ibere Gallis:
G. I. At non eras id pollicitus tuæ:
G. II. Non, sed subactæ iura Lutetiæ:
G. I. Et sceptra regni Gallicani:
G. II. Pollicitis leue pondus amplis.

DE REGE HENRICO IN EQVO veredo ad Caletes vecto, Duo Viatores.

V. I. Quem tam citato fert leuis impetu
Sublimem in auras Persea Pegasus?
V. II. Henricus est quem fert volantem
Nunc equus ad domitos Caletes.
V. I. Nunquid resectæ Gorgonis in manu
Colla, & cruentas exuuias quatit?
V. I. Non colla sed raptum Medusæ
Ille quatit spolium Britannæ.
V. I. Quis iunctus illi purpureo volat
Fulgens galero, & purpurea stola?
V. II. Non tu sacrum noscis galerum
Mercurij, similesq; vultus?
V. I. Num Perseo iste Mercurius dedit

Falcatum & ensem, & verba salubria?
V. II. Quidni? dedit sed fratris ensem,
Ipse suos monitus salubres.

DE DVCIS PARMENSIS COPIIS à Ferrariano Principe nuper fusis fugatis.

DVm Guisiani feruet adhuc recens
Plausus triumphi, plausus adest nouus:
Ferrarij quem dextra nuper
Martia Marte tulit secundo.
Ergo trophæum dux geminus duplex
Vno excitauit tempore, de domo
Vna: iugalis namq; tæda
Vna duos sociat penates.
Ferrarianam Laurea filiam
Duplex coronet: quam meruit suus
Illinc vir, hinc frater, receptis
Ille Caletibus, hic Iberûm
Cæsis virorum tot modò millibus
In montium radicibus, oppidum
Ad Rhegij: quos infidelis
Parma ducis malè protegebat.
Ferrariani ô ferrea dextera:
Quæ tot cruores sparsit Ibericos
Vno sub ictu: vt lata campos
Sanguinis obrueret procella.
Qualis frementi murmure proruit
Torrens supinis collibus in cauas

Valles: vt horrendam propinqui
Diluuiem trepident coloni.
Vnis beata ô Gallia sat nouis
Esses opimis: sed cumulat Deus
Pæane Pæanem, rependens
Damna lucris tua fœneratis.
Hic expiabit annus (vt incipit)
Anni prioris dedecus: accipe
O Gallia omen: sed Deûm quis
Vestra trophæa Duces ligauit?
Idémne qui vos antè ligauerat
Connubiorum nexibus aureis,
Nunc ferrei iunctos triumphi
Infragili religat catena?
Tam forte quæ vis soluere vinculum
Poßit? quis illud diruere impetus?
Est magna vis affinitatis,
Maior erit socij trophæi.

IN CONVENTVS AB AVGVstissimo Gallorum Rege Henrico II. Parisijs habitos Nonis Ianuarijs 1558.

ALLEGORIA.

Audacis iuuenis cùm temeraria
Virtus patris equis vsa proteruius,
Flammasset superum templa, nouos sacris

Ignes

Ignes ignibus inferens:
Casu sollicitus Iupiter ætheris
Compescit prius ignem, atq; deûm metus:
Tum circumspiciens cuncta perambulat
Regni læsa sui loca.
Postquàm intacta rogis cætera & integra
Deprendit solito more perennia
Stare à perpetuis nexa adamantibus,
Præter si qua vorax vapor
Iam consumpta auidis carpserat ignibus,
In partem vacuam labe deos vocat
Omnes, semideosq́;, & simul infimæ
Plebis præcipuos duces:
Communisq́; super clade periculi
In commune iubens subsidium dare,
Sic ipse in medijs ora resoluere
Sacris vocibus orsus est:
Res magna, ô Proceres, nunc agitur, salus
Omnis vestra meis nixa palatijs,
Quæ læsa à subita conspicitis face:
Nam quæ vestra Dei salus,
Si seruantia vos tecta Iouis ruant?
Vos ergo in medium consulite, & meis
Vestrisq́; exitium pellite sedibus
Pro se quisq; fideliter.
Certè summa fides ac pietas mea
In vos semper erit: huius & obsidem
(Si fas dicere, sed fas mihi) fatum

Do communiter omnibus.
Dixit, nec mora Dij verba Iouis suis
Excepêre sonis: prima Iouis fides
Hermes, purpureis cinctus honoribus
His Regem resecutus est.
Quis non de superis tam placido & bono
Regi præstiterit, quam meruit, fidem
Tot tantisq; suis ille laboribus
In communis opes boni?
Cuius primus honor, quòd reuerentia
Dijs templisq; deûm salua sua est adhuc
Contra barbara tot monstra Gigantium
Cœlo bella minantium.
Alter proximus illi hic Iouis est honor,
Non siuisse rudi secla silentio
Torpere, & varijs artibus ac sonis
Instruxisse hominum genus.
Et nunc quanta animi sollicitudine
Coniunctum superumq; atq; hominum decus
Incumbit reparare, ignibus impijs
Tentatas superas domos?
(Sed quo iam vlterius, quò ruis ô procax
Musa augusta deûm consiliantium
Paruis dicta modis attenuare? age
Adduc interius rotas.)
Hæc Hermes superûm digna fauoribus
Diuina ambrosio gutture fuderat
Verba, & quicquid opum diuitibus latet

Templorum

Templorum penetralibus,
Offert ad reparanda vsta palatia:
Pubis robora Mars, gnauaq́; brachia
Fabrorum alma catas artificum Themis
Mentes: æquoreus deus
Largam materiam, marmor, ebur, rubro
E ponto lapides, quicquid ab vltimis
Terris turba refert alta secantium
In vastis onerarijs.
Laudatis pariter vox Iouis omnibus,
Conuentumq́; deûm, vnaq́; silentium
Soluit: cuncta fremit murmure plausuum
Intus Regia Cœlitum.

AD MARGARIN VALEsiam Regis sororem,

De Guiniana arce recens capta.

QVis tot recentes sufficiat tui
Fratris triumphos Margari dicere?
Non fessus ille hostes domando:
Fessus ego domitos canendo.
Capti Caletes, captaq́; Risbana,
Et capta nunc arx Guinia, & altero
Alter super rumore rumor
Lætus ouans venit à Britannis.
Sed Guinij nunc præcipuus labor
Cantu canendus præcipuo mihi est,
Absente quo de Rege curas

Sollicitæ minuam sororis.
Absens receptas ille Caleticas
Turres recenset, templa, vias, domos:
Absens recognoscit suorum
Vulnera, facta, trophæa, prædas.
Hostes Britannos vrbis agens pudor
Gallis receptæ post duo secula,
Pro Guinianis præliari
Mœnibus acrius incitabat.
Multi furebant intus Iberici,
Fortesq́;, forti cum duce, milites:
Gallos & vrgebant Britanna
Durius integra signa fessos.
Sed Rege viso, castra recentia
Pugnare credas: tam celeri impetu
Intratur arx tum Guiniana
Vi, sine conditione, capta.
At dederes te (si saperes satis)
Sicut Caletes, Guinie: & à duce
Mox impetrares tam benigno,
Ne rigidos caderes in enses.
Punire quos vult pro meritis Deus,
His mentis aufert consilium bonæ.
Cæsi rebelles: nunc superbæ
Pœna alias monet vrbis vrbes.

DE

DE POETIS, ET PRINCIpibus victoribus Poëtas amantibus,

AD EVNDEM PRINCIPEM *Carolum Lotharingum Cardinalem,*

Carmen Pindaricum.

STROPHE I.

PRisci, Lotharinge, Poëtæ
Quos coronatos comam
Simplici lauro, nec auro,
Duxerunt antra in sua Pierides,
Nouerant solos amores
Ad calamos modulari,
Si qua puella decens, aut si qua nympha
Dulce florentis iuuentæ ver agebat.

ANTISTROPHE I.

Fului nec enim nitor auri
Rusticis adhuc erat
Cognitus Musis: nec vllus
Rex amandis carminibus pretium
Dixerat: testudinem nec
Tum decorabat eburnam
Aurea lamina: sed vili tabella
Pauper è ligno dabat cantus acerno.

EPODOS I.

Tunc quoq; Thessalicas
Te, Phœbe, ferunt pecudes ad fistulæ

Murmur arundineæ duxisse pastum,
Aureos præter capillos
Nescium quid esset aurum, nec solitum
Auream gestare manu pharetram,
Gemmeaue tractare plectra.

STROPHE II.

Quis præside & auspice vatum
Sic egente & sordido,
Cultiores tunc fuisse
Credat ipsos? versibus aut aliqua
Constituta tunc ab vllis
Regibus esse vetustis
Præmia? diuitijs reges & ipsi
Cùm carentes, in toris herbæ virentis

ANTISTRO. II.

Sub fronde virente cubarent:
Sceptra nec ferrent manu
Vlla præter quàm recisa
Matre silua: quæ tamen, vt Styga dij,
Sic timebat peierare
Simplicitas vetus: at nunc
Aurea sceptra ferunt nostri potentes
In manu Reges & aureas coronas.

EPOD. II.

Qualis erat Siculus
Rex, aut Hiero, aut Polybulus frater, aut
Tu Thrasybule, Gelonq;, clara proles
Illius potentis omneis

Et velut dulces quadrigæ Dinomenis:
Qui tenebant sub ditione sua
Regna totidem fœderata.
STROPH. III.
Nam Græcia tempore quodam
Diues armis & viris,
Et triumphis ac trophæis,
Atq; partis cuspide manubijs
Clara florebat, beatam
Sed stolidam populata
Barbariem. nec enim sat tuta lanæ
Pellis aureæ carens cauto dracone.
ANTISTRO. III.
Sic Persia præda dolosæ
Facta quondam Græciæ,
Victa victores beauit:
At coronæ sceptraq́; frondea mox
Sorduerunt: atq; cœptæ
In phalerasq́; rotasq́;
Persides Argolicas frangi tiaræ,
Et comæ gemmis manusq́; illuminari.
EPOD. III.
Nec mora, cùm studijs
Plebs arsit equûmq́;, virûmq́;, qui sacris
Puluerulenta nouarent rite ludis
Lustra: feruidisq́; cautè
Flecterent metam quadrigis axifragam.
Hîc videres omnia diuitijs,

Omnia coruſcare gemmis.

STROPH. IIII.

Conferta coibat ad illa
Græca gens ſpectacula,
Parq́; maior Barbarorum
Solis ex ipſis propè carceribus
Vſq;, concurrensq́; metis:
Cerneret vt decorata
Curricula atq; rotas fuluis Pyropis,
Et virentibus Smaragdis & Topazis.

ANTISTRO. IIII.

Sed non opulentior vlla
Viſa equum ſolennibus
Pompa ludis: quàm potentes
Quas Tyranni ducere ſunt ſoliti,
Inſulæ Reges Triquetræ:
Nec domus vlla coronas
Tot vel Olympiacas, vel tot Nemeas:
Pythiasúe, aut Iſthmias ſortita plures.

EPOD. IIII.

Gloria ſed fragilis
In frondibus arboreis eſt: & nocet
Dente ſuo caries longæua ſignis
Aureis argenteisq́;:
Nec vigeret viua virtus lausq́; virûm,
Qui feribant ſydera verticibus
Dijs paria quondam per acta:

STROPH. V.

Ni prouida cura potentum
Diuitumq; Principum
Id timens, fabros vocasset
Qui perennes arte sua statuas
Elaborarent, Eposq;
Perpetuum, numerosq;
At citharam modulandos. tunc Poetæ
Rure regales in aulas demigrare

ANTISTRO. V.

Iußi, manibus repulerunt
Stridulas arundines:
Vt Minerua cùm foratam
Tibiam, deformiter os tumidum
Et genas diuaricantem
Cerneret amnis in vnda,
Se velut in speculo spectans in illa,
Fertur abiecisse fractam: sic & ipsi

EPOD. V.

Ligna paludigena
Cera pariter, serie sed dispari,
Rite ligata relinquunt: gemmeasq;
Ad lyras testudinesq;
Admouentes dædaleos articulos,
E cauerna sculptilis aut eboris,
Aut tenuè clangentis auri,

STROPH. VI.

Auro similes modulatus

Ediderunt: atque ita
Masculo sunt cœptas cantu
Inclytorum fortia facta cani
Principum simulq; Regum,
Posthabita pecorosi
Delicijs Galatea Tityrilli:
Pallas & Pali, palatia alta syluis

ANTISTRO. VI.

Prælata, iugoq; bicorni.
Nam sues Bœotias
Pauerat qui sub vetustis
Pastor olim Pindarus ilicibus:
Aureo tunc cœpit arcu
Eminus iaculari
Tela volantia, ceu canos olores
Quæ sacros Reges tulerunt astra supra,

EPOD. VI.

Præcipuè Siculos:
Quos Iuppiter vt genuit, sic editi
Regibus ex atauis horum nepotes
Principes, armis & ipsi
Nobiles, suoq; digni genere.
Sicut & nunc gens Lotharinga probat
Se Siciliæ Rege natam.
Charos pia quæ sibi Gallos
Mente tutans & manu,
Vt suæ testes Poetas
Laudis ornet Regia dextra facit:

Vnde ſeſe aurata plectra,
Aurea fila chelynq́;
Noſter habere ſuperbit nunc Apollo,
Hos habens dulces apud Regem patronos.

ANTISTRO. VII.

Se, qui volet, eßе creatum
Optet illo ſeculo,
Falcifer quo Rex egenos
Temperabat atq; rudes populos:
Me iuuat nunc eſſe natum,
Cùm decorata nitenſq́;
Diuitijs & honore docta Clio
Exuit turpem ſitus priſci veternum.

EPOD. VII.

Dos alit ingenium,
Augetq́; bonas honor artes: ſunt vbi
Præmia digna, grauis pondus laboris
Quæ leuent. nam laßat aruum
Pingue, ſed feſſos iuuant frumenta boues
Mellis inſtar, triſtis amaritiem
Pabula minuunt aratri.

STROPH. VIII.

Certè propè manca ſit omnis
Vis virorum fortium:
Ni ſit vnde bellicoſo
Comparentur arma munuſq́; virûm
Imperatori duciq́;.
Tempore ſicut & illo,

Quo sibi Guisiades tantum suisq;
Dux parauit nominis, tantumq; famæ,

ANTISTRO. VIII.

Virtute quidem duce, verùm
Cui comes fortuna, tu:
Meta nam Metensibus
Ille terris firma tenaxq; manens,
Transitum præclusit hosti
Gallica tecta minanti
Ignibus atq; globis raptim rotatis
Fulminis sese modo mox diruturum.

EPOD. VIII.

Sed minuit rabiem
Hostis gemina stimulati Erinnyde,
Bile pudoreq; tabendi pruinis
Ante murorum moras, dux
Vrbis obsessæ fidele præsidium
Atq; custos, Guisius ille vigil
Consilia fraudesq; tectas

STROPH. XI.

Vulpis vetulæ speculari:
Non minus quàm strenuus
Ire cominus periclis,
Cùm vocarent horrida signa tubæ,
Nec pauere sibilatus
Hinc simul hincq; per aures,
Et caua tempora raptim transmeantum
Plumbearũ glandium, & ferri volucris.

ANTI-

ANTISTRO. IX.

Ergo domus illa beata
Semper est, semper fuit,
Quæ viros sortita tales,
Tamq; forti pectore conspicuos,
Tam simul largis abundat
Diuitijs proauitis:
Iuncta quibus faciles occasiones
Gloriæ virtus habet sibi parandæ.

EPOD. IX.

Sæpe suis opibus
Gens auxit opes Lotharinga Gallicas:
Non ego ficta, nec intestata canto:
Testis est amnis Mosellæ,
Altera Rhenusq; ripa potus equis
Gallicis, ô Carole docte, tua
Non sine toga, & fratris armis.

STROPH. X.

At nuper item sua fratrem
Quò tulit virtus tuum,
Gallicæ robur iuuentæ
Montium per nubiferos apices
Transferentem? qualis olim
Annibal acer aceto
Igneq; sulfureo domare saxa:
Quà truces Vestæ focis inferret Afros.

ANTISTRO. X.

Dispar modò causáq; duxq;

Perforan-

Perforandarum Alpium.
Infideles tunc Iberi,
Infideli sub duce, Romulea
Templa, Tarpeias & arces
Diruere igne manuq́;
Per rabiem indomitam stulti parabant:
Sed sua in contrarium spes vertit ipsis.

EPOD. X.

At Lotharingus agens
Agmen iuuenum (pia castra) principum,
Ibat vt horribiles arceret ignes
A Quirini mœnibus: quæ,
Turca tum tanquam prophanus, hostis Iber
Trux furebat sternere fracta solo,
Omnia Deo non probante.

STROPH. XI.

Iam tela retorta volabant
In manus quæ torserant:
Vt Gigantes cùm sepulti
Sub ruinis procubuêre suæ
Molis affectantis ad astra
Scandere more nefando:
Nam genus est hominum sensu carentum,
Qui nefas pugnare dijs non esse ducunt.

ANTISTRO. XI.

Quæ quantaq́; Tibri videres
Impiorum funera?
Quot rotares non inanes

Sub cruentis vorticibus galeas?
Quas resecta fronte plenas
Guisiaci furor ensis
Demeteret, dominis raptasq; truncis
Fluctibus mandaret Hetruscis ferendas.

EPOD. XI.

Sed properauit Iber
(Tandem sua per mala vir stultus sapit)
Sancire fidem populo cum Romuli,
Et pedem referre Roma,
Te timens, Henrice, cuius Guisiades:
In Latinos pro Latio populos
Signa cruce portabat alba.

STROPH. XII.

Annibal alter iens tum
Fregit Alpes Guisius:
Pace Romanis sed acta,
Dum rediret, cautus erat Fabius
A` dolis Florentianis
Agmina salua tueri,
Atq; tuis ô Ibere fraudulente,
Punica cui vetus est fides in armis.

ANTISTRO. XII.

Contra tua vota minasq;
Guisius reuersus est:
Et reuersus est vocatus,
Vt Britannas pelleret hinc pharetras:
Sic & à Roma retractus

Annibal, vt patriæ vrbi
Subſidium, ſed mane ferret: aſt hic
Ancora ſacra ſuis Gallis refulſit.

EPOD. XII.

Gallia iam penitus
Flammis & erat populanda cædibus.
Clade tot antè virum Gallis ducumq;
Accepta, & inflatis ſecundo
Prælio, vrbis atq; direptæ ſpolio
Hoſtibus: cùm grata ſuperueniens
Guiſiàs haſta, ſua vmbra terret Anglos:

STROPH. XIII.

Vt, cùm lepores capreæq;
Agmine laſciuiunt
Ludibundo per patentis
Aequor arui, vere nitente nouo,
Siqua viſa trans volantis
Vulturis accipitriſve,
Quæ citò pingat agros, nigrans imago:
Terror imbelles feras in antra cogit:

ANTISTRO. XIII.

Sic territa tum reuocauit
Guiſio viſo gradum
Vis Ibera, vis & Angla,
Seq; clauſos continuêre ſuis
Mœnibus, qui nuper vltrò in
Mœnia noſtra ruebant.
Hos tamen arce Caletum, apes vt alueis,

Guiſius

Guiſius eruit igne, acriq; fumo.
Nec remorata virum eſt
Natura, nec ars loci inexpugnabilis:
Improba non hyemis bacchantis ira.
Spreuit Iccij pruinas,
Alpium qui iam niues non horruerat.
Vndecim quæ menſibus vrbs fuerat
Capta, totidem nunc diebus

STROPH. XIIII.

Eſt Marte recepta volucri
Regis, & gnaui ducis,
Regis Henrici, ducisq;
Guiſiani: quorum ego ſæpe libens
Iuncta cantabo trophæa.
Sæpe Ioui ſuus eſt Mars
Dulciter aſſociatus à Camœnis,
Ille fulminum vi victor, hic ſed haſta.

ANTISTR. XIIII.

Galli Iouis hinc quatiebant
Sæua muros fulmina:
Inde Guiſius pauens nil,
Dux agebat mille ſecuta ducem
Agmina irruptura turres,
Mille ſimulq; frementum
Sub duce fratre ſuo turmas equorum:
Tertio cum fratre Neptunus parabat,

EPOD. XIIII.

Claſſe manuq; frequens,

Per mille virûm fodientum brachia
Mille tridentibus armata atq; palis,
Aggere exæquare fossas.
Sed receptui vrbe capta iam canitur:
Bella, Clio, mitte iubente tuba:
Et cane triumphum, arma differ.

IN TVMVLVM IANI Brynonis.

I. AVRATVS.

OCcidit, heu MVSAE! Mœcenas Gallicus alter
Extinctusq; pari carpitur inuidia.
Si pudor est DIVAE, patrem defendite vestrum,
Qua licet, vlcisci certè ego nitar, ope.
Mirentur reliqui, tacito vel crimine damnent,
Quòd tantas BRYNO tam citò carpsit opes:
Mille mihi testes, & testis millibus ipse,
Quæ dederit doctis munera, quotq; viris.
Extant accepti tabulæ, monumenta librorum,
Quæ Mecœnati quisq; dedêre suo.
Scriptáque si numeres BRYNONIS habentia nomen,
Et quasi Musarum ritè dicata patri,
Vix de principibus, & vix de Regibus ipsis,
Plus expensum illis qui ferat, vllus erit.
Tale hominis fuit ingenium, nullum vt genus artis.
Nullum non coleret nobilium artificum.

Sumpti-

Sumptibus his, ac non nugis leuioribus, arca
Munifici exhausta est, magnificiq; viri.
Sed quò non adeat liuor præluſtria carpens
Semper, & infami ſplendida dente petens?
Et Mecœnatem vatum columenq;, decusq;,
Liuor edax laxos dixit habere ſinus.
Hic quoq; Mecœnas noſtri rariſsimus æui
Aequat quem meritis, æquat & inuidia.
Sed tandem morietur & hæc: at gloria rerum,
Vt ſolet, à ſumno funere maior erit.

Idem.

Florebas quondam BRYNO, *ſed flore caduco,*
Cui tam ſplendida res Præſide patre fuit.
Sed iuuenile calens pupilli diuitis ætas
Vtilis ab alijs, viſa nocere ſibi eſt.
Nunc deferbuerat poſtquam calor ille iuuentæ,
Et poteras damnis cautior eſſe tuis:
Nunc cùm ſupplicibus iam iamq; præeſſe libellis,
Labentem poteras & ſtabilire domum,
Occidis ante diem, nec in hæc te tempora ſeruas,
Infelix, vitæ proſperiora tuæ
O' nunquam ſors æqua tibi, puer inſcius vti
Diues eras: vti cùm poteras, moreris.

Eiuſdem Choriambicum.

Omnes qui tumuli cernitis hunc foſsilis aggerem,
Quo BRYNO *domitus continuæ febris ab æ-*
ſtibus

Nuper conditus est ante suum legitimum diem:
Nam tricesima vix acta viro quintaq; meßis est,
Dignus qui fuerat per numeros ire Phrygis senis,
Omnem fatidicæ dignus anus viuere puluerem:
Hoc qui cernitis (inquam) facinus tam miserabile,
Si quid vos miseret conditionis miseræ & grauis,
Qua sunt nati homines, præcipuè si quis honestior,
Si quis commodior pluribus & munificentior,
Ad mortem properans vt præeat deterioribus:
Ne libare pias relliquijs sit graue lacrymas,
Et mistas lacrymis ad superos fundere tot preces.

MVLTIS QVI BENE FECIT, FACIANT HVIC BENE MVLTA DII.

Idem.

Nota domus nulli magis est sua, quàm tua, BRVNO,
 Nota fuit doctis omnibus vsq; domus.
Hîc epulæ, hîc epulas inter doctißima mille
 Colloquia à claris sunt agitata viris.
Quæ si fortè loquax paries recitare valeret,
 Non foret in terris doctior hoc paries.

Idem.

BRVNO iam fuit, eiulate Musæ:
BRVNO iam perit, esurite Vates.
Nam Musas hilarabat ille viuus:
Viuus pascere suetus ille Vates.
At nunc, nunc vbi desit esse BRVNO,

Omnes

Omnes incipiant, licet, licebit,
Musæ, flere, sed esurire Vates.

Idem.

Remouete iam priora,
Remouete iam lauacra
Lacuumq́; fontiumq́;
Aganippides misellæ.
Satis hic, sed ille salsus,
Liquor artubus fouendis
Oculis cadens piorum
Super ossa BRYNONINA.
Lacrymis natans sepulcrum
Sat erit superq́; cunctis
Graue, sed pium lauacrum.

Idem.

Has dedit inferias tibi nunc pro tempore BRYNO
Impetus: at ratio grandius vrget opus.

Idem.

Turbida de lacrymis lugubribus Hippocrene
BRYNO *hodie fluxit, dum cadis ante diem.*
Pro frigente calens, pro dulci euasit amara
Illa nouena lauans numina fontis aqua.
Qui fuit ante latex argenteus, is lutulentus
Confuso non iam est gurgite perspicuus.
In tumulum manibus violas dum tondet iniquis
Musa, fit ipsa suis mollibus orba comis.

Orba comis fit Musa suis. nam tu quoq; Musam
Orbâsti moriens BRYNO *parente pio.*

IN IO. STRACELI REGII professoris Epulum funebre, postridie Regalium seu Epiphaniæ celebratum.

Quàm varia incertæ quàm fallax alea vitæ
Humanum versat speq; metuq; genus:
Lusus heri fuerat conuiuia ducere regum,
Regaliq; epulas exhilarare ioco.
Lux subiens conuiuia sed funebria præbet
O' Straceli, socijs te moriente tuis.
Humanos casus homines perpendite, lusum
Et luxum, à luctu separat vnica nox.

Eiusdem ad Carolum Lotharingum Cardinalem.

Hebraicis, Græcis, Latijs lectoribus, anno
Carole debentur præmia pro triplici:
Hæc numerare velis, aut aßignare calendis,
Sed Latijs, Græcis nolo, nec Hebraicis.

Ad Sideridem.

O lentum mihi tormentum ferrata Sideri,
O' animæ tristis carnificina meæ:
Te quidem amo, sed sic vt amat bos lassus aratrum,

Excu-

Excutere è collo quod nequit ille suo.
Quòd si vis in amore meo est, si cogor amare,
Non odi, quod amo, sed nec amo, quod amo.

Basium petit ab amica.

Cinnama quod fragret, quod roret balsama, nardum
Quod spiret, mihi da, lux mea, basiolum.
Basiolum, quod me tali perfundat odore,
Olfacere vt videar mille Arabum segetes:
Deniq;, quod semel è cœlo si olfecerit ipso
Iupiter, hoc sibi nos thure litare velit.

Ad Brynonem.

Si cœnare potes non luxuriantia Bryno
Fercula, nec mensis æquiparanda tuis:
Non ego cœnatum, sed te meus en vocat vltrò
Hortulus: ille toros instruet, ille dapes.
Nam licet herboso super aggere terga reclines:
Poneturq; cibi nil tibi, præter olus.
Qualia, vel pulmenta suis Epicurus in hortis
Discipulis, solitus vel dare Pythagoras.
Quòd si vina domo tuleris, prouideris aptè
Tu tibi: sola illic nam putealis aqua est.
Hæc te cœna meo mi Bryno expectat in horto
Sobria, sed de qua crudior esse potes.

De Bracca Brynonis cane, in eius horto sepulta.

Braccales manes, Braccali & tecta sepulchro

Oſſa, arbor domui quâ facit vna nemus.
Nuſquam vos melius poterat componere Bryno
Veſter in hortenſis quàm regione ſoli.
Nam ſua dum cœlo canis Erigoneius aſtra
Promet, vt ardenti torreat arua ſiti:
Cognato parcet tumulo reuerentia flammæ
Cœleſtis, canis eſt ſi modò cura cani.
Idq; duobus erit communiter vtile, frondens
Hortus erit ſemper, ſemper erit tumulus.

In Albertum fidicinem Regium.

Iampridem coaleſcebat tibi renibus imis
Cauſa tuæ fidicen calculus ille necis.
Iampridem gracili lapis ille coibat arena,
Vocis & vrinæ qui tibi clauſit iter.
Et periturus eras citius, niſi quòd tua donec
Teſtudo digitis perſonat icta tuis,
Vſq; remoleſcens rigidi natura lapilli
Non poterat tenera mole nocere tibi.
Sed dum iam ſenior ſolido de more remittis
Pangendi totos cantica docta dies:
Protinus in durum rediens lapis ille rigorem
Cœperat aßueto ſæuior eſſe tibi.
Ignarus tacitæ tu peſtis, auenſq; dolorem
Solari, repetis filia canora manu.
Nec mora cùm lapidis iam mollior altera pars eſt,
Altera dum fieret mollior, ecce peris.
Dicta probat demptus veſica calculus, vna

Qu

Qui iam parte tener, nunc quoque parte riget.
Qualia quorum pars latet, & pars fluctibus extat,
Incertum lapis an planta, Coralla rubent.
Qualia conspecta modò transformata Medusa
Nec iam tota viri, nec simulacra virûm.
Talis forma manet lapidis, talemq; manere
Testem Alberte tuæ dij voluere lyræ.
Cuius magna, licet fuerit te gloria viuo,
Te tamen extincto nunc ea maior erit.
Nunc tu morte tua felix Alberte, probauit
Quem lapides, mortis causa, mouere lapis.

AD IOACHIMVM Bellaium, De eius reditu ab Italia.

Sit satis Italiæ, Bellaium, quod procul vnum
Detinet, & Gallis inuidet vsq; suis.
Ille regat Romam: Romanos, qua valet arte,
Ille regat proceres, purpureosq; patres.
Ille sit externis gratus præstantibus actis:
Res iuuet & patriæ, quâ licet, inde suæ.
Pontificem leuet ille graui, sicut leuat vsq;,
Pondere: sit meritis charus eiq; suis.
Hæc ita sint, Italis tantummodo ne minor oris
Sit quoque Bellaius, se viduetq; suos.
Italides nymphæ nostri vos vatis amore
Captas non mirum est hunc tenuisse diu,
Vos magis est mirum iam permisisse reuerti,

Et vestro auelli non vetuisse sinu.
Et vetuissetis credo, sed certa voluntas
Illius ad patriæ tecta redire fuit.
Ille quidem pius, & senioris amore propinqui
Qui Scythica vellet in regione mori.
Aeneam pietas, pietas quoque misit Vlyssem
Subter humum, vt matrem hic viseret, ille patrē.
Te quoque, Bellai, Bellaij cura videndi
A patria potuit deripuisse tua.
Grata seni pietas iuuenem spectare propinquum
A patria Romam se voluisse sequi.
Nunc satis officio factum & gentilis amori:
Et pietas numeros nunc habet ista suos.
Nunc tempus patriæ te iam seruire relictæ:
Aeui quod superest vendicet illa tui.
Tu quoq; dulce puta, quod & ipse putabat Vlysses,
Fumantes patriæ cernere posse focos.
Ille moras habuit gratas, sed gratius illis
Se patriæ reducem restituisse fuit.
Omnia tentauit Circe, pariterq; Calypso,
Dilectum vt possent detinuisse virum.
Omnia sed frustra tentarunt: maluit esse
Ille vir in patria, quàm procul inde Deus.
Immortalis eris dicebat amanda Calypso,
Si mecum vitæ quod tibi restat ages.
Dixerat, & frustra tot dixerat illa frequenter:
Ille tamen miserè semper abire cupit.
Semper cò spectat, quo ventos flare ferentes

Aspicit

Aspicit ad patrij littora grata soli.
Illuc respiciens, illuc sua lumina flectens
Plorabat totos flebilis ille dies.
Donec mota viri precibus, miserataq; fletus
Nympha dedit victas in pia vota manus.
Dimisitq; virum, quamuis inuicta volentem:
Et te inuita tui Roma *remisit amans.*
Nunc vos erronem Bellaium *admittite vestrum*
Sequanides nymphæ, Parisijq; *chori.*
Ille dabit numeros vestris, velut antè, choreis:
Illius ad solitos membra mouete modos.
Non quia Thuscana lentus desedit in ora:
Thuscanos patrijs inseruitq; modos:
Non quia cum veteris Romæ *contendit honore,*
Peligno certans versibus ingenio:
Idcirco patria est oblitus carmina voce
Cantare, emeritus qualia cantat olor.
Vos ea nunc etiam, mihi credite, plectra iuuabunt,
Quæ tam iuuerunt hoc modulante prius.
Nunc quoque Bellaij *discentes carmina Galli,*
Hunc aliquid dicent addidicisse noui.

AD FONTEM ARCVLII siue Herculij pagi in agro Parisino. I. Aurati Carmen.

O Fons Arculij sydere purior,
AEstum marmoreo frigore qui domas:
Quamuis arua furens Erigones canis

Lentis

Lentis excoquat ignibus:
Seu tu nomen habes arcubus à tuis:
Quorum relliquiæ, ſemirutæ patent
Moles, quæ geminus nũc quoq; cornibus
Incumbunt geminæ tibi:
Magni forſan opus regis apoſtatæ,
Qui miſſus Latij finibus, aduena
Sedes hic poſuit, iugera Gallici
Princeps multa tenens ſoli.
Seu fors grata tibi cauſa vetuſtior
Huius nominis eſt, atq; libentius
Audis Herculij fons, & ouans tui
Creſcis laudibus Herculis.
Nam fama eſt & in hæc clauigerum loca
Adueniſſe patrem, ſiue tricorporis
Cùm monſtri domitor gente ab Iberica
Victorum retulit pedem:
Seu tunc Heſperidum cùm decus auferens
Syluis ac pretium, ditibus aurei
Mali ponderibus tardus, Atlanticis
Vix vndis caput extulit.
Hinc Graijs etiam Gallicus Hercules
Notus, cuius erat forma, catenula
Aures quæ traheret penſilis aurea
Vulgi orator & eloquens.
Forſan cultus & hic Herculeus pater
Quondam, non minus ac Gadibus in ſuis
Quâ fons Herculeo par tibi nomine

Templum

Templum dicitur Herculis
Perfudisse sacris rite liquoribus:
Qui (mirum) mare cùm cresceret æstuans
Decrescebat: vbi deficeret, suo
Exundabat ab alueo.
Huius tu veteris fontis imaginem
Seruas, namq; duplex imminet arx tibi
Illis æqua columnis, tuus Hercules
Quas finem statuit viæ.
Fors & nunc Nemees terror vbi furit
Vrens cuncta suis syderibus Leo,
Te numenq́; tuum vitat, & Herculis
Arcus horret adhuc sacros.
Fons tu nobilium gloria fontium,
Quotquot Näiadum Sequanidum sacra
Semper voce sonant, semper amabili
Nympharum strepitant choro.
Nec te vincat honos famaq́; gurgitis,
Quem pendentis equi protulit vngula:
Sic te celsus & hinc claudit & hinc du-
Vmbo structilis aggeris. (plex
Instar montis, aquas qui gemini tegit
Vmbra verticis, & Pegasidum nemus:
Hæc Phæbo sacer, hæc non vlulatibus
Vnquam Bacchæ carens tuis.
Sunt hic & sua Baccho, & sua Apollini
Consecrata loca: est numinibus suis
Non indigna quies, seu genium soli,
Artem

Artem siue quis exigat.
Hinc Blandina patent tecta salacibus
Gratas in latebras capripedum iocis:
Lasciuiq; gregis, qui sequitur Deum,
Cui colles virides placent.
Illinc Aonidum lusibus, & patri
Phœbo cara domus stat Seguieria:
Non auersa viris numen amantibus
Et musarum & Apollinis.
Tu dum nostra tuo flumine temperas
Exsiccanda pijs pocula vatibus,
Nos circùm vada, circùm latices tuos
Has laudes canimus tibi.

IN IO. VÆVRÆVM RE-cens cooptatum in Collegium Canonicorum Heduensium.

AVgusta tellus, & vetus vrbs simul
Augusta & ingens nomine, sed viris
Augustior, quos vsque gignis
Artibus ingenioq; claros.
Tu Galliarum penè potissima
Pars dicta quondam, tu populis potens
Armisq;, summum Gallicarum
Credita tu caput esse rerum.
Sed nihil perrenni robore cernitur
Ineße terris: perq; suas vices

Huma-

Humana nunc tolluntur astris,
Nunc subita trepidant ruina
Troes fuerunt, & fuit Ilium
Ingens: fauillis creuit ab Ilij
Superba Roma, mox & ipsa
Nil nisi grande futura bustum,
Bustive grandis relliquiæ putres:
(Namque & senectus vrbibus est sua
Et gentibus) nec tu priores
Semper eras habitura vires
Augusta moles. Quanta tamen fuit
Olim tuarum nobilitas opum,
Testantur ipsæ nunc ruinæ.
Et vetus ambitus ille muri.
Sed mitte mœstas iam quærimonias,
Iam mitte Clio: Nunc quoq; maximæ
Et digna tanti restat vmbra
Nominis vrbs veteriq; fama.
Latam vetustæ falx licet amputet
Syluam cupreßi, multa manet tamen
Sospes prioris pars odoris
In reliquo mutiloq; trunco
Et nunc in vrbis stat veteris solo
Antiqua gentis plurima gloria,
Seu quis requirat firma pubis
Pectora, siue animos & artes.
Sed quid Camœnæ cum lituis? quid est
Bello potentis cum populi asperis

Pugnis?

Pugnis? inermes nunc ſat artes
Arte mei celebrare plectri.
Væuræe dulcis, tu decus artium
Ingens bonarum, mens tibi callida
Non vnius linguæ: nec vnam
Diſcere ſedula diſciplinam.
Græcas, Hebræas, & Latias ſimul
Tu res amáſti: tu ſacra literis
Miſcere, quâ fas eſt, profanis
Me ſolitus ſocio atq; teſte.
Ob quæ ræmotis te tua finibus
Non immerentem patria deuocat,
Væuræe, tellus Heduorum,
Vt meritos ineas honores,
Virtutis vnis quos licet artibus
Auguſtoduni, nec petere ambitu
Fœdo: decoris tanta rebus
Laus & honos apud hoſce montes.
Et nunc amico non ego gratuler
Tanti fauoris nomine? non bonis
Muſis apud vos tam beatis,
Tam celebres meritis fauores?
Iam vos Camœnæ fidere, iam decet
Rebus ſecundis tollere ſpiritus:
Iam digna veſtro ſunt labori
Præmia docticolas per vrbes.
Vobis & ipſis non ego gratuler
Cœtus fouentum recta ſodalium?

Per quos viris virtute claris
Est sua non sine dote virtus.
Iam te reportent in patriam tuo
Væuræe cœtu sospite sospitem
Leues fauoni sibilantis
Blanditiæ, volucrumq; plausus.
Vt gratulantum gratus in agmine
Docta salutes voce sodalium
Cœtum, suas doctos quòd vltrò
Amplificas vocet ad cathedras.

IN OBITVM F. Duareni.

O Mihi solo, Duarene, note
Nomine, & libris, celebriq; fama,
Quæ volat de te varias per vrbes,
Per populosq;.
Sed tamen longo quasi iunctus vsu,
Sic piè dilecteq; diligende
Et mihi, quanuis leuis vmbra, quanuis
Nomen inane,
Quas tibi poßum inferias remotus
Infero, liboq; tuo sepulchro
Pauculos versus, lacrymasq; nostri
Pignus amoris.
Tu meas olim solitus Camœnas
(Vt ferunt qui istinc veniunt) amare,
Et fauere illis, & amica multa
Dicere de me.

Nunc & has à me tibi denegari
Sit nefas. Galli veteres solebant
Cuiq; quod chari foret, hoc perempti
Busta piare.
Sit per exemplum mihi fas vetustum
Ire: quos viuus numeros amabas
Nuper Aurati, tibi libat idem
Auctor eosdem.
Hanc habe binis tibi pro tabellis
Gratiam, quas (Iupiter) elegantes
Et perornatas memini mihi te
Mittere binas.
Quam vicem viuo tibi mors vetat me
Reddere, hanc saltem tumulo rependam,
Nil sonans plectro tumidum, sed vt tu,
Dulce & amicum.
Nec tibi tantùm mea Musa munus
Hoc dabit: doctam simul admonebit
Margarim fati Duareniani
Fata secuti
Regis. hic Regis fueras sorori
Tu cliens, contrà illa tibi patrona:
Forsitan fratris tua nunc & vmbræ
Seruiet vmbra.
Hoc tibi mors nunc dedit, at recentes
Non dedit tædas Dominæ videre:
Quid tamen refert? nihil inde damni
Est tibi factum.

Nupsit hæc, nubens peperitq; pacem
Galliæ: sed dira Megæra nocte
Ditis emergens thalami triumphos
Funere vertit.
Viueres si nunc simul ipse mecum,
Hunc heræ casum miserum querelis
Dulcibus plores: simul ipse mecum
Carmina libes.
Nunc ter ô felix Duarene tu, cui
Non heram fas est miseram, & beatam,
Morte fraterna, proprijsq; tedis,
Luce sub vna
Cernere: ignoscas, sed ego inuidere
Hoc tibi possum, tibi si inuidere
Prosperi quicquam pius accidisse
Poßit amicus.
Quid, quòd & dulcis procul hinc abibit
Margaris nostra, & cupidum sequetur
Coniugem, Musas abiensq; linquet
Matris egenas?
Tu iaces ergo reliquis dolende,
Sed tibi feliciter & beatè:
Lacrymas non has tibi, sed tuorum
Nomine fundam.
Tu iaces, inquam, cariturus illo
Funeris primùm miseri dolore:
Et iaces illo cariturus altero
Haud leuiore.

Ille vocalis ſine voce nunc es:
Ille tu nunc es ſine mente, cui mens
Tam capax legum, varijq́; iuris
Extitit olim.
At tuam vocem pariterq́; mentem
Nuper abſentem iuuenes requirunt,
Teq́; nunc orbi duce, iuris errant
Per labyrinthos.
Qualis amiſſo pecudum magiſtro
Grex egens olim ducis, huc & illuc
Curſitat palans temerè per atræ
Deuia ſiluæ:
Nocte nec ſera meminit redire
Ad ſibi notum ſtabulum, tacente
Fiſtula certo ſibi dante flatu
Signa receptus.
Alterum nunc tu Biturix dolorem,
Alterum nunc es graue paſſa vulnus,
Quale cùm fecit tuus Alciatus
Te prius orbam.
Ille ſed viuusq́; videnſq́; liquit
Te ſuam dulcem patriam reuiſens
Hoſpes externusq́;: tuo hunc tibi mors
Sanguine cretum
Abſtulit: nec ſpes iterum videndi
Vlla, ſed nox hunc & opaca regna
Ditis æternùm ſua dura doctum
Iura docebunt.

Si qua nam vitæ memores prioris
Ars adhuc vmbras tenues fatigat,
Ille non ſella procul adſtat illic
A Rhadamanthi.
Stans ibi ſpectat noua, ſed ſeuera
Et fora, & ſubſellia, calculosq;,
Ipſe quos quaſſat rigidus capaci
Prætor in vrna.
Nam ſcholas iuris nec habere Manes,
Iura nec qui perfidioſa vafrè
Explicent, credas: procul omnis illinc
Et dolus & fraus:
Nuda lex nudis perarata verbis
Vna, nudatas animas reorum
Pelle detracta, has citò damnat, illas
Crimine ſoluit.
Inde diuerſos via ſecta Manes
Ad beatorum loca amœna partim
Ducit: aſt illos tenebras ad imas
Flebilis Orci.
Te quidem diſcreta manent piorum
Arua, ſic purum ſceleris doliq;,
Sic tuo gaudentem aliquid de aceruo
Promere amicis.
Quamlibet Cres in tua facta quæſtor
Acer inquirat, tua iam ſeuero
Non minus cenſore ſub Hoſpitali
Vita probata eſt.

Ille non te Margaridi clientem
Traderet quondam, nisi te eße dignum
Principis cura optima deligentis
Rite notaßet.
Pœnitet nec iudicij sui illum
Iudicem de te, tua sic amicè
Fata deplorat, tua sic amicè
Nomina laudat.
O probum quem tam probus approbauit:
Labis ô purum, sine labe quem vir
Ille selegit, dominæ deditq;
Labe carenti.

AD CAROLVM VTENHOuium patritium Gandauensem.

Ioan. Aurati Lemouicis Elegia.

Si tibi pauca legi permittit carmina morbus
Nunc licet Aurati carmina pauca legas:
Carmina mißa tui morbi lenire dolorem,
Nam mihi de morbo maxima cura tuo est.
Non quia discipulo mea nunc sit rarior vno
Turba Sophocleis erudienda modis:
Vnus eras mihi tu gregis innumerabilis instar,
Te schola semper erat nostra frequente frequens.
Vtenhouina mihi pro multis auribus auris,
Vnicus Vtenhouius densa corona fuit.
Nunc quoq; cùm solita circunder plebe meorum,

Solus

Solus te videor deficiente mihi.
Non tamen ista mei nunc maxima causa doloris,
Hæc vtinam curæ sit mihi summă meæ.
Acrior ipsa tua super est mihi cura salute,
Quam nollem morbo succubuisse graui.
Atq; vtinam potius ruri tu saluus abesses,
Quò modo dicebas tristius ire tibi.
Illic te potius vellem tuus ille Morellus
Abductum proprios inter haberet agros,
Illic comportare suas te in lintribus vuas
Cogeret, & musto tingere crura nouo:]
Discipulasq; tuas spectare caduca legentes
Grana, sibi comitis matris ad arbitrium.
Illic te Vtenhoui potius cessare Valentem
Optarim à libris longius & studijs,
Quàm nec opinato sic contabescere morbo,
Dum nimium Bacchi musta lacusq; fugis.
Forsitan exemplo te nunc iubet ille Lycurgi
Discere contempti quanta sit ira Dei.
Ille, nisi fallor, læsi tibi tormina ventris
Immisit, tela hæc illius esse puta.
Nunc premit inde feri rabies tua viscera morbi,
Alui proluuies inde cruenta venit.
Sed puer ille Deus, pueri placabilis ira est,
Mota truces pueros cymbala flere vetant.
Cymbala tu quate nunc, pueri quò numina places,
Ille puer malus est, est tamen ille puer.
Ille puer potuit sua sub iuga subdere tigres,

Ille suo Lyncum sub pede colla premit.
Quid: non & puer alter Amor puerilibus armis,
Et pharetra & paucis intus arundinibus.
Atq; homines domat atq; feras, licet ipse columbas,
Nec sua subdiderit sub iuga dura feras.
Carminibus quoq; gaudet Amor, gaudetq́; Lyæus,
Mirum ni pueris sint ea grata Deis.
Carmina tu noua da, quorum tibi copia magna est,
Quæ tua tu partim, partim aliena tenes.
Sin tibi nunc solitæ desunt in carmine vires,
Nec satis ingenij, nec satis oris habes:
Ad partes veniat Lucretia, & ipsa Camilla
Graijsq; & Latijs vtraq; docta modis:
Voce puellarum pueri placabitur ira,
Et tibi te reddet discipulisq; tuis.
Discipulis saluum te reddet vt ille duabus,
Sic mihi pro multis redditus vnus eris.
Quod si te incolumen rursus schola nostra videbit,
Quæ sine te vasta est penè videnda sibi:
Bina Deo inscribam, cui nostra Tragœdia seruit
Iuncta Sophocleis carmina carminibus.
Bacchus amat Sophoclem, cui dum desiderat vnum
Antipatrum, incolumen reddidit Vtenhouum.
Hæc ego septembri tecum sum mense iocatus,
Conueniunt nostris lector & hora iocis.
Aeger erat lector, lepida nouitate iocorum
Cogendus morbi non memor esse sui.
Horaq; nunc anni est scriptis iocularibus apta,

Dum

Dum grauis Autumnus, dum malè tuta salus.
Dum sua clamosus differt vadimonia Prætor,
Dum schola iusticio plurima clausa suo est:
Dum pueri per agros mixtæ puerisq; puellæ
Cursantes Bacchi depopulantur opes,
Dum cadus ipse cado dum corbi corbis & æreæ
Aerea falx falci pulsa repulsa crepant.
Deniq; dum plenis feruet vindemia prœlis,
Inde caput feruens, suasit inire iocos.

1 5 5 8.

Distichon in quendam.

Carmina non vendo, tibi do qui carmina vendis,
Tu tua qui vendis tam bene, vende mea.

Ιωαν. τοῦ Αὐράτου

ὡς Κάρολον τὸν ΟΥΘΕΝ—Ο—ΒΙΟΣ ἀντίπατρον αὐτοῦ.

Πολλά σὺ νῦν θαρρῶν ἐπιγράμματα Κάρολε γράψον,
πάντα γὰρ ἃ γράψεις ἔσσεται ἀντιπάτρου,
Ἀντίπατρος σύ γὰρ ἦσθα, καὶ ἀντιπατρό γραφα ἔσται
ΟΥΘΕΝΟΒ' αὐράτου μάρτυρος ὅσσα γράφοις.

K. τοῦ ΟΥΘΕΝ—Ο—ΒΙΟΣ εἰς Αὔρατον.

Χρύσεον ὅς σε κάλεσσεν, ἐτήτυμος οὗ πέλε πάμπαν:
Χρύσεος οὐ σὺ πέλεις, χρυσὸς ἄρ αὐτότατος.

εἰς καλλίμαχον ὑπὸ Κ. τοῦ Οὐτθέν—
ὁ—βίος εἰς τὴν ῥωμαίων φωνὴν
μετανεχθέντα.

Τίσκε τὸν ὑμνογράφων τὸν καλλίμαχον μετ' ἄριστον
οὐ φύσει ὕμνων ἄξιον ἀντιτυχεῖν;
Οὔτις ἂν ὧδε μανείη. ἐγὼ δὲ μάλιστά γε πάντων
φημὶ τὸν ὑμνητὴν ἀξιούμνοτατον.
Ἀλλ' οὐχ εὑρετὸς ἄλλος ὁ καλλίμαχος κατὰ γαῖαν
ὅστις ἂν ὑμνήσει ἄξια καλλιμάχου.
Κάρολε νῦν σε λαχὼν ὕμνων ἕθεν ἑρμηνευτὴν,
ἄξιον ὑμνοπόλον δεύτερον αὖθις ἔχει.

Ιω. τοῦ αὐράτου.

ODES AD CAMILLAM Morellam Commatrem fragmentum.

O nec paterni degener ingenî,
Et matre docta filia doctior,
Si tu Morelli vera proles,
Veraq; filia Deloinæ es:
Diuina sed vis mentis & indoles,
Diuinus artes impetus ad bonas
Vnam iubent te suspicari
Mnemosynes Iouis & puellam.
Non tu, puellæ ceu reliquæ, quibus
Mortalis ortus, parua pueritiam

Inter

Inter colos lanasq; viles
Inter acus neq; transiisti.
Sed nec Camillæ more, tibi dedit
Quæ nomen, altis in siluis feras
Sectans, puellarem exuisti
Turpiter ambitiosa sexum.
Paternos inter sedula sed libros
Materna versans inter & optima
Præcepta, dum tractas viriles
(Facta vir es velut Iphis) artes.
Nec iam Camillam dicere sed mihi
Te fas Camillum, non patrio solo
Qui reppulit Gallos, sed illos
Qui decus in patrium reducet. &c.

* * *

Collega quod si tertius ad duos
Accedet illos doctor, item tuus,
Spes magna Flandrorum, domusq;
Vtenhouæ rediuiua virtus:
Tam dulcis ibit, tam mihi candida hæc
Commatre Lux te & compatre Carolo,
Quàm Carolus qua summus ille
Compater est mihi luce factus.

Aliud ad Carolum Lotharingum Compatrem suum.

Carolus Auratus tua Carole nomina seruans
Munera parua puer dat tibi, magna petit,

Magna

Magna petit, nec dat magno, tibi, nam dare magnos
Munera magna decet, non decet accipere.

EIVSDEM IN CAR. VTENhouium Nonni Dionysiacis insudantem.

Vtenhouius Nonno *nonam dum noctis in horam*
Incubat, Aurato concubus eſſe cupit:
Sed negat Auratus, quia non putat eſſe decorum
Gallinæ gallos concubuiſſe duos.

IN ITALVM FVNAMBVLVM in Sequanam lapſum, Aurati & Vtenhouij colloquiuum

ἡμιστίχιον.

Aur. *Italus eſuriẽs* Vtenh. *ſi ſpes modo iuſſerit auri,*
Aur. *Alter erit Phaeton,* Vtenh. *Icarus alter erit:*
Aur. *Ardeat vt Phaetõ* Vt. *mergatur vt Icarus vndis,*
Aur. *Ambuſtus* Vtenh. *medijs præcipitetur aquis.*

Idem græcè

Ἴταλος ὢν πιναρὸς, χρυσοῦ τις ἂν ἐλπὶς ἀνώγει,
ἴκαρος ἔσθ᾽ ἕτερος, καὶ φαέθων ἕτερος,
Ὣς φαέθων φλεχθῇ, ὡς ἴκαρος ὕδατα δύῃ
κεκρύφθω μέσσοις ἡμιφλεγὴς ὕδασιν.

Idem aliter

Ἰ᾽ταλε χρυσομανὲς χρυσοῖο κενέλπιδα βόσκων

ἄλλος

ἄλλος ἔσῃ Φαέθων, Ἴκαρος ἄλλος ἔσῃ,
Ὡς Φαέθων φλεχθῆς, ὡς Ἴκαρος ὕδασι βαφθῆς,
ἄξιος ἐσσὶ δύειν ἡμιφλεγὴς ἐς ὕδωρ.

τοῦ—ΟΥ'ΘῈΝ—Ὁ ΒΙ'ΟΣ.

AVRATI AD MARGARItam Francicam Henrici ſecundi vnicam ſororem,

τετράστιχον.

Lætus vt hic annus læto tibi ab omine ſurgat,
Accipe de lætis omina connubijs.
Exitus in dijs eſt, ſed ſeu præſagia vatum
Sunt aliquid, vel nil, quid bona verba nocent?

Ad Ianum Auratum.

Aurate, Aoniæ decus cateruæ
Aurate, aureolis tuis Camœnis
Nobis aurea ſecla qui reducis,
Putabam ipſe quoq;, id quod & putabat
Ilio, & pelago miſer tot annos
Vlyſſes Ithaca è ſua reuulſus,
Dulce ſcilicet eſſe vel fauillam
Fumantis patrij foci videre,
Gaudebam atq; mihi ipſe gratulabar,
Circes pocula, munera & Calypſus,
Sirenum inſidias, trucem Charybdim,
Fauces Antiphatis, domoſq; diras
Cyclopum potuiſſe præterire:

Sed (ô ſpes

Sed (ô ſpes hominum leues) reuerſum
Per tot heu pelagi æſtuantis vndas,
Per tot flumina, ſaxeaſq; rupes,
Per tot aërias niues, proterui
Edunt mille proci, procos vocare
Si curas liceat, malaſq; lites,
Quæ noſtrum malè corculum perurunt,
Quæ noſtras penitus vorant medullas.
His, Aurate, malis premor miſellus,
Hæc Aurate meam domum frequentat
Turba, ſic patrios lares reuiſo.
Saltem ſi qua mihi domi pudica
Foret Penelope, piuſq; natus,
Longæuus genitor, ſagaxq; nutrix,
Qui læti exciperent, pijſq; feſſum
Fouerent manibus: nihil ſed horum
Repertum mihi: ne vetus quidem
Agnouit dominum canis. quid vltra?
Iam ſpes nulla mihi, mihi ſalutis
Nulla iam miſero via indicatur,
Ni quem, Aurate tibi dedere Muſæ
Arcum, mî dederis, malos necare
Procos qui valeam potente dextra.

Ioach. Bellaius. And.

IDEM IN IO. AVRATVM

Aurea quòd Phœbus dictet tibi carmina Iane

Aurati

Aurati nomen fata dedere tibi,
Aurea carminibus sed si det munera Princeps,
Aureus ex vero tunc tibi nomen erit.

AD CAROLVM LOTHAgum Cardinalem Mich. Hosp. de rato in Regiorum professorum numerum cooptato 1556.

ἑξάστιχον.

Auratum, cui nihil fuit auri, præter honestum
Nomen, inaurasti: sibi nunc bonus ille Poeta
Non auratus, vt antè, sed aureus esse videtur.
Pro quo non fuluo templum tibi construet auro,
Aureolis magis ille suis te versibus olim
Aurea cantando sublimem ad sidera tollet.

In eundem C. V.

AVrea cum non sint tua carmina Iane sed aurũ,
Te precor Auratum qua ratione vocas,
Quos facis Aurati, sunt Aureoliq; Poetæ,
Hoc cur dicaris nomine causa latet:
Ergo tui causam vel nominis ede, vel aurum
Tu mihi mutato nomine semper eris.

Eiusdem. In Io. Auratum.

ἀναγραμματισμός.

ARS EN NOVA VATIS.

Arte noua factum cum noster Apollo Poetam
Cerneret Auratum, quis stupefactus, ait,

Ille

Ille quis est Vates, ARS EN NOVA VATIS, *in illo*
Quisquis is est Vates ars noua Vatis inest.
Arte noua Vates en aureus aurea condit
Carmina quæ reris cælite facta nouo,
EN *ideo* ARS VATIS *noua dictus & ille nouorũ*
Arte premat vatum quod genus omne noua.

Εἰς τὸν αὐρατόν.

Χρύσεον ὅς σε κάλεσεν ἐτήτυμος οὐ πέλε πάμπαν,
Χρύσεος οὐ σὺ πέλεις, χρυσὸς ἄρ' αὐτότατος.

K. Οὐδὲν — ὁ — Βίος.

CAROLI VTENhouij F. patricij Gandauensis, XENIA seu

Ad illustrium aliquot Europæ hominum nomina, Allusionum, (intertextis alicubi Ioach. Bellay eiusdem argumenti versibus) Liber primus.

AD ELIZABETHAM SERENiß. Angl. Franc. Hib. &c. Reginam.

AD CAR. VTENHO-uium F. G. In effigiem Reg. Angl. Franc. Hib. &c.

Morte carent superi, superis par cætera Diua est
Saxonidas iusto quæ regit Imperio:
At morte vt careat mortali stirpe creata
Nō dare Lysippus Praxitelesue potest?
Musa potest fati domitrix, quæ pectora vatum
Enthea fatidico Musa furore quatit.
Te manet UTENHOUI decus hoc, decus hoc manet illam,
Ut celebris numeris fiat vterq; tuis.
Solus enim vates es tali Heroide dignus,
Hæc sola ingenio est area digna tuo.

Georg. Buchananus Scotus.

AD

Ad serenissimam iuxtà ac doctissimam Angliæ, Franciæ, Hiberniæ, &c. Reginam. D. Elizabetham patronam optimè de se meritam.

Quam penes est operis potior laus totius vnam
Hoc tibi sacratū rupit & author opus.

Sereniss. Maiest. T. Addictiss. Cliens.

CAR. VTENHOVIVS F. Gandauus.

Basileæ Rauracorum, Anno 1568. Calend. Ian.

Ioach. Bellaius Ca. Utenhouio suo.

Iam tandem saxum & truncus esse desii, mi Carole, factus sum enim ex surdo surdaster. Itaq; vellem te paucis, si vacat. Iandudum, vt scis, parturio illas meas, vel potius tuas Allusiones. Verum nisi & hic mihi obstetricem præstes vel Lucinam potius, citius Elephanti parient. vale.
1559. LVTETIÆ.

ADR. TORNEBVS PAVLO Foxio Gall. Regis in Anglia Oratori.

TAmetsi de hominibus illis de quibus me interrogas melius per te iudicare potes, quàm ego te docere, tamẽ quando iudicium requiris meum: non committam vt id temerè desiderasse videaris. E-*go de* Car. Vtenhouio *sic sentio:* Egregiũ *esse iuuenem in vtraq; lingua, cuiq; paucos comparare possis, vix vllum anteponere. Carpẽtarius in philosophia facilè primas tenet, vt cùm ab eo disceßeris, vix quenquã in eo genere reperias quẽ probes, cumq; philosophi nostri indiserti ferè sint, solus ferè ex omnibus orationis nitorem sequitur &c.* Hos homines *si in familiam*

tuam

tuam adsciueris, Academiam nostram suis luminibus spoliaueris, nihilq́; ferè ei reliqueris, quod vel iuuentus nostra, vel exteri homines admirentur. Vale. Lutetiæ. 1563.

ΚΑΡΟ'ΛΟΥ καὶ ΞΥΛΑ'Ν-δρου διαλογισμὸς ἑξάστιχος εἰς τοὺς Ο'ΥΘΕ'Ν—Ο'—ΒΙ'ΟΣ.

ΚΑΡ. Πᾶς ὁ φίλος μακάρων ΞΥΛ. φιλέει μακάρων θεράποντας,

ΚΑΡ. πᾶς ὁ φίλος τέκνου ΞΥΛ. καὶ πατρός ἐστι φίλος.

ΚΑΡ. Πᾶς ὁ φίλος μουσέων ΞΥΛ. φιλέει μουσέων ὑποφήτας.

ΚΑΡ. πᾶς ὁ φίλος χαρίτων, ΞΥΛ. καὶ χαρίτων ἔραται.

ΚΑΡ. ΟΥΘΕΝ—Ο—ὁ βίοιο. ΒΙΟΣ πέλε νόσφι θεοῖο.

ΞΥΛ. ΟΥΘΕΝ—ἄτερ μουσέων καὶ χαρίτων Ο—βίος.

IN CAROLVM VTENHOuium Iuniorem Gand. Ioach. Bellaius Andinûs.

Nunc etiam magnusq́; adeò iam cedat Homerus,
Nunc aliquid maius nascitur Iliade:
Ille tuus vates NONNVS, *tua gloria* Bacche,
Ingentes Graiûm depopulatus opes,
Hactenus infelix, longa sub nocte sepultus,
Vtenhouî studio nunc rediuiuus adest.
Hinc velut ex horto (vincat quòd Adonidis hortos,
Cuiq́; hortus cedat nobilis Hesperidum)
Aonidum flores, dulcesq́; excerpere fœtus
Et Charitum sacris fas erit arboribus.
Hunc hortum coluit Nonnus, *custosq́; recludit*
Germani Vtenhouus gloria prima soli.
Hinc etiam Vtenhouus Latijs Hortensius. HOVE
Nam quod Germanis, Hortulus est Latijs.

Aliud in eundem I. Bellaij.

Et κάρα *si Graijs caput est,* ὅλος *integer, ipse*
Totus eris cerebrum, totus & ingenium.

AD

AD SERENISS. ANgliæ Franciæ, Hiberniæ, &c. Reginam. Elizabetham, Xenia. Calend. Ianuar.

זה השיר מיתר ותנועה ושלוש תנועות
ותוכל לקרא חרוז משלש ׃

בלבי מתנה   לתתה לך מלכה
בראשית השנה   בדרך באנשים׃
ואינני יכול   להוסית לך דבר
באין לך חסרון כל   מאשרת נשים׃
לבורא מבלימה   לעליון אתפלל
בעולה העלמה   בתולה אם ישים׃
למען נר אורך   לעולם לא יכבה
ותמליכי לברך   באיי האישים׃

ועוד חן משלי בי   בתמים אעבור לך
וחיה כי תרבי   וגם הם לי ראשים

מִשְּׁרֵת כֹּל אָחָר מִקִּנְאָ לַחָפְשִׁי
אֲנִי לֹא כִּי אַחַר אַשְׁרֵבֵן לִי נִנְשִׁים׃

בְּעִיר בַּסֵל בִּשְׁנַת סת״
לִפְרָט קָטֹן
בְּחוֹדֶשׁ יַנוּאָר
יָנוּאָרִיאוּס הוּא
שְׁבַט׃

בְּלִי עִמָּנוּאֵל אַיִן־הַחַיִּים׃

קָרוֹלוּס אוּטֶנְהוֹבִיאוּס׃

IDEM AD VERBVM SO-
luta oratione

In corde meo est donum
In principio huius anni
Sed nequaquam valeo
Cùm non sit tibi penuria
vllius rei
Creatorem (ergo) ex nihilo
Vt vxorē, quæ virū non
nouit,
Quò lucerna luminis tui
Et regē cōstituas filiū tuū
Et præterea, ecce, imperium
habe in me:
Et fiet, cùm aucta fueris,
Seruus quilibet
Ego minimè, sed gaudebo

Vt dem ipsum tibi Regina,
Iuxta morē inter homines.
Adijcere tibi quicquam,

Felicissimæ mulierum.
Sublimē orabo,

Virginem matrem reddat.
In æternū nō extinguatur.
In insulas præstantium virorum.
Cum sinceritate seruiā tibi.
Vt etiam illi (sint) mihi prius
Inuidet libero (cipes.
Quòd tales mihi sint exactores.

Εἰς τὴν τῆς Βρεττανίας, Φραγκίας, καὶ Ἰβερνίας Γαληνοτάτην βασίλισσαν Ἐλιζαβὴθ μελύδριον Ἀνακρεόντειον.

Δόμεναι θέλοιμι δῶρον
βασίλισσα σοὶ τὰ Κροίσου,
ἔτεος νέοιο πρώτῃ,
ἔθος οὐ νέον φυλάττων.
ἀτὰρ οὐδὲν ἂν δυναίμην
ποτὶ χρῆμα σοὶ κομίζειν,
πανανενδεεστάτῃ σοι,
ἀφνεωτάτῃ γυναικῶν,
ἀφνεωτάτῃ τ' ἀνασσῶν.
Θεὸν οἶδα θεῶν, τὸ κτὴν
χθονὸς, οὐρανοῦ, θαλάσσης
πανυπέρτατον λιτοίμην,
ἵν' ἀσυνδύαστον οὖσαν
ἄλοχόν σε παρθένον τε
καθαρωτάτην, τεκοῦσαν
γονιμωτάτην τελέσσῃ.
σέθεν ὥστε λύχνον αἴγλης
ἀμάραντον ἄφθιτόν τε
ἔσαεὶ χρόνον φανῆναι,
σβέσεως ἄτερ τε λάμπειν.

τάχ' ὅπως ἄνακτα θείης
σέθεν υἱὸν ἀρχὸν ἀνδρῶν
ἐν ἀγακλέεσσι νήσοις
κρατέοντε καὶ μαχητῶν.
Ἔπι δ' ἰὼ ἴδ' ὦ ἄνασσα
καὶ ἐμοὶ θέλοις ἀνάσσειν·
ἐθέλω δ' ἑκὼν ἐφετμαῖς
ἐσαεὶ τεαῖς πιθέσθαι,
ἀνυποκρίτως, δόλου τε
Δίχα σοὶ διακονήσειν.
ἔσεται πόθ', ὁππότ' ἄνδρα
ὁπόταν λαχοῦσα παῖδας,
Γονόεσσαν αὖξιδ' ἕξῃς,
σέθεν ἀνδρὶ, σοῖς τε παισὶ
τεκέωντε σῶν τέκεσσι
μετόπισθε, νῦν τε καὶ αἰεὶ
ἅτε δεσπόταις λατρεύσω.
Θαμ' ἐλεύθεροι φθονοῦσιν
ἀνελευθέροισι δούλοις
μάλ' οὐκ ἐγώ γε, πάμπαν
φθόνον ἦτορ οὐκ ἔχει μου.
φιλέω μάλιστα πάντων
βασίλισσα συγχαρῆναι
ἅμα συγκροτεῖν ἐμαυτῷ
ἐνὶ καρδίῃ, κιχόντι
θεόθεν γέρας τοιοῦτον,

θεόθεν τόσην ἄγαπαν,
(θέμις εἶ τ' ἔπος πιφαύσκειν
πανετήτυμον) λαχόντι
θεόθεν θεὸν τοσαύτην,
σχεδὸν ἀμβρότοις ὁμοίαν,
φιλέουσιν ἣν ἀοιδαὶ
λάται τε καὶ πελάσγοι,
φιλέουσιν ἣν ἀοιδοὶ
λάτιοι τε καὶ πελάσγοι,
μεμελημένην ἀοιδαῖς
λατΐαις τε καὶ πελάσγαις,
τε φιλημένην ἀοιδοῖς
λατΐοις τε καὶ πελάσγοις,
κρατερῶν ἄνασσαν ἄγγλων
ἅμα δεσπώτιν κ' ἄνασσαν.

ΚΆΡ—ὍΛΟΣ, θεῶ ξὺν, ὈΥΘῈΝ
—Ὁ—ΒΊΟΣ πέλω θεοῖο.

Ad eandem omnib. modis incompabilem principem idem Latinè redditum ex Ebreo.

Vellem equidem Iani munus tibi ferre Calendis,
Mos apud antiquos nobis vt extat auos:
At tibi (qua non est felicior altera) quicquam

Quis

Quis, (nisi sit Crœso ditior) addat opum?
Te penes est vnam melioris portio mundi,
Me penes est, versus excipe, penè nihil.
Ergo Creatorem cœliq; soliq; supremum
Vt tibi quod desit fas sit habere precor,
Reddat vt vxorem de cœlibe, virgine matrem,
Quô micet æternùm mentis imago tuæ,
Imperioq; tuo nascatur filius Hæres
Insula cui magnis pareat alma viris.

Néue dedisse nihil videar, Regina, meorum,
Me tibi do, sceptris subijcioq; tuis.
Adsere subiectum tibi me, tua iussa capeßam,
Imperijq; sequar iura verenda tui.
Tempus erit, (cum prole beata, beata marito
Creueris,) illi olim sint mihi forsan Heri.
Inuidet ingenuis seruorum natio. Tantæ
Principis imperium non mihi ferre graue est.

IDEM A' CAMILLA MOREL-
lide Latinis expressum Elegis.
Ex Ebr.

Fert animus de more anni redeuntis in orbem
Principio quædam munera ferre tibi.
At tibi (qua mulier vix vlla beatior vsquam est,
Cuiq; nihil desit, nil dare, Diua, queam.
Ergo Deum supplex, quem cuncta creasse fatemur

E' nihilo

E nihilo, tota mente animoq; precor:
Reddat vti nuptam de cœlibe nempe puella,
De sterili matrem virgine prolificam.
Insula quò natum ex te Regem læta salutet,
Luminis & careat fine lucerna tui.
Præterea, Regina, tibi me trado, paratus
Ex animo imperij frena subire tui.
Auctaq; cum fuerit proles tua prole nepotum,
Hi quoq; erunt domini fors aliquando mei.
Quæritur à seruo libertas quolibet: illam
Non ego: Paruero talibus vsq; libens.

LE MESME EN VERS Francois à sa dicte Maieste. par. C. V.

ESTRENES.

I'ay grand desir de te faire vn present
De l'an nouueau pour le commencement,
En ensuyuant la coustume ancienne:
Mais adiouster à la Maiesté tienne
Rien ie ne puis: Tu n'as faulte de rien,
Pleine d'honneur, de grandeur & de bien,
Si qu'en bonheur & richesse en ce monde
Femme il n'y a aultre qui te seconde.
Moy qui n'ay rien, que te puis-ie donner
Qu'vn bon souhait que ie te voy sonner.

Madame

Madame au Ciel pour toy doncques ie crie,
Le Createur treshumblement ie prie
De t'enrichir tant seulement d'vn poinct
C'est à sçauoir de ce que tu n'as point,
C'est d'vn mary qui te doit rendre femme
Et mere aussi de pucelle sans blasme,
Affin qu'ainsi ne s'esteigne le feu
Dans ton esprit diuinement conceu,
Qu'ainsi tousiours reluise la lumiere
De ta clemence & bonté coustumiere,
Qu'ainsi le filz qui doit naistre de toy
Se puisse vn iour voir en estat de Roy
Pour commander éz Isles bienheureuses
Des nations en fait d'armes fameuses.

Mais tu me dis, tu ne me donnes rien
Fors que de vers, vtenhoue, du tien.

Pardonne moy, Madame, ie te donne
Ioinct ces vers miens mõ cœur & ma personne,
Et mon seruice aussi: Commande moy,
Ie te promets en saincte & bonne foy
Qu'en moy verras aultant d'obeissance
Et loyaulté enuers ta grand' puissance

Qu'homme

Qu'homme viuant soubs ton sceptre Royal
Ne soit vers toy, peult estre, plus loyal.
L'heure viẽdra lors que maint & maint Prince
Issu de toy, & né dans ta prouince
T'hónoreray de nom de Mon-seigneur
Comme ie fay maintenant ta grandeur.
Tout seruiteur au libre porte enuie,
Mais non pas moy. Ie veux vouẽr ma vie
Et mon seruice à toy & tes nepueux
Et à tous ceulx qui apres naistront d'eux.

SANS LA CRAINTE DV SEIGNEVR,
Rien—la—vie que malheur.

De vostre Royale Maiesté le treshumble, tresobeissant & plus obligé seruiteur.

Charles Vtenhoue le filz, Gantois.

Ad Serenifs. Angliæ Reginam, &c.

Cum meus extremos iret præceptor ad Anglos
Exigua mecum talia voce queror:

Quæ

Qua merui culpa ne sit, Regina, videndi
Te quoq; iamdudum copia facta mihi?
Me miseram, cur non velocibus euehor alis,
Cur mihi non genitor Dædalus alter adest?
Cur non virgineos freno virguncula currus
Pallados, aut bijugo Colchidos angue feror?
Deniq; si vero sim nomine dicta Camilla,
Patria cur et me non vehit hasta volans?
Semideam vt visam, qua, (qui videt omnia Phœbus)
Nil videt in terris doctius & melius.
O' fortunatam me, virgo Regia, virgo
Tantula si tantæ dicar Herilis Heræ.

Anno 1563 Parisijs.

Camilla Morella.

In Allusionum librum ad
Lectorem.

Postpositum nobis uel omissum nemo queratur,
Se uel honorato non satis esse loco.
Finge Ducem geminos Comites circundare, dextrum
Hic latus, et læuum clauserit ille Duci.
Crescet in immensum liber indelebilis æuum,
Donec erunt homines, carmina donec erunt.
Plurima carminibus debentur nomina nostris,
Plura secuturis carmina nominibus.

C. V.

CAR. VTENHOVII F. Patricij Gand. Xenia, seu, ad Illustrium aliquot Europæ hominum nomina, Allusionum Liber primus.

ELIZABETHA ANGLIAE, Franciæ, Hibern. &c. Regina.

ELIZABETHA *caput regni columénque Britanni,*
Te quibus in cœlum laudibus vsq; feram?
Principe qua nostro nihil est augustius æuo,
Quáq; capax doctum nil magis orbis habet:
Quam Charis Ambrosiæ pauit lepidißima succis,
Quam fouit gremio docta Minerua suo.
Nectareis cui blanda fauis os Suada rigauit,
Quæ simul & linguam finxit & ingenium.
Quæq;, (quod est rarum) calles idiomata linguæ
Plurima principibus non bene nota viris.
Argolicam, Latiam, Thuscamq; & Iberida præter,
Tam bene quàm Galli Gallica verba sonas.

Allusio.

Vnius in Christi iurare addicta magistri
Verba tui, sanctum nominis omen habes.
Acria pro Christi quia nomine bella capeßis,
Abiurasq; nothi dogmata falsa Dei.

Te duce Papicolæ verumq́; fidemq́; fatentur
Quam iurata Deo nomina ritè colunt.
Orbe quod exacta tandem feritate triumphet
Christus, & erecta fronte verendus ouet,
Reddita iamq́; suo vigeant quòd sacra nitori,
Inq́; suo pretio sit pietatis honos,
Quòd pius, exilij, patria procul exul, asylum
Quilibet inueniat, muneris omne tui est.
Deniq; Iurando, compellis Iure Britannos
Innocua soli mente litare Deo.
Elzabet hinc etiam Ebræis es dicta vetustis,
Quis Iusiurandum vox sonat ista Dei.

Aliud in eandem.

ἘΛΙΖΑΒῊΘ Ἡ ΒΑΣΊΛΙΣΣΑ.

Anagrammatiſmus.

ΖΑΘΈΗ ΒΑΣΙΛΙΉΣ ΛΙΒΆΣ.

Ὀκτάστιχον.

Ζίπτε Λιβὰς Ταθέη βασιλίης ἡ βασίλισσα
Ἄγγλων Ἐλιζαβὴθ ἐς ἀναγραμματικῶς;
οὐ θαυμαστόν. ὁρᾷς κρήνης ἐξ ἀενάοιο
ἀέναος ξηροὺς ὡς βρέχει ὄμβρος ἀγρούς;
Ὣς καὶ Σαξονιδῶν βασίλισσα Βρεταννίας ἀρχὴν
πάνσοφος ἀρδεύει σεμνοχαριπρεπίη.
Τοὔνεκ᾽ ἄρ᾽ ἧς τελέθουσα λιβὰς νήσοιο καὶ αὐτὴ,
θεσπεσίη λέγεται τῆς δὲ Λιβὰς τελέθειν.

Le mesme en Francois sur son nom tourné en Grec.

LA DIVINE FOMTAINE DV ROYAVME

Dizain.

Pourquoy est-ce, dy moy, qu'Elizabeth la Royne
Du Royaume se dit La Diuine Fontaine?
N'en sois pas esbahy. Ne vois-tu pas comment
De la Fontaine sourd l'eau qui diuinement
Abbreuue les beaux champs tout à l'entour de l'Isle?
Tout ainsi maintenant ceste Nymphe gentile
Ceste Diuine Source, és lettres & scauoir
Et en toute vertu arrose son terroir,
De son Royaume estant la Diuine Fontaine
En vertu, en scauoir & beauté souueraine.

Encore à la Royne presenté à sa Maiesté le iour de S. George. l'an 1564. à VVinsor.

Tout ainsi que iadis la guerriere Camille,
L'honneur des Volsciens, superbe apparoißoit,
Lors que parmi son camp hardie elle froißoit,
La presse des soldars en tuant mille & mille:
Tout ainsi maintenant ceste Nymphe gentile,

Ceste Nymphe aux beaux yeux porter le chef on voit
Vainqueur, contre le vice ennemy, haut & droit,
Au milieu des plaisirs que luy donne son Isle.

Quel presage est cecy? c'est que le siecle d'Or
Son entrée ores fait en ce pays encor
Changeant en bonne Paix la malheureuse Guerre.

Mais qu'est-ce que ie voy en sainct George monté?
Il tient ie ne sçay quoy de la Diuinité:
C'est la fleur, c'est la vierge Astrée d'Angleterre.

Encor à sa Maiesté sur la paix faicte auec le Roy de France l'an 1565. Acrostichis.

E n paix on voit par elle l'Angleterre,
L oing des Francois par elle le Discord,
I usqu'aux enfers abysmée est la mort,
Z ephyre on oyt doulx venter sur la terre.
A tout iamais bannie soit la Guerre,
B ellonne soit poussée dans son fort,
E n lieu la paix, la ioye le confort
T ost vienne icy son entrée refaire.
H abite icy Paix fille du grand Dieu,
R oyne des cieux descen en ce bas lieu,
O ù trouueras des Anglois la Princeße.
Y vois-tu pas qu'ainsi que sur la nuict

Naistre

N aiſtre Venus on voit, qu'ainſi reluit
E n corps mortel ceſte noble Deeſſe?

Encore à ſadicte Maieſté.

Odelette. Eſtrenes.

Qui t'amenera Madame
Pour ſa femme
Le mieux eſtrené ſera
Car l'heritier ſe verra
D'un Royaume:

Et mary de trois Princeſſes,
Et Deeſſes
De Iunon Roine des cieux,
Minerue & Venus des dieux
Les maiſtreſſes.

De Minerue ſur ſa face
Luit la grace,
De Iunon la maieſté
Et de Venus la beauté
Elle paſſe.

In effigiem eiusdem Reginæ.

Cuius imago Deæ facie cui lucet in vna
Temperie mixta Iuno, Minerua, Venus?
Est Dea quid dubitem? cui sic conspirat amicè
Mascula vis, hilaris gratia, celsus honos.
Aut Dea si non est, diua est quæ præsidet Anglis
Ingenio, vultu, moribus æqua Deis.

G. Buchananus Scotus.

Idem Græcè, C. V. Interpr.

Τίς τινὸς ἠὲ θεᾶς εἰκὼν πέλει ἦδε προσώπῳ
ἧς ἐνὶ συλλάμπει Ἥρα, Ἀθῆνα, Κύπρις.
Νητρεκέως ἐστὶ θεά. φιλικῶς ὡς ἧγε συνάδει
Ἄρσενος ἶς, χαρίεν κάλλος, εὐκλείη.
Ἢν θεὸς οὐ τελέθει, νύμφη πέλεν, ἥτις ἀνάσσει
Ἄγγλοις, ὦπα, φυὴν καὶ τρόπον ἰσόθεος.

In eiusdem effigiem.

Quæ manus artificis tria sic confudit, vt vno
Gratia, Maiestas, & decor ore micent?
Non pectoris opus fuit hoc, sed pictoris, vnde
Diuinæ in tabulam mentis imago fluit.

Buchananus.

Idem

Idem Græcè.

Χέρ τινος ἀρχετύπου τρία τὼς κατέχευε, προ-
σώπῳ
Ὥστε συναστράπτειν σεμνοχάρειπρεπίην;
Ζωγράφου οὐ τέλεν ἔργον, ἀτὰρ μάλα στήθεος, ἐξ οὗ
Θεσπεσίοιο νόου ἐς πλάκ' ἄγαλμα ῥέει.

C. V.

En Francois par le mesme.

Par quel peintre, dy moy, sont si tresbien encloses
Au pourtraict d'vn visage ensemble ces trois choses?
La Maiesté, la Grace & la rare Beauté?
D'vn peintre, croyez-moy, cecy n'a point esté
L'œuure, ains de sa poitrine & de son sainct courage,
Dont dans ce beau tableau va decoulant l'image.

MAXIMILIANVS II. Romanorum Imperator Inuictissimus, &c.

Imperij cùm Iura tui sint Maxime Cæsar
Maxima, Germani qua patet ora soli,
Maxima diuini reuerentia numinis, æqui
Maximus, & puræ relligionis amor.
Maxima Consilij vis, belli cura gerendi
Maxima, pacificæ Maxima cura togæ.
Maxima Musarum tutela Lycea sequentum
Maxima doctorum spes columenq; virûm,

Deniq; cùm Paruum nihil Induperator in Amplo
Orbe, sed à superis Maxima poßideas,
Maximus—hinc nomen, Deus-Aemilianus auitum
Optimus imposuit Maximus ille tibi.

In eundem Imperatorem.

Maxime Christicolûm ductor, quo sospite nullum
Incutiet nobis Turca vel ipse metum.
Maximus es: Fies maior tamen auspice Christo,
(Ni mala parca manu Maxima quæq; legat)
Si studia ille regat tua qui Deus Optimus audit,
Maximus ille hominum, Maximus ille Deûm.

In eundem MAXIMIL. Imperatorem cum 23. Martij 1566. ad inchoandam de Comitijs Augustæ indictis propositionem proficisceretur ἑξάστιχον.

Cur Niue canet humus? Niuibus super omnia fusis
Candida cur Niuei tempora Veris eunt?
Candida quod Verè sint Cæsaris omnia cœpta,
Candidus vt foret hic, Dij voluere, dies.
Cur igitur Phœbi non fulget in æthere lampas?
Lampade Cæsarea terra polusq; micant.

In eundem.

Cur hodie Cana Niue tempora Veris inhorrent,
Sithoniaq; Ceres Canet amicta toga?

Fallor

Fallor? an hunc Niueo superi voluere lapillo,
Et Niue signari Candidiore diem?
An potius Niueo signentur vt acta lapillo
Omnia quæ Niueæ Relligionis erunt?

PHILIP. AVSTRIACVS Hispaniarum, &c. Rex.

Cùm tibi cura minor sit Equi quam Iuris & Aequi
Nomine dicendus Philodicæus eris.

A TRESHAVLT ET TRES sillustre Prince Philippe d'Austriche Roy d'Espaigne, &c. sur l'Epitaphe, par luy fait sur le trespas du Roy Henry II.

Sonnet.

Ne te pouuant donner encores ces reliques]
Pourtraict tresancien d'vn poëte Gregeois,
Qui fit deuant mill'ans triumpher des Indois
Ce bon pere Bacchus en beaux vers Heroiques:

Ouurage le plus beau des ouurages antiques,
Ouurage qui ne cede au poete Smyrnois,

Cestui-cy va chantant Bacchus, l'autre les Roys
Au reste fort pareils éz vertus poëtiques.

Ie te prensente icy Roy le tumbeau d'vn Roy
Pren le doncq si te plaist, pren le doncques de moy
Au mylieu des ennuis qui troublent mon courage.

Mais si tost que les ans de tout soucy vainceurs
Auront donné relasche à mes grandes douleurs,
Mon treshumble deuoir t'en promet dauantage.

C. V.

HERRICVS VALEsius II, nuper Galliæ Rex Christianissimus.

Herricus Ebræis Placidum sonat, ἥμερος, Achæis,
Teutonibus, gemino Diues Honore, sono.
Valesius Vallum, gemino sic nomine Vallum
Præsidiumq; duplex Herricus vnus erit.

Aliud in eundem superioris tetrastichi paraphrasis.

Ab Ioue principium veteres duxère Poëtæ
Et mihi ab Herrico sit quoq; principium.

Cuius

Cuius facta meis cupiam si intexere chartis,
Nomine laudabit se satis ipse suo.
Nam si Germana ducas ab origine nomen
Herrici, Herrichus Diues Honoris, erit.
Sin id ab Ebrea libeat deducere voce
Quæ Lentum Ausonijs, quæ sonat & Placidum.
Ipse erit Herricus Placidúsq; & Lentus ad iram,
Qualem animum veri principis esse decet.
Quòd si græca magis placeat vox, Ἕρκος ἀχαιῶν
Mæonidæ vt fortis dicitur Aeacides,
Finibus è regni depulsis victor Iberis
Vallum erit Herricus Præsidiumq; suis.

Ioach. Bellaius.

In obitum eiusdem & M. Antonij Histrionis Anno MD. LVIII.

Comica cum strueret nuper spectacula Marcus,
Iamq; Theatralis pompa parata foret,
A` seruo iugulatus obit, scenáq; cruenta
Mutauit tragicis comica verba modis.
Dum populo præbet ficti spectacula Martis,
Cristatum Henricus ludit & Aeaciden,
Heu cadit, & valido traiectus lumina conto,
Regali infelix sanguine tinxit humum.

Disce

Disce hinc humanæ qualis sit fabula vitæ
Quam cum magnanimo principe Minus agit.

C. V.

FRANCISCVS SECVNdus Galliæ dum vixit Rex Christianiss.

Dicere Franciscus, quod aui succeßor, & hæres
Tu quoq; Francisci, Pallada vtramq; colas:
Pallada, qua doctæ gaudent ceu præside Musæ,
Et simul armigeram Pallada fortis amas.

Aliud in eundem.

Quòd fera Barbaries nostris procul exulet oris,
Francisco debet Gallia docta Suo.
Aemulus ast olim qui sis virtutis Auitæ,
Hinc Francisce refers tu quoq; nomen Aui.

I. B.

CAROLVS NONVS Galliæ Rex Christianissimus.

Carole quo Regum vix Iunior alter, auiti
Hactenus Imperij Regia sceptra tulit,

Nemo

Nemo tibi noſtro Regum non ceſſerit æuo
Si quod es,id ſtudeas ΚΑΡ—Ο῞ΛΟΣ, *eſſe Dei.*

Ad eundem Gallię Regem Carolum Nonum Chriſtianiſsimum in Europam Ger. Mercatoris.

Europa loquitur.

En ego totius quæ ſum pars tertia mundi
Me tibi do, cui pars ſubdita magna mei eſt.
CAROLE, *ſi tota cupias me poſſe potiri,*
Id re quod Titulo diceris eſſe velis.
Sic neq; me ſola,toto potiere ſed orbe,
Totius & Princeps vnicus orbis eris.

C A. *Morella.*

In eandem & Europam & ſententiam.

Offeror hac Europa tibi ſpectanda tabella
Carole quem penes eſt portio magna mei.
Aſſere ſacratam tibi me,pariterq; tuendam,
Χριστιανώτατος ὡς φραγκογενῶν βασιλεύς
Poſtmodò me ſola ſic non potiêre,ſed vnus
Ipſe triumphator totius orbis eris.

C.V. Aliud

Aliud in effigiem eiusdem Caroli IX. ad Regem.

Effigiem Regis Regina Britannica Galli
Vidit in Honsdoni, cuius erat, manibus.
Suspiciensq; tuam dignam Ioue Carole frontem,
(Sic desiderio carpitur illa tui)
Huc ades Vtenhoui, meq; auxiliaribus armis
Vt mea sit regis, dixit, imago iuua.
Huic ego: si quicquam mea vota precesq; valerent,
A' superis peterem nomine Diua tuo,
Non vt imaginibus. (Regum licet atq; Deorum)
Duxerit in tabula quas manus artificis,
Sed quia Imago iuuat, te donet Imagine Regis
Finxit ad effigiem quam Deus ipse suam.

Londini. C.V.

CATHARINA MEDICES Regina mater, adhuc superstes. Anagramatismus in CARA DIIS HAC MENTE.

Casta quod, & nulla es Violabilis arte, pelasgi
Nomine te Καθαρὴν hinc Catharina vocant.
At Medicam miseris quod Opem mortalibus adfers,

AMedi-

À Medicis Medices nomen & illud habes.

In eandem.

Quòd vel Purgato mens sit tibi Purior auro,
Nulla animo labes insideatq; tuo,
Si sua conueniunt rebus data nomina, nomen
Ex re vox καθαρὸς dat Catharina tibi.
Nam Medices tibi pulchra dedit Florentia nomen
Vnica quòd nostris sis Medicina malis.

I. B.

MARIA STVARTA Scotiæ Regina.

Si dedit Ebraicè Ratio tibi Mystica Mystar
Nomen, erit ratio nominis illa tui.
Porticus est Graijs στοὰ, Martem Graius ἄρηα
Sermo vocat, fueris sic Stoarea mihi.
Marte Deo belli toto procul orbe fugato,
Porticus es Musis vna reperta sacris.

Idem gallicè in eandem ferè sententiam.

Si ce mot Ebraique
(Mistar) le nom antique

Porte

Porte de ta maiſon,
Et de ton hault lignage
Qui en commun langage,
Vault autant que Raiſon.
Des Stuarts l'origine
Ne cherche en lieu plus digne
(Princeſſe de renom)
La Raiſon, la Conſtance
Le Conſeil, & Prudence
Quen toy & ton ſur nom.
Encor que l'ancienne
Secte Stoicienne
Agréer ne te doit
Aucunement, ſi eſt ce
Qu'vn beau porticq en Grece
Stoa nomme ſe void.
Mars, qu'Ares on appelle,
Auec Stoa ſe mesle
Pour ton nom acheuer.
O` heureuſe iournée
Lors que la deſtinée
Te fit ce nom donner.
Car, (apres que Bellonne
Et ſa trope felonne
Bannies à iamais
De l'Ecoſſe & de France
S'eſt fait vne alliance
Inſtrument pour la paix)

Toy

Toy ſeule de noſtre aage
D'vn ſainct & hault courage
(Loing de ce cruel Mars)
Loges, nourris, addreſſes
Et cherement careßes
Les Muſes & les Arts.

In eandem Scotiæ Reginam.

Si Στοὰ quis dicat, poſt huic ſubiungat Ἄρηα,
Nominis inueniet quæ ſit origo tui.
Martia cui gens eſt, grauibusq; exercita Bellis
Scotia, cui coniux Martia progenies.
Quæ Muſis bello profugis ceu Porticus ampla eſt,
Porticus hæc Martis quàm bene dicta fuit.

A elle encore.

Sonnet par C. V.

Royne d'Eſcoſſe Isle la plus fameuſe
Qui ſoit au tour de ce grand vniuers,
Comment ſcauroy-i'entonner par mes vers
De tes vertus la troupe tant heureuſe?

I'en ſuis confus : ta grandeur glorieuſe
Ioinct le ſcauoir font que mes lauriers verds
N'oſent or-mais de vergongne couuers,
Plus ſe monſtrer à Princeße ſi preuſe.

Ne pouuant donc exprimer, ce me semble,
De tez vertus le comble tout ensemble:
Ie publiray ta Liberalite,

Digne vertu d' vne Princeße telle,
Riche, scauante, & par sus toutes belle
Qui sont seront, & ont onques esté.

A' elle encore Sonnet.

Madame tu m'as fait si bon recueil a l'heure
Que ie receu cest heur de me voir pres de toy,
Qu'encores aiourdhuy grand aise ie recoy
A penser seulement au lieu de ta demeure.

Buchanan est heureux pour autant qu'il demeure
Chéz celle qui le rang, tient de Royne & de Roy,
Et elle heureuse außi d' auoir celuy chez soy
Qui fait que de Dauid l' Harmonie ne meure.

Celuy qui aiourd'huy par vn nouueau sentier
Incognu à noz yeulx aux Romains le premier
A monstré la facon d' escrire en leur langage.

Desen Phœbus desen, pren la querelle en main
Puis que ton Buchanan surmonte le Romain
Que le braue Escossois ne soit plus dict sauuage.

IMMANVEL Philibertus Allobrogum Dux, Pedemontijq́; princeps.

Donec erit bonus hic Vobiscum, Gallia, princeps,
Stabit & à Vestra, Gallia, Parte Deus.
Scilicet ille Deus, si fas est dicere, sed fas,
Amphitryoniades Gallicus alter erit.
Si Deus est, homini quisquis prodesse laborat,
Non malè Nobiscum dicitur ille Deus.
Attulit optatam Pacem Deus optimus orbi,
Reddidit hic Pacis, numinis instar, opus.

Margarita Francica HENRICI II. soror vnica, Allobrogum Dux, &c.

Diues Margaridas licet India mittat, & aurum,
Margaris Eoas gemmea vincit Opes:
Margaris vna sui secli decus, Vnio sexus
Fœminei, Franci spes columenq́; soli.

Aliud in eandem.

Sit licet Eois diues Pactolus arenis,
Ostentetq́; suas India Margaridas:
Margaris vna tamen Felix quam Gallia iactat,
Margaris vna æui lausq́; decusq́; sui,

Lucidior gemmis, fuluo pretioſior auro
Margaris Eoas Gallica vincit opes.
Io. Bell.

A Ioachim du Bellay à la louange de madame de Sauoye.

Ce n'eſt pas ſans propos, en chantant l'Hymenée
Du Prince Piedmontois, & de la ſœur du Roy,
Que chacun eſtonné tienne les yeux ſur toy,
Te voyant honorer ceſte heureuſe iournée.

Si la meſme Vertu eſpouſe eſtoit menée
A quelque Demi-dieu, Phœbus (comme ie croy)
N'euſt ſceu mieulx celebrer ſa nuptiale foy,
Tant tu es bien diſant, & elle Fortunée.

La trouppe des neuf Sœurs à tes vers cedera,
De tous hommes viuans nul ne t'eſgalera
A chanter ſon bon heur, ſa vertu, ſon merite.

Et qui pourroit (bons Dieux) aſſez louër ſon nom,
Si ce n'eſt du Bellay le ſecond Apollon?
Car la meſme vertu eſt ceſte Marguerite.

Eiuſdem in Epithalamij à Ioach. Bellaio in nuptias Marga-

r itæ

ritæ ſcripti, Argumentum.

Anna, Camilla, Lucretia, Concinit, Intonat, Ornat,
Artemin, Arma, Hymen, Carmine, Voce, Lyra.

Anna Eſtenſis Dux Guiſiana Ducis Ferrariæ filia.

Anna nouenarum decus immortale Sororum,
Anna fouet gremio quam Charis alma ſuo:
Gratia quam niueis decorataq́; moribus ornat,
Gratia vel magnis æmula, Nympha, Deis.
Ἑστιὰς & Graijs Veſtalis, & Ἑστία Veſta eſt,
Gratia quæ Veſtam, te quoq; rara beat.

Aliud in eandem.

Vox Ἄνα dat princeps proprium tibi nomē & Anna,
Cognomen tibi dant Ἑστιὰς ESTq́; ſimul.
Vox Ἄνα te magnis vt Regibus indicat ortam,
Sic Anna acceptam te probat eſſe Deo.
EST quoq; vt Eſtenſem firmat fauſto omine gentem,
Ἑστία ſic Veſtæ te docet eſſe parem.

I. B.

Car. Card. & FRANCISCVS Guisius Lotareni FF. Carolus Lotaringus ἀναγραμματικῶς.

Orator Gallicus vnus.

Lotaridæ noti quâ sol oriturq; caditq;,
Vnde sed hic nomen, nactus & ille suum est?
Ille, quod eloquij vincat dulcedine Lotum,
Hic, quòd Ἀρηΐφιλος Martia bella gerat.
Incolumes vno florent hoc præside Musæ,
Vberior studijs hoc duce surgit honos.
Carolus eloquio Pylium vel Nestora vincat,
In bello Belli Guisiadesq; Deum. C. V.

In eosdem.

Mæonides cecinit Loti dulcedine captos
Et patriæ immemores, immemoresq; sui:
Λωτὸν Ἄρης sequitur, quæ tu si nomina iungas,
Hinc poteris geminos ducere Lotaridas.
Dulcior est illi dulci facundia Loto,
Hunc similem belli dixeris esse Deo. I. B.

M. Hosp. Galliæ Cancellarij, in mortem Ducis Guisiani πεντάστιχον.

Hunc belli rabies Ciuilis & abstulit æstus,
Dignum post tantos, fato meliore, triumphos.
Dignum qui nobis venturis esset in annis

Præsidio

Præsidio contra Francorum nominis hostes
Perpetuos. An tu mea dormis Gallia, nec tot
Orba viris, Ducibusq; domestica vulnera sentis
Aemula nec Regum circumspicis arma potentum?

Le mesme traduit en Francois par: C. V. Sonnet.

Cestui-cy fut raui d' vne flambante rage
D' vne guerre Ciuile (ô malheureux destin)
Digne qu' il eust attainct vne mellieure fin,
Pour auoir emporté tant de fois l' auantage.

Digne qui nous seruist vn iour, parmy l' orage
Des combats furieux, d' vn seur rempart, affin
De domter des Francois l' ennemy le plus fin,
Qui ia de si long temps leur va faisant oultrage.

Dors tu? Resueille toy mon Pays, il est ores
Il est ores saison. Ne sens tu pas encores,
Ayant ia tant perdu des Chefs & des soldats,

Ne sens tu pas encor' ta domestique playe,
Ne vois tu pas des Roys puissants la troupe gaye
Enuie auoir sur toy pour te mettre tost bas?

Odetus Castilioneus Cardinalis.

At tibi, quòd tristes hac tempestate Camœnas
Respicias, veri nominis omen inest.
Siue Via nomen, seu nomen adeptus ab Odis,
Ad superos Odis iam tibi strata Via est.

Siue Via nomen, seu nomen adeptus ab Odis,
Te duce Castalides vigeant quòd Odete Sorores,
Acceptum debet Gallia docta tibi.

In eundem.

Cur tibi nomen ὁδὸς proprium dedit inclyte Odete?
Vna tibi virtus quòd sit ad astra Via.
Cur tibi Castalia fluxit cognomen ab vnda?
Quòd tibi Castalijs ora rigentur Aquis.

Ioach. Bel.

Ianus Bellaius Cardinalis.

Bella quòd & Paces te sint penes, hinc quoq; nomen
Bellaij, & Iani Iane bifrontis habes.
Otia pacis amat Ianus Deus, otia pacis
Tu quoq;, ceu Ianus clauiger alter, amas.
Ante videt, Retroq; oculis sua terga tuetur
Conspicuus geminis frontibus ille Deus,

Καὶ σύγε μὲν καθὰ Ἰᾶνος, ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω
Οἷα γέρων, λεύσσεις, οἷς μετέησιν, ἀεί.

In eundem.

Quòd Bellum Pacemq; geras placidißime Iane,
Hinc geminum ex gemino nomine nomen habes.
Bella gerit Mauors, Paçis sunt munera Iani,
Tu titulis præfers tempus vtrunq; tuis.
Dum placuit Bellum, Bellaius vsq; fuisti
Consilio, & Genij Bellipotentis ope.

Nunc

Nunc petimus Pacem: verò sis nomine Ianus,
Et placidus sæuo vincula necte Deo.
Sic tua Romulei describant nomina fasti,
Et geminis aris annua sacra ferant.

Franciscus Oliuarius Galliæ, dum vixit, Cancellarius.

Cyprigenæ Myrtus, cedant hederæq; Lyæo,
Et sua sint Cereri, sint sua serta Pali.
Populus Alcidæ, Phœbo sua Laurea, non iam
Palladi: Francisco cedat Oliua suo.

Aliud in eundem.

Non mihi Phœbea cingantur tempora lauro,
Nec virides Bacchi mî placeant hederæ,
Alba nec Alcidæ nostræ sit gloria frontis
Populus, aut magno Quercus amata Ioui.
Sint sua serta Pali, Cereri sint & sua, Cypris
Imponat capiti Myrtea texta suo.
Ipsa suo vati Glaucam sed Pallas Oliuam
Præbeat, & quondam præbuit illa mihi:
Præbuit illa mihi nostrum cum pectus Oliua
Vreret, æternos vrere digna Deos.
Altera sed nobis posthac celebretur Oliua
Franciscus Gallæ gloria prima togæ.
Vnus Cecropias nobis qui reddit Athenas,
Artibus erudijt quemq; Minerua suis.
Illa fuit iuueni castis celebrata Camœnis,
Hæc celebranda viro est, hæc celebranda seni.

Michael Hospitalis Galliæ magnus Nomophylax.

Hospitio profugas hac tempestate Camœnas
Excipis, Hospitibus nec sua iura negas.
HOSPITA—LIS *gemina non hinc mihi voce, sed*
Exulat Hospitio LIS *mala nanq; tuo.* *(vna es,*
Hospitij nupsere tibi pro munere Musæ,
Nomen & hinc Xenij iure parentis habes.

ὡς αὐτὸν.

καὶ πολιὴ μουσοφίλη ζαθέησιν ἐτύχθη,
καὶ γὰρ ἔπη πολιοῖς οἷα μέμηλε νέοις.

Idem Latinè.

Est quoq; Canicies, quis credat? amica Camœnis,
Nanq; facit Iuuenum carmina more senex.

In eundem.

Cum bonus excipias doctos doctißime uates,
Et tua sit Musis semper aperta domus,
Quis neget ex ipso contingere nomina cœlo,
Hospitij nomen nec tibi sorte datum?
Ξένιος *est priscis dictus cognomine Graijs*
Iupiter, Hospitibus iura quod ipse daret.
Ergo parua meos Xenie accipe munera uersus,
Parua placent Xenio munera sæpe Ioui.

I. B.

Magda

Magdalena Hoſpitalia Anagrammatiſmus.

GALLA DEO SATA NYMPHA.

Ad Mich. Hoſpit. patrem.

Gallia quam genuit, Seuit Deus, vbera Nymphe
Cui ſua lactanti Pieris ipſa dedit.
Galla Deo Sata Nympha, mihi non omine læuo,
Nomine non falſo filia dicta tua eſt.

Gulielmus Cliuorum Iuliacíq; Dux.

Te quoq; Cliuorum Dux auguſtiſsime noſtro
Carmine laudatum poſtera fama canet.
Quo duce Virtuti ſuus eſt honor, aurea mundo
Quo duce conſpicimus ſecla renata, Duce.
Quo duce per Cliuos ductantibus agmina Muſis
Cernitur accliui Pieris ire via.
Hinc tibi (Cliuoſo quem ducit ad æthera uirtus
Tramite) Cliuorum contigit eſſe Duci.

Chriſtophorus Dux Vvirtenbergenſis.

Dum tua, luſtratis regionibus, arua peragro,
Arua ſitu nullis inferiora locis:
Arua meri, Cereris, patulæq; feracia ſyluæ,
Nominis haud potui non meminiſſe tui.
Quod tibi, Chriſticolûm cum ſis tutela piorum,

Chriſticolis

Christicolis solitus ferre benignus opem:
Cœlitus, & Christo nomen manauit ab ipso,
Cuius & in terris signa notasq; geris.
Acria pro Christi quia nomine bella capeßis,
Abiurasq; nothi dogmata Christophori.
Eia Pij gaudete, Pij ter ouate ministri,
Christophorus Christi signifer alter hic est.

ALBERTVS Bauariæ Dux:
Acrostichis
Rhythmis Musicis ab Orlando donata.

A nteuenis virides raris qui dotibus annos,
L audibus & sortem quamlibet eximiam,
B auarici Dux magne soli, post fata superstes
E ffugiat Stygias vis tua fama domos?
R espice fatorum domitrices, respice Musas,
T utor & illarum, ductor & eße velis.
V t celebris patulum virtus tua compleat orbem,
S ola dabit domitrix Musa potentis Heræ.

Augustæ 1 5 6 6

Hermannus. Comes à Noua Aquila. & Mursa, D. in Bedbur, &c.

Cur Aquilæ de gente Nouæ sis nomen adeptus
Accipe quod dictat docta Thalia mihi.

Inter aues Aquilam ſublimi nulla volatu
Præterit, hinc & aues inter honora volat.
Inter & Heroas, præſtas quibus omnibus vnus,
Exeris ingenij dexteritate caput.
Hinc tibi, ſi neſcis, gentis cognomen auitæ
Contigit, hinc celſa ſidera mente petis.

Aliud in Aquilam Nieunariæ gentis inſignia. τετράστιχον.

Ardua præpetibus cur ſurgit in æthera pennis
Ales imaginibus nobile ſtemma tuis?
Alite vi mentis, qua ſidera tangere fas eſt,
Sidera ſublimi vertice ſumma feris.

Epitaphium in obitum Magdelenæ à Naſſavv. Illuſt. Comitis à Nieunaer & Murſa pientiſsimæ coniugis, &c. quæ obijt Anno 1567.

Hendecaſyllabi.

Quo ſanctæ Chariteſq; Charitaſq;
Fides Spes & Amor Pudorq; ſedem
Sortitæ placidam ſimul quietem
Carpunt, hoc quoq; Magdalena buſto
Gentis Naſſouiæ decus quieſcit.
Norunt cætera, ſi quid eſt quod vltra
Quæris, Rhenicolæ, ſed hi timentûm
Si qui de numero Deum ſuperſunt

Imprimis

Imprimis: Reliquos nihil moramur,
Quos nec vnius æstimabat aßis,
Vt quæ duceret esse Christiano
Vni vel potius placere, plausum
Totius sibi quam parasse mundi,
Immundi nimis & nimis profani.
Hinc vitam quoq; & ipsa Christianè
Exegit posuitq; Christianè.
„ *Vitam Namq; Solet Piè Peractam*
„ *In Terris, Pia Mors Nouæ Creatrix*
„ *Vitæ, Sed Domitrix Sequi Sui Mors.*
Felix quæ moriens frequenter illud
Mentem plena Deo, fideq; plena
Paulinum repetens sonabat: Optem
Dissolui modò, cumq; (CHRISTIANI
A' quo nomen habemus) esse CHRISTO.

In eiusdem obitum Acrostichis.

M *ole sub hac placidam capit Heroina quietem*
A *proauis clarum quæ trahit orta genus,*
G *loria Nassouiæ non ultima gentis, auiti*
D *egener haud animi, Nympha, nec ingenij.*
A *uraicæ gaudet qui nomine Principis, huius*
L *egitimo iunctus sanguine frater erat.*
E *cquid opus fratrum, quid opus numerare sororum*
N *omina, fœcundi pignora dena tori?*
A *t Genus, Ingenium Virtus doctrina mariti*
A *ltius in cœlum laude vehenda forent.*

Nunc

N unc ſatis eſt dixiſſe viro quod nupta per annos
A ttigerit vitæ fata ſuprema ſuæ.
S ena bis indulſit vitæ, tria deme, marito
S ena, duos annos excipe, luſtra ſuo.
A nte diem fato, reor, hanc ceßiſſe, cadentis
V ulnera ne patriæ flebilis aſpiceret.

Diſtichon Numerum anni 1 5 6 7 quò Murſæ obijt comprehendens.

HaC VbI MagdaLena IaCet naſſoVIa, Candor
Cana fIdes, & honos, IntegrItaſq; IaCent.

L'Incarnation de l'année qu'elle treſpaſſa.

Le Cer CVeIL, oV MagdaLene repoſe
Integrité IoInt La foY tIent enCLoſe.

A mon Seigneur le Comte de Leceſtre, Milord Robert Dudelay Sonnet.

Le Ciel ceſt heur à permis à tes yeulx
D'auoir trouué lieu en la bonne grace
D'vne Princeſſe illuſtre, dont la race
Ioinct le ſcauoir vault bien celle des Dieux.

Milord Robert le plus chery des Cieulx
De tous ceux-la que ce grand rond embraſſe,
Le plus parfaict ſoit de geſte, ou de face,
D'honneur, de port, de maintien gratieux.

Qui

Qui d'vn clin d'oeil, d'vne seule parole
Qui de chéz toy vers ta Princesse vole,
Sans t'en sentir, me peux faire de bien:

Fay moy ce bien que ie sois quelque chose,
Qui maintenant pour rien vanter ne m'ose,
En suiuant Dieu, qui ha fait Tout de Rien.

A luymesme sur le nom de la Royne tourné ainsi

MA DAME ELISABETH ROYNE.

Anagrammatisme.

LA ROSEE DE MAY M'HA BENIT.

Encore A Milord Robert Dudelay Comte de Lecestre, &c.

La Rosée De May M'Ha Benit dict la Rose:
La Rosée De May c'est elle qui arrose
La Rose du printemps de sa grace & faueur,
C'est elle qui accroist en comble de bonheur
La fleur de son pays, sans mentir, la plus belle:
En espandant sur luy la rosée immortelle,
Qui d'en hault decouler sur la Rose se void.
Quel mystere est cecy? Celuy qui s'y cognoist,
Vous dira que ce Rond qui ces mots enuironne,
Madame Elisabeth Royne ensemble couronne.
Vous dira que De May la Rosée ha benit

Celuy que du printemps la Rose ores se dict,
Et non pas sans raison. Ce magnanime Comte
D'vn gracieux maintien, d'honneur, de port surmõte
Les Roses & les fleurs, & tout ce que de beau
La plus belle saison de ce printemps nouueau
Hors de terre produict. Car il ha tout ensemble
Et seul ce que le Ciel en mille hommes assemble.

A luy-mesme.

Estrenes.

Le Ciel celle pour estrene
Vous amene
Qui soit en grace & beauté
En grandeur & Maiesté
Souueraine.

Allusio ad Nomen Comitis & Ducis, Reginę oblatum quo die Baro à Denbig & Lecestriæ Comes D. Robertus creatus est, Ad eundem Lecestriæ Comitem.

Cur titulo Comitis te Regia virgo beauit?
Te comitem vitæ poscit habere suæ.
Si titulum Comitis titulus Ducis amplior ornet,
Iamq́; comes vitæ, dux fuerisq́; viæ:
Duxq́; viæ factus, vitæ comes, ilicet, illam
Ducere quaq́; voles, quaq́; volet, poteris.

Le mesme en Francois par l'auteur mesme.

Pourquoy est ce dy-moy que la vierge Royale
S'est monstrée enuers toy si courtoise & loyale
(Celle qui de nostre aage est la perle & la fleur,
Celle à qui appartient le premier rang d'honneur)
Que de t'auoir donné ce beau tiltre de Comte?
C'est quæ faisant de toy plus que nul aultre compte,
De toy,(de qui iadis en son aduersité
A eu tant de secours)en sa prosperité
Ores à bien bon droict ha desir,& enuie
Que luy sois Compagnon,& d'honneur & de vie.
Car de Comes le nom vault aultant en Francois
Comte que compagnõ,Fellowe qu'Earle en Anglois.
Si te tiltre de Duc,lequel beaucoup plus monte,
Alloit accompagnant encor celuy de Comte,
(Estant ia Compagnon)Conducteur du chemin
Ensemble te ferois(ô quel bon heur)affin (Comte
Qu'(apres auoir gaigné ces deux poincts d'estre
D'estre Duc quand & quand) puisses faire ton cõpte
Qu'vn iour la Meneras qu'elle t'Accompagnera,
Par tout ou tu vouldras,par tout ou luy plaira.

A sa Maiesté Estrenes.

Pour toy Royne d'Angleterre
Debonnaire
Ie prie le Roy des Roys

Qu'au

Qu'au bout de neuf-moys tu sois
Femme & Mere:
Femme d'vn Illustre Prince,
Et Prouince,
Ou de celuy que cognois,
Combien à grè, dict l'Anglois,
Ie le prinsse!
Tu fis n'a gueres vn Comte
Fay qu il monte,
Ainsi tresbien l'estrenant,
Que nul homme tant sort grand,
Le surmonte.
Ainsi puisses tu Madame
Voir ton ame
Trescontente en tes souhaits,
Tes subiects bien satisfaits,
Et sans blasme.

A Milord Robert. Comte de Lecestre Estrenes.

Dieu Vueille que le bonheur
Et l'honneur
Ou tu pretens, fauorise
Aux desseings & entreprinse
De ton coeur.

Sur le nom de Monſeigneur le Prince d'Orange anagrammatizé ou tourné en ceſte maniere.

GVILLAVME DE NASSAV

GVIDE L'AME EN VASSAL.

Le corps eſt le Vaſſal & le ſubiect de l'Ame,
L'Ame eſt la Gouuernante & du Vaſſal la Dame.
Guillaume de Naſſau Guide L'Ame En Vaſſal,
En bon Vaſſal du Roy contre l'aſtre fatal
Qui menace noz chefs, ſi tu n'es noſtre Guide.
Car ie voy des cheuaux qui gallopent ſans bride,
Sans raiſon, ſans pitié, pour maſſacrer les Geux,
Qui eſperent par toy voir l'Ennemy ſous eux,
Par toy qui es puiſant en debonnaire Prince,
Et bon Vaſal du Roy garder ceſte Prouince,
Eſtant plus que raiſon qu'vn bon Vaſal du Roy
(Comme vrayement tu es) combate pour la Foy,
Et qu'en nous aſeurant il ſoit Guide de l'Ame,
Et en loyal Vaſal, Gouuerneur de MaDame.

Antuerpiæ. 1566.

Valens Coruinotus H. *Faciebat.*

Sur le nom de Monſeigneur le Prince d'Orange, traduict de L'Anglois.

Quand Ceres vint à voir les beaux champs ou Flora

Trium-

Triumphante le Chef couronné de fleurs ha,
Et lé Dieu Apollon sa teste tout-d'orée
Va cachant en la nue & en l'ombre sacrée,
I'aperceu que Ianus apprestoit vn festin
Riche des entremets delicieux, affin
De caresser Ceres: les arbres deschargeoyent
Soudainemẽt tels fruicts qu'eux-mesmes engẽdroiẽt,
Pour monster à ces Dieux tout le plaisir des champs.
Diane s'y trouuà braue d'accoustremens,
Les Vestales aussi chastes l'accompagnerent,
Et s'assirent à table, & tout leur soul mangerent
De ces fruicts delicats, sauoureux & plaisans.
Or comme tous ces Dieux mãgeoyent ces mets friãds,
Sur l'heure vn certain Prince apportoit vne Orange,
Qui passoit en bõté les mellieurs fruicts qu'on mãge,
D'autant que le doulx sucre & le sel, & le miel
Va passant en douceur l'amertume du fiel.
Iupiter le grand Dieu le iuge en estoit, comme
Paris, au iugement de qui Venus la pomme
D'or iadis enleuant à Pallas arracha,
Dont la fiere Iunon si fort se courrouca,
Qu'elle osa menacer que d'espée ou de flamme
Ruineroit & Troye & le filz de Priame.
Qu'en di-ie dauantage? Entre le plus beau fruict
A ce festin seruy l'Orange eust seul le bruict.
La Princesse en goustant, print l'escorce en reserue
Pour y clorre son nom du Conseil de Minerue.

Gul. Nassouius Auraicæ princeps Margaritæ Duci Parmensidi Apr. 14. Antuerpia discedens.

In sua crudeli Populus ne viscera dextra
Margari conuersus sæuiret, & improbus illam
(Orbe vel in toto qua vix opulentior) vrbem
Dirueret, caui, nec me cauisse pigebit.
Nunc, quia discedo, Tu, (ne cumulata ferantur
Funera funeribus, ne strages strage, nouaq;
Cæde recrudescat iam iam coitura cicatrix)
Respiciens superos, Regem patriamq; caueto.

Le mesme en Francois.

Madame i'ay gardé (de quoy n'ay repentance,
Pour aymer le repos publicq, que l'insolence
D'vn peuple furieux n'ayt tourné les cousteaux
De sa cruelle main encontre ses boyaux:
Et par la i'ay gardé, que la ville du monde
La plus riche qui soit, & qu'autre ne seconde
N'ayt esté saccagée. Or puis que ie m'en voy,
Madame, ie te prie humblement garde toy,
En respectant l'honneur de Dieu, du Roy, ensemble
Le bien de ce pays) que bien tost on n'assemble
Mille & mille tuéz qu'on portera dehors
Sur vn monceau combléz, & que par tant de mors

Deuant

Deuant toy massacréz, d'vne playe nouuelle
La playe ne s'entreouure et deuienne mortelle.

Ducis Parmensidos responsio.

Mutua ne ciues in vulnera cominus irent
Fustibus & gladijs, dominamq; ferociter vrbem
Diriperent ruerentq;, ferus cui parceret hostis,
Cauisti: Tibi nos fateor debere salutem
Vrbis, & officij pretium diadema Philippo
Fors tribuente feres, meritis si talibus extant
Præmia, si de te mentiri fama veretur.
At memorem quod amice mones, placideq; monendo
Vt caueam suades, viduem ne ciuibus vrbes,
Funera funeribus ne condensata ferantur,
Neúe recrudescant quæ iam coijsse videntur
Vulnera, (Fœmineum decorat Clementia sexum)
Quantus amor superum, Regis, Patriæq;, cauebo.

Le mesme en Francois.

Monsieur tu as gardé que le peuple enragé
Ne s'est entretué, et qu'il n'a saccagé
Sa propre ville aussi, la ville qu'espargner
Sur tout mesme deuoit l'ennemy estranger.
Qu'à toy l'honneur soit deu seul, il n'y a personne
Qui le nye: le Roy t'en doit vne couronne,
Qu'en leueras bien tost pour toute recompense

Sans doubte, ſi le Roy tels biens-faicts recompenſe
Et de biens & d'honeurs, & que le bruit qui court
De ta valeur, au vray ſoit raporté en Court.
Quant à ce, mon amy, que tu vas m'exhortant,
Et ſi paiſiblement que rien plus perſuadant,
(Bien que ie me ſouuienne aßez de mon debuoir)
Que ie vueille garder, & de tout mon pouuoir
Si bon ordre y donner, que les villes du Roy
Noſtre maiſtre & ſeigneur ne deuiennent par moy
Vefues des Citoyens, & que mille corps morts
Soubs vn monceau comblez on ne porte dehors,
Et que par ce mechef les playes ne s'entre ouurent,
Et le feu dangereux (lequel les cendres couurent)
Ne ſe r'allume außi: Ie te promets, Monſieur,
D'vſer en ceſt endroit de Clemence & doulceur
Telle qu'à noſtre ſexe eſt propre, & le decore
Plus que choſe qui ſoit, d'autant plus que i'honore
Et ayme le Seigneur, le Roy & la Patrie,
A laquelle ie doy & mon bien & ma vie.

Comes LVDOVICVS de Künig ſtein, id eſt, de Lapide regali, à Stolberg, &c.

Te (quoq; cui Comes aßiduè eſt comes Inclyte virtus)
Cui comes Aonidum turba nouena, canam.
Cui comes it Charitum trias indiuulſa Sororum,
Cui comes it Clario iuncta Minerua Deo.
Cui comes it niueo probitas candore refulgens,

Et

Et Comitem comem qui facit eſſe, lepos:
Quo Comitem nullum comitatum Teutona cernit
Terra tot ac tantis dotib. ingenij.
Quiq; adeò Heroas virtutibus anteit omnes
Regius huic nomen donat habere Lapis.

A Madame Madame la Princeſſe d' Orange Anne de Saxe, &c.

Sonnet.

Madame ie ferois à moy & à mon liure
Qui ſ'imprime grand tort, ſi ie ne te chantois,
Toy & de tes vertus le comble de ma Voix,
Vertus qui te feront dans le tombeau reuiure.

Car ie te voy deſia au beau chemin d'enſuiure,
Voire de ſurmonter, t'ayant veu pluſieurs fois,
(Apres t'auoir ouy hault louer mille fois)
Les femmes, dont les noms ſont engrauéz en cuiure.

Sus que doncques ormais oppoſer on ne vienne
Qu'on ne vienne oppoſer la Royne Carienne
A celle qui ne cede á perſone en grandeur:

Qu'on ne vienne oppoſer la diuine Sibylle,
Ny Eſter, ny Iudith, ny aultres mille & mille,
A toy qui de noſtre aage es la perle & la fleur.

D. Paulo Foxio. V.C.

Epigramma, cum colico morbo laboraret.

Me, latus & renes solitus tentare, reliquit
Colicus, admoto fomite, penè dolor.
Deserat vt penitus dominum quem poßidet, albi
Cantharus efficiet postus in igne meri.
Hinc mihi (sorbitio patrio quò more paretur)
Sufficiat venia, Condus amabo tua.
Sic tibi Socraticus, sic Atticus, optime Foxi,
Cecropio Xenophon perlinat ora fauo.

Ad eundem cum die veneris Homerum & Xenophontis ἀπομν. libros auspicaturus esset.

Socratis hac Dæmon visus mihi nocte, poëtam
Rhetoraq́; incipiat, rettulit, vna dies.
Quo sine nil fausto sibi vir bonus ille putauit
Omine cessurum, propitioq́; Deo:
Illius auspicijs iam iamq́; legendus Homerus
Differat in Martem, μῆνιν ἄειδε θεά.
Tuq́; tui causam Xenophon suspende magistri,
Non est conueniens litibus iste dies.
Interea Basiliq́; fauos, Nonniq́; legamus,
Mæonidæ hic partes, Socratis alter agat.
Annue: quam nullis expertus es antè diebus
Spondeo cum summa sedulitate fidem.

Sonnet

Sonnet au Roy de France CHARLES Neufiesme.

Sire Dieu t'ha voulu d'vn Roy de France naistre,
Heureuse en soit la France, heureuse soubs tes loys
Puisse fleurir long temps en Paix, veu que de Roys
N'es issu seulement, ains as l'heur de Roy estre.

Le comble de ton heur par escript ie vay mettre:
Heureux es d'estre né au temps que le Francois
Commence à louer Dieu, & de coeur & de voix,
Puis d'auoir rencontré Bellozane pour maistre

De ta ieunesse tendre, & plus heureux encor
D'auoir pour Chancelier ce Vieux-sage Nestor:
Le plus grand de ton heur c'est durant ceste guerre,

D'auoir Seigneur de FOIX, Sire, vn de ton conseil
En vertu & sçauoir ez Lois le nompareil,
Ores Ambassadeur pour toy en Angleterre.

Ad Gulielmum Cecilium sereniss. Angliæ Reginæ primicerium.

Cecilij sat notus honos, sat gloria: nomen
Vnde sed hoc illi dicite Sicelides.
Sicelides Musæ uestri præconia vatis

Dicite,

Dicite, de vestro nomine nomen habet.
Sic ego: Sicelidum contrà sic vna sororum
Sicelis à Siculis nomen adepta iugis.
Comica præcipuos inter quos Scena poetas
Laudibus in cœlum priscaq; fama tulit,
Cæcilio, (tenebris licet illius obruta cæcis
Pagina) Sedigiti palma fauore datur.
Cæcilius superat grauitate, Terentius arte,
Flaccus ait, Latiæ gloria prima lyræ.
Cæcilij grauitas Venusino dicta poetæ
Comica, notitiam posteritatis habet.
Et tua præconem grauitas pia nacta Poëtam,
Post tua, ne dubites, fata superstes erit.
Ille ego Cecilium qui Sicelidemq; sonabo,
Ille ego qui tollam nomen ad astra tuum.
Quod seu Cæcilius tibi, Sicelidesúe dederunt,
Sicelidum numen nomen & omen habes.
Cæcilio quantum Latio Comœdia debet,
Tantum Cecilio terra Britanna suo.

ΕἸΣ ἈΡΤΙΤΟΚΟΝ ΤΟΥ͂ ὙΛΕΡμου Κικέλλου βρέφος θηλυκόν, Ἐλιζαβὴθ τοὔνομα, τετράστιχον.

Ἀρτίτοκον σὸν Ἴλερμε Θεοῦ, βρέφος ὅρκος ἀκούει,
ὅρκος γοῦν πελέτω τοῦδε Θεοῖο βρέφος,
ὅρκια πιστὰ θεῷ θ' ἅμα χριστιανοῖσι τε μούνοις
(οἷον ἔνθεν γενετὴρ καὶ γενέτειρα) τάμοι.

Idem

Idem latinè.

Nata Dei Iusiurandum tua dicitur: Ergo
Sit Iusiurandum nomine, req́; Dei.
Vnius inq́; Dei doctrinam, verbaq́; iuret,
Filia sic patris, sic genitricis erit.

Idem Gallicè.

Ta fille, dont la Royne
Se dict estre marraine,
Est LE SERMENT *de Dieu,*
Fay donc qu'vn iour en elle
De l'Eternel le zele,
Et LE SERMENT *ayt lieu.*
Qu'en sa seule parolle
S'exerce, & se console
Au milieu des Chrestiens,
Ainsi comme son pere
Ainsi comme sa mere
Sa marraine, & pareins.

A Monseign. de la Chaise-Dieu Grand Prieur de France, Filz naturel du feu Roy Henry II. Contre ceux qui escriuent des Amours Sonnet.

Ce Poete Thuscan en l'vniuers espandre
De sa Laure l'honneur venu tout le premier,

De ses

De ses premiers amours emport le Laurier
Bayf sans sa Melline estoit reduict en cendre.

Celuy que le Francois vante pour son Terpandre,
Le Myrte Idalien, du-Bellay l'Oliuier
Enleua quand & quand des amours le loyer,
L'vn de s'amie Oliue, & l'aultre de Cassandre.

Laure Melline, Oliue & Cassandre mourront,
Le Laurier, l'Oliuier, le Myrte fletriront,
Rien ferme ne sciourne en ce bas territoire.

Quant a moy Monseigneur, sans plus ie veux chanter
L'amour qui de l'oubly vous peult seule exempter,
C'est l'amour que portéz aux filles de Memoire.

Lancilotus Carlus Episcopus Rhegiensis.

Aurea mellifluæ comes est facundia Loto,
Lancea vim, eloquium Lotus & ipsa notat.
Quòd simul eloquio iungas quoq; Κάρτος, origo
Nominis ostendit Carle diserte tui.

In eundem.

Cùm tibi sint Charites, veneresq; ociq; leporesq;
Aonio cum sis Charus & ipse choro.
Cum populis tam Grata fluant tibi carmina Carle

Idii

Iam mihi non Carlus, sed Charilaus eris.

I. B.

Hieronymus Roborius tum Episcopus Tholonensis modò Archiep. Taurinas.

Robore cùm superes Ἱερὸς *Hieronyme Vates*
Ingenij, vatum tu mihi Robur eris.
Vt magis est Durum nil Robore, mitius vsquam
Sic nihil ingenio est Roboriane tuo.

Aliud in eundem.

Glandiferas, Quercus coluit veneranda vetustas
Cum Cereris nondum munera nota forent:
Fatidicas etiam Quercus responsa dedisse
Testatur magno sylua dicata Ioui.
Laurigeros nondum spectarat Roma triumphos,
Cingebatq; Ducum Querna corona caput:
Hæc quoq; Pontificū geminos bona Quercus honores
Seruat adhuc multis conspicienda locis.
Illa tibi nomen, tibi quod sit ad ardua quæq;
Magnùm animi Robur, Roboriane dedit.

Ioach. Bell.

Anto-

Antonius Heroëtus Episcopus Dinensis.

Seu canis Herođs, ſeu condis Ἐρωτικά, *verum*
Nomen Eroëti *fata dedere tibi.*

In eundem.

Non tua ſit quamuis Gallis Heroica Muſa,
Herois nomen Muſa tibi impoſuit.
Tam bene quod nobis verum deſcribis Ἔρωτα,
Impoſuit Graio nomine nomen Ἔρως.

I. B.

Ianus Auanſonius.

Pierides vigeant auido ſub Auanſone Muſæ,
Hauriat Auſonios Ianus Auanſo ſonos.

In eundem.

Cùm tot ſuſtineas noctéſq; dieſq; labores,
Publica dum patriæ munia ſolus obis:
Ecquis Auanſonio dulces mea carmina Muſas,
Aut Clarium credat poſſe placere Deum?
Attamen ille placet, nec Phœbo gratior alter
Dulcia Muſarum carmina voce ſonat.
Ergo ſuum poſthac non te Vir maxime dicat
Phœbus Auanſonium, ſed magis Auſonium.

Io. Bell.

Rober-

Robertus Huraldus D. de Bellebat amplíſs. viri M. Hoſpitalij gener. Regius Conſiliarius.

Scilicet ingenij Roberte *quod omnibus anteis*
Robore, ab ingenij Robore *nomen habes.*
Quod genus οὐρανόθεν *ducas & nomina cœlo,*
Nomen & οὐράνιον *contigit inde tibi.*

C. V

Chriſtophorus Candalius protonotarius Epiſcopus Aerenſis.

Quòd totum linguaq́; geras & pectore Chriſtum,
Scilicet à Chriſti nomine nomen habes.
Tu quoq́;, lacteolo cuius de gutture manant
Mella poetarum dulcia miſta fauis,
Κάνδυλος *à Graijs cognomen adepte, Poetis*
Lacteolum confers, melliſluumq́; melos.

Ioannes Tencinius Comes Polonus.

Candide Tencini, candore ſimillime Cygno,
Tinſemet Ebræis, tu mihi Cygnus eris.
Tinſemet Ebræis Cygnum ſonat, ipſe Poëtas
Cum foueas Cygnos, nomen & inde trahis.
At nebulis lucem referis quod ab orbe fugatis,
Iridis hinc patrio nomine nomen habes.

Iohann. Morellus Ebredunensis, Grynæi & Plessiaci D.

Scilicet hoc morum probitas, Morelle, tuorum
Imposuit nomen, Μωρία nulla tibi.

Aliud in eiusdem natalem.

Haud procul à Christi tuus est natalis, ab illo
Tertia nascentem te videt orta dies.
Illa dies luci te reddidit, illa tueri
Facta dedit summi prodigiosa Dei.
Illa tibi Iani nomen dedit, illa Morelli,
Illa dies omen, nomen & illa dedit.
Illa dies nomen cœlo tibi misit ab alto,
Conueniens meritis Iane Morelle, tuis.
Illa, quid potius, nomen quàm dicere coner,
Nominis atq; omen, Iane Morelle, tui?
Vos mihi quæ Iani, vos quæ sit origo Morelli
Nominis, Ebrææ dicitæ Christiades.
Non ego de Graijs, non fontibus hausta Latinis
Illa sed Ebræis fontibus hausta petam.
Sic ego: sic contrà Christo sacra turba Sororum
Christiadûm, Iani percipe nomen ait.
Gratia cui tanta est Diuûm data munere Iano,
Gratia non falsò creditur esse Dei.
Eloquij Morelle tui quis flumina nescit,
Quantaq; sit linguæ Gratia, Iane, tuæ?

Hæc

Hæc & amicitiam tibi conciliarat Erasmi
Gratia, Grynæum iunxerat illa tibi.
Hæc facit, vt meritò summis sis Gratus & imis,
Vt sis principibus Gratus & ipse viris.
Gratia te cœlo post funera, Iane locabit,
Gratia te cœlo rara Morelle beat.
Myrrhea de cuius stillant quoq; verba palato,
Myrrha Dei, M O R—E L, *iure vocadus erat.*
Ergo salutabo Iani, te Iane, Calendis,
*Myrrha Dei (*M O R—E L, *Gratia, Iane Dei.*
1558 *Parisiis.*

Antonia Deloina ex Græco C.V. Camilla Morella Interprete.

Credita quæ Phœbi Delus fuit insula nutrix,
Illa tibi nomen Deiloïna dedit.
Illa Deum, doctæ gaudent quo præside Musæ,
Nutrijt, Ambrosio Delus odore fluens.
Inde tuo Ambrosij distillant ore liquores,
Aonia Aonij lausq; decusq; chori.

Ad eandem.

Delius indulsit sua cùm tibi munera, nomen
Creditur hoc meritis attribuisse tuis.

Ad Ianum Morellum Ebred. de Ioach. Bellaio.

Nominis explorat dum quæ sit origo duorum
Herrice siue tui, seu Catharina tui,
Nominis ipse sui lateat quod in omine numen
Bellaius mira callidus arte tacet.
Scilicet excutias vt nominis ipsius omen,
Iane, vel excutiam forsan vt ipse monet.
Tu modo Bellaici cognominis ede vel omen,
Omen ab Ebræis nominis ipse petam.

Ad eundem In Commendationem Iohannę Othonidos Io. Othonis præceptoris sui F.

Pignora Mnemosynes, tria, Iane, nouemq; fuerunt
Et Iouis, Ascræi carmine dicta senis.
Tres iterum Charites, tres Aonidesúe renatas
Cernimus, vt pater es factus & ipse trium.
At quia, ceu perhibent, numero Deus impare gaudet,
Vel quia perfectus septimus est numerus,
Vna soror numero duodenas augeat impar,
Bis tribus accedat vel comes vna soror.
Omnibus hæc Musis dextris & Apolline dextro
Edita facundi filia vatis erit.
Hanc tibi quo potius commẽdem nomine quam quòd

Sit

Sit præceptoris filia Iane mei?
Nominis hæc vestri dudum excita laude, tuarum
Aonidum consors gaudeat esse. Vale.

Ad Isacum Morellum Iani Morelli Ebredunei F. Xenia. Anno 1564.

Δεκάστιχον.

Qui genus Isacidum de sanguine ducis auorum,
Nominis Isacidum sis generisq; memor.
Quod licet ambiguè Risum sonet, auspice Christo
Risus eris Matris, Deliciæq; patris.
Iamq; tuos melior facies ridere parentes,
Qui prius ærumnis ingemuere tuis.
Scilicet in Risum lacrymarum flumina vertes,
Quiq; sinister eras, postmodò dexter eris.
Hoc fore vaticinior, Iani voueoq; Calendis,
Dij faciant votis pondus inesse meis.

In Aulum quendam.

Desine mirari cœlumq; replere querelis
Quòd sit ad obsequium tarda iuuenta tuum.
Supplicium nec pœna vltrix manet Aule nocentes,
Præmiaq; innocuos rara bonosq; viros.

Pro Mildr. Ce.

Sollicitis quid agam tua quærit epistola verbis,

Verba ſed à factis ſunt aliena tuis.
Vix tibi vix digner redituro dicere Salue,
Quem piguit blanda dicere voce Vale.

Ad Camillam Morellam alumnam ſuam.
Xenia Cal. Ian.

Quid voueam his Iani maius tibi, Virgo Calendis
Pronuba quam vt talem det tibi Iuno virum?
Qualis & ingenio tu, qualis & ore Camilla es,
Qualem, (ſi cupiat nubere) Calliope
Poſceret: optarem qualem me poſſe puellam
Ducere, ſi genitor ſit vel Apollo mihi.
Si Deus inuideat talem tibi Virgo maritum,
Colla maritali ſubdere parce iugo.
Auguſtæ. 1566.

Ad eandem Ca. Morel. Xenia.

En Nouus annus adeſt, Noua protinus omnia fiant,
Exue ſquallentem Mens Reuouata ſitum.
Omnia ſint operata Deo, Nouus Enthea Chriſti
Pectora poſſideat Spiritus, atq; Nouet.
In Noua mutentur ſtudia, at cœleſtia, mores,
Inq; Nouos abeant toti homines homines.
Baſileæ

Calendis Ianu. 1568.

E' Iac.

E Iac. Sannazarij. Epigrammatum, Libro primo.

Calendæ Maij.

Maius adest, da serta puer: sic sancta vetustas
Instituit, prisci sic docuere patres.
Iunge hederam violis, Myrtum subtexe ligustris,
Alba verecundis Lilia pinge rosis.
Fundat inexhaustos mihi decolor Indus odores,
Et fluat Aßyrio sparsa liquore coma.
Grandia fumoso spument chrystalla Lyæo,
Et bibat in calices lapsa corona meos.
Post obitum non vlla mihi Carchesia ponet
Aeacus: Infernis non viret vua iugis.
Heu vanum mortale genus, quid gaudia differs?
Falle diem: medijs mors venit atra iocis.

Antisannazaricum.

Calendæ Ianu. 1568.

Ad Mart. Perezium C. V. Marci F.

Ianus adest, haud vina puer mihi sacra sed affer
Biblia: fatidici sic voluere Patres.
Hoc Pater æthereus, Pater hoc tuus, hoc pia mater
Postulat, hoc studij Duxq; comesq; tui.
Hoc Germanarum trias indiuulsa tuarum
Poscit, idemq; tui patris amicus ego.
Iunge Fidem Precibus, Pietatem iunge Camœnis,
Verba verecundis seria pinge iocis.

Fundat inexhaustum tibi Christus amoris odorem,
Assyrij vincat qui vel odoris opes.
Enthea nil præter spirent præcordia Christum,
Imbibat & totum mens Renouata Deum.
Sic quoq; post obitum nihil in te iuris habebit
Aeacus: Infernis iura dat ille plagis.
Macte Noua virtute puer, Nouus incipit annus,
Viue Deo: sic mors Mors Noua Mortis erit.

A Madame de Praet, Beuere Vvœstine &c. sa Maistresse sur son nom.

CATHERINE DE BOETZELAER ainsi tourné.

L'Eternel Dieu nous ha dû ban rachetéz.

Acrostichis.

C *ombien Madame est cher & souhaitable*
A *ux gens de bien, aux meschans redoutable*
T *on nom ainsi Anagrammatizé*
E *n bon Francois, comme rebaptizé,*
R *ené, laué par le sang qui merite*
I *nnocemment espandu le merite*
N *on pas petit de tout nostre forsait,*
E *n Iesus-Christ, qui en ha satisfait.*
B *annis du Ciel nous estions, enfans d'ire,*
O *beissants à tout vice, à vray dire,*

Entiere-

E ntierement, nez au Siecle de Fer,
T ous par Adam Citoyens de L'Enfer.
Z ele ou amour n'estoit lors sur la terre
E n aulcun lieu, mais le Fort de la guerre
L' Eternel Dieu Du Ban Ha Rachetéz
A tout iamais nous qu'estions emportéz,
E t eslóingnéz par Peché de sa face,
R endus ormais par Christ enfans de grace.

A elle encore, sur vn pourtraict de Iesus-Christ enchassé en or.

A' cause qu'on l'a veu, Madame, vouz voulez
Que ie l'oste, i'ay fait ce que me conseillez.
Or estant confisqué, ne cognoissant personne
Qui le merite mieulx que vous, ie le vous donne.
Vous le pourrez porter sans scandale, pourueu
Que le portiez ainsi que d'homme il ne soit veu,
Ny sceu que le portez: De moy ie vous asseure
Que long temps l'ay porté en conscience pure.
Ne le portez pas doncq au nom de Iesus-Christ
Non plus que moy, aincois pensez en vostre esprit
Que c'est le vray pourtraict (& non pas vne Idole
Ou relique d'vn Sainct ou chose plus friuole)
Mais d'vn pouure Chrestien gemissant soubs la Croix
Soubs laquelle iadis gemit le Roy des Roys,
Soubs laquelle fleurist son regne & sa parole,
Soubs laquelle viuront ceux qui sont mis au rolle

De ses plus chers esleuz comme les pouures Geux
Qui bien tost doiuent voir leur ennemy soubs eux.

Encore à la dicte Dame sa maistresse.

Si tresoultrecuidé ie ne suis pas Madame,
Bien que l'Affection que ie te ren m'enflamme
D'vn extreme desir de si fort m'oublier,
Quæ d'vn noeud si estroict ie me cuide lier
Auec toy si auant en parfaite amitié
De t'appeller vn iour ma plus chere moitié
Et femme. Ce seroit par trop se mescognoistre.
Tu me fais trop d'honneur me daignant recognoistre
Sans plus pour ton loyal & humble seruiteur,
Ains que ie puisse auoir du Ciel vn iour tant d'heur,
Qu'en te recognoissant pour Dame, ie puisse estre
De ton vnique Filz, & le Pere, & le Maistre.

Ioachimus à Berchemo patricius Antuerpianus.

Seu tibi Monticolæ cognomen Oreades istud,
Cultrices bifidi siue dedere Iugi,
Nomen ab Aonio potius traxisse (Sororum
Qui decus Aonidum es) Vertice debueras.

Idem Græcè.

εἴτ᾽ ἄρ᾽ ἐπωνυμίην σοι δῶκαν Ὀρειάδες, εἴ τε
αἳ ποτὶ Παρνασῷ ναιετάουσι θεαὶ,
οὔνομ᾽ ἀπ᾽ Ἀονίου, (σὺ γὰρ ἀονίδων κλέος ἐσσὶ)
οὔρεος ὤφελες ἄξιον ἄρ λαχέειν.

I

In eundem.

Montibus & siluis, Musis Bercheme dicatis,
Dedite, Berchemi quàm bene nomen habes?

Ioachimus Bellaius Andinus.

Bella canant alij Mauortia, Bella canentem
Carmina Bellaium sat cecinisse mihi,
Irrequieta gerat non Bella quòd ille, sed armis
Quòd procul & bellis, carmina Bella canat.
Nónne vides positis Pax surgat vt aurea Bellis,
Bellaïo Bellis Bella fugante modis?
Auspice Bellaïo pereunt & semina Belli,
Vt cecinit Bello carmine Bellaius.

Sui ipsius Epitaphium. I. Bell.

Clara progenie, & domo vetusta
(Quod nomen tibi sat meum indicarit)
Natus, contegor hac (viator) vrna.
Sum Bellaius, & Poëta, iam me
Sat nosti puto num bonus Poëta,
Hoc versus tibi sat mei indicarint,
Hoc solùm tibi sed queam (viator)
De me dicere: me Pium fuisse,
Nec læsisse pios: pius si & ipse es,
Manes lædere tu meos caueto.

Idem

Idem Græcè C.V.interp.

Ἀμφότερον, γενεῆτε φατὸν, μεγάροις τε παλαιῶ
Λαμπόμενον γονέων σῆμα νέκυν κατέχει.
Οὔνομα πάντας ἐμὸν δὲ καθ' ἀνθρώπους ὀνομαστὸ
Τῆς γενεῆς δείξει σοι κλέος ἡμετέρης.
Οὔνομα Βελλάϊος μεθέπων καὶ ἀοιδὸς ἀκούω,
Νῦν ἐμὲ γινώσκειν ξεῖνε τις οὐ δύναται.
Ἀλλά γ' ἐμῶν ἐπέων (καλὸς εἴπερ ἀοιδὸς ἐτύ-
χθην)
Λείψανα πιστώσει σοι τό δε νητρεκέως.
μοῦνον ἐγὼ σοι τοῦτο λέγειν φίλ' ἑταῖρε δυναίμην
Ἀμφ' ἐμέθεν. γενόμην πιστὸς ἐν εὐσεβίῃ,
Οὐδέν' ἑκὼν ἀσεβὴς βροτὸν ἤκαχον, ἦν σὺ δίκαιος
Ξεῖνε πέλεις, ψυχὴν μὴ κακὰ ῥέξον ἐμήν.

Le mesme Epitaphe en vers Francois.

Le genereux lignage
Et le seul testmoignage
De l'antique maison,
Dont ie suis, fait cognoistre
Et assez apparoistre
De Du-Bellay le nom.
Or Passant, ie repose
Soubs ceste tombe close:
Du-Bellay me nommois,

Pour

Pour Poëte la France
Me saluoit, ie pense
Qu'ores tu me cognois.
Quel i'ay este poëte
Si sçauoir tu soubhaite
Ne sera dict par moy:
Ma seule poesie
Sans que ie te le die,
T'en sera pleine foy.
De moy ie te puis dire
Que sans d'homme mesdire,
Ie me suis en tout lieu
Porté droict sans feintise
(Ce qu'en moy seul ie prise)
Vers les hommes & Dieu.
Par langue menteresse
Ou plume vengeresse
Nul ayant irrité,
Durant toute ma vie,
La faueur sans enuie
De bons ay merite.
Parquoy si debonnaire
Te veux monstrer, sans faire
A ma memoire tort,
Ne vueille ie te prie
Mon renom ny ma vie
Blesser apres ma mort.

Caroli

Car. Vtenh. P. patris sui viri Consul: ris adhuc superstitis sui ipsius Epitaph.

Iob 7. *Ecce nunc heic in puluere dormio,*
Iob 14. *& expecto donec veniat immutatio mea,*
Psal 33. *Redimet enim Dominus animas seruorum suorum,*
Rom. 8. *& Creatura liberabitur à seruitute corruptionis in libertatem gloriæ filiorum* Dei.
Iob 19. *Reposita est hæc spes in sinu meo,*

Omnium versatur vrna.

Hoc Epitaph. *ipse viuens sibi & post illius obitũ chara ipsius soboles parenti benemer.* P. *Statuêre.*

Idem & à C. Vtenh. F. in suam ipsius mortem conuersum.

Hîc & ego tandem capio ecce in puluere somnum,
Opperiorq; diem mea qua Mutatio fiat,
Namq; animas redimet famulorum Ioua *suorum,*
Ipse creaturamq; suam seruire suetam
Asseret à carie corruptæ molis, in æuum
Libertate Dei *soboles vt honora fruatur.*
Hæc animo spes certa meo atq; immota reposta est:

Θανάτῳ πάντες ὀφειλόμεθα.

Hoc & ipse C. Vtenh. F. *patri* ὁμώνυμος
etiamnum superstes Epitaphium *sibi condidit.*

In Bellaicæ Musæ & Latinæ & Gallicæ carmina.

Elegia.

Multa quidem lætæ, frontis quoq; multa seueræ
Sunt tua diuersis edita scripta locis.
Non tamen vrbanis ea sunt contraria dictis,
Omnia sunt lepidis mista seuera iocis:
Nil ea fellis habent, nocui nihil illa veneni,
Abstinet à salibus, candida Musa nigris.
Vtile iucundo doctus miscêre, Poëtas
Omne ferens punctum, maximus inter eris.
Nam modò quod radat, modò quod demulceat aures,
Materia scripto conueniente canis.
Este procul tetrici, teneri procul este Poëtæ,
Quiq; canis Paphiæ furta nefanda Deæ.
Nil nisi Bellaius bella canit arte politum,
Nil nisi concessos, legitimosq; iocos.
Illius in flammis, nullus uel amoribus ardor,
Illius ignitus nullus in igne calor.
Ecquid ab his rigidi teneros prohibetis alumnos?
Hîc nihil est pueros quod vetet esse probos.
Hos licet, hos matrona potest sine crimine uersus,
Hos pueris fas est euoluisse iocos.
Virgo verecundi, puer, & matrona, pudoris,
Hîc nihil obscœni quod doceantur, habent.
Vis igitur pueros sceleratis artibus uti?
Vis animum vitijs inficiantq; suum?

Non ego: nulla bonos ego corrumpentia mores
  Carmina discipulis proposuisse velim.
Forsan & extaret si vates, vate magistro
  Quo puer ad vitium doctior esse queat,
Hunc tetigisse vetem, doleam vidisse poëtam,
  Edidicisse scelus grande, nefasq; putem.
Carmina Bellaij (nihil esse disertius illis)
  Perlege, nil illis cultius esse feres.
Perlege Bellaij non noxia carmina vatis,
  Vtilitate sua pagina nulla vacat.
Namq; leues Elegos, numeros seu surgit in altos,
  Concinit imparibus iunctáue verba modis,
Dulcia seu lepidis Epigrammata mista Phaleucis,
  Gemmea seu Genij, Margari, dona tui,
Innumeris Pacem potiorem siue triumphis,
  Seu canit heroa bella cruenta tuba.
Hunc modo Nasonem, modò dixeris esse Maronem,
  Illius inuentum iamq;, Catulle tuum.
Sic sua Bellaius numeris polit omnia bellis,
  Nullus in illius carmine næuus inest.

C. V.

ΤΟΥ͂ ΑΥ̓ΤΟΥ͂ ΕἸΣ ΙΟΑΧΕΙ͂-
μον τὸν Βελλάϊον Ἀνδεῖνον ἐπίγραμμα.

Μαιονίδης ζηλωτὸς ἀν' Ἑλλάδα πρῶτον ἀοιδ
  Ἄνθος, ἐπωνυμίην Ἑλλάδος Ἑλλὰς ἔην.
Βιργίλιος Ῥώμης, Ῥώμην ἀνὰ, πρίν ποτε Ῥώμ
  Ἔπλετο, ῥωμαϊκῆς πρῶτος ἐν εὐεπίῃ.

Βελλάϊος

Βελλάϊος Γαλλῶν μὲν ὑπέρτατός ἐστιν ἀοιδῶν,
Γαλλιάδος γλώττης Γαλλιὰς αὐτοτάτη.
Ἀνδίδος ἐκ νύμφης τὸν ἐγείνατο Μίγνιος, αὐδεῖ
τῷδε καὶ Ἀνδεῖνον κυδιάνειρα πατρίς.

Ad Car. Vtenhouium Car. F.

Aeger eram, morbusq; meos fœdauerat artus,
In facie pallor, corpore languor erat:
Cum mihi Carolidæ sunt reddita carmina vatis,
Carmina quæ Clarij dixeris esse Dei.
Morbus abit, totoq; fugit de corpore languor,
Et vestit niueas purpura prima genas.
At redeat morbus, redeat pallorq; fugatus,
Sæpius Vtenhouî dummodo scripta legam.
Ioach. Bellaius.

Ioach. Bellaij & Camillæ Morellæ Dialogismus extemporalis.

Bellaius.

Versibus alternis certemus Dîa Camilla.
Tu mihi, tu Pallas, tu Calliopea Camilla,
Ca. *At tu Musarum princeps, tu solus Apollo.*
Bel. *Omnes exuperas hominesq; Deosq; puella,*
Ca. *Exuperare queam si tibi sim similis.*
Bel. *Iamq; Camilla Vale.* *Ca.* *Charitum decus ipse Valeto,*
Bell. *Musarum decima es,* *Ca.* *Tu pater Aonidũ.*

Ad Camillam Morellam.

Εἰς κόρας ἀμαλθείας.

Hæc ego, si nescis, tibi mittere dona parabam
Ante bis vndenos docta Camilla dies:
Cùm mihi, nescio quis, ne mittas Carole dixit,
Hoc fuerat Regis munere digna soror.
At mihi Morelidum pluris soror vna sororum
Regibus & Regum pluris imaginibus.
Ite procul Reges, Regum procul ite sorores,
Huc ades ô Charitum quarta Camilla Charis,
Hæc tibi dona fero: mihi vena beata Camillæ
Plena Caballina pocula fundat aqua.
Parisijs. C. V.

Carmen Ioh. Hamij Tiletani extemporale ad Camillam Morellam admodum puellam, & græcè pariter & latinè eleganter doctam.

Nunc stupet Europæ pars magna Camilla Poetam
Anno te vndecimo vitæ prodire disertam,
Postera suspiciet te ætas, mirabitur orbis
Est quantus, totus, genitrix non Gallia tantùm.
Vtenhouus natu non multo maior, alumnus
Musarum & Charitum, Græcam pariterq; Latinam
Te docuit linguas, carmen docuere sorores
Te Musæ, Genium hunc ipse est largitus Apollo.
Pergite: sic est alter vtriq; futurus honori,
Vtenhouæ genti, genti pariterq; Morellæ.

Qui

Qui dedit ingenium tam fœlix seruiat vni
Vos oro Christo, grati huic estote parenti.

1 5 5 8.

Petrus Ronsardus.

Anagrammatismi.

Τερπνὸς ὅδι ὡς ἄρτος. ἄλλος, σῶς ὁ Τέρπανδρος.

Τέρπανδρος Ρώνσαρδε πατὴρ σόος τῶν ποιητῶν,
Πινδαρέης κιθάρης εὐστέφανόν τε ῥόδον.

Idem Latinè.

Τέρπανδρε *Ronsarde parens* Σόος, *optime uatũ,*
Et Rosa Pindaricæ crederis esse Lyræ.

I. Bellaij & P. Ronsardi comparatio.

amabilis,	*admirandus*	
Bellaius,	*Ronsardus*	*ambo pares.*
promptior ingenio	*doctior*	

Bellaius, Ronsardus, amabilis, admirandus,
Promptior ingenio, doctior, ambo pares.

In eundem.

Qui te nosse cupit solo sat nomine notum,
Nominis inuertat Græca elementa tui.
Terpandrum inueniet Ronsardi in nomine saluum,
Teq́; ideo priscis vatibus esse parem.
Ille quod inter se pugnantes fortè Lacônes
Doctiloquis potuit flectere carminibus.
Vt quisq; eximius vates foret, alter ab illo

Cantoris Lesbi nomine promeruit.
Ac tua quòd Gallos Hispana cæde madentes
Hortatur placida ponere tela manu.
Iam Musa obtinuit Vates sit vt optimus ille,
Vindocino vati quisquis secundus erit.

I. B.

A.P.de Ronsard poëte tresexcellent.

1 5 5 7.

Sonnet.

Si tu me crois Ronsard, des poetes la gloire,
De plus scauans Ronsard, le plus noble du sang,
De plus nobles du sang, iustement mis au rang
De plus scauans aussi par ta vertu notoire.

Si tu me crois Ronsard, tu changeras la Muse
De ton diuin esprit à chanter desormais
Les louanges de Dieu plus que ne fis iamais,
A chanter ce grand Roy personne ne s'abuse.

L'vng chantera la Paix, l'vng les champs & les bois,
L'vng sonnera le loz du grand Roy les Francois,
Ou quelque demi-Dieu de ceste terre basse.

Mais toy fauorise sur tous aultres de Cieulx,
Chanteras desormais le plus grand Dieu des Dieux,
Qui tous Dieux, qui tous Roys, seul Dieu, seul Roy
surpasse.

A Mon-

A Monſieur P. Ronſard.

I'ay leu Ronſard, & releu l'Elegie
Qu'auez eſcripte à Monſeigneur de FOIX
Comme vn ouurage excellent, mille foix,
Et plus la lys, & plus m'en prent enuie.

Außi fault il que pour donner la vie
Au liure (ainſi comme en voſtre francois
Auez ſceu faire) en Latin & Gregeois
Pour Guide on ayt ce qu'on nomme Genie:

C'eſt vn eſprit d'Enthuſiaſme tout-plein,
Plein de fureur, d'vn iugement bien ſain,
Plein de ſauoir, plein de diuinitè,

Comme le voſtre à vray dire, qui eſtes
Sans compagnon le premier des Poëtes
Qui ſont, ſeront, & ont oncques eſté.

Ad P. Ronſardum Vindocinum, cum ab eo ad cœnam vocatus eſſet.

Si mihi te potior ſit Perſica cœna, vocatus
  Protinus ad cœnam ſim tibi iamq; comes.
Sim tibi, ſim Comiti comes Alſinooq; libenter
  Callirhooq; comes, Paſchalioq; comes.
Ipſe ſed ad dubiæ cur me conuiuia cœnæ,
  Ad te non potius Docte poëta vocas?

Te ſine non epulis capior, torpente palato,
Te ſine Vina mihi ſunt aqua, cœna fames.
Ad cœnam quoties tibi me condicere coges,
Huc ades ad cœnam, non mihi dic, ſed ades.
Carole, dic ades egregium viſure Poëtam,
Tunc tibi conuiuas inter & hoſpes ero.
Ah valeant cœnæ quicunq; cupidine ducti
Viſere Ronſardum, Callirhoumq; parant.
Cœna tuæ mihi ſunt diuina poemata Muſæ,
Non amet ob cœnam, te ſcio, quiſquis amat.

Narrationis à P. Ronſardo ad Ducem Allobrogum Gallicè ſcriptæ fragmentum, cuius initium

Vous Empereurs, vous Princes, & vous Roys,
Vous qui tenez les peuples ſoubs voz loys, &c.

Prouida cura Dei quid agat, quo numine mundum
Compleat, imperioq; premat latè omnia victrix
Diſcite Chriſticolæ, voſq; ô clariſſima Reges
Lumina, progeniem cœlo qui ducitis alto,
Induperatores magni, Proceresq; potentes
Magnanimiq; Duces, ſimul omnes deniq; quorum
Eſt penes arbitrium populi pia cura tuendi,
Diſcite non magni vos veſtraq; ducere, magnum
Perpetuumq; nihil mundi compage teneri.
Diſcere fas & erit manifeſtis omnia ſignis
Conſilio fieri moderantûm cuncta Deorum.
Nil adeò ſine mente, nihil ſine numine Diuum

Eueniẗ

Euenit: à superis ceu fonte cadentia largo
Omnia proueniunt, superi mortalia curant.
Scilicet omnipotens Deus ad fastigia rerum
Euehit, euectos quoties vult, mergit ad imum.
Solus & Agricolam de Rege potente misellum
Efficit, & Regem de paupere sæpe colono
Excitat egregium, regni hinc Dauida tenentem
Sceptra vides, alium amisso diademate regni
Pascere gramineas cum bobus agrestibus herbas,
Turgida quod nimio insolitoq; tumentia factu
Corda ferox gereret, se numen & esse putaret,
Numen adorandum mortalibus: ilicet, ille
Se ratus esse Deum, tantis miser excidit ausis,
Iussus in ignotis errare per auia syluis.
Scilicet hæc Mens est, sententia certa, supremi
Consiliumq; Dei, tacito quem murmure contra
Vel mussare nefas fuerit, diroq; piandum
Supplicio facinus: sese non audeat ullus
Opposuisse Deo, quæ comprobat ille sequamur
Arbitrio non visa licet iustißima nostro.

* * *

Ianus Auratus.

Vt nihil est fului pretio pretiosius Auri,
Sic nihil est precio quod tua scripta premat.

Aliud.

Carmina cum facias præsentibus Aurea Musis,
Conueniens meritis nomen adepte tuis,

Diceris Auratus, dicêre sed alter Aratus,
Nomine si fuerit littera dempta tuo.
Sic mihi, tu geminæ decoratus munere linguæ,
Auratus Latius, Græcus Aratus eris.
Ni satis hoc (auro tua namq; poemata certant)
Virgilius Latius, Græcus Homerus eris.
Carmine Mæoniden, Latium si vincet Homerum
Vllus in hoc æuo, Ianus Aratus erit.

Iohanni Aurato Compatri suo. Car. Vtenh.

Commendo tibi, quem vides, Othonis
Primi filiolum mei magistri,
Diuinæ puerum indolis, paternæ
Virtutis specimemq; imaginemq;
Expressam, docilem, pium, modestum,
Solertem ingenio, omnis & capacem,
Qua pollet Pater, eruditionis,
Huius præterea illiusq; linguæ
Linguæ inquam Latialis & Pelasgæ
Doctum, nec, reor, eius imperitum
Quam sancti quoq; nuncupare sanctam
Consueuere viri: Quid est quod istis
Addam? quod caput est rei, quod vnum
Hisq; existimo pluris æstimandum
Suffenus mihi: Ganda diues illi
Est natale solum, sat hoc superq; est.

Mellinus Sangelasius.
In eius mortem.

Qui Melline fauos & mella poëtica manans
Antè Gelastus eras, nunc Agelastus eris.

In eundem.

Qui nomen tibi culte Sangelasi
Mellini imposuit, Gelasijq;,
Mores ille tuos, tuos lepores,
Ipso tam bene nomine indicauit
Pictæ vt nil melius queant tabellæ.
Mellitos oculos vocat Catullus
Mellitos quoq; sæpe sic vocamus
Dulces versiculos venustulosq;,
Et qualeis tibi Musa dictitabat:
Et Flaccus Lyricæ potens Camœnæ,
Græcos dum sequitur disertiores,
Ridentem vocat auream Dionem.

Franciscus Franchinus.

Franciscum gemino referentem nomine Francos,
Quam malè Francigenas sic cecinisse decet?

In eundem.

Cùm tibi sit Francis æterno fœdere iunctus
Mecœnas, Latij gloria magna soli,
Cumq; ipsos referas geminato nomine Francos,

Franchine Aonij lausq́; decusq́; chori:
Francorum mores si te laudaße dolemus,
Hanc Francis laudem nullus vt inuideat.
Ioach. Bell.

Adrianus Tornebus.

Niteris auctorum Tornebe quod inclyte prauos,
Et malè Tornatos explicuiße locos,
Quis tibi de facili neget indita nomina Torno?
Namq́; malos facili corrigis arte libros,
Impiger explores, studioq́; quod omina lustres,
Nominis Ebræi monstrat origo tui.

In eundem.

Copia cui tanta est, tanta qui dißerit arte,
Cuiq́; adeo est vni clausa & aperta manus,
Cui sese natura parens, cœlumq́; recludit,
Quiq́; agitans molem spiritus intus alit.
Qui Musas etiam nostras, Phœbiq́; receßus,
Qui colit Aonij numina docti iugi,
Qui veteres Graios, sacram & populatus Idumen
Qui priscam ad Gallos transtulit Ausoniam,
Deniq́; qui tantis opibus ditißimus vnus,
Quiq́; tot instructus dotibus ingenij
Nil nisi limatum profert, atq́; arte politum,
De facili Torno quam bene nomen habet?
I. B.

Remi-

Remigius Bellaqueus.

Mella tuo stillent quòd ab ore Poëtica, *vates,*
Callirhoi nomen me tribuente feres.
Callirhous Musas *Vitreæ de fontibus* Vndæ,
Euocat à Bella *nomen adeptus* Aqua.

In eundem.

Limpida pulchrifluis nouies sese implicat vndis
Quæ Graijs dicta est nomine Καλλιῤῥόη.
Hinc tibi Pegasides *pulcris è fontibus ortæ,*
Hinc tibi cognomen turba nouena dedit.

Petrus Ramus.

Tu Ciceronea decerpis ab arbore Ramos,
Eloquij Ausonij summus in Vrbe parens.
Creditur hac toties Cicero *tuus vrbe renasci,*
Dicturus quoties Regia *scamna subis.*
Pulpita scandentem comitatur gratia linguæ
Non minor in Latio *quam* Cicerone *fuit.*
Eloquij iuuenes Ramo *duce carpite* Ramos,
Arbore bis Ramus *grandior iste sua est*

In eundem.

Nec sine decerpto fatali ex arbore Ramo,
Aurea pro viridi cui coma fronde fuit,
Fas erat vmbrosæ telluris operta subire,
Aut Stygiæ sacrum limen adire Deæ,
Nec sine doctiloqui pretioso munere Rami
Aurea cui fandi copia ab ore fluit,

* * I. B.

ὡς αὐτὸν.

Δένδρεος ἐκ Κικέρωνος ἀνεβλάστησε τὶς ὄρπηξ,
    οὔνομα Πιέριος, Ῥᾶμος ἐπωνυμίην.
δένδρεος ὃς πέλεται μείζων ἔθεν ἀγλαὸς ὄρπηξ,
    ὄρπηκες δένδρων μείζονές εἰσιν ἑῶν.

Petrus Gallandius.

Non tibi de Galea Gallandi Gallia nomen
Hoc dedit, à Gallis ſcilicet illud habes.
Nam tibi Bellandi Gallandi nulla cupido,
Nec tua ſollicitat pectora Martis amor.
Non Galeæ, non enſis amor, non cura Galeri
Vlla tenet, doctam Pallada doctus amas.
Flumina Lacteolo manent quod ab ore docentis
Lactea, Candiduli nomina Lactis habes.

Aliud in eundem.

Non tibi Gallandi noſtra hæc dat Gallia nomen,
Cum tibi ſit patrium Gallia læta ſolum,
Nec te etiam Gallis quis dixerit Ἀντίον *eſſe,*
Gallia cui tantas accumulauit opes.
Nec tibi de Galea nomen fluxiſſe putandum eſt,
Laurea cum ſacris ſit magis opta comis.
Nec tibi dant Cybeles inſani nomine Galli,
Cum multa oſtendat te quoq; barba virum.

Lactea quod tibi ſit facundæ copia linguæ,
Lactea cognomen dat Galathea tibi.

Stephanus Iodelius.

Dicite IO PAEAN iam terq; quaterq; Poëtæ,
Delius in veſtra naſcitur vrbe nouus.
Delius à Delo cognomen adeptus & omen,
Vulgus IO magna DELIE voce canat.
Delius, excepto prænomine, cætera Phœbus,
Numen Apollineum, nomen & omen habet.

C. V.

In eundem.

Quantus Ió tibi ſit Phœbæi numinis ardor,
Nominis exclamat ſyllaba prima tui.
Delius hanc ſequitur, Iodeli Delius eſto,
Quandoquidem Phœbi nomen, & omen habes.

I. B.

Georgius Caſſander.

Accipe Fatidicæ tibi cur de nomine Vatis
Priamidæ nomen ſuſpicer eſſe datum.
Omnia veridico caneret licet ore futuri
Præſcia quæ Priami Filia Regis erat:
Haud tamen illa ſuis memoratur credita Teucris,
Quos poterat diris eripuiſſe malis.
Illius exemplo quamuis certiſsimus Author
Plurima non falſo præſcius ore canas.
Haud tamen efficies (reor) vt tua cuncta Lemanni
Accola credendis inſerat hiſtorijs.

In il-

In Illud οὐθέν—ὁ—βίος Ad D. Car. Vtenhouium D. de Markeghem P. patrem suum.

In tria se findit gentis cognomen auitæ
Verba, quibus NIHIL—HAEC—VITA *latenter inest.*
Ergo licet medium te turba Papistica *findat,*
Torqueat inq́; tuum Tela Trisulca *caput,*
Hoc quibus in totidem quot nomen frusta resoluat
Et secet innumeris membra cruenta locis,
Nominis antè tibi veniant obliuia, quicquam
Nomine non dignum qàum fateare tuo.

Aggæus Albada Phrysius Cameræ Imperialis Assessor.

Enthea quòd tibi sint Aggæi *pectora* Vatis,
Nomen & Aggæi nobile vatis habes.
Quòd Niue *candidior* Niueoq́; *simillima* Cygno
Mens habitet Niuei *corporis hospitio,*
Albaq́; quod morum candore reluceat, album
Albada cognomen contigit inde tibi:
Ni potius quia cœlicolûm conscriptus in Albo
Crederis humanas deseruiße domos.

FRAN

Franciſcus Fabricius Marcoduranus.

Fabricios celebrant veterum monumenta ſophorum,
Hisq́; parem tribuunt cum grauitate fidem.
Te grauitas, te cana fides virtutis auitæ
Semina, doctrinæ concelebratq́; decus.
Adde quòd & Latiæ Graiæq́; peritia linguæ
Pene vel antiquis te facit eſſe parem.
Deniq́; Fabricios reliquis cum dotibus æques,
Fabricios alijs laudibus exſuperas,
Scilicet hiſtorias Fabricandi (atq́; hinc Faber audis)
Quodq́; rei caput eſt, Relligione pia.
Hinc quoq́; Fabricia nomen de gente vetuſta
Impoſitum meritis auguror eſſe tuis.

Ianus Ottho. Scholæ Duysburgenſis Gymnaſiarcha.

Te quoq́; cùm viridi fueris Præceptor ab æuo
Vtenhouî, fuerit præterijſſe nefas.
Ottho, rudem quo non melior formare iuuentam,
Optime Gandenſis Gymnaſiarcha Scholæ.
Te duce, Præceptor, rudis indigeſtaq́; moles
Linguarum didici prima Elementa trium.
Quo duce ſum (gratare mihi) primordia linguæ,
Romuleæ, Graiæ, doctus & Ebraicæ:
Hunc ego de primis elementis ducere nomen
Auguror: Ebræis Ottho Elementa ſonat.

Petrus Ximenius.

Exiguo magnam virtutem corpore claudi
Ximenius paruo corpore testis erit.

Ad eruditiss. Humanissimumq; virum Iohann. Oporinum Compatrem suum.

Ca. Vtenhouij Elegia.

Orbe peragrato quàm longa, Valentius vrbis,
Regia cui Graium nomen habere dedit,
Ac propè lustratis penetralibus omnibus, ecquod
Fortè foret Nonno, virginibusq; sacrum,
Repperit haud aliam (Nymphas vbi figere sedem
Credibile est Dryades Pieridesq;) domum,
Quam Domino sacram, Petri quæ prospicit ædem,
Est vbi Oporini bibliotheca sui.
Saltibus in nullis venatibus aptior alter
Est locus, aut Vatum gratior aucupijs.
Hic potes Actæon sine veste videre Dianam,
Præda nec idcirco dentibus esse canum.
Pallada Tiresiæ licet hic vidisse lauantem,
Luminibus noctem nec metuisse suis.
Hic licet Hispanos calamo iugulare superbos,
Et tamen immunes cædis habere manus.
Hic & Iberiadas Belgarum cæde madentes

Cer-

Cernere, & illorum non metuiße minas.
Corniger Europam rapit hic Saturnius, axem
Hic manibus Typhon concutit æthereum.
Fallor, an & Nonno sacer est locus iste Poëtæ?
Virginibusq; tribus, virginibusq; nouem?
Ergo procul teneri vates, procul este profani,
Hic sacer est Nonno, virginibusq; locus.
Vos quoq; non vna digni cruce parcite fures
Limina furtiuo nostra subire pede.
Vosq; Magistratus miseris ignoscite mites
Furibus: hi rapiunt, quæ reparantur opes.
Plectite Librorum pretiosi plectite fures
Temporis: hi fures non redimenda clepunt.
Temporis amißi non est reparabile cuiquam
Vel breue momentum qualibet artis ope.
Clàm loculos fortaße tuos manus improba furum
Hausit? erit duplum qui tibi restituat.
Est tibi dimidium furtim qui clepserit Horæ,
Hoc tibi qui redddat temporis ecquis erit?
Temporis ergo mali fures procul este fugaces,
Quiq; libros legitis, ceu sacra Sacrilegi.
At vos Aoniæ non inficienda cateruæ
Turba, quibus tempus carius est opibus:
Temporis in damno qui ponere damna soletis,
Vna quibus potior quolibet hora lucro.
Huc age certatim contendite, nostraq; quamuis
Parua sit, vndenos vix capere apta domus:
Illa tamen vobis patet omnibus, omnibus horis,

Hora volat, tempus clamat, adeste precor.
Fallor an aspicio muscis numerosius agmen?
Fallor: adest vnus vix, reor, ecquis hic est?
Ianus Oporinus, quo (qui videt omnia Phœbus)
Non videt ingenio candidiore virum.
Hoc comitatus ades vatum Pater haud sine Nonno,
Virginibusq́; tribus virginibusq́; nouem.
Iamq́; in Oporini mecum penetrale receptus,
Illius in laudes suggere Oporiada.

C. V.

In eundem cum apud eum pransus esset.

Vt varios posuit fœtus Autumnus, & ipse
Nomen ab Autumno qui ducit Oporinus, Hospes
Mensam, sermonesq́; suos, rerumq́; suarum
Comiter impertit: pro quo si soluere grates
Haud opis est nostræ (quis enim tot soluere posit?)
Quàm multa in siluis Autumni frigore primo
Lapsa cadunt folia, At grato illi pectore tantas
Cura tamen fuerit nobis soluiße, quot anno
Ipse libros, folia aut Autumno excuderit vno:
Aut medicus (medici ignoscant si qui tamen hic sunt)
Quot Themison ægros Autumno occiderit vno.

Distichon anni numerum complectens quo Iohann. Oporino è Faustina Bas. Amerbachij sorore πρωτότοκος natus est filiolus Immanuel. 25. Ianuar.

FœtVs OporIno, FaVstIna è ConIVge qVarta
NatVS, AMerbaChIo VIX dICIt AVVnCVLe saLVe

Thomas Guarinus Neruius Basiliensis typographus.

Fungeris officio Medici quoq;, mille lituris
Docte Typographicos exonerare libros.
Patria cognomen dedit hinc tibi nempe Guarini
Neruia, sic Medicam sueta vocare Manũ. (ipsum
Certè ego Chalcographos quoties contemplor, & Chalcographum Clarium credo fuisse Deum.
Quis scit enim, Admeti dum pascua fortè pererrat,
Reppererit graphicos primus an ille typos?
Hinc etiam Nομίνην nostris in versibus olim
Chalcographen nobis dicere cura fuit.
Quin & Ὀπωρινὸν de nomine diximus illam
Compatris, Autumno nomen habentis idem.
Si quis Isingriniam volet hanc dixiße, nec Aldo
Illa suo, quantum debet Isingrinio.

Gerardus Mercator Rupelmundanus Mathematicus.

Dij tibi Mercator quouis pretiosius auro
  Ingenium Mercis contribuere loco:
Ingenio studium est, studio labor improbus acri
  Additus: hac cœlum Merce beatus adis.
Hac petitur cœlum vigili Venale labore,
  Hac datur ad superas scandere Merce domos.
Nam sua qui Vendit bona si Mercator habetur,
  Quisquis & ære dato comparat, aut quid Emit,
Dij Mercatores fuerint quoq;, namq; labore
  Credidit Hesiodus Vendere cuncta Deos.
Quis tibi cognatos cœli neget ergo colonos,
  Nomen & è cœlo quis neget esse datum?
Omnia Dij Vendunt mortalibus ære laboris,
  Omnia mortales ære laboris Emunt.
Ardua quicquid habet spatiosi machina mundi,
  Quicquid & historiæ totius orbis habent:
Te penes est: nostro non est opulentior æuo,
  Pluraq; Mercator qui bona possideat.
Tu potes in parua sublimia texere tela,
  Tu potes exiguo claudere cuncta globo.
Hæc tibi Mercator Mercatus es ære laboris,
  Aere potest quiduis Sedulitatis emi.
Hinc quoq; cognati retines Commercia cœli,
  Hinc Mercatoris nomen & omen habes.

Franciscus Thorius Bellio.

Nempe quòd Aonidum chorus ad tua carmina lætus
Saltet, Hamadryades inter ouetq́; Deas:
Vel tua quòd nostris Saltata poëmata Belgis
Plausibus Implerint Solis vtramq́; domum,
Hinc tibi Græca Θορῶν Thorij cognomen & omen
Vox dedit, hinc Salius diceris Ausonijs.

Aliud in eundem.

Victus amore tuæ, quare modo victor, amicæ
Dictus es è celso desilijsse loco?
Scilicet haud paruo venit accersenda periclo
Firma futura tuo Paxq́; fidesq́; Thoro.

Hubertus Languetus.

Vbere cum Latio totas cui mater Athenas
Creditur Vberibus prouoluisse suis,
Vber & Vberius per quem fluit Hippocrenes,
Vbera lactanti cui dedit alma Charis,
Nomen ab ingenij tulit Vbertate venustum,
Illud ab vberibus ni tulit Vberibus.

Felici Platero Medico Basiliensi.

Cras vbi condiderit vesper sua lumina Phœbus,
Cuius & in terris non leue munus obis,
Te quoq́; conuiuam mihi Felicissime Felix
(Si quod es id verè diceris) esse velim.
Fallor? an es Felix, nec te Felicius alter

Exercet Medicæ doctior artis opus?
Huc ades ergo lyra comitatus Apollinis aurea,
Virginibusq; tribus virginibusq; nouem.
Iamq; suburbanis succede penatibus hospes,
Stella vbi Apollineum spargit ab orbe iubar.

In Theodori Bezæ Nouum Testamentum, Reginæ Angliæ dicatum, à seq; ipsius oblatum Maiestati.

Ad eandem Angliæ Reginam.

Beza Dei—Donum Graio de nomine dictus,
Nomine fert dignum Munus & ipse suo,
Munus ab ætherij sacro patris ore profectum,
Munere quo nullum grandius orbis habet.
Ergo Dei, Regnum, quæ Munere Munus adepta es,
Effigiesq;, Dei Munere, quæq; Dei es,
Sume, tuoq; Dei si penses Munere Donum,
Qui Θεόδωρος *erat, iam* Τεόδωρος *erit.*

ΤΟΥ̃ ἈΥΤΟΥ̃ ἘΙΣ ΘΕΟ΄ΔΩΡΟΝ

τὸν Βέζαν Βεζέλιον.

ὡς αὐτὴν βασίλισσαν.

Βέζα Θεοῦ-Δῶρον πεφατισμένος ἑλλάδι φωνῇ
Ἄξιον οὐνόματος Δῶρον ἔθεν φορέει,
Δῶρον ἀπὸ στόματος πατρὸς αἰθερίου καταβαῖνον,
οὗτινος οὐκ ἄρ' ὅλος μεῖζον ὁ κόσμος ἔχει.

οὔ τις

Ὅστις γοῦν θεόθεν βασιληΐων ἔλλαχες ἀρχὴν,
οὐρανόθεν τ' εἰκὼν ἤ τε θεοῖο πέλεις,
Δέξο, τεῷ τε Θεοῦ δῶρον προπτύσσεο δώρῳ,
ὥς Τεόδωρος ἔοι, πρὶν Θεόδωρος ἐών.

Aliud in eundem Acroſtichis.

The *ſauros alij veteres tellure recludant,*
O *cia qui vitæ liberioris amant,*
Do *na ſalutiferæ, cum Vate perennia vitæ*
Ros *idaq; Ambroſij carpite mella faui.*
Ve *la dabit pelago, tantùm grati eſte, patenti*
Sa *cra precaturis anchora ſola Deus.*

Simon Sulcerus Eccleſiæ Baſilenſis Epiſcopus.

Qui pia Sincerè populum myſteria Chriſti
Ex Euangelicis fontibus hauſta doces,
Numinis & cultor qui Sinceriſsimus idem
Acer ad obſequium Cerneris ire Dei,
Omen ab Obſequio nomenq; Simonis adeptus,
Poſtmodò Sincerus, non mihi Sulcer eris.
Fallor? an & Medicas animæ curare per artes
Vlcera Sulcero pulcher Apollo dedit?
An quia Sal terræ vos Chriſtus & ipſe vocauit,
Diceris & puri lucida mica ſalis?
Quem ſale non parco Chriſtus donauit IESVS,
Quo ſine nil ſapiunt omnia noſtra Sale.

Ioannes Echtius Medicus Colonien. aduersus Paracelsistas.

Te licet his oculis nunquam conspexerit Echti
Hos tibi qui versus funditat Vtenhouus,
Te tamen vt summo demissum numen Olympo
Parte tui notum de meliore colit.
Præcipuosq; inter sibi quos Germania iunxit
Expetit officio demeruisse suo,
Officio faciles quo conciliantur amici
Doctrinæ studium quos sociauit idem.
Scilicet exiguo, si nescis, carmine, causam
Nominis excutiat quod tibi sorte dati.
ἔχθος amicitiæ vox est contraria, dextrum
Vnde κατ' ἀντίφρασιν nominis omen habes.
Nam quis amabilior, quis amicior alter amico,
Quisúe Machaonia maior in arte viget?
Quòd tibi sint odio Medicorum celsa professi
(Ceu Paracelcistæ) nomina, Fedronidæ.
ἔχθεος inde datum nomen tibi credimus Echti,
ἔχθιστος medicis crederis esse malis.

Iohann. Vvierus Illustriss. Cliuorum Ducis Archiatrus.

Ille VIA tota totoq; ERRARE videtur
ERRO vagus cœlo docte VVIERE mihi,
Qui Paracelsistæ latitans sub nomine sectæ
Nomen ab ERRANDO credidit esse tibi:

Ni

Ni quòd Aberrantes *recto de tramite*, *rectam*
(Ceu Paracel*sistas) cogis inire* Viam.
Nam neq; cognomen tibi Deuius *indidit* Error,
Quem neq; transuersum Deuius Error *agit*.
Non Via Tartarei *quæ fert* Acherontis *ad vndas*
Latior: *Angustum dat tibi nomen* Iter.
Fit Via VI *quæ nos supera ad conuexa polorum*
Ducit, *& accliui surgit in astra* Via.
Tu modò quâ ducit Vitæ Via *perge, beatæ,*
Viq; *tibi cœlo sterne* Vviere Viam.
Sic fueris Latia Vitæq; Viæq; Cupido,
Argolicaq; Βίυ *voce* Vierus Ἔρως.

Hieronymus Vvolfius. Ph. Melanchton, Cicero, &c.

Pagina Sacra Sacrum *cui nomen & omen amicum*
Indidit, agnomen cur habet ille Lupi?
Quo nec amabilior nec amicior alter amico,
Quo nec in Oeteis *mitior agnus agris.*
Quem minus hoc decuit cognomen habere, ferinum
Quem minus Agniuori *nomen habere* Lupi?
Quem licet vberibus Lupa *nutriuisset, alumnum*
Quem Charis *erudijt, non sinat esse* Lupum.
Sic quoq; cognomen Tellus *dedit* Atra *Philippo,*
Pectora cui fuerant candidiora niue:
Sic Cicere *à vili* Cicero *ipse legumine nomen*
Traxit, & à Pisis Piso, Faba Fabius.

Seu lupus ergo dedit nomen tibi, ſiue Lycurgus,
Siue Lycaoniæ fabula nota dapis:
Cum placidas Placido Vvolfi manſuetior Agno
Reſpicias placido pectore Pierides.
Cui ſedet in vultu violentia nulla proteruo,
Cui micat in læta Candida fronte fides.
Flumina Cecropij qui Rhetoris omnia duxti
Primus in Auſonium, facta Latina, ſolum.
Quicquid & Iſocrates Graio dedit ore Pelaſgis,
Auſus es in Latios cogere primus agros.
Eſſe κατ' Ἀντίφρασιν *cognomen & iſtud adeptum*
(Sicut & Eumenides) te quoq; crediderim.

Εἰς αὐτοῦ Δημοσθένη.

Ὅττι σθένος δήμου ποτ' ἔην λάχεν οὔνομα ῥήτωρ,
Οὐ σθένει κρατερὸς σώματος, ἀλλὰ νόου.
Βόλφιε νῦν δὲ λαχὼν σὲ βίης ἔθεν ὀβριμοσύνην
Οὐ μόνον ἐστὶ δέμας καρτερὸς, ἀλλὰ νόον.
Τῷ δὲ γ' εὐεπίης σὺ βίην καὶ κάρτος ὀπάζεις,
Κυδαίνων Οἰτέων πατρίδ' ἐν εὐεπίῃ.

Ὡς αὐτόν.

Ὄμνυμαι σοῦ ἱερὸν μούσης ἱδρώνυμι τόσον,
Ὅσσον ἐπουρανίοις καί σύ θεοῖσι φίλος.

In eundem.

Carolus incipiet tibi tum demùm eſſe, quod Agno
Eſt Lupus, incipiet quando ouis eſſe Lupum.

Nicolaus

Nicolaus Deniſotus.
Anagrammatiſmus.
NICOLAS DENISOT
Conte D'Alſinois.

Κάππα per Alninous Rex olim dictus Homero,
  Bellaio Comes eſt, σῖγμα per Alσinous.
At Comes, Alninous tum Rex erit alter, Homerus
  Scribere cùm incipiet σῖγμα per Alninous.
Cùm neq; Rex Comes hic, nec ſit Comes, attamẽ audit
  Et Comes, atq; ſuæ gloria prima togæ.
Iure Comes dici niſi forſitan ille meretur,
  Qui Comes eſt Comitum, Regibus itq; Comes.
Artis Apelleæ Comitem propè Regibus æquat
  Par vel Apelleis ſplendor imaginibus.
Nam quotus eſt Regum (Comitum vix vnus & alter)
  Artifici ducat qui ſimulacra manu?
Illius inſignes manus exprimit æmula formas,
  Queis animum, vitam queis & ineſſe putes.
Si Comitem pictura ſuam Comitata Poëſim
  Eſt Comes, hic fuerit nomine req; Comes.
Gallia pictorem quem prædicat, atq; Poëtam,
  Quidlibet audendi ius Comes ergo tibi eſt.

In eundem.

Diceris Alſinous, ſed ſi quam cognitus hoſti
  Tam Gallis eſſes cognitus ipſe tuis:
Sigma per Alſinous cùm ſis, te maximus ille
  Redderet Herricus Cappa per Alninoum.

Ad eundem.

Ne precor his salibus Comes offendare, Poëtæ
Cuncta mihi, pictor cuncta licetq; tibi.

C. V.

Mich. Nostradamus.

Nostra damus cũ verba damus, qa fallere Nostrũ est,
Et cùm verba damus nil nisi Nostra-damus.

In librum Argyropagitæ cuiusdam ex meris constantem erroribus.

Er habet Ausonium liber hic, R habetq; Pelasgum,
R habet Ebræum, prætereaq; nihil.

In Raymondum Lullium Alcumistam.

Dum Lapidem Lulli quæris quem quærere Nulli
Profuit, haud Lullus sed mihi Nullus eris.

In eundem.

Tullius Ausoniæ linguæ reparauit honorem,
Lullius hanc precij Nullius esse facit.

C. V.

In obitum Iohannis Marnixij dicti Tholosas.

Siue Tolossanum tetigisset auarius aurum,
Seiani Dominus siue fuisset Equi:
Haud poterat misero magis occubuisse Tholosas
Exitio, fati uel mage sorte noui.

Occidit ille quidem ceu Zwinglius alter in armis,
Mitia iuridicæ natus ad arma togæ.
Sed neq; constat adhuc an in igne vel aëre vitam
Finierit, terra mortuus an sit aqua.

τῆς παροιμίας ἑρμηνεία.

Ille Tolossanum, (recitat ceu Gellius) aurum,
Seianum vel Equum dictus habere fuit.
Quem fatale malum manet, insolitumq;, redactus
Qui vel ad extremum, deperit exitium.

L'Epitaphe sur le trespas de feu Mad. Anne de Dolehaing Dame d'Esteinbourg, Dentreghem, &c. sa Cousine germaine.

Cy dessous gist Anne de Dolehaing,
A qui le Ciel auoit mis dens la main
En son viuant, six les plus beaulx Domaines,
(Dont Dame estoit sept mois & trois sepmaines
Tant seulement) n'ayant encor' atteint
Dix-&-huict ans. Or la mere se plaint
D'auoir perdu au plus beau de son aage
Sa fille vnique estant son plus-cher gage.
Ainsi la fleur iournaliere fleurit
Belle au matin, & sur le soir fletrist.
Des Dolehaings elle estoit la derniere,
Quant à la race, au reste la premiere

Des

Des Dolehaings en grandeur & vertu.
Car tout ainsi que marchoit reuestu
D'or & d'argent ioinct ses freres son pere
Iadis, ainsi elle ensuiuant sa mere,
(Dont elle estoit le vray pourtraict) passoit
Tous en vertu, qui fit qu'a bien bon droict
Maint grand Seigneur cerchoit son alliance:
Mais le Seigneur des Seigneur qui dispense
Du genre humain, du quel vray pere il est,
(Comme vn potier) tout ainsi que luy plaist,
De peur qu'vn iour du monde la malice
Ne luy tournast l'entendement à vice,
Esmeu d'amour paternelle, soudain
Tira vers soy Anne de Dolehaing.

Char. Vtenh.

A Mad. Anne Vtenhoue sa sœur vnique.

Estant encores à Augsbourg
Ie t'enuoye par Batenbourg,
A toy qui es la Gouuernante
De ma Cousine & de ma Tante,
Ces petis vers, pour te prier,
Et en son nom te supplier,
De luy vouloir en cest affaire
(Qu'orras de luy) tant de bien faire,
Tant departir de ta faueur,
(Puis qu'il te veult faire l'honneur)

Que

Que par ton moyen en la grace
De ma Cousine il trouue place,
Deuant mille autres Courtisans,
Qui ont mal emploié leurs ans.
Toy qui es la grand' Gouuernante
De ma Cousine & de ma Tante.
C'est vn ieune homme en qui de Dieu
La craincte sur tout h'a pris lieu.
C'est vn honneste gentilhomme,
Braue, gaillard, dispost, en somme
C'est vn que ie voudrois pour toy
Quand tu serois fille d'vn Roy.
Toy qui es la grand' gouuernante
De ma Cousine & de ma Tante.
Peut estre que pour ce bien faict
Feras vn amy si parfaict
Qu'en peu de temps en recompense,
Enleueras cil que ie pense.
Fay lui doncques si bon recueil
Qu'il te regarde de bon oeil,
Toy qui es la grand' Gouuernante
De ma Cousine & de ma Tante.

I. d. M. D'Augsbourg. 1566.

Car. Vtenh. Petronia Lansenbergia.

Quod si prima viros laudarunt tempora doctos,
Artibus ingenuis gloria quando fuit,

Tempo-

Temporibus nostris quis laudes promere dignas
Poßit eo maius quo nihil orbis habet.

Petroniæ Lanſ. C.V.

Inter Apollinei celeberrima nomina cœtus
Arbitrio non eſt vltimus ille meo
Ille ſuo celebris Petronius arbiter æuo,
Nobile de cuius nomine nomen habes.
Huius ab exemplo Petronia perge decennis
Pangere Petronî quæ videantur aui.

Camilla Morella Car. Vtenhouio F.

Carole tum nostro laberis pectore primùm
Carmina cum facient, cumq; loquentur Equi.

Car. Vtenh. Ca. Morellæ.

Pegaſe te haud falſò volucrem dixere Poëtæ,
Carmina iam faciunt, iamq; loquuntur Equi.

Ἀληθείας τῆς τοῦ χρόνου hoc eſt Veritatis, ad hoſpitem quemuis adyta Muſarum intempeſtiuè frequentantē, earumq; Myſtas interpellãtem importunius, pro patre deprecatiuncula.

Quùm breue momentum ſit Temporis, Horaq; freno
Non remorante, citis auolet acta rotis:
Quiſquis ades Phariiq; ſubis penetralia Nonni,
Temporis enixa eſt quæ modò nata, legas.

Εἰσχρο-

Εἰσχρονοβιβλοκλεισκαικιοχρυσαργυροκλέπτων.

Si quid erit mecum quod agas, breuitate Lacones
Ni referas, referas te (mora nulla) domum.
Namq; parum grati si nolumus esse parenti,
Semper erit quod agam, semper erit quod agas.

Ἄγει δὲ πρὸς φῶς τὴν ἀλήθειαν χρόνος.

A C. V.

Monseigneur Charles l'Eloquent,
Fort bien apris, sage & prudent
Ie vous supplie à ce matin
Me mander vn peu de bon vin,
Duquel vous me parlastes hier,
Qui me sera plus que trescher,
La soif qui de moy ne se bouge
Vouldroit prouuer ce bon vin rouge:
Vous suppliant treshumblement
M'en faire part soudainement.
Baisant les mains au Seigneur Comte
Qui de vertu faict tresgrand compte,
Et la maintient en tant d'honneur
Qu'à iamais suis son seruiteur.
Par moy Orlando de Lassus
Pour vous seruir sous & dessus.

Orlando De Lassus.

Responce.

Seigneur Orlando de Lassus

Qui ſeul vas paſſant par deſſus
Tous ceulx qui onques ont eſté,
Sont & ſeront,(en verité)
Le plus renommez Muſiciens,
D'ou vient que ſi bien t'en ſouuiens
Du vin dont nous parlaſmes hier,
(Si ce n'eſt qu'il te ſoit treſcher)
Auant l'auoir encore veu,
Auant l'auoir gouſté ou beu:
Seigneur Orlando de Laſſus
Fay moy reſponce la deſſus.

Franciſcus Martinius Ampliſſ. viri D. Iacobi Flandriæ Præſidis F.

Cùm tibi Muſarum, puero Pater ipſe tenello
  Contulerit lepidum Delius ingenium.
Iamq́; tibi citharam dederit Latous eburnam
  Latomus Aonijs ora rigatus aquis:
Cùm tibi Valerius Grudiæ celeberrimus vrbis
  Doctor Apollinea tempora fronde tegat:
Cum tibi ſit Genitor quo præſide noſtra triumphat
  Flandria, conſultus Iuris Apollo ſacri.
Cui Numa, cuiq; Macer, cui Scæuola porrigat herbã,
  Neruaq́; cui Iuris cedat in arte locum:
Deniq; cùm faueant tibi tresq́; nouemq́; ſorores,
  Cur potius nomen non dedit vna tibi?
Cur dedit infauſtum nomen tibi Martius Heros,
  Quem ſacra plus ſæuo Marte Camœna iuuat?

Cernis

Cernis inhumano lætantem ſanguinem Martem
Cæde coloratas ſemper habere manus?
Qui placidus ſequeris placidarum caſtra Sororum
Franciſce ô Marti-ne Comes eſto Duci.
Nanq; nouenarum trias intemerata ſororum
τήνδε κατ᾽ ἀντίφρασιν σοι πρὸς ἐπωνυμίην.

Gandaui.

Εἰς Πέτρον Οὐϊλμίχιον βουλομενέγωνα.

Βούλομ᾽ ἐγὼ, βούλει σὺ Πέτρε ξυμφράδμονι βουλῇ
ταὐτὰ, σὺ βουλομένεγων, θελέγονος τ᾽ εἰμ᾽ ἐγώ.

In illud Vvil-Ich.

Velle quod alter idem, quod Nolit Nolle ſodalis
Eſt iter ad veræ limen Amicitiæ.

Ad ornatiſſ. Adoleſcentem Stephanum Vvil-Ich.

Semper idem qui te, quod amicus Velle Libenter,
Ille quod & non Vult Nolle, fateris idem:
Nomen Amicitiæ tibi donat amica Voluntas,
Semper idem quæ Vult, quæq; Recuſat idem.

Aliud ad eundem: In illud Vvil-Ich, id eſt Ego volo.

Vis artem doceam citò qua potiaris amica?
Fac ſemel agnomen dicat vt illa tuum.

Dic Volo-dicat, Ego, Volo mox Ego subijce, capta
Artibus haud alijs illaqueatur amor. (est.

In eundem.

Velle quod Alter Ego, quod non Ego postulat Alter
Nolle placet Stephano quàm bene Vvillichio.

G. K.

Pro geminis geminos ex ære lebetibus, (vnum
Quod Ketllere queo) do tibi versiculos.

ὡς αὐτὸν, λεβητοποιὸν
ἀσματοποιός.

Δισσὸν ἔπος πέμπω σοι χαλκέου ἀντὶ λέβητος
σοί γε λεβητοποιῷ ἀσματοποιός ἐγώ.

Lucas Derus pictor Gandauensis.

Parrhasio melius, melius qui pingis Apelle,
Tu mihi Durerus non mihi Derus eris.

A luy mesme.

Allez vous en ma Muse vers celuy
Qui est Poëte & peintre, & dites luy
Que son amy Charles Vtenhouie
A banqueter à ce soir le conuie:
Mais qu'il apporte auecq sa portion.
Ie ne veux point de luy chair ny poisson,
Ny chose aussi quelconque qui ayt ame,
Quell' chose doncq sera ce? vn Epigramme
Bien accoustré, bien fricasse, bien net,

Vne Ode, vn Hymne, Epitaphe, Sonnet,
Rondeaux, Dizains, viandes Poëtiques,
S'il n' ayme mieulx de mets Pythagoriques.

Εἰς χαλκοτυπίαν μουσῶν μητέρα εὐυμνοτάτην
ὕμνος πρὸς Ἰωάννην τὸν Ὀπωρινὸν συμ-
πάτορα αὐτοῦ.

Ἀρχέτυπην ᾄδωμεν ἀοίδιμον ἄνδρες ἀοιδοί,
βιβλοτόκον, βειαρὴν, βητάρμονα, βαρβαροφόντιν,
γομφοπαγῆ, γραφικὴν, γλυφανότειρα, γραμ-
ματοτεύχη,
δίπτυχα, δαιδαλόχειρα, δαΐφρονα, διογένεθλον,
ἐγρεσιμνημοσύνην, ἐπεσίῤῥοον, ἐννεάμουσον,
ζωογράφον, ζαθέην, ζωαρκέα, ζωοδότειραν,
ἤπιον, ἡβείην, ἡφαίστιον, ἡμοδρόμοχθον,
θηγάδα, θελξίνοον, θεοειδέα, θηρολέτειραν,
ἴξαλον, ἰοπλόκον, ἰθύδρομον, ἱδροφάντιν,
καλλιτόκον, Κλαείην, κρατοβρόφονα, καμπεσίγυιον,
λευκόφρην, λογίην, λογοτέκτονα, λαρνακόεσσαν,
μητέρα μυειόπαιδα, Μογοντίδα, μουσοπάτακτον,
νωτοβάτιν, νομίην, νωθρεχθέα, νυκτιμόβριμον,
ξεινοδόκον, ξενίην, ξυμφράδμονα, ξανθοέτειραν,
ὄβριμον οὐρεσίφοιτον, Ὀπωρινὸν, ὀργανόεσσαν,
ῥωμαλέην, ῥυπτρὴν, ῥηξήνορα, ῥινολέτειραν,
σώφρονα, σωσίβιβλον, σεισίχθονα, σιγαλόεσσαν
τλήμονα, τλησίπονον, τυποειδέα, τυμπανόδουπον,
ὑοτειχοσμήκτειραν, ὑπνάγριον, ὑστροδόδειπνον,

φοιβάδα, φημοδότιν, φιλοκόρδεα, φαιοπρόσω-
πον,
χαλκογένην, χοανεύτειραν, χειρουλκέα, χωλήν,
ψυχροτακῆ, ψαφαρήν, ψοφοποιόν, ψαλλομόλυ-
ᾤδειον, ὠκυθόην, ὡροσκόπον, ὠλεσίκαρπιν. (ἔδον,

ΕἸΣ Ι'ΛΕΡΜΟΝ ΤΟΝ ΧΥ-
λανδρον Σεβαστοπολίτην. Κ. Ο.

Οὐδὲν-ἄτορ Ξύλανδρον-Ὁ-Βίος Ξύλανδρε καὶ
Ἀνδρῶν,
Ξῦλα καὶ Ἄνδρες αὖθι οὐδὲν ἔασι Βίου.
Δούρατα σεῖο πέλει μουσέων χαρίτων τε γενέθλη,
Ἄνδρες οἱ μούσης καὶ χαρίτεσσι φίλοι. (θεῶν,
Καί σύ γε δ' στρατιῶν μεθέπων σέθεν οὔνομ' ἀπ' Ἀν-
Δρέος τελέθεις ἴσος ἀοιδοπόλοις.
Τοὔνεκ' ἔπος κάλλιστον ἐμοὶ σὺ ἀείσαο μούσης
Οὐθὲν ἄτορ μουσέων καὶ χαρίτων-Ὁ-Βίος.

Ὁ-Βίος βροτῶν θεοῖο
Ἄτορ-Οὐθὲν ἀμβρότοιο.

ΕἸΣ ΚΑΡΌΛΟΥ ΤῸΝ
οὐθὲν—ὁ—βίος καλλίμαχον.

ὕμνους σπεῦδ' ἄγε Κάρλε φίλον κάρα Καλλιμά-
εὐεπέας ἄλλην δὴ θέμεν εὐεπίην. (χοιο
μοῦνος ἀπὸ πάσης γενεῆς τολμήσαο τόλμαν
τήνδε σύ, καὶ λάμψει σὸν κλέος αἶθα μόνῳ.

ἀλλ'

ἀλλ' ἔμπης νημερτὲς ἔχω τί γε Κάρλε καὶ εἰπεῖν,
μέμψιν ἔχει Νόννος σὸς πολὺ κρυπτόμενος.
ἐπεὶ δ' ἄγε γοῦν οἱ ἀμυνόμενος σὸς καλὸν ἀοιδὸν
εὖ φάος, εὖ τ' ἄλλων ὡς τάχος εὐεπίην.
Ιω. Κυρτήειος.

ΕἸΣ ΚΑΛΛΊΜΑΧΟΝ ΚΑΡΌ-
λου τοῦ Οὐθεν—ο—βίου.

Τίς κε τῶν ὑμνογράφων τὸν Καλλίμαχον μέγ' ἄριστον
οὐ φήσει ὕμνων ἄξιον ἂν πτυχεῖν;
οὔτις ἂν ὧδε μανείη. ἐγὼ δὲ μάλιστά γε πάντων
φημὶ τὸν ὑμνητὴν ἀξιοϋμνότατον.
ἀλλ' οὐχ εὑρετὸς ἄλλος ὁ Καλλίμαχος κατὰ γαῖαν
ὅστις ἂν ὑμνήσει ἄξια Καλλιμάχου.
Καρόλε νῦν σε λαχὼν ὕμνων ἔθεν εὑρήμην εὖ τὴν
ἄξιον ὑμνοπόλον δεύτερον αἶα τρέφει.
Ιω. Αὐράτου.

Ad Carolum Vtenhouium patricium Gandauenſem. Elegia.

Ipſe tui vetus accedo admirator Vtenhoui
Antè etiam quàm à me conſpicerere, diu.
Nam tua, ſi neſcis, excuſa Poëmata primùm
Vt legi, ingenij vis, placuitq; modus.
Cognoui, veluti ex paruo (aiunt) Vngue ſolemus
Quam magno aſſurgat corpore, noſſe, Leo.
Non hæc de triuio, vulgi aut percuſſa moneta,
Dixi, aut de vatum hæc, plebe Camœna venit.

Sunt Charites, video, sunt hîc, procudere quisnam
  Talia, ni Phœbi summus in arte queat?
Ilicet ingenti (fateor) succensus amore,
  Exarsi, & nunc exardeo vbiq; tui.
Sed mage quum nuper fandi est data copia coram,
  Sensiq; Eloquij, vimq; decusq; tui.
Quantaq; Sacchareo flueret Suadela liquore,
  Secum aurum, secum Gemmea cuncta trahens.
O' mihi præteritæ redeant si grata Iuuentæ
  Tempora, quum multo sanguine membra calent.
Lymphatusq; Deûm furor accipit, ipsaq; sese
  Addit, & ad faciles Musa venit numeros.
Lætaq; nunc, noua nunc, interdum & flebilia, aura
  Suggerit aspirans aura Heliconiadum.
Et seu Libethri, siue ad Permeßidos vndas,
  Seu de Castalio fonte bibisse iuuat.
Cuncta fluunt, nusquamq; hærent, sed diuite vena
  Proluta exuperans irrigat ora latex.
Quàm sequar vsq; libens, quàm te, licet impare passu
  Debili & incompto, at ponè tamen comiter:
Scandentemq; altè, superantem excelsaq; summi
  Verticis Aonij subter ego aspicerem:
Tum tua, vt auxilium, peterem, mihi dextra prehensa
  Porgeret, allata subq; leuaret ope.
Ipsum me ex humili sensim in sublime referrem,
  Quaq; daretur mî, carperem in ardua iter.
Nunc anni, caniq; vetant & tarda senectus,
  Desidia ex longo pigrior ire negat.

Tu

Tu perge, incœptumq́; iter insiste, vnde parata
Atq́; ea maxima sit gloria certa tibi:
Quippe nihil desit, florens tibi suppetit ætas,
Mens instructa bonis ingenium superat.
Dictat Musa modos, quos semper cunq; cupisti,
Gratia queis Gemina it iuncta sorore, Comes.
Iußa, iniußa volens semper, noctesq́; diesq́;
Tecum habitat, tecum est intima adusq; Dea.
Dijq́; hominesq́; fauent, dat & vbere copia cornu
Largitur effusum quod satis & superest.
Magnorum eia igitur, vatum decora alta capeße,
Et merita Daphnes cingere fronde comas.
Viribus enixus cunctis, teq́; infer olympo,
Aurea (scis ipse) hac itur ad astra via.
Sic fato eripiere, tibi sic ipse superstes
Aeternùm per docta ora ferêre virûm.

Iulius Alexandrinus Aug. æsa.
Maximiliani Archiatrus.

Epigramma in Callimachum Romanum C. Vtenhouij fratris sui.

Tam bene sunt latijs donata Poëmata chartis
Callimachi, tanto cum Genioq; nitent,
Vt Charites Graiæ Romam migraße putentur,
Lætaq; sit Latijs Musa Pelasga modis:
Despiciatq; suos, quibus orta est antè, Poëtas,
Malit & Ausonijs luxuriare Togis.
Currite Thespiades, vestrumq́; ornate Poëtam,

Illius & merita cingite fronde comas.
Vosq; ô Callimachi manes assurgite vati,
Eius & æterno tollite honore decus.
Cuius honorati studio in Latia arua recepti
Curritis insolitis per fora cuncta rotis.
Iohan. Vtenhouius G.

In Callimachum Latinis versibus redditum à Carolo Vtenhouio Caroli filio.

Ecquis tot Clarium tandem post secula, vatem
Ausonio docuit suauiter ore loqui?
Nobilis Vtenhouæ gentis de stirpe creatus
Carolus, ille æui gloria prima sui.
Qui puer Hesperijs fuit enutritus in hortis,
Clarus imaginibus, clarior ingenio.
Gallia quem docto mirata est ore canentem,
Quamuis sit doctis ipsa superba viris.
Cuius diuinam laudauit & Anglia Musam,
Quam coluit gentis docta puella caput.
Qua pretium vati sacro fuit aurea torques,
Laurea cui dederas Cynthie serta prius.
Nec minus obstupuit gelidæ quæ subiacet Arcto
Scotia, nec laudis signa minora dedit.
Sed quid opus verbis tantum celebrare Poëtam, aut
Carmine per laudes illius ire meo?
Ille Caledoniæ vates quem maximus oræ
Censorem voluit versibus esse suis?

Cuius Lemouico laudata poëmata Vati,
Iudicium ſpernunt zoile inique tuum.
Non poſcunt hederas fragrantia munera Bacchi,
Et Chium dempto venditur indicio.

Tuæ virtutis & ingenij admirator
Martinus Hauwelius.Flander.

Eiuſdem. Ad Carolum Vtenhouium F. Alluſio.

Integrum Caput æthereis quod decidit Hortis,
Nomine req́; venit Carole docte tibi.
Integrum Caput innumeris cui dotibus aucto
Plus datur humana conditione frui.
Cætera vix vnam callet nam turba loquelam,
Quam tamen ex ipſo lacte parentis habet.
Tolluntur ſupra aſtra alij ſermone Latino,
Aut quibus Argolico contigit ore loqui.
Tu Capiti Integro varias mandare loquelas,
Vnus multorum tu potes ore loqui.
Eſt tibi fas Arabum ſacras exponere voces,
Nec Chaldæa minus verba ſonare licet.
Cecropios iuuenem docuerunt culta lepores
Palladis & Graias mœnia delicias.
Scribere verba ſtilo ſeu vis grauiore ſoluta,
Seu cupis in iuſtos currere vincta pedes,
Tu genus eloquio potis es ſuperare Quirini,
Suſpiciat numeros Roma vetuſta tuos.
tibi quæ patria eſt Germania & altera pugnax,

Hæcq́;

Hæcq; pari studio & vendicat illa sibi.
Sic quamuis nunquam te viderit Itala tellus,
Te stupet Italicos edere posse sonos.
Sic tua dicta capit patrio sermone loquentem,
Tellus quâ largas voluit Iberus aquas.
Ni fraus & leuitas & callida verba deeßent,
Regia clamaret Gallia tota suum.
Reddentem patrias audit quando Anglia voces,]
Aut faciem quando respicit illa tuam,
Tum negat externis quod veneris aduena ab oris,
Nutritum in proprio dicit at esse sinu.
Deniq; quæ occiduo est contermina Scotia ponto,
Illa potest animi sensa referre tui.
Restat adhuc tamen & melioris portio vitæ,
Et nondum sex sunt lustra peracta tibi:
Nimirum longos dederit si Iupiter annos,
Aetatisq; feras tempora iusta tuæ,
Nulla ignota super peregrinaq; lingua futura est,
At poteris patrio tu omnibus ore loqui.

Ad Camillam Morellidem Iohann. Morelli & Ant. Deloniæ F.

Condere Romanum melius Nasone, Pelasgum
Penelope melius Virgo perita melos:
Penelopen propria modulantem carmina lingua,
Ausonia exutā cernere vis'ne toga,
Graiaq; gestantē, patrio de more, deinceps
Pallia, Pleumosia Pallia texta manu?
Perlege quæ Latijs prius intellecta, Pelasgus
Nunc Laertiades, facta Pelasga, legat.

χωρὶς τοῦ θεοῦ

ΟΥΘΕΝ—Ο—ΒΙΟΣ.

Ἐπιστολὴ Ὀϊδίου τοῦ Νάσωνος εἰς ἑλλάδα φωνὴν ὑπὸ Καρόλου τοῦ Οὐτεν—ὁ—βίου μετανεχθεῖσα.

Πηνελόπη τῷ Ὀδυσσεῖ.

Σοὶ τάδε Πηνελόπη βραδυνόστῳ πέμπει Ὀδυσσεῦ·
ὅτι μοι ἀντιγράφοις, αὐτὸς ἵκοιο δέ σύ.
Τροία μὲν ἀργολίδεσσι κόραις στυγος δ᾽ ἐξαλαπάχθη,
οὐ Πρίαμος μόλις ἦν, Τροία τε πᾶσα τόσου.
Αἴθ᾽ ὁπότε στέλλεν στόλον ἐς Λακεδαίμονα δῖαν
μάχλος ἐποντώθη κ᾽ οἴδμασι θυομένοις.
Οὐκ ἂν ἐγὼ ψυχρὰ λέχος εἰσανέβην πάνδημον,
οὔτ᾽ ἐπιπεμφοίμην χῆρα χρόνου τὸ βραδύ.
Οὐδέ τι ζητούσῃ μοι ἀπείρους νύκτας ἐλέγχειν
χηραλέας καμέοι χεὶρ ὕφος ὑψικρεμές.
Πῆ ποτε τῶν ὄντων φοβερώτερα μὴ πεφόβημαι;
πᾶς τις ἔρως πέλεταί χρῆμά τι δειμαλέον.
Τρῶας ὀνειροπόλουν κρατεροὺς σοι ἐναντίον ἐλθεῖν,
αἰὲν ἐς Ἑκτορέην κληδόν᾽ ἄχρους γενόμην.
Εἴ τε τις Ἀντίλοχον λέξειε δαμέντ᾽ ὑπὸ χερσὶν
Ἕκτορος, Ἀντίλοχος αἴτιον ἔσκε φόβου.
Ἢ Μενοιτιάδην ὅπλοισι νόθοισι πεσόντα,
κλαῖον ὅτ᾽ εὐτυχίην οὐ δόλος αἰὲν ἔχει.
Αἵματι Τληπόλεμος Λυκίην ἐχλίην᾽ ἐγχείην,
φροντὶς ἐκαινίσθη Τληπολέμου θανάτῳ.
Καὶ τέλος, ὅστις ἔπιπτεν ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν ἀχαιῶν,
ψυχρότερον πάγετο κῆρ δυσέρωτος ἔην.

Ouidij Nasonis Epistola A Carolo Vtenhouio F. Græcè reddita.

Penelope Vlyssi.

Hanc tua Penelope lento tibi mittit Vlysses,
Nil mihi rescribas, attamen ipse veni.
Troia iacet certè Danais inuisa puellis,
Vix Priamus tanti, totaq; Troia fuit.
O' vtinam tunc cum Lacedæmona classe petebat,
Obrutus insanis esset adulter aquis.
Non ego deserto iacuissem frigida lecto,
Nec quererer tardos ire relicta dies.
Nec mihi quærenti spatiosam fallere noctem,
Lassaret viduas pendula tela manus.
Quando ego non timui grauiora pericula veris?
Res est solliciti plena timoris amor.
In te fingebam violentos Troas ituros,
Nomine in Hectoreo pallida semper eram.
Siue quis Antilochum narrabat ab Hectore victum,
Antilochus nostri causa timoris erat.
Siue Menoetiaden falsis cecidisse sub armis,
Flebam successu posse carere dolos.
Sanguine Tlepolemus Lyciam tepefecerat hastam,
Tlepolemi letho cura nouata mea est.
Deniq; quisquis erat castris iugulatus Achiuis,
Frigidius glacie pectus amantis erat.

Sed

Εὖ δὲ θεὸς σεμνῷ φιλόφρων προνοήσεν ἔρωτι,
ἀνδρὸς ἐπεφρώθη Τροῖ᾽ ἔτι σωζομένου.
Ἡγεμόνες νόστησαν Ἀχαιῶν, ἠνίοσ᾽ ἐπὶ βωμοῖς,
βάρβαρ᾽ ἐπικρέμαται θεοῖς πατρίοις λάφυρα.
Νύμφαι δῶρα φέρουσιν ἐπ᾽ ἀνδράσι σωζομένοισι,
τῶνδε τρόπαια φρυγῶν μυθολογουμένων.
θαυμανέουσι κόραι δηλαὶ, πρεσβῆς τε δίκαιοι,
ἀνδρὸς ἀπὸ στόματος πᾶσα γυνὴ κρέμαται.
Καί τις ἀριστέας, θεμένης ἐπέδειξε τραπέζης,
ζωγραφέων οἴνῳ τροίαν ὅλην ὀλίγῳ.
Ἐρρέε τῇ Σιμόεις, τῇδ᾽ ἦν Σιγήϊον οὖδας,
τῇδ᾽ ἔστη Πριάμου πρεσβέος ἀκρόπολις.
Αἰακίδης μὲν τῇ, τῇδ᾽ αὖ σκήνωσεν Ὀδυσσεὺς
τῇδ᾽ Ἕκτωρ ζυγίους ἀμφιδρυφὴς ἐφόβει.
Πάντα γὰρ ἐκπεμφθέντι σε μαστεύειν σέο τέκνῳ
εἶπε γέρων Νέστωρ, εἶπεν ἐκεῖνος ἐμοί.
Εἶπε δ᾽ ἐναιρομένους, Ῥῆσόν τε Δόλωνά τε, χ᾽ ὅππως
ὤλετ᾽ ὁ μὲν προδοθεὶς ὕπνῳ, ὁ δ᾽ αὖτε δόλῳ.
Τλῆς σὺ ἄρ᾽ ὦ λίαν, λίαν τὰ σὰ φίλτατ᾽ ἀπιστῶν,
θρᾶκα στρατὸν νυχίαις ἐμβατέειν ἐνέδραις.
Καὶ τόσσους ἅμ᾽ ἐναρίζειν ἑνὸς ἀνδρὸς ἀρωγῇ,
Εὖγε σέο προνόων, καὶ περιφροντὶς ἐμοί.
Αἰὲν ἐπάλλετ᾽ ἐμοῦ κόλπος φόβῳ, ἠνίκ᾽ ἀριστοὺς
πώλοις Ἰσμαρίοις βῆς στρατὸν ἂν φίλιον.
Ἀλλά τι πλεῖον ἐμοὶ σφετέραις πορθούμενα χερσὶν
πέργαμα, καὶ τοῖχος τὸ πριν ἐὼν, δάπεδον;
Εἰ ἔτι μέλλω ἔσεσθ᾽ οἵη πρὶν Τροίαν ἁλῶναι,
καὶ μοι χηροσύνης οὔτι πέφηνε πέρας.

Ἄλλοις

Sed bene consuluit casto Deus æquus amori:
Versa est in cineres sospite Troia viro.
Argolici rediere duces, altaria fumant,
Ponitur ad patrios barbara præda deos:
Grata ferunt Nymphæ pro saluis dona maritis,
Illi victa suis Troica fata canunt:
Mirantur iustiq; senes, trepidæq; puellæ,
Narrantis coniux pendet ab ore viri.
Iamq; aliquis posita monstrat fera prælia mensa,
Pingit & exiguo Pergama tota mero.
Hac ibat Simois, hic est Sigeia tellus,
Hic steterat Priami regia celsa senis.
Illic Aeacides, illic tendebat Vlysses,
Hic lacer admissos terruit Hector equos.
Omnia nanq; tuo senior te quærere misso
Rettulerat nato Nestor, at ille mihi.
Rettulit & ferro Rhesumq; Dolonaq; cæsos,
Vtq; sit hic somno proditus, ille dolo.
Ausus es ô nimium, nimiumq; oblite tuorum,
Thracia nocturno tangere castra dolo.
Totq; simul mactare viros adiutus ab vno,
At bene cautus eras, & memor antè mei.
Vsq; metu micuere sinus, dum uictor amicum
Dictus es Ismarijs isse per agmen equis.
Sed mihi quid prodest vestris disiecta lacertis
Ilios? & murus, quod fuit antè solum:
Si maneo qualis, Troia durante, manebam
Virq; mihi dempto fine carendus abest?

 Diruta

Ἄλλοις Τροῖ' ἐπράθη μὲν, ἀπόρθητος δέ μοι εἴη,
  τὴν βοῒ Ληϊδίῳ ξεῖνος ἀροτριάει.
Νῦν σπόρος ἔνθ' ἦν Τροία, καὶ ἡ δρεπανητόμος αἰεὶ
  σφριγᾷ Δαρδανίῳ αἵματι πιαλέη.
Ἀνδρῶν ἡμιτάφη γύροις κροτέονται ἀρότροις
  ὀστέ', ὀρειπώλεις κρύψε δόμους βοτάνη.
Σὺ πτολίπορθος ἑκὰς, καὶ ἡ τριβὴ ἥτις ἄδηλος
  ἐστί, καὶ ἥ τις γῆ κρύψε σιδηροφρόνα.
Ὅστις ἐπ' ἠϊόνι ξείνην νέα τῇδε πελάζει,
  κεῖνος ἀπαίρει ἐμοὶ πολλ' ὀρεεινόμενος.
Σοί τε κομιζομένη, εἴ πού τις ἐναντίον ἔλθῃ,
  αὐτόγραφος παρ' ἐμοῦ δέλτος ἐπιτρέπεται.
Στείλαμεν εἴς τε Πύλον Νηληΐδα Νέστορος αἶαν
  πρεσβέος, ἔνθε Πύλου φήμη ἀνῆλθ' ἀφανής.
Στείλαμεν ἐς Σπάρτην, Σπάρτη δὲ καὶ αὐτὴ ἀΐδροις
  γῆν τινα νῦν ἔχεις, πῇ τε χρονοτριβέεις.
Κάλλιον εἰσέτι νῦν πυργώματα Φοίβου ἔμειναν,
  μέμφομαι αὐτὴ ἐμοῖς σύγμασι κουφόνοος.
Εἶδον ἂν ἤχι μάχῃ, καὶ ἐπέτρεον ἂν μόνον ἄρην,
  καὶ πολέων ξυνὴ μέμψις ἂν ἦεν ἐμή.
Οὐκ οἶδ' ὅ, τι δέδοικα, δέδοικα δὲ πάντα φρενόπληξ,
  ἐς μελεδῶνας ἐμὰς πέπταται εὐρὺ πέδον.
Ὅσσα τε πόντος ἔχει, καὶ ὅσσ' ἀποφώλια γαῖα,
  αἴτια τοσσατίης οἴομαι ἀμβολίης.
Ταῦτα μου οἰομένης ἀνεμώλια, οἷος ἐφ' ὑμῖν
  οἶστρος ἐνῆν, τάχα σε ξεῖνος ἔμαρψεν ἔρως.
Καὶ τάχα φημίσαις κεν ὅσον σοι ἀγροιῶτις ἄκοιτις,
  ἥτε μόνον πείκειν σὺ δεδάηκε πόκας.

Ὑσυδοίμην,

Diruta sunt alijs, vni mihi Pergama restant,
Incola captiuo quæ boue victor arat.
Iam seges est vbi Troia fuit, resecandaq; falce
Luxuriat Phrygio sanguine pinguis humus.
Semisepulta virûm curuis feriuntur aratris
Ossa, ruinosas occulit herba domos.
Victor abes, nec scire mihi quæ causa morandi,
Aut in quo lateas ferreus, orbe, licet.
Quisquis ad hæc vertit peregrinam littora puppim,
Ille mihi de te multa rogatus abit.
Quamq; tibi reddat (si te modo viderit vsquam)
Traditur huic digitis charta notata meis.
Nos Pylon antiqui Neleia Nestoris arua
Misimus: incerta est fama remissa Pylo.
Misimus & Sparten, Sparte quoq; nescia veri,
Quas habitas terras, aut vbi lentus abes.
Vtilius starent etiam nunc mœnia Phœbi,
Irascor votis, heu, leuis ipsa meis.
Scirem ubi pugnares, & tantùm bella timerem,
Et mea cum multis iuncta querela foret:
Quid timeam ignoro, timeo tamen omnia demens,
Et patet in curas area lata meas.
Quæcunq; æquor habet, quæcunq; pericula tellus,
Tam longæ causas suspicor esse moræ.
Hæc ego dum stultè meditor, (quæ vestra libido est)
Esse peregrino captus amore potes.
Forsitan, & narras quam sit tibi rustica coniux,
Quæ tantùm lanas non sinit esse rudes.

Ψευδοίμην, καὶ τοῦτ' ὑπκύεμον εἴη ὄνειδος,
μή δὲ παλιντροπίης στέρξομ' ἐλευθερίην.
Ἰκάριος με πατὴρ παύσασθαι ἀνήνορος εὐνῆς
προσβιάων, ἀμέτροις μέμφεται ἀμβολίαις.
Μεμφέσθω μὲν, ἐγὼ δὲ σὴ εἴην, σή τε κακίμην
αἰὲν Ὀδυσσῆος Πηνελόπεια γυνή.
Ἀλλὰ φιληγορίῃσιν ἐμαῖς, καὶ κάμπτεται ἁγναῖς
ἱκεσίαις, κρατέων κάρτεος αὐτὸς ἐοῦ.
Δουλίχιοι, σάμιοί τε καὶ οὓς αἰπεῖα Ζάκυνθος
πέμψεν, ὄχλος μνηστὴρ ἔχθρε μαργὸς ἐμοί.
ἶσι δ' ἀναντιλόγως ἐπικοιρανέοντι μελάθροις,
Σ° Ἀμὰ σέο κτῆσις σπλάγχνα διασκέδαται.
Τοὶ δέ τι πείσανδρον πολύβοντε μέδοντα τ' ἀπεχθῆ
λάβρας τ' εὐρυμάχου ἀντινόου τε χέρας,
Ἄλλους τ' ἐγκαταλέξω, ὅσους ἀπέων σὺ παρ' αἶσαν
βόσκεαι ὠνητοῖς αἵματι σῷ κτεάνοις.
Ἶρος ὁ πτωχὸς, σύν τε μελανθίου ἷς βορομήλου
πήμασι προσθήκη σοῖς πέλει ὑστατίη.
Τρεῖς ἐμὲν ἀδρανέες τὸν ἀριθμὸν, ἀνάλκις ἄκοιτις,
λαέρτης τε γέρων, τηλέμαχός τ' ἔτι παῖς.
Χ' ὃς μὲν ἐνοσφίσθη σχεδὸν ἄρτι μοῦ δ' ἐπιβουλῆς,
πανταέκητι πύλονδ' ἐλθέμεναι μεμαώς.
Ζεύς μοι ἐπικρίνειεν, ὅπως κατὰ μοῖραν ἑκάστου
ὅσσε καλύψασθαι τὸν δ' ἐμὰ, τὸν δὲ τὰ σά.
Ταῦτα βοῶν ἐπίουρος ἅμ' εὔχεται, ἡ δὲ τροφὸς γρηῦς,
καὶ τρίτος ὁ ῥυπαροῦ πιστὸς ἄναξ συφεοῦ.
Οὐ μὴν Λαέρτης ἀχρεῖος ὢν ὑπὸ γήρως
ἀμφιλαφῶν δύναται δυσμενέων κρατέειν.

Τηλέμαχος

Fallar, & hoc crimen tenues vanescat in auras,
Néue reuertendi liber abesse velis.
Me pater Icarius viduo discedere lecto
Cogit, & immensas increpat usq; moras.
Increpet vsq; licet, tua sim, tua dicar oportet:
Penelope coniux semper Vlyßis ero.
Ille tamen pietate mea, precibusq́; pudicis
Frangitur, & vires temperat ipse suas.
Dulichij Samijq́;, & quos tulit alta Zacynthos
Turba ruunt in me luxuriosa proci.
Inq́; tua regnant, nullis prohibentibus, aula:
Viscera nostra tuæ dilacerantur opes.
Quid tibi Pisandrum, Polybumq́; Medontaq́; dirum,
Eurymachiq́; auidas, Antinoiq́; manus,
Atq́; alios referam? quos omnes turpiter absens
Ipse tuo partis sanguine rebus alis.
Irus egens, pecorisq́; Melanthius author edendi,
Vltimus accedunt in tua damna pudor.
Tres sumus imbelles numero, sine viribus vxor,
Laërtesq́; senex, Telemachusq́; puer.
Ille per insidias penè est mihi nuper ademptus,
Dum parat inuitis omnibus ire Pylon.
Dij precor hoc iubeant, vt euntibus ordine fatis,
Ille meos oculos comprimat, ille tuos.
Hoc faciunt custosq́; boum, longæuaq́; nutrix,
Tertius immundæ cura fidelis haræ.
Sed neq; Laertes, vt qui sit inutilis annis,
Hostibus in medijs regna tenere potest.

Τηλεμάχῳ δὲ πλέον πόνος ἵξεται, εἰ σὸς ἔσαι,
    νῦν οἱ ἀμύνεσθαι πάτριον ἄλκαρ ἔχειν.
Οὐδέ μοι ἰσχὺς ἔνεστιν ἐλαυνέμεν οἴκοθεν ἐχθρούς,
    τήνη θᾶσσον ἵκου αὖρα λιμήν τε τεοῖς.
Ἐστιν, ἔοι τε σὸς παῖς εὔχομαι, ὅν τε τερείνῃ
    πατρὸς ἔδει μελετᾶν τέχνας ἐν ἡλικίῃ.
Φράζεο Λαέρτην, ὅππως ἔθεν ὄσσε καλύψῃς,
    ὕστατον οἱ μοίρης ἦμαρ ἐπικρέμαται.
Ἢ νῦ με σοῦ ποτ' ἔασαν ἀποιχομένοιο κορίσκην,
    φαίης, ἢ ἢν ἀνίῃς, αὐτίκα γραΐδιον.

Ἐπιγραφαὶ τῶν προτέρων Διονυσιακῶν τμημάτων Κδ.

Πρῶτον ἔχει Κρονίωνα κερασφόρον ἅρπαγα νύμφης,
καὶ παλάμαις Τυφῶνος ἀρασσόμενον πόλον ἄστρων.
Δεύτερον ἀστερόφοιτον ἔχει Τυφῶνος ἐνυώ,
καὶ στεροπήν, καὶ ἄεθλα Διός, καὶ κῶμον Ὀλύμπου.
ἐν τριτάτῳ μάστευε πολύπλανον ὁλκάδα Κάδμου,
Ἠλέκτρης τε μέλαθρα, φιλοξενίην τε τραπέζης.
ἰχνεύων δὲ τέταρτον, ὑπὲρ πόντοιο νοήσεις
ἁρμονίην πλώουσαν ὁμόστολον ἤλικα Κάδμῳ.
πέμπτον ἔτι σκοπίαζε, καὶ Ἀκταίωνα νοήσεις
τὸν κεμὰς οὐκ ὤδινε κυνοσπάδα νεβρὸν ἀλήτην.
δίζεο θέσκελον ἕκτον, ὅπῃ Ζαγρῆα γεραίρων
γαίης ἕδρανα πάντα κατέκλυσεν ὑέτιος Ζεύς.

ἕβδομον

Telemacho veniet (viuat modò) fortior ætas,
Nunc erat auxilijs illa tuenda patris.
Nec mihi sunt vires inimicos pellere tectis,
Tu citius venias portus & aura tuis.
Est tibi, sitq; precor, natus, qui mollibus annis
In patrias artes erudiendus erat.
Respice Laërten, vt iam sua lumina condas,
Extremum fati sustinet ille diem.
Certè ego, quæ fueram, te discedente, puella,
Protinus vt redeas, facta videbor anus.

Argumenta viginti quatuor segmentorum priorum Dionysiacῶn Nonni poetæ Panopolitani propediem edendorum Car. Vtenh. interprete.

Corniger in primo Nympham Saturnius aufert,
Et manibus Typhon stellatum concutit axem.
Astriuagam liber alter habet Typhonis Enyô,
Fulguraq́; & pugnas Iouis, & Pœanas Olympi.
Quære vagam Cadmi (quâ tertia pagina) Cymbam,
Electræq; domos, & mensas hospitis aulæ.
Si quartum excutias, maris æquora longa secantem
Harmoniam æquæuo sociam cum fratre videbis.
Voluitur à quarto qui proximus, Actæona
Dente canum lacerat non ceruæ ex semine ceruum.
Sextus ab hoc sacer est, vbi Iuppiter imbrifer omnes,
Illustrans Bacchum, sedes telluris inundat.

ἕβδομον ἱκεσίην πολιὴν Αἰῶνος ἀείδει,
καὶ Σεμέλην, καὶ ἔρωτα Διὸς, καὶ φώριον εὐνήν.
ὄγδοον αἰολόμυθον ἔχει φθόνον ἄγριον Ἥρης,
καὶ Σεμέλης πυρόεντα γάμον, καὶ ζωῦα φονῆα.
ἐς ἔνατον σκοπίαζε, καὶ ὄψεαι υἱέα Μαίης,
θυγατέρας τελάμου, καὶ μυστίδα, καὶ δόμον Ἰνοῦς,
καὶ δεκάτῳ μανίην ἀθαμαντίδα, καὶ δρόμον Ἰνοῦς.
πῶς φύγεν εἰς ἁλὸς οἶδμα σὺν ἀρτιτόκῳ μελικέρτῃ.
ἐν δέκατον δὲ δόκευε, καὶ ἱμερόεντα νοήσεις
ἄμπελον ἀνδροφόνον πεφορημένον ἅρπαγι ταύρῳ.
δωδεκάτῳ φρένα τέρψον, ὅπῃ νέον ἄνθος ἐρώτων
ἄμπελος εἶδος ἄνηκεν ἐς ἀμπελόεσσαν ὀπώρην.
ἐν τρισκαὶ δεκάτῳ στρατιὴν νήριθμον ἐνίψω,
καὶ προμάχους ἥρωας ἀγειρομένους Διονύσῳ.
ἐς δέκατον δὲ τέταρτον ἔχε φρένα, κεῖθι κορύσσει
δαιμονίην στίχα πᾶσαν ἐς Ἰνδικὸν ἄρεα ῥέιη.
πέμπτῳ καὶ δεκάτῳ βειαρὴν νίκαιαν ἀείσω,
θηροφόνον ῥοδόπηχυν ἀπειλήτειραν ἐρώτων.
ἕκτῳ καὶ δεκάτῳ γαμίην νίκαιαν ἀείδω,
σὺνέτιν ὑπνώουσαν ἀκοιμήτου Διονύσου.
ἑβδομάτῳ δεκάτῳ πρωτάγριον ἄρεα μέλπω,
καὶ ῥόον οἰνωθέντα μελισταγέος ποταμοῖο.
ὀκτὼ καὶ δεκάτῳ στάφυλος καὶ βότρυς ἰκαύει,
εἰς θαλίην καλέοντες ὀρείδρομον υἷα θυώνης.
ἐννέα καὶ δεκάτῳ σταφύλου πέρι τύμβον ἀγείρει
Βάκχος ἐπὶ κρητῆρι θυώδεϊ τερπνὸν ἀγῶνα.
εἰκοστὸν μεθέπει φονίου βουπλῆγα λυκούργου
εἰς βυθὸν ἰχθυόεντα διωκομένου Διονύσου.

εἰκοστὸν

Septimus Aeonis fert verba precantia cani,
Et Semelen ignesq́; Iouis, nocturnaq́; furta.
Sunt iræ octauo sæuæ Iunonis & artes,
& thalamus flagrans & cædis Iuppiter author.
In nono Maia genitum spectare licebit,
Et Telami natas cum antistita & ædibus Inûs.
In decimo furor est Athamanticus, error & Inûs,
Fugerit ut tenero leuis in mare cum Melicerta.
Si legis vndecimum, disces vt amabilis ille
Ampelus à tauro sit raptus membra cruento.
Ingenium reficis Bisseno, flos vbi amorum
Pampineis corpus mutabitur Ampelus vuis.
Tertius à decimo numerosum narrat ut agmen
Et socij Heroes sint Bacchica signa secuti.
Quartus post decimum tibi dicit, vt auspice Rhea
Diuinas acies armarit Bacchus in Indos.
In decimo quinto canitur Nicæa superba
Venatrix roseis Bacchum aspernata lacertis.
At decimus sextus Nicææos Hymenæos
Cantat, & ad cupidum Nympham deducit Iacchum.
Primitias Martis decimus tibi septimus edit,
Mellifluiq́; mero mutatas fluminis vndas.
Denus & octauus Staphylon Botrumq́; vocantes
Montiuagum Bacchum canit ad conuiuia festa.
A decimo nonus Staphyli canit ante sepulchrum
Solennes ludos crateræ ob præmia, Bacchi.
Bis denus memorat truncatum crura bipenne
In mare piscosum Baccho fugiente, Lycurgum.

εἰκοστὸν πρώτιστον ἔχει χόλον ἐννοσιγαίου,
καὶ μόγον ἀμβροσίης ῥηξήνορα, καὶ λόχον Ἰνδῶν.
δεύτερον εἰκοστὸν Βρομίου μόγον ὄργατε μέλπει,
Αἰακὸς ὅσσα τέλεσσε καὶ ἐν πεδίῳ καὶ Ὑδάσπῃ.
εἰκοστῷ τριτάτῳ πεπυρωμένον Ἰνδὸν Ὑδάσπην,
καὶ κλόνον ὑδατόεντα, καὶ αἰθαλόεντα λιγαίνει.
εἰκοστὸν δὲ τέταρτον ἔχει γόον ἄσπετον Ἰνδῶν,
κερκίδα τ' ἰστοπόνοιο καὶ ἠλακάτην ἀφροδίτης.

ἐπιγραφῶν εἰς κδ προτέρων Νόννου
Διονυσιακῶν τέλος.

Vicenus

Vicenus primus Neptuni continet iram,
Fortiaq́; Ambrosiæ certamina, & Indica furta.
Acta bis vndecimus canit agmina factaq́; Bacchi,
Aeacus & terra quæ geßit Hydaspis & amne.
Viceno terno transmissus vt Indus Hydaspes
Præliaq́; inter aquas ignesq́; peracta canemus.
Bis deno quarto quantus dolor vrgeat Indos,
Lanificæq́; canam Veneris radiumq́; columq́;.

Argumentorum in 24 Nonni Dionysiacorum Libros finis.

Appen-

Appendix Allusionum.

Distichon argenteo cælatum in poculo, ad Ioh. Oporinum Compatrem & Faustinam Bas. Amerbachij I.C. sororem.

Ni bonus Immanuel vos respexisset ab alto,
Natus Oporino non foret Immanuel.

Idem Græcè.

εἰ τάχ' ἂρ ὑψιμέδων οὐχ ἵλαος ἄμμι γένοιτο,
οὔποτ' ἂν Ἐμμανουὴλ ἄμμι γένοιτο βροτοῖς·
καίκεν Ὀπωρινῷ σοι τετραγάμῳ πότ' ἐόντι
οὐκ ἄτερ Ἐμμανουὴλ, Ἐμμανουὴλ ποτ' ἔφυ.

In Ariona Oporini eodem insculptum poculo.

Cur tuus in solido stat conspiciendus Arion
Littore? Delphini nec pede terga premit?
Admouet Aonijs nec plectra sonantia chordis,
Illa sed in nuda figere gaudet humo?
Fallor? an Immanuel pulchra te prole beauit,
Quæ facit in solido stes vt & ipse vado.

C. V.

In Ioh. Oporini Patris & Immanuelis Filij natalem.

Vt patrium celebret natali est natus eodem
E quarta primus coniuge filiolus:

Sis

Sit nouus Emmanuel, referat probitate parentes,
Sitq́; nepos magno dignus Amerbachio.
D. Theodori Zwinggeri.

In diem A. D. IIX. Kal. Februarij.

Verè fausta dies, qua tu Faustina maritum
Fecisti sera sospita prole patrem.
Verè candida lux, Autumnis fœta duobus,
Natalis nato lux, eademq́; patri.
Quæ decies senis interlabentibus annis
Atq; vno, reparat nomen Ὀπωρινόν.
Iam ne sub Emeritos iuuenescis Oporine canos?
Et noua succrescit te genitore domus?
Quæ te lux terris, gnatumq́; tibi dedit olim,
Ornabit raro nomine ephemerides.
At tu cum Fausta bene faustis coniuge rebus
Vtaris, dulci cumq́; diu sobole:
Quid non speremus summo duce & auspice Ioua?
Præsentis sunt hæc donà stupenda Dei.
Xylandri.

Ad Ioh. Oporinum in Nonni Διονυσιακῶν à se Latinos factos Lib. 48.

Vnde tot Aonijs è montibus audio plausus?
Nonnus adest annum pressus in vndecimum.
Iamq́; sub Autumnum, noua dum vindemia feruet,
Gestit Oporini præla subire sui.

Nomen

Nomen ab Autumno qui ducis Oporine, Nonnus
Fac comes vt Baccho quem celebrauit, eat.
Protinus vtq; tuo subiectus Oporine prelo
(Namq; more pretium debet vterq;) gemat.

Ἀμβροσίῳ τῷ Φροβεννίῳ.

Ἄμβροτος Ἀμβροσίου σοὶ δῶκε Φροβέννιε θεῖον
οὔνομα, σοι ζωὴν Ἀμβροσίην τε δότω.

Ad eundem.

Ambrosij nomen tibi qui dedit, ille perenni
Nectare te saturum reddat & Ambrosia.

Marcus Perezius.

Cur tibi Sanctorum cognomen amabile Patrum
Non Patris, antiqui Marce dedere Patres?
Scilicet vnus obis multorum plurima Patrum
Munia, sanctorum more modoq; Patrum.
Nanq; domi Pater es numerosæ prolis, & idem
Quod Pater est natis lætus es esse pijs.

Basilius Amerbachius I.C.

Cui Themis est multò quàm Bacchus amicior, illi
Debuit & nomen sacra dedisse Themis.

Io. Boinus Medicus Bas.

Nomine nona tuo dematur littera, sic re
Qui Bonus es, fueris nomine req; Bonus.

Cor. Taymon.

Nomine dißimilem ceu te facit Alpha Timoni,
Illius ingenium sic nec, amice, refers.

Felix

Felix Platerus Medicus Basil.

Hoc tibi qui nomen Grynæus contulit, omen
Nominis, haud nomen contulit ille tibi.
Namq; pater nomen tibi cum daret, Hic erit inquit,
Hic erit & Felix nomine req; puer.
Verba fides sequitur, nec te Felicior alter
Inclyta qua Rheno se Basilea lauat.

C. V.

In C. V. Felix Platerus.

Aulicus, Interpres, Vates, Regit, Explicat, Orat,
Vitam, Sacra, Deum, Moribus, Ore, Prece.

Ad Camillam Morellam alumnam suam.

Iam tibi iamq; tuis opto nouus omine fausto
Inchoet hic, properet, finiat annus iter.
Si vacat ingenuis perituras lusibus horas,
Et dare ridiculis tempus inane iocis:
Virgo nouenarum cœtu comitata sororum,
Per lege non tetricæ carmina frontis opus.
Lusimus hæc alijs dum luditur alea pernox,
Nobilium titulis nominibusq; super.
Hæc tibi sint igitur trochus, alea, charta, fritillus,
Tessera, Scacchorum ludus, & Astragalus.
His ego, (sint nugis licet omnia plena canoris)
Acceptum refero me, quod es, esse. Vale.

C. V.

ALLVSIONVM.
Lib. I. Finis.